1021

RÉSZLETEK A PÁPAI PÁRTSZÉKHÁZ FALIKÉPEIBŐL

KURUCZ D. ISTVÁN

SZENTIVÁNYI LAJOS

ABA NOVÁK VILMOS: Itatás gémeskútnál
(Modern Magyar Képtár, Pécs)

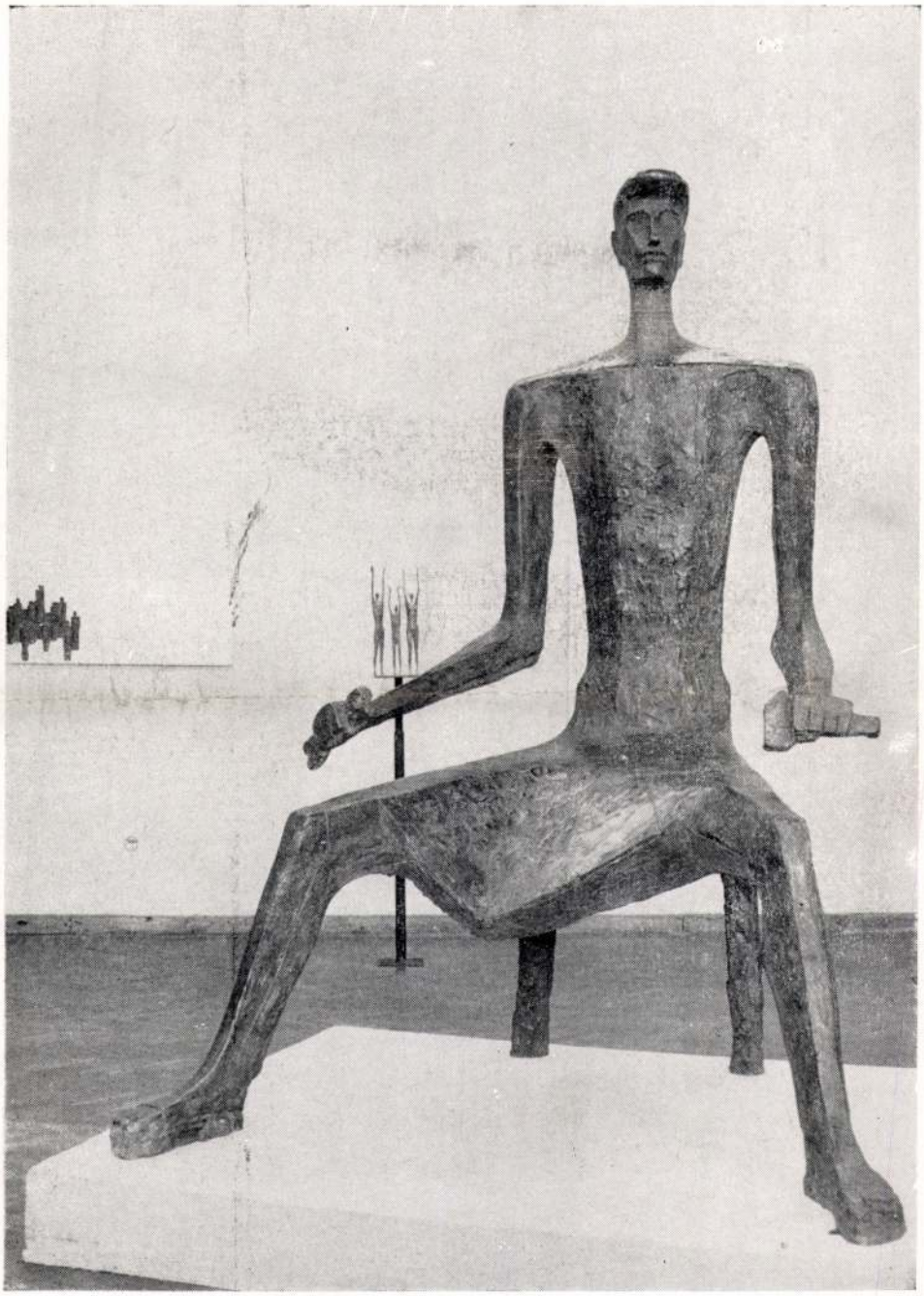

LABORCZ FERENC: Munkás

LABORCZ FERENC: Férfifej

HÁRS ÉVA

A pécsi Modern Magyar Képtár

A Janus Pannonius Múzeum legfiatalabb és legerőteljesebben fejlődő gyűjteménye a Modern Magyar Képtár. Állandó kiállítása s a módszeres anyaggyűjtés tíz esztendős múltra tekint vissza, de a Képtár létesítésének gondolata sokkal régebbi ennél. Pécsett a két háború között tevékeny képzőművészeti élet folyt, s ennek természetes következményeként állandó igény és törekvés mutatkozott a város birtokában lévő képgaléria iránt. Így már a háború utáni első időkben, 1946-ban a helyi sajtó arról ad hírt, hogy „rövidesen átadják a látogatóknak a *Modern Pécsi Képtár*at, mely az újjáéledő múzeumi élet első megnyilvánulása lesz". (Új Dunántúl, jún. 26.) Sajnos, a rövid hír további felvilágosítással nem szolgált, s az akkori művészeti közélet szemtanúi ma már csak arra emlékeznek, hogy valamiféle tárlat valóban megnyílt a régi városi múzeum Rákóczi úti termeiben, a magyar képzőművészet jeles alkotásaiból. Ez a kiállítás valószínűleg rövid életű volt, mert az újsághírek tanúsága szerint 1949-ben újból felmerült a Képtár terve. A Képzőművészek szervezete már biztosította (valószínűleg a Fővárosi Képtár segítségével) Mednyánszky László, Fényes Adolf, Nagy Balogh János, Nagy István, Dési Huber István, Koszta József több alkotását. A terv azonban – nem tudjuk, milyen okból – nem valósult meg. Közel húsz év távlatából úgy tűnik, a kölcsönkért gyűjtemény nem volt elég reális alap állandó képtár létrehozásához.

Amikor 1957-ben dr. Gegesi Kiss Pál akadémikus, a jeles műgyűjtő és művészetbarát azzal a kérdéssel fordult a Janus Pannonius Múzeumhoz, hogy vállalná-e Forgács Hann Erzsébet néhány szobrának s ezzel együtt hat–nyolc kiváló festő alkotásának állandó bemutatását – már sokkal kedvezőbb lehetőséget kínált. Gegesi professzor annyi művet ajánlott fel adományként a Képtár alapításához, amennyit a múzeum kiállíthat. Így jött létre a Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjtemény, amely a régi néprajzi kiállítás lebontása árán hamarosan a közönség elé került. Ezzel Pécs művészetbarátai, az országban először – Budapestet is megelőzve – vehették birtokukba az elmúlt hatvan év magyar képzőművészetét reprezentáló állandó kiállítást.

Dr. Gegesi Kiss Pál adományának magva a Forgács Hann Erzsébet szoborgyűjtemény. A névadó művész alkotásai érzékeny, mélyen érző ember vallomásai. Izgatott felületű, karikírozó portréin az arcvonások szándékolt eltorzítása az ember jellemzőinek kutatásából fakad. Egyúttal utal azokra a rejtett mélységekre, amelyeket a külső maszk, az *álarc* takar, s amelyeknek valóságos – jó és rossz – megnyilatkozásait a háború nehéz éveiben maga is tapasztalhatta. Az adományban szereplő festmények alkotóinak jórésze Forgács Hann Erzsébet személyes baráti köréhez tartozott. E művészek a két háború közötti progresszív irányzatok jelentős képviselői. Csaknem teljes számmal szerepeltek a *Nyolcak*, az egyik leghaladóbb művészcsoport tagjai. Czigány Dezső Csellós nő c. műve, Berény Róbert többalakos kompozíciói és meleg-zöld, fénytől áthatott tájai, Márffy Ödön szuggesztív erejű, vörös tónusú önarcképe és végtelenül finom aquarelljei, Kernstok Károly dekoratív üvegablak tervezete, Derkovits Gyula, Egry József, Rippl Rónai József kiváló alkotásai, Ferenczy Károly, Gulácsy Lajos, Gadányi Jenő jelentős művei alkották az alapító gyűjtemény törzsanyagát, természetesen az itt felsoroltakon kívül még több más fontos festménnyel együtt. Ez a kiállítás lényegében már áttekintést nyújtott a század elejétől napjainkig eltelt időszak magyar képzőművészetéről. Bemutatta azokat az alkotókat, akikre a megme-

revedett müncheni akadémizmus helyett Párizs mozgalmassága hatott s akik a század elején a hivatalos ún. műcsarnoki festészettel szemben a leghaladóbb művészi elveket vallották.

Ezek a művészek az állami támogatással fenntartott Műcsarnok kiállításairól kiszorultak, vagy elvi meggondolásból távolmaradtak. Számukra a párizsi „salon"-ok mintájára alakult kisebb galériák nyújtottak kiállítási lehetőséget. Az állami gyűjtemények gyarapítására hivatalos vásárlás e helyeken csak a legritkábban történt, így a fiatal, tehetséges művészek életében a magángyűjtők töltötték be a mecénás szerepét. Talán nem túlozunk, amikor azt mondjuk, hogy a gyorsan lepergő korszak művészetének megőrzése éppen a magángyűjtők s a műkereskedéssel, műgyűjtéssel is foglalatoskodó galéria-tulajdonosok ügybuzgalmának eredménye.

A pécsi Modern Magyar Képtár is a kortárs mecénások gyűjtésének és áldozatkészségének köszönheti létét. Dr. Gegesi Kiss Pál műpártolása – jelentős gyűjteményének kialakításán túl – a művészek támogatását is jelentette. Abban az időben vásárolt tőlük, mikor még pályájuk kezdetén álltak, mikor a tehetségek felismeréséhez és pártolásához valóban műértő szem és művészi hit kellett. S abban az időben ajándékozta e gyűjteményt a Janus Pannonius Múzeumnak, amikor ott a szerencsés körülmények találkozása lehetővé tette egy állandó képtár megalapítását.

Az adomány meghatározta a gyűjtemény további fejlődésének útját. Nyilvánvaló volt, hogy a magyar művészet köréből kell bővíteni, pótolni a hézagokat, teljesebbé tenni a huszadik századi iskolák, csoportok köré gyűlt művészek bemutatását, s legnagyobb alkotóink, magányos tehetségeink oeuvrejéből is minél egységesebb képet kell nyújtani a gyűjtemény látogatójának. A tervszerű fejlesztéshez a múzeum csak igen csekély anyagi bázissal rendelkezett. Az alapító adomány azonban példaként szolgált s még a törzsanyaghoz ajánlotta fel a kiváló proletárfestő, Dési Huber István mintegy ötven rajzát a művész özvegye, a gyűjtemény kiegészítésére. Majd művészek, műbarátok járultak hozzá egy-egy alkotással a korszak teljesebb bemutatásához.

1959-ben a Janus Pannonius Múzeum és Tamás Henrik neves műgyűjtő között megállapodás jött létre, melynek eredményeként fél esztendő múlva a nemzeti érdekű magángyűjtemény a pécsi Modern Magyar Képtárba került. Ma már egyre kevesebben emlékeznek a *Tamás Galériá*-ra, mely a két háború között az Akadémia utcában működött. A galéria tulajdonosa egész életében a modern magyar művészet nagy barátjának s jó ismerőjének vallotta magát. A Tamás Galéria tizenöt éven keresztül a haladó magyar művészet fóruma, a fiatal, tehetséges művészek bemutatkozó helye volt. Az első kiállítást 1928-ban Egry József és Medgyessy Ferenc műveiből rendezte, majd sorra következtek: Szobotka Imre, Kmetty János, Derkovits Gyula, Márffy Ödön, Gráber Margit, Szőnyi István, Beck Ö. Fülöp, Berény Róbert, Martyn Ferenc, Kovács Margit, Bene Géza és sokan mások, a legkiválóbb fiatal művészek. A kiállítások rendezése mellett Tamás Henrik Rudnay Gyulát és Koszta Józsefet menedzselte. Korábban Mednyánszky Lászlóhoz fűzték hasonló kapcsolatok. Így gyűjteményének zömét a három kiváló festő művei alkották. Mellettük Szőnyi István, Gulácsy Lajos, Szobotka Imre, Kernstok Károly, stb. reprezentálták e korszak sokszínű arculatát. Mindezek együttesen szerencsésen egészítették ki az alapító adományban szereplő művek sorát. Rudnay Gyula sokszor reprodukált *Falusi udvar*, vagy *Interieur* c. képe a művész legjobb alkotásai közé tartoznak. Ugyanígy Koszta József *Piroskendős lány*-a eleven frisseségével, gazdag festőiségével eléri a Nemzeti Galériában lévő *Muskátlis kislány* színvonalát. A további gyűjtés ezután már könnyebbnek tűnt. Kisebbedtek a hézagok, s egy-egy vásárlással mód nyílt a hiányok pótlására. A gyűjtemény azonban még egyenlőtlen volt és gyarapodását továbbra is nagyobb mértékben határozták meg az esetleges adományok, mint a tervszerű vásárlások. Így 1960-ban Kmetty János érdemes művész ajándéka révén harmincöt kitűnő Kmetty képpel gazdagodott, 1961-ben Cserepes István hagyatékából kapott huszonöt művet, majd 1962-ben Gábor Jenő adományozott több festményt és rajzot a pécsi Képtár számára.

Ezenközben időszerűvé vált a gyűjtemény végleges otthonának megteremtése. A néprajzi osztály kölcsöntermeit visszavárta a tervezett új kiállítás, így a Képtár számára is más helyet kellett biztosítani. Ehhez nyújtott segítséget Pécs város Ta-

nácsa, amikor 1962-ben, a város egyik éttermének átengedésével kijelölte a Képtár végleges helyét. Sajnos, a gyűjtemény csak az épület egyik részét vehette birtokba. A kiállítási terület az előzőhöz képest – számban alaposan megnövekedett anyaggal súlyosbodva – lényegesen csökkent. Raktárak, feldolgozó, ill. munkaszoba biztosítására egyáltalán nem nyílt lehetőség s a képkiállítással társbérletben megmaradt konyha, a működésével járó ládák, szemetes edények, átnedvesedett válaszfalak a Képtárba lépő látogatónak nem éppen esztétikus látvánnyal szolgálnak. A gyűjtemény anyagának egyrésze raktárba szorult, a gyűjtőmunka azonban tovább folyt. Már 1964-ben, a Múzeum Képzőművészeti Osztálya *Új szerzemények kiállításán* egész sor kiváló alkotással találkozhattunk: a gyűjteménybe kerültek Barcsay Jenő, Ámos Imre, Nemes Lampérth József, Uitz Béla, Réti István, Tihanyi Lajos, Czigány Dezső művei, 1965-ben pedig Nagy István 65 alkotását, pasztellképeit és szénrajzait (Kürtös Sándor

BORSOS JÓZSEF: Csendélet szőlővel
(Modern Magyar Képtár, Pécs)

féle gyűjtemény) vásárolhatta meg a megyei tanács anyagi segítségével a múzeum. Az egyre teljesebbé váló Képtár – amelyet alakulásakor a Nyolcak köre, az Európai Iskola és néhány magányos nagy művész munkássága határozott meg – lassan megnyílt a nagybányai művészek, az alföldi iskola felé is, s itt-ott egy-egy alkotással már a ma élő képzőművészet, a kortárs alkotók megismertetésére is törekedhetett.

Időközben mind határozottabb igény mutatkozott a Pécsett élő, dolgozó képzőművészek alkotásainak bemutatására is. A Képtár szűkös helyviszonyai közt nem volt mód a bővítésre, ezért a siklósi várban, külön e célra alkalmassá tett szép termekben rendezte be a Múzeum Képzőművészeti Osztálya a Képtár kihelyezett *pécsi galériáját*, egyelőre a művészektől kölcsönzött anyaggal. Sajnos az állandónak tervezett kiállítást egy év után le kellett bontani. Így a képtár elvesztette azt a lehetőséget, hogy az élő művészet legjobb alkotásaiból maguktól a művészektől várjon további adományokat, s a siklósi (pécs–baranyai) galériát idővel a mai képzőművészet országos gyűjteményévé fejlessze.

Kárpótlásul 1966-ban olyan nagyjelentőségű gyarapodás elé nézett a Képtár, amely az utóbbi évek vásárlásait és adományait mind értékben, mind mennyiségben messze felülmúlta. Dr. Tompa Kálmán orvos, kiváló műgyűjtő, közel négyszáz darabból álló, nemzeti érdekű magángyűjteményét ajánlotta fel a pécsi Modern Magyar Képtár gazdagítására. A gyűjtemény életjáradékkal történő megváltását Pécs mj. város Tanácsa vállalta, a jelentősebb művek, mintegy száz festmény és szobor a siklósi várban kerültek az érdeklődő közönség elé. A gyűjtemény megszerzése kétségtelenül az év – természetesen hazai viszonylatban – egyik legnagyobb képzőművészeti eseménye, szenzációja volt. S mit jelentett a Képtár számára? Elsősorban a magyar festészet néhány remekművét, legjobb alkotóink egy-egy főművét. Így Rippl Rónai József (a Jelenkor 1967. 2. számában közölt) *Park aktokkal* és Csontváry Kosztka Tivadar *Római híd Mosztárban* című alkotásait, de idekerült Barabás Miklós *Pusztai táj* című híres szép vízfestménye is, amelyről Hoffmann Edit, a művész monográfusa így ír: „Nagyszerű az előadásnak minden romantika, minden keresettség nélküli, szűkszavú egyszerűsége. Azóta sokan festették az Alföldet, de mindnyájan az ő elgondolására nyúlnak vissza, melyhez voltaképpen senkinek sem volt hozzátennivalója. Képének alföldi hangulatát, báját nemhogy túlszárnyalni, de még elérni sem tudta senki." A Képtár anyagát gazdagítja Szinyei Merse Pál, Munkácsy Mihály, Fényes Adolf, Ferenczy Károly egy-egy műve, Réti István hamvaskék színével megragadó *Nagybányai látképe* és sokhelyen közölt, bensőséges hangulatú *Kenyérszelő asszonya*, vagy a legutóbbi idők alkotói közül Szőnyi István, Gadányi Jenő, Ferenczy Béni, Barcsay Jenő, Borsos Miklós, Vilt Tibor, Kassák Lajos s megannyi kiváló művész nagyszerű alkotása.

Dr. Gegesi Kiss Pál alapító gyűjteménye a két világháború közötti magyar képzőművészet legfrissebb törekvéseit, a haladó mozgalmak festői és szobrászi követőit foglalta magába. Ez a kiváló anyag volt a Képtár bázisa, fundamentuma. Erre kellett építeni úgy, hogy a kiinduló szándék, a huszadik századi modern magyar jelleg megmaradjon, gazdagodjon. Dr. Tompa Kálmán gyűjteménye felöleli az egész „új magyar képzőművészetet", a XIX. század jeles mestereitől egészen napjaink avantgarde törekvéseiig. A XX. századi művek – egy-két művésznévtől eltekintve – a pécsi Modern Magyar Képtár anyagát ilymódon csaknem teljessé teszik. Olyannyira, hogy nem túlzás kijelenteni: a pécsi gyűjtemény a XX. századi magyar képzőművészet alkotásainak – a Magyar Nemzeti Galéria után – egyetlen és legteljesebb fóruma. S amennyiben a jelenleg még meglévő helyproblémát is meg tudja oldani, tehát a műveket a zárt raktárból a szépre vágyó, érdeklődő közönség elé viheti, a gyűjtemény további kiegészítése várható.

A Janus Pannonius Múzeum Képzőművészeti Osztálya mindenkor szem előtt tartja, hogy Képtára a mecénások fáradozása és áldozatvállalása árán létesülhetett. E mecénások, sajátos módon, részben egyéni gyűjtők, vagy alkotók, részben a közösség társadalmi intézményei, a tanácsok végrehajtó bizottságai. A pécsi Képtár alapítása és fejlesztése során mindkét fél képviselőit elsősorban az a cél vezette, hogy a képzőművészeti kultúrát emeljék, hogy hazai festészetünk és szobrászatunk legki-

válóbb alkotásait mind szélesebb körben ismertté, kedveltté tegyék. A különböző gyűjteményekből összeolvasztott Képtár végső elrendezésében természetesen szakszerű csoportosítást, kronológiai, vagy iskolánkénti rendszerezést igényel. Az alapító kívánsága szerint mindenkor a Forgács Hann Erzsébet emlékgyűjtemény elnevezést viseli, de az egyes műveket jelölő feliratok egyúttal a különböző gyűjtőkre, adományozókra is utalnak.

Pécs város közönsége szereti, igényli a képzőművészet alkotásait. Ez az igény megérdemli, hogy törődjenek vele, hogy necsak időszakos, átfutó kiállításokon, vagy a budapesti nagy múzeumokban találkozzon remekművekkel, hanem saját városa állandó képtárában is találjon olyan főműveket, amelyek kedvéért a kiállításba többször is érdemes visszatérnie. A Képtár fejlesztése, a gyűjtemény tervszerű gyarapítása ezt a célt is szolgálja. Pécsnek minden adottsága megvan ahhoz, hogy ez a város a hazai képzőművészet egyik fontos centruma legyen. A megye és a város együttműködése, áldozatos segítése e téren már eddig is jelentős eredményeket hozott. Nem kétséges, előbb-utóbb megteremti annak a lehetőségét is, hogy a pécsi Modern Magyar Képtár immár háromezer darabból álló gyűjteményének legkiválóbb alkotásai méltó elhelyezést kapjanak s minél teljesebb együttesben a közönség elé kerülhessenek.

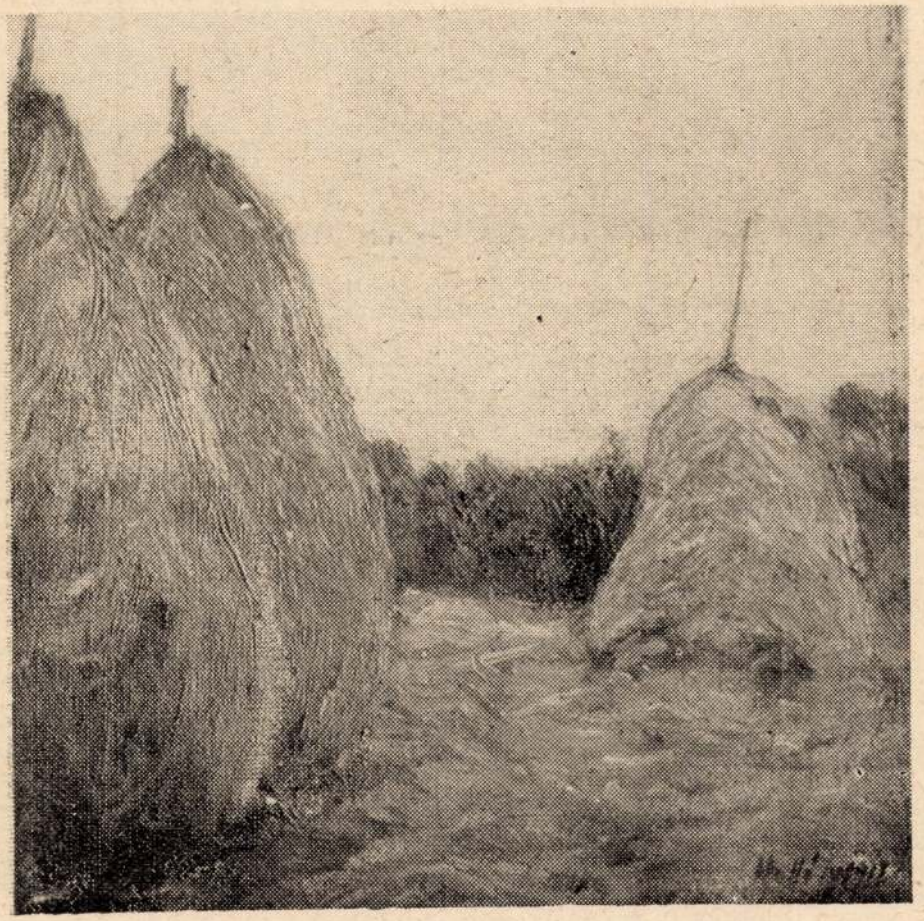

HOLLÓSY SIMON: Boglyák
(Modern Magyar Képtár, Pécs)

HEITLER LÁSZLÓ

Képzőművészeti alkotások a pápai pártszékházban

Pápa, a barokk műemlékekben gazdag dunántúli város az elmúlt húsz esztendőben mostoha gyermeke volt az országnak. Sok más településsel ellentétben itt nem épült gyár, számottevő középület, lakóház is alig. Ezzel szemben tönkrement az Esterházy kastély – kívül és belül. Így szinte semmi alkalom nem adódott nagyobb lélegzetű, a művészeket komoly erőfeszítésre serkentő képzőművészeti alkotások elhelyezésére. Az a három szobor és egy falra szerelt fémdomborítás, ami felállításra került itt, ahol Maulbertsch freskói és Beck Ö. Fülöp gyönyörű bronz domborműve, „A hős megdicsőülése" szolgáltatja a mértéket, valódi szintjénél is gyengébbnek látszik.

Az 1964-ben felépült MSZMP székház mintha egyszerre pótolni igyekezne a mulasztást. Építői bőkezűen bántak a falat díszítő társ-művészekkel, lehetőséget adva három nagyméretű alkotásra.

A város központjába, a Fő-térbe torkolló út egyemeletes házsorába jól illeszkedik az új épület. Az utcafronti háromszintes főtömbhöz derékszögben eltérő irányú, téglalap alakú tanácsterem csatlakozik. Hosszabb oldalain a mennyezettől csaknem padlóig érő ablakok helyezkednek el a falat ritmusosan bontó pillérek között. A kétoldalról kapott fény jó megvilágítást ad a tanácsterem másik két falának. Ezek a nagy sík felületek – közel ötven négyzetméteres mindegyik – önmaguk kínálkoznak falkép festésére. *Építészetileg* és – az épület, főként a tanácsterem rendeltetését tekintve – *eszmeileg* egyaránt indokolt volt az alkotóknak az a szándéka, hogy falfestményekkel díszítsék a helyiséget.

Az 1964-ben meghirdetett pályázaton Kurucz D. István és Szentiványi Lajos terveit fogadták el. A megbízók részletes forgatókönyvet adtak át a művészeknek, mely a Tanácsköztársaság és a két világháború között illegálisan működő kommunista párt helyi vonatkozású eseményeit ismertette. Bár senki sem kívánt kimondottan illusztratív ábrázolást, ez a körülmény bizonyos mértékig megkötötte a festők munkáját. Ám ennek a megkötésnek a képek kárát nem látták. Ellenkezőleg, a kötelmek több esetben sűrítésre, az eszme tömör kifejezésére késztették a festőket.

A festők egyöntetű elve volt, hogy a rendelkezésre álló teljes felületet kihasználják. Kurucz D. István megjelölésével élve: a festmény ne „bélyeg" legyen a terem falán. A falképeket 1965 nyarán festették a művészek. Mindketten a hagyományos al secco technikával dolgoztak.

Az épület főtömbjéhez kapcsolódó, a terem egyetlen ajtajával megszakított falat kapta Kurucz D. István. Művének témája az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság élete, hősi harcai, emléke.

Kurucz műve mindenkinek meglepetést okozhat mozgalmasságával, a kompozícióban és az egyes figurákban egyaránt feszülő dinamikájával, akik a mester statikus jellegűnek mondható eddigi piktúráját jól ismerik. Visszafogott érzelmi világú, az expresszivitást inkább csak sejtető oszlopszerű figurái itt levetik eddigi féküket, lelkesedéssel indulnak harcba, magukkal sodorva az egyre áradó többieket. Inas-izmos kezeik szorítják a fegyvert, mindenüvé vigyázó szemmel tekintenek. Megláncolt rabokként is öntudatos kifejezéssel vonulnak el az őket ütlegelő kakastollas kísérőik között.

A kompozíció fontos eleme az a festett fal, amely a kép baloldali alsó részéből kiindulva hullámzóan halad fölfelé, két részre osztva a felületet, elválasztva ezzel a térben és időben is eltérő eseményeket.

A felső sáv közepén Nyisztor György beszél a körülötte gyülekezőkhöz. Ebből a viszonylag nyugodt csoportból indul ki bal felé az az egyre gyorsuló, egyre növekvő dinamikájú hullám, amely a harcba indulókat és a Tanácsköztársaságot minden oldalról fenyegető ellenséggel szemben elszántan harcolókat jeleníti meg. Az előre törtetők, az egymás mellett sorakozó célzók, a géppuskások, gránátosok ritmusosan váltogatott ismétlődő figurái, a fegyverek egymást keresztező vagy párhuzamos irányai a kompozíciós rend nyilvánvalóságával a harcolók fegyelmét, szervezettségét és szilárd helytállását sugallják. Fokozza a megjelenítés szuggesztivitását a háttérben fel-fel tűnő, jól ismert tanácsköztársasági plakátok sora, melyek illusztratív szerepükön túl síkszerűségükkel, világos foltjukon megjelenő betűsoraikkal ellentétet képeznek az előttük elvonuló erőteljes figurák testes formáival, hullámzó vonalaival.

Nyisztor György alakjától, hallgatói csoportjától jobbra a kompozíció talán legszebb részletét láthatjuk: „Világ proletárjai egyesüljetek!" feliratú vörös transzparens alatt négy idősebb-fiatalabb orosz katona barátkozik egy rendkívül karakteresen ábrázolt magyar huszárral. Annyi hamisan csengő ábrázolás után Kurucznak sikerült a témához illő egyszerűséggel és elhitető erővel szólni erről a barátságról. A négy orosz-típus egyben kiemeli a többi figura magyaros jellegét is, ami nem volt ugyan kitűzött elérendő cél, de így megjelenítve szép eredmény és fontos művészi eszköz a társadalmi mondanivaló kifejezéséhez.

Az alsó sávot megszakító ajtónyílás jókora felületet elvesz a falból, de ez sem vált holt területté. Eredeti megoldással jobbról két benyúló fegyverű lövő alakot festett az összeszűkült felületre, ezzel kapcsolta a jobboldalt a baloldali harcoló csoporthoz. Ez a két figura – összekötő kompozíciós szerepével ellentétben – nem a vörös katonák közül való. Az ellenséghez, a minden oldalról támadó antant-csapatokhoz, az ajtótól jobbra eső részen megjelenített ellenforradalmár katonatisztekhez, csendőrökhöz tartoznak. Védelmet szolgáltatnak azoknak, akik elvezetik és ütlegelik a Pápáról elhurcolt és Devecserben kivégzett huszonhárom kommunista vértanút. A mártírok öntudatos halálbamenését a kép jobb alsó részét elfoglaló csoport nézi részvéttel, és hajtóik iránti nagy ellenszenvvel. S ha legjobbnak neveztük a fent elhelyezkedő, orosz–magyar barátságot megjelenítő csoportot, azt is megjegyezzük, hogy az utóbb említett szemlélő csoport megoldása nem éri el a kompozíció többi részének magas szintjét.

Kurucz D. István piktúrája eddig is magában hordozta a monumentalitást. Ehhez az eredendő művészi képességéhez a festői technika kitűnő ismerete társul. A kettő egységének köszönhető az ismertetett falkép egysége, szűkszavúságában is sokatmondó művészi ereje. Figurái hitelesek, konkrétek, sok köztük a nagyszerűen megragadott karakter. A Tanácskötársaságról kialakított képzeteink, emlékeink megjelenítésében az epikai áradás helyett a balladai megfogalmazást választotta a festő, ami alighanem természetesen fakad Kurucz emberi és festői alkatából. A lélektani kifejezésre, erre az évtizede szinte teljesen száműzött művészi eszközre is szép példákat találhatunk művén. A nagy realitással megfestett részletek, testesen ábrázolt alakok nem bontják meg a falkép egységét. Közvetlenségében is átírt, nagyvonalú minden figurája. Színei a súlyos szellemi tartalomhoz igazodva mélyek, tömények, sötét tónusúak. Alkalmazásukban nem a dekoratív felület-motiválás, hanem az alakok festői eszközökkel való jellemzésének igénye volt a meghatározó.

Kuruczéval szemben lévő, ajtó, vagy ablaknyílással meg nem szakított falra a tizenkilenctől napjainkig terjedő időszak kommunista mozgalmának összefoglaló jellemzését festette meg Szentiványi Lajos. A két művész piktúrájának eltérő megjelenítési jegyei másodrendű szerepűekké váltak a szellemi rokonság, a bennük kifejezésre jutó agitatív tartalom mellett. Kurucz D. István a proletár hatalomért küzdő, minden áldozatra kész emberek hatalmas erejét ábrázolta. Szentiványi feladata kettős volt: egyrészt a változó sikerrel dolgozó, de szavát, erejét minden körülmények között éreztető illegális párt emlékét, másrészt a felszabadulás utáni megváltozott életet kellett megjelenítenie. Hogy e kettőt egymáshoz mérten milyen hangsúllyal szerepeltette a művész, arra fényt vetnek saját szavai: „Arra törekedtem, hogy művem alaphangja a BÉKE legyen."

A témát bonyolult szimbólumrendszerrel, a látvánnyal szemben erősen átírt forma és színvilággal jelenítette meg Szentiványi Lajos.

A falkép balról jobbra három elkülönülő témájú, festőileg azonban összekapcsolt részre tagolódik. Megtörtént eseményt idéz a balról lévő csoport a jelképes Ady-kötettel. Szintúgy a rendőr-terror: lebukott kommunisták összekötött kezű csoportját kíséri két kivont kardú rendőr. A mögöttük megjelenő szerzetespap kezében a felemelt apostoli kereszt vétója gyengébb, mint a középtájon nemzeti és vörös zászlókat bontó munkások felemelt ökle. Kár, hogy a csoportban szereplő két térdelő nő és a kisgyerek megfestési színvonala alatta marad a többi figurának. Különböző irányú zászlók vezetnek át a frontálisan megjelenő, fegyverükkel az előttük elvonuló vörös zászlónak tisztelgő munkásőrsorhoz. A szocialista rend, a béke megőrzésére felesküdő munkásőrök csoportja fölé festett diáklány-énekkar lírai ellentéte a katonás fegyelmű fegyvereseknek. Ezt a hangot ismétli a zászlót vivő munkással együtt menetelő kislány, aki saját zászlócskáját emeli magasra. A kép jobb oldalának felső részén feliratos és békegalambos táblákkal megjelenő tüntetők kettős sora, alul pedig gyermekeiket védő-nevelő asszonyok és férfiak csoportja helyezkedik el. Az egész kompozíció alján, mintegy a földből kinőve papírtekercs hullámzik végig, rajta a BÉKÉT felírás ismétlődik többszörösen.

Az egész falkép színbeli hatását tekintette elsődlegesnek Szentiványi Lajos. Ezen a dekoratív egységen belül teremtette meg összetett színbeli és formai jelrendszerét. A szürkék gazdag variációi fogják össze a falsíkot. Bennük rózsaszínre csendesített pirosak, halványzöldek, rozsdabarnák és tört kékek szerepelnek ismétlődő fehérek szomszédságában úgy, ahogy azt a kompozíciós egyensúly és a kifejezés megkívánta. Nagyon kényes színskála. Érzésünk szerint éppen ebben a differenciáltan dekoratív koloritban van a falkép ereje az egyszerűsített formai megoldással szemben.

Az első emeleti folyosó pihenőjének a feljárattal szembeni falát díszíti Hegyi György mozaikja. Bőséges fény árasztja el, így színbeli gazdagsága fokozottan érvényesül. Első rápillantásra ez a csaknem lelkendező színesség kapja meg a nézőt, ami hijával van minden artisztikus túlzásnak. Alaposabb vizsgálat után bontakoznak ki alig jelzett, néhol csak sejtetett, piros zászlókat lengető figurái. Dekoratív mű, nélkülöz minden irodalmi vonatkozást. Színeivel és jelzett figuráival azonban sok gondolat asszociálódik.

Az ismertetett három alkotás olyan helyen áll, ahol sok ember fordul meg naponta azok közül, akik országunk eszmei, világnézeti arculatát formálják. Az épület rendeltetésével együtt járt az ide kerülő alkotásokkal szemben támasztott igény: pozitív hatással legyenek szemlélőikre. Feladatukat sikeresen, magas művészi szinten oldották meg az alkotók. Nagy eredménynek kell ezt tartanunk most, amikor egy elhibázott művészetirányítás érthető visszahatásaként évek óta alig találkozhattunk egyértelmű eszmei állásfoglalású művekkel.

KOVÁCS PÉTER

Laborcz Ferenc művészete

Rákoshegyi, műteremnek csúfolt szobájában beszélgettünk egyszer. Középen hatalmas szobor állt a forgó talapzaton: akkor még agyagban volt az azóta vörös márványba faragott anya alakja. Körben a polcokon néhány kisplasztika, s nagy kompozícióinak első fogalmazványai. Kezemben egy hengeralakú faragványt tartottam. Ez is egy vázlat volt. Kint a kertben nagy szál diófa gerendák voltak halomba rakva, várva, hogy belőlük alkossa meg a szobrász legújabb művét. Kezemben tartottam, forgattam a kis vázlatot, s Laborcz beszélt. Hallgattam, s mintha hatalmas oszloppá nőtt volna a kis henger. Kevesen tudnak ennyi tűzzel és szeretettel beszélni a *feladatról!* Megnéztük a rajzokat, a maketteket, aztán kimentünk a kertbe, mert látni kellett az

anyagot is, azt a „csodálatos, nemes anyagot" megsimítani a barna gerendákat. (A tervezett munka sajnos nem valósulhatott meg. A házat, ahová került volna, másképpen építették, s az előcsarnokban már nem volt szükség az oszlopra.) Akkor éreztem meg a folyamat izgalmát: hogyan lesz a feladatból, a megrendelésből élmény: hogyan találja meg Laborcz minden munkában azt a valamit, ami őt éppen a leginkább izgatja! Hogyan választja ki anyagát, hogyan transzponálja bele szeretetét, hogyan bontja ki belőle az alakot, a mozgást, hogyan teszi élővé a holt fát, forróvá a hideg vasat. Hányszor néztem Fazzola figuráját, szememmel tapogatva a formákat, élvezve a felület mozgását, az anyag életét, a kompozíció szilárd plasztikai rendjét. De csak most értettem meg, amikor a szobrász kimondta a szót: „krómacél" – hogyan születhetett meg. Ez a szürke, mindennapi szó életet kapott Laborcz száján, s akkor megértettem azt is, mitől él annyira Fazzola krómacélból kovácsolt alakja is.

Laborcznak nincsenek – néhány szép kivételtől eltekintve – kisplasztikái. Szobrai mind térért kiáltanak. Ágaskodnak, fordulnak, lendülnek a térben. Egyszerre kínálják a nyugalmat és a mozgást, a finom harmóniát és a lázadó ritmust. Mert sosem elégednek meg formái azzal, hogy magukba zárják a világ egy darabját: részt és helyet követelnek maguknak a világban, alakítani kívánják az adott tér rendjét és han-

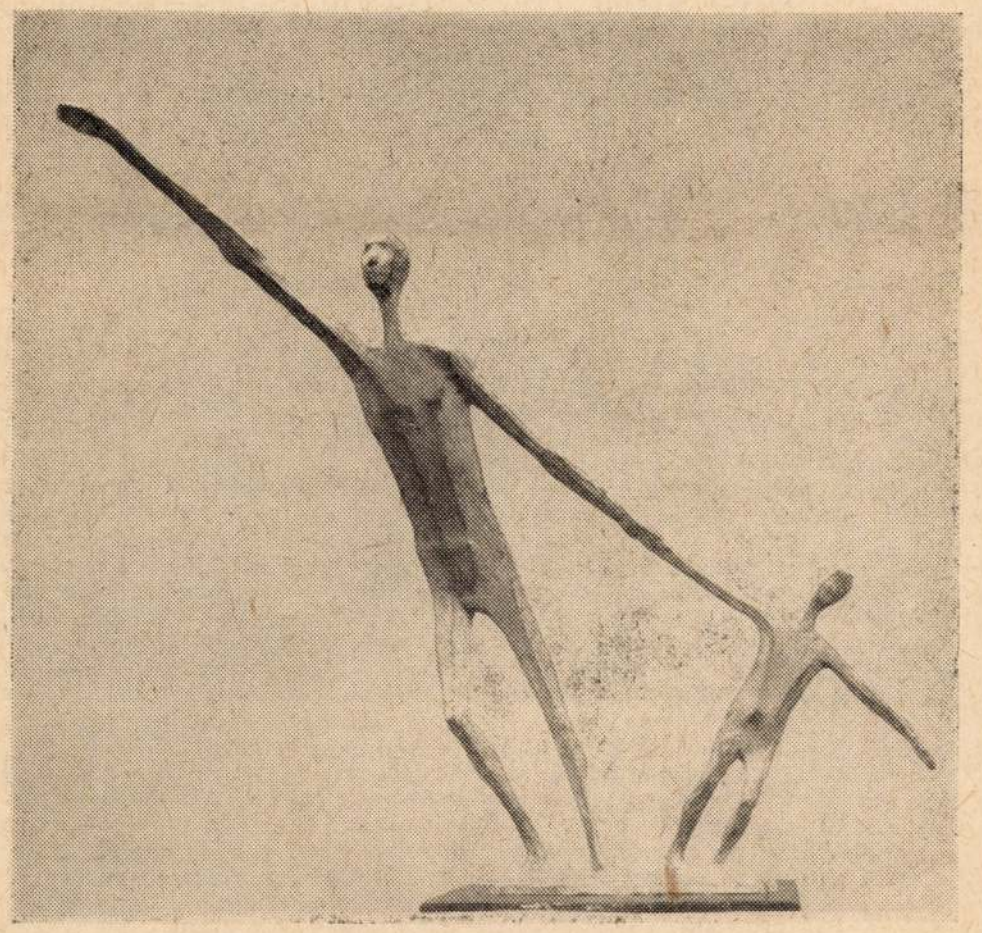

LABORCZ FERENC: Apa, fiával

gulatát. Erőszakosan és meghatározóan lépnek fel akkor is, ha a téma és kompozíció látszólag a legmindennapibb, a legszerényebb.

Ilyen maga Laborcz is. Akár én vagyok nála, akár ő nálam, akár máshol találkozunk, biztos, hogy mindig ő viszi a szót. Áradó, szenvedélyes indulattal mondja, bizonyítja igazát, épp úgy, mint szobrai. – Ez a szenvedélyes bizonyító kedv teszi és tette őt annyira jellegzetes módon monumentális szobrásszá. Mert ez az indulat nem fér arasznyi figurákba. Teret keres magának, amelyet kitölt, s amelyet véglegesen meghatároz.

A gyermekét ringató anya szobra akkor a műteremben még csak agyagban volt. Nem kellett zsürinek és megrendelőinek. Csak Laborcz hadakozott érte. Azóta márványba faragta, s most már a szobor maga harcol, s keresi helyét. Biztos vagyok benne: megtalálja!

BODRI FERENC

Képzőművészeti krónika

AZ ÖTVENÉVES DADA JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSAI

„A dada megtámadta a szépművészeteket...
... beöntést adott a Milói Vénusznak,
és lehetővé tette, hogy Laokoón és
fiai a csörgőkígyóval való évezredes
küzdelem után lelépjenek."
(Jean Arp – El Lisszickij: Izmusok.)

Talán az Európa-szerte közkedvelt svájci művészeti és kulturális folyóirat, a DU-ATLANTIS múlt évi szeptemberi száma nyitotta meg az évfordulót, majd a tavalyi (október–november) zürichi és az ezt követő – anyagában teljesen megegyező – párizsi emlékkiállítás (november–január) tette nemzetközi eseménnyé a dada félszázados jubileumát. Az egykor oly sok vitát és verekedést (néhol csak művihart, konfettit és színes ködöket) kavaró mozgalom íme, emlékkiállítások tematikájává szelídült, falakon belüli irányzattá vált. A veretes Kunsthalle Zürichben és a párizsi fellegvár: a Musée National d'Art Moderne adott a dada művészei és dokumentumai számára falakat, tárlókat és alapzatot. És nem is állíthatnánk egyértelműen azt sem, hogy a jubiláló mozgalom a múlté. Hiszen jeles művésze és legalaposabb krónikása, Hans Richter Kölnben megjelent könyvében (DADA – Kunst und Antikunst. Der Beitrag Dadas zur Kunst des 20. Jahrhunderts. 1964, Verlag M. DuMont Schauberg – a DuMont Dokumente sorozatban) „Post-dadáról", sőt „Neodadáról" is nyitott fejezeteket. Ha egy kissé szkeptikusan bár, de oszthatjuk a veterán Richter véleményét: a mozgalomnak talán még nem érkeztünk a végére (valóban: hová máshová sorolhatnánk a „pop-artot" – ennek „ready-mades"-eit?), de főleg nem néztünk a mélyére eléggé. Az idézett kiállítások bizonyára serkentik majd újra a művészettörténetet, ahogy maga a mozgalom irritálta virágzó éveiben a duzzadt polgári közízlést.

A dadának itthon alig van irodalma. Külföldön – főleg francia és német nyelven – emlékezésekből és egykorú dokumentumokból már szinte a mozgalom minden pillanatát ismerik, albumokat és kronológiákat adnak ki, vaskos monográfiákat. Magyarul Sir Herbert Read sok nyelven közismert műve (A modern festészet, 1965, Corvina K.) és Mario de Micheli: Az avantgardizmus (1965, Gondolat K.) című és szintúgy

összefoglaló munkája adja a legátfogóbb képet a dada szereplőinek és főszereplőinek egykori és retrospektív megnyilatkozásai, emlékezései mellett. Ilyennek tekinthetjük Kassák Lajos – maga is a mozgalom vezérkari tisztje és propagátora, részese a mostani kiállításoknak is – és Pán Imre összefoglalását a Nagyvilág 1956/57-es számaiból (a dadáról: 1957/3. sz. 449–457. l.). Örömmel olvassuk az ez évi könyvkiadói tervekben Kassák új művének hírét, az izmusok történetéről (Magvető K.). Régen várt ajándék lesz a könyv, az írónak és a könyvkiadásnak koros tartozása egyenlítődik megjelenésével.

A dada-mozgalom – amelynek krónikáját és mérlegét meg sem kíséreljük itt felvázolni, inkább ismételten Kassák megjelent és megjelenendő művére utalunk – egy igen eredeti vállalkozásból nőtt ki az első világháború európai csatatereinek közepén békésen kérődző és tenyésző Svájcban, Zürichben. Sok ide menekült és ide szorult különböző nemzetiségű és műfajú művész, ittrekedt diák, idehúzódó cinikus kultúrkókler „mulattató-megindító" (Aradi Nóra jelzői) fricskája volt ez az anarchistának tűnő vállalkozás. Ennek a vegyes és rivalgó társaságnak a szülötte 1916 februárjában a Cabaret Voltaire, amelyből a későbbi európai–amerikai mozgalmat eredeztetik. A fővezérek valódi művészek: Tristan Tzara, Hugo Ball, Jean Arp furcsánszedett neve a plakátokon. „A műsoros kávéháznak, a színháznak, az előadóteremnek és a kiállítóhelyiségnek újszerű összetétele volt ez a vállalkozás. Hugo Ball irányította, egyik fő munkatársa Jean Arp és legfőbb írója, színésze, rendezője, motorja Tristan Tzara... „Minden este játszottak és minden este botrányba fulladt az előadás" – írja Kassák a dada első otthonáról (Nagyvilág, i. h. 449. l.). Az első kiállításokon Arp, Chirico, Eggeling, Feininger, Kandinszkij, Klee, Kokoschka, Marc, Marinetti, Modigliani, Picasso képei láthatók, az első közösen kiadott könyvben (1916. június) Apollinaire, Cendrars versei, kalligrammái.

Zürich a háborúellenes politikai emigráció európai központja is. A Voltaire Kabaré abban az utcában működött, melyben a svájci éveit töltő Lenin lakott feleségével. Itt él Zinovjev és Radek is. A közelben lévő Terasse-kávéházban gyakran látják egymást a dadaisták és a bolsevik emigráció főalakjai. Sőt, egyesek szerint Tzara több ízben sakkpartnere Leninnek. Az inkább apolitikus mozgalom némely vezetői (éppen Tzara) később eszméik megvalósulását is látják az Októberi Forradalomban, üdvözlik is, és nyilván emlékeznek a történelmet alakító egykori vita- és sakkpartnerekre.

A dada-mozgalom alig rendelkezik meghatározott és deklarált ideológiával, nagyon széles tábora és „frakciói" vannak. Az első valóságos kiáltvány csak 1918-ban jelenik meg, Tristan Tzara tollából (Tzara korábbi írása, a „Le Manifeste de Monsieur Antipyrine" több más írásával együtt jelent meg, nem önálló kiáltványként!). Tzara nem magyaráz, nem ad kézzelfogható programot, inkább a semmiért szólít harcba minden ellen, az 1918-as Kiáltvány inkább egy viharvert életérzés lírai megfogalmazásának tűnik, nem egy feszes mozgalom kőtáblákra írott kátéjának. „A dada nem jelent semmit", „A dadaista spontaneitás", „Dadaista utálat" a kiemelt főcímei. A mindenttagadás szimbólumává Marcel Duchamp későbbi „művét" (1919) tehetnénk, egy szakállas-bajszos-megrágalmazott Mona Lisa reprodukciót.

Mégis, a dada – ma már tisztán láthatjuk – sokkal több annál, miként a köztudatban szerepel, Az el nem csúfított, jelzőkkel és piperével agyon nem nyalazott emberi és művészi igazság utáni vágy szólal meg, éppen a „kendőző művészet", a „szolíd magatartás", a „jó polgári művészet-koszt" tagadásával. És a mozgalom keserű kötetlensége számottevő eredményekkel is járt: addig soha nem tapasztalt művészi aktivitást hozott, soha nem látott tematikát, felszabadította a művészember eredendő és természetes játékosságát, a valóság és a képzőművészeti matéria új területeit hódítja meg (fotomontázs, új tipográfia, „Merzbild", „ready-mades" stb.). Alfred Kerr írja: „Móka, amelynek azonban világnézete van." Apollinaire: „... óriási s furcsa birtokokra vágyunk..." („Egy szép vörösesszőkéhez", 1918.). Mondhatnánk: a dada szükségszerű történelmi folyamat, a tartalom és forma együttes forradalma, inkább a régire dobott tagadás, mint egy meghatározott új vállalásának bűvöletében. Még rövidebben: a „Mást!"-esztétikája.

A jubileumi kiállítás megközelítően 50 művésztől mutat be képzőművészeti alko-

tásokat, és további 30-tól irodalmi-zenei kéziratokat, könyveket, dokumentumokat. Közel 500 mű: festmény, grafika, kollázs, ragasztás, könyv, kotta, folyóirat, ipari termékekből konstruált kompozíció és sok másféle alkotás ad átfogó képet a mozgalomról, teszi a katalógust – amelynek címlapján Picabia gépkonstrukciós rajza díszlik („Ébresztő óra") a Dada–folyóirat 4–5. számának címlapjáról (1919) – majdhogy nélkülözhetetlen forrásmunkává.

Többen egy „prae-dada" korszakot is számon tartanak, a New Yorkban élő galéria-tulajdonos: Alfred Stieglitz, az itt tartózkodó Picabia és Marcel Duchamp, az ide származott grafikus-karikaturista, a mexikói Marius de Zayas kiállításai, közös folyóirata (címe: „291", megjelent: 1915.) alapán. Duchamp a háború végéig New Yorkban maradt, ma is Párizs és New York egyaránt otthona, és ez évben lesz ő is 80 esztendős. Picabia hamarosan Zürichben csatlakozott Tzarához, és a mozgalom egyik vezéralakja lett, folytonosan új anyagokat hódítva meg a képalkotásnak (gomb, toll, gyufaszál, gyufacímke, vászon mérőszalag, cigaretta, cérna stb.).

Kassák Lajos írja: „. . . . a dadaizmus történetét a csoport megszületésétől feloszlatásáig, 1916-tól 1922-ig, szinte napról napra követhetjük. Ugyanilyen határozottan mutathatunk rá előzményeire és következményeire." Nos, a katalógus krónikája éppen ennek az elvnek áll szolgálatában: pontos dátumokkal adja a „dada-napjait", dolgozza fel időrendben a mozgalom főbb eseményeit. A kronológiában a szerkesztők hat város idevágó eseményeit sorolják fel Richter könyvének fejezetcímei alapján. Részletesebben a három csomópont: Zürich (1915–1919), New York (1915–1923) és Párizs (1916–1923) szerepel, de mellettük jelentős helyet kap Berlin (1916–1923), Köln (1914–1922) és Hannover (1919–1922) is. Berlin Richard Huelsenbeck, az ideológus, költő és orvos-festő, George Grosz, a kiváló grafikus és festő, John Heartfield (Herzfeld), a költő és szerkesztő tevékenysége, kiállításai-kiáltványai révén kap helyet, Kölnben Hans Arp állít ki még 1914-ben Max Ernsttel, majd 1919–1922 között itt is működik, Hannovert Kurt Schwitters működése („Merzbild"-jei) teszik említésre méltóvá.

A valóban forrásértékű katalógus nemcsak az említett kronológiát közli, nemcsak a szokásos műtárgyjegyzéket és reprodukciókat hozza, hanem a mozgalom jeleseinek – a művészetek bármely ágában működtek volt – biográfiáját is, több mint 80 életrajzot. Talán ideírhatnánk a legismertebb neveket a sorozatból: Aragon, André Breton, Paul Éluard a költők; Arp, Ball, a kabaré alapítói, a Duchamp-testvérek (Marcel és Suzanne), Max Ernst, George Grosz, Marcel Janco, Kassák, festők és írók; Francis-Marie-Martinez Picabia, a céhmester, Erik-Alfred-Leslie Satie, a zeneszerző, Sophie Taubner-Arp, a festő, a bábos, jelmez- és díszlettervező, táncos és Tristan Tzara, az alapító-elnök és mindenttévő varázsló neve emelkedik ki a betűrendből.

A második füzet pedig „emlékezéseket és tanúvallomásokat" közöl a New York-i korszaktól a mozgalom jelenéig. Idézeteket olvashatunk a nagy mesterek: Arp, Ball, Picabia, Raoul Hausmann, Janco, Huelsenbeck, Man Ray, Georges Ribemont-Dessaignes, Richter, Tzara könyveiből, cikkeiből.

És mint látjuk: a katalógus nem véletlenül kapott helyett Kassák Lajos „képarchitektúra-kiállításának" tárlójában: a 80 esztendős mestert 15 mű képviseli a zürichi és párizsi emlékkiállításon. Kollázsok, papírkivágatok, gouache-ok, olajképek és rajzok. Szereplésének súlyát mutatja, ha ideírjuk: Arp 16 művel van kiállítva, Duchamp 9-cel, Max Ernst 24-gyel. Moholy Nagy László mellett (aki 3 művel szerepel) Kassák képviseli a magyar művészetet ezen az igen jelentős és reprezentatív tárlaton. Örömünk és elismerésünk mellett bizonyos önvádat is érzünk: fel kellene már mérni egyszer Kassák képzőművészeti tevékenységét is valóságos értékein, nemcsak az esztétáét és ideológusét (bár még ezt sem tette senki), a költőét és íróét, hanem az alkotó képzőművészét is. Szép alkalom lehetne erre a születésnapot ünneplő mester alkotásaiból szerte Európában rendezett kiállítás-sorozat. Egyben a hazai, a Fényes Adolf-terembéli márciusi bemutatkozása is. Mellette az a 15 mű, az európai festészet jelentős mozgalmának élvonalában, a Musée National d'Art Moderne falain.

Számunkra talán ez a jubiláló dada kiállításainak legnagyobb értéke és tanulsága. És ez nem kevésbé vonatkozik Moholy Nagy munkásságának annektálására és hazai feltárására is.

MOHOLY NAGY LÁSZLÓ ÜGYÉBEN

Major Máté professzor közléséből tudjuk, hogy most szerveződik egy hollandiai kiállítás, ahová összegyűjtik Moholy Nagy László Németországban és Amerikában lévő (számunkra: lappangó) alkotásainak jórészét is. Reprezentatív tárlatra van kilátás.

Moholy Nagy a Tett és a Ma köréből induló (Kassák, Nemes Lampérth, Uitz a pályát szabó mesterei) művésznemzedék tagja. 1920-ban hagyja el az ellenforradalmi Magyarországot és lesz a weimari Németországban európai hírű művésszé. A Bauhausban Walter Gropius mellett az intézet egyik vezetője, Klee-vel és Kandinszkijjel együtt tanít itt, az orosz Malevics, Tatlin és főleg El Lisszickij nyugateurópai társa és megfelelője, maga is új esztétikát teremtő művész és szocialista.

A húszas évek végén elhagyja a Bauhaust, egy ideig Berlinben dolgozik, majd a nácizmus elől előbb Amszterdamba, Párizsba, később Londonba, végül 1937-ben Amerikába menekül. Mint mestere, Walter Gropius és tanár-társa, a magyar Breuer Marcell is.

Itt alapítja meg az „Új-Bauhaus"-t (Chicagoban) és itt is hal meg, 1946-ban.

Bár életének nagy részét külföldön töltötte és csak elvétve látogatott haza Magyarországra, festészetének alapjai és származása mégis idekötik. Kállai Ernő írja a festészetének már csúcsára jutott mesterről: „Moholy Nagy színkultúrájának a konstruktivizmus egész területén nem akad párja. Ez a tisztára festői kultúra a maga aproblematikus üdeségében kétségtelenül magyar vonatkozású, bárha még annyira nemzetköziek is a mozgalom életviszonylatai és szellemi keretei, melyekhez stílusánál fogva tartozik. Még veszélyeiben is magyar Moholy Nagy piktúrája... Hogy formái annyira ritmikusak és színei annyira élénkek, ez lényegében a magyar származáson múlik." (Új magyar piktúra, Bp. 1925. 142–143. l.)

A művész magyarságát elismerik és hasonlóképpen értékelik külföldi méltatói is. Mi sem tagadtuk meg, csak éppen elfeledkeztünk róla.

Alkotásait látni és művészetét felmérni egyre sürgetőbb nemzeti feladatunk. Képei legutóbb 1938-ban szerepeltek hazai tárlaton („Párizsi magyar művészek" – Tamás Galéria), illetve egy rajza a Nemzeti Galéria „Magyar rajz és akvarell"-kiállításán 1959-ben.

Meggondolandó lehetne a hollandiai kiállítás hazai meghívása, nagyszerű lehetőség is egyben. És minden valószínűség szerint hasznos Moholy Nagy László művészetének és magyarságának vállalása, nemzetközi hírünk és hazai tájékozódásunk érdekében is.

A NYOLCVAN ÉVES HOLLÓ LÁSZLÓ RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSA

Holló László debreceni és európai festőművész – akiről múlt évi 9. számunkban emlékeztünk meg legutóbb – 80. születésnapját nagyszerű retrospektív kiállítással ünnepelte az Ernst Múzeumban. 110 olajképben, 44 grafikai alkotásban az életmű jelentős hányada bemutatkozott. A ma is dolgozó mesternek az 1961-es műcsarnoki mellett ez a legtöbb művet felsorakoztató tárlata, pedig az első 1910-ben volt!

A képek időrendje (a legkorábbi, a „Ring Etelka" 50 esztendős!) ritka lehetőséget nyújt az eddig csak részleteiben vagy csak reprodukáltan ismert ouvre viszonylagos teljességgel való áttekintésére. A müncheni impresszionizmusban fogant korai művektől a párizsi korszak fauveisztikus képein át egészen a megtalált szintézisig: a húszas évektől folyó nagyhatású, expresszív, csillogó képekig, majd a máig tartó elmélyedő külső és belső ihletésű alkotásokig itt az egész életmű. Tartalmaiban a félszázad magyar és paraszti élete, a művész sorsa, környezete, világképe és gondolatai.

A művek jórésze a Holló Lászlóval telt 20. század magyar művészetének kiemelkedő – sokszor vitát, olykor a kortársi kritika kiélezett hangjait is kiváltó – és ismert alkotása („Zsuzsánna és a vének", „Bachanália", „Danaé", „Olympia", „Szent Antal

megkísértése", „Fürdés után", „Fürdőzők", „A szen
tergomi székesegyház alapítása", „Tiszakanyári mun
vaszi veteményezés", „A nádudvari »Vörös Csillag«
velük az ismételt találkozás, többükkel most először

De külön öröm az a harminc bemutatott olajkép, amely már a hatvanas években termett, és korántsem viseli magán a fáradtság jeleit, sőt, egy új alkotói kiteljesedés tényét és további ígéretét dokumentálja. Különösen az új önarcképek (állandó, és mint a természet: mindig újat mondó Holló-téma), a szuggesztív és szokatlan Bartók-portré (1960), a félszázada ihlető Tisza-part, a női szépség ismételt – és ezúttal nem ironikus-perszifláló – felfedezésének darabjai bizonyítják a festő töretlen és harmonikus alkotókedvét.

A tárlat kereksége azt a gondolatot ösztönzi, hogy jó lenne, ha ez az anyag sokszor lenne látható, és többnyire ilyen teljességben. Feltehetően Debrecen látja és vállalja Holló művészi nagyságából, jelentőségéből és jelenlétéből adódó feladatait.

A klasszikusan és megnyerően tipografizált katalógus a debreceni Alföldi Nyomda munkáját (Sándor Margit tervezése), a szellős rendezés Frank Jánost, a katalógus szép előszava Koczogh Ákost dicséri – mindketten Holló művészetének és egyéniségének régi hívei. A festő jelentőségéhez mért kiállítást a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója: Pogány Ö. Gábor nyitotta meg.

Megkülönböztetett figyelmet érdemelnek a mester grafikái is, többségükben kréta-, tus- és diópác-rajzai. Kevés korunkbéli művész állhat a tustechnika olyan magas fokán, mint Holló. Hivatkozunk a picassoi bravurral megoldott „Fiú kecskével" tusrajzra, a folt és a vonal csodálatos kölcsönhatását adó remekművére.

Gondolatban idézzük a pár hónap előtt írtakat, az olvasó figyelmét ismételten felhívjuk az ott vázolt életpályára. És így kívánunk Holló László festőművésznek születésnapja, kiállítása és kitüntetése alkalmából az eddigiekhez hasonló művészi alkotókedvet és alkotó éveket is.

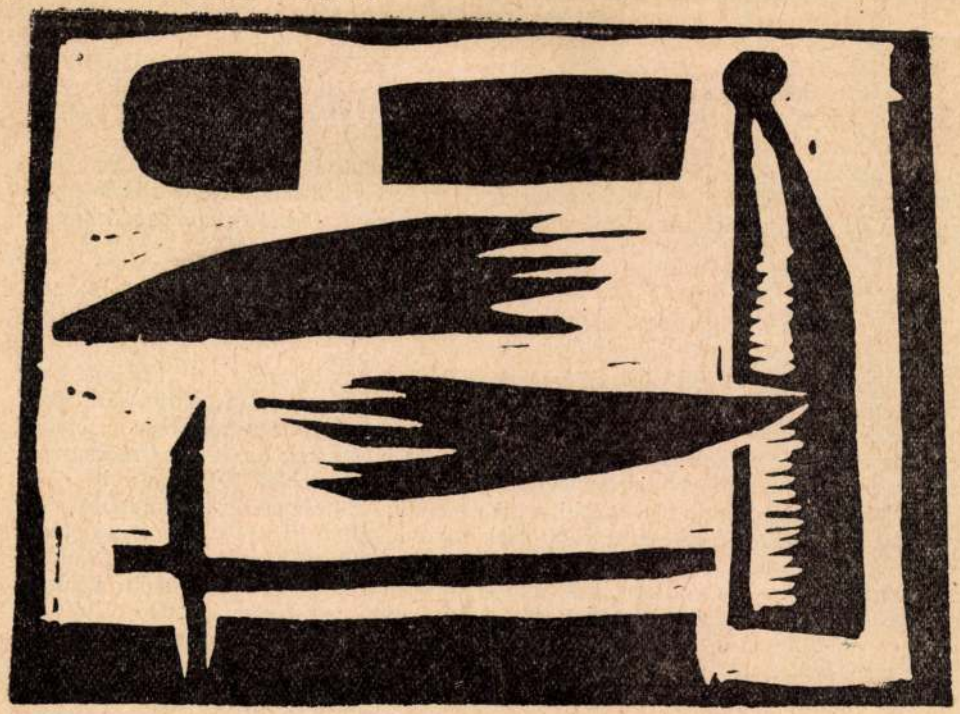

SWIERKIEWICZ RÓBERT rajza

BAKONY BALATON 1981

DÉSI HUBER ISTVÁN TEREM
VESZPRÉM
KOSSUTH LAJOS U. 8.

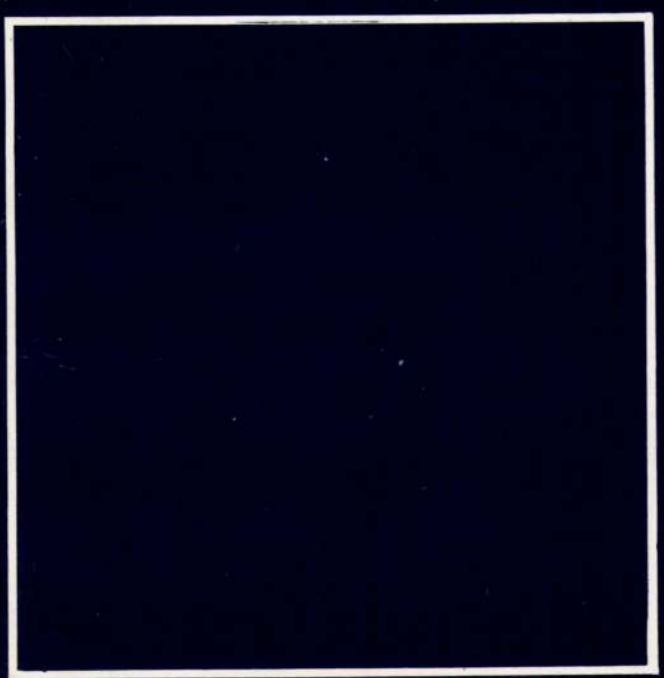

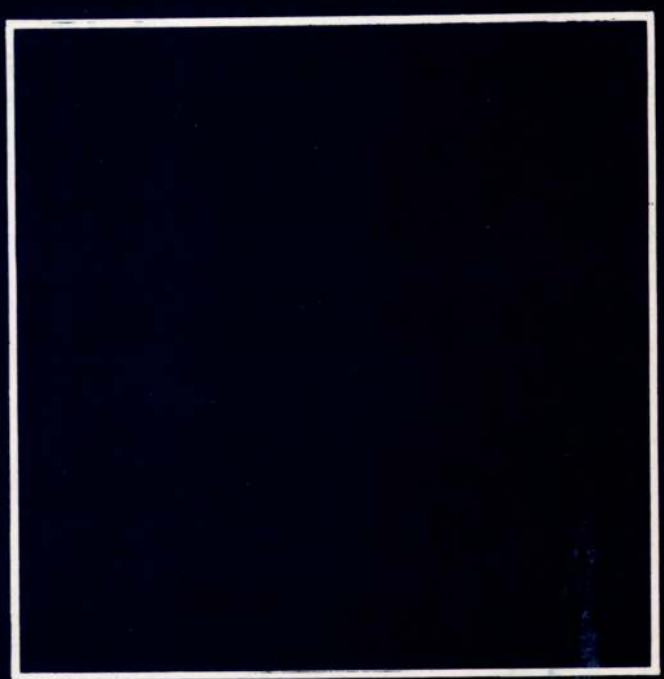

KURUCZ D. ISTVÁN
MUNKÁCSY-DÍJAS, KIVÁLÓ ÉS ÉRDEMES MŰVÉSZ

MOLDOVÁN ISTVÁN

ÓVÁRI LÁSZLÓ

PLEIDELL JÁNOS

SÁGI SÁNDOR

SCHÉNER MIHÁLY
MUNKÁCSY-DÍJAS

SZALATNYAY JÓZSEF

SZELESTEY LÁSZLÓ

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF
MUNKÁCSY-DÍJAS

SZENTGYÖRGYI KORNÉL
KOSSUTH- ÉS MUNKÁCSY-DÍJAS

TAMÁS ERVIN
MUNKÁCSY-DÍJAS

UDVARY PÁL

VÁGFALVI OTTÓ

ZÁMBÓ KORNÉL

ÁRON NAGY LAJOS
MUNKÁCSY-DÍJAS

BALOGH ERVIN

ID. BENEDEK JENŐ
KOSSUTH- ÉS MUNKÁCSY-DÍJAS

BÉR RUDOLF
MUNKÁCSY-DÍJAS

BOD LÁSZLÓ

BOJTOR KÁROLY

CZIRÁKI LAJOS

CSAVLEK ANDRÁS
MUNKÁCSY-DÍJAS

CSÁKY-MARONYÁK JÓZSEF
KOSSUTH-DÍJAS

EIGEL ISTVÁN
KÉTSZERES MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ

FELHŐSI ISTVÁN

HEITLER LÁSZLÓ

IRCSIK JÓZSEF

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS
MUNKÁCSY-DÍJAS

BAKONY
BALATON
1981

DÉSI HUBER ISTVÁN TEREM
VESZPRÉM
KOSSUTH LAJOS U. 8.

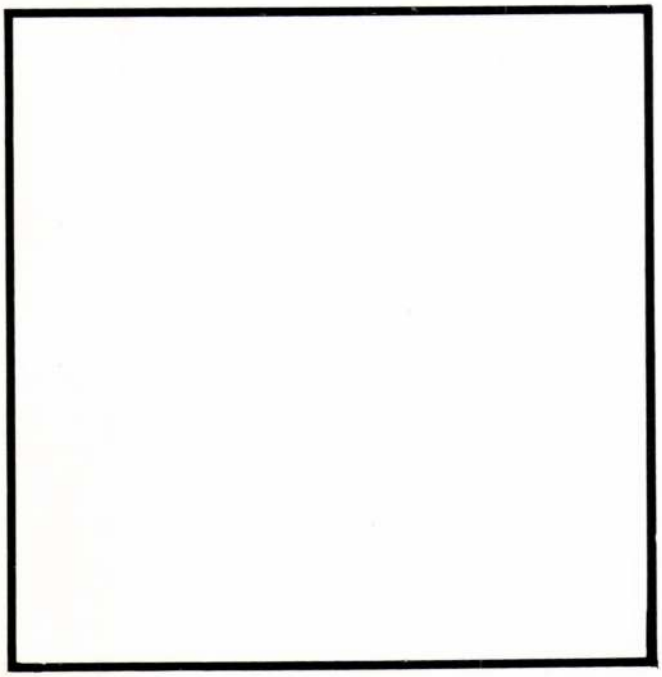

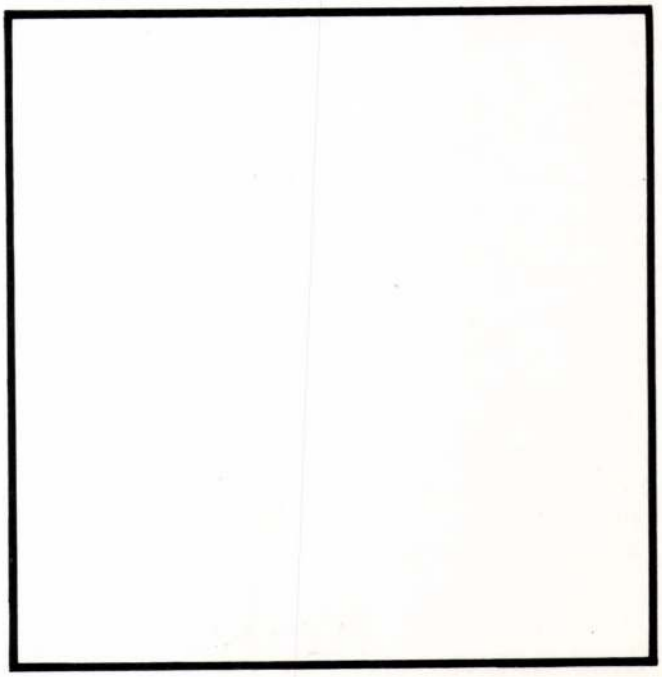

Milyen sötét a Balaton
S a nyár után hogy vérzenek a fák.
Tündér Tihany, felelsz-e énnekem,
Ha azt mondom mégegyszer: ifjúság?
(Kosztolányi Dezső)

A Bakony nem olyan szerencsés a festészetünkben, mint a Balaton. Még ha szakmabelit kérdezne is meg valaki, mondjon egy Bakony-festőt, azt hiszem, az illetőnek összeráncolódna a homloka és néma maradna. Ezért jó kezdeményezés ez a Bakony–Balaton kiállítás, amely másodszor nyílik meg Veszprémben, s azzal az üdvözölhető szándékkal, hogy a Képcsarnok és a Veszprém megyei Tanács hagyománnyá tágítja. Ezzel hazánk egyik legszebb tájegysége fogna kezet a Balatonnal, melynek értékét nem kell bemutatnunk, majdnem minden magyar ismeri, találkozott vele népdalokban, nótákban, irodalomban, művészetben éppúgy, mint a valóságban. Nem úgy a Bakony, melynek erdejéről Berzsenyi is énekelt, mert akkor még a „Bakony erdején" nem a Balatontól északra elterülő Balaton-Felföldet értették. A Bakony déli határául a földrajztudomány a Devecser–Várpalota közötti vonalat jelölte meg, melynek legdélibb csücske a Veszprém –Nagyvázsony közti törésvonalig húzódott le. Ma már a köztudatban lehúzódik a Balaton északi partjáig, de Veszprém mindenképpen része volt a Bakonynak, az ma is. Jogosult hát a két földrajzi tájegység összekapcsolása a festészet által, s ez bizonyára termékenyítően hat abba az irányba, hogy művészeink necsak a Balatont örökítsék meg a festészet mai, de holnap is érvényes formanyelvén, hanem a Bakony regényes, betyáros és Krúdy Gyulásan romantikus, ugyanakkor az utolsó száz évben iparilag is erőteljesen változó világát, aminek kezdetét Veszprém szülötte, Endrődi Sándor már a századfordulón észrevette

Hogy Mészöly Gézától – ne menjünk most visszább a múltba – Egry Józsefig, Halápy Jánosig kik festették meg a Balatont, az mondhatni annyira köztudott, hogy legföljebb Székely Bertalannal, Lotz Károllyal és Deák-Ébner Lajossal egészítjük itt ki a névsort, mert ők nem a Balatont, hanem környékének épületeit díszítették műveikkel. S ha a Bakonyt összekapcsoljuk a Balatonnal, tehát a szárazföldet a magyar tengerrel, akkor jogosult a Balaton-partvidék épületeit díszítő régi festőket is jegyezni a művészettörténeti tőzsdén. S a Balatont festők közismert nevei mellé odaírni, hogy átmenjen a köztudatba, a legnagyobb magyar koloristák egyikének nevét, Szentiványi Lajosét, azután Vass Elemérét, s természetesen mindazokét, akik ezen a kiállításon – korra való tekintet nélkül – szerepelnek.

A Balatonról született irodalmi, tudományos és művészeti kiadványok könyvtárnyira rúgnak, de Kassák Lajos, Jékely Zoltán, Nagy László, Fodor András, Tóth Bálint nevét mégsem hagyhatom említés nélkül. Tatay Sándort, Eötvös Károlyt viszont a Bakonnyal kapcsolatban is idézem, úgy szintén a költő Erdélyi Józsefet, ki közvetlen táji élmény alapján örökítette halhatatlan szépségű versekben a Bakony-erdő téli-nyári szépségeit, a Jári-patakot, az azóta eltüntetett másik patakot, a Tapolcát.

Hogyan látja a ma festője a Bakonyt, táji környezetét, falvait, városait, ipari létesítményeit, s benne a legfontosabbat, az embert – erre a kérdésre várja a művészek válaszát a Bakony–Balaton kiállítás. Nem valószínű, hogy a kép a teljességet nyújtja, de huszonnyolc művésztől, illetve egy-egy kiállítástól ezt nem is illik számonkérni. Arra azonban érdemes figyelnie a szakmának és a közönségnek, hogy az évről évre ismétlődő kiállítások mivel, s míly színvonalon egészítik ki az előző évi anyagot. Izgalmas föladat ez a művészeknek és a Képcsarnok kezdeményezése erőpróba elé állítja a művészt: hogyan s mivel gazdagítja önmagát, s ezáltal művészetünket a kiállításra évről évre beküldött képeivel. A kínálat, akár a Bakonyra, akár a Balatonra gondoljunk, kimeríthetetlen kincsesbányára hívja föl a figyelmet. Azt, hogy ez alkalommal hogyan éltek vele a kiállító művészek, a következő oldalakon, illetve a kiállításon láthatja a közönség.

dr. Szíj Rezső

ÁRON NAGY LAJOS

Budapesten született 1913-ban. A Képzőművészeti Főiskolán a kitűnő művésztanár, Benkhardt Ágost tanítványa. A Balló Ede ösztöndíjjal bejárta Nyugat-Európát, majd 1939-ben második „szülővárosának" választott Székesfehérvárott telepedett le, ott él és dolgozik azóta is, mint művész-tanár. 1935 óta rendszeres kiállító. 1945 óta számos európai országban járt, Finnországtól kezdve Bulgáriáig, Görögországig. 1956-ban és 1967-ben Munkácsy-díjat kapott. 1955–1980. között számos kiállítása nyílt az ország különböző városaiban. Több ízben Budapesten, Veszprémben, Székesfehérvárott, aztán Várpalotán, Egerben, Dunaújvárosban, Móron, Győrben. A posztimpresszionizmus jegyében indult, s noha ennek hagyományos formavilágát korszerűsítette, lényegében máig hű maradt hozzá, bár számos művében súrolja az expresszivitás határát. Elsősorban tájképfestő. Hazai és külföldi tájak egyaránt ihlették művészetét. Nagy, egységes foltokkal dolgozik, de minden merevség nélkül, a festőiséget éppúgy nem tagadja meg, mint lírai alkatát, ennek köszönheti, hogy az embert soha nem téveszti szem elől, s hogy művei mindig érintik az ember érzelmi rétegeit.

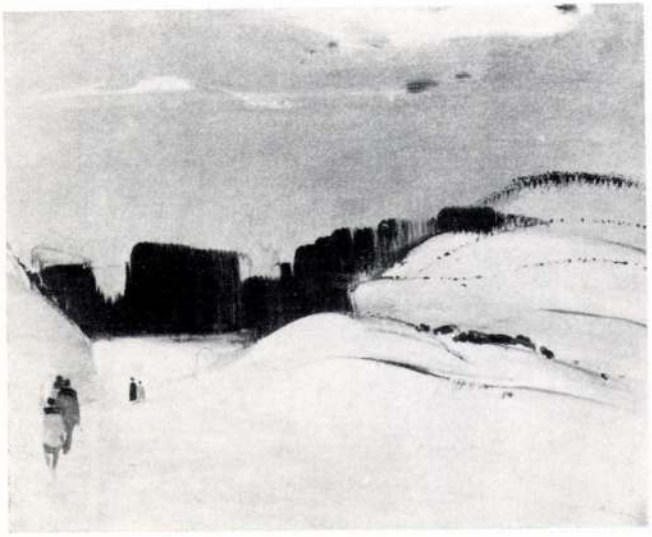

BALOGH ERVIN

Kecskeméten született 1925-ben. A Műszaki Egyetem elvégzése után kezdett festészettel foglalkozni. A fiatal művészek első kiállításán vonta magára a figyelmet, s 1945-től már rendszeresen szerepel országos és egyéni kiállításokon, itthon és külföldön. Egyéni kiállításai: 1966 Budapest, 1973 Eger, 1974 Budapest, Csepel Galéria, 1975 Miskolc, 1977 Szombathely, 1979 Veszprém, 1980 Ónod, 1981 Szeged, 1981 Veszprém. Fő kifejező eszköze a szín, a tárgyi kellékek, a természeti részletek gyakran elvontan, és foltszerűen jelennek meg színellentétekre épülő képein. A színek keltik az érzelmeket és gondolatokat. Balatoni képeinek ihlető forrása főleg Alsóörs. Külföldön a Moszkvai Biennálén, Berlinben, Prágában, Varsóban, Szófiában, Eislebenben és Tokióban szerepeltek képei. Több pályázaton díjat nyert.

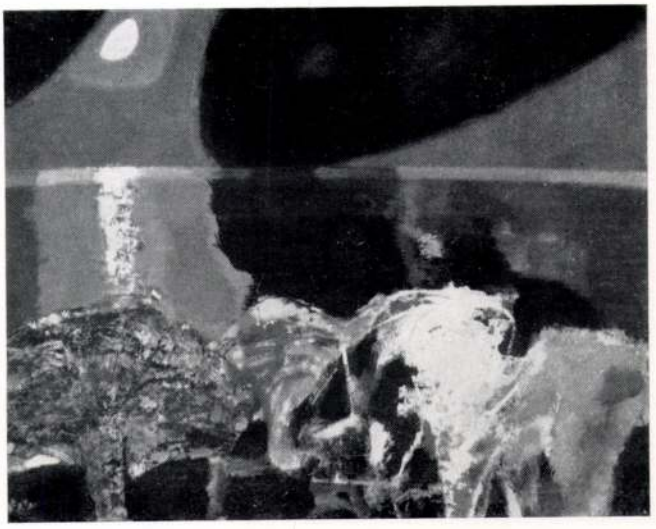

ID. BENEDEK JENŐ

1906-ban Kecskeméten született. Itt kezdte képzőművészeti tanulmányait Révész Imrénél, majd Budapesten folytatta a Képzőművészeti Főiskolán, ahol 1927–1932-ig Benkhardt Ágost növendéke volt. A főiskola elvégzése után tanulmányutat tett Olaszországban, Németországban, valamint Romániában és az NDK-ban. 1945 után egy ideig a szolnoki művésztelepen dolgozott, majd a Művészeti Gimnáziumba került rajztanárnak. 1944-ben az Ernst Múzeumban nyílt nagyszabású kiállítása. 1950-ben Munkácsy-díjat, 1952-ben Kossuth-díjat kapott. 1948-ban a Fényes Adolf Teremben, 1958-ban a Nemzeti Szalonban, 1972-ben Zalaegerszegen, 1977-ben a Csók István Galériában nyílt kiállítása. Korábbi korszakának táj- és életképeit nyugodt, derűs hangulat jellemezte, újabb képein a lét, az élet gondjai jutnak festői kifejezéshez és bizonyos misztikus derengés szövi át a jeleneteket, a tárgyi elemeket. Különös, de rokonszenves és gyakran a lélek mélyéig megrendítőek festményei éppúgy, mint rajzai, melyek tematikailag több sorozatot alkotnak, s hallatlan gonddal készültek.

BÉR RUDOLF

Budapesten született 1924-ben. A Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyulánál és Bernáth Aurélnál tanult. Egy ideig az utóbbi hatása érződött képein, de fokozatosan függetlenült a mestertől, s az 1960-as évektől egyre inkább igazodott a korízléshez. Merész színösszetételekkel dolgozik, gyakran lendületes ecsetjárással, fölrobbantja a látványszülte képet, s drámaivá alakítja nemcsak a tárgyakat, hanem a színeket is. 1956-ban három évre Derkovits-ösztöndíjat, VIT-díjat, 1974-ben Munkácsy-díjat, 1980-ban pedig Itáliában Accademia d'Italia díjat kapott. Számos kiállítása nyílt a fővárosban és vidéki városokban. 1964-ben Veszprémben. Falképe található a Budapesti Kertészeti Egyetemen, Miskolcon és Balatonkenesén (a honvédüdülőben). Olaszországban és más külföldi államban is rendezett kiállítást. Újabb művein a részletezés helyett a foltszerű kifejezés nyomult előtérbe.

BOD LÁSZLÓ

Karcagon született 1920-ban. A Képzőművészeti Főiskolán Benkhard Ágost és Burghardt Rezső tanítványa, majd Elekfy Jenő neves akvarellista mellett tanársegéd. A bábművészet is érdekelte. 1949–54-ig az Állami Bábszínházat igazgatta. 1955 óta rendszeresen jelentkezett csoportos és egyéni kiállításokon, a fővárosban – 1960-ban a Fényes Adolf teremben, 1969-ben a Csók István Galériában, 1976-ban Pesterzsébeten –, vidéken Veszprémben 1974-ben, Egerben 1975-ben. – Finnországban, az NSZK-ban 1965-ben és 1970-ben nyílt kiállítása. – Létrehozta a velencei Kápolnagalériát. – Bármenynyire jellemezte is művészetét az oldott festőiség, a valóság világosan fölismerhető megjelenítésével nem szakított. Tájképfestészete erősen kötődik a Velencei-tóhoz és környékéhez, de a Balatonhoz is.

BOJTOR KÁROLY

Mátraverebélyen született 1933-ban. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán Papp Gyula és Domanovszky Endre mellett végezte tanulmányait. 1967-ben három évre szóló Derkovits-ösztöndíjban részesült. Csoportos kiállítások gyakori szereplője, azok mellett önálló kiállítása nyílt 1964-ben Salgótarjánban, Balassagyarmaton és Nagybátonyban, 1975-ben Nyíregyházán, 1977-ben a Műcsarnokban. – 1980-ban a veszprémi művésztelepre költözött. – Realista szemléletű festő, de bátran él a látványelemek egyéni hangú átszerkesztésével, ami alól nem kivétel a távlat érzékeltetése sem, noha a hagyományos megoldást is magától értetődően alkalmazza.

CZIRÁKI LAJOS

1917-ben született Hegyeshalmon. 1937–1947 között a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István volt a mestere, de tanult a római Művészeti Akadémián is. 1946-ban franciaországi tanulmányutat tett, s hazaérkezése után Győrött vállalt tanári állást. Azóta is Győrben él. 1940-ben elnyerte a Szinyei Társaság festészeti díját, 1941-ben a Ballódíjat, 1942-ben a főváros festészeti díját, s utána is több nívódíjban részesült. Rómában, Krakkóban, Stockholmban, Trencsénben, Budapesten, Győrött, Veszprémben volt többek közt egyéni kiállítása. Érzékeny, visszahúzódó természete az oka annak, hogy egyéni, sejtelmes hangulatú művészetének értékei nem eléggé tudatosultak a művészeti közvéleményben. Gondosan szerkesztett, mívesen kidolgozott képein a tárgyi elemek mély érzelmek hordozói. A természet élővilága, madarak, fák – s a tájban az emberek – érzelmi és gondolati tartalmak jelképeivé finomodnak. Az újromantikus festészet egyik legkövetkezetesebb képviselője jelenkori festészetünkben.

CSAVLEK ANDRÁS

1942-ben Budapesten született, itt végzett a Képzőművészeti Főiskolán 1968-ban, s azóta gyakori szereplője hazai és külföldi tárlatoknak. Festészet mellett grafikával is foglalkozik, s könyvművészeti tervei külföldön is szép sikerrel képviselték hazánkat. Akárcsak festményei, melyek eljutottak Moszkvába, Rómába, Párizsba, Varsóba, Leningrádba, Szófiába, Kairóba, Mexikóba, Duisburgba, Nápolyba. Ez utóbbi város „ITALIA 2000" elnevezésű nemzetközi biennáléján 1978-ban díjat nyert. Ugyanabban az évben Munkácsy-díjat kapott. Korábban díjat nyert a Balatoni Nyári Tárlaton, az egri vízfestmény-biennálén, a debreceni Nyári Tárlaton. Festészetében nem törekszik a tárgyi elemek hagyományos megjelenítésére. Nagy színfoltokkal, egymáshoz közelálló árnyalatokkal, és merész színellentétekkel egyaránt dolgozik. Színskálája árnyalatokban sokkal gazdagabb, semmint első benyomásra gondolná a néző. Közel áll hozzá a látvány látomássá hangolása. Képei ezáltal az embernek inkább érzelmi, mintsem értelmi világát mozgatják meg. 1971-ben Bécsben nyílt kiállítása.

CSÁKI-MARONYÁK JÓZSEF

Orosházán született 1910-ben. 1928-ban Szegeden érettségizett, utána egy évig a Budapesti Műszaki Egyetemre járt, majd 1929–1934-ig a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula mellett tanult. Már 1931-ben, tehát főiskolás korában szerepelt nyilvános kiállításon a Nemzeti Szalonban. 1934-ben két társával kerékpáron bejárta Olaszországot, majd 1934–1938-ig Orosházán önálló tanulmányok festésével képezte tovább magát, fölhasználva az olaszországi tapasztalatokat. Első önálló kiállítása Budapesten, a MŰBARÁT-ban nyílt meg 1942-ben. Ettől kezdve rendszeresen kiállító művész. 1945–1949-ig a Művészeti Gimnázium igazgatója, majd 1955-ig az Iparművészeti Főiskola tanára. 1952-ben Kossuth-díjat kapott, 1970-ben pedig SZOT-díjat. Hazai és külföldi kiállításait helyszűke miatt lehetetlen fölsorolni. Legutolsó nagyszabású kiállítása 1980 őszén nyílt meg Budapesten, a Csók István Galériában. Képeinek jelentős hányadát ihlette a Balaton. Realista festő, részben a posztimpresszionizmus jegyében. Jeles arcképfestő. Ezekben éppúgy, mint tájképeiben, valamint az emberi munkát megörökítő festményeiben meleg emberséget éreztet, valóban „férfias lírával".

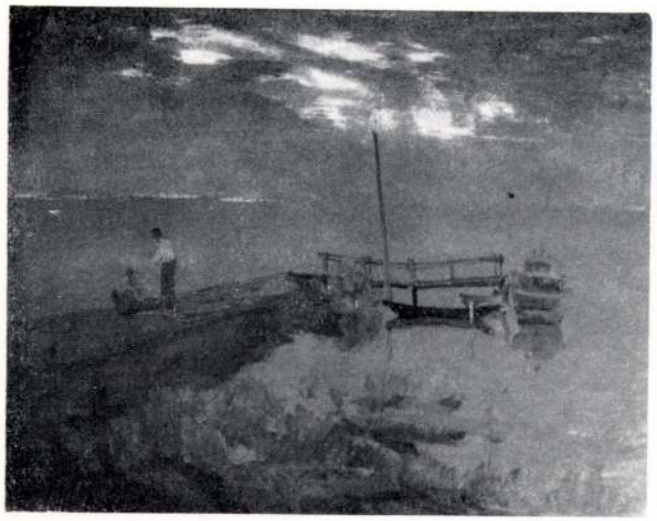

EIGEL ISTVÁN

Újpesten született 1922-ben. Bernáth Aurél mellett 1946-ban végezte el a főiskolát, melyen Rudnaynak is tanítványa volt. 1951 óta foglalkozik tanítással, többek közt a Iparművészeti Főiskola tanáraként. Hazai és külföldi tárlatokon 1947 óta szerepel. Egyéni kiállítással 1957-ben a Fényes Adolf teremben lépett a közönség elé. 1958–1961-ben Derkovits-ösztöndíjas. 1960-ban részt vett a Velencei Biennálén. Számos európai fővárosban nyílt egyéni kiállítása. 1967-ben és 1972-ben Munkácsy-díjat kapott. 1976-ban pedig érdemes művész lett. Eredményesen vett részt több pályázaton. Legutóbbi kiállítása 1981-ben a Műcsarnokban nyílt meg, feleségével, Tassy Klárával együtt. A természetből az érdekli, amit benne az ember hozott létre, tehát az épületek, köztük az ipari létesítmények, mert nem idegen tőle a gyárak, gépek világa sem. Festői kifejezése néhol merészen elvont, de nem az értelem kikapcsolása árán. Formanyelve nem szakítás a hagyománnyal, hanem annak erőteljes továbbfejlesztése.

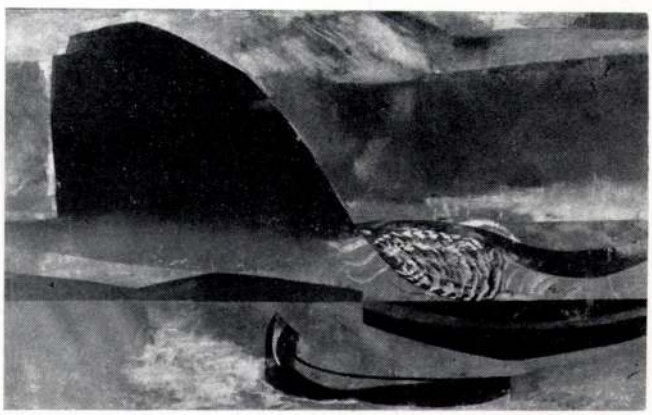

FELHŐSI ISTVÁN

Budapesten látta meg a napvilágot 1949-ben. 1977-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Blaski János, Barcsay Jenő és Patay László volt a mestere. 1977 óta Veszprémben él. Rendszeres résztvevője a megyei tárlatoknak. 1971-ben és 1978-ban egyéni kiállítása nyílt Veszprémben. Korábban az ember, a társadalom állt közel tematikájához, újabban fordult a természeti környezet felé. Jó hagyományokon indul, s nem az egyetlen kortársai közül, aki az erdők-mezők sejtelmes légkörét, ködlepte világát idézi képeivel.

HEITLER LÁSZLÓ

1937-ben született Pápán. A pécsi Tanárképző Főiskolán Kelle Sándortól tanulta a festőművészetet. Cziráki Lajosra szintén hálával emlékezik. Művészeti írásai és könyvei jelentek meg. A Bakony és a Balaton-Felvidék népi építészete, valamint szülővárosának barokk világa ihletik alkotásait. A megyei kiállítások rendszeres résztvevője, de sok helyen mutatta be képeit egyéni kiállításon is. Pápán több ízben, Esztergomban, Győrött, Tapolcán, Veszprémben és Balatonfüreden. A mértanias, vonalas kifejezés uralkodó képein, a világos, egyszerű fogalmazás. A tárgyi kellékek is a lassan elmerülő paraszti világ emlékei: parasztszekér, falusi kerítés, parasztház udvara, homlokzata, présházak, városi terek. Szívéhez a népies barokk áll legközelebb, ezt tükrözik képei is.

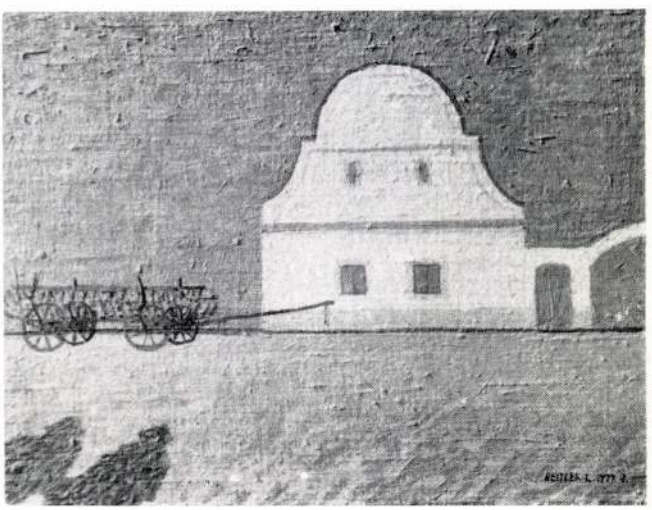

IRCSIK JÓZSEF

Veszprémben született 1932-ben. 1949–1954-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát Kmetty János és Bernáth Aurél mellett. 1954 óta kiállító művész. Önálló kiállításai: 1965-ben a Fiatal Művészek Stúdiójában állított ki. 1966-ban és 1968-ban Budapesten, 1967, 1970, 1972, 1977, 1980 Veszprém, 1979 Ajka és Fűzfő-gyártelep. 1970-ben megkapta a Szegedi Nyári Tárlat I. díját, 1972-ben pedig Veszprém vármegye Egry-díját. Tanulmányúton járt a Szovjetunióban, Jugoszláviában, Bulgáriában, Csehszlovákiában és Ausztriában. A népi építészet falusi és városi emlékeiből meríti mondanivalóját. Többnyire tisztán elkülönülő foltokkal fejezi ki mondanivalóját, s gyakran alkalmazza az egyes házrészek elválasztására az egyenes fehér vonalakat, amivel sajátos hangú művészetet teremtett. Képszerkesztésében kemény, mértanias (konstruktív) szerkesztésmód érvényesül.

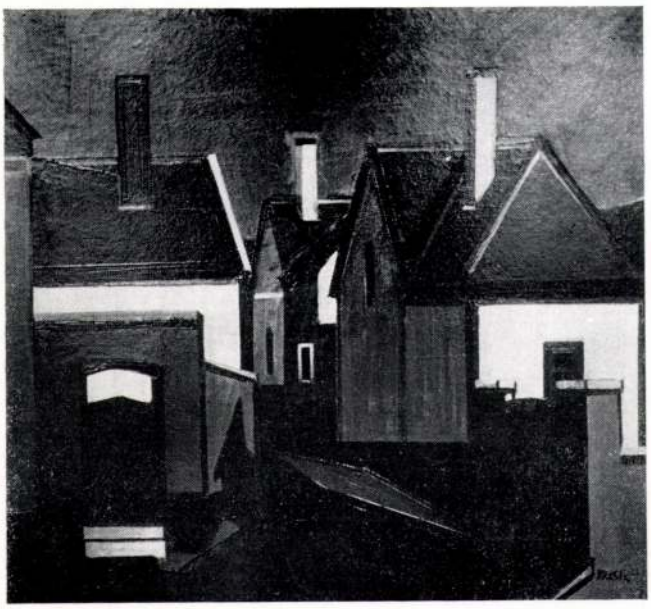

KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS

Budapesten 1939-ben született. A Képzőművészeti Főiskolát Pap Gyula, Szőnyi István és Bernáth Aurél növendékeként végezte el. 1964 óta számos kiállítása nyílt itthon és több külföldi városban. Nemcsak az európai államokban, hanem többek között az USA-ban és Argentínában is. Mint grafikus több külföldi kiállításon szerepelt. Egyéni kiállítással 1973-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézetében mutatkozott be, aztán 1974-ben Dorogon és Zalaegerszegen, 1977-ben a Csók Galériában, 1980-ban a szombathelyi Derkovits Teremben, 1981-ben a Műcsarnokban, 1972 óta Franciaország tíz városában nyílt önálló tárlata. 1975 óta tanársegéd az Iparművészeti Főiskolán. 1968–1971-ben Derkovits-ösztöndíjas, 1976-ban Munkácsy-díjat kapott. A szegedi Nyári Tárlaton 1970-ben díjat nyert. Festészetében gyakran jutnak szóhoz társadalmi kérdések. Az expesszív kifejezés mellett a groteszk elemeket is fölhasználja s a humor és az irónia sem hiányzik fegyvertárából.

KURUCZ D. ISTVÁN

1914-ben született Hódmezővásárhelyen, melyhez azóta is elszakíthatatlan kötelékek fűzik. Szőnyi István szabadiskolájából került a Képzőművészeti Főiskolára 1934-ben, s 1940-ig azon folytatta tanulmányait Rudnay Gyula és Réti István mellett. 1941-ben római ösztöndíjat kapott, s ennek révén kitekinthetett az egész modern művészetre. Több mint húsz országban járt, mindenüvé kivitte magával magyarságát és haza is hozta: következetesen haladt a maga útján s mindmáig egyik legjellegzetesebb megörökítője az alföldi népéletnek. Nemcsak a gubások, a csikósok, az alföldi tanyák jelennek meg képein erőteljes színrealizmussal, noha viszonylag nem sok színnel él, hanem a mezőgazdasági gépeket is úgy tudja beleépíteni képeibe, mintha már eredetileg is együtt születtek volna az anyaföldde l. Sok-sok magyar és külföldi városban nyílt kiállítása. 1962-ben szerepelt a Velencei Biennálén. 1950-ben Munkácsy-díjat kapott, 1962-ben SZOT-díjat, 1971-ben érdemes, 1978-ban pedig kiváló művész lett. Megkapta Tornyay plakettet is.

MOLDOVÁN ISTVÁN

1911-ben született Budapesten. Képzőművészeti tanulmányait Kolozsvárott az ottani Főiskolán kezdte, majd Nagybányán folytatta Thorma János és Krizsán János mellett. 1931–1940-ig a budapesti Képzőművészeti Főiskola növendéke, ahol Réti István és Szőnyi István a mestere. Első egyéni kiállítása Kisvárdán nyílt meg 1934-ben, ezt követte két kolozsvári tárlata 1937-ben, illetve 1943-ban. 1948–1950-ben ösztöndíjjal Romániában dolgozott. A Csók Galériában 1955-ben, 1961-ben és 1981-ben állított ki. Bemutatkozott Kanadában, az USA-ban és Indiában, 1942-ben elnyerte a Szinyei Társaság festészeti díját, 1944-ben római ösztöndíjat kapott, 1963-ban SZOT-díjjal tüntették ki, 1969-ben pedig Milano város ezüstérmét nyerte el.

Több mozaikot tervezett állami intézményekbe. Tagja az Osztrák Képzőművészeti Szövetségnek. Tájszemléletét romantikus és nosztalgikus hangulat lengi át.

ÓVÁRI LÁSZLÓ

Nyíregyházán született 1926-ban. A Képzőművészeti Főiskolán 1949–1954 között Fónyi Géza és Szőnyi István tanítványa. 1958–1960-ig Derkovits-ösztöndíjas. 1953-tól kiállító művész. 1956-ban a Fényes Adolf Teremben állított ki, majd 1962-ben az Ernst Múzeumban, 1963-ban Keszthelyen, Veszprémben és Hódmezővásárhelyen. 1980-ban ismét Veszprémben nyílt kiállítása. Képeivel részt vett több külföldi csoportos magyar kiállításon. 1972-ben elnyerte a Debreceni Nyári Tárlat nagydíját és a Medgyessy-plakettet. Sgrafittót készített Budapest és Oroszlány, seccot Hatvan, pannót Kiskőrös, faintarziát Gyula, mozaikot Esztergom és Kecskemét közintézményeibe. Festményein merészen átfogalmazza a valóságot, hol szürrealisztikusan, hol látomásszerűen a stilizált elvontságig. Az alakok gyakran csak jelzésszerűen jelennek meg képein. Az év egy részét a Balaton mentén Dörgicsén tölti. A szeme elé táruló természeti látványt gyakran költi át mértani formákra, ezzel is hangsúlyozva intellektuális szemléletét.

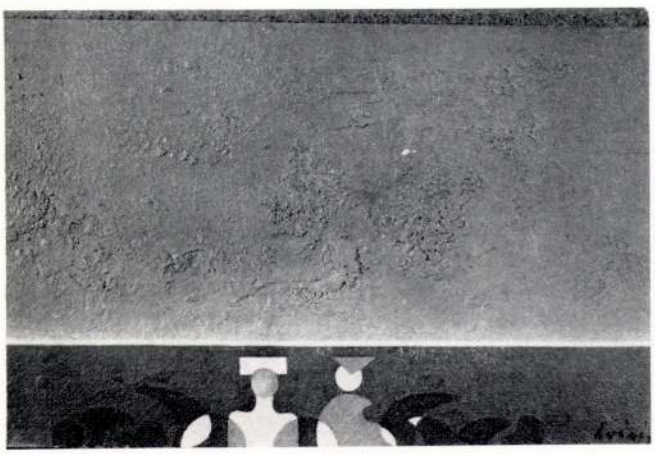

PLEIDELL JÁNOS

Hontfüzesgyarmaton született 1915-ben, 1935–1942 között a prágai képzőművészeti akadémián tanult, előtte Harmos Károly komáromi szabadiskoláját látogatta. Prága után Párizsban, majd Budapesten folytatta, illetve fejezte be tanulmányait. Budapesten Aba-Novák Vilmos a mestere. 1942–1944-ben háromszor nyeri el a római ösztöndíjat, de az akkori viszonyok miatt nem élhetett vele. 1962–1963-ban hosszabb időt töltött Olaszországban. Már 1936-ban kiállító művész s azóta tucatnyinál több hazai és számos külföldi városban rendezett kiállítást, többek közt Prágában és Rómában. 1962-ben elnyerte a braccianoi nemzetközi tájképpályázat nagydíját. Tájképeit enyhe párába oldja, s a fény vibrálásának nagy szerepet juttat. Jellemzi egy bizonyos fajta meseszerűség, de mindig megmarad a valóság talaján. Alapjában derűs életszemléletet tükröznek képei, Balatoni képein elsősorban a víztükörnek, a Napnak és a vibráló fényeknek van elsődleges szerepük. A tárgyi motívumok ennek megfelelően vesztik el határozott körvonalukat s váltanak át légies meseszerűségbe, stilizáltságba. Kiállításai közül a legutóbbiakat említjük: 1976-ban Veszprémben, 1978-ban Győrött, 1981-ben Budapesten nyílt tárlata, az utóbbi a Csontváry-Teremben.

SÁGI SÁNDOR

Csongrádon született 1917-ben. Koszta József biztatta a festészetre. Szabadiskolában képezte magát. 1937-ben a szegedi Móra Ferenc Múzeumban az alföldi mesterek műveit tanulmányozta, miközben díszlet- és plakátfestészettel foglalkozott. 1947–1949-ben Szegeden a Madách Gimnázium szakkörében tökéletesítette tudását. 1953-ban költözött fel Budapestre s került közelebbi kapcsolatba Boldizsár István és Edvi Illés Aladár festőművészekkel. Első egyéni kiállítására Budapesten került sor, 1971-ben, ezt követte a csongrádi 1976-ban, az egri 1977-ben és a győri 1981-ben. Noha az alföldi festészetből indult, az alföldi tájakat festette, megkedvelte a Balatont és a Bakonyt is, nyaranta innen merítette képeihez a témákat. Posztimpresszionista realizmussal, de annál mégis valamivel szenvedélyesebben festi a Balaton hullámzását, a csónakok ringását, a felhők gomolygását. A viharsarki képek így ölelkeznek festészetben a Bakony-Balaton világával.

SCHÉNER MIHÁLY

Medgyesegyházán született 1923-ban. 1942-ben került a Képzőművészeti Főiskolára Rudnay Gyula tanítványának. 1947-ben különböző helyeken tanított, 1956 óta csak a festészetnek él. 1978-ban Munkácsy-díjat kapott. Festészet mellett mintázással és kerámiával is foglalkozik. Egész sor modernista stílusirányzatot kipróbált, köztük az expresszív és szürrealista irányzatot is, miközben visszakanyarodott az absztrakció határáról a népművészeti forráshoz.

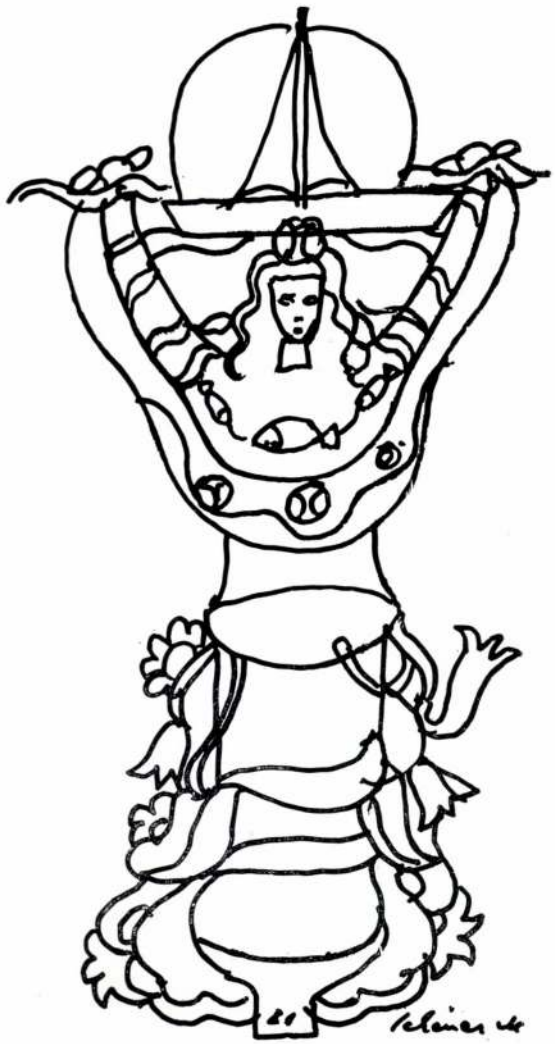

SZALATNYAY JÓZSEF

Eperjesen született 1915-ben. Szőnyi István szabadiskolájából került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1933–1938 között Réti István mellett folytatta tanulmányait. 1935-ben már kiállító művész. 1946-ban az Ernst Múzeumban, 1960-ban a Derkovits Teremben, 1965-ben Visegrádon, 1968-ban Pécsett, 1969-ben Egerben, 1979-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetében, 1971-ben Dunaújvárosban, 1973-ban Szegeden, 1975-ben Veszprémben nyílt tárlata. 1977-ben a Csók Galériában, ahol Franciaországban és Mexikóban készült rajzait és írókról készített arcmásokat állított ki. 1936-ban Olaszországban, 1942-ben Velencében volt tanulmányúton, azonkívül Bécsben. 1964-ben és 1966-ban Franciaországban és Genfben dolgozott. Kodály Zoltánról festett arcképe közismert. Tájképeit mondhatni költői érzelmek telítik, arképei a lélek mélységét, komolyságát tükrözik. Indulatainak gyakran szenvedélyes ecsetkezeléssel, lendületes vonalakkal, foltokkal ad kifejezést. A Balaton és környéke, közelebbről Tihany egyik termékenyítő forrása tájképeinek.

SZELESTEY LÁSZLÓ

Tüskeváron született 1939-ben. A Szegedi Tanárképző Főiskolán Fischer Ernő, Major Jenő és Vinkler László a tanára. 1963 óta Várpalotán tanár. Nagy Gyula hatott a színvilágára. Számos alkalommal nyílt kiállítása Várpalotán (1964–1981 között), Budapesten a Mini Galériában, aztán Pápán, Ajkán, Győrben, Füzfőgyártelepen, 1975-ben Veszprémben. A megyei kiállítások állandó résztvevője. Több alkalommal részesült nívódíjban. A Balatont s a a Bakonyt egyforma szenvedéllyel szereti és festi. Ilyen témájú képekkel szerepel az országos tárlatokon. – Várpalota egyszerre kínálja festői megörökítésére a letűnő régi paraszti és kispolgári életet, valamint az új képet öltő várost és ipari környékét. – Képein a meleg barnák mellett a kivillanó fehérekkel szemben a hidegebb színek is megjelennek, bizonyítva a festő érzelmi világának gazdagságát.

SZENTGYÖRGYI JÓZSEF

Balatonarácson született 1940-ben, de gyermekkora óta Tihanyban élt. A Képzőművészeti Főiskolán Kádár György mellett fejezte be tanulmányait 1968-ban. 1969–1972-ben Derkovits-ösztöndíjas. Járt a Szovjetúnióban, Jugoszláviában, Romániában és Olaszországban, 1975-ben pedig Franciaországban, amikor egyéni kiállítása nyílt. Önálló kiállítása 1967-ban a Műszaki Egyetemen nyílt meg Budapesten, 1975-ben Dunaújvárosban, Dorogon, valamint Nagybátonyban. 1975–1977-ben elnöke a Fiatal Művészek Stúdiójának. 1979-ben a budapesti Műcsarnokban nyílt meg gyűjteményes kiállítása. Ugyanebben az évben Nápolyban az „Italia 2000" kiállításán díjat nyert. Itthon több csoportos kiállításon szerepelt s részesült nívódíjban. 1981-ben Munkácsy-díjjal tüntették ki. Festészet mellett grafikával, kőrajzzal is foglalkozik. Képein rendszerint valami időszerű társadalmi kérdés tükröződik, alakjai is két korszak határán tépelődő emberek. Ez az elgondolkodás némelykor már álomszerűvé változtatja alakjait. Az erőteljes színek, a meglepő formák drámai hangulatot teremtenek sok-sok festményén.

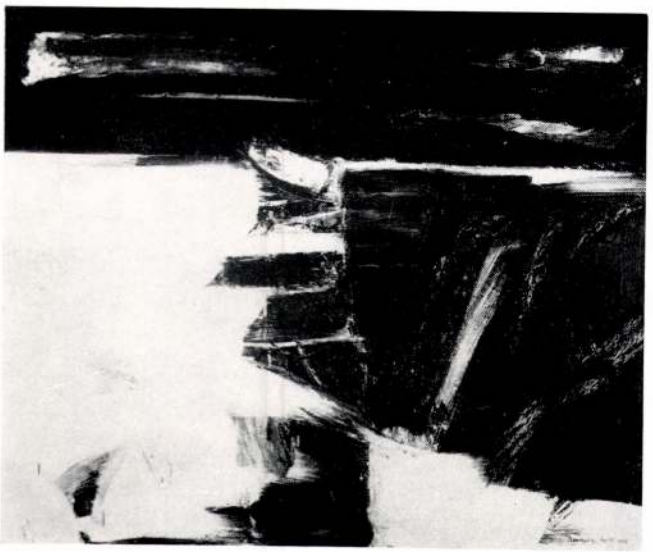

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

1916-ban született Budapesten. A Képzőművészeti Főiskolán Karlovszky Bertalan és Szőnyi István a mesterei. 1941–1942-ben római ösztöndíjas. Mint kiállító művész 1938 óta jelentkezik a tárlatokon. Budapesten a Csók István Galériában nyílt egyéni kiállítása, azután Szegeden, Szombathelyen, Miskolcon, Celldömölkön, Budapesten. Külföldön Luganoban. 1952-ben Munkácsy-díjat, 1953-ban Kossuth-díjat kapott. Munkássága a grafikától a falképekig terjed (szekkók, üvegablakok Veszprémben, Sárvárott). Művészetét egy a kor formavilágához igazított realizmus jellemzi, melyben jól megférnek a mértaniasan tagolt képfelületek egy bizonyos fokú kiszámítottsággal, mindenkor a színek elsőbbségével.

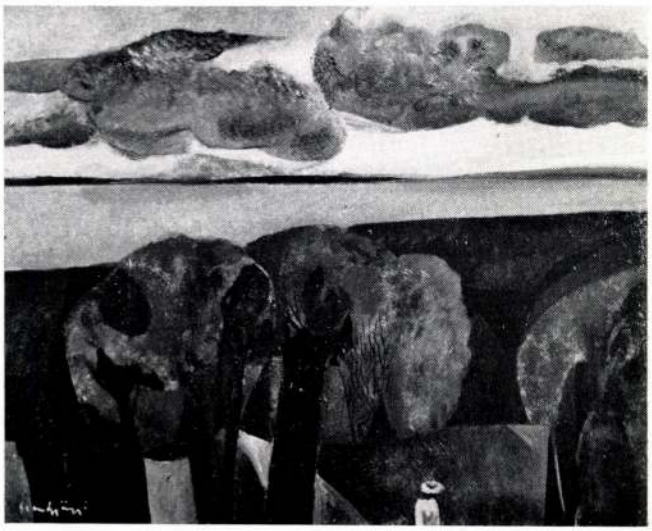

TAMÁS ERVIN

1922-ben született. 1941-ben végezte el az Iparművészeti Főiskolát, majd 1964-ben a Képzőművészetit, ahol Szőnyi István volt a mestere. 1946–1950 között rajztanárként működött, 1953 óta tanár, majd vezetője a Dési Huber István Képzőművészeti Körnek. Tanulmányutakat tett Moszkvába, Leningrádba, Olasz- Francia- és Spanyolországba, Svájcba, az NSZK-ba, Hollandiába, Ausztriába. 1964-ben SZOT-díjat, 1965-ben Munkácsy-díjat kapott. Több tisztséget viselt különböző művészeti szervezetekben, 1980-ban a Magyar Képzőművészek Szövetségének alelnöke. 1966-ban a Balatoni Nyári Tárlaton az első díjat kapta. Önálló kiállítása nyílt Debrecenben, Hódmezővásárhelyen, Szolnokon, Tokajon, Derecskén, Salgótarjánban, több alkalommal Budapesten, hogy csak néhányat említsünk kiállításai közül. Sok külföldi kiállításon szerepelt, 1978-ban a nápolyi Nemzetközi Táblakép Kiállításon mint meghívott vett részt. 1979-től az Accademia Internazionale Di „Pontzen" tagja. Témavilága változatos, a motívumok elrendezése gyakran egyenesen izgalmas.

UDVARY PÁL

Budapesten született 1900-ban. Apja Udvary Géza szintén festőművész. Mellette kezdte tanulmányait, a Képzőművészeti Főiskolán pedig Balló Ede és Olgyay Viktor a tanárai. Már fiatalon több ösztöndíjhoz jutott s ez megkönnyítette számára az európai művészet megismerését, főleg Olasz-, és Franciaországban. 1918 óta kiállító művész, tárlatainak számát, helyét lehetetlen fölsorolni itt. Az utóbbi években kiállított Szolnokon, Budapesten a Fővárosi Művelődési Házban és a Budapesti Műgyűjtők és Műbarátok Egyesületében, 1981-ben ismét Budapesten a Paál László Teremben. – Életképek és portrék mellett főleg tájképeket fest. A Dunakanyar, közelebbről Nagymaros és környéke mellett fő ihlető forrása a Balaton. Hajósok, fürdőzők, halászok, gyakori szereplői festményeinek. Pontos szerkesztés és kifinomodott színvilág a fő erőssége olajképein csak úgy, mint vízfestményein. Stílusa következetesen posztimpresszionista, posztnagybányai, látványszerű, mindig erőteljes festőiséggel átköltve.

VÁGFALVI OTTÓ

1925-ben született Szerencsen. A Képzőművészeti Főiskolán Burghardt Rezső, Bencze László és Berény Róbert a mesterei. 1949 óta Balatonfűzfőgyártelepen él. 1952 óta szerepel csoportos kiállításokon s egyéni kiállítása nyílt Ajkán, Veszprémben, Pápán, Győrben, Várpalotán, Szolnokon, Tokajban, Balatonfüreden, külföldön Koppenhágában. De képei szerepeltek Jugoszláviában és Csehszlovákiában is. 1980-ban megkapta Veszprém megye művészeti díját. Tájképfestészete szorosan kapcsolódik a Balatonhoz. Évszakonkénti változásait hivalkodás nélkül hol lágyan, hol határozottabb ecsetvonásokkal örökíti meg.

ZÁMBÓ KORNÉL

1938-ban Téten született. A művészeti gimnáziumban érettségizett. Az egri Tanárképző Főiskolán rajztanári oklevelet szerzett, majd elvégezte a Képzőművészeti Főiskola festőszakát, 1971-ben. Művészpedagógus Oroszlányban. Csoportos kiállításokon szerepelt, egyéni kiállítása nyílt Tatán, Tatabányán, Oroszlányban, majd 1972-ben a Ferencvárosi Pincetárlatban, 1975-ben a Csepel Galériában, 1981-ben az NSZK-ban. Tájképi motívumait részben a dunántúli tájból meríti, másrészt a népéletből s közel áll hozzá a munkás-bányászélet ábrázolása is.

Felelős kiadó: Köteles István
Felelős vezető: Németh György
81-822 Képcsarnok Vállalat Nyomda, Dorog

MDK

Kurucz D' István

Kiállitási kritika

Alföld 1968 julius.p.67.

Kurucz D. István 14.

Az ötvenes évek elején visszatér ismét korábbi magányába, kedvecn alföldi tájai, szántásai, havas és kopár mezői, téli vásárképei, ugyanakkor tanitványai közé. Megnyugvást és nemesebb bizalmat ismétcsak az Alföld meg Vásárhely és az ezidőben felfedezett Hortobágy jelent. Történelmi témáju festményei-Barátkozás a fronton 1917-ben; Jelentkezés a Vörös Hadseregbe-későbbiek, őrzik az 1945 utáni pár esztendő lendületét.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 916.o.

Kurucz D. István 15.

Kurucz"tanyasorozata" 1955 táján kezdődik,azota megállás,ismétlés nélkül tart: a téma és változatai /Tanya ősszel,Őszi szántás,Tanyák,Lovak,Tél,Fasor, Csikok,Fehér tanyák stb./ kimerithetetlenek és mindegyre ujjászületnek,mint ahogy változatos és végtelen a vándorló előtt tárulkozó sik vidék.De az évek során megváltoznak jellegzetességei és távlatai is: a paraszti munka eszközei és feltételei.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 916.o.

Az ujabb képváltozatokon mozgalmas formákban és szinekben lüktet a modernebb mezei élet,a festő a hangulatában is megváltozott világának képi feltárója lesz/Cséplés,Készülődés az aratásra,Aratás kombájnnal,Aratás stb./. A képek világa és a festő vásárhelyi otthona benépesül:hajléka a Kurucz által ismét életre hivott és kezdeményezett müvésztelepnek/1953-54/,első kakói éppen főiskolás tanitványai lesznek.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 916.o.

Kurucz D. István 17.

Az életképeken egyre több figura,mozgalmas világ tárúlkozik.Vidáman beszélgető szürüs-gubás férfiak a Lóvásár/1957/ hóesésben,békésen ácsorgó és toporgó alakok az Asszonyok a kutnál/1959/ zsánerében.Az együvétartozás bemutatásának kiváló példája a Ketten a kutnál -1964.Az Aratás cimü képét 196o-ban festette,

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-1o 917.old.

1961-ben festi a Női fej c. képét, 1962-ben a Rizsaratók-at. Az utóbbi évek Kurucz-képein a sokat változott hangulat mellett uj a szereplők gesztusvilága és kölcsönössége is: láthatóan felszabadult és tárulkozobb miliő az, amelynek a festő 1957 fordulójával sorsora és előadója lett. Igy mutatkozott már a párizsi Salon Populiste néhány figyelmet keltő Kurucz-képen, az 1959-es műcsarnoki tárlat anyagában, de az 1960-as sanghái és 1962-es velencei /Biennálé/ bemutatkozáson is.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 917.old.

Kurucz D. István 19.

A festő szereti a vizszintesen elnyujtott képméreteket.Egy-egy tanya távoli kubusza,olykor egy fa tömbje vagy csupasz ág-vonalai,egy kazal halmaz,egy-egy fa ágboga nyulik át a föld mezejéből az ég világosabb térfelébe igy a Gémeskut cimü festményén is.Annak az örömnek és megtisztult hangulatnak a kifejezője,amelyet a festő látottak hatására érez,a kép nem ábrándos honvágya /Marko/,nem is félelmetes szimbolikát/Tornyai/ takar.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 917.old.

A Tanyák cimü kép/1962/ távolában apró kazlak és házak,az emberi jelenlét mulhatatlan és csalhatatlan nyomai.A Lovak cimü páadarabján/1962/ pusztában álló két ló,patáik alatt szeretettel és parászló áhitattal megfestett,fátlan és felhőtlen vidék.Az Itatás már elbeszélőbb:gémeskut és csikósok a kép középvonalában.Más látószögből került a vászonra és más miliőt sugároz mindez a Tél vagy a Fasor cimü képen,aFehér tanyák apró négyszögei a képsik mélyére huzodva látszanak.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-1o 917.old.

Kurucz D. István 21.

A Hortobágyot ábrázolja a Lovasok a pusztán cimü képe. Vásárhelyi utcasorokat mutat be/Damjanich utca,Tükör utca,János utca,Váráshelyi utca/ és utcasarkot a Ház előtt cimü képei.Egy a télben csikorgó,betakart lovu szekér/Vásárhelyi utca/,kedvesen sietö asszonyok/Irsai utca/hoznak idilli életet a szimmetrikusan ismétlödö házfalak elé.A vásárképek mellett ezek az utcaképek és a csoportképek/Mávaut/ jelentösek.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 919.old.

Érdemes megemliteni a Lópatkolást,az Őszi szántást, a Hortobágyi ménes vagy az Olvadás cimü képeket,a sor pedig a tárlatokon messziről feltünő Kurucz-müvek cimével folytatható.Amelyek 197o-ben a berlini Altes Museumben/Künstler der Ungarischen Tiefebene/,utóbb a budapesti Uj Müvek tárlaton keltettek feltünést. 1947-ben festett freskó után jórészt csak tervek,kartonok következtek néhány esztendőn át,a Földalatti Vasut egyik állomására,az Erkel Szinház diszitésére készültek.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István

Látóhatár 1971%9-1o 919.old.

Megvalósult tervei:a vásárhelyi müvelődési házban, Salgótarjánban és Pápán,a Budapesti Sportkorházban található freskói.A Tanácsköztársaság eseményei a pápai szección,az északi hadjárat/1919/ páncélos csatája a salgótarjáni pannon,a sportjelenetek a kórházi falon.A sok megbizás és kiállitás mellett a Szaktanács müvészeti dija/1962/,a Tornyai-plakett mutatja a figyelmet,amelyet a vásárhelyi müvészet és müvészeti élet vezetője kiérdemelt.1947-es Önarcképn kemény tekintettel néz a szemlélő felé.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 919.old.

Kusucz D. István

A hatvanhét éves mester kezébe sok szitin munka kerül ki, de képeinek egy része az alföldi iskola légjobb alkotásai közé tartozik.

Szikely András: Kusucz D. István kiállítása. Új Tükör, 1978. január 1 – 3 lap.

Kurucz D. István

„Kocsis" (repro)

Szekely András: Kurucz D. István kiállítása.
Új Tükör, 1978. január 1–3 lap.

Kerner D. István
festő

M.D.K.

Portréja részt vesz a IV. képző-
művészeti kiállításon.

Solymári István: Komoly portrék
Művészet, 1962. június — 22 kép

Kurucz D. István

Kurucz D. István mai képei nem mondanak tölbet az az alföldi tájról, az alföldi parasztról mint a húsz évvel ezelőtt készültek.

Szekely Andrias: Kurucz D. István kiállítása
Uj Tukor, 1978. január 1–3 lap.

Kurucz D. István

Kurucz D. István kiállítást
rendezett a Műcsarnokban.

Székely Andrea: Kurucz D. István kiállítása,
Új Tükör, 1978. január 1 – 3. lap.

Kurucz D. István 1.

1914 október 7-én született Hódmezővásárhelyen. Édesapja nyomdász, rokonsága 1919-ben a forradalom katonája, a bukást követő években sulyosan üldözött. Apja ötödfél esztendőt töltött börtönökben: a pályakezdő festőnek korán lehetősége nyilott nemcsak a megkülönböztetésre és eltüdüdésre, de kényszerü önállóságra is. A gyermekkorban megszeretett táj és nép mellett a népi irók mozgalma érdékelte.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 914.old.

Kurucz D. István 2.

Petőfi, Arany, Illyés és Móricz lirája, szelleme érdekelte Kurucz D. Istvánt. Mindezek szintézise révén talál kapcsolatot majd a Szocialista Képzőművészek Csoportjával is. Kurucz festő stilusa már első müvein kimutathatóan kettős forrásból táplálkozott. Mindenekelőtt a népmüvészet összefogott forma és szinvilágából, másrészt az olasz trecento mestereinek szükszavu, csak a lényeget elmondó előadásmodjából.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 914.old.

Kurucz D. István 3.

Előbb Szőnyi István magániskolájában, majd szülővárosának ösztöndijával 1934-től a Képzőművészeti Főiskolán tanul. Itt Szőnyi mellett Réti István, Benkhard Ágoston és Rudnay Gyula a mestere, a gödöllői Nagy Sándortól a freskótechnikát sajátitja el. Kurucz D. István 194o-ben végez, tanárai és első hiradói előbb a "zebegényi-Szőny" vásárhelyi megfelelőjét, humanizmussal telt, melankonikus paraszt életképek festőjét találják benne.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-1o 914.old.

Kurucz D. István 4.

Kurucz oeuvre-jének első jelentős darabja az 1939-ben készült Disznóvásár cimü,nagyméretü olajtempera-kép.Ismerjük valamivel nagyobb rajzkartonját,a témát megfestette a müvész 1957-ben,egy mozgalmasabb,több szereplőt felsorakoztató,gazdagabb milliőt variáló képen is.Az első változaton a három gömbölyü malacká kináló férfi minden értelmezhető gesztus nélküla kép jobb oldalán található.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 914.old.

A Disznóvásár cimü képe idézi kissé a mester Sződnyi egy hasonló tárgyu müvének/Eladó a borju/ alaphelyzetét.A nehéz veretü kép és hasonló nemességü társai feltünést keltettek a festő első tárlatain.Hódmezővásárhelyen/1943/ és talán Rómában/Magyar Intézet -1943/ is.Kuruczná méltó társra lelt a korszak népi irói mozgalma.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 914.old.

1941-ben festette a Kapu előtt c. képét. Szinte a naivok elrajzoltságát és primitiv kompozicióképességét vállalja a kép: a két álló és az egy ülő alak szinte lebeg a fehérre meszelt, zsuptetős ház, ill. ennek deszkakeritése és kapuja előtt. A férfi asszonyával ünnepi diszben áll, mindketten kissé görnyegten, akár egykori vándorfotográfusok bumfordi fényképein. Egy terebélyes anyóka ül megbillent számiján: a látszólagos tartalom nélküli téma az életforma primitivségére utal.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 914.old.

Kurucz D. István

Kurucz D. Istvánban a népi mozgalmak képzőművészét látjuk, akinek kulturája és iskolázottsága lehetőség és alkalom az elmélyülésre, az európai hagyományok és nemzeti jelleg modern realizmussal telt, tudatos összefonására. Az ő művészetével születhetett meg a "második vásárhelyi, alföldi nemzedék".
Római tanulmányai alatt/1942-43/ inkább az ő világához közelebb álló festői korszak, a trecento pikturája köti le figyelmét.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 916.old.

Rómában tanulmányozza a korareneszánsz festők képeinek báját és kompozicios szerkezeteit, az ikon festészet szellemi karakterét, a freskófestészet egykori technikáját és eljárásait. Itt született/de még otthon fogant/festményeinek hangját és hangulatát továbbra sem az alakok mozgalmas kapcsolatai adják, inkább magukban való helyzetük, a nyilt értelemről és belső érzelmekről, olykor lobbanó indulatokról árulkodó tekintetek.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 916.old.

Kurucz D. István

A Tyuketetés cimü képém/1943/ a ház végében fekete fejkendős parasztasszony áll.Kötényéből a magot szór a vele bizonyosan meghitt kapcsolatban álló néhány tyukocska elé.Arcából az előrecsuszott kendő keveset hagy szabadon,lehajtott feje,kissé megbillent tartása, a lábánál nyugodtan szemelő állatok otthonos melegséget árasztanak.A mozdulat gyermekkori élményeire utalnak.Hasonló szeretet érett képpé a Gajdán bácsi portéján/1943/ a Kocsisportrén/1944/ és a Szalmahordók-

Bodri Ferenc:Kurucz D. István /1944/portréján.
Látóhatár 1971/9-10 916.old.

Kurucz D. István lo.

1945 fordulójával Kurucz D. István festészete éppen a felszabadulással kapott jog, a nemzet és az alföldi parasztság ujjászületésének, nagy ivü felemelkedésének hittel és féltéssel telt kronikájává válik. Vásárhely ismét otthona, a paraszti környék pikturájának állandó talaja és éltető eleme lesz. A Képzőművészek Szabad Szakszervezetének helyiségében rendezett tárlatot 1947-ben.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István
Láthatár 1971/9-lo 916.old.

Kurucz D. István

A Képzőművészek Szabad Szakszervezetének helységében rendezett tárlat/1947/,az itt bemutatott képek- 1945: Gubások,Halászok;1946:Földosztás stb.- ismét- csak megfontolt és zárkozott paraszti embereket ábrázolnak,mint a korábbiak.De a hősöknek ezuttal más a helytetük,megfontoltságuk nem visszafojtott vágyakat takar.Az uj Kurucz-képek a korábbiaknál láthatóan elevenebbek és mozgalmasabbak,mint ahogy azzá vált a festőt környező világ.

Bodri Ferenc:Kurucz D. István
Láthatár 1971/9-10 916.old.

A Földosztás cimü képen uj arcok jelentkeznek, az alakok kezében az ezeréves jognak érvényt szerző történelmi tett kellékei. A nagyméretü olajtemperakép-ma az Elnöki Tanács birtokában-megoldásában már murális jellegü feladatok igérete is, az uj történelem megtalálta a maga festőjét az alkotással. De ilyen feladatokra csak két évtized multán nyilik alkalma Kurucz D. Istvánnak, az első kisérlet/Kossuth verbunkja-1947/ nem hozott elismerést.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István

Látóhatár 1971/9-10 916.old.

Kurucz D. István 13.

A festő 1947-49 között a Honvád Stúdióban dolgozik, freskómegbizását a Kossuth Akadémiától kapja, az elkészült mü később megsemmisül. Kurucz 1949-től a Képzőművészeti Főiskolán freskótechnikát tanit. 1951-ben kapott Munkácsy-dija tiz esztendős munkásságának elismerése, de kezdete háttérbe szorulásának is: a sematizmust kivánó kulturigénnyel, az erőszakos parasztpolitikával nehezen tud együttműködni.

Bodri Ferenc: Kurucz D. István
Látóhatár 1971/9-10 916.o.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1968 juli.7.p.5.

1021

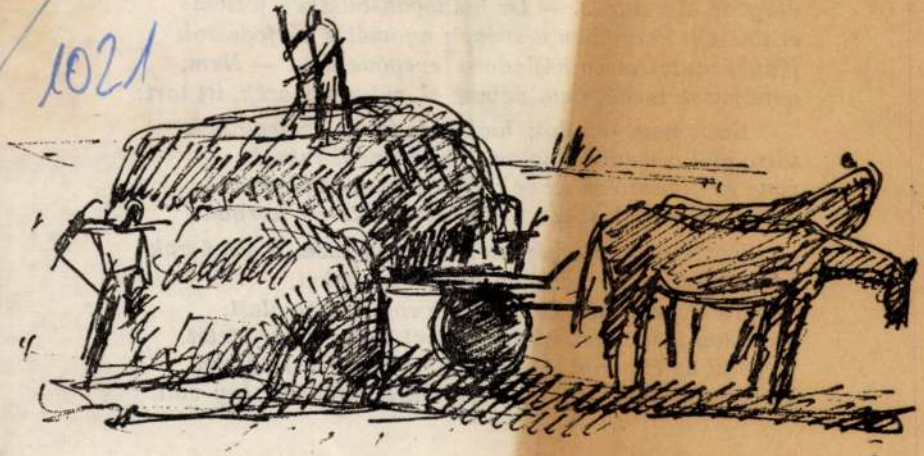

KURUCZ D. ISTVÁN *rajza*

s az olaj sápadt kevejen ...
vergődő álmaim ... — De bo[illegible]kén jöttem
el tőletek! kezemben a spén[illegible]tok
fényét mutattam a hajladoz[illegible]
gondjaitok terhét nem dobo[illegible]

Ezért nem fáradok, hiáb[illegible]
sátra alól a meddő unalom, s ezért nem futnak
sima és semmitérő szavak ki a számon a pártról —
— Én így vallok róla s ez életem értelme e korban:

Köztetek élni a gép mellett, hajladozni, s a műszak
után rátok bízva büszkén a hűvös síneket,
nyögve a szépségtől csak állni e roppant ég alatt,
meztelen idegekkel, kitárt szívvel s élni a kor életét,
megélni az élményt — És holt szavakat hajlítgatva
kínban-gyönyörben, maradandón elmondani: Így volt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KORTÁRS
1982

1021

KURUCZ D. ISTVÁN rajza

előtt is elmondhatni ma már, hogy a felsz... mögöttünk lévő öt esztendő a legjelentős számára a legtöbb eredményt hozó. Eljut lerakásához, épül már a szocialista haza hazai politikai irodalomban (az előadás nagyhangú frázis, a hencegően dicsekvő eredmények szuperlatívuszokban való is öntelt politikai irodalomban részünk ép minden egyes írásának egyik legvonzóbb ... de ugyanakkor szerény hang, amely kerüli a frázisok indulatos felcsapásait, de érvelésének, logikájának ereje, elemző és összefoglaló előadásmódja maradandóbb hatású bármily patétikus előadásmódnál.

Ez a higgadt, magabiztos és szerény hang hallható az 1957 áprilisi, a Politikai Akadémián tartott előadásából is. Pedig akkoriban még alig volt mögöttünk a megvert ellenforradalom, egyes utóvédei az előző hetekben még márciusi „jelszavakat" eszkábáltak, a közvélemény még élénken vitatta az ellenforradalom eseményeit, nem állíthatjuk, hogy bármilyen pozícióban könnyű volt a higgadt hangnem eltalálása. A vad, keserű vitáknak ebben az időszakában is megőrizte Kállai a maga nyugodt, szilárd előadásmódját, érvelési stílusát. Hadd idézzem ennek a felolvasásnak néhány mondatát: „Ami 1956 október—novemberben Magyarországon történt, az vitathatatlanul ellenforradalom volt. Nemcsak és nem is elsősorban a terrorcselekmények bizonyítják ezt, bár az, hogy a terror a kommunisták és a népi demokrácia más következetes hívei ellen irányult, hogy a vörös zászlót és a vörös csillagot, a nemzetközi munkásosztály jelvényeit taposták sárba, egymaga is megmutatta az események jellegét és további menetük várható irányát. A döntő azonban az események osztálytartalma. A forradalom olyan nagy társadalmi átalakulás, amelyet a termelőerők fejlődése készít elő, s amelyben a társadalmi haladást képviselő elnyomott osztály megdönti a régi uralkodó osztály uralmát, gyökeresen megváltoztatja a termelési viszonyokat és az azokon alapuló társadalmi rendet. *A szocialista forradalom a hatalmat a proletariátus kezébe adja: az ellenforradalom viszont a burzsoáziát juttatja uralomra.* Tavaly ősszel ez utóbbi folyamat játszódott le hazánkban." (33. old.) Így csak az vitatkozik, az érvel, így csak az bontja elemeire az események szálait s vonja le következtetéseit, aki nemcsak biztos a maga igazában, nemcsak ismeri a történeti tényeket s a marxizmus—leninizmus elveit, hanem azt is tudja, hogy az érvelésnek ezzel a módszerével jobban meggyőzi hallgatóit, jobban megveri ellenfeleit s hatása is igazabb, maradandóbb. Ez a mérséklet, amely nem nélkülözi az erőt és biztonságot, a maga tartózkodó, egyenes tónusával uralkodik az egész köteten.

Kállai tanulmányait, előadásait, vitázó cikkeit áthatja az elemzés és összefoglalás szenvedélye. Minden írásának alapvető módszere ez. A VII. kongresszuson

mdk.

Kurucz D. István

művében a dolgozókat ábrázolja

Szilvi Zoltán: A 3. Szegedi Nyári Tárlat

Tiszatáj 1962, 8. sz. 6. l.

mdk

Kurucz D. István festőművész

elnyerte a Szot idei művészeti díját

– sze – Népművelő képzőművészek

Népművelés, 1962. 8. sz 27. l

Kurucz D. István, festő

MDK

Rizsaratás c. képéért és a Hortobágyi Áll. Gazdaságban a Hód-mezővásárhely környékén végzett kulturális tevékenységéért díjat nyert.

-: Kiosztották a SZOT 1962. évi művészeti díjait 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. júl. 8

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

A Szot 1962-es művészeti
díját kapta

— : Hírek

Művészet, 1962. szeptember — 46l

Ilmanes D. István

festő

M.D.K.

A falu új életét mutatja
be művein

D. Fehér Ilmesa: A szegedi nyári tarlat
Művészet, 1962. szeptember — 38 kep

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Válogatott anyagát mutatták be a velencei Biennalén.

Vayer Lajos: A XXXI. Velencei Képzőmű vészeti Biennálé utáni Élet és Irodalom, 1962. augusztus 4 — 8 kep

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

Sz.O.T. díjjal jutalmazták
művészetét. — Olaszországi
vándorkiállításról (repro)

A.T.: Sz OT díjas képzőművészek
Élet és Irodalom, 1962. július 14 – 8 lap

Kurucz D. István MDK

festő

Hatvanezer látogató a "Magyar müvészetért"
mozgalom kiállitásán
Esti Kurir 1941. jan. 9.

Kurucz D. István

Tisztelő: 1962 jul.

KURUCZ D. ISTVÁN

FEJKENDŐS PARASZTASSZONY

A víz szava

Fújt a szél, és sűrű szemmel szemetelt az eső.

Két lámpás világította az utat. Az egyik fent a gáton, a másik a gát lábánál.

Fentről indult a szó, Szurganttól.

— Itt volt a tanyája...

A hangot nem hajtotta el a szél. Hallotta Fülöp, de nem válaszolt. Csak a gumicsizmája cuppogott a sárban.

— Itt rúgott először fenéken...

A lámpát meglóbázta a kezében, mintha játszana a setétséggel, csak nyelt a szóra.

— Víztornyot húztak a helyébe...

Nem láttak addig, de így is sejtették a fényes alkotmányt, aminek egy csöve van. Tetején szikrázó pléhburok. Ha szomjas, magába szív száz köbméter vizet is. Hat szál dróttal van kikötve, de egy-egy drót vastagabb, mint a legerősebb sírbaeresztő-kötél.

— Emlék...

Szurgent szava úgy bukdácsolt Fülöp lába elé, hogy az nem nyúlt érte.

— Mikor a gömböt meglátom, mindig eszembe jut.

Úgy fordult, hogy látta a víz csillogását. Ha még két araszt nő, nem látszanak ki csak a fűzfák elvékonyodott hegyei. Olyan lesz a víz, mintha szőrös volna a háta...

Fülöpöt kicsinek látta a lámpa fényében. Hajlott hátúnak. Furcsán imbolygott, mint aki álmos.

— A csurgásra ügyeljen!... A lábával is megérzi, mert ott puhább a talaj...

Távolabb másik két lámpa közelített feléjük. Hogy az a két vízőr mit beszélt, nem tudta Szurgent, de Fülöp

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kurucz D. István

ESTI HÍRLAP

1962 JUN 26

☐ *KURUCZ D. ISTVÁN festőművész, akinek alkotásai nagy sikert arattak az idei Velencei Biennálén, nagyméretű pannót készít a salgótarjáni kultúrotthon számára. Sokalakos műve az 1919-ben lezajlott emlékezetes csatát eleveníti meg.*

mdk.

Kurucz D. István

Fejkendős Parasztasszony c. műve
(reprodukció)

Tiszatáj 1962. 7. sz 6. l

M.D.K.

KURUCZ D. István festő

résztv ett a kiállitáson

Cséplés, Aratás, Hortobágy

Gábor István: Szegedi Nyári Tárlat

Magyar Nemzet 1962 .augusztus 11. 4.1.

KURUCZ D. István festő M.D.K.

Résztvett a kiállitásen

/megbizásból készült Salgótarján 1919. c. nagy méretü pannóterv

Tutka Mária: " Épitjük, védjük szép hazánkat" Kiállitá az Ernst Muzeumban
Magyar Nemzet 1962. szeptember 30. 8.l.

Kurucz D. István

festő

M D.K.

A két háború között sokat
ösztöndíjat kapott.

Pogány Ö. Gábor: Aba Novák Vilmos vulíkki állítása
Műrészet, 1962. október – 20 lap

Kurucz D. István: M.D.K.

festő

Az Alföldről készíti műveit

„Kútnál" c. műve (repro)

Artner Tivadar: Tavaszi tárlat

Nők Lapja, 1959. ápr. 23 – 17 szám.

HTR

M.D.K.

Thorma D. István

festő

művéről.

D. Fehér Zsuzsa: „A munka dicsérete".
Művészet, 1960. november. — 30 lap.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Szentesen nyitotta meg kiállítását.

Kiállítások. - 39 lap
Művészet, 1960. augusztus.

Kurucz D. István, festő 17 Dk

Kurucz D. István festőművén kamarakiállítása nagy sikert aratott Sanghájban. A művén képeit Nankingban, Tiencsinben és Pekingben is bemutatják majd.

— : Hír 8. l.

Népszabadság, bp. 1960. okt. 7.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Kiúaban rendezett kiállítást.

Művészeti életünk. – 39 kp.

Művészet, 1960. szeptember

H.D.K.

KURUCZ D. István festő

„Képszínművészetünk a felszabadulás után" c. kiállításon szerepel

(1960.)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 81. sz. (ápr. 4.)

11. l.

Dalka Mária: A Magyar Nemzeti Galéria ünnepi kiállítása

K.D.K

KURUCZ D. István pestő

Meghívták az Erkel Szintár átépítése után az előcsarnokot díszítő oldalpreszó pályázatára (Bánk bán, Hunyadi László)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 135. sz. 3. l. (g. i.) téj szobrok Budapesten.

Kurucz D. István, festő 1704

Kurucz népi tradiciókból indul ki, „nemcsak a mai falu képét olvasztja bele új műveibe, hanem festőileg is, kompozícióiban is túllép a múlton."

Rényi Péter: Küzdelem a valóság kifejezéséért
A VIII. M. k. k. – π.

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 8. 11. l

Kurucz D. István, festő 7 Dk

Nov. 21-én kiállítása nyílik meg
a Műcsarnokban.

— Hír

Népszabadság, bp. 1959. nov. 19. 10.1
" " " 22 8 l

MDK

Kurucz D. István

dm: Magyar katona a szabadságért. Kis Ujs. 1951. máj. 8. 4 l.

MDK

Kurucz D.István

M.hadifoglyok a polgárháboruban, temp.

Beszélgetők, temp.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

MDK

Kurucz D.István

Téli vásár, temp.

Bivalyok, temp.

Faluvége, temp.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

MDK

Kurucz D.István

Magános lovas
Beszélgetés a ház előtt
Cséplés, temp.

IV.Vásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai-Muzeum,1957.

marad

Kusucz D. István

festő

Műcsarnokban nyílik kiállítása

M.D.K.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 22.
Napló

9e

M.I.M

M. D. K.

Kurucz D. István

festő

a Műcsarnokban tart kiállítását.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 29.

Kiállítások

4 l.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

A Műcsarnokban levő kiállítása

Magyar Nemzet, 1959. nov. 20

Napló

4l.

Kurucz D. István, festő

A mezőgazdaság a képzőművészetben" című tárlaton "a Földművelésügyi Minisztérium. A szocialista mezőgazdasági üzemek munkájának legjobb ábrázolásáért" című első díját nyerte a festőművész Régi és új aratás című képe.

Repr.

– Képzőművészeti kiállítás a Mezőgazdasági Múzeumban

Népszabadság, bp. 1959. aug. 19.

6. l

Kurucz D. István MDK

ü. 1914

Az egykori Szocialista Müvészcsoportnak azok a müvészei között között emlitve, akik résztvettek az 1950 augusztusában megrendezett Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.66.l.

Kurucz D. István, festö. MDK

Bivalyvásár. Of.

III. Miskolci Orsz. Képzömüv. Kiáll.
/Hermann Ottó Muzeum / 1957.

Kurucz D. István
festő

M.D.K

Méltatás.

A.m.: Három művész, hét kiállításon. 8 l.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 2.

M.D.K.

Kumor D. István
festő

Hódmezővásárhelyen tart kiállítást.

Napló. 7. l.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 22.

Kurucz S. István

Szántás c. képéről repr.

Szocialista művészetért 1961. dec.

M.D.K.

Kurucz D. István.

Festőművész kiállit a Műcsarnok kamaratermében.

havas:
A hét kiállitásai.

Népszava 1959. dec. 10. 4. old. 290.szám.

Kerecz D. István, festő MOk

A Sportkórház kultúrtermében megnyílt tárlat egyik kiállítója.

-: Képzőművészeti kiállítás a Sportkórházban
S. L

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jún. 10.

Kurucz D. István

MDK

Repr:

"Falusi utca"

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar művészete.
I. Konstruktiv törekvések.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 73-89.1.

83.o. 8. kép.

MDK

Kurucz D. István

70 művész kiállítása az Ernst múzeumban
Fenti alkotó munkái is szerepelnek.

/vásárhelyi festmények/

Esti Hirlap 3ol sz. 1957. dec.24. 2 old.

MDK

Kurucz Dezső István

Kapuban, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Kurucz D. István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 MÁJ 20.

ESTI HIRLAP

□ *KINÁBA küldték Kurucz D. István festőművész harminckét olajtemperáját, s ezeket a jórészt alföldi témájú műveket hamarosan kiállításon mutatják be. Ez a tárlat Kínában ebben az esztendőben az egyetlen magyar képzőművészeti kiállítás.*

awn sz

Hurnez D. István
festő

M.DK

Műveit a második seremben
helyezték el.

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 - 7 lap

M.D.K.

Kurucz D. István, festő (1914 –

és a hódmezővásárhelyi művészek felfogásában az Alföldi Magyar Iskola hagyományai éledtek újjá.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 957. old.

+ „Utban hazafelé" c. képe 955. "

Kurucz D. István

Két rajz (szerzők)

Kortárs 1967 II. n. 231 old.

Kurucz D. István

„Tanácskörtársaság" c. falfestmény kémiteti a pápai MSzMP néhány tanácstermába (emlitve, és kérvén szepkó)

Felenkor 1967 V n. 446 old.

M.D.K.

Kurucz D. István festő

A Százados uti müvésztelepen dolgozik, ennek ellenére az alföldi iskola tagjai közé sorolható
Összekötő az alföldiek két generációja között.

Németh Lajos: Szocialista realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967. 19.l.

MDK

Thurnay D. István
festő

„Aratás"-a szerepel a
tárlaton.

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőmű Vezeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 10.-7 lap

MDK

Kurucz D.István

Délmagyarország 1968 juli.7.

Kurucz D. István MDK

Kendős fej, enkausztika

Rizsaratás, olajtemp.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kurucz D. István MDK

Szántás, olajtemp.

Irsai utca, olajtemp.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kurucz D.

Egéni stílusát ziemelik

„Repülő modellező" c. képét

bírálják.

Tanulmányok a [illegible] os,

táblakép-vizsálás sol-

lon. képz. hív. 1966.

sojnás 7 st. —

891.

Kurucz D. István

„Janácskörlárcsaság": secco, 45 m².

Veuprém megye, Pápa, Pártház ~~Ez~~.

Előadóterem.

Tájékoztató 64/65 képző-és

Iparmüvészeti Lektorátus

47 l.

Kurucz D. István MDK

Internacionalisták 1956 olajtemp.

Vörös huszárjárőr Szentesnél, 1956 olajtemp.

Falusi utca 1956 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

Kurucz D. István, festő

MDK

A Sportkórház rénére kérnét
két egyenként 30 m²-es freskót.

— : Hová kerülnek..... — 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. aug. 8.

Kurucz D István

Müvei a 60-as évek elején szerepeltek a velencei biennálén.

Maksay László: A velencei biennále
Ra jztanitás 1967. II. 22.1.

MDK

Kurucz D.István

Hortobágy, o.t.

Aratás, temp.

Őszi szántás, o.t.

Balatoni nyári tárlat 1964.
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Kurucz D.István

Őszi szántás, repr.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

NUK

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 aug.2.

Kurucz D. István

A Mami Gazdaság bazánya télen
i képe (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

Kovács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

Kurucz D. Béla

Kezdet a kázados úti hűvésztelep kiállításán Hajdunoboszlón

N.N.: Képzőművészeti esemény Hajdunoboszlón

Hajdu Bihar megyei Népujság 1968 XI. 8

Kurucz D. István

MÁVAUT megálló i. olajtemperatépe (eml.) nekepel az alábbi hárlatom

Tóth Béla: A kázados úti művésztelep kiállítása Hajduszoboszlón

Hajdu Biharmegyei Népujság 1968 XII. 8.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

A derecskei művelődési házban
rendezett tárlatom részt vett.

—·—

Művészet, 1968. szeptember – 14 kg

Kurucz D. István

Szerepel a XI. hagy. Kép. mův.
Kiáhításan

Lukácsy Sándor: hűvészeti szeregszemle
a hűszaznokban

Négyművelés 1968 VI n. 43 old.

Kurucz D. István festő

munkány díjon

A Szárados úti művéntelepen él és dolgozik

Sehnecz Tóth János: A Szárados úti hűvéntelep

Négyhűvelés 1968 VIII. 40 old.

Kurucz D. István

Hortobágy a temperája (emb.)
szerepel a IV. Balatoni Nyári
Tárlaton a kenthelyi múzeum van

Heitler László: A IV. Balatoni Nyári
Tárlat

Jelenkor 1968 IX n. 811 old.

Kurucz D. István

szerepel a XV. ősz. Tárlatom Vásárhelyen

Szabó Endre: Igazolt reménysegek

Tiszatáj 1968 XII. n. 1111 old.

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi Táklatban

Lovday: XV. Vásárhely. Őszi Táklat

Fejér Megyei Hírlap 1968 X. 13

M.D.K.

Kurucz D. István
festő

Az „Állami Gazdaság karánya
tiben" című képet mutatta be.

Kovács Gyula: IV Balatoni Nyári Tárlat.
Művészet, 1968. november - 45 kép.

Kurucz D. István

szerepel az alábbi tárlaton

Dömötör János: A XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Csongrád Megyei Hirlap 1968 X. 20.

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi

Táklaton

Akács László: A XV. Vásárhelyi
Őszi Táklat

Délmagyarország 1968 X. 8

Kurucz D. István

„Szatás" és „Hostobágy" műve (eml.) szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: A XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Magyar Nemzet 1968 X. 30

MDK

Kuducz D. István

Kiállitási kritika

Magyar Hirlap 1968 ~~xxxxxx~~ aug.lo.

965. 5000. FNyV. 4. 3233.

Kurucz D. István

A Lódmezővásárhelyi művésztelep tagja

Torday Aliz: Műtermesarok

Fejérmegyei Hírlap 1968 X. 8

Kritika

Több mint a Tornyai János

Mercurban van

Dömötör János: Az Alföldi galéria

Csongrád Megyei Hirlap 1968 XI. 29

Kurucz D. István

Több műve

szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: A Szocialista Képzőművészek (sopszkjána) emlékkiáll. a Fővi. Művelődési Házban

Magyar Nemzet 1963 III. 15 4 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1968 SEP 1

1021

Kurucz D. István: Téli vásár (olaj)

államosítá-

három férfi

Duxler tanít-
ari iskolában. A
enin-fiúk közt
hármukat el-

Untenecker
is újabb ada-
n megszerezte
lső börtönle-
viselje gond-
nem kerül-
mártír mun-
a születési
a lehessen.

kőszegi ta-
Budapesten
épek, egyéb
ívum tulaj-
l már Un-
etárhatalom
en szerve-
most ke-

trajzi ada-
úsága állí-
a tizenki-
vezte meg
Akkoriban
gazdagabb
hette tét-

Dum

dítások feledésbe merültek.

Több mint száz éve, 1865-ben Dumas „papa" Pesten járt. Nagy lelkesedéssel fogadták a magyar írók, élükön Jókai Mórral. Dumas magyaros attilát, szűk magyar nadrágot öltött, kócsagtollas fövet ültetett a fejére, magyar csizmában járta a pesti utcákat: ezzel tüntetett a magyarság mellett, a Habsburg-abszolutizmus ellen. Rózsaági Antal, a francia nyelvész és számos francia regény fordítójának segítségével franciára fordította a Szózatot és Petőfi három versét („Falu végén kurta kocsma", „Ciprus-lombok", „Szabadság, szerelem"), és az egykori pesti sajtóban bejelentette, hogy a Vigadóban rendezett „csevegőesten" „talpig magyarban, kócsagos föveggel" szavalja el fordításait. De a várva-várt szavalatok elmaradtak.

Hogy miért? Az egykori Fővárosi Lapok szerint „az öreg úr valószínűleg arra várt, hogy kívánják, — de nem kívánták". Dumas papa párizsi irodalmi anekdotákkal tűzte tele „csevegését", amiből a pesti közönség vajmi keveset

Kurucz D. István

„Tanya" és „Téli táj" c. képe (ezek)
szerepel az alábbi tárlaton

Akácz László: A XIII. Vásárhelyi
őszi tárlatról

Tiszatáj 1968 XII. n. 1019 old.

Kurucz D. István

szerepel a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

(2-a) Kiváló művének – érdemes alkotások
Pest megyei Hirlap – 1968. ápr. 28. 8. o.

M.D.K

Kurucz D. István
festő

Az „Őszi szántás"; az „Aratás" cimű képe szerepel a tárlaton. Képei a mai vásárhelyi pektura egyik credője.

Bajkay Éva: XV. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Művészet, 1969 február – 46 kep.

Kurucz D. István

kompozíciói részt vettek az Ernst Múzeumban rendezett Dolgozó emberek között c. kiállításon.

R. Gy.: Dolgozó emberek között
Pest megyei Hírlap, 1968. jan. 28. 9.o.

1967 JUN 2
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Kurucfigyelés

/1021

NAPLÓ

Kurucz D. István festőművész kiállítását ma délután nyitja meg a várpalotai Józsefrencsét művelődési házban Kapor Károly, a megyei tanács osztályvezetője.

Vincze S. István

Szerepelt az I. debreceni nyári tárlaton.

Hajdú-Bihar megyei N. ú.: 1967. aug. 12.

Kurucz S. István

szerepelt a VII. Szegedi Ifjúsági Tárlaton.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

MDK.

Kurucz D.István

Munkaábrázolásairól

Északmagyarország
1965.máj.1.

MTA.

M.Dk

Kurucz D. István
festő

Részt vett egy kompozícójával
a tárlaton.

Baranyi Judit: A II. Miskolci Országos...
Művészet, 1967. április - 38 kap

Kurucz Dezső MDK

Termelőszövetkezeti tagfelvétel, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kurucz D. István

Kutnál, olajtemp.

Barátkozás a fronton, olajtemp.

Cséplés, olajtemp.

Műcsarnok 1959. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kurucz D. István

Kutnál, repr.

Miccormok 1959 VII. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967. JUN
ALFÖLD

1021

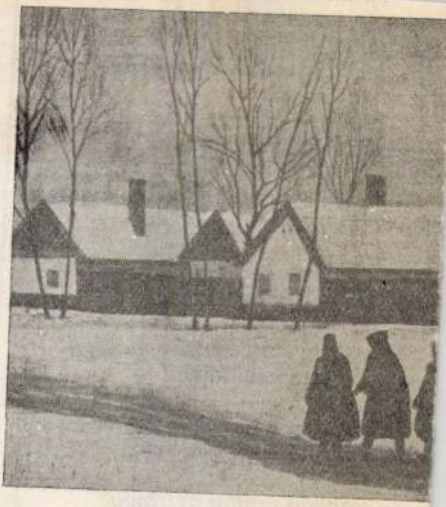

22

Kurucz D. István: Falusi utca

kőnehéz vas
bármilyenek

vasárnap dé
erős sem els

nem vagyok munkás sem paraszt
ülök törékeny ég alatt

ha kőre nézek kő vagyok
bárkire nézek ő vagyok

asszonyom dünnyög megterit
egy cica nézi lépteit

asszonyom fű virág bokor
simítja a szél rámhajol

csapódó mint a nyírfaág
ezerarcú mint a világ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

1967 JUN 1

— **Kurucz D. István** festőművész kiállítása pénteken nyílik meg a várpalotai Jószerencsét Művelődési Házban.

— 19 tűzesetet akasztott má-

M.D.K.

Thurnus D. István

festő

Olaszországban volt gyűjte-
menyes kiállítása.

Fabély Gábor: Fáy Győző külföldi sikerei
Művészet, 1967. április - 16 lap.

M.D.K.

Kurucz D. István
festő

Az évek során SZOT díjat kapott.

Rajk András: SZOT-díj
Élet és Irodalom, 1967. március 6-2 kép

M.D.K.

Kurucz Dezső István, festő

"Tizenkilences katonák", rajz. Fekete repr. 43.o.

Az a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból.

Almási Gyula Béla, Szabó Endre: Vásárhelyi Vázlatkönyv. 1957. TIT. Csongrádmegyei szervezete megbízásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

MDK

Kurucz D.István festő

Tóth Sándor szobrász kiáll. Hmvhely,
Szeged, 1964.

Kurucz D. István MDK

Hortobágy, olajtemp.

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

Kurucz D. István

MDK

Tanya, repr.

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

MDK

Kurucz D.István

Szántás, o.temp.

Irsai utca, o."

X. Nagy. Képzőmiv. kiáll. Miles. 1965.

Kurucz D. István, festő MDK

Nyilatkozata.

Kurucz D. István: Nagy írók tanújaként 18.

Népszabadság Bp., 1967. nov. 6.

Kurucz D. István MDK

Beszélgetők, olajtemp.

Őszi szántás, olajtemp.

Tanya, olajtemp.

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

Kurucz, D. István MDK

La neve sciolta nella Fattoria

Verso la casa

Davanti in casa

Beveratoio

Galleria Bors,é.n.Monstra di quattro pittori ungheresi nella

Kurucz, D. István MDK

Confini di Acsa, temp.

Hortobágy con cavalli

Paesaggio invernale nella Fattoria

Galleria Bors, é.n. Monstra di quattro pittori ungheresi nella

Kuruc z, D. István MDK

Terra arata d'autunno, temp.

Fattorie bianche, temp.

Conversazione, temp.

Galleria Bors, é.n. Monstra di quattro pittori ungheresi nella

Kurucz D. István

Hárlvadás (festmény, sepró)

Tiszatáj 1968 I. sz. V. műmell.

Kurucz D. István

Szerepel a IX. hegedi Nyári Tárlaton

Kelesi Zoltán: A IX. hegedi Nyári Tárlat

Tiszatáj 1968 IX. n. 824 old

Kurucz D. István
festő

M.D.K

Bemutatta műveit a
tailation.

Porneczky Géza: Vásárhelyi ősz
Élet és Irodalom, 1968. nov. 9-8 lap.

Kurucz D. István

Hortobágy c. képe a IX. Miskolci Országos kiállításon.

Molnár Vera: A IX. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról

Északmagyarország 1967.jan.25 4.l.

Kurucz D. István

Téli vaják. (repr.)

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

15. lev.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.48.

Kurucz D. István

kiállított festményei:

Téli várár, tempera, 50 x 70 cm.

Bivalyok, — " —, 70 x 50 cm.

Falunége, — " —, 40 x 60 cm.

Magyar hadifoglyok a polyárhóbornban, 70 x 50 cm.

Benélgetők, tempera, 70 x 50 cm.

70 művész kiállítása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

3. lev.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Zalai Hirlap 1967 aug. 24.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Zalai Hirlap 1967 aug.27.

M.D.K.

Kurucz D. István, festő

nevét említik

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVII.évf. 10.sz. 85 old.

Kurucz D. István „festő"

M.D.K.

„Turán" ci. „Aratás" c. képeit emelik ki az I. Debreceni Országos Nyári Tárlat beszámolójában

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII.évf. 10. sz. 79-80 old.

M.D.K

Thurzó D. István
festő

Bemutatták műveit az moszkvai
tárlaton

A. Tyihomirov: Barátaink festészete.
Művészet, 1967. november - 47 kép.

Kurucz, D. István

MDK

Ritorno, repr.

Galleria Bora,é.n.Monstra di aquattro pittori ungheresi nella

Kurucz D. István MDK

Rizsaratás, vepr.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kurucz D. István MDk

Szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.
Tiszatáj. 1962. aug.

Kurucz D. István, festő r. Dk

Néhány paraszti életképet mutat be a Miskolci bsz. képzőmüv. Kiállításon.

R.R.: Miskolci művészet 8.1.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. dec. 15.

KATALÓGUSOK ÉS EGYÉB KIADVÁNYOK
A FÖLDSZINTI IRODÁKBAN ÉS KÖNYVTÁRBAN
KAPHATÓK

F. k.: Könczöl Imre — 200 db — 67.3648 FMNYV

KIÁLLÍTÁSOK VÁRPALOTÁN

IV.

MEGHÍVÓ

A VÁRPALOTAI KIÁLLÍTÁSOK

RENDEZŐSÉGE MEGHÍVJA ÖNT

KURUCZ D. ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1967. JÚNIUS 2-ÁN

PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½ 5 ÓRAKOR

A JÓSZERENCSÉT MŰVELŐDÉSI HÁZ

EMELETI CSARNOKÁBAN

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

Kapor Károly
a Megyei Tanács VB. Művelődésügyi
Osztályának
Vezetője.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 10—20 ÓRÁIG

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 APR 26.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Kurucz D. István kiállítása Miskolcon

Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból rendez kiállítást a Képcsarnok Vállalat a miskolci Szőnyi István teremben. A világhírű alkotó harminchyolc művét láthatja a miskolci közönség az április 26-án, pénteken délután öt órakor megnyíló tárlaton. A megnyitáskor D. Fehér Zsuzsa művészettörténész méltatja a művész munkásságát. A kiállítás május 10-ig tekinthető meg.

tanácsi vállalatok ke
kolcon elsőnek kiérde
szocialista munka vál
met. Ezenkívül harma
rült tulajdonukba a v
nács és a Szakszervez
sod megyei Tanácsár
dorserlege.

Varga Bertalan, a vállalat szb-titkára nyitotta meg az ünnepséget. Ezután *Sipos Ferenc* párttitkár előbb a nemzetközi munkásmozgalom közeledő nagy ünnepéről, május

tüntetések és jutalmak átac
sára került sor. Hét szocialis
brigád részesült különböző
tüntetésekben, huszonhet
kaptak *kiváló dolgozó* jelvén
ezenkívül is több mint 70 d

Kurucz D. István MDK

Freskóterv, 1956 olajtemp.

Szénahordás 1957. olajtemp.

Silózás 1957 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

MDK

Kurucz D.István

Őszi szántás, repr.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

Kurucz D. István MDK

Bivalyos tanya, 1957 olajtemp.

Szántóföldek, 1957 olajtemp.

Fehér tanya, 1957 olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

Kurucz D.István

Őszi szántás, o.temp.

Hortobágy, o.temp.

Beszélgetők, o.temp.

Szegedi Ő. képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK.

Kurucz D.István

Sporttémáju freskóiról

Népszabadság 1967 aug.8.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 aug.8.

Kurucz D. István MDK

Kocsis, 195o olajtemp.

Falu vége 1956 olajtemp.

Kapuban, 1956 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

1021

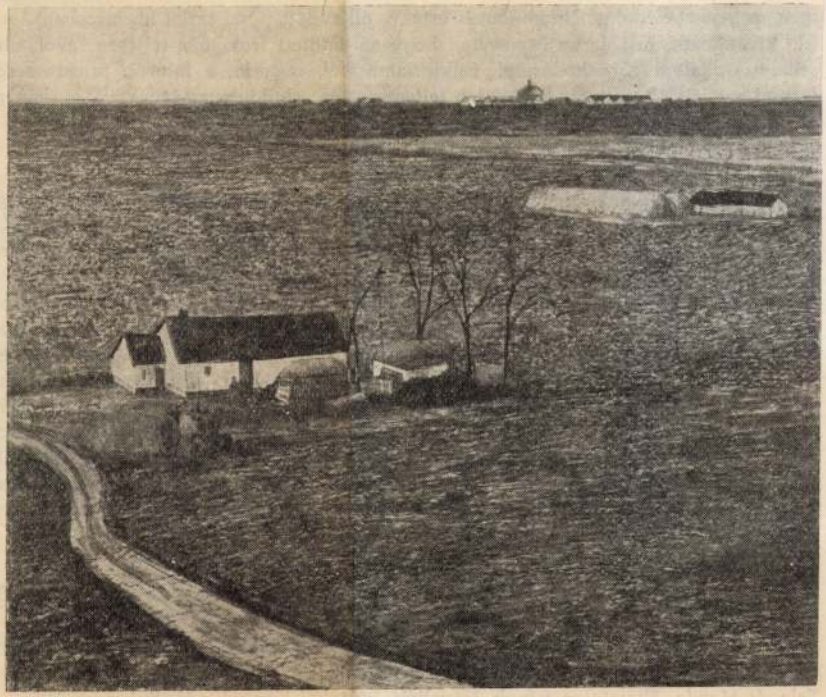

Kurucz D. István: Tanya

méretű elbeszélés válfajait tartalmazza, mint pl. [illegible]
Huszár Sándor *Kokó, a bohóc*, Hornyák József *Három hét duzzo*[illegible] no-
vella méretei és sajátosságai jóformán csak Telegdi [illegible] Ilona
(Szolgálat) köteteiben jelentkeznek, s Fodor Sándor [illegible]
regényből ötvöződik össze.
A karcolat és a tárca-novella műfaja előkelő hagyo[illegible]
a magyar irodalomban, mint Mikszáth Kálmán vagy [illegible]
műfaj előtérbe kerülése adatta ki két évvel ezelőtt Tomcsa Sándor régebbi, hasonló jellegű,
igen szellemes és dokumentumként is értékes alkotásait (Őszi tárlat kisvárosban).
Ide kívánkozik még az az észrevétel, hogy az említett írók már teljesen távol állnak a korábbi erdélyi irodalom góbéskodásától, folklorizmusától, még ha a faluról, falusi szereplőkről írnak is, ami azt jelzi, hogy nem a helyileg jellegzetes és a különleges érdekli őket, hanem ami emberi, társadalmi jellegű bennük, körülöttük.

Még talán Fodor Sándor regény-triptichonja áll legközelebb az erdélyi irodalom hagyományaihoz. Az író az átalakuló, a szocializmusban felnövő falu krónikásaként lép elénk. Könyve három, önálló műként is megálló részben tárja fel egy Tatárhavas nevű hegy tövében elterülő falu életét az átalakulás drámai időszakában. A mű olvasása közben azonban kiderül, hogy Fodor Sándor kettős feladatot vállalt magára, mert a szocializmus vajúdásait szenvedő falu rajza mögött arra az emberi, művészi, lélektani problémára is feleletet keres, hogy hogyan tükröződik az ember a valóságban, környezetében és önmagában, illetve milyen nehéz a valóságos képét megragadni, a sokféle tükröződés cserepeiből összerakni. Így, ezzel az elmélyítéssel, aláboltozással emelkedik ki a regény a falu átalakulását ábrázoló művek sorából, s lesz kétszeresen érdekes. Az egységes alapkérdésen, színhelyen kívül az is összeköti a három történetet, hogy alapjában véve hősük is azonos, egy pártmunkás ipari dolgozó, akit a kommunista párt kiküld egy zűrzavarba került falu életének rendbehozására, s ott az események áldozata lesz. A mű szerkezetét is az író második szempontja határozza meg. A hős alakját ugyanis először egy festőművész

---

* *Fodor Sándor:* Krónika. Regény. Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest 1966.
Hornyák József: Három hét duzzogás. Novellák, karcolatok. Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest 1966.
Huszár Sándor: Kokó, a bohóc. Elbeszélések. Ifjúsági Könyvkiadó, Bukarest. É. n.
Szilágyi István: Ezen a csillagon. Novellák, elbeszélések, karcolatok. Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest, 1966.
Telegdi Magda: Nyugtalan színek. Novellák. Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest, 1966.
Varró Ilona: Szolgálat. Elbeszélések. Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest, 1966.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
TEXTIL ÉLET
1967 SZEP

SZEGEDI TÁRLAT

A Szegedi Nemzeti Galéria termeiben nívós képzőművészeti tárlat fogadja a helybelieket és a Szegedre érkező sok belföldi és külföldi vendéget. S a jól megrendezett kiállításnál az első, aminek szívből örül a látogató, hogy az a tárlat mentes minden vidéki, rossz értelemben használt provinciális íztől, nívójában olyan, hogy nemcsak jó, hanem nagyon is hasznos lenne, ha akár vándorkiállítás formájában is „helyükbe" menne azoknak, akik nem tudtak lemenni Szegedre, hogy megnézzék.

A képek rangsorolása nem tartozik feladataink közé, megtették ezt már, hiszen díjakat osztottak ki a zsüri által legjobbnak ítélteknek. Ezért csak a cikkíró egyéni véleményeként álljon itt néhány nagyhatású, kiemelkedően jó mű címe és alkotójának neve, azzal a szerény megjegyzéssel: — tetszett.

Kurucz D. István nagyon egyszerű és kifejező Puszta című olajfestménye, Lóránt János: Egyedül című egyszerű kifejezőeszközökkel sokatmondó képe; Kokas Ignác Lear királya; Koch Vilmos: Somos Miklósa; Szalay Ferenc Portréja; Dezső József Napraforgók; Winkler László: Alsóvárosi requiem és a Metamórfózisok című képe. Örömmel láttuk viszont Szeged festődoyenjének, Vlasics Károlynak két szép, kifejező erejű képét.

Szép, nívós kiállítás, érdemes megtekinteni.

—i—

gyobb többlet mutatkozik
a BT felhasználásánál.

Igy például: a Gyöngyi 80. cikket a Textilfestőgy 5,12 százalékkal, a Goldberg 13,4 százalékos BT-vel, a H ga 120. cikket a KISTEX 8,57 százalékkal, a Textilfes 23,3 százalékkal gyártotta. Levendula 90. cikket a Textilfestő és a Goldberger 4,85 százalékos, illetve 4,62 százalékos, míg a KISTEXT és a Pamutkikészítő 11,47, illetve 10,27 százalékos BT-vel szállította ki.

Kirívó példa a Splendid 90, amelyet a Textilfestő 6,91 százalékkal, míg a KISTEXT 16,16 százalékkal gyártotta. Mindkét gyárnál a BT-tételek nagy mennyiségre vonatkoznak.

Általában tapasztalható, hogy a kisebb mennyisé-

Külön felhívjuk a Goldberger-gyár figyelmét a selyemcikkek magas biztonsági tartalékára, amelyek százalékos alakulása 20—60 százalék között van.

Feltétlenül szükséges, hogy a BT alakulása a bérrendszerben sokkal jobban érvényesüljön. Ezért ilyen irányú sürgős intézkedésekre is szükség van, annál is inkább, mivel előfordul, hogy egész színállást kell újból nyomni, nyomóhibák miatt. A hatékonyabb bérrendszer a pótnyomások csökkentésével is járna, ami lényeges anyagi és kapacitás megtakarítást is

lekessége"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kurucz Gyula

NÉPSZABADSÁG

1968 AUG 11.

1024

Kurucz D. István kiállítása Szombathelyen

Szombaton megnyílt a művelődési és sportházban Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész kiállítása. A művész Szőnyi István szabadiskolájában kezdett tanulni, majd a fővárosi Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula, Réti István és Benkhard Ágoston növendéke volt. Mint ösztöndíjas járt Olaszországban. Hazatérése után egy ideig Hódmezővásárhelyen élt, majd a Képzőművészeti Főiskolán tanított. Első hazai tárlata — 1943 — óta számos közös és önálló kiállításon szerepelt, 1962-ben például nagyobb anyaggal részt vett a velencei biennalén, 1965-ben pedig Milánóban volt kiállítása.

achben megtar-
hol árukat pro-
sához. A meg-
ok ezreit bocsá-

Az izraeli küldött Jor
szik hárítani a felelőssé
man „elősegíti arab ter
Izrael Állam által megs
pülőgépek csupán „dive
bombáztak.

A vitában *Malik*, a Szovjetunió képviselője hang
súlyozta, hogy *az augusztus 2-i és 4-i izraeli ag-
resszió folytatása annak a Tel Aviv-i irányzatnak,
amelynek célja, hogy erőszak alkalmazásával való-
sítsa meg imperialista céljait, katonai zsarolással
félemlítse meg az arabokat, hogy azok belenyu-
godjanak az arab területek további megszállásába.*

Sz. L. I.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1968 AUG 11

Kurucz Gyula

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész 41 alkotásából nyílt szombaton kiállítás a szombathelyi művelődési és sportházban.

1968 AUG 11

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Kurucz D. István festőművész képeiből nyílt meg kiállítás szombaton a szombathelyi Művelődési és Sportházban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1980 AUG 19

Kurucz D. István

Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész kiállítását ma nyitották meg Szombathelyen, a művelődési és sportházban.

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MDF

Kunos D. István
festő

Tájképeit mutatta be a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki Galéria
Művészet, 1968. július – 22 kép.

MDK

Kurucz D. István, festő

Aug. 10. -én nyitották meg kiállítását Szombathelyen.

— : Hír

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 10

M.D.K.

Kurucz Dezső [István]. festő"

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a Hódmező-vásárhelyen kialakuló új, reálista irányzatu művész-telep egyik képviselőjéét.

Hongrie 66. Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 200. old.

MDK

Kurucz Dezső István

Cséplés, of.

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

Kunz D. István festő

Szabad Művészet. 1910 IV. 9. 321–330

Szegi Pál: Műfajok gazdagsága

Kurucz D. István, festőművész

Művelt Nép, 1951 II.éf. 1.sz.13

"A honvédség házában"

Kunicz D. István festő

Szabad Művészet. 1957 V. 1. 31

(szegi) A vajlat és a mű

Kurucz D. István

Tanya; Puszta és lépe (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Dömötör János: A XVI. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Békés Megyei Népújság 1969 nov. 23.

Kurucz D. István

festő

„Hazafelé" c. temperáját kiállított a tárlaton.

Rozvány Márta: A X. Szegedi Nyári Tárlatsóz
Tiszatáj, Szeged 1969. XI. 1019.

MDK

Kurucz D. István, festő

Megemlítve.

Rózsa Gyula: Hagyomány 7

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 21.

Kurucz D. István

Szerepel az áhami vásárlások
Kiállításán a Műcsarnokban

Tóth Sándor: A képzőművészeti
gyűjteményről

Délmagyarország 1970 I. 23

Kurucz D. István

„móra jellemző festményeket alkot"

Arosti Nóra: Anyag és alkotás
Magyarország Bp. 1964. szept. 7.

Kurucz D. István

Frank János. Kurucz D. Istvánnál. – Élet és Irodalom, 1966. márc. 5.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

255. l.

MDK

Kurucz D. István, festő

Szerepel a képzőmův. kiállításon.

(fenczik): Kürtösök az előcsarnokban 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 11.

Kurucz D. István

MDK

a tágas horizontot tárja elénk.

Dömötör János: Mértély a művészetben.
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP. 1962. jul. 11. 4. lap.

Kurucz D. István

MDK

szerpelt a tárlaton.

"Aratás"

Lődi Ferenc: Szólni a márol. A III. Szegedi Nyári ~~Tárlat~~ Tárlat.
DÉLMAGYARORSZÁG. 1962. jul. 28.

Kurucz D. István

HK

Részt vett a kiállításon.

I. I. : A IX. magyar képzőművészeti kiállítás.

KISALFÖLD 1962. máj. 6.

Kurucz D. István MDK

Szerepelt a kiállitáson.

Parasztasszonya.

Lehócz Mária: A Ix. Magyar Képzőmüvészeti Kiállitásról.
JELENKOR 1962. 4. 541-543.1.

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

A XXXI. velencei biennálén
bemutatkozik műveiből.

Vajer Lajos: Biennale problémák
Művészet, 1962. november – 24 lap

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

1945-óta bemutatta műveit
a velencei biennalen.

Vayer Lajos: Biennale - problémák
Művészet, 1962. November — 24 lap

KURUCZ D. István festő M. [illegible].K.

Résztvett a kiállitáson

szerpelt az idei velencei Biennálén

Putka Mária: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1962. október 14. 9.1.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

A salgótarjáni B.M. klub részére
készített képet állította ki az Ernst
Museumban levő kiállításon

Láncz Sandor: Építjük, védjük szép hónunkat

~~Művészet~~, 1962. október 6 – 8 lap
Élet és Irodalom,

M.D.K.

Kurucz D. István, festő

„Falusi utca" c. téli tájat nég baktató nőalakkal, körbi a lap!

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVIII.évf. 6. sz. 22 old.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 aug.

MDK.

Kurucz D. István

Kitüntetési hír

Szocialista Művészetért 1967 aug.

Kurucz Dezső, festő MDh

Peti Jánossal együtt Szőnyi tanítványa volt.

– : Peti János kiállítása 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nov. 30.

Kurucz Dezső MDK

Gubások, 1951, olf.

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Kurucz Dezsö M.D.K.

Műve a MNG grafikai gyüjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

164. l.

MDK

Kurucz Dezső

360- Ft vásárlási előlegben részesült

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

Kurucz D. István MDK

Disznóvásár, temp.fa 62x9o

Fás tanya, akv.p. 31x43

Kovácsmühely, temp. fa. 65x5o

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Kurucz D. István MDK

Kutnál, o.fa. 14ox138

Őszi szántás, o. temp. 9ox12o

Szántó K.J. vázlat, temp. 32.5x12

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Thurzó D. István
festő

M.D.L.
1

Alföldi tájat ábrázoló „Tanya"
című képe szerepel a táblán.

Szelei Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1967. november - 42 kép.

MDK

Kurucz D. István

Vásárhelyi utca, ot.

Téli Tárlat 1964, Székesfehérvár

MDK.

Kurucz D.István

Emlitve Ocsovszky László cikkében

Tiszatáj 1967 márc.

MDK.

Kurucz D.István

Moszkvai kiállitási hir

Népszabadság 1967 márc.11.

Kurucz D. István

MDK

Tanyavég, temp.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Kurucz D. István MDK

Tyuketetés, olf.temp.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Kurucz D. István

Huszárjárőr Szentesnél, temp.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Kurucz D. István MDK

Utca, olf.

Gubások, olf.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Kurucz D. István MDK

Vitorlázó repülőmodellezők, olajtemp.

Műcsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

Kurucz D. István MDK

Bivalyos tanya, olf.

Mücsarnok 1962. Mai festészetünk kiáll.

Kurucz D. István
festő

M. D. K.

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: Az alföldi festészet . . .
Művészet, 1967. július - 8 lap.

Kurucz D . István

Készülődés az aratásra, repr.

Miccarnok 1960. VIII. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Kurucz D. István MDK

Lópatkolás, repr.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Kurucz D. István MDK

Téli vásár, olaj-temp.

Nagy elhatározás, olaj-temp.

Készülődés az aratásra, olaj-temp.

Műcsarnok 1960 VIII. Magyar képzőművészeti kiáll.

H.D.K.

Kurucz D. István, Hajdú

„Tanya" c. képét közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 7. sz. 63 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle

1970 JAN

1021

Kurucz D. István

Kurucz D. István: Asszonysztrájk

lista országokban ma lényegesen más a helyzet, mint a mezőgazdaság szocialista átalakításának kezdetén volt. A földhöz, a mezőgazdaság legfőbb termelőeszközéhez való korábbi, szűk értelemben vett tulajdonviszonyt ma jórészt már formális magántulajdonosi jogviszony váltotta fel, ennek már nincs gyakorlati, gazdasági tartalma. A kisüzemi termelésről a mezőgazdasági szövetkezeti nagyüzemi termelésre való átállás folyamata egyebek között megváltoztatta a földmagántulajdon jogi tartalmát. A falu kollektivizálása során differenciálódott a kistermelői földmagántulajdon eredeti jogi formája. Az individuálisan gazdálkodó paraszt földtulajdonjoga mellett a népi demokratikus országokban megvan a termelőszövetkezetekben önkéntesen tömörült parasztoknak tartalmában egészen másfajta földtulajdonjoga is. Ennek a jogi formának lényegében átmeneti jellege van. Egyes országokban — például Csehszlovákiában, ahol a szövetkezeti tagok már a falu szocialista átszervezésé-

Valóban van né
rületén ilyen „te
de *a szövetkezet*
jellemző ez. K
ahol a népgazdas
kapitalista áruter
vetkezetekre is j
centrációja és cer
sérőjelenségével
melőnek (a tulaj
zeitől és munkáj
idegenedését". A szocialista országokban azonban, ahol a szocialista gazdasági törvények uralkodnak, *nem beszélhetünk komolyan az ilyen irányú fejlődés túlsúlyáról.* A szocialista társadalomnak *megvannak a szükséges eszközei* — ide értve a közvetett gazdasági eszközöket is — ahhoz, hogy ha hasonló irányzat ütné fel a fejét a szövetkezeti termelésben, gondoskodjék a helyes irányú fejlődésről. Amint erre már rámutattunk, a szocialista szövetkezet tagjainak (termelőinek, tulajdonosainak) érdekei szorosan össze-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V, Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kurucz D István

1962 JUL 8

PLÓ

Kiosztották a SZOT 1962. évi művészeti díjait

Szombaton a SZOT székházában Somogyi Miklós, a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöke négy fiatal képzőművésznek, *Udvardi Erzsinek*, *Kurucz D. Istvánnak*, *Krajcsirovics Henriknek* és *Ficzere Lászlónak* átnyújtotta a SZOT 1962. évi művészeti díjait. A négy művész a 9. magyar képzőművészeti kiállításon bemutatott alkotásaikért, valamint az üzemekben, tsz-ekben végzett népművelő munkájukért kapták a SZOT művészeti díjait, amelyeket most első ízben adták át képzőművészeknek.

NA

ıgyar bor versenye

legjobbat nyújtják. A legutóbbi nemzetközi versenyeken elsősorban a fehér borok értek el kiváló minősítéseket, a vörös borok tekintetében kissé elmaradtunk más országok mögött. Most az idei nemzetközi vetélkedőn joggal számíthatunk a magyar vörös borok előretörésére.

Különösen kiemelkedtek a mezőnyből a vaskúti, a csátaljai, a hosszúhegyi, továbbá a pécskörnyéki, villányi és szekszárdi vörös borok.

Igen lényeges a modern nagyüzemi telepítés és a nagyüzemi feldolgozás hatása; ezekből

Kurucz D István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1962 MÁJ 5

1021

A XXXI. Velencei Biennálé előtt

Több, mint fél évszázada már, hogy kétévenként megrendezik a világ képzőművészetének seregszemléjét, a Velencei Biennálét. Hazánk jónéhányszor sikeresen szerepelt a találkozókon, amelyek kiváló alkalmat nyújtanak arra, hogy képi kultúránkat megismertessük a külfölddel. Különösen eredményesek voltak a felszabadulás utáni szerepléseink. 1948-ban *Szőnyi, Egry, Márffy* és *Ferenczy Béni* alkotásait mutattuk be, tíz évvel később pedig *Czóbel* életművét, s mellette *Medgyesy, Domanovszky*, és *Kovács Margit* munkáit; 1960-ban kiemelkedő sikere volt a velencei *Derkovits-kiállításnak*, amelyet *Mikus, Kerényi* és *Szentiványi* művei egészítettek ki. Az idén *Bernáth Aurél* életművének java alkotásai kerülnek a nagyterembe, mellette pedig *Somogyi József* kiváló *Martinász*-szobra, *Kmetty János* festményei, *Gádor István* kerámiái, *Martyn Ferenc* illusztrációi, valamint a mai alföldi piktúra reprezentánsának, *Kurucz D. Istvánnak* modern hitelésű tájképei és népéletképei.

Az idei kiállítással lényegében lerójuk adósságunkat a múlt magyar művészetével szemben; *Berény* életművének bemutatása ugyan még hátra van, de ezután rátérhetünk mai élő festészetünkre.

A legutóbbi Biennálén már eluralkodtak a non-figuratív alkotások — s a díjakat is köztük osztotta ki a zsüri. A tavalyi párizsi Ifjúsági Biennálén hasonló volt a helyzet. Mit várhatunk hát mostani szereplésünktől? A részt vevő — közel negyven — ország zöme ismét non-figuratív művekkel fog szerepelni. A nagy nemzetközi vitában ismét szavazunk; e szavazat ereje a művek színvonalában van. Ezen túl azonban részvételünk vállalása annak is, amit az első — az 1895-i — kiállítás katalógusának előszava hirdetett: „...*a szépség költészete... a szellemi testvériség kötelékében fogja egyesíteni a népeket*".

L. S.

ges kiábrándulást. De alig kezdtem hozzá újonnan meg-

---

* M. M. Prisvin: A hatalom útja (Európa)
P. Istrati: Pusztai bogáncsok (Európa)

le. A csavargá
beletörődésnek,
sokénál erősebb
egyaránt lehet
csavargói különl
sadalomtól, hane
óriási rétege él
sadalom alatt.

megszokja fülünk s aztán már

ERDÉLYI JÓZSEF:

Somogyi szemle

Balogh Ferenc kocsivezetőnek

Somogy-Csurgótól Szigetvárig,
gépkocsin is, hosszú az út:
száz kilométer, de azt hisszük,
hogy egy mesében utazunk.

Somogy-Csurgótól Szigetvárig
annyi a nyárfa, az

Tejjel-mézzel folyó Somogyban
nagybirtok nagybirtokot ért;
s a „rossz seb", a somogyi bicskás,
vérzett a nagybirtokokért.

Békében is háború folyt itt,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1968 AUG 7

—lyé—

Kurucz D. István kiállítása Szombathelyen

A Képcsarnok Vállalat rendezésében augusztus 10-én nyílik a szombathelyi Művelődési Sportházban *Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész* kiállítása. A neves *hódmezővásárhelyi* származású művész *Szőnyi* István szabadiskolájában kezdett tanulni, majd a fővárosi Képzőművészeti Főiskolán *Rudnay* Gyula, *Réti* István, *Benkhardt* Ágoston és *Szőnyi* István növendéke volt. Mint ösztöndíjas járt *Olaszországban*, első bemutatkozása Rómában 1942-ben volt. Hazatérése után egy ideig Hódmezővásárhelyen élt, majd a Képzőművészeti Főiskolán tanított. Első hazai tárlata (1943) óta számos közös és önálló kiállításon szerepelt, 1962-ben például nagyobb anyaggal részt vett a *Velencei Biennálén*, 1965-ben *Milánóban* volt kiállítása. A tavasszal megnyílt *XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon* két olajtempera művét láttuk.

Szombathelyre 41 festményét válogatta össze a Képcsarnok Vállalat. Elsősorban az alföldi tájfestészet jellegzetes témáit látjuk feldolgozva művein: Naplemente a puszta, Ősz a pusztán, Hortobágy, Vásárhelyi tanya, Csikós a Hortobágyon, Lóvásár télen stb. A kiállítást *D. Fehér Zsuzsa* művészettörténész nyitja meg.

16.40 Krúdy: A ... sok XI. folytatás. — 17.20 He... hegedűl. — 17.32 Filmmusi... részletek. — 18.05 Tudomán... híradó. — 18.20 Új szimfoni... felvételek. — 19.25 Közvetítés ... Leeds United—Ferencváros V... döntőről. — 21.20 Gondolat. A ... dió irodalmi lapja. — 20.20 Mar... Anderson Budapesten. — 22.44 ... van a cégtábla mögött? Előad... — 22.54 Könnyűzene. — 23.40 R... magyar operákból.

PETŐFI RÁDIÓ

10.00 Híres tájak, érdekes e... berek: Sárköz. — 10.20 Verdi: Falstaff. Háromfelvonásos opera. — 12.27 Elbeszélés részletek. — 12.47 Szegedi Ernő zongorázik. — 13.17 Könnyűzenei híradó. — ...hatig ...: Zenés dél... ...éne-

OSZTRÁK MŰSOR

11.00 Szombat és hétfő között. — 11.55 Hétfői télesport. — 17.00 Lapozgatunk a képeskönyvben. Gyerekműsor. — 17.20 Az aranykulcsocska. Bábjáték. — 18.00 Dokumentumfilm, az Európa városai sorozatból. — 18.30 Rövidhírek. — 18.35 Kulturális aktualitások. — 18.55 Jó éjszakát gyerekek. — 19.00 Tv-konyha. — 19.27 Sporthírek. — 19.45 Tv-híradó. — 20.15 Ember ne mérgelődj. Quiz-műsor. — 21.15 Szórakoztató zene. — 21.45 Hang a palackban. Tv-játék. — 22.40 Tv-híradó.

ÉRTESÍTÉS!

Értesítjük azokat, akik szerették és tisztelték

LANTOS ADOLFNÉT,

hogy hamvait 1968. augusztus 7-én, szerdán délután 5 órakor helyezzük el a Tolbuhin úti temetőben.

A gyászoló család.

(5310)

...AZDASÁGI GÉPJAVÍTÓ
...LAT

felkínál

...sikat, Csepel D 420-as mű... ...anuvia motorkerékpárokat. ...ontjában Németh Gyula ...vagy Csákány Zoltán gép... ...V. k. Traktoros u. 1. sz.

(5309)

Kurucz D. István Kurucz D. MDK

Szerepelt a német művészszövetség berlini pavillonjában /Unter den Linden/ rendezett magyar művészeti kiállításon.

Kendős nő

Uhlitzsch Joachim: Entwiklungsprobleme ungarischer Kunst.
NEUES DEUTSCHLAND 1962. szept. 14.

mák

Kurucz D. István

a Szaktanács díját Rizsarátás e képéért kapta. Sikerrel szerepelt a velencei biennálén. Megkértek rendezzen kiállítást Milánóban és Romában.

Kiss Gy. János: Szot díjasok műtermében.

Nepszava 91. évf 40 sz 1963 febr. 17. 7. l.

MDK

Kurucz /D. Kurucz.../

"Fraunkopf mit Tuch" /Kendős nő/

Résztvett a magyar művészeti kiállitáson
Berlinben /Die 9. Republikausstellung Ungarns/

kht: Weiter geistiger Radius
~~D~~ Morgen
Der Morgen, 1962. Sept. 11.

Kurucz D. István

MDK

Szerepelt a Berlinben a művészszövetség pavilonjában /Unter den Linden/ rendezett magyar művészeti kiállitáson.

Kendős nő

repr.

Dr. Cay Brockdorf: Ungarische Kunst, ungarische Künstler.
BERLINER ZEITUNG 1962. szept. 18. 6. lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 183-307

Kurucz D István

1962 DEC. 14

MAGYAR NEMZET

Kurucz D. István festőművész műtermében rendez látogatást a Hazafias Népfront VIII. kerületi bizottsága vasárnap délelőtt 11 órakor. A művész alkotásait dr. Fehér Zsuzsa művészettörténész ismerteti. A látogatás színhelye: Százados úti művésztelep, VIII., Százados út 3—13.

ajánlotta, hogy az egész vitatott »Skybolt«-programot ingyen átadja Nagy-Britanniá-

Kurucz D. István

festő

M.D.

A mai vásárhelyi művészcsoport tagja.

Ortner Tivadar: Tatabányai képek

Élet és Irodalom, 1963. március 26 - 10 lap.

M.D.K.

Thurucz D. Istvánné

festő

Hortobágy (repro) c. képet
mutatta be a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A IX. vásárhelyi őszi tárlat
Művészet, 1963. január — 42 lap.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Hódmezővásárhelyen

dolgozik.

Szigeti Lőrinc: Egy kiállítás és háttere"

Művészet, 1963. január — 38 "lap

Kurucz D. István MDK

Részt vett az Ernst Muzeumban rendezett kiállitáson.

A salgotarjáni BM-klubb részére tervezett panno

Láncz Sándor: Épitjük, védjük szép hazánkat.
Élet és Irodalom. 1962. okt. 6.

KURUCZ D. István festő M.D.K.

Műtermében a "azafias Népfront VIII. ker. bizottsága látogatást rendez

Napló
Magyar Nemzet 1962. december14. 4.1.

Kurucz D. István, festő M.D.K.

1914.—

1933-ban Szőnyi István magániskolájában kezdte meg tanulmányait, majd innét került a Főiskolára. 1942-1943-ban mint ösztöndíjas Rómában volt, 1943-47-ig Vásárhelyen élt. A népi élet közelsége mindig vonzotta és ihlette. 1962-ben a Biennalen szerepelt, 1963-ban Rómában állított ki a Barcsa galériában, 1965-ben Milánóban. ./.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 4. sz. old.

Kurucz D. István: festő M.D.K.

... 1966-ban Nyugat-Németországban – írja Szij Rezső, a lap hátsó borítólapján lévő „Képcsarnok" rovatban. Ugyanott közli „Parasztok" c. képét, a hátsó borítólap egyik belső oldalán „Kovácsműhely előtt" c. festményét.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 1. sz. – old.

Kurucz D. István festőművész

1914-ben szül. Hódmezővásárhelyen. Tanulmányát Szőnyi István szabadiskolájában kezdte, majd a Képz. Főisk. került, ahol 1940-ben végzett. Gyűjt. szüll. volt Hódm. 1941-ben, Bp. 1943, 1959, szenlesen 1961-ben. 1948-59 a Képz. Főisk. tanilott. 1950-ben Munkácsy-díj. Megvalósult falképei: Freskó a hódm. ált. isk. (1954), Pannó a salgótarj. fegyverszerők klubjában (1963). 1947 óta lakik a Művészlelepen.

Szárados u. t. művészlelep szállítása. A zat. Ösnegáll. csap Erzsébet, Elisabeth Brigitte, Bp. 1965 18.

Kurucz D. István
festő

MDV

1965-ben készítette a pápai Pálthár nagytermében elhelyezett seccóját.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István pápai seccójáról. Művészet, 1966. november – 18 lap.

Kurucz D István

A Belügyminisztérium bejárati csarnokába egymás fölé kom
ponált festményeket tervezett, bemutatva a Közösségi
müvészet felé c. kiállitáson.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965 146

Kurucz Dezső festő

Kilencven művész kiállítása

Szabad Nép 1948 jun. 23. – 6. –

MDK

Kurucz Dezsö, festö.

Cséplés. Tempera.

Kossuth Akadémia ebédlötermének freskóterve. I., II. Tempera.

Száz magyar müvész. Föv. Képtár kiállitásai. XL. Budapest. 1948. okt. Kat. 9.1.

MDK

Kurucz Dezsö, festö

Palántálók. Tempera.

Föv.Kpt. -MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
épt.6.Kat.13.1.

Kurucz Dezső

Ház előtt, temp.
Gubások, olaj
Nyári táj, temp.
Istállóból, olaj
Paraszt, toll.
Olvasó paraszt, toll
Cséplés, tus

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 12-13 l.

Kurucz Dezső

Cséplés, temp.

Kossuth Akadémia ebédlőtermének freskóterve.

I. II. temp.

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 9 1.

Kurucz Dezső.

A földalatti gyorsvasút állomásépület lépcsőcsarnokába két darab freskó kerül, melyet művével megpályázott.

Magyar Nemzet, 1951. Aug. 9.

Kurucz Dezső-István

Szabad Művészet

1957. 452.

453. l. Kappel

456. l.

életre kelt Itáliában. Ez volt az a hevezetes újjászületés, amelyről Giorgio Vasari olyan emlékezetes szavakat mond híres életrajzgyüjteményének bevezetésében. Michelangelo kortársa ritka éleslátással ismerte fel a nagy pillanat történelmi jelentőségét, mikor elsőül alkalmazta rá korjelző értelemben a rinascimento megjelölést. A művészet — irta — akár az egyes ember: születik, nő, fejlődik, gyarapodik, hanyatlik és öregszik, végül meghal. Halála mégsem végleges, mert „elmulása magában rejti újjászületésének lehetőségét", mint a lehulló, túlérett gyümölcs a jövendő magvát. Igy született újjá Velence, Umbria, Toscana művészetében a rég halott hellének pogány művészete is — a keresztény gotika alkonyatán.

Ez a rinascimento valóban olyan korszakalkotó fordulat volt, amely csakhamar megváltoztatta az egész középkor böjtös-sápadt, aszkéta arculatát.

M.D.K.

Kurucz D. István
festő

1959-ből való a „Baráthozás" című képe és a „Jelentherés a Vörös hadseregbe". E két 19-es kép világnézetét közli a múzeumok.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István papai seccojáról
Művészet, 1966. november – 18 kép

MDK

Kurucz D. István, festő 1.

Aug. 10-én nyílt meg tárlata a művelődési házban.

Kurucz D. István Kőnyi István szakközépiskolájában kezdett tanulni. A főiskolán Rudnay, Réti István és Benkhard Ágoston növendéke volt. Olaszországi tanulmányai után Hódmezővásárhelyen telepedett le.

— : Kurucz D. István kiállítása Szolnokon 8.

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 11.

Kurucz D. István, festő 2 MDK

Első hazai tárlata (1943) óta sok közös és önálló kiállításon szerepelt.

1962-ben a velencei biennálén vett vért nagyobb anyaggal, 1965-ben Milánóban volt kiállítása.

–: Kurucz D. István kiállítása Szombathelyen 8

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 11

Kurucz D. István, festő

MDk.

Gubások című képe

Repr.

Péter Imre: Az „Alföld a festénetben"

Népszabadság, bp. 1959. jül. 26.

7 l

Kurucz Dezső István

festő

Szül. 1914 Hódmezővásárhely

élet.

l.

Szabad Művészet

1950.8 sz. 300. l.

eg.
végből tisztelettel arra kérni, hogy
már postafordulattal kiutalni

Kiváló tisztelettel

Kurucz Dersö István

l.

Szabad Művèszet

1950. 8. sz. 291. l.
294. l.

48337/1928.szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

VI. Állatkerti-ut 1.

Folyó évi junius hó 1-én 255 számu előterjesztésére tudomás végett megküldöm. Budapest, 1928.évi junius hó 26-án. A miniszter helyett: Kertész K.Róbert s.k. helyettes államtitkár.

A kiadvány hiteléül:

ÉS KÖZOKTATÁS

Kurucz D. István

MDK

Szántó Kovács birái előtt

Pogány G.Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás.I.
Szabad Nép. 1950. VIII. 27. 11.1.

Kurucz D. István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 MAJ 30
MAGYAR NEMZET
Budapest

Kurucz D. István kiállítása
a Csók Galériában

Szülőföld! E modern korban csúfság
éri azt, kinek még fogain
recseg a hazai homok kvarca.
Titkolom rólad-kelt álmaim.
(Váci Mihály)

E szép strófával összecsendülő az a rég nem látottan egységes, tiszta hangú kiállítás, ami Kurucz D. István képeiből állt össze. Titka is olyan, mint a költőé, hiszen mindenkinek szóló a vers, meg a kép.

Az alföldi festészet vásárhelyi vonalának folytatója ez a nagyszerűre érett művész, a Tornyai-Kohán szemlélet- és ábrázolásmód továbbfejlesztője. Míg Tornyait a szegényparasztok és a föld reménytelen viszonyának drámája szólaltatta meg egy századfordulói romantika hevületével, s míg Kohán képei már az indulati töltéstől szétfeszítik saját kereteiket és világukat, addig Kurucz a XX. század utolsó harmadának Alföldjét, a nadrágszíjparcellákból s az ezer holdakból összebékült *végtelen táblákat és a rajta munkálkodó embert, gépet, valamint évszakokat költi át képeibe.* Szikár színek, vízszintes kompozíció, kevés fű, fa és ember a tájképeken, vagy egy-két figura a keskeny álló téglalapba foglalva.

Tanya télen, tanya nyáron, magányosan, este, vagy *háborgó alkonyatban,* kicsi, ritka erdők mellett, mögött. *Gémeskút* Vásárhelyen, Hortobágyon, Mártélyon. *Kombájn, Ménes.* E képcímek, illetve témák csaknem jelző nélküli felsorolása azt hivatott érzékeltetni, hogy ezek a képek valójában *szigorúan tárgyias ábrái a változott és egyre változó alföldi tájnak.* Csakhogy e tárgyiasság mögött indulat feszül s néha szemérmes líra. Nem közömbös közlés, nem látlelet, mint a valaha volt „sachlichkeit" idején, hanem a paraszti szűkszavúság lényegre törése. Színben azonban gazdagodott s a régi sárga-barna-szürke harmóniákba most belopózott a kék s nem csupán, mint a hó árnyéka, hanem a barázdák bársonyaként, a bolyhossá puhított, meztelen föld felett lebeg ez a kék szín, a mélyben szendergő magok álma talán.

Minden tájképe keskeny, fekvő forma, két csíkra osztva, fenn az ég, lenn a föld s a horizont vonala éles és tiszta, akár téli, akár nyári világot mond. Nagy ritkán erre az osztó vonalra, a láthatárra csücsülnek a töppedt tanyaházak, vagy a ritka ágú-lombú fák. A horizontvonal feljebb kerül, ha nagyobb rálátásban szeli ki a föld darabját, s alacsonyabb, ha a levegőég a mondanivaló tolmácsa. Van egy *Naplemente* című kép, amely tartalmi és ecsetjárásbeli indulatosságában, szinte kivételes darab, kivétel az ökonomikus-tárgyias ábrázolás alól.

A violás-barna, már bealkonyult földön a láthatár alatt egy apró kombájn ballag. Balra fölötte a puszta porában, a föld párájában forgolódó, hatalmas, narancs színű, leszálló nap. Lenyűgöző s kissé félelmetes arányok érzékeltetik a természet legyőzhetetlennek tűnő erejét s a vele győzködő kis ember szívós nyugalmát. Mint ez, a legtöbb mű megállítja és szinte állásfoglalásra készteti a nézőt, a szem örömén túl a gondolkodás örömét nyújtja. A *Kerek erdő télen* című képen például az alacsony horizontnak nőtt üstöke az a kicsi kerek erdő, apró, tüskés facsomó nagymessze távolban, zöldes ezüstben.

Első látásra ezek a képek monochrómnak, egyszínben árnyaltnak tűnnek. Pedig érdemes közel menni s megfigyelni a gyakran szálkás, vékony ecsetvonások gazdag színességét, máshol meg szélesebb hullámzását a rizsföldek osztott tábláiban, vagy a munkagépek kanyargó keréknyomaiban. Ha szabad ilyen szakrális kifejezéssel élni: a megváltott — de a szó valóságos értelmében is megváltott — magyar Alföld pentatonikus dala ez a kiállítás. Nem himnikus, de szikár szűkszavúságában is emelkedett.

Kurucz emberei, pásztorok, csikósok, földművesek, mint a gyertyák kormától feketedett ikonok, nagy foltokba foglaltak s még a régi gondoktól barázdáltak. Az asszonyok vastag kendőikben, topa téli lábbelikben bájtalanok és oldhatatlanok. A férfiak is, kucsmában, vagy csikós kalappal árnyékoltan a földdel és állatokkal foglalkozók komolyságával állnak elénk. A föld és az állat már-már kezesnek tűnik e képeken, de művelője, az ember még bizalmatlan, sok nemzedék tapasztalata sűrűsödött benne fenntartássá. Mégis, a föld és ember viszonyát *ez ember javára* döntötte el az okos gép, melynek nyergében talán a csikósösök unokája ül és *nem hajt,* hanem *vezet.*

A képek kompozíciója, megjelenésük egésze olyan átgondolt és minden feleslegest kizáró sűrítés, mint a földművelő ember munkamozdulatai. Tiszta, a saját törvényeit érvényesítő ábrázolások ezek, amelyeknek horizontális — ritkábban vertikális — alapvetései a ráépülő, csaknem mértanira redukált formákkal akár elvontnak tűnhetnének, ha nem sütne át ezeken az egyszerű formákon a közvetlen élmény s a közlésvágy forrósága: a szülőföld szerelme. Ez a szem-lesütő éles művészi vallomás a modern magyar festészet egy feltűnően következetes és minden művi értékével kiváló jelensége.

Oelmacher Anna

...zata

...elvízkárok felméréséről, ...ítás és a helyreállítás ...yes kérdéseiről

nagyüzem kárát a biztosítási szerződésben foglalt feltételek szerint az Állami Biztosító téríti meg.

11. A biztosítási szerződéssel nem rendelkező mezőgazdasági nagyüzemek részére az állóvagyonban keletkezett kárt teljes egészében, a forgóvagyonban keletkezett, valamint az egyéb károkat 50 százalékban *az állami költségvetés terhére kell megtéríteni.* A kár összegének megállapítása ebben az esetben is az általános biztosítási feltételekben foglaltak szerint történik.

12. A költségvetési térítés összegét a mezőgazdasági nagyüzemek *biztonsági alapjából* (állami gazdaságoknál a tartalékalapból és a biztonsági tartalékalapból) fedezhető összeggel, valamint a megsegítésükre indított akció során kapott juttatások értékével *csökkenteni kell.*

13. Azoknak a termelőszövetkezeteknek, amelyeknél a tárgyévi személyes jövedelemszint a kapott kártalanítással *együtt* sem éri el a pénzügyi rendszer által elismert jövedelemszintet — az előző két év átlagának 80 százalékát — a tényleges jövedelem kiegészítésére eddig a szintig *1—3 éves hitelt kell nyújtani.*

Kivételesen indokolt esetben a személyes jövedelem kiegészítésére az állami költségvetésből *vissza nem térítendő hozzájárulás is adható.*

14. Az állami költségvetést terhelő térítést adómérsékléssel, az ezt meghaladó részt pedig közvetlen juttatással kell rendezni. Ennek során *törölhető a földadója annak a mezőgazdasági nagyüzemnek, amelynél az árvíz vagy a belvíz által borított művelés alatt álló terület aránya a 10 százalékot — megkülönböztetett támogatásban részesülő üzemeknél az 5 százalékot — meghaladja.*

15. A mezőgazdasági nagyüzem részére a termelőeszközök pótlásához — ha az e célra szükséges saját pénzügyi eszközökkel nem rendelkezik — mind a visszatérítési időre, mindpedig a kamat feltételeire kiterjedő *kedvezményes beruházási hitel folyósítható.*

16. A termelőszövetkezeti tagok *háztáji gazdaságában* bekövetkezett állatkárok az állami biztosítási rendszer keretében, a mezőgazdasági művelés alatt álló *háztáji területeket* ért károk pedig a termelőszövetkezet részére az ingatlant ért károk után nyújtott *biztosítási kártérítés keretében térülnek meg.* Ezt a rendelkezést kell értelemszerűen alkalmazni a *szakszövetkezeti tagok* egyéni tulajdonában levő ingatlanban és állatállományban bekövetkezett károk megtérítésére is.

A biztosítási kártérítésből, valamint egyéb forrásokból (pl. társadalmi segélyakció, valamint a termelőszövetkezet, szakszövetkezet által a tagja részére nyújtott segély stb.) meg nem térülő háztáji gazdasági károk részben vagy egészben központi forrásból történő megtérítését egyedi elbírálással (pl. *szociális helyzet,* a károsodás mértéke, termelési érdek stb.), *méltányossági alapon a járási tanács végrehajtó bizottsága állapítja meg.*

17. A nem háztáji, egyéni gazdaságok kárának megtérítésére az általános szabályok (a károsult által kötött vagyonbiztosítás, társadalmi segély stb.) az irányadók.

A költségvetési és egyéb szerveket ért károkra vonatkozó rendelkezések

18. A költségvetési szervek kezelésében levő létesítményekben (középületek, utak, hírközlési létesítmények, vízi létesítmények stb.) bekövetkezett károkat *a költségvetési előirányzatból,* ha pedig ez a jóváhagyott költségvetésen belül átcsoportosítással nem oldható meg, *póthitelből kell fedezni.*

19. Az egyéb — nem költségvetésből — gazdálkodó állami szervek (vállalatok), továbbá az egyéb szövetkezeti szervek és a társadalmi szervezetek az árvíz- és belvízkárokat *saját alapjaikból fedezik.* A központi forrásokból esetleg szükséges térítés indokoltságát *esetenként kell megvizsgálni.*

Vegyes rendelkezések

20. Ez a határozat kihirdetése napján lép hatályba. Végrehajtásáról a pénzügyminiszter — az építésügyi és városfejlesztési, valamint a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterrel *együttesen — gondoskodik.*

A határozat rendelkezéseit az árvíz- és belvízkárok folyamatban levő felmérésénél és elbírálásánál is alkalmazni kell.

Az Elnöki Tanács ülése

Korlátlan idejű kórházi ápolás

— *A festményt a technika teszi tartós fogyasztási eszközzé, vagy a választott tematika is?*

— Egy példával válaszolok. 1962-ben egy milánói műgyűjtő hívott meg lakásába. Dolgozószobájában fogadott, ahol egy érettbarna reneszánsz láda fölött barna tónusban tartott nonfiguratív festményt láttam. Önkéntelenül összecsengett bennem a két tárgy harmóniája, és ezt el is mondtam az olasz műgyűjtőnek. Meglepetésemre elmondta, hogy ez a kép csak egy hétig lesz itt, mert ezekkel az alkotásokkal nem lehet hosszú ideig együtt élni. Raktárában közel kétezer nonfiguratív festmény halmozódott, ezeket cserélgette rövid időszakonként. A lakás többi részében viszont Degas, Renoir és más impresszionisták alkotásai függtek. Persze megkérdeztem, ezeket is hetenként cseréli-e? Nem, ezeket nem — válaszolta. Azt hiszem, a művészet lényegét fogalmazta meg!

— *Úgy tudom, tagja volt fiatal korában a baloldali művészcsoportnak.*

— 1934 és 38 között a főiskolán egy baloldali csoport is működött. A grafikai tanszéken gyűltünk össze, illegális nyomtatványokat, plakátokat készítettünk, elméletileg képeztük magunkat, sok új ismerettel gazdagodtunk. Eljártunk a tüntetésekre s örömmel láttuk, hogy viszik a tüntetők feliratainkat, plakátjainkat. Aztán fájt a szívünk, amikor a rendőrök attakja után letaposva, széttiporva láttuk munkánkat...

— *A főiskola után római ösztöndíjat kapott.*

— 1941-ben mentem Rómába, ösztöndíjasként. Meglehetősen zavaros idők voltak, de akkor engem egyetlen dolog fűtött és izgatott. Az ott látott művészeti alkotások megerősítették meggyőződésemet, a temperatechnika és freskófestészet iránti elkötelezettségemet. Ott is vásárhelyi témákat festettem. Képeim alapján meghívott a Vatikán, azt szerették volna, maradjak kint, legyek az egyházi művészet egyik megújítója. Úgy látták, az az őszinte népi hang, amelyet képeimmel képviseltem, megújíthatja az egyházi művészet évszázados merevségét. Persze, nem akartam kötélnek állni, az utolsó adum már az volt, hogy kálvinista vagyok. Nem baj, mondták, majd egy pápai misén megkeresztelnek. De én jöttem haza, Vásárhelyre, freskót festeni.

— *És újságíró lett.*

— Újságíró, agitátor és kulturális mindenes 1943-tól 47-ig Vásárhelyen. Aligalig festettem, végre 1947-ben Szabó Ivánnal közös kiállítást rendeztünk a régi Műcsarnokban. Annak sikere után költöztem fel Pestre, azóta kétlaki életet élek a Százados úti művésztelep és Hódmezővásárhely között. (Vásárhelyi házam tíz évig adott otthont a művésztelepnek.)

— *Úgy tudom, meghívták a főiskolára freskótechnikai szakoktatónak.*

— Igen, Szőnyi István mellett voltam tanszékén, haláláig. Mint szakoktató többször kifejtettem véleményemet az oktatással és a különböző reformokkal kapcsolatban. Meggyőződésem az volt, hogy a növendékeket tökéletes szakmai tudással kell felvérteznünk, s ha már birtokában vannak az összes technikai ismereteknek, maguknak kell eldönteniük és kialakítaniuk — hajlamuknak és alkatuknak megfelelően — saját, egyéni művészi világukat. Legyen az modern, nonfiguratív, vagy természetelvű, realista. Nem értettem egyet a főiskolának azzal az oktatási gyakorlatával, hogy a tanárok jelentős része a fiatal növendékekből szakmai alapok nélkül, a mesterek saját stílusuk átplántálásával önmaguk művészete köré iskolát teremtenek. Ez természetellenes, hisz a növendék csak egy sémát tanul meg, egy idegen világ sablonjait ismeri meg, s ha végez, évekre van szükség, míg önmagát, egyéni szemléletét kialakítja. Művészetpolitikánk teljes arculatához szükséges, hogy minden irányzat megtalálja a maga megfelelő helyét. A különböző művészeti utak kizárólagosságát hirdetni azonban káros és zavaró, önkéntelenül osztályozást von maga után, ami rosszértelmű feszültséget okoz.

— *Freskót nem festett?*

— A negyvenes évek végén képzőművészeti kört vezettem a Kossuth Akadémián, úgy tűnt, valóra válthatom régi álmomat. Segített egy évforduló is, az Akadémia éttermében freskót készítettem az 1848-as népfelkelőkről. A szakmai bizottság

unokatestvérének irányításával egy ideológiailag képzett, aktív [illegible] tagja lettem. Hatottak rám kapcsolataik, eszméik, révükön ismertem meg a szovjet képzőművészetet és a mexikói monumentalistákat. Ez meghatározó élményt jelentett számomra, fölismertem a freskófestészet jelentőségét, azt a hatalmas és kiaknázatlan lehetőséget, amit ez a műfaj jelent egy nép tudatának alakításában, önismeretében. Ezeken a monumentális alkotásokon nagy tömegek láthatják és ismerhetik föl történelmük eseményeit és résztvevőit, egy nép évszázados küzdelmeit és győzelmeit. Ez a festészet olyan hatással volt rám, hogy életcélomnak választottam. Törekvéseim lényegét, művészi tevékenységem alapját határozták meg.

— *És a főiskolán?*

— A főiskolán hamar elkerültem Rudnaytól, majd Benkhardtól, egyikük sem ismerte föl szándékaim lényegét, nem tudtak mit kezdeni velem. Hamarosan Réti István lett a mesterem. Amikor meglátta vásárhelyi ihletésű vázlataimat, azt mondta: „Fiam, neked érdemes festőnek lenni." Sajnos, ő még abban az évben nyugdíjba ment, így nem volt véletlen a főiskola újságjának év végi számában a nem minden él nélkül megjelent kérdés: „Vajon Kurucz jövőre melyik mesterhez kerül?" Szerencsére jött Szőnyi István s hozzá kerültem. Mellette tanultam, majd dolgoztam mint tanársegéd, egészen haláláig. Harmadik évben vettük fel a freskótechnikai ismereteket. Óraadóként a gödöllői művésztelep egyik alapítója, Nagy Sándor vezetett be bennünket a freskóművészet és a tojástempera világába. Ezek a stúdiumok végképp meghatározták sorsomat. Nagy Sándor ugyanis sokszor elmondta, hogy ezt az ősi freskótechnikát, mely az egyiptomi művészetig visszavezethető, de a 17. század fordulóján az olajfesték nagy tömegű gyári előállítása háttérbe szorította, föl lehetne és föl kellene újítani. A gazdagodó színekkel olyan anyag és kifejezőeszköz lehetne, mely korunkat az impresszionizmussal kiteljesedett olajfestéknél — mely a naturalizmustól a nonfiguratív művekig minden lehetőséget végigzongorázott — gazdagabban és jobban kifejezhetné. Ezt természetesen több száz hallgatójának elmondta — egyedül én fogadtam meg.

— *Saját munkája, festészete hogyan hatott végső elhatározására?*

— Főiskolai éveim alatt Tornyaiék útját jártam. Nagy hatással voltak rám az alföldi festők, magam is jól ismertem a vásárhelyi tájat, a pusztát, a „nagy sömmit". Olajjal festettem a Vásárhely környéki tájat, s bizony magam is láttam Tornyai, Rudnay, Endre Béla hatását. Ez is fontos indítéka volt annak, hogy a temperát választottam kifejezési eszközül. Ez a technika alkalmas volt arra, hogy ötvözzem vele a táj monumentalitását és részletgazdagságát. Nem beszélve arról, hogy felismertem, milyen nagy és felelősségteljes dolog egy olyan városban elkezdeni a piktúrát, ahol Tornyai járt előttem.

— *Kérem, szóljon egy-két szót a tojástempera technikájáról, a freskófestés történetéről.*

— Nagy Sándor előadásai alapján hazai és külföldi tanulmányutakon igyekeztem bővíteni azokat az ismereteimet, amelyeket a temperáról és a falfestésről tudtam. A 17. században ez a műfaj és technika uralkodó volt. Az őshazából, Bizáncból egyik ága Velencébe került, a másikból sarjadt és virágzott az oroszországi ikonfestészet. Lemértem e technika értékeit és eredményeit, s elsősorban a firenzei múzeumokban döbbenten tapasztaltam, hogy a temperafestészet utáni olajképek sötétednek, elvesztik színüket. Az olaj kiteljesedése az impresszionizmus kora, napjainkban már az olajfestéket is háttérbe szorítják a műanyagfestékek. Ám a mai ismereteink szerint a műanyagfesték élettartama mindössze 15—20 esztendő. Ez ellentmond a művészet ősi hitének, az időtállóságnak. Vagy ma már festmény is „tartós fogyasztási eszköz?!" Michelangelo mondta az olajfesték elterjedésekor, hogy lehet olajjal is festeni, mint ahogy a parasztok festik a kerítést, meg a falusi templom zászlóit... Számomra a tempera olyan kifejezési lehetőség, mely biztosítja a nagy dekoratív felületeken az apró részletek fölrajzolását. A kettő együttcseng, gazdagítja, tartalmasabbá teszi a kifejezés szándékát.

Kurucz D. Istvánnál

Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművészt április 4-én a Kiváló Művész címmel tüntették ki. Négyévtizedes munkássága összekötő kapocs az alföldi iskola klasszikus mesterei, Tornyai János, Rudnay Gyula, Koszta József, Endre Béla és a mai középgeneráció, Szalay Ferenc, Németh József festészete között. Hódmezővásárhelyen született, ez a táj, az itt élő ember művészetének fő ihletője. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége dél-magyarországi területi szervezetének titkára.

— *Mit jelent Ön számára Hódmezővásárhely?*

— Itt születtem, a gyerekkor erős szálait soha nem lehet elszakítani. Ezeket a szálakat elkerülésem után is erősíteni igyekeztem. Gyerekkoromban megismertem az agrárproletárok, a Vásárhelyen és környékén élő parasztok életét. Amikor édesapámat munkásmozgalmi tevékenysége miatt Zalaegerszegre internálták, hosszú ideig a város határában, nagyszüleimnél laktam. Az átélt élmények mélységével rögződtek bennem a korabeli paraszti élet eseményei, mozzanatai. E mély benyomást erősítették, hogy nagyapámék még 1943—44-ben is azok közé tartoztak, akik a gabonát lóval nyomtatták, hogy megspórolják a cséplés bérét. Ezek az élmények máig hatóak, döntően alakították szemléletemet, művészi pályámat.

— *Mikor kezdett el rajzolni, festeni?*

— Kisgyerek koromban megörökítettem a paraszti élet eseményeit. Apám nyomdász volt, ismerte a vásárhelyi szellemi élet alakjait, újságírókat, művészeket, irodalmárokat. Nekik mutatta meg rajzaimat, akik fölirányítottak Pestre Darvassy István vásárhelyi származású művészhez, aki látva munkáimat, nem az iparművészet, hanem a képzőművészet felé orientált. Így kerültem Szőnyi István magániskolájába.

— *Milyen volt ott a hangulat, milyen inspirációkat kapott?*

— Apám révén már Vásárhelyen, az akkori agrár-mezővárosban bekerültem a

Hiszen a szándék valóban szép, még ha nem is különösebben merész vállalás ma már Sütő András-művet vállalni. Ezek a művek egyre inkább rangot adnak. A Vidám sirató is, és ezt jól érezték meg, jól tudják a szegedi színházban is. Tudják, hogy kell ilyen darab, kell a gondolatokat, fájó pillanatokat is hozó vidámság. De nem szabad az író műve ellenére kigöngyölni a mosolyból a fájdalmat s csak a mosolyt megtartani.

A taps nagyon megtévesztő lehet, mert az minden bizonnyal Sütő András írói nagyságának szól, s úgy is kell fogadni. A kritika nem írhatott ok nélkül olyan keményen, s olyan általános elmarasztalással az előadásról, mint ahogyan tette. És — mi úgy olvastuk — segítő szándékkal is. Éppen ezért érdemes volna átvinni a jövő évadra is a Vidám siratót, megszívlelve mindazt a kritikákból, amit érdemesnek tartanak, s kijavítva aszerint a hibákat. Sütő András zárómondatával mondjuk: „Ha van még remény, hát úgy legyen."

PÁLFY G. ISTVÁN

naturalistának minősítette, majd négy évvel később, 1952-ben szakmai bizottsági határozat alapján, mint formalista alkotást, lemeszelték. Ezzel kétvállra fektették az országban a monumentális festészetet. Az azóta megépült épületek nem kívánják ezt a fajta falfestészetet...

— *Ismét a régi és örök téma, a falfestészet.*

— A keresztény puritanizmus 300 évre száműzte a római antik művészet csodálatos értékeit, alkotásait. A harmadik században lezajlott zsinat azután megalkotta az egyházi művészet kiskátéját. Célja az volt, hogy a freskó az írni, olvasni nem tudók bibliája legyen. Meghatározták nemcsak a művek tartalmát, de a figurák mozdulatait, a fej- és kéztartást, az öltözéket. A falfestészet azután a barokkal nemcsak kiteljesedett, hanem meg is halt. A nagy művészeti korok egységét, összhangját a polgári társadalomban a táblaképfestészet váltotta fel. Az új, szocialista társadalom még nem ismerte föl a falfestészetnek, mint közösségi művészetnek új, megváltozott lehetőségeit és társadalmi hatását. Sokat beszélgettem erről építészekkel, tervezőkkel, de nem tudtunk zöldágra vergődni. Modern, korszerű, csodás középületeinket pusztán dekorációnak használt mozaikok, intarziák vagy textilek díszítik, nincs meg az az ősi egység és az a nagyszerű összhatás, mint a gótika, a reneszánsz, a barokk nagy korszakaiban. Törekedni kellene arra, hogy megszülessen az építészet, a belső térformálás, az ipar- és képzőművészet, az egymáshoz kapcsolódó műfajok egysége, az új, szocialista tartalmú szintézis.

— *Vannak elképzelései a pusztaszeri emlékparkba is.*

— Valóban. A pusztaszeri emlékparkba kerül a felújított Feszty-körkép, mely a honfoglalásnak, a magyar történelem kezdeteinek millennium idején készült, sajátos megfogalmazása. Készül egy szobor is, mely a második honfoglalásnak, a földosztásnak állít emléket. E két műalkotás kifejező, de véleményem szerint kevés. A pusztaszeri park hazánk egyik legszebb emlékhelye lesz. Szükségesnek tartom egy olyan épülettömb kialakítását, melynek falain meg lehetne alkotni a magyar történelem sorsfordulóit. Ez a látogatók tízezreiben maradandó emlékképeket ültetne el, hatásosan szolgálhatná a társadalmi tudat formálását. Egyben megvalósítható lenne régi, már-már eltemetett ideám, a társadalmi indíttatásból születő falfestészet újraélesztése. A magyar történelem egymáshoz kapcsolódó, freskószerű megjelenítésével szép példát szolgáltatnánk az egész világnak.

— *Legutóbbi műcsarnoki, majd vásárhelyi kiállításán több mint harminc esztendő válogatott képeit sorakoztatta fel. Az első, az 1940-es évek időszakában született képei, számomra legalábbis, közelebb álltak az ábrázolt emberekhez, sorsokhoz, az agrárproletárokhoz, mint a későbbi alkotások.*

— Ez nem véletlen. A negyvenes években született figurális képeimet előtanulmánynak szántam falfestészeti terveimhez. Amikor ennek lehetőségei csökkentek, visszatértem a tájfestéshez, s az alföldi táj monumentalitásában éltem ki művészi vágyaimat. Ezt segítette, hogy az egykori kisparaszti parcellák, melyek fölszabdalták, leszűkítették a monumentalitást, megszűntek, felváltotta ezeket a végtelen, egybefüggő tábla, s ez kinyitotta, méginkább növelte a nagyság érzését. A legutóbbi képeimen szinte már csak két felület, az ég és a föld találkozása látható. Ennek a faktúrának, két kompozíciós elemnek kapcsolatait keresem. Nem véletlenül. Formai fölszabadulás lépett az ábrázoló művészet helyébe. Az avantgarde törekvésekből és értékekből én is igyekeztem átvenni azokat az elemeket, melyek gazdagíthatják művészetemet. A hatalmas alföldi sík, az ég és a föld találkozása látszólag szegény téma. Ennek kifejezéséhez a kor szemlélete is hatott, legújabb törekvéseim már tartalmazzák ezeknek a formai értékeknek eredményeit, új megfogalmazásait.

— *A mai alföldi festészet iránt óriási a közönségigény. A kritika viszont nem fogadja egyértelmű hozsannával ezeket a műveket.*

— Mostanában sokat beszélnek a táblakép haláláról. Hiszem, hogy amíg az emberek négy fal között élnek és tető lesz a fejük felett, szükség van olyan művészeti tárgyakra, melyek otthonossá teszik ezt a szűk környezetet. Napjainkban a környezetkultúra fellendülésének idejét éljük. A városiasodás, a lakásprogram megvalósulása mind több embernek adja meg a lehetőséget, hogy saját igénye és ízlése

gyunk provinciálisak, ha nyugati stílusok mintakönyvei, csodálatos reprodukciók alapján dolgozunk. Egy biztos: a társadalmi átalakulást hosszú idő múltán követi a tudat változása. Nem elég elbontani a régi tanyát, s új, sátortetős házat építeni. Meg kell tanulni benne új módon élni. A festők is ebben az átalakuló világban élnek, maguk is formálódnak, s nem kevés idő szükséges ahhoz, hogy megtalálják a korhoz hű kifejezési módokat. Ebben az átalakulásban helye, létjogosultsága van a kísérletezésnek, az útkeresésnek, de nem lehet annak kizárólagosságát hirdetni!

— *Mint a területi szervezet titkára, hogyan ítéli meg a művészeti élet decentralizálási törekvéseit?*

— Művészeti életünk átszervezése szükséges, de végrehajtása sok veszélyt rejteget. A mostani tendenciák már érezhető tanulsága, legalábbis szorító kérdése, Magyarország el tud-e tartani ilyen nagy létszámú művésztársadalmat?! A nagyszerű közművelődési határozat sok helyen szerencsétlenül vagy félreértelmezett következménye, hogy a képzőművészeti körökben burkolt szakmai képzés folyik. Az amatőrmozgalom nem azt a szerepet tölti be, amire hivatott, hogy tagjai képzőművészeti ismereteket szerezzenek, ezáltal művelt, kulturált, művészetet érő és szerető, azt mindennapi munkájukban hasznosító emberek legyenek, hanem művészeket nevelnek, hamis tudatot alakítanak, kiállítások szervezésének sokaságával befolyásolják a közönség ízlését, felbillentik a valós értékeket. A képzőművészeti alkotások művészi színvonalának eldöntésében zavarólag befolyásolják a közönséget, a kritikát, a közízlést. A decentralizáció sok gondja közül egyet emelek ki. Egyre nagyobb szükség van a vidéki vezetőréteg szakmai tudásának, hozzáértésének, művészeti, kulturális ismeretei bővítésére, emelésére.

— *Min dolgozik, hogyan osztja meg idejét a Százados úti művésztelep és Hódmezővásárhely között.*

— Általában kéthetenként járok haza Vásárhelyre édesanyámhoz. Itt is festek, ezt nem lehet abbahagyni. Kialakítottam egy műhelyt a vásárhelyi házban, egy vegyész barátommal együtt dolgozunk, szeretnénk megfejteni a pompeji falfestés temperaanyagának elkészítési módját. Igaz, ezt évszázadok óta rengetegen keresik, több mint valószínű, nekem sem sikerül a titok nyomára jutni...

TANDI LAJOS

KURUCZ D. István

Dömötör János

Kurucz D. István jubileumára

Népszava 1985. febr. 4. 6.

ny, Károly Kernstock and Anna
and later, during his stay in
Vedres. Then, in the period
1915--1919), he made friends
József Nemes Lampérth as
to him--including the love
dler, and his best friend,
involved in the fine arts,
s of the Nagybánya artists'
circle of the Thalia, he also
terms with Lajos Fülep, the
ritic of the period. The two
times in Italy, and together
zellem (The Spirit), the

M.D.K.

Kurucz D. István, festő

„Határ" c. képe hatalmas területet, az Alföld „tengersír vidékét" ábrázolja aránylag kis méretű vásznán,

Nikolin Klára: Vásárhelyi Ősi Tárlat.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. nov. hó 30. old

Kurucz Dezső, festő

60 m²-es freskót fest a Sport-egészségügyi Intézet lépcső házában.

(ténykép)

-: Hatvan négyzetméteres freskó

8

NÉPSZABADSÁG 1967 máj. 31.

Kurucz D. István, festő

Megjelenik Fehér Zsuzsa műve.

Kurucz D. István ról.

— : „A művészet kiskönyvtára" 1968-ban

13

Népszabadság, bp. 1967. nov. 12. [Vidéki]

M.D.K

Kurucz D. István
festő.

Részt vett a biennalen.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale...
Művészet, 1966. november - 15 lap.

M.D.K.

Kurucz Dezső István festő

„Termelőszövetkezeti tagfelvétel" c. nagy olajfestményével vett részt a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. febr hó. 2. sz.

33. old.

MDK

Kurucz D. István, festő

Figyelemre méltó festményeket mutat be.
(Nyári tárlat, Szeged.)

Rósa Gyula: Egy „alföldi" és egy „országos" problémáról 7

Népszabadság, Bp. 1967. aug. 16.

Kurucz D. István

festőművén nevepel az Ernst Múzeumban
a Dalgozó emberek körött a kiállításon.

Oelmacher Anna: Dalgozó emberek körött
Magyar Nemzet 1968. jan. 30. 4.o.

MDK

Kurucz D. István, festő

Józsefvárosi udvar c. képe látható a tárlaton.

Székely András: A szocialista képzőművészek Csoportjának kiállítása 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1960 márc. 14.

Kurucz D. István MDK

Csendélet, 1958 olajtemp.

Vihar után, 1958 olajtemp.

Tanya, 1958 olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Téli vásár 1958 olajtemp.

Lópatkolás 1958 olajtemp.

Hortobágyi puszta, 1958 olajtèmp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Kiégett mező, 1957 olajtemp.

1917. Barátkozás a fronton, 1958 olajtemp.

Hazatérő ménes, 1958 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Este a pusztán, 1958 olajtemp.

Naplemente, 1958 olajtemp.

Fás tanya, 1958 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Öreg juhász, 1959 kerámia

Juhász, 1959 kerámia

Tanulmány fej, 1959 kerámia

Öregasszony, 1959 kerámia

Miccsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D. I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Pirostetős tanya, 1958 olajtemp.

Puszta, 1958 olajtemp.

Eső után, 1958 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

Kurucz D. István

MDK

Boglyás tanya, 1958 olajtemp.

Kukoricás, 1958 olajtemp.

Kunhalom 1958 olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Pásztorok, 1959 olajtemp.

Szilágyi szomszéd ttanyája, 1959 olajtemp.

Délután a pusztán, 1959 olajtemp.

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Reggel a pusztán, 1958 olajtemp.

Marhavásár, 1958 olajtemp.

Vasárnap délután, 1958 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D.I. Kamotsay I.

Kurucz D.

Szerepel az inotai magán-
gyűjtők kiállításán

Nagyvaros 1966 VI. 10, 2 old

Kurucz D. István MDK

Mártéyi tanya, 1959 olajtemp.

Készülődés az aratásra, 1959 olajtemp

Az Állami Gazdaság csikósai, 1958 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D. I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Csikósok a pusztán 1959 olajtemp.

Vásárhelyi tanya, 1959 olajtemp.

Mücsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D. I.Kamotsay I.

Kurucz D. István MDK

Csikós, 1959 kerámia

Csikós legény, 1959 kerámia

Kendős asszony, 1959 kerámia

Műcsarnok Kamaraterem 1959 Kurucz D. I.Kamotsay I.

Kurucz D. István

festő

MDK

Méltatás.

Oelmacher Anna: Kései, de nem elkésett gondolatok ...

Művészet, 1962. szeptember — 36 lap

Kurucz D. István

Kurucz D. István : Parasztok. olaj, 1959.

Művészettörténeti
Értesítő
1962 1. szám

Pátzay Pál : Derkovits Gyula. bronz, 1959.

Kurucz D István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP
1962 MÁJ 27

A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításról

1021

Kurucz D. István: Rizsaratás

György-díj helyezettjeinek előlovaglására. A bajnokság második napja az 1 méter 40 centiméteres akadályok feletti díjugratással fejeződött be.

A Kutasi úti téglagyári pályán a fogatosok versenyén négyes ügyességi hajtás volt a program. Majd a négyesben szereplő fogatok kettesben és egyesben folytatták a küzdelmeket.

Az országos lovasbajnokság részletes eredményeit keddi számunkban közüljük.

A BAJNOKSÁG MAI MŰSORA:

Délelőtt 8 órai kezdettel a volt Munkás-pályán 1. Ifjúsági könnyű osztályú díjlovaglás; 2. Nehéz osztályú díjlovaglás; 3. Ifjúsági díjugratás.

Délután 2 órától: 1. Díjugratás 1 méter 40 centiméteres akadályok felett; 2. Fogatbemutató, nehéz osztályú díjlovaglás helyezettjeinek előlovaglása, utolsó száma pedig a Puissance

népkerti pálya.

Megyei labda
mény: Szegedi D
regi Rákóczi 7:1 (3:

Filmszínházak műsora

HODMEZŐVÁSÁRHELY: Béke: Matiné: Lámpaláz. — Ferrara hosszú éjszakája. 4, 6 8. Terv: Amíg holnap lesz. Fél 4, fél 6, fél 8. 28-án: Apát keresünk. Fél 6, fél 8. — **SZENTES:** József A.: Krisztina és a szerelem. Fél 4, fél 6, fél 8. 28-án: Északi történet. Fél 6, fél 8. Szabadság: Matiné: Az utolsó és az első nap. — Az utolsó tanú. 4, 6, 8. 28-án: Nem ér a nevem. 6, 8. — **CSONGRÁD:** Szabadság: Matiné: Én és a nagyapám. — A szép amerikai. Fél 4, fél 6, fél 8. 28-án: Ellopták a hangomat. Fél 6, fél 8. — **MAKÓ:** Vörös Cs.: Matiné: A holtak bolygója. — Éva aludni akar. 4, 6, 8. 28-án: Az utolsó tanú. 6, 8. Szabadság: Zendülő fiatalok. Fél 4, fél 6, fél 8. 28-án: Amíg holnap lesz. Fél 6, fél 8.

SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ

MŰSORA

Koldusopera. Kezdés délután 2 órakor.

Eljegyzés a kolostorban. Kezdés este fél 8 órakor.

KAMARASZÍNHÁZ

MŰSORA

Az ördög cimborája. Kezdés este 7 órakor.

TELEVÍZIÓ

MŰSORA

Vasárnap

9,00 Gyermekek köszöntése. 9 óra 15 Ifjúsági filmmatiné. 11,00 Chopin-hangverseny. 12,00 Gazdagabb szövetkezetekért 16,25 21. sz. Magyar Híradó. 16,35 A Magyar Hirdető műsora. 16,55 A bemutató mozik jövő heti műsoraiból. 17 óra Magyarország—Gruzia női- és férfi-tornaviadal közvetítése. 18 óra 30 A kisfilmek kedvelőinek. 19,00 TV-híradó. 19,30 Vasárnapi vers. 19,40 A Televízió bemutatója: Casta diva. Olasz film. 21,20 Vidám percek. 21,30 Telesport. 21,45 Hírek.

Hétfőn

az adás szünetel.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Képeiről.

Végh János: A hetedik őszi tárlat Hódmezővásárhelyt — 32 l.
Művészet, 1961. január. — 1 szám.

~~I ते सोऽ॥~~

MDG

Kurucz D. István fejezőművész

és Kamotsay István hódmezővásárhelyi művészek kiállítása nyílik meg a Budapesti Műcsarnok Kamaratermében.

A Budapesti Műcsarnok...

Tiszatáj, Szeged, [redacted]. 1960. január.
2. l.

Kurucz D. István, festő (2) MDh

Őszinte lírá hatja át táj- és életképeit:
Bivalyos tanya, Kunhalom, Téli vásár, Lópatkolás;
a gépet is nezetettel ábrázolja:
Kémülődés az aratásra, Sílózás c. képei.
Van érzéke a monumentalis iránt:
Marhavásár, Csikósok, Este a pusztán.
Újabban eredményesen kísérletezik dekorativ kerámia-
képekkel: Öregasszony, Tanulmányfej c. képei.
Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, bp. 1959. dec. 15. 8. l.

Kurucz D. István, festő (1) MDK

A Műcsarnok kamaratermében két hódmező vásárhelyi származású művész [Kurucz és Kamotsay István] tárlata nyílott meg.
Kurucz festői kibontakozását segítette az, hogy sikerült a maga számára kialakítani a klasszikus olajos tojás temperának – a „dzsesszó"-nak – hosszerű változatát.
A mester az 1956-58-as években felfrissült érdeklődéssel mélyedt el az Alföld (Hódmező vásárhely – Hortobágy) ábrázolásában.

Péter Imre: Tegyetek kiállításokról

Népszabadság, bp. 1959. dec. 15. 8.l

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Falképe a pápai pártszékházat disziti.

Németh Lajos: Szocialista realizmus és modernista törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967. 19.l.

M.D.K.

Kurucz Debrő István festőművész

Kiállitása nov. 1.-én nyilik meg a régi Műcsarnok helyiségeiben.

Szinház. Bp. 1946. okt. 30. - nov. 5.
II. évf. 42. sz. 22. lap

Kurucz Dezső István festő

Kurucz Dezső István festő, *Szabó* Iván szobrász gyüjteményes kiállítása, Andrássy-út 69. alatt november 1-én dé.előtt 11 órakor nyílik meg.

cd

Magyar Nemzet

1946. okt. 30.

Kurucz Dezső

festő

l.

Szabad Művészet

1947. 153. l.

8. a.

-ordig szól. Tűz ül ki a fejekre és az
őház ablakain bezúg a szél és isteni
szt bennünket. Ebben az új életben
formálódik. Tudunk. Megismerhetjük
bizonyságtevések átütő erejét, a meg-
n tudományát. Tudunk segíteni, szaba-
sek és alázatosak, a dicsőség és a prófé-
a miénk.

nkösd ünnepén tehát elindulunk, hogy
élek tüzének világelőtti eredetét. Lehord-
rádobált az emberiség. A tűz szabadon

tartani a felelem, remeges, kisertes, e
mában, meg-megújuló rohamában!.
hogy minden szava beteljesedett. L
gyulni reménytelen betegeket (a v
szony; a Bethesda-tó partján 38 e
kozó ember), hallották Lázár sírja n
biztató szavait, szemlélték a sírból kik
Minden szava betelt, ennek az ígére
teljesedni. És mégis olyan nehéz a v
Benne, látták mindazt, ami eddig t
hogy ez az ígéret is valóra válik, de e
dése *nem találhatja az Övéit tétlenül*
arra, amit az Úr cselekedni fog általuk
majd indítja őket. *Ez a készület* nem l
a lélek alkalmassá tétele, indításokat
sége, az előre odaadás, előre meghajl
üresedése minden külön egyéni terv
akarattól. *Az imádság* az a titokzatos
én eggyé leszek az én Urammal, me
akaratával, előre elfogadom bárminő
elmondom: „Atyám, ha lehetséges.

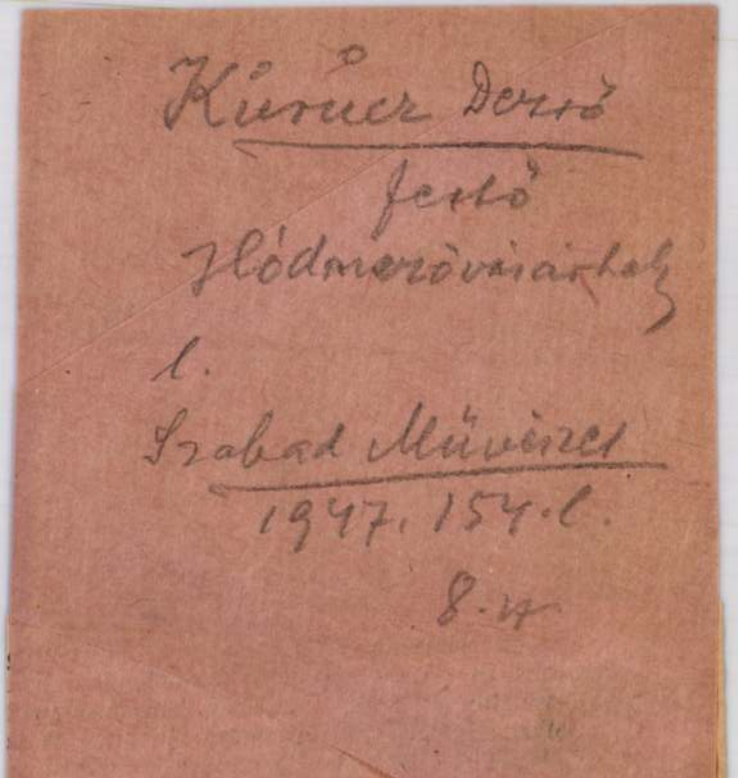

előtt, megválasztása alkalmával tett kijelentenelyet ő magára nézve erkölcsi kötelező erővel fel, mely szerint „püspöki állását az egyházközgyűlésnek minden fenntartás nélkül renre bocsátja". Tisztelettel hajlik meg közgyűlépuritán gondolkozás és következetesség férfias őtt. Megállapítja azonban, hogy Püspök úr kijelentését a választás idején minden érdeyező egyedül avégett vette megjegyzés nélkül sul, hogy a választás elfogadását így biztosítsa.

Egyszerű gyertyaláng
arany tartókban

(Elhangzott a debreceni Nagytemplomba
szentelés alkalmából, 1941 november

Atyáink a Jézus Krisztusban!

Az igehirdetés szent hivatása nem
előttünk. Akik itt állunk, már nem az isko
a vizsgák lázas hangulatából, hanem maguk
szolgálatok végzéséből jöttünk ide.

Bár tudjuk azt, hogy a református
sohasem hagyhatja félbe tanulmányait s sz
nul vizsgázik a munkába küldő Úr előtt: még
valljuk — úgy tetszett nékünk, hogy föld
sünk dolgában már semmi új nem történh
ez életben.

...És a mai napon mégis egy teljesen

Kurucz Dezső

l

Szabad Művészet

1948. 272. l.

PÁDUAI SZENT ANTAL
Dombormű.
XIX. század.
Elefántcsont, mag. 9·2 cm.

ZÁCH FELICIÁNT A KIRÁLY ELÉ VEZETIK
Dombormű.
XIX. század.
Elefántcsont, hossza 13 cm.

MELLKÉPECSKÉK,
tíz darab.
XIX. század.
Elefántcsont.

RÓMAI CSÁSZÁROK,
mellképecskék, 13 darab.

FAJÁNSZ- ÉS POR

KÁLYHA, (195. kép)
oroszlánlábakon áll, alakos és címeres csempékkel.
Salzburgi munka, 1580 körül.
Fajánsz, mag. 240 cm.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

Kurucz Dezsö

Nül. 1914.

l

Szabad Művészet

1948. 206. l.

értékét emeljék. Ezt a feladatot az
meg. A Maulbertsch freskó fölötti re
ló hegyei kerültek, a figurális komp
ken helyezkedik el. Kontuly Béla ner
igyekezett a Maulbertsch freskó ált
nem is tagadta meg magát, nem élt te
melyeket a modern festészet szingazc
nyosodott be a váci székesegyházban
a modern festészet jól megférnek egy
kvalitásos, értékes alkotás.

A freskók, majd a szenté
a székesegyház sötét szentélye egész
szinek helyet fény és világosság önt

Tudjuk, hogy Megyes főpa
ismeri akadályokat legyőző akaratát
belsejének további diszitése, szépit
a kupola Maulbertsch freskója, melye
gyes alakjai már elhalványodtak, má
piszoktól. Ott vannak a kereszthajó
ujabb művészi alkotások kinálkozó he

Kurucz Dezső

l.

Szabad Művészet

1948. 303. l.

Tányér DIWOSEGI DURD 1707 **felirattal.**
Radisics Ipolyi, 129. szám.

Tányér 1724-ből.
Radisics Ipolyi, 100. szám.

Tányér, szabócéhé IO: SIPKOVSKI : MA : KANNA : IO : SILADI : IO : SCZICZA : — IOANNES : KUKLIS : M : D : TOMAS : KOVACZI : SO : 1725 felirattal.
Radisics Ipolyi, 124. szám.

Tányér IUHANES LACKA 1726 **felirattal.**
Radisics Ipolyi, 125. szám.

Tányér 1761-ből.

Szőlődíszes korsó, XVIII. század.

Részben az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 258. l. — Gerevich **IPGY,** 99. l.

BÍBOROS PROFILKÉPE,
biszkvit,
XVIII. század.

SÓTARTÓ ÉS KANÁLKA,
mázas cserép, figurális dísszel.
XVIII. század.

Kurucz Dezső

Jesso

l -

Szabad Művész

1949. 46 l.

ezüsttel átszött fehér selyem alapon aranyhímz
az egyiken térdelő angyalok zsidó feliratot tar
nak, a másikon gót fülkében Madonna, hátlap
Szent József. Neogót stílű.
Mag. 41 cm.
Magyar munka, 1865 körül.
Simor prímás készíttette.

NÉGY PÜSPÖKSÜVEG,

kettő fehér selyem, kettő ezüstalapon domb
aranyhímzéssel, középen egyenlőszárú keres
Mag. 21·5, 30·5, 32 és 33 cm.
Magyar munka, 1865 körül.

HÁROM PÜSPÖKSÜVEG,

ezüsttel átszőtt fehérselyem alapon, barok
domború, aranyhímzéssel, szalagokon arany r
Mag. — cm.
Magyar munka, 1865 körül.

SIMOR PRÍMÁS MISERUHÁJA,

fehér selyem mintás alapon domború hímz
kereszt: Középen mandorlában Szűz Mária
vízszintes szárakban Sz István és Sz Lá
királyok mellképe, Szűz Mária alatt Sz Já
ev., majd Ker. Sz János, legalul címer, körirat
Joannes Simor A Eppus Strigon, et Primas H
gariae fieri cur. A. D. 1868.
Mag. — cm.
Simor prímás készíttette, 1868.

Árvízkárosultak 1876., 45. l., 1514. szám.
Dankó 105—106. l. (Képe XLVIII. táblán)
Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 18
372. l. — Martinov: Le trésor de G
Revue de l'art chrétien, XV., 1881., 349. l
Gerevich PA, 200. l. — Csernyánszky 9

Kurucz Dezső

l.

Szabad Művészet

1949. 8. l.

—Homor 97. l. — Gerevich PA, 238 l. (Korai.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay, 55. l.

Jézus meggyógyítja az inaszakadtat
Vörösréz, olaj, 50·5×38 cm.
A bécsi Műcsarnok árverésén Simor prímás várásolta.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 115. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II. 103. szám. Lepold—Homor, 97. l. — Lepold—Lippay, 55. l.

Jézus az Olajfák hegyén
Vászon, olaj, 50×40 cm.
Az Erba—Odescalchi-családtól.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 116. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II., 102. szám. — Lepold—Lippay, 55. l.

Az angyal Jézus születését hirdeti
Vászon, olaj, 78×95 cm.
Lepold—Homor, 97. l. — Lepold—Lippay, 55. l.

Jézus születése
Vászon, olaj, 75×102 cm.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 43. szám. — Lepold—Homor 97. l.

51

Kúnicz D. István

Szabad Művészet

1952. 6 sz. 281. l.

Gerecze Péter dr.

A pécsi székesegyház és falfestményei.
Ettmulató a templom megtekintésére.
Pécs, 1891. Engel Lajos.
Kis 8-r. 94, 2 l. Függel.

I. 5. p. h.

1.—

Kurucz D. István

festő

Szabad Művészet

1957. 436. l.

tt nyugtájukra fizesse ki és tárcám
dásként számolja el.

lat hiteléül:

het.

7/16.

Kurucz D. István

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366. l.

Portólevonást el nem ismerek, fizetések postatakarékpénztár utján eszközlendők.
Portoabzüge werden nicht anerkannt, Zahlungen werden durch Postsparcassa er

2 FILLÉR 2

Rendelő száma ..... Folyó

Volk D. L. 2 ass. tölt

263 — Kalász nyomda rt. Tel.: Aut. 213-31.

Kurucz D. István

l.

Szabad Művészet

1950.10.415.L

J e g y z

mely felvétetett 1919. márciu
elvtársunk irodahelyiségében a
zalmiférfi megválasztása alkal
ban.-

J e l e n

Hamvas Lajos, Christoff Ottó,
Kálmán, Piacsán János, Békeffy
Konth Árpád, Dr. Krantz Dezső,
ner Ernő, Nádas Mikes, Nagy Is
Dr. Oltay Károly, Léber Géza,
sek, illetve elvtársnők.-

Elnöknek felkér

Kurucz D. Zoltán

l.

Szabad Művészet

1957. 31.1.

Kurucz D. István

Szabad Művészet

1950. 10. 415. l.

11.227/1935. sz.

III.

1935.VI.havi javadalom tb.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest,

IX.,Rákos u. 10.

Kurucz D. István

Festő

cikke

l.

Szabad Művészet

1950. 138,199. l.

Tétel-szám	Méretek és mennyiség	A munka

neme	Egységár		Összesen	
	kor.	fill.	korona	fill.
Áthozat ·				
tettek. –				
...r kilencvennyolcz korona 50 fillér				
Letehlo Ottó				
a műeml. orsz. bizottság ának más odépítésre.				

Kurucz D. István

Jestő

1 Szabad Művészet

1950. 11. 2. 431. l.

Budapest, 1936. 10. 15

...ü Szula ..... urnak
~~urhölgynek~~

P 176.10 ..... összegü részletet a
ttel felkérjük tehát, hogy azt hala-
mert a mai sulyos gazdasági viszonyok
t is prolongáljunk, eltekintve attól,
telmében — késedelmi kamattal kell

Teljes tisztelettel
NEUMANN M. [illegible]
[illegible]

Faragó

MDK

Kurucz D. István

Kocsis; 1939. Repr.

Szocialista Képzőművészek Csoportja. Népszabadság 1964. máj. 1.

1) Kurucz D. István

festő"

Hódmezővásárhelyi. Tanulmányait együtt

kezdte Szabó Ivánnal.

Kurucz D. és Berda Ernő révén ~~to~~ került

kapcsolatba Szabó Iván a Szocialista Műrén-

szoportkal.

A 30-as évek végén kiállítása volt Hódme-

Dömötör. János: Szabó Iván

Tiszatáji Szeged 1970. 10. 393

2) Kusucz D. István
festő

Zóvásárhelyen, melynek ~~[illegible]~~ rendezésében Szabó Iván is részt vett.
A felszabadulás után, a 40-es évek végén közös kiállítása volt Szabó Ivánnal.

Dömötör János: Szabó Iván
Tiszatáj, Szeged 1970. IV. 393.

MDK

Kurucz D. István

Kritika

Művészet 1968 máj. p. 39.

Kurucz Dezső"
festő"

Részlet van a római Magyar Akadémia
kiállításán.

Magyarország, 1942. V. 21.

Kurucz D. István

Képét megvásárolta az állam.

Pernecky Géza: Festmények az állami vásárlási kiállításon.

Magyar Hírek, 1967. VII. 19. 4. o.

Kurucz D. István

Kiállít

Pernecky Géza: „A XIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat".
Magyar Hírek, 1967. X. 21. 4. o.

M.D.Y

Kumcz D. István
festő

„Aratás"
(repro)

Pogány G. Gábor: Megegyszer a Trzadikról
Művészet, 1968. szeptember – 33 kep.

Kurucz Dezső

festő

lásd

Pogfestfors

103, 190, 191. l.

képekkel

Rónay Mária

Kurucz D.István: Freskóterv

SZABAD MŰVÉSZET

1951. ~~szept. 9.~~ okt. 10. sz. 453.l.

/Végvári L.: A Földalatti Gyorsvasut állomásának freskótervei/

Kurucz Dezső

festő

Szabad Művészet

1951. 95. l.

Sinfonia

Kurucz Dezső
festő

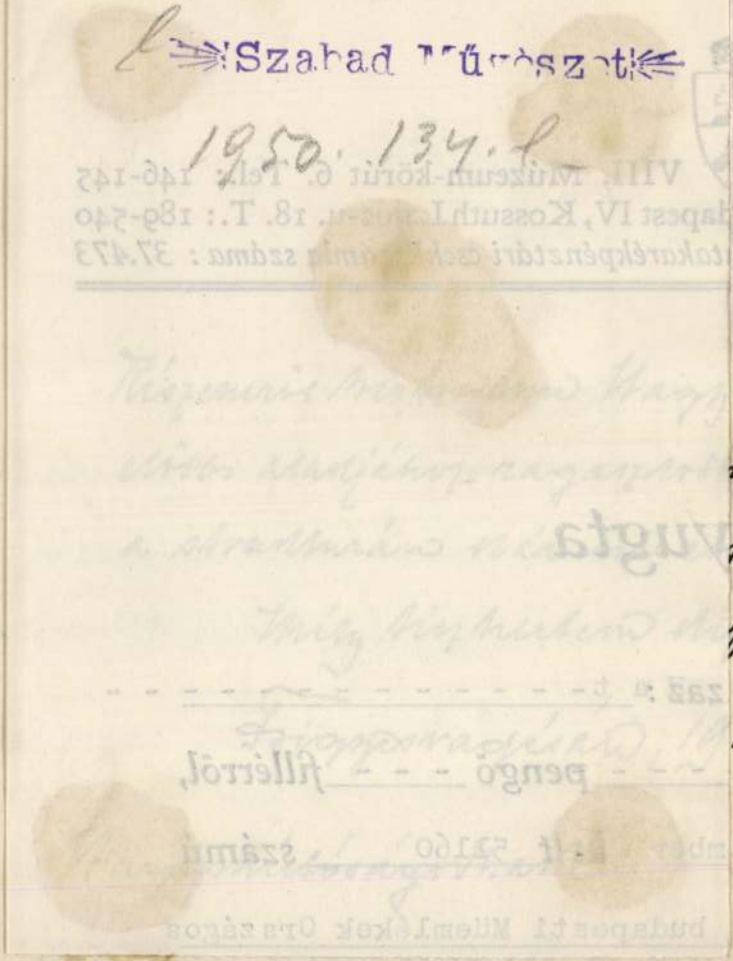

v. k. t. t. Elnök Úr,
mes Uram!

. sz. Megyes átiratára válaszol-
Hagyméltóságodnak, miszerint
tartva minden lehetőt elkövettem,
lom zsindelylyel fedessék be; azon-
hajó törést szenvedett.
nála megrendelt x birtokunkban
ideesatott levél is tanusítja – visz-
meg – hivatkozással arra, hogy

Kurucz D. István, festő

MDK

A Művészet kiskönyvtárában megjelent D. Fehér Zsuzsa tanulmánya Kurucz D. István működéséről, művészetéről.

F. R.: Könyvnemle

Népszabadság, Bp. 1968. március 1.

MDK

Kurucz Dezső

Halászok

Nagy. művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

14. l.

Kurucz Dezső

MDK

Szántó Kovács János tárgyalása

Végvári Lajos: Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Festészet VI.
Magyar Nemzet. 1950. IX.3.

Kurucz Dezső festő

Közösségi művészet felé

Szabad Nép 1948 dec. 21. - 4. -

Kuncz Dezső

illustrációi a
Csillag c. (1948. évf.-
folyóirat)
ban.

A m. postatakarékpénztárról

147620

Műemlékek orsz. bizottsága
ellátmányszámla,

Budapest
IX. Hőgyes Endre-u. 10.

Javadalmi
Díj átalányozva

Kurucz Dezső

festő

l. Ferkipzomfoiskovk

1939-41. 145 l.

Visegrád, ásatás.

)4 [4]

zágos Bizottsága

ány { száma: 194
kelte: IV.4. 194
beérkezése: 194

tek száma:

elintézett szám:

záma:

száma:

Kurucz Dezső

Ferkápzomfoisk`vk

1939-41. 152.l.

a leggazdagabb magyar vidéki múzeum. történetileg és muzeológiailag nem is lényegtet is felülmúlja. Magyar és olasz primitivekben, delfti porcellánokban az Iparművészeti

lapította és adta át az 1870-es évek közepén t az Ipolyi- és San Marco-gyűjteménnyel kezdett gyűjteni. A prímási székben fokozotiránti szeretetének. Gyűjtésének határozott akkori egyházi festészetre fektette a fősúlyt. li művészeknél. A kései bécsi és düsseldorfi r, Ittenbach, Steinle, szóval a mult század estői voltak kedvenc művészei, s mecénás

Kurucz Dezső

Hmvásárhely, János u. 10

Jestő

Kévekőtök

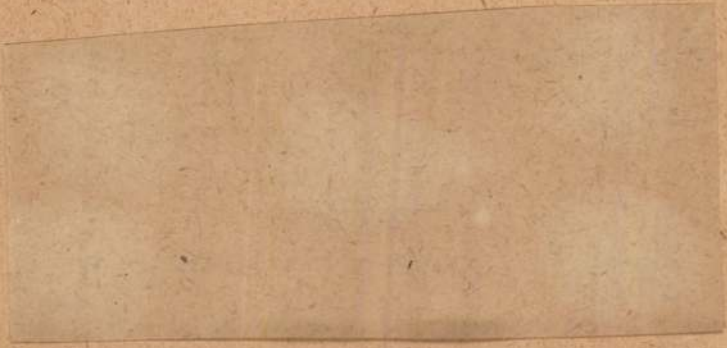

Szeged XXX

elet és ügyszám alatt dr. Dercsényi De-
nztár Főpénztára:/ kezéhez, müemlékek
.000,000.000 P-t /4 cselkel/ utalványoz-
ségével.
ilis hó 30.-án.
A miniszter rendéletéből:/
Pátzay Pál s.k.
képzőművészeti főiskolai tanár.
a művészeti ügyosztály vezetője.

i c h T i b o r urnak,
igos Bizottsága elnöke.
B u d a p e s t .

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
419 – 1907.
Érkezett: június 21.

52/1907.

HORVÁTHI-PETENYEI
EV. REF.
PÁPI HIVATAL.

Müemlekek Orszá
Nagyságos Elnök

Hivatkozással 624/1907 fz. e
sára 32/1907 fz. alázat
tisztelettel kérelmezten
és közoksasásügyi Mi
zess 1500 korona temp
kein Nr. Bartha Dez
házmegyei Esperes ur

Kurucz D. István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 26
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Kurucz D. István: Falu

ALBERTO GIACOMETTI HALÁLÁRA

Keskeny, csendes

M.D.V.

Kurucz D. István
festő

„Lóvásár", „Pálkolás", „Őszi szántás"
"cinni művei szerepelnek a szegedi
kiállitáson

Kovács Gyula: A negyedik Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1963. november - 43 lap

Kurucz D. István, festő

MIDA

Szerepel a Rómában megnyíló Kiállításon.

—. Kis híradó

2.

ESTI HIRLAPI Ip. 1963. jún. 19.

Kurucz D. istván festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Őszi szántás ,

Ritly Valéria: A XI. vásárhelyi őszi tárlat

Magyar Nemzet 1964. október 27. 4.l.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Művei a szegedi nyári tárlaton

Őszi szántás,

Patkolás

Lóvásár

Gábor István: Szegedi tárlatok

Magyar Nemzet 1963. augusztus 2.
augusztus 2. 4.1.

Kurucz D. István MDK

részt vett a Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitáson.

"Cséplés"

Szabó Éva: Miskolci bizonyság.
Szocialista Művészetért . 1963. jan.
5. lap.

+ HORIZONT + HORIZONT + HORIZONT + HORIZONT +

Bob Monkhouse angol komikus és t
rozta, hogy a húszas években divatos
mintájára némafilmeket készít. Az 51
mafilm sorozatra egymillió dollár gy
irányoztak elő.

ÁRIA ÉS VERSENYFUTA

Olasz pszichológusok tanulmányoztá
kenység és a testi erőfeszítés összefü
lataik eredményeképpen kiderült, hogy
áriájának előadása ugyanolyan erőf
mint egy 25 méteres futóverseny. Eg
főszerepének énekese viszont annyi
el, mint egy marathoni futó.

NAGY SZÍNHÁZ HÁRMAS PR

„A Nagy Színház fennállása óta elő
az új évadot a világ három legnagyobb
nem egyidejűleg megtartott előadásaiv
ki Borisz Pokrovszkij, a színház főre
soj" színpadán Prokofjev **„Háború és**
rájával, a Kreml kongresszusi palo
„Ivan Szuszanyin" című művével és
Metropolitan színpadán Csajkovszkij
című balettjének vendégjátékával ke
szezont a moszkvai Nagy Színház. Ho
ismét szerepel Wagner-mű a műsorte
„A bolygó hollandit".

+ HORIZONT + HORIZONT + HORIZ

ársulata elhatá-
burleszkfilmek
filmből álló né-
írtási költséget

S

k a zenei tevé-
iggéseit. Vizsgá-
a Tosca nagy-
esztítést igényel,
y Wagner-opera
energiát használ

EMIERJE

ször nyitja meg
színpadán csak-
al'" — jelentette
ndezője. A „Bol-
béke" című ope-
tájában Glinka
New Yorkban, a
„Hattyúk tava"
ezdi meg az idei
sszú szünet után
rvben: felújítják

ONT + HORIZONT

ZONT + HORIZONT + HORIZONT + HORIZONT

Kurucz
D. István

062 ok

6

MDK.

Kurucz D.István

Cikk munkaábrázolásairól

Keletmagyarország 1965 máj.16.lap -

MDK.

Kurucz D.István

Müvei a vásárhelyi muzeumban

Csongrádmegyei Hirlap 1965 máj.1.11 lap

МЕМ.

Kurucz D. István, Jestő MDG

Szerepel a Kiállítók Körött.

— : A Nemzeti Galériában rendezik a Vásárhelyi Tárlatot . 2

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jún. 12.

Kurucz D. István

Csáplás (1964, emlitve)

Kritika, 1965, 4 n, 13 old.

MDK.

Kurucz D.István

Munkaábrázolásairól

Kisalföld 1965 május 1.lap -

Kurucz D István

Kurucz D. István: Arató nők

Szoc. Művészet 1902 ápr

alapszervezetek jegyzőkönyvei nemegyszer fig
netekre vetnek fényt. A *debreceni* zenepedagó
szmt kiküldötte kijelentette, hogy „*beismeret*
gyon tudtunk még arról sem, hogy léteznek e
pedagógusok. Az szb itt is meglehetősen a ze
iskolára korlátozódott, az *egész* tagsággal már
kapcsolatban. A *győri* taggyűlésen örvendete
a *zenei népművelés* terén végzett munka font
megyei szórakoztatózenész alapszervezet tagg
emlegették a felszólalók a tíz előadásból áll
sorozat hasznos voltát. A taggyűlés hangula
volt, hogy volt olyan vezetőségi tag, aki feláll
korolt passzívitása miatt, és csatlakozott hoz
rem zenekarának vezetője is. A *nagykanizsai*
számolóban, a taggyűlés lefolyásában is tükr
szeresség, ügyszeretet, mely *Rácz Alajos* eln
ténykedését régóta jellemzi. Az alapszervezet
nak minden mozzanatára fény derült, amit
volt elérni, mert az elnök nem restell *rends*
zetni az alapszervezet életéről, ténykedéséről
az szb hivatástudatának magas fokára vet f
hogy mivel a nagykanizsai és a zalaegerszegi
szintre ért, eztán *a taggyűléseket felváltva tar*

Talán ennyi is ékesen példázza: menny
szervezeti tagságunk öntudata, felelősségérzete
mit tennünk...

Kurucz D. István

Kurucz D. István festménye a Dolgozó emberek között című kiállításon

Szoc. Művészet 1964 máj.

ÁRA 1 FORINT

nűvészeti főiskolák-
való felvétel egyes kérdéseit,
jelentkezés módját, a felvé-
vizsgabizottság szervezetét és
atait, a felvételi vizsga mene-
a jelentkezők elbírálásának
tesítésének módját és a fel-
zéssi eljárást szabályozza a
elődésügyi miniszter 115/1964.
K. 7.) M. M. sz. utasításában
jelent a Művelődésügyi Köz-
1964. évi április 1-i számában).
dolgozó egészsége
y testi épsége sérel-
ből eredő károk meg-
téséről rendelkezik a
ügyi miniszter 2/1964. (IV.
ü. M. sz. rendeletében (meg-
t a Magyar Közlöny 1964. ápr
3-i számában). A rendelet elő-
hogy a dolgozó életének, testi
ének vagy egészségének a
aviszony keretében történt
értése esetén a vállalat a dol-
— halála esetén a hozzátar-
— teljes vagyoni kárát (így
relem folytán elmaradt jöve-
et, a dolgozó ruházatában,
nálati tárgyaiban keletkezett
kat, valamint a sérelemmel
solatos költségeket és kiadá-
) köteles megtéríteni. A dol-
bejelentése alapján a válla-

nem tett, a dolgozó panaszával az egyeztető bizottsághoz fordulhat. A panasz előterjesztésének két hónapon túl is helye van.

A Magyar Népköztársaság területén külföldi rendszámmal közlekedő és a külföldre távozó belföldi rendszámú gépjárművek kötelező szavatossági biztosításáról intézkedik az 1/1964. (IV. 3.) P. M., K. P. M. K. K. M. sz. rendelet (megjelent a Magyar Közlöny 1964. április 3-i számában).

meg:

1. Hogyan foglalkoznak a művészeti intézmények szakszervezeti bizottságai a fiatal művészek problémáival?

2. Tervezet a dolgozók egészsége és testi épsége védelmével kapcsolatos törvény tárca végrehajtási utasítására.

3. Tájékoztató jelentés az Angliában járt delegáció végzett munkájáról.

MDK.

Kurucz D.István

Munkaábrázolásairól

Hevesmegyei Népujság 1965 máj.1.lap -

MDK.

Kurucz D.István

Munkaábrázolásairól

Zalai Hirlap 1965 május 1.lap -

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

Az első délalföldi kiállításról
hiányoztak a művész munkái.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
(művészet, 1965. aug - 45 lap.

Kurucz D. [István], festő MDh

Vásárhelyi származású.

Fleischl Flóra: Vásárhely varázsa 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1964. jún. 30.

Kurucz D. István

Beszéd a XXXI. Velencei Biennálén 1962-ben.

Vigília, 1962, 9 sz., 567 old.

MDK

Kurucz D. István

Mihályfi Ernő: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiállítása a N. Galériában. Népszabadság 1964. ápr. 19.

Kürucz D. István
festő

l.
Tavaszi Szalon
XIV.

8. TISZAI KOMPÁTKELÉS

is a lehető legélesebb ellentétté feszíti széjjel.

Csak természetes, hogy ennek a piktúrának a szinte drasztikus életrevalósága a cirkuszok és vásárok, lacikonyhák és mutatványos bódék világában kifogyhatatlan bőségű tematikus forrásra és festői ösztönzésre akadt. Aba-Novák minden képe úgyszólván fejest ugrik az életnek embertől, állattól nyüzsgő, kellős közepébe. Legszívesebben oda, ahol a legnépesebben és a legtarkábban csődül egybe. Nem a mélyrejtelmű arisztokratikus elvonultság, hanem a tárva-nyitva álló, zsibongó fórum demokratikus szellemű művészete ez. Az új magyar festői kultúra egyik legeredetibb és legérdekesebb nyilvánulása.

Kállai Ernő

Kurucz D. István

Jestő

Hódmezővásárhely

Tükör u. 5

MKSz 1947

Kurucz D. János, festő MDK

Feilődése kellemes meglepetés.

Tavor, Magányos tanya télen, Naplemente a Hortobágyon.

Rózsa Gyula: A XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat 8-9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. nov. 13.

Kurucz Dezső

MK

1950. VIII.20-án a "Munkácsy Mihály-díj" harmadik fokozatát nyerte el /2000 frt/,

"Szántó Kovács János tárgyalása" c.

festményéért.

Szabad Nép. 1950. VIII. 20.

M. D. V.

KURUCZ Dezső festő

Tornyai-emlékpeazettet kap (kódmező vásárhelyi díj)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 241. sz. 7 l.
okt. 12.

Kurucz Dezső

festő

M.D.K

Járőr. (repro)

Pogány Ö. Gábor: A fegyveres testületek képzőművészeti pályázata
Művészet, 1960. december. — 28 l.

Kurucz D. István

Kurucz D. Istvánnak tematikát sem kellett változtatnia korábbi önmagához képest az 50-es évek első felében sem.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.

Művészet, 1977. december - 26 lap,

Kurucz D. István

Kurucz D. István festőművész
kiállítása a Műcsarnokban
december 2-án nyílt meg.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. december - 48 lap.

Kohán György
festő -

Művészetében az alföldi szerzedelyes-
ség tükröződik

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. Sokán
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kuncz Jenő

a Képzőművészeti főiskola növendéke 1941–42-re a római Collegium Hungaricumba szóló állami ösztöndíjat kapott festészeti tanulmányokra

Nemzeti Újság

1941. aug. 10.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 jan.31.

MDK.

Kurucá D. István

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.43.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.46

Kuncz Dezső fordító

A Magyar Valóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr 21 - 40

Kurucz Dezső festő

Szabad Művészet, 1949. III. évf.

1. sz. 3-8. o. Rabinovszky Márius:

Közösségi művészet.

(Bírálat - önbírálat)

Kurucz Dezső festő

Szabad Művészet, 1949.

III. köt. 1. sz. 46. o. Művészeti Hírek.

(a Hon. Kossuth Akadémia ...)

Kurucz Dersõ festõ

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 4.sz. 160.o. kiállítások.

Szegi Pál beszámolója./A Magyar Művészeti Művek"../

Kurucz Dezső

Szabad Művészet

1950. 77. l.

tt	Elhasznált n n y i s é g	1913-ra megmaradt	
.	–	1 db.	
	–	6 "	
	5	10 "	
	–	11 "	
r	–	1 pár	
	–	1 "	
.	–	1	
	–	1	
	–	1	
	–	3	
	–	4	
	–	2	
	–	1	
	–	1	
	5 db.	5	
	–	2	

MDK

Ilusnes D. Szlóán
festő

A vásárhelyiek második
nemzedékéhez tartozik

Kovács Gyula: Almási Gyula Béla: művészete
Művészet, 1968. április – 30 lap.

MDK

Kurucz B. István, [Jestő]

Ajándékozott a Sárospataki Galériának.

Fenczik Flóra: Minden mű; adomány 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. márc. 25.

Kurucz D. István

(nül. 1914)

Gépelés. 1959. o. karton, 60×90 cm.
J. j. l.: Kurucz 59. A művész tul.

Régi és új arató. 1959. o. karton,
60×90 cm. J. j. l.: Kurucz 59.
A művész tul.

Reprodukció: Régi és új arató

Mezőjazdaság a Képzőművészetben.
A kot. bev. Matolcsi János. Bp. 1959 22. l.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr 2o.

Kurucz Dezső festö.

Béke és Szabadság.1954.9.sz.márc.3.14.l.

Kurucz Dezső festő, Munkácsy-díj III.

Szab. Nép. 1950. 193. sz. aug. 20. 7. l.

Kurucz Dezső festö.

Szab.Nép.1950.174.sz.jul.29. 6.l.

Kurucz Dezsö rajzoló.

Uj Világ.1949.6.sz.febr.11. 7.l.

Kurucz Dezső festő.

Szab.Nép.1951.232.sz.okt.4. 6.l.

Kurucz Dezső festő.

Szab.Nép.1951.19.sz.jan.24. 6.l.

Kurucz Dezső festő

Deskovits-telep lesz a Századosúti műrésztelepből

Szabad Nép 1948 jun-24.-60

Kurucz Dezső festő

Kilenc művész ajándéka az
líbkörő-vasútnak

Szabad Nép 1948 aug. 6.-4.-

Kurucz Dezső" festő

Viela elvtárssal két kiállításon.

Szabad Nép 1948 dec. 24.-

Kurucz Dezső grafikus

Kurucz Dezső: Pihenő

Szabad Nép 1948 jan. 24.-60.-

Kunwz Dezső festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 294-295

A Munkácsy Mihály-díj elnyerése

Kumoz Dozsö festö

Szabad Mütvedzit. 1950 IV. 8. 297-302

Rés lexikon

Festhéspet Kurucz Dezső képe

Kilenc művész ajándéka az
líthóró-vasútnak

Szabad Nép 1948 aug. 6.-4.-

Táblakép. „Szántó-Kovács János tér-
gyalása" Kurucz

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 294-295

a Munkácsy Mihály-díj első kiosztása

Falkép – Kunuce Dezső freskóterve

Szabad Művészet, 1949. III. évf.

1. sz. 3.- 8. o. Rabinovszky Márius:

Közösségi művészet. (Bírálat – önbí-

rálat)

Falkép – Kossuth-Akadémia

Kuncz Dezső

Szabad Művészet, 1949. III. évf.

1. sz. 46. o. Művészeti Hírek.

Grafika Kurucz Dezső: Pihenő

Kurucz Dezső: Pihenő

Szabad Nép 1948 jun. 24.-6.-

Festészet Kurucz Dezső: Földosztás

Vida elvtárssal két kiérlítésen.

Szabad Nép 1948 dec. 24. -

Festészet Kurucz Dezső: (földosztás, mezőgazdaság, ipar, fegyveres erők) freskótero.

Közösségi művészet felé

Szabad Nép 1948 dec. 21 – 4. –

~~Művészek, XX. sz. 2. f.~~

Kurucz Dezső festő

Miroir, 1948. Automne, No. 4.

54-61 l.

Pogány G. Gábor: A mai festőnemzedék,

Kurucz Dezső

l. Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 108. l

2

Nagytekinte

A nagyméllósági
ügyi miniszter úr 460
5000 pengőt utalt ki
ref templom hajój
frescofestménnyek hely
A munkákat Szent

Kurucz Derső II. é

fest. nak

Ťuzomoni elsallitási

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. 70. 1.

Budapest müemlékei

26.

ágos Bizottsága.

ány { száma: Hivból 192
kelte: ~~Hivból~~ 192
beérkezése: jun. 25 192 6.

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma: Kantegkyvé

6 { VI / 28 Ministerium.

Kurucz D. István festő

N.D.R.

"Rizsaratók " repr.

Tillai Ernő : Kiállitás

Magyar Épitőművészet 1962 /4. 51.l.

MDK.

Kurucz Dezső festő

"Termelőszövetkezeti tagfelvétel" /olaj/

VI.Magyar Képzómüvészeti Kiállitás

Mücsarnok,1955. 18.1.

MDK

Kurucz Dezső

Hazafelé

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

MDK

Kurucz Dezső, festő

„Őrségen" c. katonakép

Műcs. (-²) - I. M. Képzőm. kiáll. portréképei - Kis Nys. -

1950 aug. 24. - 4. l. Nagy F.

Kunwon Dezső.

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon „Rákóczi-csata"
c. kompozíciója szerepelt. (említve.)

Szabad Nép. 1957. 6/okt. 4.

Kurucz Dezső festő M.D.K.

Művei kiállítva a Hazafias Népfront Orsz. Tanácsa klubjában

Tyuketető

Szabó Éva: Szeretjük mi a szépet, csakhá...

Szocialista Művészetért 1965. márc.

Kurucz Dezső.

A Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Kiállításán Bukarestben művével szerepelt.

Romániai Magyar Szó, Bukarest, 1952. Máj. 6.

MDK

Kurucz Derső,

„Pákozdi csata" c.

nagy kompozíció.

Fő. Kléptár. – Kléprőm. kiáll.: II. „A magy. katona a nabadságért. – Sz. N. – Végvári L. – 1951 X. 4. – 6. l.

MDK

Kurucz Dezső

Cséplő munkások

M. grafika 100 éve. Főv. Képtár 32. kiáll. 1948. jan.

15 l.

MDK

Kurucz Dezső

Ivó

Cséplő

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

14 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Kurucz D

DEC 2 0

Szilver

Szegedi festők képei Budapesten

1021

D. Fehér Zsuzsa művészettörténész rendezésében *Új magyar festészet* címmel nagy jelentőségű kiállítás nyílt Budapesten a Nemzeti Galériában. A 170 képből álló tárlat gazdag anyaga áttekintést nyújt a felszabadulás utáni festészetről, reprezentatív alkotásokkal bemutatva a különféle törekvéseket, irányzatokat, melyeknek skálája a realista művektől a non figuratív kompozíciókig terjed. Előkelő helyen szerepelnek a kiállítás anyagában a „vásárhelyi műhely"-hez tartozó alkotók, közöttük *Kurucz D.* István, *Németh* József, *Szalay* Ferenc, *Fejér* Csaba, *Somos* Miklós és *Vecsési* Sá
Az éppen egy eszten
hunyt *Kohán* György
monumentális alk
dekoratív szép
nyok, korok és
jű *Szekrény*
ható a kiáll
Szeged
rom műv
gi Imre
játos
Erdélyi
1957-b
gedi
muta
ja,
zse
c
tás

Dávidot
ZEAC

zakosztályá-
ősíteni a
ét jóképes-
nét nyúj-
Fővárosi
t, vala-
SZ csa-
t fede-
válo-
nd a
dták
olá-
dá-
g

Új veze
a vasutas-labdarúgóknál

A Szegedi VSE-nél legutóbb lezajlott értekezleten a megjelent tagok és a játékosok egyhangúlag a következő vezetőket választották meg a labdarúgó szakosztályba: szakosztályvezető: *Balogh* Géza, intéző *Uhrin* György, tagok: *Budai* Sándor, *Lacsán* Ferenc, *Ökrös* Ferenc, *Karlóczai* István és *Nacsa* Sándor.

A beszámoló után többen felszólaltak, legtöbbjük feltette a kérdést: hogyan tovább? Általában mindenki hangsúlyozta a fegyelem és a sportszerűség megkövetelését a labdarúgóktól a pályán és a magánéletben egyaránt. Többen nehezményezték a II. csapatnak a tartalékbajnokságban való szereplését, mondván, ez nem segíti elő a fejlődést, mert a csapat legtöbbször gyenge ellenfelekkel szemben kénytelen mérkőzéseit megvívni. Ezt az eredmények is igazolják. Az idei bajnokságban 150 gólt szereztek és csak 20 gólt

Kurucz D. István

Kerepel a XIII. kódmezővásárhelyi
ön. tárlaton

Kritika 1967 I. n. 44 old.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.47.

Kurucz D. István, festő 7Dk

Rövidesen befejezi az Erkel Színház elő-
csarnokának freskóművét, amely
Bánk bán és Hunyadi László történetét
jeleníti meg.

— : Ma hallottuk 2.(

ESTI HIRLAP, bp. 1961. jan. 22.

Kurucz B. István, [ ] MDh

Vállalta az ücemlátogatásokat.

—: Képzőművészeti kiállításokat rendeznek az ücemekben 4.1

ESTI HIRLAP 1 bn. 1961. febr. 16.

M.D.K.

Kurucz D. István
festő

Méltatás.

Szabó György: Biennale, Velence, 1962.
Élet és Irodalom, 1962. november 24 — 11 lap

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Több képe szerepel az 1962 es
velencei Biennalen.

Szabó György: Biennale, Velence, 1962.
Élet és Irodalom, 1962. november 24 – 11 lap

MDK

Kurucz D. István, festő

Két képe: a Hortológy s' az tratás az Konst Múzeumban látható

—: Dolgozó emberek között 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 20.

Kurucz D. István

1963-ban a firenzei Bars Galériában kiállitott 1963-ban Demjén Attila, Duray Tibor, Kurucz D.István, Pekáry István.

Szij Rezső: Demjén Attila Bp. 1966. 22.l.

Kurucz D. István

Bemutatás műveit a rákosligeti
dégrőművészeti barátí körben

Nyomtatás 1966 VI. n. 36 old.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.pkx 39.

Kukucz D. István

Secret temitet a pápai MSMP
székház faláro /szepró/

Jelenkor 1966 VI. n. 561 old.

Kuknik D. István

Szerepek a X-hagy. Kép.
hův. kiállításon

Nyomtatás 1965 11 n. 31 old.

MDK

Kurucz D. István

Kiállitási kritika

Kisalföld 1968 jan.28.

MDK

Kurucz D. István

Kiállitási kritika

Délamyagyarország 1968 jan. 26.

MDK

Kurucz D. István

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1968 jan.28.

MDK

Kuruc D.István

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1968 jan.31.

Kurucz D.István

Országuton, repr.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.
1965.okt.

MDP

Thurzó D. István
festő

Az „Aratási" és a „Juhász"
című képei szerepelnek.

Tóth Endre: Az I. Debreceni Országos Tárlat
Művészet, 1968. január – 39 kép.

MDK

Kurucz D.István

Naplemente a Hortobágyon, o.

Tanya ősszel, o.

12.Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965. okt.

MDK

Kurucz D.István

Országúton, o.

Fasor, o.

Magányos tanya télen, o.

12.Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965.okt.

MDK

Kurucz D.István

Bivalyos tanya, o.

20.sz. M.festészet és szobrászat. M.Gal. és Móra F.Muz. Szeged, 1966.

Kuncz Dezső

keramikus

Laid

=

Szabó Iván szobrász

csoportjában

Nemzeti Ujság

1944. ápr. 28.

LA BIENNALE DI VENEZIA

XXIIÈME EXPOSITION BIEN

1940

No

Prénom et nom:	.....
Adresse:	.....
Date et lieu de naissance:	.....

Titre de l' oeuvre

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kurucz D: Istrán

Tájképe

szerepel a X. hagy. Kép. hűv.
Kiállításon

Kortárs 1965 XII. 2004 old.

Kurucz Dezső

festő

részt vett a római
Magyar Akadémia 1942
évi tavassi kiállításán

Esti Magyarország

1942. máj. 21.

(Az olasz uralkodó
megnyitotta a római
Magyar Akadémia
művészeinek kiállítását.)

R. SZENTRA
TANFOLYA

Kürücz Dezső

III. éves fest. szakos Challg.

Képzőm. Főisk. Évk rendk.

1936/37. 741

Ferkèpzomfoiskèvk

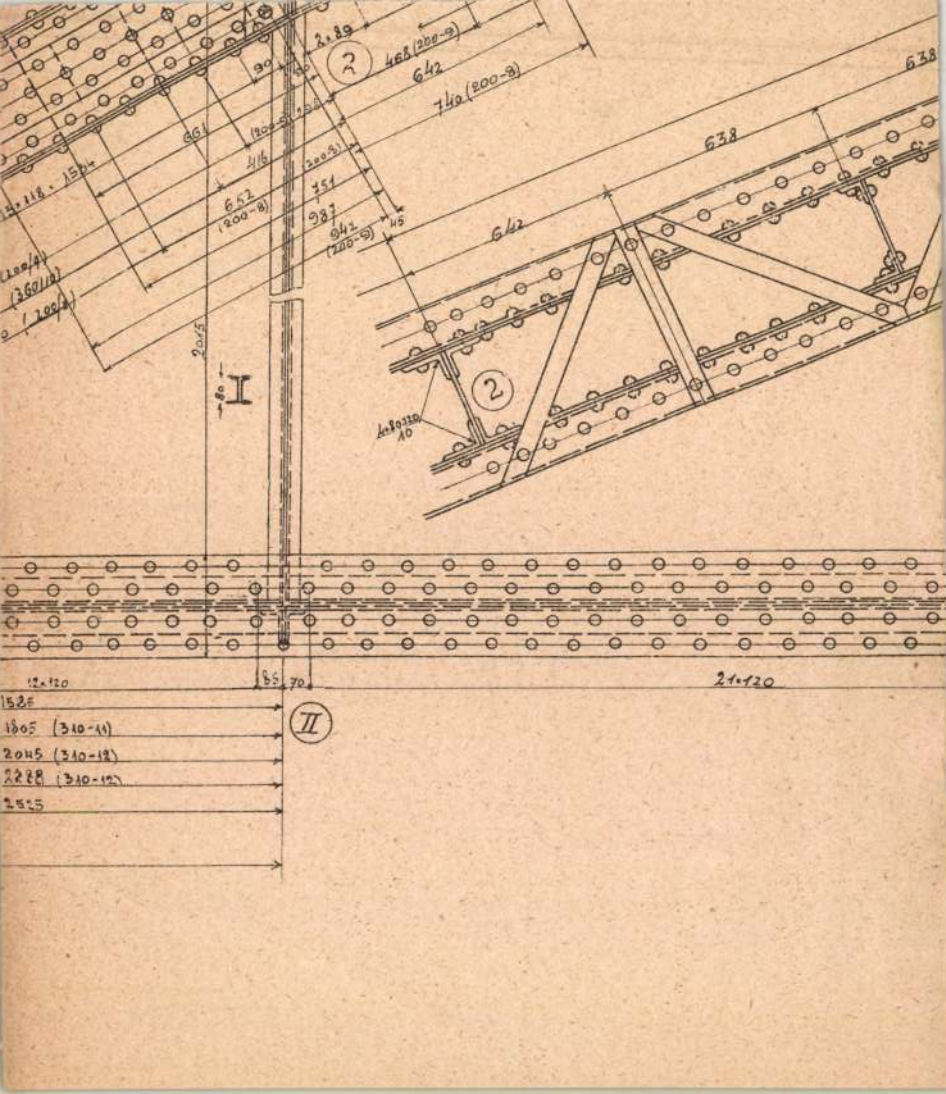

2×89
468 (200-9)
642
740 (200-8)
638
638
642
2
2
661
416
652
(200-8)
751
987
942
(200-9)
45
90
2015
80
I
12×120
85
70
21×120
1585
1805 (310-11)
2045 (310-12)
2288 (310-12)
2525
II

Kurucz Jenő

Szinyei Társaság tavaszi szalonjában kitüntető elismerés Tchenes c. képére.

Nemzeti Újság

1940. máj. 19

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszítettett Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget tehessen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.
református vallásoktatási
igazgató.

Bethlen-nyomda rt.

Kurucz Dezső

festő

Lásd

Szépművészet

1941. 231. l.

3. Während der Dauer der Besetzung darf Deutschnd keinerlei pflichtmäßigen oder freiwilligen Militärienst (compulsory or voluntary military service), kein eer, keine Marine, keine Luftwaffe, keinen Generalstab, eine Militärschulen, keine Mobilisationsbüros haben.

4. Die deutsche Kriegsflotte würde an die Alliierten isgeliefert werden.

5. An der deutschen Nord- und Ostseeküste würden ne Anzahl von Zonen eingerichtet werden, die als Stützinkte dienen sollen für die Flotten, Luftstreitkräfte id Küstenverteidigungsformationen der Alliierten.

6. Um die freie Durchfahrt nach der Ostsee zu hern, würden der dänische und schwedische Teil des kagerrak und des Kattegat ebenso wie der Kieler anal internationalisiert werden. Dänemark würde zwungen werden, Luftstützpunkte an die Alliierten zutreten."

„B. Politische und strategische Aktion."

1. wird gefordert, daß nach dem Waffenstillstand eutschland jedes militärischen Schutzes beraubt wird.

2. „Deutschland würde aller Territorien beraubt wern, welche während seiner früheren Aggressionen als ilitärische Ausgangspositionen für den Angriff auf inen Nachbarn diente (das Rheinland, Ostpreußen und r deutsche Korridor, der Polen von der Tschechei ennt)." Die deutsche Bevölkerung dieser kerndeutschen ebiete sollen nach Ansicht dieses von Churchill und osevelt vorgeschickten ehemaligen polnischen Botafters „ausgebürgert" werden.

3. werden Maßnahmen erörtert, die dieses durch die otrennung ältester deutscher Kernlande völlig entachtete Deutschland auch noch innerlich zu schwächen ben, damit es wie in den früheren unseligen Zeiten utscher Zersplitterung zum machtpolitischen Vakuum

Kurucz Dezső István

festő

Roinai Coll. Hungaricum

lárd okv.

Osszőszt 1941/42

27. l.

KURUCZ DEZSÖ :

158. Tyuketetés. - Olajf., fa, 65x101 cm.
Jelz.l.j.: "Kurucz 194./?/".

Székesfőv. Képt. jub. kiáll.
1944.

Kurucz Dezső

SZENTESY / HIESZ/ GÉZA :

247. Szent Mihály arkangyal. - Szobor, br. Mag.: 46 cm. Jelz.l.: "Sz.Hiesz G."

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN / 1881 - 1938 / :

248. Menekülő. - Szobor, fa. Mag.: 30.5 cm. Jelz.a talapzaton: "Szentgyörgyi I."

249. vitéz nagybányai Horthy Miklósné. - Szobor, márv. Mag.: 81 cm. Jelz. j.: "Szentgyörgyi I."

SZENTIVÁNYI LAJOS :

250. Kettesben estefelé. - Olajtemp., v. 100 x 90 cm. Jelz.l.b.:"Szentiványi 1942".

Kurucz Derső

festő

lásd okv.

Szépmüvèszet

1942.203.l

Kurucz Dezső

festő

Roma. Comm. Kovács

Gyula gyűjteménye –

Királyok imádása

1943. olaj.

Genthon István:

Magyar műkincsek

és emlékek Olaszországban

Kézirat, 1942/3.

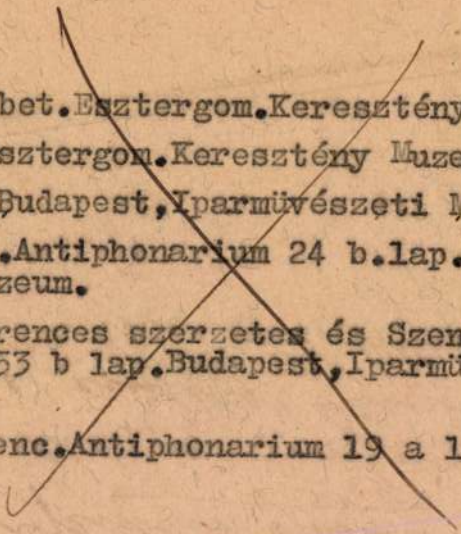

t Erzsébet.Esztergom.Keresztény Muzeum.

tomba.Esztergom.Keresztény Muzeum.

4b lap.Budapest,Iparmüvészeti Muzeum.

átomása.Antiphonarium 24 b.lap.Buda-
zeti Muzeum.

Egy ferences szerzetes és Szent Ber-
narium 53 b lap.Budapest,Iparmüvészeti

ent Ferenc.Antiphonarium 19 a lap.

Kurucz Dersö

Jestö

Kurucz Dezső: Barátok.

146.	Kapuban, krétarajz	mgt.
147.	Cséplés, krétarajz	100.—
148.	Erzsi, tempera	mgt.
149.	Szalmahordók, vázlat, tempera	mgt.
150.	Öregek, tanulmány, tempera	mgt.
151.	Kévekötők, tempera	mgt.
152.	Pihenő lovasok, tempera	mgt.
153.	Anya gyermekével, tempera	mgt.
154.	Disznópiac, tempera	mgt.
155.	Téli vásár, tempera	mgt.

MEGYERI BARNABÁS

156.	Nő, vázlat kőhöz, gipsz	1000.—
157.	Aida, terrakotta	1000.—
158.	Maszk, terrakotta	1000.—
159.	Korsó, terrakotta	1000.—
160.	Keleti táncos, terrakotta	1000.—
161.	Fésülködő leány, terrakotta	1000.—
162.	Kisleány, terrakotta	1000.—
163.	L. Gy. II. fej, terrakotta	1000.—
164.	L. Gy. fej, terrakotta	1000.—
165.	Kövér leány, terrakotta	1000.—
166.	Leányfej, terrakotta	1000.—
167.	K. P., terrakotta	1000.—
168.	P. J., terrakotta	1000.—
169.	Sz. I., terrakotta	1000.—
170.	Táncosnő, terrakotta	1000.—
171.	Balalajkás nő, terrakotta	1000.—
172.	Cigarettázó nő, terrakotta	mgt.
173.	Gránátdobó, aluminium	mgt.
174.	Leány-plakett, terrakotta	1000.—

116.	Paraszt, tollrajz	400.—
117.	Férfi, tollrajz	400.—
118.	Asszony, tollrajz	400.—
119.	Ökrök, ceruzarajz	600.—

KURUCZ DEZSŐ

120.	Cséplés, tempera (+ 30% f. adó)	4500.—
121.	Halászok, tempera	2000.—
122.	Kapuban, tempera	1000.—
123.	Római utca, tempera	900.—
124.	Pópa, tempera	mgt.
125.	Önarckép, tempera	mgt.
126.	Lilaruhás leány, tempera	900.—
127.	Ház előtt, tempera	1500.—
128.	Szalmahordók, tempera	2000.—
129.	Hazafelé, tempera (+ 30% f. adó)	4000.—
130.	Kubikusok, tempera (+ 30% f. adó)	4000.—
131.	Asszonyok, tempera	800.—
132.	Esti itatás, tempera	1000.—
133.	Freskóterv, tempera	400.—
134.	Tyukok, tempera	400.—
135.	Gajdán bácsi, tempera	500.—
136.	Avar, olaj	400.—
137.	Ősz, olaj	500.—
138.	Pirostetejü tanya, olaj	400.—
139.	Boglyák, olaj	300.—
140.	Peperei határ, olaj	400.—
141.	Könyerei határ, olaj	400.—
142.	Tanyaudvar, olaj	400.—
143.	Lovasok, tempera	mgt.
144.	Cséplőmunkások, krétarajz	100.—
145.	Lovasok, vizfestmény	100.—

Nemzeti Szalon

100. coop. kiáll.
(Fiatal művészek.)
1944. ápr.

M.D.K.

Kurucz D. István, festő

nevét a XXI. debreceni őszi tárlatról írt kritikájában azzal kapcsolatban említi Szij Rezső, hogy Fórsa János, a hitünő grafikus, eruttal olajképeiben feltűnő rokonságot mutat vele.

ALFÖLD, Debrecen, 1966 . XVII .évf. 1. sz.

72. old.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Népszabadság 1966 juli.31.8.lap.

.

Kurucz Dezső

1938/39. IV. éves

fest. szak,

rendkiv. hallg.

I-II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk

1937/39.

157. l.

Kurucz Dezső

1937/38. III. éves
fest. nak,
rendkív. hallg.
I - II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39. 150-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kurucz Dezső István

festő Hodmezovásárhely

Jósl

Neged ősi tél. 1943.

felv

1944. febr.

MDK

Kurucz D.István

Vitorlázó repülőmodellezők, o.temp.

Boldog gyermekévek ... kiáll. Műcs. 1961.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 juli.22.

MSM.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Vas népe 1966 aug.2o.

MDX.

Kuruca D.István

Kiállítási Kritika

Vas népe 1956 aug.20.

MDK

Kurucz D. István

Rizsaratás, olaj-temp.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Múzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Z. Gács György barátja és
a művészeti nonalon körös
utakon haladtak.

Pogány Ö. Gábor: Z. Gács György
Művészet, 1966. október - 28 lap

Thurnes D. Istvan
festő

M.D.4

Méltatás.

Csigmondi Mária: Vásárhelyi vázlatok
Nők Lapja, 1966. febr. 26 - 18 lap

M.D.V.

Kurucz D. István
festő.

1964-ben a salgótarjáni pan-
nóján kel életre a Tanácsköztár-
saság nagy páncélos csatája.

D. Fehér Ismzsa: Kurucz D. István papai seccójáról.
Művészet, 1966. november - 18 kep

Kurucz D. István, festő M.D.K.

Szárazdos úti műtermé-
ből közöl a lap, egy felvételt,
melyen a művész a bejárati
lépcső mellett állva látható.

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 1. sz. 3. old.

Kurucz B. István

Szerepelt a Szinyei Társaság Tavaszi Szalonján.

Ert 1939. IV. 2.

MDK

Kurucz D.István

Készülődés aratásra, of.

Vásárhelyi tanya, of.

Hortobágy, of.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. muz. Hmvhely.

MDK

Kurucz D.István

Hortobágy, of. repr.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Muz. Hmvhely.

M.D.K.

Illyés D. István
festő

A kiállításon két képét mutatta be:
a „Tanya"-t, a „Téli táj"-at.
„Tanya" (repro)

Ritly Valéria: A VIII. vásárhelyi őszi tárlat
Művészet, 1964. január - 37 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1964. NOVEMBER 6., VASÁRNAP

1021

KURUCZ D. ISTVÁN: TANYA
(A XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából)

MÍRLAP — 1966 NOVEM

Családlátogatáson

...tétedik, a zseblámpafény van egy évben családlátoga- — Valami baj van? — cso-
...zd a homállyal. A félcipő- tás — mondja az édesapa, s dálkozik az elegáns mama.
be becsap a sáros víz. a tanárnak, meg a hetedikes — A félévi bizonyítvány
— Sebaj — vigasztalja ma- Jancsinak is tölt. sokat számít a továbbtanu-
gát a tanyára igyekvő. — — Nem árt meg? — koc- lásnál. És Rita nem a leg-
Gondoséknál majd megszá- káztatja meg a tanár. jobban áll... Ha így halad,
ritom... — A — legyint a fiúcska. több hármas, sőt néhány ket-
Így hívják ugyanis tanít- — Minden vacsora után ka- tes is becsúszhat... — Tessék, itt van! Miért
ványát, az ötödikes, hirtelen- pok. A tanár kérdőn néz a szü- engeded el a lányod külön-
szőke Évát... Helyes kis te- lőkre. — Kevés nem árt. Termeli böző házibulikra? — repli-
remtés, eléggé gondozott is, — Kevés nem árt. Termeli kázik az apa. — Ugyan — méltatlanko-
de nem mindig figyel, sok- „szakértelemmel" az apa. — dik a feleség. — Az az egy-
szor azt a benyomást kelti, a jó vért — magyarázza nagy két eset... — De Ritát egyébként is
hogy álmos... Ráadásul fel- Nálunk csak így van ez. — nagyon érdeklik a fiúk. A
adatait is elfelejti elkészíte- „szakértelemmel" az apa. — dik a feleség. — Az az egy-
ni. Tegnap üzent Évával, — Ne adjanak bort a gye- két eset... — De Ritát egyébként is
hogy ma este elmegy hozzá- reknek, ahány csepp, any- nagyon érdeklik a fiúk. A
juk, s szeretne az édesanyjá- nyi méreg... — Nagyfiú már — felel házibuli ezt elősegíti — bizo-
val is találkozni. — Nagyfiú már — felel nyit a tanár. Vita közben születik meg
A kopár jegenyefák el- vidáman az apa s a feleség Vita közben születik meg
fogynak, fehéren világít a kedveskedve kis demizsont a döntés. Rita egy jóideig
tanyasi ház. Nagy, erős ko- hoz. — Fogyassza egészség- nem mehet házibulira, s lec-
mondor ugrik hirtelen a sö- gel... Az osztályfőnök távozik, kéjéről számot kell adnia
vénykerítésre... Hosszas ki- otthagyja a demizsont. Saj- naponta. A segítség itt még
abálás után végre kinyílik nos itt is többszöri család- idejében érkezett!
a konyhaajtó, s egy öreg bá- látogastásba került, míg er- Esetek és epizódok egy
csi, a nagyapa csoszog elő. nyolcadik osztályt vezető
— Elnézést, de a lányom látogastásba került, míg er- nyolcadik osztályt vezető
még mos... Tessék addig ről a „szokásról" a szülőket le osztályfőnök családlátog...

CSALÁDI KÖR

Folttisztítás

MÉZ: Langyos vízzel átmossuk az anyagot óvatosan és egész szárazon vasaljuk.

KÁVÉ: Mosható anyagok: forró szappanos víz, hideg vízzel öblögetni. Érzékeny, nehezen mosható szövetből: benzinnel vegyük ki.

KAKAÓ: Úgy vesszük ki, mint a kávétól származó foltokat.

...TACERUZA:

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

„A pápai secco részlete"

(repro)

A borítólapon.

Művészet, 1966. november -

Kurucz D. István

festő

M.D.V

A pápai párthár falhépének részlete
Falhép a pápai pártházban } repro

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István pápai seccógáról.
Művészet, 1966. november – 18 lap

MDK

Kurucz D. István

Conversation, temp.

Bufles, temp.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Kurucz D.István

Bivalyos tanya, of.

Mai festészetünk kiáll. Nemz. Gal. anyagából.

MDK

Kurucz D.István

Hortobágy, enkausztika

Beszélgetők, "

Kendős asszony, "

Dolgozó emberek között kiáll.Ernst Muz.1961.

MDK.

Kurucz D; István

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.748.

.

MDK.

Kurucz D.István

Gubások

Népszabadság 1966 okt.3o.

MDK.

Kurucz D.István

Vásárhelyi Müvészproblémák

Tiszatáj 1966 szept.o.745.

Kurucz D. István
festő

M.D.C.
1

„Lóvásár" (repro)

D. Fehér Zsuzsa: Korunk és az ember
Nők lapja, 1966. nov. 26 – 16 lap

MDK

Kurucz D.István

UNGHERIA XXXI. Biennale Venezia, 1962.

MDK

Vajda Julia festő

Jakovits József és V.J. kiáll. 1948.aug.
Európai Isk. 36.kiáll.

MDK.

Kurucz D.István

Kritika

Magyar Nemzet 1966 szept.3o.

MDK

Kurucz D.István

Aratás, o.temp.

Cséplés, " "

Hortobágy," "

7. miskolci o. képzőm. kiáll. 1962.nov.
Herman O. Muz.

MDK

Kurucz D. István

Kendős fej, enkausztika

Rizsaratás, olajtemp. ,repr.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 14.l.

Kurucz D. István

festő

M.D.K

Vitorlázórepülőmodellezőhet
ábrázoló hépe.

Maksay László: Boldog gyermekévek
Művészet, 1961. szeptember – 40 l.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.22.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

Kurucz D. István, festő MOK

Kémül D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István — ismertetése.

(Zs. i.): Arccal a XX. század felé 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. okt. 1.

Kurucz D. István, festő MDK

Gubások c. képe.

Repr

(A székesfehérvári kiállítás anyagából.)

–: Az Alföldi festészet 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 30.

Kurucz D. István, festő 17 Dk

A Hortobágyon dolgozik ezen a nyáron.

-: Festő = és szobrász művészek falun 9.l

bp. 1961. júl. 21. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

Kurucz D. István
szobrász

M.D.K.

Szabó Svánnal rendezett 1946-ban
kiállítást közösen

Kisdéginé Kivimi Irén: Műteremlátogatás Szabó Iván szobrászmúvé-
nél
Művészet, 1961 július. — 30 l.

MDK

Kurúcz D. István festőművész

majolika festmények készitésével foglalkozik.

mélt.

Esti Hírlap 259.sz. nov. 5 2 old.

Kunucz D. István

festő

M.D.K

Aratás
Csapolás a Martinban } repro.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. május — 41 l.

Kunics D. István
festő

M.D.K.

Berda Ernővel lakott
fiatalkorukban együtt.

Oelmacher Anna: Berda Ernő emlékezete
Művészet, 1961. március. — 28 l

MDK

Kurucz D. István

őrtálló katona /festmény/

Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás.I.

Szabad Nép. 1950. VIII.27. 11.1.

Kurucz D. István, Jestő MOL

A Műcsarnok boldog Gyermekévek c. tárla-
tának egyik kiállítója.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9.p

Bp. 1961. júl. 5.

NÉPSZABADSÁG

Kurucz D. Istvánn

festő

M.D.K.

Az Erkel Szinház előcsarnokában
készít freskokat.

— ~~35 kap~~ Művészeti életünk.
Művészet, 1960. december. — 35 l.

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

Munkássága nagy hatással
van a fiatal művészekre

Aradi Nóra: Utólagos megjegyzések a VIII. Képzőművészeti Kiállításról.
Élet és Irodalom, 1960 jul 1 – 27 száma – 6. l.

M. D. K.

KURUCZ D. István festő

Részvétel a kiállitásban

Dutka Mária: Dolgozó emberek között

Új törekvések az Ernst múzeum ki-

állitásán

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 4. 8. l.

Kurucz D. István

M.D.K.

Helyreigazítás: a decemberi számban helytelen, hogy az Ertel szinkárban a freskóhra megbízást kapott.

Feladatok, eredmények: 45 l
Művészet, 1961. január - 1 szám.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Művéről.

Lauer Sándor: A dolgozó emberek között -2 l.
Élet és Irodalom, 1960. dec. 2.

M. D. U

KURUCZ D. István Jestő

„Kúrnál" (Repr.)

Ujvári Béla: A Tanácsköztársaság 40. évfordulóján rendezett VII. Képzőmüvészeti Kiállitáson

Magyar Építőmüvészet 1959. 7/8. sz. 273. l

Kurucz D. István, festő M.D.K.

Szántó Kovács János
tárgyalása" c. képét említi:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből
1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965. XIV.évf. 2.sz.

113. old.

M.D.K.

Kurucz D. István M.D.K.

Müvei a jubiláris kiállitáson

Ötvenéves a Százados uti Müvésztelep

Ország Világ 1965. jan. 27.

M.D.K.

Kurucz D. István

Festő műve a „Cséplés"

Aradi Nóra: Húsz év képzőművészetéről

Kritika 1965 Ym. 13. l.

Kurucz D. István M.D.K.

Müvei a Meskelci Grafikai Biennálén

Herváth György : Egy " vásárlási" kiállitás
azo eru tanulságai

Magyar Nemzet 1965. augusztus 24. 4. 1.

Kurucz S. István

Országúton c. képéről repr.

Csongrád megyei Hírlap 1965. okt. 24.
a XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Szabó Endre

MDK

Kurucz D. István

Cséplő munkások, szén

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 28 l.

M.D.K

Skunus D. István

festő –

A vásárhelyi Tárlaton bemutatta „Magányos Lanya", „Fasor", „Országúton" c. művét.

Skovács Gyula: Érzelem és állítás
Művészet, 1966 felmár – 22 kep.

M.D.K

Kurucz D. István
festő.

(Országúton (repro)

Művészet, 1966. február – 2 kep.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.

Kurucz D. István.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításra freskóterret kézít.

Kis Ujság, 1951. Máj. 8.

Kurucz J. István festő M.D.K.

Beszélgetők, repr.

Husz év a képzőművészetben

Népművelés 1965. márc.

MDK

(–) Kurucz D. István (képzőművész)

(futólag említve.)

Szabó Endre: Műterem. (Almási Gyula Béla).

Tiszatáj, Szeged, 1960. december. 6. l.

MDK

Kurucz D. István, festö

Freskóterv. Olf.

Bp. Mücs. - II. Magy. Képzöm. Kiáll. 1951. nov. 4. - dec. 2.
Kat. 7. l.

Kurucz D. István
festő

M.D.K

Miltatás.

Szabó György: A szinességről és szincettségről
Élet és Irodalom, 1965. okt. 30 - 8 lap

Thurzó D. István
festő

M.D.V.

Gépállomás c. műve.

Aradi Nóra: Utólagos megjegyzések a VIII. Képzőművészeti Kiállításhoz
Élet és Irodalom, 1960. júl. 1. – 27. száma. – 5 l.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov.859 lap.

M.D.K

Slumcz D. István

festő

„Irsai utcai" (repro)

Művészet, 1965. december - 18 lap

Kurucz D. István, festő 9104

A közeljövőben tárlat nyílik a magyar festőművén alkotásaiból Milánóban

— : Hír 6

ESTI HIRLAP Bp. 1964. aug. 31.

Kurucz D. István M.D K.

Művei a kiállitáson

Pe neczky Géza: Festmények a X. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. okt. 3. 9.l.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

A kiállitáson hét temperája az „Ivsai utcán" és a „Szántáson" szerepel a tárlaton.

Péter Imre: A monumentalizmus bűvöletében
Művészet, 1966. január – 10 lap

Skurnicz D. Szloán

Szló

M.D.Y.

Revit vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás ról

Művészet, 1965. November - 28 lap

Kurucz D. István

Képei szerepelnek a XII. vásárhelyi őszi tárlaton.

Magyar Nemzet 1965. nov. 5.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Szentiványi Lajossal közösen a pápai pártház tanácsterme számára 40-40 nm seccot festenek , amnek témája a Tanácsköztársaság és a magyar munkásmozgalom története

N apló

Magyar Nemzet 1965. augusztus 29. 11. 1.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap ~~381~~ 800

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 29.

Kurucz D. István, festő MDG

Szokott, magas szinvonalán szerepel.

AX.M.Képzőműv.Kiáll.

Rényi Péter: festészet és korszerűség 9-10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 3.

Kurucz D. István

Szilveiből kiállítottak Vallauriszkom.

Csongrádmegyei Hírlap 1965. aug. 28.

Kurucz D. István, festő MDA

Keresztrejtvényben szerepel.

— : Kiállításon 12

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1965. okt. 24.

Kutucz D. István

Festő kiállított

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy. Képzőműv.-i Kiállításról

Kritika 1965 11 sz. 49. l.

Kazimierz D. Jabłoński

Toruń, dnia 14 lutego 1957 r.

Notatki dotyczące pomiarów X. Urzędu
Wydziału Geodezji i Kartografii

Kartka 1957 Nr. 42

Kurucz D. István festő M.D.K.

Falu, repr.

Müve a X. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson

Népszabadság 1965. szept. 19.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Művei a kiállításon

A ~zázados uti művésztelep 50 éves jubileumi kiállitása a Nemzeti Galériában

Vasa 1965. febr.

Kurucz D. István

Hartobágyi mémes c. festménye (szepró) szerepel a „Dolgozó emberek közöt" c. kiállításon az Ernst Museum Gau

Szabó György: Dolgozó emberek közöt

Kritika 1968 III. 51old.

Kurucz Dezső István

(született 1914) műveit mutatjákbe a Budapesti Nemzeti Galeriában rendezett riállitáson. –

– bm – "jelü cikk: „New Hungarian Painting."

Daily News, Budapest, 1968 I. 23

21

MIK

Kurucz D. István

Szerepelt a szept. 29-én nyilt kiállitáson.

"Salgótarján 1919" olajf.

(németh): Épitjük, védjük szép hazánkat.
VÖRÖS CSILLAG. 1962. okt. 3.

Kurucz István Dezső

MDK

a vásárhelyi művésztelep köré csoportosult festők közé tartozik

részt vett az állandó Tornyai-Medgyessy kiállítás megnyitásán, és azzal kapcsolatos IV. vásárhelyi őszi tárlaton.

--: Az alföldi képzőművészet nagy ünnepe.
CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP, 1957 okt. 8.

v.ö. okt. 6. számot is.

Kurucz D. István, festő M D4

Az ARTEX szeptemberben kiállítást rendez Demjén A., Durny T., Kurucz D. I. és Pekány J. festőművének műveiből.

— Röviden 6. l.

NÉPSZABADSÁG Bu. 1963. jún. 28.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Méltatás.

Szemes Piroska: Modellek
Nők Lapja, 1963. május 1 – 22 nap

Kurucz D. István MDK

"Vásárhelyi tanya"
"Készülődés aratásra"

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21

Kurucz D. István MDK

Megjegyzések a IX' Orsz. Képzm. Kiállitáson szereplő alkotásáról.

Parasztasszony portréja.

Sipos Tamás: Vita a Képzőművészeti Kiállitáson. Fejér Metyei Hirlap.

KURUCZ B. István festő

A Dallasi Múzeum igazgatója a magyar pavilon sajtónapján megakarta vásárolni egyik festményét

Kiküldött tudósitónk jelenti a 31. velencei biennálé megnyitásáról / Dutka Mária

Magyar Nemzet 1962. junius 17. 7.1.

Kurucz Dezső István, Hódmezővásárhely
Gajdán szomszéd, temp.

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I.kiáll. Ernst Muz. 1947. jul. 8 l.

MDK

Kurucz D. István

Szántó Kovács János 1950 olaj

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 10.1.

MDK

Kurucz D.István

Szerepelt az 1962 jul. 21-én megnyilt III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.:Képzőművészeti és fotokiállitás, iparművészeti bemutató

Csongrádmegyei Hirlap. 1962. jul. 20.

Kurucz Dezső István MDK

A Szolnoki Művésztelep hatvanadik születésnapjára rendezett bensőséges ünnepségre meghivottak közt volt, mint a telep egykori lakója.

--_: Igy ünnepelt a Szolnoki Művésztelep.

Szolnok Megyei Néplap. 1962.máj. 29.

Kurucz D. István

Magános lovas, temp.
Beszélgetés a ház előtt, temp.
Cséplés, temp.

IV. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyay-Museum, 1957.

Ismeretlen festő

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

1.

Kurucz D.István
Freskóterv, olaj

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
7 l.

Kurucz D.István .

Bivalyvásár, olaj

III.Miskolci Orsz. Képzőmiv. Kiáll.

Herman Ottó Múz. 1957.

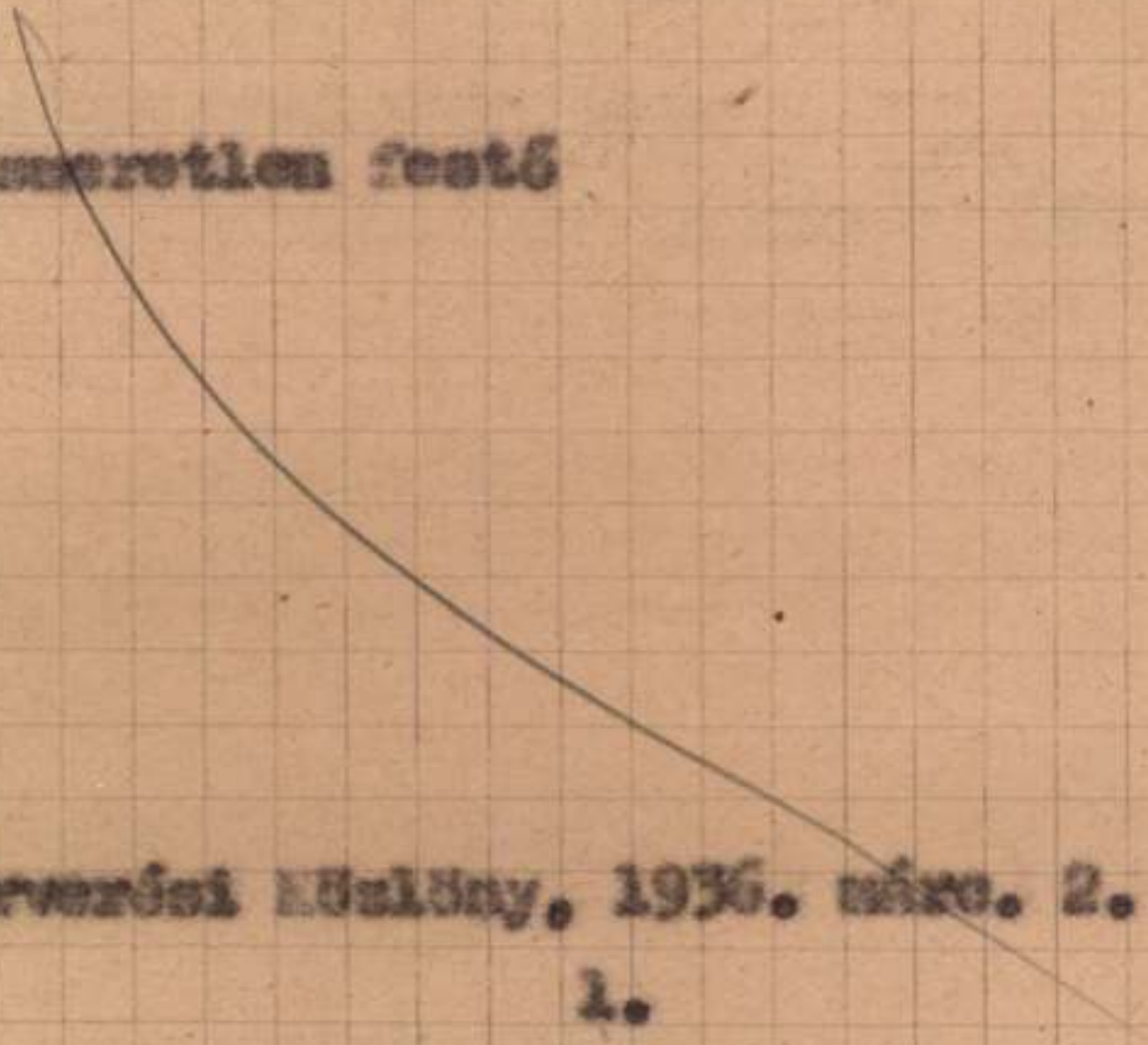

Ismeretlen festő

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

1.

MDK

Kurucz D. István

Őrségen, festm.

Pogány Ö. G: Az Első M. Képzőmüv. Kiáll. Szabad Nép. 1950. szept. 8. 6 l.

MDK

Kurucz D.István

Pogány G.Gy: I. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

MDK

Kurucz D.István

Szántó Kovács

Pogány G.G: l. Nagy. Képzőműv.kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

Kurucz D. István, festő MDK.

„Kútnál" című olajtemperája „a tőle megszokott elmélyült parasztábrázolás példája."

Herczegh János: H VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népszabadság, 1959. ápr. 19. 7. l.

Kurucz D. István, MDk

Az év második felében „tárlat nyílik Kurucz D. István és mások alkotásaiból"

–: Háromszáznegyvennégyezer látogató az első félév tárlatain

Népszabadság, bp. 1959. júl. 14. 8. l.

M.D.K.

Kunicz D. István
grafikus, festő

Régi és új avatás" c. képe az első díjat
nyerte.

Magyar Nemzet, 1959. aug 19
Mezőgazdaság a képzőművészetben.

4 l.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Méltatás

Magyar Nemzet, 1959. julius 12.
Dutka Mária: Az Alföld a festészetben. 8 l.

Kürtösi D. István [festő]

Az ARTS festőművészének sajátos
parasztvilágát, népiességét emelte ki.
[magyar képzőm. kiáll a Salon Populiste-ben]

Párizsból jött művészekkel.

Artner Tivadar: Beszélgetés ~~párizsban~~ jött

Esti Hírlap, II.évf.178.sz. 1957.aug.1.csüt.
2.oldal

Kurucz D. István festő MDK

Párissban, a Salon Populiste-ban hét magyar képzőművész

Breznay József
Gánóczi Mária
Iván Szilárd
Krenner Amá_lia
Kurucz D. István
Laborcz Ferenc
Scholtz Erik

mintégy félszáz munkáját mebutató kiállitást rendeztek.

Artner Tiva_dar: Beszélgetés Párizsból jött müvészekkel.

Esti Hirlap,II.évf. 178.sz. 1957.aug.1.csüt.
2.oldal

Kurucz D. István

Párizsban, a Salon Populiste-ban hét magyar képzőművész

Brennsy József
Gánóczi Mária
Iván Szilárd
Krenner Amá_lia
Kurucz D. István
Laborcz Ferenc
Scholtz Erik

mintegy félszáz munkájút mebutató kiállítást rendeztek.

Artner Tiva_dar: Beszélgetés Párizsból jött művészekkel.

Esti Hirlap, II.évf. 178.sz. 1957.aug.1.csüt.
2.oldal

Kunucz D. István festő

Szöveg említi, mint az első
tárlat résztvevőjét.

Hűret nem említi.

Sárvári Hárta:
„Képzőművészeti kiállítás
a Harapias Népszínt
klubjában".

Magyar Nemzet 1965 jan. 6.

Kurucz D. István festő

Mű nem emlitve

Ács József: Vásárhelyi
Dunaveszek Sárlata Zentán

Magyar Szó 1966 feb 27

MDK

Kurucz D.István

Cséplés, repr.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz.
Hmvhely, 196c. okt.

el- und Westasien. /Illustrierte Völ-
G. Buschen/. Stuttgart.
s anthropologiques dans le Caucase.

ae latinae reserta aurea... /in Hun-
per Stephanum Benjamin Szilagyi.../

MDK.

Kurucz D. István

Müvei a Völgyessy gyüjteményben

Tiszatáj 1966 febr. 168. lap

Kunics D. István
fiszö

M.D.Y

Vasár (repro)

Élit és Irodalom, 1966 julius 2 – 3 kap

M.D.V.

Kurucz D. István

festő

1965-ben fejezte be a párt új
pajsai szekkóiában szekkóját.

Szíj Rezső: Szentiványi hajos rol.
Művészet, 1966. julius - 26 lap.

Kurucz D. István

Reprodukció:

Benélgelő, (Rentet). 1964.

Százados uti művéstelep kiállítása.
Kat. ömeák, Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965.

Kurucz D. István

Janya 1964. O. temp. farostl., 90×62 cm. J.n.
A mův. tul.

Benélgelős, 1959. O. temp. farostl. 77×112 cm.
J.j.l.: Kurucz 59. A mův. tul.

Vásárhelyi utca 1963. O. temp. farostl. 64×122
cm. J.n. A mův. tul.

Hernfelé 1963. O. temp. farostl. 79×110 cm.
J.b.l.: Kurucz 963. A mův. tul.

Öni sírkulás 1963. O. temp. farostl. 60×92
cm. J.b.l.: Kurucz 963. BTM. Ltu: 64.47.

~~Százados uti művéntelep kiállítása.~~
Kat. összeáll. Csap. Erzsébet, Elischer Brigitta,
Bp. 1965.

62.

Kurucz Dezső festő.

Vásárhelyen műlatot, egyik alapítója az ottani műcentrumnak

Galyasi Miklós: Vásárhely és a Kőrösmüvének

Tiszatáj 1966 XI. n. 926 old

Kurucz D. István

Sikos 1959. Majolika, 66×80 cm.
T. n. 2 műv. tul.

Százados úti művésztelep kiállítása.
Kat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta, BP. 1965.

69

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 AUG 29.

Kurucz D. István

Magyar Nemzet

Augusztus 29

Kurucz D. István és Szentiványi Lajos festőművészek a pápai pártház tanácsterme számára negyven-negyvennégyzetméteres secco-t festenek, amelynek témája a Tanácsköztársaság és a magyar nunkásmozgalom története, 1920-tól napjainkig. A két falfestmény kompozíciójában 68, illetve 50 figura szerepel.

1021

a halott kanca illatát a fe
lől, s ez a szag fontossággal töl-
tötte el mindnyájukat. András
oly feleslegesnek érezte ma-
gát, hogy kiabálnia kellett.

Kurucz D. István

Szontás, Tanya, és Puszta c. műve (eml.)

Szekepel a XVI. vásárhelyi Ősi táslaton

Horváth György: Hásom táslat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1969 X. 29

Kurucz D. István

Szerepel a XVI. vásárhelyi őszi táslaton

Székely András: Vásárhelyi táslatok

Nepszabadság 1969 X. 30

Kusucz D. István
festő

Műves szerepeltek a XV. őszi tárlaton

Szabó Endre: Igazolt remény sépek
Tiszatáj, Szeged 1968. XII. 1112.

Kerncs D. István

festő

Méltatás.

Trencsényi László: Hódmezővásárhely 1969 ősz.
Művészet, 1970. Jannár – 43 lap.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállítási kritika

Északmagyarország 1967 jan. 25.

Kurucz D.István

Cséplés, o.t.

Kutnál, "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Múz.

1964. máj.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.42.

Kurucz D.István

Kutnál, o.t., repr.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Múz.
1934. máj.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 jan.21.

MDK.

Kurucz D. István

Riport

Budapest 1967 jan.p.9.

MDK.

Kurucz D.István

'ásárhelyi müvészproblémák

Tiszatáj 1967 jan.p.57.

MIK.

Kurucz D.István

Vásárhelyi müvészpproblémák

Tiszatáj 1967 jan.p.58.

MDK

Kurucz D.István

Kutnál, repr.

1o. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.

Muz.

Wortes "szekely"(szekler)
nämlich das Wort"szekely"
sükül, sikül" ab, mit dene
schen Völkern weissgeschec
und auch als Name von Stäm
braucht werden. ~~(vorkommen)~~

J. ENYEDI: Die Bedeutung d
Volkes von Hajduhadhaz(A k
eletében Hajduhadhazan). St
tschem und russischem Ausz

MDK

Kurucz D.István

Gajdán szomszéd, o.t.

Kutnál, o.t.

Téli határ, o.t.

lo. Vésárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

M.D.K.

Kurucz Dezső István festő (1916 —)

nevét a hódmezővásárhelyi művésztelep sajátos irányt képviselő tagjai közt említi a szerző, akit a népies-realista stílust a modern, monumentális és dekoratív törekvésekkel kapcsolják.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina,

368. old.
361. t.

„Parasztok a mezőn" c. olajképe

MDK.

Kurucz D.István

Cikk munkaábrázolásairól

Tolnamegyei Népujság 1965 máj.1.lap -

MDK

KuruczD. István

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 máj.28.

M.D.K.

Kurucz D. István, festő

nevét említi

Fehér, Zsuzsa: Malerei und Plastik
Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t. 287. old.

Kurucz D. István

müvein, a Nagy Alföldet, népies intonálás mellett modern dekaratív hatás érvényesítésével ábrázolja

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966

2751.

Kurucz D. István

művés nerepeltek a velencei Biennálén.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

572.1.

Kurucz D. István

vásárhelyi születésű. Művészete az alföldi festészethez kapcsolódik. Felelevenítette a középkori mesterek festőtechnikáját. Tájképeket fest.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

577-79. l.

Kurucz D. István

Szekerező parantok. (repr.)

Artner Tivadar: Évszredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

580. l.

Kurucz D. István.

Öni szántás. (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

581.1:

Kurucz D. István (1914–)

Géplőmunkás 1. szám r. 240 x 525 mm. létét:

Magyar pajz és alvarek. A XIX. és XX. szárad. A zot. bev. Oelmacher Bp. 1959 A nna. 41.

D Kurucz István

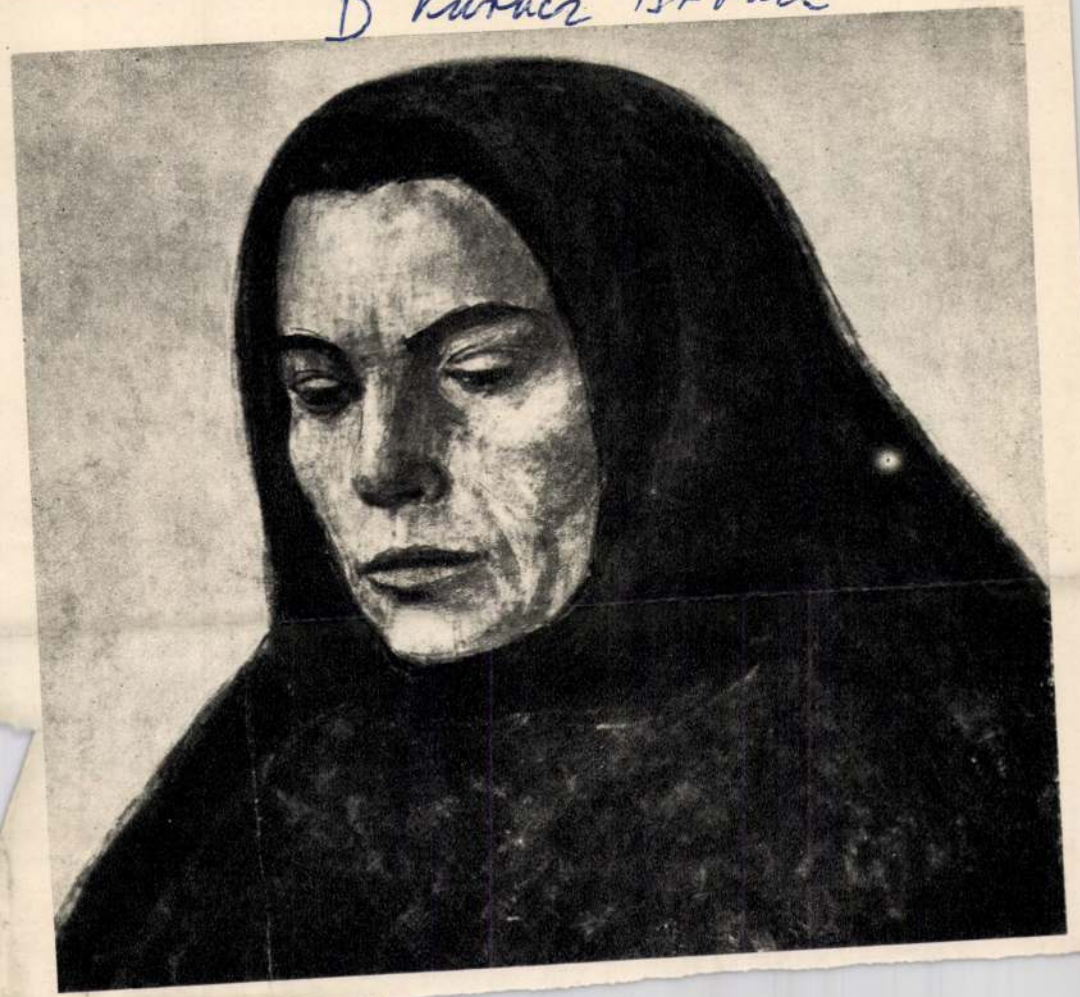

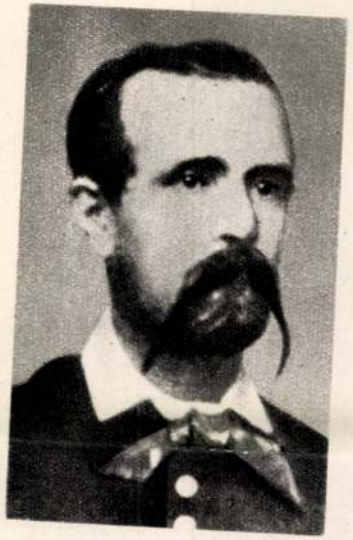

IMRE MADÁCH

(1823—1864)

He belonged to the class of authors who did "one work" in a lifetime. Although he wrote

ON AN ET

The impact of some artistic achievemen
so profound that for generations experts ar
a loss to explain them. A case in point is
story of the Hungarian author Imre Mac
(1823—1864), who wrote *The Tragedy of M*

A provincial landowner, the personality
Imre Madách developed during the period w
despotism had made the country a prison, a
the downfall of Hungary's greatest struggle
freedom. At the age of fourteen he was study
at the university; he wrote his first play at
age of twenty. He was not yet thirt
weary of public life and of literature
to the country behind the fr
painful marriage.

Madách was thirty-sev
the world of literatur
The Tragedy of Man
ten amid the piti
life and a shi
its fifteen s
purpose

n D. Kurucz's pictures made a
e 31st Venice Biennale. The
imbre of his work reveals
Hungarian peasant cary-
wled Peasant Wo-
on a background
an extremely

Kurucz D. István

Több műei: Salgótarjáni panná, a pápai párthóz seccója, a hódmezővásárhelyi iskola freskója, a budapesti Sport kórház seccója.

Kikicsoda: Életrajzi lexikon. /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Apest, 1969. 1-617 l

310 l

MDK

Kurucz D.István

Cséplés, o.temp.

Aratás, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

MDK

Kurucz D.István, Bp.

Hortobágyi puszta, o.temp.

Vásárhelyi tanya, o.temp.

6. Miskolci Orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.

1960.

.

.

.

MDK

Kurucz D.István

Freskóterv, o.temp.

Orosházi puszta, o.temp.

Vihar után, o.temp.

Régi és uj aratás, o.temp.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz. HMvhely
196o. okt.

AUGUSTUS KORÁBAN

ómai társadalomban
történet, midőn a kultura külön-
zakkutatás kereteiből, és a
be állitja őket, rendszerint anakro

MDK

Kurucz D.István

Cséplés, o.temp.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz. HMvhely

1960. okt.

UGUSTUS KORÁBAN

mai társadalomban
történet, midőn a kultura külön-
akkutatás kereteiből, és a
e állitja őket, rendszerint anakro

MDK.

Kuruc.D.István

Kiállitási kritika

Népszabadság 1965 okt.3.1.9

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Csongármdegyei Hirlap 1965 szept.23.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Közmü és Szolgáltatás 1965 okt.8.

Kukucz D. Istv án festő M.D.K.

Müve a kiállitáson

Faser / vásárhelyi utcakép/

Ritly Va éria: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magy ar Nemzet 1965. nov. 5. 4.l.

Thurnc D. István
festő

M.D.Y

„Falu"

Élet és Irodalom, 1966. febr. 26 - 5 kep.

Kurucz D. István M.D.K

festő

1942-43-ban római ösztön-
dyas volt. 1962-ben vesit vett
a Velencei Biennalen, 1964-ben
Rómában, 1965-ben Milánóban
volt kiállítása.

Frank János: Kurucz D. István.
Élet és Irodalom, 1966. márc 5. - 8 lap.

Kurucz D. István
festő

M.D.K

Vásárhely, Horthobágy festője, a vásárhelyi iskola mártháns tagja.

Frank János: Kurucz D. István
Élet és Irodalom, 1966. márc. 5-8 lap.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

A Kossuth Akadémia éttermében festett ~~fa~~liképet, az 1948-as népfelkelők toborzását. Két új freskója van: Vásárhelyen és Pápán.

Frank János: Kurucz D. István

Élet és Irodalom, 1966. márc. 5-8 lap.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitott a XII.Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Csongrádmegyei Hirlap 1965 aug.29.lap-

MDK.

Kurucz D.István

Cikk munkaábrázolásairól

Nógrád 1965 május 9.lap -

Kurucz D. István festő M.D.K.

A művésztelepen dolgozott

/havas/ A Százados uti művésztelep 50 éve

Népszava, 1965. jan. 31.

Kurzes D. Letzten Textes

Kurucz D. István, festő MDK

Falu c. festménye

Repr.

– Megnyílt a Műcsarnokban a X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás 7.

NÉPSZABADSÁG, BP 1965. szept. 19.

MDK

Kurucz D. István

Téli vásár, o.temp.

Nagy elhatározás, o.temp.

Készülődés az aratásra, o.temp.

8. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

MDK

Kurucz D.István

Cséplés, o.temp.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

19 l.

MDK

Kurucz D. István

Lóvásár, of.

Téli vásár, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

19 l.

MDA

Kürücz D. István [festő]

A Salon Populiste-ban rendezett ~~kiá~~ magyar képzőm. kiállítás alkalmából Párizsban volt.

Nyilatkozik a Modern Múzeumban rendezett élő francia alkotók kiállításáról.

Pá_rizsból jött művészekkel.

Artner Tivadar: Beszélgetés ~~Párizsban~~

Esti Hirlap, II.évf.178.sz. 1957.aug.1.csüt.
2.oldal

KURUCZ D. István festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Dutka Mária: Képzőművészeti kiállitás utkeresések a miskolci kiállitáson
Magyar Nemzet 1962. november 18. 9.l.

MOk

Kürtösi D. István [festő]

Parasztian súlyos és ízes képeit ő festi, vásárhelyi otthonában.

Artner Tivadar: Művészélet a "tiszaparti Firenzében".

Esti Hirlap, II. évf. 210. sz. 1957. szept. 8. vas. 2. oldal

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Kezdeményezésére megalakult
a Technológiai Bizottság.

Borsa Miklós: Képzőművészeti palhotások megvédéséről
Művészet, 1963. június — 26 lap

MDK

Kurucz D. István

(tevékenyen részt vesz a vásárhelyi művészélet alakításában.) (más adat nincs.)

Artner Tivadar: A vásárhelyi fiatal művészek vallomása.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 45. sz. [4. l.]

Kurucz D. István, festő

7 Dk

Asszony arca egy 1961-ben festett kép ről

Repr.

– : „Új nép, másfajta raj"

8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 24.

Kurucz D. István, festő MDh

Alföldi parasztokat ábrázol ~~ki~~ viaszolt tempera - enkausztika technikával. Megnyerő mű szép parasztasszony-portréja.

Péter Imre: Dolgozó emberek között
Kiállítás az Ernst Múzeumban 9 l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 22.

M.D.K.

KURUCZ D. István festő

Szántó Kovács bírái előtt

1952)

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az első magyar képzőművészeti kiállítás 117., 118.l.

Kuruch D.István MDK

A Csók galériában kiállitáson résztvesz.

/19-es témáju képek/

Esti Hirlap 39.sz. 1960 febr. 16. 2 old.
/Cs.M. cikke " Munka dicsérete" cimmel/

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

Tájképei és népéletképei
versnek részt a kiállításon.

L.S.: A XXXVI. Velencei Biennálé előtt
Élet és Irodalom, 1962. május 5 - 8 lap

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

„Kendős asszony"-a a
IX. Kiállitáson szerepel

Lalics Sándor: Festészet és Grafika
Élet és Irodalom, 1962 - május 12 - 8 lap

Kurucz D. István

festő

M.D.f.

Rizsaratás "c. művét
"mutatta be a IX. Kiallitáson

Lánár Sándor: Festészet és Grafika
Élet és Irodalom, 1962. május 12 – 8 l.

Kurucz D. István

Jestő

M.D.K.

„Fejhendős parasztasszony"
(repro)

A bóritólapon

Művészet, 1962. május —

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Műveivel részt vesz a kiállításon

D. Fehér Ilsuosa: Munkát ábrázdó festmények a IX. Magyar Művészet, 1962. május. – 8 l.

le. D. K

KURUCZ D. István festő

lo festménye a kiállításon

Utra készen áll a velencei Biennálé magyar kiállítás

Magyar Nemzet 1962. április 21. 4.l.

Kurucz D. István

MDK

"Disznóölés"

Ráez Lajos: Igény: a mai magyar valóság ábrázolása. Gondolatok tárlatok nézése közben.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP, 1958. okt. 12. 4. lap.

Kurucz D. István, festő

MDk

A mai magyar festők képviseletében megjelent a Kiállítás megnyitóján.

—: A magyar = szlovák kulturális együttműködés ünnepe 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 15.

MDK

Kurucz D. István
festő

repülőmodellezői a kiállitáson

(Lavas) „Boldog gyermekévek", kiállitás a Műcsarnokban

Képszava, 89 évf 154 sz 1961, jul 1. 8l.

MDK

Kurucz D. István
festő

Képei az Ernst Múzeum kiállításán

(havas) „Dolgozó emberek között"

Népszava 89 évf 298 sz. 1961 dec 17. 4 l.

M.D.K.

KURUCZ D. István festő

Beszélgetőlap

Hortobágy

Gábor István: Dolgozó ember ek között
Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1961. december 19. 4.1.

M.D.K.

Thurzó D. István
festő

"Kendős asszony" c. képe
"

Lőrincz Sándor: Képzőművészeti Krónika
Élet és Irodalom, 1961. december 23-14l.

M.D.K

Thurzó D. István
festő

"Rizsaratás" c. műve
"

Székely Zoltán: A VIII. őszi tárlat Hódmezővásárhelyt.
Művészet, 1962. január — 28 l.

Kurucz D. Iskán
festő

M.D.K.

Méltatás.

Sz. Zs: Egy kiállítás alkalmából.

Művészet, 1962 február — 931.

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

„Bivalyok" c. képe

K.Á: Mai művészetünk.
Művészet, 1962. február — 35 l.

MDK

Kurucz D. István

kiállitása a Mücsarnokban. A hódmezővásárhelyi parasztok életét örökiti meg.

Esti Hirlap 295 sz. 1959. dec. 16 2 old.
/Cs.M. cikke/

MDK

Kurucz D. István

Tyuketetés, of.

Huszárjárőr Szentesnél, temp.

Tanyavég, temp.

M. Forradalmi Müv. kiáll. 1957-8. Mücs.

cs. D. K.

KURUCZ D. István festő

Részvétel a kiállitáson

Dutka Mária: Második séta a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. május 6.9.1.

MDK

Kurucz D.István, festö

Salgótarjáni ütközet. Freskóról fotó.

Bucs.-IV.H.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 22.l.

Kurucz D. István, festő

MDk

Az alföldi parasztság életét bemutató festményei láthatók a biennálén.

– :Magyar alkotások a velencei biennálén 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. ápr. 22.

MDK

Kurucz D. István, festö

Szántó Kovács János tárgyalása. Olf.

Örségen. Olaj-tempera.

Mücsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 5.l.

M.D.K.

Kurucz D. István

"Szántó Kovács János tárgyalása" c. képe szerepelt a háromszáz képzőművész alkotása között az Alkotmány-ünnepére rendezett "...első magyar képzőművészeti kiállitáson..."

/pásztor/: Uj utakon a magyar képzőművészet Szinház és Mozi. Bp. 1950. aug. 27. III. évf. 34. sz. 11-13. l.

Kurucz D. istván M.ód.K.

Művei a kiállitáson

Csikós , kerámia, repr.

Őszi szántás,
Tavaszatérés, Beszélgetők, Tanya.

S.M.: A Századok uti művésztelep jubileumi kiállitása

Kenzo Magyar Nemzet 1965. január 20. 4.l.

M.D.K.

Kurucz D. István
festő

Méltatás.

Kocsogh Ákos: A XI. Vásárhelyi Tárlat
Művészet, 1965. március - 36 lap.

Kurucz D. István

Képei a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlatra.

említve.

Tiszatáj, 1964 12. sz. 4. l.

Kurucz D. István, festő MDK

Az Új-Delhiben rendezett IV. Nemzetközi Modern Kiállításon szerepel egy műve.

–: Magyar festmények az indiai nemzetközi kiállításon 2. l

Esti Hírlap, Bp. 1960. okt. 4.

M.D.K.

Kurucz D. István, festőművész

„Parasztok" c. olajfestmény-ének képe. 1959.

D.Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962.XI.évf.1.sz.
55. old.

M.D.K.

Kurucz D. István, festőművész

nevét "a kevésbé igényes témákban is harmonikus és szép ábrázolásra törekvő" művészek között említi:

D. Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962. XI.évf.1.sz. 47.old.

mdk.

Kurucz D. István

Rizsaratás e. képét jutalmazták.

Kiss. Gy. Sándor: Kiosztották a Szaktanács 1962. évi művészeti díjait

Népszava, 90 inf. 158. sz 1962 jul 8. 4l.

Kurucz D. István, festő

MDK

Részt vesz a kiállításon.

–: Elkészült a velencei biennale magyar anyagának prospektusa 9. l.

Népszabadság, bp. 1962. jún. 8.

MDK

Kurucz D. István festő

Közös kiáll. a Mücs.-ban.

Havas L: A hét kiállításai. Népszava, 1959. dec. 1c

Kurucz D. István

Szerepelt a Kiállitáson.

"Beszélgetés a ház előtt"

Szabó Endre: Kalászba szökkenő vetés. A IV. vásárhelyi őszi tárlat jelentősége.
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP, 1957.okt. 20.

Kurucz D. István festő

Rizsaratás c. festménye.

Repr

-: A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás festményeiből 7. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 6.

Kurucz D. István, festő MDh

Fejkendős parasztasszony c. festménye szép alkotás.

Rényi Péter: A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás festményei 8.1

NÉPSZABADSÁG, bn. 1962. máj. 12.

MDK

Kurucz D. István festőm.

Kévekötők, festm.

Réti István: A Tav. Szalon Ernstnél. Az Est, 1939. ápr. 2. 12. l.

Kurucz D. István M.D.K.

festő

Harafelé" c. műve – Hortobágyi képeiről,

"Alföldi munkái – Méltatás.

B. Supka Magdolna: Kurucz D. István.

Művészet, 1962. április – 24. l.

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Subások
Lópatkolás
Őszi munkás
} repró

B. Supka Magdolna: Kurucz D. István.
Művészet, 1962. április — 24 l.

MDK

Kurucz D. István

Azon középkoru festők közé tartozik, akik a maguk idejében átestek egy igen alapos és szigoru festői disciplinán s viszonylag szilárdabb és megalapozottabb festői magatartást tanusitanak, mint a fiatalok.

Péter Imre: Gondolatok fiatal festőművészeink fejlődéséről.
Valóság. 1960 / 3. 93-97. l.

95.1.

mdk

Kurucz D. István festőművész

festményeivel zerepel az idei velencei Biennalén.

Népszava, 90. évf. 94. sz 1962. apr 22. 12 l.

Kurucz D. István festő M.D.K.

/sz. 1914-

Marhavásár. repr.

Csengeryné Mag Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 09.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

Kurucz D. István

SZOT díjas festőművész. Három képpel készül a szakszervezetek tavasszal rendezendő Dolgozó emberek között c. kiállítására. Két képe: Kútnál; valamint Aratás címmel már elkészült.

Horizont
Népszava, 1964 január 12. 92. évf. 9. szám, 7. lap

Kurnes D. István

festő

M.D.K

A Salgótarjáni Rendőr Club
pannóját alkotta

Geszti László: Az 1962. év monumentális falkgsa
Művészet, 1964. február – 20 lap.

M.D.K.

Hunyadi D. István
festő

Hunyadi az Alföld és lakói monumentális megjelenítője. — Téli táj"
(repro)

Horváth Tivadar: Hódmezővásárhelyi őszi tárlat.
Művészet, 1964. január — 37. kép.

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

Téli határ "-c művét állította
ki a vásárhelyi Tárlaton.

Kocsogh Ákos: A Tiredik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Művészet, 1964. január – 36 lap

Kurucz D. István, festő 7 Dk

Részt vesz az Ernst Múzeumban rendezett kiállításon

Artner Tivadar: Építjük, védjük szép hazánkat 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1962. szept. 29

MDK

Kurucz D. István

Perneczky G.: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Népszabadság 1963. okt. 17.

Kurucz D. István, festő MDK

Beszélgetők c. festménye

a környezet- és emberábrázolás

egységét adja.

Murányi-Kovács Endre: Országos Képzőművészeti kiállítás Szegeden 8.

Bp. 1964. aug. 15.

NÉPSZABADSÁG

Kurucz D. István, Jestő MDK

A leghiválóbb kiállítók egyike.

Murányi-Kovács Endre: Vásárhelyi tárlat a M. Nemzeti Galériában g.

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1964. júl. 21

Kutucz D. István festő M.D.K.

Hódmezővásárhely mestere
Müvei a kiállitáson

Murányi- Kovács Endre: A Százados uti müvésztelep kiállitása a Nemzeti Galériában

Népszabadság, jxxx 1965, január 24. 9.1.

Kurucz D. István, festő

MDA

A fiatal hódmezővásárhelyi mester pesti műtermében is alföldi benyomásait idézi.

Murányi-Kovács Endre: A Százados úti művéztelep kiállítása a Nemzeti Galériában 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jan. 24.

Kurucz D. István

Rövid ideig a Szárados úti
művésztelepen lakott.

említve.

Népszava, 1965 jan. 31. 7. l.

Kurucz D. István M.D.K.

Művei a kiállitáson

Őszi szántás, Tanya, Csikós / karámia / repr.

"azatérés,

Beszélgetők,

Sárvári Márta: A Százados uti művésztelep jubileumi kiállitása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1965. jan. 20. 1.

Kurucz D. István

A vásárhelyi művésztelep tagja volt.

Magyarország 1966. jún. 26.

Kurucz D. István

MDK

Szántó Kovács János tárgyalása, olf.

Orségen, olaj-temp.

Műcsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

mek

Kurucz D. István

parasztasszony e. muve

Lelőcz Mária. A. M. Magy. Képzőm. Kiállításról
Jelenkor 1962. 4. sz 542. L

Kurucz Pezső

négy egymással összefüggő témájú, egymás alá készelt tervet mutatott be a „Közösségi művészet felé" c. kiállításon: „Bevonulás?", Ipon, Mezőgazdaság, Földosztás. Utóbbi négy figurását nagy méretben is megfestette. Megoldása inkább az illusztrációkor áll közel,

Berény Róbert: Közösségi művészet felé. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 79. l.

MDK

Kurucz D. István festő

szerepel a tárlaton.

Róna Gyula: XI. Magyar képzőművészeti kiállítás 9

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Kurucz D. István

Szerepel a IX. nagy. kép. mű.
kiállításon

Magyar Ifjúság 1962 IV. 28

Kurucz D. István

szerepel a

kor. Kép. mű. Csoportja

emlékkiállításán a Nemzeti

Galériában

Magyar Ifjúság 1964 III. 30

Kurucz D. István

Szekeres a hódmezővásárhelyi
művészek kiállításán

Magyar Ifjúság 1963 XI. 2

MDK

Kurucz D.István

Bivalyos tanya, o.

20. sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal.
k és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Kurucz D. István

Szabadságon ezredes c. képe a fegyveres testületek képzőművészeti pályázatának bemutatóján.

Hajdu Béla: A mai katona-élet képzőművészetünkben

Északmagyarország 1960. dec. 1 5.l.

Kurucz D. István

Hortobágyi és vásárhelyi olajtempe-
rái a VI. miskolci országos kiál-
lításon.

Északmagyarország 1960. dec. 22. 4.l

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Kurucz Dersö

Vásárhelyi tanya, olaj, 60×80
Alföldi láj " 60×40

Csongrádmegyei Képzőművészeti Kiállítás, Szeged, 1959. Kat. bev. Osváth Bélár

6

M.D.K.

Kurucz D. István „festő"

1964-ből való „Csépelés" c. festményén „a modern nagyüzemi gardélkodással átformált tag élménye a tulajdonképpeni téma."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 331. old.

Sherwood D. István

festő

M.D.Y.

A „Kortobágyi mines" cimű festménye szerepel a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: Dolgozó emberek között

Művészet, 1968. május - 33 lap.

MDK

Kurucz D. István, festő

kiállít Kaposvárott.

– : Magyar kiállítások külföldön, külföldi tárlatok hazánkban 9. l.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 28.

Kurucz D. István

szerepel a vásárhelyi tárlaton
a Nemzeti galériában

Csák Miklós: Vásárhelyi tárlat

Magyar Hírlap 1964 VII. 18

Kurucz D.István

Hortobágy, o.temp.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Kurucz D. István

Tanyavége, temp.

Gubások, o.

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I. Képt.
1966. okt.

MDK

Kurucz D.István

Gubások, repr.

Alföldi festészet. Székesfehérvár, Csók I. Képt.

1966. okt.

MDK

Kurucz István

neve előszőban emlitve

Alföldi festészet, Székesfehérvár 1966. Csók I.Képt. okt.

MDK

Kurucz D. István

Kiállitási kritika

Kritika 1968 márc.

MDK

Kurucz D. István, festő

Jól szerepel.

Tamás István: A IV. Balatoni Nyári Tárlat 7.

Népszabadság, Bp. 1953. júl. 9.

Kukucs Dezső István

Hódmezővásárhelyen született, sa Főiskola befejezése után ott is telepedett le. 1953-ban a művésztelep készéke felajánlotta épülő házát.

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet multja

Kortárs 1968 II. 304 old.

Kurucz D.István MDK

Tanya, repr.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz.1967.jul.

MDK

Kurucz D.István

Tanya, temp.

Puszta, "

Szegedi nyári tárlat Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

Kurucz D.István

Hóolvadás, o.

Puszta, o.temp.
Naplemente, o.temp.
Hortobágy, " "

14. vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz.
1967. okt.

MDK

Kurucz D. István

neve az előszóban említve

14. tásárhelyi Őszi tárlat, Tornyai J. Muz.
1967. okt.

MDK

Kurucz D. István

Aratás, o.temp.

Hortobágyi ménes, o.temp.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

D. Kurucz

Pocens a Magyar Képzőművészeti Főiskola festészeti osztályán

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 522 l.

M.D.K

Kurucz D. István

festő

Méltatás.

Moldovay Győző: Festők a Szikely faldán

Művészet, 1969 aug. 21. lap

M.D.!

Herrucz D. István
festő

Munkajutalomsa részesült

—: Képzőművészeti díjak átadása
Magyar Hirlap, 1969. ort. 6.

Kuvucz D. István

Fertő.

Bp. VIII. Rákóczi út 3

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed. H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei Ag. 1004 l., ill. 413.

Kurucz D. István

művészete stabil érték, kitűnik a képfelület megmunkálásának páratlan magas szintjével

Képzőművi. Almanach Bp. 1969-30-v.

Frank: Jegyzetek

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kurucz D. István
festő-

M. D.

Intalmat kapott

— : Őszi tárlat Vásárhelyen

Délmagyarország, 1969. okt 7

Kurucz D. István

pálya kezdése óta stilizál

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 16. o. Supka: A kód-
mezővásárhelyi festészet

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Kurucz D. István, festő

MDK

Kiforrott egyéniség.

Székely András: Vásárhelyi tárlatok 7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 30.

Kurucz D. István, festő

MDK

Szerepel.

–: Megnyílt a József-városi képzőművé-
szek című kiállítás

8.

Népszabadság, Bp., 1969. okt. 17.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kumos D. István
festő

M.D.K

Rézt vett a tárlatom.

Bertalan: Negyedszárad képekben szobrokban
Vasnépe, 1969. szept. 28.

Kurucz D. István

szerepel az alábbi tárlaton

Bojás Iván: X. kepedi Nyári Tárlat

Magyar Hírlap 1969 VIII. 6

Kurucz D. István

kiállítása aug. 10-én nyílt a nombrathegi Művelődési házban.

Magyar Nemzet 1968 aug. 11.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kurucz D. Istvánt
festő

M.D.K

„Gubások" c. művét
mutatta le.

Horváth György: Egy elszalasztott lehetőség
Magyar Nemzet 1969 okt.21.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Kurucz D. István

festő

M.D.Y.

Ytalomba részesült

Szabó Endre: Eseménydús vasárnap Vásárhelyen

Csongrád megyei hírlap, 1969. okt. 7.

Kurucz D. István

Szerepel a XII. vásárhelyi őszi tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A XII. vásárhelyi őszi tárlat.

Tiszatáj, 1965. 11. sz. 861. old.

Kurucz D. István

(csikós c. kepe / ~~[illegible]~~ eml.)
szerepel a VII Nyár. Tárlatom
kegeden

Papp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old.

Kurucz D. István

Osmogutan a festménye (szepró)

szerepel a kepedi Nyári Tárlatos

Pogány Ö. gábor: Nyári Tárlat Szepeden

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

Kukucz D. István

Szerepel a X. nagy. Kép. mův.
Kiáll. Társon

Kösnes Éva: A X. nagy. Kép. mův.
Kiáll.

Tiszatáj 1965 XII n. 925 old.

Kurucz D. István

Trestói vonnak: Salgótarjáni rendőrklub, pápai pártház (ekl.)
Mukácsy és szolt díjat, és Tornyai plakettet kap. 1962-ben részt vett a velencei biennálén. Hortobágy ~~[illegible]~~ mérés-kéje a finn könt. elmék tulajdona.
Damjanich utca (szepró)

Dömötör János: Kurucz D. István

Tinatáj 1966 TÜ n. 294 dd.

Kuruc D. István

15 éve Bp-en él. 1933-ban lehet a Kép. Főiskolára. Mestere Rudnay, Benkhardt, Réti, Szőnyi. Hódmezővásárhelyi öntöndíjjal 1941-42-ben Olaszországban tanul.

1945 után MKP tag, földonto biz. tagja.

1946: Hétfői Hírek c. lapot indít.

1947 ben telepnik le Bp-en. 10 évenát tanít a Kép Főiskolán.

1949-ben vim. növendekeit először Vásárhelyre. 1950-ban. műtermet kap a Kárados úton. megnősül.

Dömötör János: Kuruc D. István

Jinatáp 1966 TU-n. 294 old.

MDK.

Skurnca D. István
festő

Falfestmény részlete
(reprro)

Novák Károly: Kovkár és kép-zőmű részet
Művészet, 1968. aug. - 12 lap

ACM

Kurucz D. István
festő

M.Dk.

1967. aug. 3-án fejezte be a
Rendelő intézet lépcsőházába
készített seccoját 2 x 16 m² fal-
felületen

Novák Károly: Korhár és képzőművészet
Művészet, 1968. aug - 12 lap.

HPK

Kunce D. István
festő

14.D.K.

1961. június 3-án volt tárlata
a Sporthorhárban Kamolszky
István szobrászművészel.

Novák Kárdy: Korhár és hiprőművészet
Művészet, 1968. aug - 12 lap.

M.D.K.

Kurucz Dezső István

festő_

Felkértek sportegészségügyi
termájú falikép készítésére.

Novák Károly: Korhán és képzőművészet
Művészet, 1968. aug. - 12 lap

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Buda ester Rundschau 1968 juni.7.

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Szántás c.

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlásaó

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 5.1.

Kurucz D. István
festő

M.D.V.

Miltalás.

Sobymár István: Szabay Ferenc kiállítása
Művészet, 1969. május – 47 lap.

Kunner D István

Kiállítása a várpalotai
Jószerencsét művelődési házban

Magyar Hírek, 1967. VI. 2.

MDK

Kurucz D.István

repr.:

Hóolvadás

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János

Muz. 1967. okt.

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 jun.

M.D.K.

Kurucz D. István, festő

nevét a rendszeresen „lejáró" vásárhelyjer között említi a szerző, bár ezen a tárlaton nem állított ki.

Sz.Kürti Katalin: Vásárhelyi tárlat 1968 - Debrecenben

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 7. sz. 67. old.

M.D.K.

Kurucz D. István festö

Puszta c.

művét a Művelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Művelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 25 3.1.

Kurucz D. István

„Hős előtt álló nőalat-
jót emlitik meg.

Tanulmányok a 2 millios vásárlásról
Magy. Képz. Szőv. 1960
D. Teher Zsuzsa cikke 34 l.

Kurucz S. István

szerepelt a VIII. megyei nyári táborban.

Népszabadság 1967. aug. 16.

Kurucz D. István
festő

MDK

Méltatás.

Losonci Miklós: Három kiállítás.
Művészet, 1968. október - 46 lap

Kurucz D. István
festő

M.D.K.

„Őszi szántás", „Mi utcánk
„Vásárhelyen" c. képei vettek
részt a tárlaton.

Vajka Mihál: Veszprém megyei tárlat
Műveseet, 1968. október - 42 lap.

M.

Kumcz D. István
festő

A nombathelyi Művelődési és
Sporthárban tartott tárlatot.

—: Kiállítások
Művészet, 1968. Október – 48 lap

MDK

Kurucz D.István

Az Áll. Gazdaság karámja télen, o.temp.
Hortobágy, o.temp.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

MDK

Kurucz D.István

Aratás, o.temp.

Naplemente a Hortobágyon, o.temp.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Kurucz D.István

Asszonysztrájk /részlet/, reprr.

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Muz.
1968. aug.

Kurucz D. István

Arabé, reprod.

Művészet, 1968, szept. Pogány Ö. G.,
Mégegyner a Tizenegyedi Tól

32.1

Kurucz D. István

„Állami gazdaság csikósa" c. kéne mint a jelenleg élő, haladó, hazai festészeti törekvések jellemző iránya.

Horváth György: „Ki mit tud – LÁTNI. Gondok és eredmények a vizuális kulturában".

Magyar Nemzet, 1967. XI. 26. 12. o.

Kurucz D. István fordító, szótárjegyző.

Középiskolát Debrecenben végzett, majd a Debreceni Tudományegyetem bölcsészkarán szerzett tanári oklevelet. Tanított a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában, majd a Debreceni Református Kollégium Tanítóképző Intézetében. Az 1848/49-es szabadságharcban honvédtisztként vett részt. Fordításai: Shakespeare: Hamlet, Julius Caesar, Macbeth, Lear király, Coriolanus, Romeo és Julia, Szentivánéji álom, Vihar, Téli rege, Sok hűhó semmiért, Ahogy tetszik, Vízkereszt, Két veronai nemes, Athéni Timon, Antonius és Cleopatra, Cymbeline, Troilus és Cressida, Rómeó és Julia, Szonettek, Vénusz és Ádonisz, Lucrecia meggyalázása, Szerelmes panasz; Byron: Manfred, Don Juan, Sardanapalus, Cain, Mazeppa, Childe Harold, Parisina, Lara, Az utolsó napok Pompeji és Herculanum városában, Marino Faliero, Foscari két fia, Az elátkozott, Heaven and Earth, Werner, Az ostrom, Beppo, Az utolsó zsidó, Vers és próza, Versek; Milton: Elveszett paradicsom, Visszanyert paradicsom, Samson Agonistes, Versek; Goethe: Faust, Iphigenia Tauriszban, Egmont, Torquato Tasso, Stella, Clavigo, Erwin és Elmire, Claudine von Villa Bella, Versek; Schiller: Don Carlos, Wallenstein, Mária Stuart, Messinai menyasszony, Orleánsi szűz, Tell Vilmos, Haramia, Ármány és szerelem, Cabale und Liebe, Versek; Ossian: Fingal, Temora, Versek; Dante: Isteni színjáték; Tasso: Megszabadított Jeruzsálem; Ariosto: Rasender Roland; Calderon: Az élet álom, Versek; Racine: Phaedra, Athalia; Corneille: Cid; Molière: Tartuffe, Fösvény, Képzelt betegség, Mizantróp, Úrhatnám polgár, Scapin furfangjai, Nők iskolája, Kényes asszonyok, Don Juan, Versek; Lessing: Minna von Barnhelm, Nathan der Weise, Emilia Galotti, Versek; Kleist: Versek; Hebbel: Versek; Uhland: Versek; Heine: Versek; Rückert: Versek; Lenau: Versek; Platen: Versek; Chamisso: Versek; Eichendorff: Versek; Mörike: Versek; Grillparzer: Versek; Anastasius Grün: Versek; Gellert: Versek; Klopstock: Versek; Wieland: Versek; Hölty: Versek; Matthisson: Versek; Gessner: Versek; Bürger: Versek; Claudius: Versek; Gleim: Versek; Hagedorn: Versek; Gerstenberg: Versek; Gerstenbergk: Versek; Gerstenbergk: Versek; Gerstenbergk

MDK

Kurucz Dezső festő

Hódmezővásárhelyi művész. Szerepelt a Szegedi szabadtéri játékok kapcsán rendezett. képzőművészeti tárlaton.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. augusztus 2. l.

Rómay Mária

Kurucz Dezső: Gubások / pasztell ?/

SZABAD MÜVÉSZET

1948.jun.6.sz. 206.l.

/M.Kiss P.: A paraszt ábrázolása a magyar festészetben/

Rónay Mária

Kurucz Dezső: Halászok, of.

SZABAD MÜVESZET

1947. szept. 8. sz. 153. l.

/Rabinovszky M.: Vidéki müvészeink./

MDK

Kurucz Dezsö

Uj magy. Képzőm. Főv.Képt. vándorkiáll. 1948.jun.
PÖG. bevez. tanulm.

12.1.

MDK

Kurucz Dezső

Uj Magy.Képzőm. Főv.Képt. vándorkiáll. 1948. jun. LÖG. bevez. tanulm. 14 l.

MDK

Kurucz Dezső

Uj Magy.Képzőm. Főv.Képt. vándorkiáll.1948.jun,
21 l.

MDK

Xxxxxxxx.
Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918. okt.

Badál

Kurucz Dezső: Szántó-Kovács József tárgyalása
/festmény/

Müvelt Nép
1953.dec./IV.évf.12.sz./ 21.l.

Kurner Dezső festő M.D.K.

Csejdés. tempera. kův. tul.

horvath Akademia ebédlő- tempera,
termének freskóterve I.-II. kův. tul.

kár magyar művén. kiállítás kat.
Bp. 1948, 9

[illegible] M.D.K.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Kurucz Dezső
festő

M.D.K.

A Magyar Néphadsereg Központi Művészeti Házában kiállításon vesz részt.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. március 19.

F.l.

M.DK

Kunicz Dezső

festő

Kunicz és társai ujra felfedertik a már feledésbe menő Hódmerővásárhelyet és már több alkotó-le is telepedett itt. — „Gubások" repro,

Artner Tivadar: Hódmerővásárhely

Élet és Tudomány Bp 1958, 47 szám, 1491.

MDK

MDK

Kurucz Dezső

Cséplés, olaj
Tájkép, "

Fiatal magyar képzőműv. Műv.Központ 29. kiáll.
1946. dec. 11 1.

Kurucz Dezső

M.D.K.

A Gheorghiu-Dej hajógyár kulturtermében lévő kiállitason részt vesz

Magyar Nemzet, 1959. julius 5.
Napló-

Gl.

Kúrucz Dezső"

MDK

Breznay József Párizsba utazott.
Magával vitte Iván Szilárd, Kurucz Dezső,
Scholtz Erik, Gánóczy Mária és Laborcz Ferenc
több müvét, melyekből jul.1.-én kiállitás nyi-
lik Párizsban.

Ø : Párizsba utazott ...

Esti Hirlap, II.évf.111.sz. 1957.máj.15.sze.
2.oldal

Kürucz Dezső,

MDK

A Párizsi Modern Művészetek Muzeumában megnyilt a "Salon Populiste" elnevezésü kiállitás, melyen 5o magyar alkotás szerepel.
T9bbek között:

Breznay József
Iván Szilárd
Kurucz Dezső
Scholtz Erich
Gánóczy Mária és
Laborc Ferenc

képviselik a magyar müvészeket. A francia lapok a magyar anyagról elismeréssel nyilatkoztak.

Ø : A Párizsi Modern Művészetek Muzeuma ...

Esti Hirlap, II.évf.134.sz. 1957.junll.kedd
2.oldal

M.D.K.

Kurucz Dezső

"A festészetben csak a fiatalok értik mesterségük társadalmi szerepének jellegét s szinte csupán Kurucz Dezső tud formanyelvet teremteni."- irja cikkében Pogány Ö. Gábor.

Pogány Ö. Gábor: "Száz magyar müvész"
Szinház és Mozi. Bp. 1948. nov. 3. I. évf. 12. sz. 10. 1.

Kurucz D. István
festő

M.D.K

Vásárhelyi képeit állította
ki a tárlaton.

Frank János: A naradós úti műventelep
Élet és Irodalom, 1965. febr. 6-9 lap

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Méltatás

D. Fehér István: Húsz év után
Művészet, 1965 április - 3 lap

M.D.K.

Kurucz D. István

festő

Az Alföldön festett képeivel szerepel a Balatoni Tárlaton.

Kovács Gyula: Balatoni Tárlat

Művészet, 1965. január – 43 lap

Kurucz D. István

festő

M.D.K.

Méltatás

Láncz Sándor: A szocialista művész csoport

Művészet, 1965. január - 10 kep

Kunszt D. István

Művei nekrológ a
Szakadosúti művéntelep
emlékkiállításak

Ormány Világ 1965 4 n., 21 old.

MDK

Kurucz D. István

Vásárhelyi utca

Perneczky G.: A székesfehérvári téli tárlat.
Népszabadság 1964. febr. 18. 8.l.

.

MDK

Kurucz D. István

Gajdán szomszéd

Kutnál

Ritly Valéria: A X. Vásárhelyi Őszi tárlat. Magyar Nemzet 1963. okt. 13.

Kurucz D.,

Kokas, régetben pedig Rudnay és Tornyai külföldi sikerét említi a cikkíró a vásárhelyi festészet értézének védelmében.

Vásárhelyi Ősi Tárlat (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1968 október 10 9. l.

Kurucz D. István
teslő

Legjelentősebb eredményeit a papai pártstekhár szekhójan összegezte.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő -

Első nagyszabásu feladatát az egyhori Kossuth Akadémián oldotta meg, A szabadságharc Centerszárumára hiszelette falfestményet.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István
festő

Tudatosan él a konstruktivizmus
vívmányaival is, mikörben hiven
vagaszkodik a nyíp realizmus
eszmei céljaihoz.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Kiveszet, 1970. julius - 14 lap

Kurucz D. István
festő.

Elérhetett művészi útjainak delelőjére,
Kiszámos stílusa itthon és külföldön
sok barátot szerzett számára.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. július - 14 lap

Kurucz D. István

festő.

Festészetéből kivilágik klasszikus iskolázottsága, egyrészről a bizánci Eobeakép, másrt a trecento szakadatlan stadirozása.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István
festő

A vásárhelyi iskolában, a salgótarjáni rendőrklubban, a budapesti sportkorhárban készítette monumentális megbízatásait.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő

A mai magyar pektura egyik markáns egyénisége.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Múvészet, 1970. julius – 14 lap

Kovacz D. Istvánn

tz. tő.

Résztvett a XI. magyar képzőművészeti kiállításra.

A XI. magyar képzőművészeti kiállításra
Északmagyarország 1968 ápr. 28 7

.00 Környezetismeret. (Ism.)
.50 Kémia. (Ism.)
.40 Földrajz. (Ált. isk. 7. oszt. — Ism.) 21
.13 Irány az egyetem! Előkészítő a felsőfokú felvételi vizsgákra. Trigonometria II. rész. (Matematika III. oszt. 21
22

Kurucz D. István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Szeged

1970 MÁJ 22

KIÁLLÍTÁS. Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból kiállítás nyílik ma, pénteken délután fél 6 órakor Budapesten, a Csók István Galériában. Megnyitó beszédet mond Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója.

> *KÉT BETÖRŐ, felháborodván azon, hogy a kiszemelt raktárban mindössze három font sterling értéket talált, felgyújtotta az épületet. Az okozott kár — mint a tett színhelyén, az angliai Leedsben jelentették a bíróságnak — 358 000 font-sterlingre kerekedett fel.*

Kurucz D. István

Reprodukció

Alföldi tanya Somogyi Néplap
Kaposvár 1970. jún. 7.

Kurucz B.? István

Kiállítása nyílik a Csók Galériában

Kiállítások
Pesti Műsor, Bp. 1970. jún. 11.

Kerner D. István

Riport

Két tárlat sikere Budapesten
Csongrád Megyei Hírlap Szeged
1970. jún. 7.

Kurucz D. István

műveit a bpesti Csók Galériában rendezett önálló tárlatán mutatta be: tájképei emlékeztetnek egy korábbi festő, Káplár Miklós (1866 - 1935) képére.

-bozóky-: A landscapist of the Hungarian steppe. Daily News, Budapest, 1970. jun 19

6.1.

Kurucz D. István

Bemutatott képei közül megemlitheljük: egy türkiz kék ég – sötét barna tonusu „Gémeskut a Hortobágyon" cimü müvét: majd „Reggel a pusztán", valamint „Délibáb" c. alkolását.

-bozóky-: A landscapist of the Hungarian steppe. Daily News, Budapest, 1970. jun. 19

61.

Kurucz D. István

Szürrealista-expresszionista irányzatról tanuskodnak: „Vihar után", „Nádpart éjjel" és az „Erdő télen" című művei.

-Cozóky-: A landscapist of the Hungarian steppe: Daily News, Budapest, 1970. jun. 19.

61.

Kurucz István

festő

l. Tavaszi Szalon

XV. 56. sz

156.

157.

158. sz

ásának ismertetése, anyagi, műszaki, művészi és

és mily adatok szolgáltathatók?

.....

(a kitöltő aláírása)

ni Nyomda.

MDK

Kurucz Dezső

Olvasó paraszt, tinta

Képzőművészetünk a felszab.óta Szfv.Képtára 30. áll. 1947. okt.

5 l.

MDK

Kurucz Dezső

Halászok, temp.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv Képtára
30. kiáll. 1947. okt 10. l.

MDK

Kurucz Dezső

Szabad Nép 1949. ápr. 17.
Uj képek, szobrok

MDK

Kurucz Dezső

Képzőművészek Május 1-ért. Szabad Nép 1949. ápr. 28.

Kurucz Dezső

A Gheorghiu-Dej Hajógyárban rendezett képzőművészeti kiállitáson részt vesz.

Esti Hirlap 153 sz. 1959. jul. 2 2 old

MDK

Kurucz Dezső

"Halászok", tempera

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig.9.o.

MDK

Kurucz Dezső

Gubások 1951 olaj Magángyűjtő tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 9.1.

MNK

Kurucz Dezső

Termelőszövetkezeti tagfelvétel.Olajf.170x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 18.1.

Kunwer Dezső

MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista realizmusért. Kortárs. 1961. 12. sz 919.l.

Kurucz Dezső

Tájkép, olaj
Ló és lovas, olaj
Gubások, olaj
Freskóterv, szén

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 29 l.

Kurucz Dezső

M.D.k.

Németh Lajos: A socialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 816.

MDK

Kurucz Dezső

Végvári Lajos: I.K.Képzm.Kiáll. Magy.Nemzet 1950.
szept.3. 7 l.

Kurucz Dezső

festő

"Heti piac"-a

MDK

szerepelt a Ep.VIII.ker.Tanácsa és a Műcsarnok által rendezett kiállításon a Józsefvárosi Művelődési Házban.

Műterem 1958 i.évf.10.sz. 46.o.

MDK

Kurucz Dezső

Nagy.művészeti műhely... Kis Újs. 1949.febr.6.

MDK

Kurucz Dezső

B. Turchányi E.: Fiatal képzőművészek a Főv. Képtárban. Budapest 1947. jan. 15. 31.l.

MDK

Kurucz Dezső

Kéz tanuémány

Vázlat

Budai Képzőmüv. csop. MMM. 1949. febr.

Kurucz Dezső festő M.D K.

Hódmezővásrhelyen él

1953-ban saját házát ajánlja fel müvésztelep céljára

Kristóf.Attila: Müvészek vidéken
Hódmezővásrhelyen ma nyilik a 14. őszi tárlat
Magyar nemzet 1964. október 11. 9.1.

M.D.K.

Kuruc Dezső festő M.D.K.

Amikor parsztfejeket fest álatálában magát festi

Erdei Ferenc: Az alföldi szüvé zetmai kérdséhez 38.1.
z alföldi festészet kérdései Hódmezőv...

MDK

Kurucz Dezső festőművész

Kiosztották a külföldi ösztöndijakat. Magyarság 1941. aug. lo. 6.l.

MDK

Kurucz Dezső festő

Alkotásaival szerepelt a Tücsök irodalmi és művészeti szövetkezet 1941.dec.21.-én megnyitott állandó jellegű kiállitásan.

Szépművészet, 1941. 20.1.

Kurucz Dezső festő M.D.K.

Hódmezővásrhelyi müvész.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 759.1

A Kultura Világa Kp. 1963.

MDK

Kurucz Dezső

Résztvett a vidéki művészek I. kiallitasan.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

MDK

Kurucz Dezső (sz.1914)

Halászok. Olajf. A vidéki művészek kiallitasából. Repr.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 153.lap

Fénykép

Magyar Foto: 1278/4 Hegedűsné

Kurucz Dezső: „Önarckép"

Festmény

Rudas

1946. XI. 16.

Fénykép

Magyar Foto: 1278/7 Hegedűsné

Kurucz Dezső: „Cséplés"

Festmény

Rudas

1946. XI. 16.

Neg. van

MDK

Kurucz Dezső

A Tücsök irodalmi és müvészeti szöv. kiáll. Szép-
müvészet 1941. 2o.l.

Kurucz Dezső
festő

M.D.K

Hódmezővásárhelyi
képeit állította ki a tár-
laton ~~Bemutatta a képeit~~"

Péter Imre: Dolgozó emberek között.
Művészet, 1964. augusztus – 40 lap

MDK

Kurucz Dezső

"Halászok", tempera

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzóm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 9.1.

Kurucz Dezsö, festön. MDK

a Kiállitáson szereplö festök, egyike.

Az elasz uralkodó a római magy. akad. kiállitá

Uj magyarorsz. Palota. mágyarmai. magyar. akadémia kiálli

MDK.

Kurucz Dezső

Utalások a vásárhelyi müvészéletre

Magyar Nemzet 1964.okt.11.lap -

M.D.Ú.

Kurucz Dessö

festő-

A Szarados úti művésztelep

lalója.

Tokaji György: A Szarados úti művésztelep

Művészet, 1965. február - 11 lap.

Kurucz Dezső, festő

Vásárhelyi utca c. képe értéke

a székesfehérvári téli tárlatnak.

Csek Miklós: Alacsony nivonal

2,

ESTI HIRLAP, bp. 1964. febr. 4.

Kurucz Dezső.

Vásárhelyi utca

Festmény, reprodukció.

Valóság, 1964. 5. sz. 41. l.

mdk

Kurucz Dezső István

festményei a díjazott képeken felül
állnak művészi értük is erő tekintetében"

-D- jegyzetek a II. Szegedi Nyári Tárlatról.

Tiszatáj 1963. 9. sz 2. l

Kurucz Dezső István MDK

festő

szerepelt a kiállitáson.

"Termelőszövetkezeti tagfelvétel"

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.
VIHARSAROK, Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

Kurucz Dezső István MDK

festő

Arcképét megmintázta Kamotsay István.
A szobor szerepelt a kiállitáson.

(sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.
VIHARSAROK, Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

MDA

Kurucz

Dersõ István, Kurucz

l.: Kurucz Dersõ István

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember. 6. l.

mdk

Kurucz Dezső István

Tanulmány, Agitátor c művei reprodukciók

Szabó Endre: Nüterem Kurucz Dezső István

Tiszatáj. 1962. 2. sz 4 l.

Kuncz Dezső István, festő

M Dk

Tornyai emlékplakettet kapott a Hódmezővásárhelyen megnyílt VII. őszi Képzőművészeti Kiállításon.

–: Ma hallottak

2.(

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 12.

MDK

Kurucz Dezső István, Hódmezővásárhely

Önarckép, of.

Szegedi Képzőműv. Egyes. kiáll. Hungária-szálló, 1943. okt. 6 l.

DEBRECEN (Hajdu)

* Nagy Hortobágyi csárda, földszintes és 3 ablakkal, épült 1699-ben, állami gazdaság központja.

(Zoltai Lajos: Mikor keletkeztek-dák? Debreceni Szemle, 1934, 273 képeskönyv. Bp. é. n. 1934, 98 l, kép

Rónay Mária

Kuruez Dezső István: Szántó Kovács János tárgyalása, of.

SZABAD MŰVÉSZET

1950. aug. 8. sz. 291.l.

/Székely: "Az a művészet az életből nőtt ki"/

0106

Kurucz Dezső István (festő?)

1937-ben festőnövendék; Szabó Iván barátja és főiskolás társa. (Ő hívja Szabót 1937-ben vásárhelyre.)

Szabó Endre: Műterem. Szabó Iván.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember. 6. l.

Kurucz Dezső István

festő szül. 1914

l. –

Ujmagyarép

Tárgy

Kelet

hó nap

Folyó szám

Másolat

	Bevétel		Kiadás		
	korona	fill.	korona	fill.	
...y Örösklastrom lefődési					Rigler r.-t. III. 1909/02793.
...hyó évi február hó 3.-án					
...kett utalvány rendelettel					
...rona					
...olása.					
	2350.-				
...y ~~Karolyinek~~ Jóvsef					
...t			1440.-		
Reich és leai-					
...rint			750.-		
...y Jóvsefnek					
...			160		

MDK

Kurucz Gyula dr. Képássy, Szeged.

Balatonaligai partok, of.

Futófelhők, of.

Tarka virágok, of.

Szegedi Képzőműv. Egyes. Kiáll. Hungária-kiállító, 1943. okt. 6 l.

Debrecen /Hajdu/

Pest-utca 6. Üzletház, föld
telkén, az utcavonalon, a ka
záródásu boltnyílással, a bol
csal. Romantikus,

Debrecen V és MV. Bp. 1951,

MDK

Kurucz Gyula ifj. Szeged.

Majsai tanyák, vf.

Alföldi táj, vf.

Szegedi Képzőműv. Egyes. kiáll. Hungária-szálló, 1943. okt. 6 l.

, földszintes, 10 kosárives tornác-
más.

Kurucz Gyula ifj

Szeged 32. 7

Falu végé, vízf.

Szeged 1938/6.

con 135 tavole fuori testo

Kuruch István

MDK

MDK

Henry Ramey, a Salon Populiste elnöke Magyarországi utjáról számol be. Az első háboru utáni képekben gyönyörködik. Fenti alkotó munkáiról is beszámol.

Esti Hirlap 297sz297. de. 19 2 old.

M. D. K.

KURUCZ István

Részvétel a kiállitáson

Torcyai-plakettel kitüntetve

„Vihar után"

Bezséry László: Vásárhelyi Tárlat

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 266. sz. 4. l.

nov. 9.

Fényképész

Magyar Foto: N 5717/23-24 (Hegedüsné

Berda Ernő és ~~Kurucz~~ Istvánné Berda
gyűjteményes kiállításáról a Fényes-terem-
ben.

1955.7.17.
Még van.

Kurucz B. István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTI MŰSOR
Budapest

1021

Kiállítások

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (Képcsarnok Vállalat, V., Váci u. 25.) 7-ig: **Kurucz B. István festőművész kiállítása.** Nyitva: 10.30—19, szombaton 10—15, vasárnap 10—14 óráig.

DERKOVITS-TEREM — TV-GALÉRIA (Képcsarnok Vállalat, VII., Lenin krt. 63.): **Németh József festőművész kiállítása.** Nyitva: 9.30—18, szombaton 9.30—14.30 óráig.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.): **Szabó Zoltán festőművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

FÉNYES ADOLF-TEREM (VII., Rákóczi út 30.) 7-ig: **Jovanovics György szobrászművész és Nádler István festőművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE (V., Dorottya u. 8.): **Veszely Jelena szobrászművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

MŰCSARNOK (Hősök tere) 7-ig: **Schaár Erzsébet szobrászművész kiállítása.** — 6-tól: **Tíz művész Norvégiából. Mai norvég képzőművészeti kiállítás.** — **Kovács Margit kerámikus-szobrászművész kiállítása.** — KAMARATEREM: **Pécsi József fotóművész emlékkiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

mél
ang
y h
ezne
elle
Lad
l, bá
vend
gek is tudják, hogy ez nem
menni, ezért magukkal hozták Kempele

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kurucz D. István
DÉLMAGYARORSZÁG
1965 AUG 15.

1021

Téli utca

Kurucz D. István
festménye
a Szegedi Nyári Tárlat
anyagából

Magyar államférfiak üdvözlő táviratai a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából

KIM IR SZEN elvtársnak, a Koreai Munkapárt Központi Bizottsága elnökének, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsa elnökének,

COJ JEN GEN elvtársnak, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Legfelsőbb Népi Gyűlése Elnöksége elnökének

PHENJAN,

Kedves Elvtársak!

Korea felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki [illegible]

Korszerűsítik a cukoripar üzemeit

A magyar cukoripar 11 gyára teljes erővel készülődik a közelgő cukorgyártási kampányra. Az üzemekben a hagyományos évi nagyjavítás, karbantartás már befejezéshez közeledik. Karbantartáson kívül mintegy 172 millió forintos beruházással korszerűsítik a cukoripar üzemeit. A legjelentősebb munka, a Hatvani Cukorgyár erőművének rekonstrukciója, befejeződött.

A len- felkészültek

Az időjárás és

A Délmagyarországi Rostkikészítő Vállalat működési körzete kiterjed minden megyére, magába foglalja az ország egész len- és kendertermelő területét. Hazánk különböző vidékein 24 gyártelepük van — ebből hat lengyár, a többi kenderfeldolgozó üzem.

Most van a len nyüvésé-

Kusucz István festő

Mürek nem emlitve

1966. màs 30. Des Kuriet

M.D.K.

Kuruc István

"...kiforrott egyéniségü kompozicióit..." emliti meg a lap a "Tavaszi Szalon" c. kiállitásról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o.május 24-3o. III. évf. 21. sz. 18. lap.

Kurucz István festő:

Szöveg egy kétsülő művét emliti:

a Sportkórház rétére seccó.

Más művét nem emliti.

Esti Hirlap: 1966 aug. 13.

MDK

Kurucz D. István

Magyar hadifoglyok a polgárháboruban,
Beszélgetők, temp.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

MDK

Kurucz D.István

Tanyavég, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Kurucz D. István

Téli vásár, temp.

Bivalyok, temp.

Faluvége, temp.

7o müvész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Kurucz D.István MDK

Huszárjárőr Szentesnél, temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mics. 1957.

z ő k ö n y v

MDK

Kurucz D. István

Téli vásár, repr.

7o müvész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Kuruca D. István, festő MDK

Szerepel a szegedi nyári tárlaton.

Rózsa Gyula: Hány János nyomában 8

NÉPSZABADSÁG bn. 1966. júl. 31.

MDK

Kurucz D.István

Tyuketetés, o.temp.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Kiss. 1957.

VI. Raktározás - Közé

A raktározás

A nambikuarák
ban füst és tüz segité
időre tárolásra alkalm

Kurucz D. István
festő-

Hár előtt álló nő alakja a falusi
élet nyugalmiat sugározza.

D. Fehér Ísuzsa: A hétmillios vásárlás szakmai bemutató-
járól.

Művészet, 1966. augustus - 16 lap

MDA

Kurucz D. Istvan

festm.:

Aratás	olajtempera	80x110
Cséplés	"	60x80
Hortobágy	"	60x90

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

Kurucz D. István, festő MDK

Kurucz D. István ízes alföldi festéne-te mintha kornerübb lenne P. Bak Jánosénál.

A. T.: Egy őszinte festőről 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. ápr. 17.

Kurucz D. István, festő

MDG

Legjobb realista festészetünk hagyományainak folytatója parantfestészetével.

Artner Tivadar: Műcsarnoki impressiók

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. ápr. 28.

Kurucz D. István

Kis Gy. János:
A négy művész
2.

A NÉGY

Az új falu új életének festője

Még látta az utolsó betyárt sarkantyús csizmában a vásárhelyi főutcán, ismert fonotthajú öreg pásztorembereket a hortobágyi síkról, hajtott nyomtató lovat, ponyvára hintett tömött kalászokon... Aztán gyalog nekivágott az Alföldnek — az útiköltség festékre kellett —, fel Pestre, hogy a főiskolán eilesse az ecsetforgatás gyönyörű művészetét.

Ennek lassan több mint harminc éve már, de a Százados úton megtelepedett, sok országot megjárt, Alföld- és Hortobágy-szerelmes ma is olyan szívdobogtató izgalommal jár vissza halászaihoz, pásztoraihoz, mint akkor, amikor vékony rajzfüzetének lapjain csak pár darab színes ceruzát vezetgetett — és rövid nadrágban járt... Műtermének egyik sarkában, csésze fekete mellett tesz vallomást *Kurucz D. István* festőművész.

— A fonott hajú pásztorok, nyomtató lovak rég nincsenek már. *A mai festő legizgalmasabb feladata vászonra vinni az új falu új életét.*

Tűzbe, lázba jön, már nem is a Százados úton van — egy szelíd alföldi dombháton, háromlábú állvány előtt, ahonnan messze elér a tekintet.

— Nincs sok ideje a festőnek. A változás tempója olyan nagy, hogy kár minden napért...

Kisses to Mom

A hug for Mary

Love

MDK

Kurucz D. István

Szerepelt a fehérvári Csók István Képtárban rendezett téli tárlaton.

"Vásárhelyi utca"

Sobor Antal: Téli Tárlat.
Fejér Megyei Hirlap. 1963/ 1964 febr. 9.

Kurucz D. István

Művei Szegeden, az Országos Tárlaton.

cultive.

Népszava, 1964 aug 2. 7. lap.

M.D.K

Kerner D. Istvánné
festő

Az 1955-ös kiállításon Vásárhelyen
vett részt.

Rétky Valéria: Vásárhely tér éve
Művészet, 1964. október - 14 lap.

Kurucz D. Iván

M.D.K.

festő

A Nemzeti Galériában van kiállítva a 1964 ből való Cséplés c. kép és ennekívül még 8 darab „Vásárhelyi utca" (repro)

Ritly Valéria: Vásárhely tér cire
Művészet, 1964. Oktober. 14 lap

Kurucz D. István
festő

M. D.

„Csépelés" és a „kútnál" c. művét
állította ki a tárlaton., Kútnál
(repro)

Dutka Mária: Egy kiállítás képei a dolgozó emberről
Nők Lapja, 1964. május 23 – 22 lap.

Kurucz D. István

Szerepel a szegedi Országos Képzőművészeti Kiállításon.

Emlékbe.

Tiszatáj, 1964 9. szám, 4. old.

Kurucz D. István festő M.D.K.

vásárhely i müvész

Müve a kiállitáson

Gábor István: Országos képz müvészeti kiállitás Szegeden

Magyar Nemzet 1964. augusztus 12. 4.1.

Kuruch D. István

Munkácsy díjas festő.
Hódmezővásárhelyen született,
ott él most is. Munkái
Mondvától New-yorkig sok
munkamban és gyűjtőnél
vannak

Ormág Világ 1964, 48 sz., 19 old.

Kunacz D. István

Nemzeti galériában képei a kiállítás első termeiben.

említve.

Új Ines, 1964 11. szám, 1380. l.

Kurucz D István

Kurucz D. István: Kútnál

Nők Lapja 1964 máj 28

ELH
SZÜ

Mindenki azt bizonygatja: a szülő az oka annak, hogy rossz a gyereke. Ez többnyire igaz is. De van sok olyan család, ahol a szülő a gyermekét szépen neveli, mindent megad neki, törő-

a gyenge tanulmányi eredm
gatartást, büntetni kezdte
már megtépázott önérzetű,
zetes kislány odavágta:

— Mindig csak abból élt
apám! *Azért* lett jó a bizon

Kurucz D. István, festő MDK

Érett műveket állít ki:

Hortobágy, Tanya, Őszi szántás,

Beszélgetők.

Rózsa Gyula: Változó falu – változó művészet

A XI. Vásárhelyi Őszi Tárlatról

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. nov. 27.

Kurucz D. István

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Őszi szántás"

Cserhát József: A legszínvonalasabb kiállitás Veszprém megyében. - Balatoni Nyári Tárlat.

Napló: 1964 jun. 18.

Kurucz D. István M.D.K.

festő -

A felszabadulás után nyári művesztelepre toborozta a fiatal művésztársait. Felajánlotta házát 1953-ban a Művésztelep részére. 1954-ben a Tornyai plakettet kapta.

Ezdei Ferenc akademikus megnyitó beszéde: A vásárhelyi tárlat

Művészet, 1964. szeptember - 42 lap.

MDK

Kurucz D. István

szerpelt akiállitson.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállitás.

Tiszatáj 1964. szept.

MDK

Kurucz D. István
szerepelt a tárlaton.

"Gajdán szomszéd"
"Téli határ"

-s -n: Gondolatok a X.Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hirlap. 1963. okt. 27.

Hunyady D. István
festő

M.D.K.

Az Ungheria D'Oggi novemberi-decemberi száma Hunyady D. István egy képének reprodukcióját is közli.

Todero Frigyes: Olasz lapok
Élet és Irodalom, 1964. február 8 - 4 lap

Negativ

Petrás: 583-584 Kerényiné

Kurucz D.István: A Kossuth Akadémia freskójának terve.I.II.

Fénykép Pallai

Képzőművészek Szövetsége

Kuruca D. István: Szántó Kovács János tárgyalása
/I. Magyar Képz. Kiáll./

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

Kurucz D. István

Művei a Vásárhelyi Tárlaton,
a Magyar Nemzeti Galériában.

emlékére.

D. Fehér Zsuzsa: Vásárhelyi Tárlat.
Tiszatáj, 1964 8. szám, 72 lap.

Kurucz D. István

Vásárhelyi utca.

Festmény, reprodukció.

–

Népművelés, 1964 8. szám. 48. l.

Kurucz D. István

Munkáit a Műcsarnok eljuttatta a matyófáldi Szent-istvánba.

Említve.

Napjaink, 1962 3. szám, 8. lap.

Fénykép

Magyar Foto: GK 1102/5 Hegedűsné

Kurucz D. István: Freskótérv

Olaj

1957. XI.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: KJ 5411/1 Hegedűsné

Kurucz D. István: Kántó Kovács János
tárgalása

Olaj

1955. IV. 11.

Neg. van

D Kurucz István

· Szerepelt az Artex által Rómában rendezett kiállításon (Október elején)

—: Magyar festők kiállítása külföldön.

Külkereskedelem 1963 nov.

Mercredi 14 mai

Journée à la Mer à Villers
Villers sur Mer, 25 km
de Villerville (Calvados)
à l'est

Nous prenons le petit train
Deauville
Trouville
Villers sur Mer (1913 env.)

Kurucz D Istvan

hat
dio.
tor
eft)
ter
utz.

Hungarian Review 1963. 5 sz.

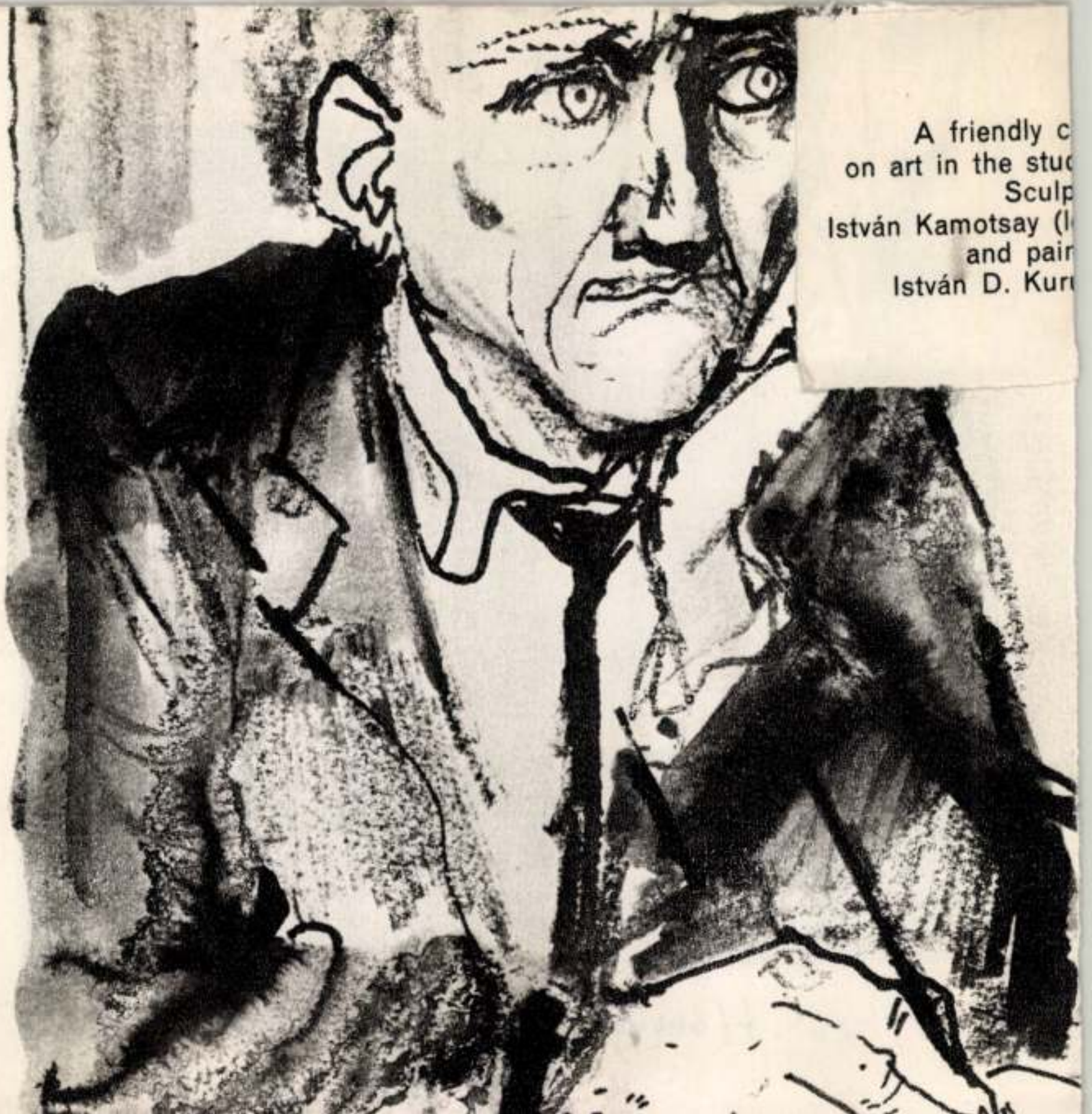

A friendly c
on art in the stu
Sculp
István Kamotsay (l
and pain
István D. Kur

Kurucz D. István, festő

MDG

A római Bars Galériában okt. 1-ből tárlat lesz Demjén Attila, Duray Tibor, Kurucz D. István és Pekány István műveiből.

— : Röviden

6.1

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. szept. 26.

Kuru cz D. István festő M.D.K.

Müvei kiállitva római Bars Galériában

"apló

Magyar Nemzet 1963. október 3. 4.l.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Részt vett a kiállitáson

A vásárhelyi müvészet jellegzetes képviselője ,

vásárhelyi születésü. Innen ke ült a főiskolára,

majd korán eljutott Itáliába.

Müveit fára festi.

Kitly Valéria: A X. vásárhelyi őszi tárlat

Magyar Nemzet 1963. október 13. 9.l.

/.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Sikerrel szerepelt a legutóbbi Velencei Biennálén

A tárlaton szerepl képei:

"Gajdán szomszéd" "Kutnál". / Hertelendyi téli táj

Ritly Valéria: A X. vásárhelyi őszi tárlat

Magyar Nemzet 1963. október 13. 9.1.

Kurucz D. 15 tvár fertő

Szot dijas.
Most érkezett hazai itáliai
franciaországi, angliai
hollandiai és nyugatnémet
utjáról (6 hétig volt kül-
földön)

Nagyvaja, 1964, jul. 5., Fold.

Kurucz D. István

Szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállítás az Ernst Muzeumban

Havas Lajza: Dolgozó emberek között

Nagyvarsa, 1964, máj 10. 7 old.

Kurucz D. István festő

Szekepelt a balatoni nyári táklatok.

Négyszava, 1964. jun. 28. Fold

Kurucz D. István, festő MDK

Lóvásár c.

festménye. Repr.

— : A vásárhelyi tárlat képeiből 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 5.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Dutka Mária: Dolgozó emberek között

Kiállitás az Ernst-muzeumban

Magyar Nemzet 1964. május 16. 4.1.

Kurucz D. István

Szerepel a Szocialista Képzőművének Csoportja Kiállításán

Omág Világ 1904 18 m. 190.

Kurucz D. István

Vásár.

Festmény.

(reprodukció)

Népművelés, 1964 6. szám 45. lap.

Kurucz D. István, festő MDG

Kocsis c. festménye,

(1939) Repr.:

— : Szocialista Képzőművészek Csoportja 15.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. máj. 1.

Kurucz D. István, Jestő MDK

A keresztrejtvényben nerepel.

—: Hősi évtized 18.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 26.

Kurucz D. István, [ ]. MDK

A csoport tagja volt.

Mihályfi Ernő: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiállítása a Nemzeti Galériában 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 19.

Thurzó D. István
festő

M.D.K

Munkái részt vettek a Szocialista
Képzőművészek kiállításain

M. Heil Olga: A Szocialista Képzőművészek Csoportja
Művészet, 1964. április - 29 lap

kurucz D. István M. Dk.

festő-

A Nemzeti Galeriában rendezett „Vásárhelyi tárlat"-on bemutatta A „Kútmál", a „Cséplés", a „Vásárhelyi utca", a „Kendős fej" című műveit.

Dér Róksa: A vásárhelyi tárlat
Élet és Irodalom, 1964. július 11-9lap

M.D.V.

Kurucz D. István
festő

" Vásárhelyi utca" c. képe
a tájat on kiemelkedő
helyet foglal el.

Lajos Sándor: Székesfehérvári tájlat
Művészet, 1964. május - 30 lap.

Kurucz D. István, festő MDK

Rajza.

Repr.

Kurucz D. István rajza: Kozaras asszonyok

11. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 23.

Kurucz D. István, festő

MDK

Az alföldi festénetet reprezentáló műve, a Vásárhelyi utca, kimagasló.

Perneczky Géza: A székesfehérvári félitárlat

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. febr. 18.

MDK

Kurucz D. István

szerepelt a tárlaton.

"Téli határ"
é
"Gajdán szomszéd"

"Kutnál"

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963. 10.

Kurucz D. István

MNK

szerepelt a tárlaton.

"Kutnál"

Dér István: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Dél-Magyarország.
1963. okt 15 ?/a nap a sajtószolgálat
anyagán olvashatatlan
első szám 1. második
talán 5 vagy 8. vagy 9./

Kurucz D. István

MTK

szerepelt a kiállításon.

Szelesi Zoltán: A IV. Szegedi Nyári Tárlat.
Keletmagyarország, 1963. aug. 4. 6. lap.

Kurucz D. István.

Münci a Magyar Nemzeti Galériában, a Vásárhelyi Tárhetou.

emlitve.

Népszava. 1964 július 26. 7. l.

Kurucz D. István, festő

MDh

A római rádió 10 perces adásban foglalkozott Kurucz D. István és 3 társa római tárlatával.

–: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 16.

Kurucz D. István, festő M Dk

Nagyméretű pannót kénét a salgótarjáni kultúrotthon részére. A mű 1919-s jeleneteket ábrázol.

– : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 26.

mdk

Kurucz D. István

művei: Téli határ" c.
"Gajdán szomszéd" c. = reprodukció
"Kútnál" (csoportkompozíció).

Dömötör János A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj 1963, 11. sz. 4. l.

MDK

Thurner D. Istvánné
festő

A római Bass Galériában
állította ki műveit.

—: Élet
és Művészet, 1963. november – 47 lap.

...acz D. István, festő

MDh

Tornyai hagyományainak folytatója.

Perneczky Géza: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat

8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 17.

Kurucz D. István, festő · MDh

10 olajkompoziciójával szerepel a tárlaton.

— : Magyar alkotások a velencei biennálén 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 13.

Kurucz D. István festő M.D.V.

Marhavásár.

Bivalyok.

1960-ban gyüjteményes kiállitása.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 159.l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közlemények IV. sz. Bp. 1963.

Kuncz D. István
festő

M.D.K.

„Cséplés" c. művével vett részt a
tárlaton.

Oehmacher Anna: Dolgozó embenk között
Művészet, 1964. augusztus - 42 lap.

Kurucz D. István festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Sárvári Márta: Képzőművészeti kiállitás a Hazafias Népfront klubjában

Magyar Nemzet 1965. január 6. 4.1.

.

Kurucz D. Sztoán

Jestő -

M.D.Y

Művein a magyaros jelleg

továbbélésére kell

Telepy Katalin: Az 50 éves Gárados úti művésztelep kiállítása

Művészet, 1965. felmáz - 12 kop

Kurucz D. István

Képei a VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Említve.

Valóság, 1960-3-sz.-95.l.

MDK.

Kurucz D.István

Kombájnos aratás c. képéről emlités

Szocialista Müvészetért 1965 ápr.lap -

Kurucz D. István

tanzeipel „Az alföld a magyar festészetben" c. kiállítóson

1959

Vigilia, XI. n., 691 old.

Kurucz D. István
festő

M.D.K

A vásárhelyi tárlaton mutatta
be az „Asszonyok a hútnál"
cimű képet.

Szabó Julia: Művészeti élet Komárom megyében
Művészet, 1965. március – 4 ¼ lap

Kurucz D. Ishmán

Beszélgetők.

Festmény, reprodukció.

Népművelés, 1965. 3. sz. 48. l.

Kurucz D. István festő

Utolsó 4 év termését állította ki,
főleg tájképeket.

Vigilia, 1960, 2 sz., 119-120 old

1021

KURUCZ D. ISTVÁN RAJZA: KOSARAS ASSZONYOK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kurucz D. István

NÉPSZABADSÁG

1964 FEB 23

M.D.K

Thurner D. István
festő

Végvári egyik műve emlékeztet
Parasztasszony-fejére.

Földy János: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. június – 34 lap

MDK

Kurucz D. István

Beszélgetők

Murányi-Kovács E.:Országos képzőművészeti kiáll. Szegeden. Népszabadság 1964. aug. 15. 8.l.

Kumor D. István

1. Gulások olaj 90x90
2. Lóvásár temp. 60x80
3. Téli táj -"- 30x50
4. Asszonyszínek -"- 270x120

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Kumar D. István

Említve

Szekrényesy Júlia: Pegazus a szalonmasztó kályhán
Meger Hírlap, Bp. 1970. sept. 2.

Kurucz D. István

„Hóolvadás", „Naplemente", „Puszta", „Hortobágy" című művein a határ horizontját, a látóhatárt ábrázolja.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őzitárlat. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr. 2. sz.

46 l

Kumer D. Istvén

Emlitve

Láncz Sámsor: Kiállításról-kiállítás

Magyar Hírlap, Jó. aug. 25.

Kunics D. István

Neve emlékére

Magyar Nemzet
1969 máj. 15

Kurucz D. István

neve emlitve

„Megnyílt az új mártélyi művésztelep"

Magyar Nemzet
1969 junius 10

Kurucz D. István

Gulácsi nagy.

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok, 1969 sep-okt.

Kurucz D. István

Említve

120 művész 360 alkotása
Csongrád megyei Hírlap
1970. aug. 25

Kusucz D. István

Emlitve

Artner Tivadar: 2. Az Alföldmúvészeté

Körnevelés, Jo. 1970. 18.28.l.

Kumor D. István

Rövid méltatás

Horváth György: A SZOT felszabadulási...
Magyar Nemzet, Bp. 1970. aug. 23.

Kusucz D. István

Említve

Rácz Lajos: Az új élet sorsában

Csongrád megyei Hírlap, 1970. sep. 1.

Kupucz D. István

mai vásárhelyi mesterlet megteremtő alkotásait mutatta be.

Dovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.

"Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr.

2. p.

4 fl.

Kurucz D. István festő

Szerepel a vásárhelyi művészek
kiállításán a Fészek Klubban

Megkívó 1969 X. 21

Kuncz D. István

Szij Rezső: Kuncz D. István /Az Alföld képcsarnoka/. - Alföld, 1967. 18. évf. 1. sz., a hátsó borítón képpel

Szij Rezső. Kuncz D. István. Várpalota, 1967.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

82. l.

Kurucz D. István

1. Hazatelő repr. olajtemp. 45×18

2. Tanyák olajtemp. 60×92

Szegedi ugári tárlat

Kurucz D. István 1914–

A parasztság életének megörökítője.

E. Thiel: Kis képes művészettörténet 1966. 185. l.

Kurucz D. István

Ketten a bútnál 1964. A művén tulajdona. repr.

E. Thiel: Kis képes művészettörténet 1966. 183. l.

Kurucz

Említve

Kóstár Márta: Elvarázsolt biennálé
Népújság, Eger 1970. nov. 22.

Kusucz D. István

fa tő

Mántrett a XI. nagyon képzőművészeti kiállításra.

A XI. nagyon képzőműv. kiáll.
Dunántúli Napló 1968. IV. 21.7.

Kurucz D. István

Rövid méltatás

Alföldi festők munkásságának méltatása a „Művészet"-ben

Csongrád megyei Hírlap 1970. aug. 27.

Kurucz N. István

„Aratás," „Hortobágy" és
művei emlétre.

„A XV. Vásárhelyi Őrsi Tárlat"
Magyar Nemzet 1968 okt 30.

Kurucz D. István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 21

ESTI HÍRLAP

□ KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész kiállítása május 22-én, pénteken délután fél 6 órakor nyílik a Csók István Galériában. Megnyitó beszédet mond Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója.

1021

Karacz D. István

(gy. i. gy.): Alkotóműhely Karacz D. István — Népszava. 1967. dec. 17.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

80. 1.

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi tárlaton

Heiner Reitberger: Ungar zeigt in Würzburg moderne Kunst

Main Post 1970 VI. 19

Kurucz. D. István

Szerepel az alább. Táslatán

N.N: Vázlat kiállítás nyílt
Hajdúroboszlón

Hajdú Bihari Napló 1970 VII. 5

Kurucz István

Szerepel a würzburgi magyar
történelem

Klaus Lorenz: Ungarische Kulturtage
in Würzburg

Abendzeitung (Nürnberg) 1970 VI. 12

Kurucz D. István

nagy méretű „Asszonysztrájk" képe a hódmezővásárhelyi formálási elvet képviseli a Szegedi Nyári Tárlaton.

Szegedi Nyári Tárlat 1968. (Rideg Gábor)
(Kultura - Tudomány)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 10. 9. l.

Kurucz D. István

Munkácsy díjas festő 41 alkotását
bemutató kiállítás nyílt a Szombathelyi
Művelődési és Sportházban.

Kulturális hírnök

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 11 . 9. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kurucz D. István

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1969 NOV 1

1969 NOV

1021

KURUCZ D.
ISTVÁN:
HAZAFELÉ

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi táslaton

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őszi Tárlatról

Csongrád megyei Hírlap 1969 X. 19

Kurucz D. István

Szerepel a Berlini magyar
Tárlatom

Dömötös János: Berlini napló

Csongrád megyei Hírlap 1970 IV. 8

Kurucz D. István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP

Budapest

1970 MÁJ 24

[illegible] cott, hétfőn Tápiószelén.

— **Az alföldi tájak mesterének,** Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművésznek a Csók István-galériában nyílt kiállítása.

1970

MDK

Kurucz D. István, festő

Kiállítása nyílik meg a

Gók Galériában.

–: Kulturális hírek 4.

Népszabadság Bp. 1970. május 20.

Kurucz D. István

Szerepel a vásárhelyiek táslatan a térek klubban

N. N.: Vásárhelyi alkotások Budapesten

Csongrád megyei Hírlap 1969 X. 19

Kurucz D. István

Résztvesz a jubileumi kiállítás-
sen

Rádeg Gábor: Ly. Jubileumi kiállítás
megjelenése

Hajnalcsillag. 1970. már. 25.

Kusucz D. István

Említve

Maldvay Györö: Puska és ecset
Magyar Hírlap, Dp. 1969. sep. 3.

Kuntzer D. István.

Dömötör János: Kuntzer D. István. – Tiszatáj 1966 20. évf. 4 sz. 294-297.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 255.l.

Kuruc D. István

Tehé Zsuzsa, Kuruc D. István pápai seccójáról. – Művészet, 7. évf. 11. sz. 18-19. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 255.l.

Kuruc D. István

Heitler László, Új falképek Pápán (Kuruc D. István). – Napló (Veszprém), 1966. okt. 29.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

256. l.

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: négyfelt a Jósefvárosi Képzőművészek című kiállítás

Négyabadság 1969 X. 17

MDK

Kurucz D. István, festő

Érdemes művész címet kapta.

—: Műveiket tüntették ki a Parlamentben 11.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 13.

MDK

Kurucz D. István festő

Érdemes művész címet kapta.

—: A társaság az idei művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 2.

MDK

Kurucz D. István, festő

Szerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: ~~[illegible]~~ A Szövetség tárlata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 6.

Kurucz D. István festőművész

A Magyar Népköztársaság érdemes művésze címet kapta az 1971. évi művészeti dijasok között.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 2.lap

Kurucz D. István
festő

Méltatás.

Telepy Katalin: Mezőgazdaság a képzőművészetben.
Művészet, 1971. január - 26. lap

Kurucz D. István festő

munkány díjas
most „Érdemes művész"
Kiküntetést kapott

N.N.: Kiváló és érdemes
művészek

Hajdu Bihari Napló 1971 III.3

Kurucz D. István

művével szerepel a XI. .

országos képzőművészeti kiállításon

a Műcsarnokban

Nápszava 1968 április 14

7. oldal

Kurucz D. István

neve említve

„Festőművészek Mekarstala"

Nápszava 1968 március 5

5. old.

Kurucz D. István

otthonában lezajlott rövid interjút közöl Bajor Nagy Ernő cikke

Budapest, 1969. 5. sz. 11. l

Kurucz O. István

műveivel szerepel a XI.
Magyar Képzőművészeti Kiállításon
— emlékre

Pestmegyei Hírlap 1970 április 28
f. old.

Kurucz D. István

Hódmezővásárhelyi születésű. Tanulmányait a 30-as évek közepén kezdte, előbb Szőnyi szabadiskolájában, majd a Képzőművészeti Akadémián a jászi, Rudnay osztályában.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István művészetéről; Művészet, 1970. 1. sz. 33. l.

Kuncz D. István, festő

Műterem látogatás van innen hedmek
művészetével az érdeklődők.

–: A mai kulturális programból 8.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 15.

Kunics D. Gizella
festő

Részt vett a tárlaton.

Erdős György: Száz művész küzdelme a maradandóságért.
Művészet, 1971. május - 36.oldal

Thurzó D. István
festő.

A Magyar Népköztársaság érdemes
művésze címet kapta.

------- Kitüntetések.
Művészet, 1971.április - 10.lap

Kurucz D. István festőművész

Kiállítása május 22-én

nyílik a Csók Galériában

-Napló-

Magyar Hanset 1970 május 21

4. old.

Kurucz D. István

XXX. sz. „Aratás", 1960, olaj, farost, tempera, 100 x 120 cm; Szot tulajdona; színes reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

Kurucz D. István

művei egy logikus-racionális képi rendbe foglalt tájélményt közvetítenek.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2421

Kurucz D. István

művei sajátossága: tényközlés.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-
vészet története, Budapest, 1970.

2101

Kurucz D. István

1

Kiállítása nyílt a

Csók Galériában

Magyar Nemzet 1970 május 30

4. old.

Kurucz D. István

2

„Gémeskút"
„Kombájn"
„Mónes" c. Tépei emlitve

Magyar Nemzet 1970 május 30
4. old.

Kurucz D. István 3

„Naplemente"
„Kerek erdő felett" c.
lépéi emlitve

Magyar Nemzet 1970 május 30
4. old.

Kemecz D. István

„Debreceni tanácsház" c. képe
szerepel a Képcsarnok Vállalat jubileumi
kiállításán a Csók Galériában.

Magyar Nemzet 1970 március 27
4. old.

Kurucz D. István, festő

- képei a Szárazdobi úti művésztelep kiállításán a Helytörténeti Kiállító Teremben.

D. I.: Képzőművészek
Vigília, 1971. márc. 195. l.

...rucz D. István

Művei szerepelnek a
velencei biennálén

Magyar Hanszet 1971 január 31
11. old.

Kurucz D. István

festményei szerepelnek
a Szabados úti Művésztelep jubileumi
Kiállításán a József-városi Művelődési
Klubban

Magyar Nemzet 1971 február 3
4. old.

Kurucz D. István festő

„A Magyar Népköztársaság
Érdemes Művésze" c. kitüntetést
kapta

Magyar Nemzet 1971 április 3
8. old.

Kurucz D. István festő

munkány díjas

„Érdemes művész" díjat kapott

N.N: Kiosztották a művészeti díjakat

Keletmagyarország 1971 IV. 3

Kurucz D. István festő

hunkány díjos

„Érdemes művész" díjat kapott

N. N.: Kiosztobák a művészeti díjakat

Somogyi Néplap 1971 IV. 3

Kurucz D. István

Kiállítása nyílt a

Csók Galériában

Népszava 1970 május 31

Kurucz D. István

Autobusstation, rep.

100 Jahre Kunst in Ungarn
Museum am Ostwall Dortmund, 1971.

Kurucz D-István

Méltatás, cikk

Kovács Gyula: Etosz és pátosz
Kortárs) 1970/12. 2011-13.l

Kurucz D. István

Te Ameinye, repr.

Kortárs, 1970/11. 1746 l.

Kurucz D. István

17 Magyar Népköztársaság „Érdemes Diákja" címmel tüntették ki.

Pestmegyei Hírlap 1971 április 3
4. old.

Kurucz D. István

festő

Gubások, 1945

Repr.

Magyar műv. tört. 10. 9. k.

Képzőműv. Kiccol. 1971.

Kovács D. István

festő

az Alföldi Iskolához tartozik.

(1914)

Magyar művészet. 10. 15.
Képzőművészet. Akad. 1971.

Kurucz D. István

festő

~ Tól: D. Tehér Zsuzsa: Kurucz D. István

Bp. 1968.

Magyar műv. tört. 10. Szod.

Képzőműv. kiad. 1971.

Kurucz D. István

Alföldi tájat ábrázoló nászma görösgalpusztai tulajdonban.

B. Varga G.: Művészetbarátok között; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 53. l.

Kurucz D. István

Festménye dr. Kovács József tulajdonában (Ráckeve).

L.M.: Tököli eredetű gótikus szárvétvektartó; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 49 l.

Kurucz D. István

A hiállítási naptárban szerepel (Csók István Galéria, V. 22 – VI. 7.)

Mügyüjtő, 1970. 1. sz.

Kurucz Dezső István

A vásárhely. művéntelep (1953) egyik alapítója; házát is felajánlotta a művéntelep céljaira

Almási Gyula Béla: Vásárhely és a képzőművészet

Tiszatáj 1967 IV n. 366 old.

Kurucz D. István

„Tanya" és „Tél. táj" c. műve /eml,

szerepel a XIII. Vásárhely. Őszi Tárlaton

Akácz László: A XIII. Vásárhely. Őszi Tárlat

Tiszatáj 1966 XII. n. 1019 old.

Kukucz D. István

Vásárhelyen miletet, Bp-en él

Tóth Sándor: Vásárhely és a
kégrőmüvénet

Tiszatáj 1967 I. n. 57 old.

Kupucz D. István 5

Egyéb festmények: „Gubások", „Díznóvásár", „Kapu előtt", „Női fej", „Szalmahordók", „Földosztás", „Szántó Kovács János", „Tanya-sorozat", „Hortobágy sorozat."

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Budapest, 1969. 1-617 p. 310 l.

Kurucz D. István, festő

MDK

szerepel a moszkvai magyar kiállításon.

Nemes János: Huszonöt év 14000 négyzetméteren 4.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 16.

Kemes D. István
Jerlő

„Utca" (repro)

D. Fehér Zsuzsa: Jubileumi beszámoló helyett
Művészet, 1970. cépzilis - 22 kap.

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: A szot felszabadulási pályázatának kiállítása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1970 VIII. 23 12 old.

Kurucz Dezső

a Hodmezővásárhely-i iskola művészeinek rendelkezésére bocsátott teremben szerepelteti műveit; tárgyilagosság, pontosság és tömörség jellemzi alkotásait.

Németh Lajos: The 1968 Exhibition.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 31. sz. 1961.

Kurucz Derső István

Temperaképekkel

Szerepel az alábbi fáslatban

Ambrus Tibor: A vásárhelyi ötri fáslat

Petőfi Rádió 1969 X. 26

Kunucz D. István
festő

Művein a parasztság, a falu
korszerű ábrázolását mutatja be.

D. Fehér Ivusza: Jubileumi beszámoló helyett.
Művészet, 1970. április - 21 lap

Kurucz D. István

Szerepel az alábbi tanulmán
Hajdúszoboszlón

N.N.: Országos vázlatkiállítás

Hajdú Bihari Napló 1970 VI. 26

Kurucz D. István
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 337-748, 340-726
1970 AUG 25.
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

/1021

120 művész 360 alkotása

Megkezdődött a XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagának bírálata

A XVII. Vásárhelyi Őszi Tárlatra a vásárhelyi iskolához kapcsolódó 120 művész 360 művet küldött be. A gazdag anyag zsürizését a Képző- és Iparművészeti Lektorátus által kiküldött bíráló bizottság augusztus 24-én megkezdte. A bíráló bizottságban olyan ismert művészek vesznek részt, mint Kurucz D. István, Szurcsik János, Németh József, Szalay Ferenc, Csohány Kálmán, Szabó Iván Munkácsy-díjas képzőművészek. Ma a zsüri munkájába Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész is bekapcsolódik. Az értékelés még javában folyik, de már az első napon kiderült, hogy ebben az évben az egyébként csak kevéssé reprezentált grafika is erősebb lesz. Az Őszi Tárlat a hagyománynak megfelelően ez évben is a város felszabadulása napjához, október 8-hoz legközelebb eső vasárnapon, azaz 11-én nyílik meg. Képünkön: munkában a zsüri. (Fotó: Enyedi Zoltán.)

bb téma-
urathiány,
a góllö-
l minden
adogatás
csepeliek.
is kivette

Szombathely—Ferencváros 1:0 (1:0). Szombathely, 12 ezer néző, vezette: Kamarás dr. Góllövő: Iszak I.

Pécs—Bp. Vasas 3:1 (1:0). Pécs, 12 ezer néző, vezette: Zsolt. Gólok: Máté (2), Rónai, illetve Vidáts.

Dunaújváros—Komló 2:1 (1:1). Dunaújváros, 6 ezer néző, vezette: Hegyes. Gólok: Bartok, Csörgő, illetve Juhász.

vezet az NB III-ban

percben megszületett a
ető gól: a szélről beívelt
dát Babovka vágta a há-
ba (1:0). A félidő végéig
ábbra is változatos ma-
lt a játék. A második fél-
kezdeti eseménytelensé-
után a közönségből senki
n gondolta, hogy a mér-
zés java részét azután fog-
látni. A Vízmű legénysé-
lagymatagon állt a lábán
egyre többször került ve-
lybe Tar kapuja. Az 57.
erben nagy kavarodás tá-

Boros—Patócs volt a labda útja, ám a kitörő középcsatár öt lépésről mellé lőtt! Fokozódott az iram, a hazaiak állandóan a MEDOSZ térfelén tanyáztak és a 30. percben csak a kapufa segített Békefin. A 40. percben azután kétszeresen nagy védelmi hibából szerezte a győztes gólt az Agyagipar. Előbb Rárósi és Nagy II. késlekedett a labda elrúgásával, majd a beívelést öt vásárhelyi védő is elnézte és

13. Sz. MÁV	2	1	1	1:2	1
14. Gyula	2	1	1	2:4	1
15. KISTEX	2	1	1	1:4	1
16. Lehel SC	2	–	2	1:3	–

Szentesi járási bajnokság

Derekegyháza—Szentesi VSC 4:1, Tömörkény—Eperjes 3:1, HÓDIKÖT—H. Porcelán 2:1, Mindszent—Csanytelek 6:1, Szegvár—Székkutas 3:0, Árpádhalom—H. Felsőfokú MGT elhalasztva.

1. Mindszent	2	2	–	10:3	4
2. HÓDIKÖT	2	2	–	4:1	4
3. Derekegyháza	1	1	–	4:1	2
4. Szegvár	1	1	–	2:0	2
5. H. Porcelán	2	1	1	3:2	2
6. Tömörkény	2	1	1	3:3	2
7. Eperjes	2	1	1	3:5	1
8. Szentesi VSC	2	1	1	3:6	1
9. Árpádhalom	–	–	–	-:-	–
H. MGT	–	–	–	-:-	–
11. Székkutas	2	–	2	2:6	0
12. Csanytelek	2	–	2	1:8	0

Makói járási bajnokság

Pitvaros—Marosíele 4:1, Magyarcsanád—Ferencszállás 4:0, Öföldeák—Földeák 1:2, Kövegy—Szikáncs 2:1, Királyhegyes—Ambrózfalva 1:5.

1. Pitvaros	2	2	–	10:2	4
2. Földeák	2	2	–	5:1	4
3. Magyarcsanád	1	1	–	4:0	2
4. H.-szállás	2	1	1	5:6	2
Ambrózfalva	2	1	1	6:7	2
	2	1	1	2:4	2

a küzdelmet, mert a 15. per
pán a félidő befejezése előtt
mét elérni a háromgólos ve

A második félidő szép
Giricz négyszer talált a há
tudta védeni a Videoton
Csáki gólja után az 55. p
7 méterest védte ki. A szeg
ben felülmúlta ellenfelét é
met aratott. A legjobb dobó
(4), illetve Csiszár (4), Vink

Jók: Baranyai (a mező
ri, illetve Vinklár. A két játékvezető
felfogásban vezette a mérkőzést.

Röplabda

Az Újpesti Dózsa férficsapata végleg elnyerte a Szegedi Szabadtéri Kupát — A nőknél a szegedi Spartacus lett az idei győztes

Nagyszámú közönség előtt fejeződtek be vasárnap a szegedi ünnepi hetek záróakkordjaként a röplabda Szabadtéri Kupa küzdelmei. A férfiaknál az Ú. Dózsa bizto-

1021 Kurucz D. István

1. Enrique Moret kubai képzőművész kiállítása a Szépművészeti Múzeumban
2. Kurucz D. István: Kocsis
3. Berda Ernő: Munkások a gyárban (Fővárosi Művelődési Házban)
4. Percz János ötvösművész kiállítása a Műcsarnokban (Bojár Sándor felvételei)

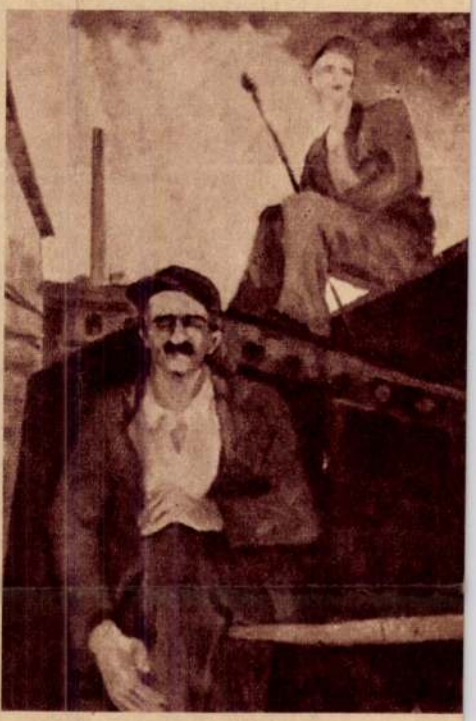

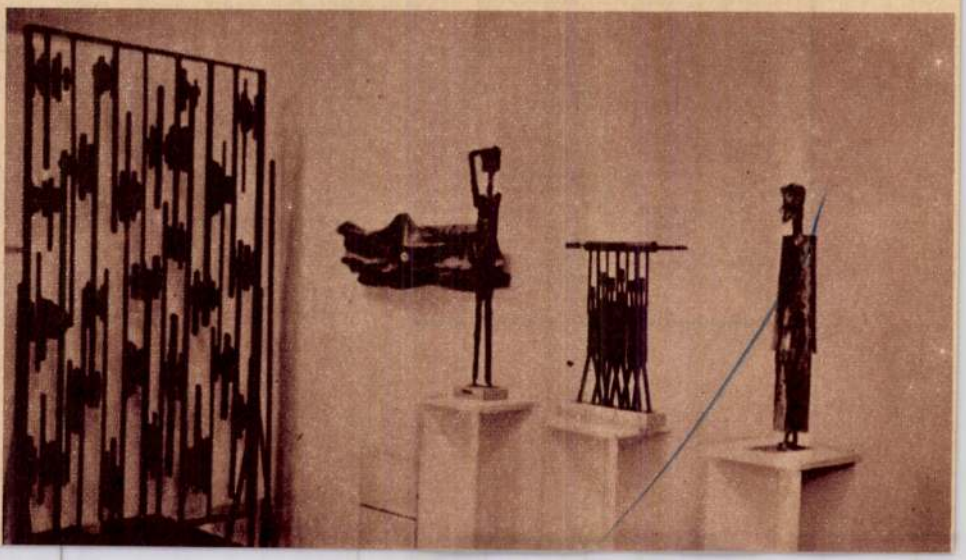

1969 APR
NEPMŰVELÉS
Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi S. u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

A megyei népművelési tanácsok

NAPIRENDJÉN...

A megyei népművelési tanácsok élénkülő tevékenységét jelzik a rendszeresebbé váló ülések. A napirendre tűzött témák azt bizonyítják, hogy a népművelés megyei koordináló testületei egyre jobban megtalálják helyüket, helyesen értelmezik szerepüket.

A **Népművelés** a jövőben rendszeresen regisztrálja üléseiket, a tárgyalt témákat, tájékoztatva ezáltal a többi megye népművelési tanácsát és a népművelők szélesebb közvéleményét.

HEVES MEGYE Népművelési Tanácsa febr. 21-én három témát tárgyalt. A Szakszervezetek Heves megyei Tanácsa beszámolt **a megyében folyó szakszervezeti kulturális munkáról, az üzemi kulturális alapok felhasználásáról. Dorkó József**nek, az SZMT titkárának jelentését élénk vita követte, amelyet az együttműködés szándéka hatott át. Megállapodtak, hogy május végéig kidolgozzák az intézmények közös fenntartásba vételének konkrét tervét, amelyet — a szükséges egyeztetések után — a Tanács szeptembri ülésén újra tárgyal.

A gyöngyösi Városi Népművelési Tanács — a megye egyik legaktívabb testülete — **beszámolója 1968. évi munkájáról** tapasztalatcserét szolgált. Eredményei (az anyagi erők koncentrálásában, a népművelés társadalmi bázisának növelésében stb.) példaként szolgálnak másoknak.

A MNT elfogadta 1969. évi **munkatervét,** és megállapodott, hogy üléseit felváltva a résztvevő szerveknél rendezi.

NÓGRÁD MEGYÉBEN is ugyanezen a napon volt MNT ülés. Az első napirendi pont előkészítésében két munkabizottság is részt vett. **Kelemen István,** az MNT titkára terjesztette elő javaslatát a 105/1968. (M. K. 1.) MM számú utasítás végrehajtásának megyei tervére **(a művelődési központok, klubkönyvtárak működési útmutatója, irányításuk rendszere és vezetőik feladatköre).**

Szorosan kapcsolódott az első napirendi ponthoz a pénzügyi albizottság jelentése **a kulturális alapok felhasználásáról.** Az 1966-ban megvizsgált 25 községben újra elemezték a művelődési otthonok, termelőszövetkezetek, kisipari szövetkezetek és általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek népművelési célra fordított pénzeszközeit, azok felhasználásának módját. A vita a hatékonyabb **összehangolás szükségességére** és bizonyos **kihasználatlan lehetőségekre** hívta fel a figyelmet.

A BÁCS MEGYEI Népművelési Tanács február 22-i ülésén **Ujvári Lajos** városi vb elnökhelyettes terjesztett elő jelentést **Kecskemét népművelési helyzetéről.** A nyílt, őszinte hangú elemzés és a hozzá méltó vita a megyén túlmutató általános jellegű problémára (a megyeszékhelyként működő járási jogú városok gondjai) mutatott rá. Az MNT koordináló szerepe ebben a tekintetben is **érvényesülhet,** sőt kell is érvényesülnie, de néhány szervezeti gond, meggyökeresedett gyakorlat nehezíti a megoldást. Az együttműködés szándékát hangoztatták a vita résztvevői, és ennek szellemében meg is állapodtak néhány konkrét tennivalóban.

A járási művelődési központok területi (módszertani) **munkája** volt a második téma. Itt kevésbé színvonalas vita bontakozott ki. Valójában nem is MNT elé tartozik ez a probléma. Példamutató viszont, hogy az ülésre meghívták a járási népművelési tanácsok elnökeit — **okulásul** és nem is hiába.

Amikor négy éve — az Alföld c. folyóirat vitájában, majd a debreceni ankéton — egyesek *a népművelés fogalmának korszerűsítését* sürgették, még kevesen voltak meggyőződve e javaslat fontosságáról. Akkor úgy látszott, hogy a fogalom bővítése és újrafogalmazása nem több elvont bölcselkedésnél. Akik a gyakorlat gondjait szerették volna tisztázni, a korszerűsítést *álproblémának* tekintették, s az egészet azzal intézték el, hogy a korszerű népművelés nem más, mint *a korszerű világnézet és a korszerű műveltség terjesztése,* a korszerűség mibenlétén felesleges tehát meditálni, helyette inkább *a jó munka ismérveit* kell meghatározni és a gyakorlatba átültetni.

Ma már nyilvánvaló, hogy a korszerűség jegyeinek ismerete nélkül a gyakorlat egyetlen problémáját sem lehet megnyugtatóan rendezni. Az is világos már, hogy a korszerűség nem pusztán a *tartalomra* vonatkozik. Korszerű gondolatokat lehet korszerűtlenül közvetíteni, ami feltétlenül rontja a hatást. De a korszerűséget azzal sem lehet elintézni, hogy *új formákat* alkalmazunk. A korszerűséget *a népművelés egészére kiterjedően* kell meghatározni, mégpedig úgy, hogy munkánk minden eleme egyfajta *korszerű szemléletből* következzék.

A korszerűsítés igénye tulajdonképp nem más, mint annak a felismerése, hogy változnak a népművelés iránti társadalmi igények, s a megváltozott körülmények közt másfajta tevékenységre van szükség. Azt kell keresnünk tehát, hogy a változások *mit tettek elavulttá* a gyakorlatban. Feltehető, hogy nemcsak egyes eljárásokat, hanem egy egész elmaradott *szemléletet* kell itt „tetten érnünk", kell újabbra cserélnünk. Ezért arról, amit elavultnak mondunk, bizonyítanunk is kell, hogy eltűnt viszonyok hagyatéka és egyben egy összefüggő látásmód tartozéka.

Már az *Alföld*-vitában is legerősebben a népművelés *szűkebb* és *tágabb* értelmezése körül csaptak össze a vélemények. A gyakorlat felől ugyan mindegynek látszott, hogy csak a művelődési házakat nevezzük-e népművelésnek vagy a könyvtárakat, múzeumokat, mozikat, színházakat stb. is. A tágabb felfogá

Kurucz D. István: Lóvásár.

A javaslat még nem felvétel

A 2-es számú vizsgabizottsághoz nyitunk be. Egy szőke fiatalember a táblánál vektormennyiség-számítással küszködik, nem sok sikerrel. Hárman a padokban készülnek, az ötödik jelölt pedig — sötét hajú, élénk szemű lány — a matematikus vizsgabizottsági tag előtt folytatja azt, amit az előkészületi idő alatt nem tudott befejezni.

Ő végez elsőnek. Az elnök összegezi a pontszámait. Hatot középiskolai, hat és felet az egyetemi felvételi vizsga eredményeiért kap. „A vizsgabizottság a feleletet elfogadja és felvételre javasolja" — ezekkel a szavakkal zárja az elnök a felvételi lapot. A javaslat azonban még nem felvétel. Vajon

tám egy példát egy ... jellel ... A rajzom? Ahhoz pest, hogy a gimnáziumban raj zot nem tanultunk, egészen jól si került ...

Bár aligha indokolt a kérdés, mégis kimondom: mi lesz, ha nem veszik fel?

S a lány, aki — mint mondja — azért is szeretne továbbtanulni, mert akkor megrendszabályozhatná bátyját, aki ugyancsak itt tanul, és nem sokat ad magára, így válaszol:

— *Elmegyek műszaki rajzolónak s aztán megpróbálom újra és újra, addig, amíg sikerül ...*

Vannak, akik várakozáson felüli rosszul szerepelnek. Mi lehet a oka, hogy a technikumból 7 pon tot hoz magával valaki, s nok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1968 AUG 10

1021

Ma nyílik:
Kurucz D. István kiállítása

A Művelődési és Sportház korábbi gyakorlatához híven ismét egy érdekes képzőművészeti kiállítással lepi meg látogatóit. Ezúttal Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész alkotásaival ismerkedhet meg a művészetszerető közönség.

A külföldön is elismert művész, az Alföld szerelmese 41 képet vonultat fel a galéria falán, valamennyi sajátos hangvételű, mindenki számára érthető művészi alkotás.

Az ünnepélyes megnyitóra ma délután 5 órakor kerül sor a Művelődési és Sportház galériájában, ahol D. Fehér Zsuzsa dr. művészettörténész mond beszédet.

A volt Rudnay, Szőnyi, Réti, Benkhard tanítvány szombathelyi bemutatkozása minden bizonnyal nagy sikert arat.

A yogik „tudománya"

Van-e orvosi magyarázat a yogik tudományára? Az indiai orvosok szerint a varázslók a fakírok, és a yogik nem születnek emberfeletti adottsággal, nem földöntúli lények, csupán rendkívüli akaraterejükkel uralkodnak testük felett. Mutatványaik hátterében tehát akaraterejük áll. Így például azok a yogik, akik „megállítják szívdobogásukat", nem tesznek mást, mint azt, hogy összehúzzák mellkasizmaikat. Hosszú kísérletezésekkel, visszá-

Kurucz D. István.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1964. JAN. 12

9021

MŰTERMI INTERJÚNK.

Kurucz D. István SZOT-díjas festőművész:

— A szakszervezetek tavasszal rendezendő Dolgozó emberek között című kiállítására készülök három képpel. Változatlanul kedvenc témám, az alföldi táj ihlet. Két képem — Kútnál, valamint Aratás címmel — már elkészült, a harmadikon most dolgozom.

om előtt.
felhúzni a
káló sörös-
hozzá mer-
la asszony
zobában.

y is rajta
gyaljelmezt
m a tükör
apockámra
vesen ille-
Angéla asz-
t a hátsó

ugyancsó
bagyűjtő
badtűzi
a levese
is volt b
szere, h
mett ke
mondta
hagymal
borsos c
ranyi p

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kurucz D. 1982.

TÜKÖR
Budapest

1021

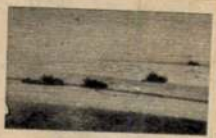

TORNYAI JÁNOS MÚZEUM VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT

A Nemzeti Galériában múlt esztendőben rendezett retrospektív kiállításuk óta a hódmezővásárhelyi művészek az országos figyelem előterébe kerültek. Ezért is fogadta különös érdeklődés tizenhatodik őszi tárlatukat. Ami kiváltképp összefűzi őket, együttélésük a tájjal és e tájak népével. A tárlat egészének szintje megnyugtatóan egyenletes. Képünkön *Kurucz D. István* festménye.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JUL 5

SZABAD FÖLD
Budapest

Kurucz - D. István

1021

1970. JÚLIUS 5.

Csikós

Kurucz D. István festménye

...Nagy sikert van...
az
ALMA-
VODKA-nak

CSOKOLÁDÉFLIPP

3 dkg kakaóból, 5 dkg cukorból és ½ l tejből kakaót főzünk. Ha felforrt, levesszük. Öt tojás sárgáját 30 dkg cukorral habosra kever-

Kurucz D. István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA
1964 JUL – 5.

Utiélmény

– Most érkeztem haza egy felejthetetlen, csaknem hat hétig tartó szép útról. Jártam Olaszországban, Franciaországban, Angliában, Hollandiában és az NSZK-ban – meséli Kurucz D. István, SZOT-díjas festőművész. – Természetesen múzeum, kiállítási csarnok, múzeum, kiállítási csarnok... ez volt a fő program. S a legnagyobb tanulság: a néhány évvel ezelőtti mindenekelőtt álló absztrakt-divat lassan kiszorul a galériákról, helyét a figuratívabb kompozíciók, az érthetőbb alkotások foglalják el, úgyhogy az itthoni absztrakt-láz, úgy vélem, kései már... Nagy örömmel tapasztaltam azt is, milyen őszinte érdeklődés nyilvánul meg a mi művészetünk iránt Nyugaton, sok galériatulajdonossal beszélgettem, akik elmondották, hogy kifejezett programjuk a közép-európai, köztük a magyar művészek alkotásainak bemutatása. Magam is megállapodtam Milánóban, képeimből itt egy kiállítást rendeznek majd jövőre.

NÉPSZAVA

hajnal« tr
»Szépvir
jnalig ber
estéken.
húzó jeg
megtek a
mény lá
a traktoro
sek öltött
..

*

nös esték következtek. Eltérőek, külön-
megszokottaktól. Az eltérést kivált-

ivóba, Marjin
geleken, esték
is kerülte vol
totta a motort

NÉPSZAVA

ARCHITECTS

József Kocsis, Barnabás Kocsis, Gáspár Kocsis, Attila Kutasi

Csaba Masznyik

And God Saw That It Was Good

Evangelic Church, Szentendre

It is no exaggeration to say that Hungarian Lutherans have assisted the birth of several architectural works in ecclesiology in the past two decades, more and more significant ones than all the other churches and congregations altogether. One of the main reasons for their success is the architectural committee operated by the building-construction section of the church, a body which selects the designers of the majority of new developments by tendering. The latter is a careful selection of well-famed evangelic architects including László Benczúr, Béla Pazár, Tamás Nagy, János Krähling. Even though designers of the individual buildings also come from the very same circle, these tenders are also open ones: architects outside of the Lutheran church are invited regularly to apply, especially those with some relevance or linkage to the location at issue.

IT WOULD BE difficult to prove to what extent the winner of the tender in 2000 was influenced by the origins of the „autochthonous" designers who are deeply rooted in Szentendre. Yet I tend to think it had to matter: it is not by chance that besides other prestigious designers (such as Béla Pazár, Zsófia Csomay) it was exactly Kocsis and his fellow architects who had thought of the solution which had been able to make advantages out of the strict necessities of the programme and the narrowness of the construction site available. The compulsory framing which was surprisingly a firm need articulated by the clients' side resulted in a viewpoint that the church should face the small square at the foot of the bridge via its sanctum. The majority of applicants positioned the bulk of the church on the street-side and opened the entrance from the narrow yet busy by-street.

Kocsis and his fellow architects had an unusual yet genious idea: that of linking the intimate courtile in front of the church entrance to the public area next to the bridgehead via a narrow communicating way along Bükkös Stream.

Beyond the witty disposition, an important desicion was made to have a variety of architectural phrasings for the complementary functions associated with the parish and the church. Featured by a calculated raw quality and the genuinely „timeless' character of the bulk of the building, of its stone-facing ans natural slating are emphasized by the „current" plastered dwelling-house with a tiled roof and additions from the direction of the street by the power of contrast. With this gesture the designers deliberately resigned from creating a unified „work"; the interior coherence was consistently limited to the building of the church, its interior and the belfry.

Details of the church building, solutions seen on the belfry, the interior furnishing –independently of recognizable references and precedents (such as Carlo Scarpa, István Janáky, Tamás Nagy) – have come to join one other in a unity well worthy of recognition. Yet the main conclusion and moral – beyond all this – is the composition of the interior. This space has no predecessors in the ecclesiology of the modern age – at least not that I know of. The Venetian stucco covering the walls is actually modern imitation marble which is a kind of „noble material" as far as its appearance is concerned, and is much favoured by well-to-do people in their homes, as well as in cafeterias and restaurants for decorations applied on a variety of surfaces. Yet here in an almost crypt-like space reduced and simplified to the extremes the shine of silk-like surfaces raises our fancy to the skies, moving the soul of any viewer.

The blue of the sky, the air and the ocean enriched the overall impression with associations that turn the interior into a genuinely sacred church.

The coolness of the „crypt" is counterbalanced by the warmth of the benches made of larch. The darker brownish of the floor-tile may as well be re-

FOTÓK • PICTURES • HAJDÚ JÓZSEF

garded a symbol of earth, whilst the rows of benches represent the world of people in-between the „sky" and the „earth".

Besides its indisputable values I should argue against the architectural solutions of the parish and the complementary functions, the most striking questions being the building height of the parish and the large mass of the roof with overhanging eaves. By having a pseudo-attic starting above the brow of the upper floor – that is a reduction of the bulk of the parish – the view of the church from the entrance side would have made more headway to assert itself.

Several articles have already analysed the building by Kocsis and his team, concerning also the relationship between the building and Szentendre. Outstanding of them is an authentic review by András Szalai. After considering myths associated with the character of the town, the preservation and continuation of its traditions, he goes on tackling the issue of the criteria of a „good" building, and concludes: „In relation to the contemporary architecture of Szentendre, and by the way of the complex (...) one finds it is about a lot more than that. Namely the fact that the new evangelic congregational point erected on the bank of Bükkös Stream – also as viewed from the perspectives of longish decades did not only produce bad buildings – is perhaps, but more probably the only public building in Szentendre which perfectly embodies the architectural spirit able to create „contemporary consciousness" (to quote Béla Hamvas) whilst continuing traditions of the town and also evolving them."[1]

It is much of a commendation and recognition, not only praising the building and its creators, but also setting a good example. As far as the quality and the standards of a country's architectural art is concerned, the most important is the opportunity of learning from one another, and there is nothing better than tangible models that can be observed.

Whereas we also know that creators in the process of producing successful works that are unique indeed are in turn just devices in the hands of God the Creator.

And the Lord God said let this building be my house. And the Lord God created his house to host congregations of centuries to come. And God saw it was good. In the 20004th year of the Lord, on the 21st day of August.

1. http://www.epiteszforum.hu/holmi_detailed.php?mhmid=3155

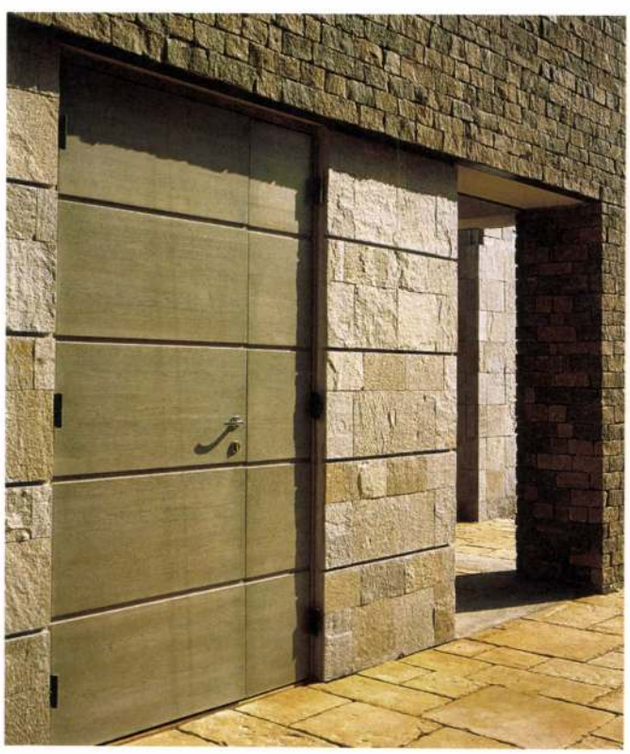

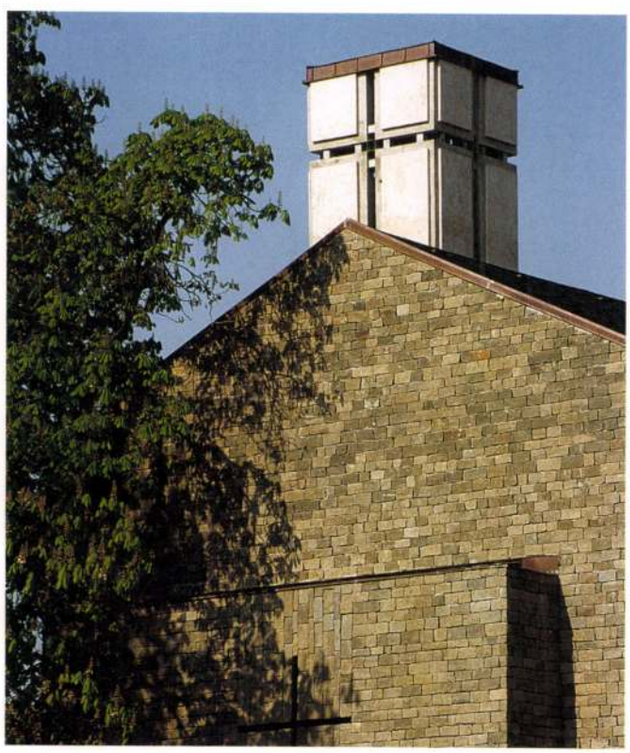

MDK

Kurucz D. István, festő

Szerepel a hajdúnánási

tárlaton.

—: Vázlat kiállítás 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 29.

Kurucz D. István

1. Tanya olajtemp. 50x90
2. Aratás repr. olajtemp. 66x125
3. Puszta —"— 65x138

Tizenkatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Kurucz D. István, Jestő

MDK

4 Czók Galériában nyílik meg kiállítása.

– : Hallottak

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 21.

Kurucz D. István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 VIII 20

NÉPSZABADSÁG

Budapest

KURUCZ D. ISTVÁN festőművész kiállítása pénteken nyílik a Csók István Galériában.

1021

MDK.

Kurucz D. István

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 jan. 31.

Kurucz D. István MDK

Szántó Kovács János, 1950. olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Kurucz L. István

aktívan szerepelt az iratai magángyűjteményéből rendezett kiállításon.

Nejtrava 1966. VI. 10.

MDK.

Kurucz D.István

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

Kurucz D. István, festő MDh

Baroda, Chandigarh és Új-Delhi

kiállításán szerepel.

–: Magyar festészeti tárlat India három

városában 7.

NÉPSZABADSÁG

, Bp. 1967. Jan. 31.

M.D.K.

Kurucz D. István

Müve a kiállitáson

Tanya ,
Téli táj,
Aratás,
Juhász

Ritly Valéria: A XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Magyar Nemzet 1966. okt. 22. 4.l.

Kuncz D. István, festő MDK

Egy-két képével kiválik az együttesből.

Rózsa Gyula: Országos Képzőművészeti Kiállítás Miskolcon 9

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 21.

Kurucz István, festő MDh

A Sportkórház részére készít seccot.

(László): Honorárium és nívódíj 2

ESTI HIRLAP br. 1966. aug. 13.

Kuzucz D. István, festő MDK.

Kiállítottak műveiből.

–: Az Alföld festészete – Moszkvában 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. márc. 11.

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Secco falképet készitett a Sportkórház épületébe

Napló

Magyar Nemzet 1966. dec. 11. 11. 1.

.K.K.

Kurucz D. István

Lóvásár c. képéről repr.

Nők Lapja 1966. nov. 26.

Kurucz S. István

szerepelt a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

Tiszatáj 1964. dec.

Thurner D. István

festő

M.D.K.

Tájképei képviseltük a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A VII. Szegedi Tárlat.
Művészet, 1967. március – 41 lap

MDK

Kurucz D.István

Kiállitási hir

Szabad Föld 1968 juli.28.

SZETVÉDELMI HIVATAL
, EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Kurucz D. István

„Gubásol" c. Zépe szerepel
a „Magyar Művészet 1945-1969" Zi.Kiltatón

Magyar Nemzet 1969 október 12
12. old.

MDK

Kurucz D. István, festő

Két régi és jellegtelen vázlata látható a vázlatkiállításon.

Tóth Endre: Egy úttörő kezdeményezés Hajdúszoboszlón 70-71.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. szept. XXI/9.

Kumcz D. István

Aratás
Tanya
Puszta a lépe emlékve
a XVI. vásárhelyi őrzi táslatan

Magyar Nemzet, 1969 október 29
4. old

Kurucz D. István MDK

Freskóterv, olf.

Műcsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Kurucz D.István

Tanya

Müvészet 1967 jan.p.37.

Kovacs S. István

Szerepelt az indiai első magyar képzőművészeti kiállításon.

MN 1967. jan. 31.

Kurucz D. István

Szerepel a Lajdunaboszlói várlaszkiállításom

Esti Hírlap 1970 VII. 1

Kurucz D. István
festő

Méltatás.

Moldovay Győző: Fejér Csaba...,
Művészet, 1970, május – 33 sap.

Kurucz D. István

Az alföldi festészet egyik legegyénibb hangu képviselőjének nevezi a müvészt Perneczky Géza: "Három kiállitás" c. beszámolójában. A tárlatot a Csók István Galéria termeiben rendezték meg. A kritika a müvek tartós életkésségét dicséri. "Kurucz sürü, nehézkes faktura festésmódja kitünően alkalmas arra, hogy a föld sulyát, mozdithatatlan tömegét érzékeltesse." Megmeliti a számtásokat, végtelen legelőket ábrázoló képeit, melyeket hitelesnek tart, s elismerésre méltónak.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. május 30.
XIV. évf. 22. sz. 12. lap.

Kurucz D. István

1962 a Velencei Biennalén állítja ki műveit. Táblaképeket, freskókat és kerámia falképeket alkot. Munkácsy díjas (1953), SZOT díjas (1962).

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. /Fonó György, Kis Tomás/. Bpest, 1969. 1-617 f
310 f.

Kurucz Dersö

az itáliai quattrocento freskóinak lapidáris nyelvét a parasti realizmussal ötvözte.

Kritika 1971 február
23. old.

Kurucz D. István

1. Aratás olajtemp. 120x48
2. Hortobágyi — " — 60x92
ménes

Dolgozó emberek között
képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968

Kurucz D. István

Aratás olajtempera 120×48

Hortobágyi mének olajtempera
60×92

Dolgozó emberek közötti képzőmüv.
kiáll. Ernst múzeum, 1968. jan.

Kurucz D. István

Márant megálló temp. 120x90

Hóolvadás —"—. 120x60 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat

1972. jul.- szept.

Kurucz D. István

A Szegedi Képcsarnokban rendezett kiállitása május 5.-én nyilik meg, -közli a Kiállitássok c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 29.
XVI. évf. 18. sz. 2. lap.

Kurucz D. István

Bemutatott művei:

"Aratás", olajtempera, 48 x 120

"Naplemente a Hortobágyon", olajtempera, 120 x 65

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

1968.

Kurucz D. István
festő

Méltatás

Isi gmondi Mária: Vásárhely variázsa.
Nők Lapja, 1972. jan – 2 szám.

Kurucz D. István, festő

Kiállításának ismertetése, vizsgálata alkotásainak és csoportosítása, értékelése.
(Szeged, képcsarnok bemutatóterme.)

Tandi Lajos: Négy festő — négy táblat

91-94.

XXVI

TISZATÁJ. Szeged, 1972. december 12.

Kurucz D. István, festő

Asszonyok c. kép:

Rep.

– : A XVIII. Várad helyi bőni Tárlat anyagából

Műmelléklet: III.

TISZATÁJ. Szeged, 1931. november XXV/11.

Kurucz D. István, festő

Aratás c. festménye :
(1960.)

Repr.

Dr. Lánczi Sándor: 7. A felszabadult munka
1940-1945.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. okt. 12. XXVIII/41.

Kurucz D. István, festő

Példa ként megemlítve.
(A XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyitóján.)

Szine Mihály: A hűség jegyében

1166-1168.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. december XXV/12.

Kurucz D. István, festő

Megemlítve: MAVAUT megálló, Hétköznap c. képe.

Lacsó Katalin: Kiállítási napló – XVIII. Szegedi Nyári Tárlat 93–96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Kurucz D. István, festő

Megemlítve.

Laczó Katalin: Fülöp Erzsébet

123–124.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. március XXVI/3.

Kurucz D. István, festő

Megemlítve: „elő előd".

↓

Deř Endre: Gondolatok a XVI. Alföldi és a IX. Délalföldi Tárlat ürügyén 85-86.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Kurucz D. István, festő

Barátja s művéni szándékokban is társa [volt] Szabó Ivánnak.

Bodri Ferenc: Szabó Iván művészete

82-87.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. december XXVI. / 12.

Kurucz D. István, festő

Egy tanyaképe látható a
tárlaton.

Lacsó Katalin: Kiállítási napló
– Műgyűjtők kiállítása 93–96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI. 10.

Kurucz D. István festőművész

Kaposváron, a Képcsarnok Vállalat kiállítása megnyelt, a gyűjtők festménybemutatója ürmen, hogy az elmúlt 25 év alatt kiállításra és vásárlásra kerülő műveket megismerjük. A művész alkotásaiból is láthatunk e tarlaton.

H.B.: Gyűjtők festménybemutatója a Vaszary-teremben!

Somogyi Néplap, 1974. ápr. 3.

Kurucz D. István festőművész

a képzőművészeti ízlés mérése reprodukciókkal. A második sorozat:

az alanti vizsgálathoz tartozó ízlés mérés második sorozata már olyan képeket is tartalmaz, amely még jobban eltér a hagyományos látványhű ábrázolástól. Hogy maradjon azért választási lehetőség, a sorozatot mai festők látványhű képei egészítették ki, a válaszokban a művész festménye a második helyen áll.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgálat munkások között.

Új Irás, Budapest 1973. okt. 48. old.

Kurucz D. István

A VII. Balatoni Nyári Tárlaton a festészeti díjat elnyerte.

Népszava, 1974. júl. 9. 102. erf. 158 sz. 5p.

Kuszucz D. István

„A szegény ember élete" és a „Szegény asszony élete" c. művei említve.

Népszava, 1974. ápr. 4. 102 évf. 79 sz. 12 p.

Kurucz D. István

Tarulmány. (sajz)

Népszava, 1974. ápr. 4. 102 elf. 79 sz. 12 p.

Kurucz D. István

Tanya (grafika)

Népszava, 1974. dpr. 4. 102 erf. 79 n. 12 p.

Kurucz D. István

Hatvanban, a Vörösmarty Művelődési Központban 1974. márc. 3-án kiállítása nyílt Szabó Iránnal együtt.

Népszava, 1974. márc. 5. 102 cíf. 53 sz. 5 p.

Kurucz D. István

Kiállitás nyilt VI.1-én a veszpreémi Dimitrov Művelődési Házban Kurucz D. István festőművész és Szabó Iván Munkácsy dijas szobrászmüvész alkotásaiból.

Munkácsy D.

Magyar Hirlap 1974/15o 13.

Kurucz D. István, festő

Kiállít. Megemlítve: Juhász c. képe.

Nagy Zoltán: A 19. városhelyi ősi tárlatról 7.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 24.

Kemenes D. István.

„Vásárhelyi utca" (versek)

Kortárs, 1972. aug. 1344 old.

Kurucz D. István

a spoletói művészeti fesztivál szervező bizottsága meghívta hazánkat egy festészeti kiállítás bemutatására. a művész alkotása szerepelni fog a kiállításon.

Esti Hírlap, 1972. jún. 12.

Kurucz D. István

A Gongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi tanács műtár gyvásárlásai-ból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás ma ünegyélik, melyen szerepel műve.

Meglúvó

1974. Okt. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 MÁJ 15
Népújság (Heves)

Kurucz D. István festő
1021

Farkas András:

Kurucz D. István és Szabó Iván egri kiállításáról

A béke és barátság hónapja keretében a Mongol Népköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója tiszteletére nyílt meg Egerben, a Művelődési Központban Kurucz D. István festő és Szabó Iván szobrász együttes kiállítása, amelyen bemutatják a mongóliai útjuk során szerzett élményeikből származó alkotásaikat.

KURUCZ D. ISTVÁN képein a zord fenség, a meg nem közelíthető, festékkel talán ki nem fejezhető csend honol. A hósipkás hegyek alatt ott a síkság, ahol aratnak, tehát terem a kenyér és az élet, mégsem ad melegséget még az aratás aranyló színe sem, mert ebben a síkságban eltörpül az ember is meg a jurta is.

Ha Kurucz D. István képeit végigolvassuk, — hiszen híradások ezek egy nekünk rokonszenves és testvéri nép által lakott országból — úgy tűnik, hogy ebben a tájban az emberek nem olyan sűrűséggel élik az életüket, mint mi, itt, nálunk. Ha itt egy lovas megjelenik, az esemény, mert az emberi mozgás ebben a végtelennek ható ázsiai pusztaságban nem ver akkora hullámokat, mint nálunk.

A legtöbb mondanivalója a mongol hegyekről van Kurucz D. Istvánnak. Képeiben és vázlataiban ezt a nehezen felpattintható látványt kerülgeti a művész, mintha azt akarná, hogy valami varázslat megnyissa ezeket a síkságra néző vad hegyeket. Háttérnek teremti újra a sziklákat, amikről a fény lepattan és hűvösen pattan le, mert valahol északon ilyen zárkózott az élet. A Magányos jurta című mű az egyedüllétet nyomasztja a nézőre is, de nem több melegséget, emberi illatot árasztanak a Jurták, az Olvadás, a Tél című képek sem. A Mongol táj, az Aratás Mongóliában, a Pásztor, az Ulánbátor mintha oldani igyekeznék a táj titkos idegenségét, amelyet Kurucz D. István itt magas művészi fokon ábrázol.

Obsitosok
ztatása

dult hazánk több mint negyedszázados fejlődésének eredményeiről is. Végezetül hangsúlyozta, hogy a jelenlevők példamutató szolgálatot teljesítettek hadkötelezettségük idején, valamint a katonai igazgatás területén és a közéletben is elismerésre méltó eredményeket értek el, amelyért a Magyar Néphadsereg és a Hazafias Népfront köszönetet mond, méltányolja munkájukat. Szívből kívánják, hogy valamennyien még sokáig erővel, friss hittel, meggyőződéssel éljenek, dolgozzanak a társadalom és személyes boldogságuk javára.

Az ünnepi beszéd végén *Bukuli István* obsitos, az Egri Csillagok Tsz gépkocsi-előadója, aki a II. világháború idején társaival bát-

Bukuli István átadja a fegyvert Barta Györgynek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

Kurucz D. István

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1972 AUG 20

...ett, s én nem is ... — De hát én nem halottal almodtam.
gyökere az.

1021

KURUCZ D. ISTVÁN: MÁVAUT-ÁLLOMÁS

VASÁRNAP,
1972. AUGUSZTUS 20.

— Fél óra reggeli és egy óra ebédidő megszakítással, reggel hattól este hatig rostálok. Otthon a munka után rádiót hallgatok, tv-t nézek.

— Nekem ugyanez a mai program.

— Én hajnali négykor keltem, ellátam a jószágokat. Hétkor kezdtem idebenn, este hatkor végzek. Utána, amíg látok, újból a háztájiban dolgozom.

— Hétkor kezdtem a műhelyben, fél négyig tart a munkaidő. Szervestrágyaszóró kocsit javítunk, utána egy Sz—100 következik. Ha hazamegyek, akkor a szőlőben teszek-veszek. Este rádió, tv.

A kérdés az volt: *hogyan telik el a mai napjuk?*

A vasárnapok most már inkább különböznek a hétköznapoktól, mint eddig: a nyári munkacsúcs a vége felé jár, az őszi még nem kezdődött meg. Farkas Ilonáéknál disznóvágás volt vasárnap délelőtt. Délután könyvet olvasott, az „Egyszer volt szerelem"-t, Szilvási Lajostól. Este Mártélyra ment szórakozni. Jól érezte magát.

Kovács Lídia szülei szalmát kazaloztak, ő főzött, takarított, délután segített a kazalozásban. Este Beaumarchais vígjátékát, a Figaró házasságát nézte a tv-ben. Tetszett neki.

Dékány Mihály délelőtt 10-ig a tsz-ben dolgozott, aztán otthon folytatta. Nemrég vettek egy tanyát, azt hozzák most rendbe. Négyőjük közül egyedül ő házas, hároméves kisfia van. Ritkán jut-

aztán beköltnék már itt
katonaidő, a
visszajövök-e
mikor? Elég
majd valami
részét le leh
tatarozásra g
vonulásom el
jogosítványt.
pel egy sajá

Farkas Ilon
keresek, a r
tem haza. N
jobb a város
de lehet, hogy három műszak, aztán a bejárás, vagy az albérlet... Minden testvérem idősebb nálam, mindannyian férjnél vannak, illetve nősek már. Egyelőre semmiképpen nem gondolok a férjhezmenetelre, vagy csak mint távoli dologra. A pénzt, amit keresek ruházkodásra, szórakozásra költöm. Komolyabb gyűjtést akkorra tervezek, ha férjhez mentem. *Milyen férjet képzelek?* Mindegy, hogy földműves vagy iparban dolgozik, de szakmája legyen. Egy ideig én is mindenképpen dolgozni fogok. *Nem akarok a városba költözni*, inkább például Kishomokra: közel van úthoz, vasúthoz, de nincs zaj, por, lehet egy kis kertet tartani.

Dékány Mihálynak zömében már jelen az, ami a többieknek csak terv. *Mi vitte rá, hogy tanyát vegyen, s ne a városba igyekezzen bekerülni?*

— Ahol eddig laktunk, egyformán messze volt a lelei úttól is, a szegeditől

helyhez, úth
kerül majd,
szeretnék m
érdekében e
zony innét
Jövőre kicsi
dás a terv.
árát.

Kovács L
a tsz-ben,
ságba. A
keresett, a
600-at.

— Még
a téli foglal
szeretnék in
végezni a g
utána is viss

Visszajönni
ra, a megsz
közösségre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1970 NOV

1021

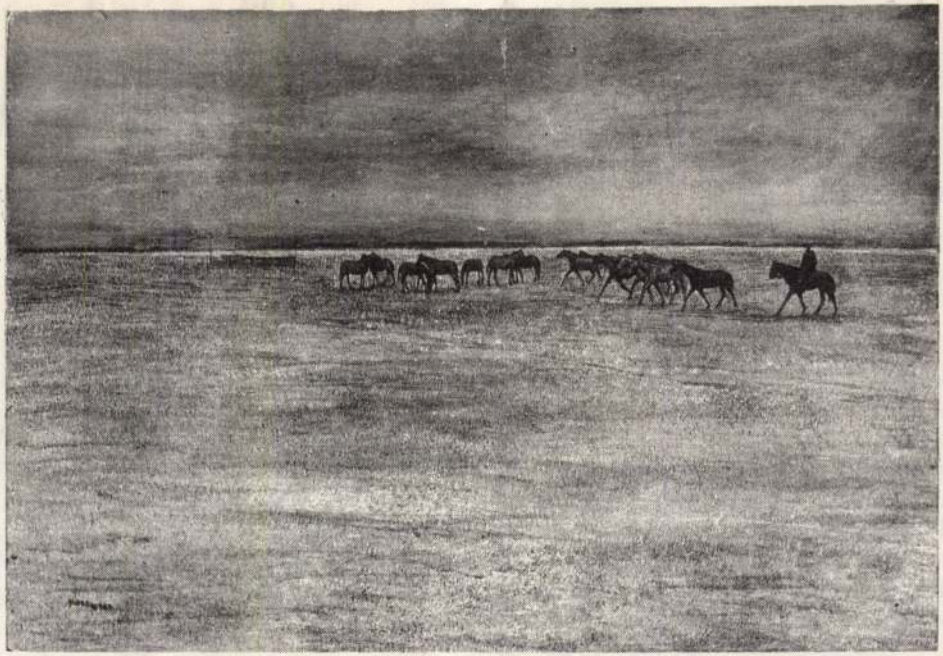

Kurucz D. István

KURUCZ D. ISTVÁN festménye

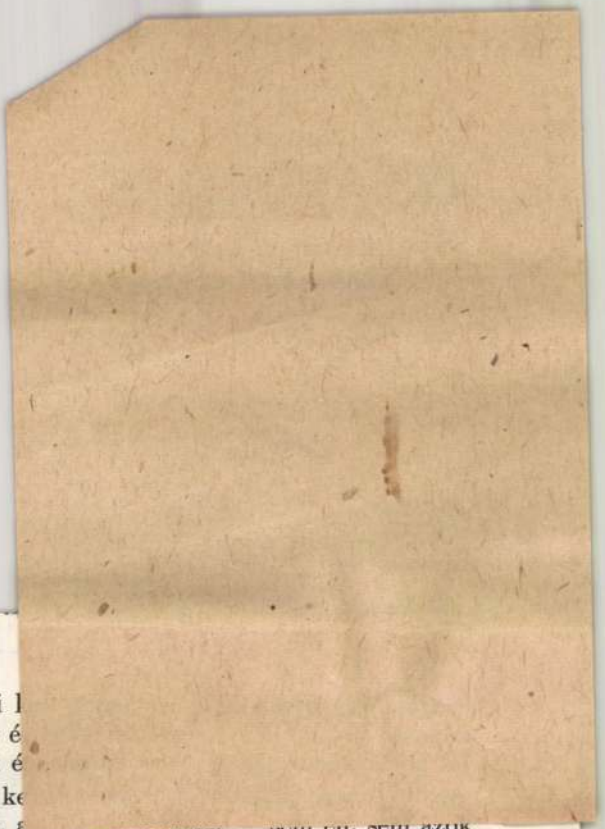

tartalmassá tudja tenni az életem.

— Ne sírj — fogom át a vállát.

Mellette a helyem, de meddig? S mi l
maradjon? — elég Anna szépsége, hűsége é
emésztő hiányérzettel, ami a zöld szemek é

Valahonnan felbukkan egy mondat, ke
feltörni: „Mert szép a lemondás..." Ez az, a
a srácok ott az ablaknál. Már a harmadik fordulónál tartanak, a szomszéd asztalnál leszólítanak két lányt, majd áttelepednek hozzájuk, poharaikkal együtt.

Engem is elkap valami, feléjük intek:

— Igaz, fiúk, mi már így születtünk! Vége a kenyérjegynek! Mi már nem tudunk, nem is akarunk lemondani semmiről!...

Anna sápadtan mosolyog:

— Futni szeretnél? Mehetsz.

— Azért fogom a kezed, hogy el ne fussak.

Egyszeriben úgy tetszik, az esőnek és Anna rosszkedvének előre kitervelt értelme volt. Annyi esetlegességen át valami lényegeshez jutottunk, ami kőként ül meg természetem mélyén. Nem beszélünk róla, mégis tudjuk, mind a ketten ezt a követ tapogatjuk. El kellene távolítanunk, de nem megy. Ketten kevesen vagyunk. Csak egy harmadik erő segíthetne. Én azonban nem hiszek a harmadik erőkben:

A zongora újra szól, ének nélkül. A Bonjour, Kathrin hangjegyei vonakodó, kínos lassúsággal másznak elő a ládából, folyondárként a nő nyakára tekeredtek, a torkát fojtogatják. A kiszolgáló a zongora fedelére tesz egy konyakot, a nő fél kézzel utána nyúl, ráemeli egy magában ülő, keskeny bajuszú férfira (ő fizette neki), s dúdolva belekortyol: „Bonjour, Kathrin..."

Találkozás ez, vagy már búcsúzás?...

— Menjünk! — pattan fel Anna.

Futtában fizetek. Mikor a zongora mellett elmegyünk, a nő bágyadt mosolyt

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszava

1974 APR 4
Kurucz D. István festőművész
1021

A SZÉP SZÓ GALÉRIÁJA

Kurucz D. István

Tanya

A mai magyar képzőművészet egyik igen érdekes ága az ország közepén elterülő Nagyalföld művelődési központjaihoz kapcsolódó regionális festészet és szobrászat, ennek a sík vidéknek a tájaival, lakóival foglalkozó iskola. A nagyobb városok közül Szolnoknak, Hódmezővásárhelynek, Szegednek, Debrecennek jelentős műtörténeti hagyományai is vannak a helyi motívumok feldolgozásában, ehhez az országrészhez kötődő sajátos szellemiség megszólaltatásában.

Korunkban másfél-két évtizede rendkívül megnőtt ennek az alföldi festészetnek a népszerűsége, és azon belül is a hódmezővásárhelyi műhely tekintélye. Amikor Kurucz D István megkezdte tanulmányait, szülővárosából, Hódmezővásárhelyről elődei példamutatásának vállalásával úgy indult el, hogy műveivel szülőföldjét, a falvak, tanyák dolgozó népét szolgálja. Festőnk már a második világháború idején is félreérthetetlenné tette hovatartozását, kiállításra került képei akkoriban a „Viharsarok" nyomott hangulatát, a falusiak nehéz életét tükrözték. Megható állóképeket szerkesztett pályája elején; az évszázadok szükségétől megmerevült szokásokat, mosolytalan arckifejezéseket, félszeg mozdulatokat festette, úgy számolt be gyermekkori emlékeiről, hogy közben megalkotta Vásárhely és vidékének képzőművészeti szociográfiáját. A felakadt tekintetű, szomorú figurák gondot, válságot személyesítettek meg, a befeléforduló, elmagányosodó lélek szenvedéseire utaltak.

Tanulmány

Harminc-negyven esztendeje az ilyetén ténymegállapító irodalom, művészet tette szóvá a történelmi elmaradottságot, hiszen a régi Magyarország középkori állapotai mellett napirenden voltak az égbekiáltó társadalmi igazságtalanságok. Kurucz D. István illúziómentes népi realizmusa megfelelt az akkori falukutató írók hangvételének, első festményei akkor jelentek meg a tárlatok falain, amikor végre napvilágot láttak földijének, Kiss Lajosnak, az elkötelezett néprajztudomány feledhetetlen nesztorának a remekei. „A szegény ember élete", „Szegény asszony élete".

Kurucz D. István — a leghitelesebb szociográfiai írások szerzőihez hasonlóan — tárgyilagos stílusban mérte fel tapasztalatait, azokkal tartott, akik leírásaik pontosságával, az elszomorító esetek szabatos krónikájával követték el egykoron az osztályellenes izgatás vétkét. Nincs azonban az efféle fegyelmezett, szűkszavú előadásmódban semmi szenvtelenség, érzéketlen álobjektivitás. Kurucz D. István művészetében a következetesség, a tisztánlátás vezetett el a tömör, egyszerű festői kifejezéshez; a pontos fogalmazás nála eszmei szilárdságra utal.

Sokan azt hitték, hogy a felszabadulás után, a gazdasági fejlődés előrehaladtával Kurucz D. Istvánnak nem lesz többé oka a komor csend, a mindennapi küszködés piktúráját folytatni. Ma már azonban kezd köztudottá válni, hogy a legtiszteletreméltóbb ipari forradalom se tünteti el egyik napról a másikra az emberi együttélés örökölt formáit; a földműves lakosság életvitele még sokáig el fog térni más foglalkozási ágak megszokott körülményeitől. Anyagiakban, tudnivalókban se gyarapszik problémamentesen egyszerre, egységesen és rohamosan az egész ország. Kurucz D. István új képeinek valóságtartalma, mintha még feszesebb kifejtést kívánna, a motiválás, a szerkezet véglegesebb indoklásra vár, mert hiszen a megjelenítendő helyzetek, folyamatok, emóciók maguk is más összefüggéseket tárnak fel ma, mint akár öt vagy tíz éve; hangulatban, ambícióban, munkában egyaránt új elemek jelentkeznek az ismert változatok mellett. Kurucz D. István az utóbbi időkben tárgyköreit is kibővítette, gyakran dolgozik a Hortobágyon, kétszer eljutott már Mongóliába, a kedélyéhez, szemléletmódjához olyannyira közelálló élményanyagot szervesen be tudta építeni munkásságának eddigi eredményei közé.

Az elmúlt három évtized zaklatott művészetpolitikai eseményei közepette is következetes tudott maradni. Nem mintha mozdulatlanságra kárhoztatná festészetét, inkább alkotómódszerének karakteresen egyéni jellege miatt. Vannak, akik úgy vélik, hogy Kurucz D. István egyfajta népművészeti stilizáltsággal, naivista szófukarsággal ábrázol. Pedig műveinek áttekinthetősége tulajdonképpen megfigyelései természetét követi, azt a gazdaságosságot, megfontoltságot, mely felelősségteljesen összegez, komoly hangon figyelmeztet, szolidáris megértéssel nevel.

Sok minden van Kurucz D. István művészi alkatában, festői nyelvjárásában, ami megfelel a falusi hétköznapok rendezett nyugalmának, a mezőgazdaságban dolgozók szemlélődő életütemének. A Kurucz-képekben mindig van valami végleges, valami befejezett, lehatárolt, határozott; belső egyensúlyuk sohase billen meg, közlendőik sohase kétértelműek, jelentésük világos, a szemnek szóló érvelésük logikus. Értelmüket nem a vulgáris közérthetőség igazolja, hanem az okos képépítés, az életszerű jelképek hitelessége.

A látvány tisztán, bár átírtan jelenik meg Kurucz D. István festményein, rajzain, az érzelmek, gondolatok közvetlenül, mégis áttételesen tanúskodnak az egyének és közösségek sorsában felgyülemlő nehézségekről, bonyolult problémákról. Érdemes művészünk legvonzóbb erénye a rendteremtés, az, hogy áttekinthetővé teszi a mozgás jellemzőit a szorongások eredőit, a lelkiismeret vívódásait. Mindezt az ábrázolás megszervezésével, a képfelület körültekintő kitöltésével éri el. Kurucz D. István kisméretű festményei is nagyszabásúak, mert mellőzik a részleteket, a lényegre szorítkozva érzékeltetik a mondanivalót. Arról győzik meg a képnézőt, hogy — a belére eresztett magyarázatokkal, feltétlen szószaporítással szemben — a festészetben is mennyit ér a tömör, tömondatos kifejezés, a szűkszavúság, összefogó képesség, orientáló célzat becsülete.

Pogány Ö. Gábor

NÉPSZAVA

amás Menyhért

Az iroda nem párnázott bunker

ZEMÉLYES EMLÉKEKKEL EZDI:

— A két ütközet utáni éjszakák prengtető óráit csak az tudja „érkelni", akinek része volt benne. nnak is a választás előtti pillanatai leggyötrőbbek, amikor a „kötelesg", s a lelkiismeret végképp szemfordul egymással. Kivált, ha idéjelben tett kötelesség halmozza az nberben az ellenérzést, amit aztán tudat; a felismerés gyűlöletre lobnt. Semmi keresnivalóm itt. Ez m az én háborúm, nem a mi hárúnk — érlelődött bennem a dön-s. Csak az alkalomra vártam. gyetlen út maradt számomra, átökni az „ellenséghez". Egyik éjaka magától kínálkozott. A hajnal ár a szovjet katonák között ért. élük tértem vissza Angyalföldre, ol laktam. A házat üresen találm. Mindenki a pincékben volt. Két p múlva valamennyien a napfényerészkedtek. „Lássunk takarítász" — javasoltam. Ki-ki a szakmában — magam vízvezeték-szerelő ltam — munkához láttunk.

ÉS EZ MÁR TÖRTÉNELMI MLÉKEZÉS IS:

— Jól tudom, egyetlen ember sorég nem történelem. Mint, ahogy tengercsepp sem tenger. Csepprsunk annyiféleképpen alakul, ányan vagyunk. Összességében a nger: a társadalmi egész. Az egyén legkisebb mozgásra is érzékenyen agál, illetve a legkisebb mozgás-k is érzékeny részese. Hát még az yan társadalmi föltavaszodásnak, vaszáradásnak, mint amilyen a lszabadulást követte...

Reagáltam? Sodrásában — kit m sodort magával a lelkesedés — yszer csak azt vettem észre, más ányt vesz az életem. Pártiskolára ldtek, a Tömegcikkipari Központ emi bizottsági titkára, majd a párt-rvezet szervező titkára lettem. A tári honfoglalások előkészítésében, ntosabban az új igazgatójelöltek választásában is részt vettem.

„Honfoglalások", történelmi őrségltás — nevezze mindenki úgy, ogy neki tetszik. A még élő szemnúk jól emlékeznek azokra a felrt napokra. Amikor az ország tudonosai lettünk, amikor a „minnhez van közöm" önnön történelét alakító cselekvése a szerszámot tó kezek mozdulata lett. A csevéshez jutottaké, az elnyomottak b száz éves jussának szolgáltatva zságot. Nincs az a krónikás, aki

ennek az igazságszolgáltatásnak felszabadító örömét, társadalmi tartalmának mértékét, a munkásemberekből kiszakadó lelkesedést azon a hőfokon, és ahogy volt, idézni tudná...

A „TANULÓ" VEZETŐ ÉVEK:

— De az öröm magával hozta a gondot is. A hétköznapok gondjait. Az államosítást követő napok minden egyes órája arra figyelmeztetett: nem elég birtokba venni a gyárakat, az üzemeket, érteni kell az irányításukhoz, vezetésükhöz is. Vezetni? Azok, akik még tegnap a munkapad mellett álltak. És olyan körülmények között, mint amit örökösként átvettünk? Többszörös próbatételt jelentett az új tisztségviselőknek, s mindenkinek, aki akkor dolgozott, hiszen egy romokba ájult országot, kifosztott gyárakat hagyott örökségül a fasizmus. Számolni kellett a tegnapi tulajdonosokkal, s hűséges alkalmazottaikkal is — ők sem maradtak tétlenek. Mindent elkövettek, hogy hátráltassák a termelést.

Mindennek a súlyát csak akkor éreztem igazán, amikor engemet is kineveztek igazgatónak. Az egyik tönkrement gyár, a Nagytétényi Gumigyár élére kerültem, amely hatvan százalékos selejttel dolgozott. Miután addig a vasiparban dolgoztam, iskoláim sem voltak, s akkor még vezetéselmélet sem létezett, ösztönösen fogtam hozzá az üzem talpra állításához. Rövid idő alatt két százalékra csökkent a selejt.

Könnyű lenne, most utólag, azt mondani: tudtam, mit kell tenni. Szerencsém is volt — az emberek bizalmukba fogadtak. Mert a vezetés nem ott kezdődik, hogy kineveznek valakit, hanem ott, hogy a dolgozók is elfogadják. Ez már saját tapasztalatom volt: a leghatékonyabb munkaerő az emberek bizalma. Enélkül semmit sem tudtam volna megoldani. Ezért nem tettem soha különbséget az emberek között — én előttem a mérnök, a kétkezi dolgozó ugyanazt a „rendfokozatot" hordta. Kezdetleges formáiban annak az egészséges légkörnek a megteremtésére törekedtem, amit ma üzemi demokráciának nevezünk. Ennek a kialakítása kettős érdek, a vezetőnek éppen olyan szüksége van rá, mint a dolgozónak, még azt is ki merem mondani: az üzem, a gyár vezetőjének, igazgatójának fontosabb, senkitől nem kaphat annyi információt, mint a munkásoktól. Amit elengedhetetlennek tartok: a feltételek, a kedvező munkakörülmények megteremtése, ami nélkül nincs joga a vezetőnek követelőzni. Másfelől: a vezető csak akkor tud fegyelmet tartani, ha maga számára is kötelezőnek tartja az általa előírt követelményeket.

No, de nem a vezetésről akartam beszélni, hanem arról; az irányításhoz hozzá tartozik a szigor is, illetve arról, hogy ha valaki mindig jót tesz — jól teszi-e. Erre ugyancsak a „tanuló" vezető évek szolgáltatták a példát. Nem is az évek, az első na-

százalék véget nem érő növelését. Ennek érdekében attól sem riadt vissza, hogy — szabotázs miatt — börtönnel fenyegesse azt a mérnököt, aki nem volt hajlandó felgyorsítani a keverőgépeket, mondva, ezzel csak a selejtet növelnénk. Nem egy ilyen és hasonló túlkapást kellett — nem kis veszéllyel — felszámolnom.

Amiért is az ugrást tettem: innen indult el, s vált országossá a törzsgárdamozgalom.

Mi indította el? Fölismertem, hogy a decentralizált vezetés — egészen a munkapadig —, nemhogy megnehezíti, megkönnyíti a vállalatvezetés munkáját. Az alapja, minden dolgozó érezze: aki itt becsületesen dolgozik, jól dolgozik, ahhoz a gárdához tartozik, amely megkülönböztetett megbecsülést érdemel. A szabályzat többek között azt is előírta, hogy a törzsgárda tagjainak jogukban áll megtagadni egy olyan intézkedést, amely káros. Hogyan tudtá a törzsgárdatag igazát megvédeni felettesével szemben? Helyesebben, hogyan előztem meg az esetleges megtorlásokat? Erre is megtaláltam a megoldást: törzsgárdatag ellen csak úgy lehetett fegyelmit indítani, ha az előzetes feljegyzést én is láttam...

Látta volna, hogy mivé fejlődött az a mozgalom. Most jut eszembe, látnia kellett, hiszen akkor még a gyárban dolgozott, amikor már kétéves „múltra" tekintett vissza. Akkorra már a mozgalom ereje is megmutatkozott. Törzsgárdatagnak lenni rangot jelentett. Ezt a rangot annyira komolyan vették a dolgozók, hogy „megcsúfolóit" saját maguk közösítették ki. Gondolok itt azokra, akik rosszul dolgoztak, többször elkéstek a munkából. A fegyelmezetlenséget „önhatalmúlag" számolták fel. A munkán kívüli együvétartozásuk is példás volt. Majdnem azt mondtam: családias. Így sem túlóztam volna. S a közös színházi látogatások. Nemegyszer fordult elő: az egész színházat kibéreltük...

A HŐSKORSZAK — TÁVLATBÓL:

— Mindaz, amiről beszéltem, mármár úgy tűnik: ki tudja, milyen nagy tetteket hajtottam végre. (Nyugodtan mondhatom többes számban: nem csináltunk hőstetteket.) Végeztem, amit rám bíztak. Erőm és lelkiismeretem szerint. Szolgáltam egy ügyet. Nagy ügyet. A szocializmust, s rajta keresztül a dolgozó népet. Patetikusan hangzik? Lehetséges. Én nem érzem annak. Az, hogy a gyár hússzor kapott Élüzem címet, a SZOT Vörös Vándorzászlaja is birtokában volt, az nemcsak az én érdemem. Valamennyiünké, akik naponta átléptük a gyár kapuját. A dolgozóké, akik végrehajtották a feladatokat. Akiktől bizalmat kaptam a vezetéshez, akiknek bizalmat adtam viszonzásul. Említettem már a bizalom felbecsülhetetlen jelentőségét. Megismétlem: a bizalom hatalmas tőke. Aki adja, annak is, és akik viszont-

velték a munkások függését uraik-. A telepi munkás kezdetben minnt a gyártól, vagy a bányától kaít. Kiszolgáltatottsága tehát már m is lehetett nagyobb. Az életét rülvevő tárgyi feltételek — szelyi holmiját leszámítva — nem a nkás igényét, elképzelését, ízlését, gyát fejezték ki, hanem a tőkés

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 10

Somogyi Néplap

Kurucz D. István

1021

Busók. Kurucz D. István festménye.
(A kaposvári Vaszary Terem kiállításának anyagából.)

ségért

kor is, amikor a *felnőttoktatás* fejlesztését tűzték ki célul. Az általános iskola nevelőtestületének lelkes munkájával szép eredmények születtek eddig is, melyet a lemorzsolódás elenyésző aránya is bizonyít. Célul tűzték ki: az általános iskolát nem végzett felnőtteket rábírják arra, hogy saját érdekükben folytassák az egykor félbehagyott tanulást.

Balatonlelle egész megyére, sőt nem egyszer országos körre ható rendezvények színhelye — nyáron. Itt van például a szövetkezeti néptáncegyüttesek találkozója, itt a Kapolitárlat. A Déryné Színháznak valóságos »bemutató színháza« a művelődési ház. Az ismeretterjesztés, főleg a zenei, igen sokat fejlődött, eredményes a klubélet is. A községi párt-vb szerint ezen a »nyomvonalon« haladva, az eredményeket

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kurucz D.

MAGYAR NEMZET

1966 DEC 11

Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész két, egyenként 16 négyzetméteres secco falképet készít a Sportkórház épületébe.

MAGYAR NEMZET
1985 DEC 1 4

MONGÓLIAI EMLÉKEK

KURUCZ D. ISTVÁN
festőművész

és

SZABÓ IVÁN
szobrászművész

KIÁLLÍTÁSA

CSEPEL GALÉRIA

Bp. XXI .,Rákóczi F. út 142. Tel.: 142-407
Boráros tértől a harmadik HÉV megálló

A CSEPEL GALÉRIA
szeretettel meghívja Önt

1973. november 27-én 18 órára,

a kiállítás megnyitására

Megnyitó beszédet mond:

Dr. Pogány Ö. Gábor
a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

Megtekinthető: december 16-ig
hétfő kivételével naponta 12–18 óráig,
szombat–vasárnap 11–18 óráig.

III

Szilágyi A. ✓
Szabó E. ✓

Horváth Alice 1500
Korabiny Éva. 2000

73 4435 — FNYV 7

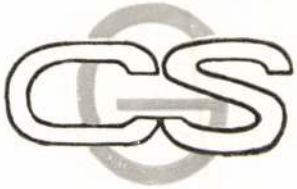

Kurucz D. Istvánt festőművész

Meghívó

1962 SZEP 1

zőművészek alkotásaiból

1021

RIZSARATÁS

Kurucz D. István SZOT művészeti díjjal kitüntetett festménye

Az 1963-as évi egész[illegible]

Milyen lesz a jövő esztendőben az egészségügy személyi és anyagi ellátottsága, hogyan hasznosíthatjuk a rendelkezésére álló eszközöket a legcélravezetőbben? — ezekre a kérdésekre adnak majd választ az 1963-as évi költségvetések, amelyeknek összeállításához rövidesen ezelőtt az Egészségügyi Minisztérium irányelveket adott ki.

Az irányelveket a költségvetések elkészítése során az egészségügyi és szociális intézményeknek kell tartalommal megtölteniük és ehhez a munkához az egészségügyi dolgozók, a helyi és területi szakszervezetek komoly segítséget nyújthatnak az intézeti vezetőknek. Ennek előfeltétele azonban, hogy az egészségügyi dolgozók is ismerjék a költségvetés legfontosabb irányelveit.

A jövő évi költségvetés egyik legfontosabb feladata — a társadalombiztosításban részesülők számának nagyarányú növekedését tekintetbe véve — a lakosság egészségügyi ellátásában eddig elért eredményeket megszilárdítani, illetve egyes területeken (például gyógyszerelés) tovább javítani.

A gyógyszerelőirányzat emelkedése azt célozza, hogy biztosítsák a korszerű orvostudománynak megfelelő gyógyszerelést is, amely egyes esetekben kevésnek bizonyult a tényleges szükséglethez képest.

A munka- és védőruha előirányzat megállapításának kiindulópontja — egyben fontos tényezője —, hogy a keret megállapítása szempontjából nemcsak az állandó főfoglalkozású létszámot, hanem az időszaki főfoglalkozású, a mellékfoglalkozású és fiatalkorúak éves átlag létszámát is számításba lehet venni.

Bizonyos esetekben (tíz főn aluli létszámnál) a bejáró orvosokat, orvostanhallgatókat is.

Az elmúlt évek költségvetéseinek felülvizsgálata azt tanúsította, hogy egyes intézetek még most is csak a főfoglalkozású létszámmal számoltak. Azok az egészségügyi dolgozók, akik az intézet mindennapos élete során kapcsolatba kerülnek a munka és védőruha problémájával, nagyon jól tudják, hogy itt minden forintra szükség van.

A munkásvédelmet és azt, hogy erre a célra előirányzatot biztosítsanak a költségvetésben, a szakszervezeti aktívák, munkavédelmi felelősök és egészségügyi dolgozók fokozottabban ellenőrizzék. Ennek fontosságát mutatja az is, hogy szakszervezeti tagnéhány intézkedést is lehetővé tesz majd az 1963-as év költségvetésének előirányzata. Igy 1963-ban is folytatódik a körzeti orvosi magánrendelők felszerelésének korszerűsítése. E célra központilag külön előirányzatot biztosítanak. Emellett komoly gondot kell fordítani, a költségvetésben előirányzatot biztosítani a közületi rendelők felszerelésének, berendezésének korszerűsítésére is.

Az Egészségügyi Minisztérium a Pénzügyminisztériummal és az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben 1962-ben rendezte a körzeti orvosi fuvarátalányokat és az ügyeletek díjazását. Ezek költségkihatásának 1963-ban már szintén szerepelnie kell a címek költségvetésében.

Az Egészségügyi Minisztérium irányelvei — a többi között — felhívják a figyelmet arra is, hogy

a védőnők kiküldetési előirányzatát úgy kell megtervezni, hogy területi feladataikat maradéktalanul teljesíteni tudják.

Még számos intézkedést tartalmaz a költségvetés összeállítását szabályozó minisztériumi irányelv. Valamennyi arra hivatott, hogy a betegellátás eddig elért színvonalát megerősítse, az egészségügyi és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kuruez D István

PESTMEGYEI HIRLAP

1963 FEB 26

1021

TÉLI TÁJ

Kuruez D. István festőművész megörökíti az alföldi táj szépségeit. Jelenleg Sári község határában dolgozik
(MTI Foto, Bojár Sándor felv.)

kisfiával, Lacikával jött el
rbe. Első választó, életkora
lhatná állampolgári jogát,
18 éves. E jogot házasság-
yerte el.

Bián, a Rákóczi utca 32. sz. házba fiatal vendégek érkeztek. Simon Etelka, a helybeli KISZ-fiatalok vezetője vitte el a mozgó-urnát — hiszen síkos volt az út, kímélni kell az időseket — a 94 éves Bakonyi Andrásnéhoz.

Etelka elmondja, mi járatban vannak, s csupán előzékenységből ismerteti a megyei képviselőjelölti lajstromon és a másik három szavazólapon szereplő neveket. Bakonyi néni csöndben hallgatja a felsorolást, de amikor az ő választókerülete jelöltjének, Bognár Benjaminnak nevét hallja, élénken megjegyzi:

— Rá szavazok!... Nagyon finom ember...

Bakonyi Andrásné otthonában adja le szavazatát a népfront programjára és jelöltjeire

Kurucz D. István

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

1020 JUN 9 -1

1021

CSÓK GALÉRIA
KURUCZ D. ISTVÁN
KIÁLLÍTÁSA

Kurucz D. István Hódmezővásárhelyről, a magyar pusztáról, az Alföld végtelen látóhatárú tájairól indult el és művészetében ezt a világot, az itt élő emberek életét, sorsát jeleníti meg. Képeit színben és formában rusztikus egyszerűség jellemzi, és éppen ez teszi mindig tömör mondanivalóját jelentőségtelejessé. Kiállítása a Csók Galériában méltó mai festészetünkben elfoglalt helyéhez. Képünk: a Csikós.

18

Kurucz D. István

„Magyar tájak" c. kiállítás nyílt meg, a Nemzeti Galéria és a Flatvani Galéria közös rendezésében, melyen a művész műve is szerepel.

Napló

Magyar Nemzet, 1974. nov. 29.

Kurucz D. István festő

a XXI. Vásárhelyi Őszi Tárlat meg-
nyílt, melyen képei szerepelnek.

Tandi Lajos: Vásárhelyi Őszi Tárlat

Délmagyarország (Szeged) 1974. okt. 8.

Kurucz D.

Szolnok megjében a művész neve ma már széles körben ismert, képeit keresik.

Csasztvai István: Művészet és közönség
Szolnok Megyei Néplap, 1969. febr. 9

Kurucz

Cséplés, 1960

Végtelen buzaföldbe mintegy dekorativan
épülnek be a gépek.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974. 114.o.

Kurucz D. István
festő

A művész véglelemnek
tűnő tájai Vásárhely mű-
vészetét tükrözi.

D. Fehér Zsuzsa: Hódmezővásárhely művészetéről.
Művészet, 1973. november - 25.oldal

Kusnicz D. István
festő

A művész lényegében
nem szakadt el Vásárhely-
től.

D.Fehér Zsuzsa: Hódmezávásárhely müvészetéről.
Müvészet, 1973. november - 25.oldal

Kurucz D. István festő

Huszadszor nyílt meg a Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen művei szerepelnek. „Aratás" – „Hortobágy" – „Beszélgetők" – „Olvadás" c. (ciulítve)

Horváth György: Őszi tárlat Vásárhelyen. Magyar Nemzet, 1973. okt. 28.

Kurucz István

Az alföldi művészet elsősaban Hód-mezővásárhelyhez fűződik, – ott élt egy ideig a művész is.

Ács József: Táj és ember.
Magyar Szó, 1943. szept. 13.

Kurucz D. István

Kiállítása volt, időben közel Németh Józseféhez. Ketten tudtak 10 éve friss vért önteni az „alföldi festészetbe". Vannak közös vonásaik.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 66:l.

Kurucz D. István

Tanyák. Olajtempera.
Kötött a kútnál. 1964. Olajtempera. 62x40 cm

Képzőművészeti Almanach, Gorizia 1972 [3]

Kurucz D. István

testő

„Tanyák"

Olajtempera

Repr.

Képzőművészeti almanach 3

Corvina 1972

Kurucz D. István

festő

„Ketten a kútnál"

1964. Olajtempera. 62 X 40 cm.

Repr.

Képzőművészeti Almanach 3

Corvina 1972

1) Kwacz D. Istvánné

festő

~ kiállítása 1970 májusában a

CSOK galériában.

Képzőművész Almanach 3. 33.

Corvina 1972.

2) Kusucz D. István

Kstő

Csók galériabeli kiállítását szombathelyi és miskolci bemutató előzte meg, de külföldön is több szór szerepelt.

Képrőmű v. Almanach 3. 33.

Corvina 1972

3) Kusacz D. István

festő

Alföld - témái.

Képrömű. Almanach 3. 34.

Corvina 1972.

Kurucz D. István

festő

~ az alföldi iskolához tartozik.

kiállítása volt (1970)

Képzőmű. Almanach 3. 66

Corvina 1972.

Kurucz D. István

A velencei biennálén szerzett el-
ismerést.

Moldvay Győző: A vásárhelyi művésztelep
miskolci kiállítása elé

Észak-Magyarország 1972/18 4old.

Kurucz. D. István

kiállitott a X szegedi tárlaton igy
a Kétalakos kép~ et is.

Magyar Hirlap 2.évf.215/9

Kuzucz D. István

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

326. old.

Kurucz D. István

„Olvadás"

(repr.)

A XX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából.

Tiszatáj, 1973. nov.

Kurucz D. István

A szolnoki Aba Novák Teremben a Képcsarnok Váll. bemutatót rendezett „Tél a művészetben" címmel, melyen művei szerepettek.

Sz. J.: Tél a tavaszban

Szolnok Megyei Néplap, 1973. ápr. 7.

Kurucz D. István

Veszprémben „Vásárhelyi iskolá" ümmel a Tornyai Múzeum igazgatója előadást tart, régi mesterek és mai alkotókról. – A művész alkotásainak művészetét elemzi.

Napló /Veszprém/, 1973. jan. 14.

Kuvecz István

amatőr képzőművészeti kiállítása nyílt meg febr. 10-én a KIVC KISZ klubjában, ahol munkái részesültek.

Petőfi Népe, 1973. febr. 16.

Kurucz D. István, festő

A lap bemutatója.

↓

Debéczy Imre: A „Műgyűjtő" és a műgyűjtés problémái 52-54.

JELENKOR, Pécs, 1972 január XV. 1.

Kurucz D. István „festő"

A Csepel Galériában nyílt meg tárlata.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 28.

Kurucz D. István

„Asatás"
„Hortobágy"
„Bevölgetők"
„Olvadás". c. Zépai szerepelnek
a XX. Vásárhelyi Őszi Tárlaton a Hód-
mezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban
Magyar Nemzet 1973 október 28
11. old.

Kurucz D. István

Kurucz D. István,Ligeti Erika és Rékassy Csaba munkajutalmat kapott a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton

Magyar Hirl ap 1969/276/6

Kurucz D. István

kiállitott a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton

Magyar Hirlap 1969/276/6

Bojár: Vasárnap megnyilt a XVI. vásárhelyi őszi tárlat.

Kurucz D. István

1960. Lópatkolás. o. 60×90

20. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Kurucz D. István

1. Beszélgetők olajtemp. 17x40
2. Hartobágy — " — 135x60

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Kurucz D. István

Olvadás repr.

20 Vásárhelyi Ilmi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely 173.

Kuracz B. István

Jul. 25.-én megnyíló 13. szegedi/nyári tárlaton szerepel a magántulajdonban lévő műve: „Tanya" c.

(említve).

TÉKA

1972. VII. 20. Tv. sl. 40 ka.

Kurucz D. István

a XIII. szegedi nyári tárlatra szerepelnek festményei. „Mávant-megálló" c. képe (említve)

Dél-Magyarország, 1942. júl. 25.

Kurucz Dezső István

A vásárhelyi őszi tárlat okt. 8.-án nyílik, melyen műnei szerepelnek.

Láttuk, hallottuk a Kiállítótermekben.

1972. okt. 7. 17.44 Petőfi (11) V.

Kurucz D. István

A XIII. szegedi nyári tárlaton „A szántás" c. képe szerepel (szülőtve)

Ács J.: A XIII. Szegedi Nyári Tárlat. Magyar Szó, 1942. aug. 20.

Kurucz P. István

Perzélgetőt, oltemp.
Hortobagy, — " — 135 × 80

20 vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Kurucz D. István

Anatás, oltemp. 45×76
Olvadás, -"- 62×92

20. Vasárhely i Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Kurucz D. István festő

A Csepel Galériában megnyílt kiállításának ismertetése. Megemlített művek: Ulan Bator.

P. Szűcs Julianna: Mongólia ellenében

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 18.

Kurucz D. István festőművész

A kaposvári Vaszary János Teremben október 31.-én nyitják meg a művész kiállitását, mint a kulturális események cimü rovatában a lap közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 26.
XVIII. évf. 43. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 25

Dunaújvárosi Hírlap

Kurucz István grafikus

1071

◆ **Dunaföldváron megnyílt** szeptember 21-én két ifjú grafikus, Kurucz István és Zalaiczai Pál kiállítása a nagyközség nemrég átalakított könyvtárában. A kiállítás október 6-ig tart nyitva. A két fiatal dekoratőriskolát végzett, jelenleg mindketten kirakatrendezőként dolgoznak Dunaföldváron, illetőleg Kiskunfélegyházán.

◆ **Szünetel a propán-bután-**

Érdeklődni lehet: min-
den nap, Oltyán József.
Prekap F. u. 2. — 3583

64. III. 1
329. — 46

A Fejér megyei
Hírlap

Kurucz D. István
mai a saját „hagyományát" folytat-
ja magas horizontú, az ég és a föld ha-
talmas sikjait egy-egy kis motívum-
mal megtörő tájképeivel. Részt vett a
19. hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatan.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/310 6 old

Kurucz D. István

A háború végére új erők bontakoztak ki Vásárhelyen: Almási Gyula Béla, Kamotsay István, Kohán György, Kurucz D. István és még néhányan. — A képzőművészeti Főiskola 1951-52-ös tanévében a művésznövendékekkel a nyári gyakorlatot Vásárhelyen töltötte.

Szabó Endre: Húszéves a vásárhelyi művésztelep.
Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 27.

Kurucz D. István festménye

Vásárhelyi utca

Kortárs 1972/8 1344. old.

Kurucz D. István festménye

Kortárs 1971/9 1482. old.

Kurucz D. István

Festményeiből a Csók Galériában rendeztek kiállitást

Kortárs 197o/11. 2oll. old.

Kurucz D. István festménye

Kortárs 1970/11 1746. old.

Kurucz D. István

Aradi Nóra Uj művészet - uj társadalom c.
kulturpolitikai cikkében emlitve.

Kortárs 1970/4 579. old.

Kunics D. István

festő

A két világháború közötti pillé-
rehet Hódmezővásárhelyen Ko-
vács György és Kunics D. István
nevéhez.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészet
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

Kurucz D. István
festő

Rácz Károly ácsmester Vásárhelyen
a művésznél tölgyfából napsuga-
ras hajnt csinált, hogy Kurucz D.
István képeiben hozzájusson.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a hipszőművészetek
Művészet, 1974. március - 43 oldal

Kurucz D. István
festő

Kurucz D. István „Puszta"
című műve a XIV. Vásárhelyi
Őszi Tárlaton sikert aratott.

Bainay Pál: Hódmezővásárhely és a . . .
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

Kurucz D. István
festő

Kurucz D. István „Állami gardaság csikósa" a hódmezővásárhelyi ek nél magyszkert ért el.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a . . .
Művészet, 1974, március – 43 oldal.

Kurucz D. István
festő

„Régi és új arátás"
(vegyes)

Pap Gábor: Vásárhelyi mozaik.
Müvészet, 1974.március - 24.

Kurucz D. István

fellő

Kurucz D. István a Képzőművészeti Főiskola 1951-1952-es tanévében a művésznövendékekkel Vásárhelyen töltötte a nyári gyakorlatot.

Szabó Endre: Igy kezdődött- igy folytatódott.

Művészet, 1974. március - 5. oldal

Kurucz D. István
festő

1960-ban nyerte el a Tornyai
plakettet Kurucz D. István festő-
művész.

Szabó Endre: Így kezdődött - így folytatódott.
Művészet, 1974. március - 5. oldal

Kunecz D. István

falső

Méltatás

------: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9.oldal

Kurucz D. István

Tavasz a művészetben címmel kiállítás nyílt pénteken a Képcsarnok salgótarjáni bemutatótermében. A tárlaton többek között Kurucz D. István olajképeit állítottak ki.

Magyar Hírlap 1972/173 12 old.

Kurucz D. István
Munkácsy-díjas, érdemes művész
mintegy 40 munkájából Szegeden a
Képcsarnok Vállalat Kárász utcai
bemutató-termében csütörtökön ki-
állítás nyílt.

Magyar Hírlap 1972/130 8 old.

Kurucz D. István

A hagyomány őrző művészek közül egyedül Kurucz D. István munkálkodik a jól ismert felfogásban: jóllehet képein már megjelennek a munka ny eszközei, központi témája változatlanul a „nagy sömmi", a végtelen alföldi táj, s annak változásai.

Laucz Sándor: A szegedi nyári tárlat.

Magyar Ihrlap 1972/219 6old.

Kurucz D. István, Jestő

Veszprémben nyílt meg tárlata.

— : □ Kurucz D. István ... 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1974. jún. 1.

Kurucz D. István, Jeső

Kiállítása nyílt meg

Veszprémben.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp., 1974. jún. 2.

Kurucz D. István festő

Megnyílt Keszthelyen a VII. Balatoni Nyári Tárlat, melyen szerepel műve.

Tasnádi Attila: Balatoni tárlat Keszthelyen.
Népszava, 1974. júl. 21.

Kurucz D. István

Tanya olajfestm. 80×64

IV. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Kurucz D. Ostrów

Hóolvadás, olej
Naplemente, –"–

W. Szegedi Nyári Tárlat

Kicsincz D. István, Pestő

Kiállított Hatvanban.

Moldvay György: Barcsay mester ajándéka 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 7.

Kurucz D. István, Jestő

Kaposvárott nyílt meg tárlata okt. 31-én.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 nov. 1

Kurucz D. István, festő

Tárlata nyílt meg Kaposvárott.

— : Hallottuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1974 nov. 1.

Kurucz B. István, festő

Szerepel a hatvani biennálén.

— Magyar tájak 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 18.

Kerecz D. István

Tanya c. képe szerepelt a kiállításon.

Apró Ferenc: A Szegedi Műgyűjtők Klubjának III. kiállítása; Műgyűjtő 1972/4.sz. 21.p.

Kurucz D. István

Váraleszék repr.

XIII. Szegedi Nyári Tárlat

1972. jul.–szept.

Kurucz B. István

„Mávant megállé" a Lépe szerepel a Műcsarnokban rendezett „Új Művek" c. Kiállításon

Kritika 1971 május
28. old.

1

Kuknez D. István

Művei szerepelnek a XIX.
Vásárhelyi Őrzi Tárlaton a Kódmező-
vásárhelyi Tornyai János múzeumban

Magyar Nemzet 1972 október 18
4. old.

Kunoz D. István

2

„Magányos fa"
„Juhász" c. Zejsei emlétve

Magyar Nemzet 1972 október 18 4.old.

Kurucz D. István

Ez év májusában új képei a Csók Galériában kerültek bemutatásra. Megalczöen Szombathelyen, Miskolcon és Külföldön (több ízben) szerepelt. Pápán és a Budapesti Sportkórházban falképe van (az előbbi helyen secco-ja).

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. I. kiállítása; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 33. l.

Kurucz D. István

2.

Most az utolsó öt év terméséből mutatott be műveket. A kritika a második vásárhelyi iskola nemzedék iskolateremtő festői között említi (56 éves). Már első képeiben jelződik további útja: az Alföld-téma népművészeti egyszerűségű feldolgozása.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István kiállítása; Képzőművészeti Almanach 3, 33. l.

Kurucz D. István

3.

Itáliai ösztöndíjas évei alatt a kora reneszánsz festők technikáját tanulmányozta, ma is a lemezre gesso eljárással felhordott gipszrétegre temperával festi képeit.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. J. kiállítása; Képzőművészeti almanach 3, Corvina 1972, 34. l.

4.

Kurucz D. István

Világnézetével hatott rá Kohán György, de az utóbbi „drámai", Kurucz „lírai" alkat.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. I. kiállítása; Képzőművészeti Almanach 3, 34. l.

5.

Kurucz D. István

Az utóbbi 30 évben festményeinek két alaptípusa volt: az egyik a kösel hozott figurákra épül, a másik a mély horizontú, ember nélküli alföldi táj. A kettő „keverése" csupán az 50-es évek végének vásárjelenetében figyelhető meg.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D.J. kiállítása; Képzőművészeti semanach 3, 34. l.

Festő magatartása a pályakezdés óta nem változott, parasztkrónikát ir, az ember, táj és a falu összefüggéseit jeleniti meg. Kompoziciós módszere szükszavu lett, festői eszközei egyszerüsödtek. Egry összegzési fokára jutott el.

D. Fehér Zsuzsa - Kurucz D. István kiállitása; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 34. l.

A talaj a természet, az ember és a munka nyomait hordozza képein. Alakos képein a pásztor vagy a menyecske mereven, mozdulatlanul néz szembe az emberrel. Középső korszakában a gépállomások és vásárok szereplői mintha a gyorsfényképész lencséjében mutatták vdna magukat.

D. Fehér Zsuzsa - Kurucz D. István kiállitása; Képzőművészeti Almanach 3; 34. l.

Most a háttér zárt földdarab. A zsáner beütése csak néhány képén figyelhető meg. Uj képei rajzosabbak, mint a régiek. Három évtizeden keresztül megőrizte az eredeti élmény megrendültségét, bár itt-ott felfedezhető a fáradtság.

D. Fehér Zsuzsa - Kurucz D. István kiállitása; Képzőművészeti Almanach 3, 34. l.

Kurucz

művészete halással van
Fejér Csaba műveire.

Moldvay Győző: A XVI vásárhelyi őszi tárlat.

Népművelés 1969/11 39old

Kurucz D. István

A zalaegerszegi Képcsarnokban 19.-
én megnyílt „Tél a művészetben" c.
kiállításon szerepelt műve.
„Puszta télen" (említve)

Zalai Hírlap, 1973. ápr. 25.

Kurucz D. István festőművész

a megújult vásárhelyi műhely hagyományát és további fejlődésének irányát képviselte Szabó Iván szobrászszal együtt. Kurucz D. István őshonos vásárhelyi.

„Juhász" (repr.)

Erdei Sándor: Őszi tárlat Vásárhelyen.

Szövetlszeret, Budapest, 1942. nov. 22.

Kurucz D. István festőművész

Kiállításának megnyitója a szegedi Képcsarnokban május 5.-én lesz.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1972. ápr. 29.

Kurucz D. István.

a Magyar Helikon Kiadó Pictura Hungaricajában „Gubások" c. műve szerepel.

Döniatör János: Vásárhelyi művészek a Pictura Hungarica-ban.

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. febr. 2.

Kunwer D. István, Munkácsy- és Szabó-díjas festőművész,
Felszabadulásunk 26. évfordulója alkalmából
a Magyar Képkörtársaság Érdemes Művésze
címmel tüntették ki.

Szocialista Művészet, 1971. jún. (2.)

Kutrucz D. István Munkácsy-díjas festőművész
Hazánk felszabadulásának 26. évfordulója
alkalmából a Magyar Népköztársaság Ér-
demes Művésze címmel tüntették ki.

Csongrád Megyei Hírlap, Szeged, 1971. ápr. 3.

Kurucz D. István festő

Szegeden a Képcsarnokban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1972. jún. 5.

Kurucz Dezső festőművész.

a lipesti Százados úti művésztelep alkotói kollektívájának Gyulán, az Erkel Ferenc Múzeumban kiállításán művei szerepeltek.

Láttuk, hallottuk.

1942. VI. 9. Petőfi, 20.40 | 11 | Kj.

Kurucz D. István
festő

Kurucz D. István „Tanya"
című képe volt a kiállí-
táson látható

Szelesi Zoltán: A szegedi műgyűjtők kiállításán.
MŰVÉSZET, 1972. szeptember - 44.oldal

Kurucz D. István

festő

Kaposváron a Vasarely-házban Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész kiállítása október 31-én nyílt meg.

----: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974.október - 49. oldal.

Kurucz D. István
festő

Kaposvárom a Vaszary János Terembe rendezték Kurucz D. István festőmű-vész tárlatát.

Kiállitási naptár.
---: ~~A Magyar Képzőmüvészek Szövetségének hirei.~~

Müvészet, 1974. szeptember - 43. oldal

Kurucz D. István

Részt vett a Vásárhelyi ősz, 1973 c. tárlaton.

Népszava, 1973. okt. 28. 101. erf. 253 sz. 8 p.

Kurucz D. István, festő

Szerepel.

R. Gy.: A 21. vásárhelyi őni tárlat 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 23.

Kurucz D. István, Jertő

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

— : Hk —

P.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 10.

Kurucz D. István

Hortobágy (repr.

21. Vásárhelyi Találat, 1974.

Kurucz D. István

Hortobágy, oltemp., 61 x 92 cm
—"— II, —"—, 55 x 80 cm
Csitósol, —"— 50 x 75 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Kurucz D. István

Vihar után, olkemp. 20×46 cm
Őszi szántás, —u—, 29×70 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Kurucz D. István

Asszonyok — XVIII. kép.

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás, 1964-73.

Kurucz D. István

Damjanich utca – XII. olaj, 67×120 cm
Aratás – XV. oltemp. 120×48 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítása, 1964–73.

Kunucz D. István

Tanya – XVI. oltemp 50×90 cm
Puszta – XVI. —"— 65×138 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Kiállítása, 1964–73.

Kurucz D. István

Asszonyok — XVIII. temp. 41×64 cm
Juhász — XIX. olaj, 80×120

Vásárhelyi Találkozás 1964–73.
Retrospektív kiállítás

Kurucz D. István

Berúlgetől – XX. olt. 42×25 cm
Olvadás – XX. – ev. 62×92 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Kurucz D. István

Művei szerepelnek a Magyar Tájak
c. kiállitáson, amelyet a Nemzeti Galériával
közösen rendez a Hatvani Galéria

Magyar Nemzet 1974 november 29 4.old.

Kurucz D. István

Képének Viállítása ma nyílik a Képcsarnok Laposvári bemutató-termében

Magyar Nemzet 1974 Október 31

Kurucz D. István

Részt vett a 21. vásárhelyi
ősti tárlaton.
Illyés Mária kritikája.

Kritika 74/12 22. o.

Kurucz D. István

festő

Kaposvárom a Vaszary János
teremben október 31-én nyílt
Kurucz D. István Munkácsy díjas
festőművész kiállítása.

------:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974.november - 49.oldal

Kurucz D. István

„Sukány" c. Zepe szerepel
a 19. Vásárhelyi Őszi Tárlaton – említve

Népszava 1972 október 15
9. old.

Kurucz D. István

„Mávant megállé" a Tépe emlitve - szerepel az Új Művek Kiállitásán, a Műcsarnokban - emlitve

Szabó Julia: Kiállitás a Műcsarnokban

Kritika 1971 május 28. old.

Kurucz D. István

neve említve

Kontha Sándor: Szalay Lajosról tulzás nélkül

Kritika 1972 október 38.old.

Kurucz D. István
festő

„Juhász" (repro)

Rideg
~~Rideg~~ Gábor: XIX.VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT.
MŰVÉSZET, 1972.december - 32.oldal

Kurucz D. István
festő

Műveit a Velencei Biennálén
bemutatták.

Horváth György: Magyarok a nemzetközi pavilonban.....
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 47.oldal

Kurucz D. István

Tanya a pusztán
Csók Galéria.

Népművelés 1970/5 42old.

Kurucz D István

Kocsis

Népmüvelés 1969/4 15 old.

Kurucz D. István

Kocsis.

Népmüvelés 1969/5 40 old.

Kurucz D. István
festő.

„Elhagyott tanya"
(rejtvo)

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról
Művészet, 1972. március – 29 oldal

Kurnes D. István

festő.

Művészete hatással van Lorant
János munkásságára.

Trencsényi László: Lorant János és Czinke Ferenc...
Művészet, 1972. január - 47 oldal.

Kurucz D. István

Szerepel Szij Rezső gyüjteményében.

Losonci Miklós - Látogatás Szij Rezsőnél; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 32. l.

Kurucz D. István

Szerepek Salt Rosszé gyűjteményében.

Losonci Miklós - Létezésünk Salt Rosszéről; Magvető,
1971. 4. ss. 32. l.

Kurucz D. István

Festményei szerepelnek Benkő Ferenc derecskei főgyógyszerész gyüjteményében.

Sz. Kürti Katalin - Benkő Ferenc gyüjteménye a Déri Muzeumban; Migyüjtő, 1971. 4. sz. 35. l.

Murias D. István

Festményei szerepelnek Benkó Ferenc dereczkei
fényképgyűjteményében.

35.. Mirti Kabelin - Benkó Ferenc gyűjteménye a
Déri Múzeumban: Műgyűjtő. 1971. 4. sz. 55. l.

Kurucz D. István

Fontos pillére a kiállításnak. Elmondották róla, leírták rengetegszer, hogy élő klasszikus már, iskolát teremtett. Tág horizontu, földszagu tájképei fenséggel őrzik a sík magyar tájat. Festészete derűs szemlélődés a jelenben.

Moldvay Győző: A XVI. vásárhelyi őszi tárlat.

Népművelés 1969/11 39 old.

Kurucz D. István

Festményeiben a táj-jelkép új tartalommal telí-
tődött.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 310 p.

Kurucz D. István

A Szocialista Képzőművészek Csoportjával kapcsolatot tartott.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 319 p.

Kurucz D. István
festő

Az „Elhagyott tanya" című képe
a jelenről számol be

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról.
Műrészet, 1972. március - 29 oldal.

Kurucz D. István
festő

Nepi gyökerű művével a Velencei Biennalen képviselte a magyar képzőművészetet.

Moldvay Győző: Vásárhelyek Miskolcon.
Művészet, 1972 április – 42 oldal.

Kurucz D. István

Szegeden május 11-én nyílt

Vallástörténeti

-Napló-

Magyar Nemzet 1972 május 12
4. old.

Kurucz O. István festőművész

ma délután nyílik meg
kiállítása a Képcsarnok szegedi bemutató-
termében

Magyar Nemzet 1972 május 11
4. old.

Kurucz P. István

„Hóolvadás" c. Tépe szerepel

a Szegedi Nyári Tárlaton

Magyar Nemzet 1972 augusztus 23

4. old.

Kurucz D. István

május 11-én Vállítása

nyílt a Képcsarnok szegedi bemutatóterme-

ben

Népszava 1972 május 11

2. old.

Kurucz D. István, festő

Szegeden nyílik meg tárlata.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. május 12.

Kurucz D. István, festő

Kiállítása nyílik meg
Szegeden.

—: Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 11.

Kurucz D. István, festő

Megemlítve.

Legutóbbi kiállításairól

— : Jablonszkaja, Kulich és Milly budapesti tárlata 7

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 28.

Kurucz D. István, festő

Kiállít Salgótarjánban.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 24.

Kurucz D. István, festő

Szerepel a szolnoki művészeti fesztiválon.

— : Európa : Kilencven magyar festő 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 12.

Kurucz D. István

A Gepel Galériában „Mongóliai emlékek" címmel Szabó Iván és Kurucz D. István tárlata megnyílt.

-nánay-: A Gepel Galéria tárlata.

Gepel, 1973. dec. 7.

Kurucz D. István festő

Megemlítése.

Dévényi Iván: Képzőművészeti Könyvtemle-
Képzőművészeti Almanach 3,
283-286.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI, 3.

Kurucz D. István, festő

Elvadult c. festménye:

Rege.

– : A XX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából
Műmelléklet: III.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. november XXVII/11.

Kurucz D. István, Jestő

Megemlítve.
(Szalay Ferenc kiállítása.)

Rózsa Gyula: Kor, rajz, korrajz 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 15.

Kürüčz D. István

Munkácsy-díjas festőművész, megkapta a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címet

Magyar Hírlap 1971/93 11 old.

Kurucz D. István

a hódmezővásárhelyi művész a velencei bienálén elismerést szerzett műveivel.

Maldvay Győző: A vásárhelyi művésztelep miskolci kiállítása elé.

Északmagyarország, 1972. jan. 22.

Kurucz D. István

a Képcsarnok Vállalat szegedi bemutatótermében tervezik kiállítását ez évben.

Magyar Nemzet, 1972. jan. 12.

TÁRSADALMI SZEMLE

1973 JAN

Kurucz D. István
1021

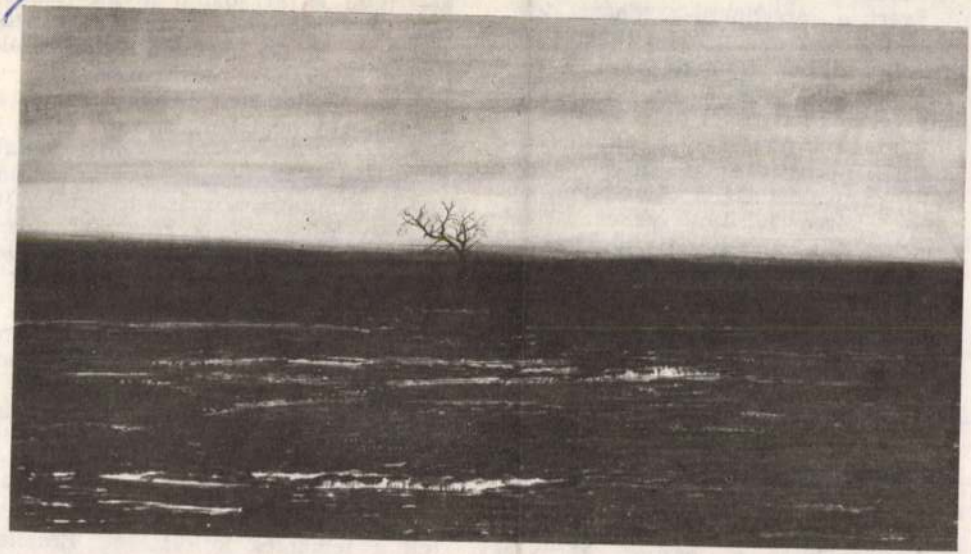

Kurucz D. István: Magányos fa

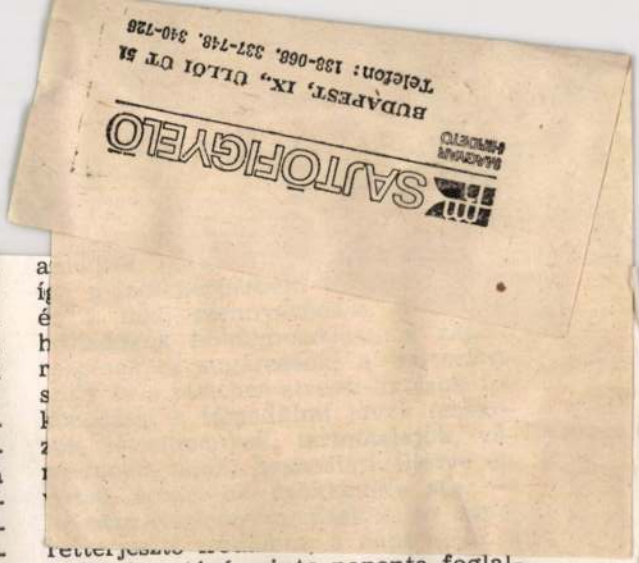

megfelelő módon való felhasználásával lehetővé válik a kommunista társadalmi rendszerre való áttérés „technikai bázisának" megteremtése, s végső fokon a társadalom igényeinek „szükséglet szerinti" kielégítése.

Ezért a társadalmi-gazdasági tevékenység valamennyi területén minden erőnkkel támogatnunk kell a nálunk még csak a kezdet kezdeténél tartó TTF minél gyorsabb kibontakozását. Ugyanakkor reálisan szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy a TTF megvalósítása a társadalom számára káros körülményeket is előidézhet. Cikkemben a tisztánlátás elősegítése végett ezekről kívánok számot adni. De már itt hangsúlyoznom kell, hogy *a társadalmunkat fenyegető káros környezeti hatásokat is csak a TTF eredményeinek hasznosításával lehet majd kiküszöbölni.*

A TTF árnyoldala

Mindjárt előre is bocsátom, hogy a következőkben az emberi környezet átalakulásának olyan — önmagukban

rádió és a tévé szinte naponta foglalkozik. (A Valóság 1971. évi 4. számában már magam is írtam erről.) Itt inkább keletkezésük mechanizmusát kívánom megvilágítani, és abból levonni a teendőinket meghatározó következtetéseket.

Ismeretes, hogy egyes polgári szerzők ezeket a problémákat az ipari növekedés radikális lefékezésével, a fogyasztás korlátozásával vélik megoldhatónak. Ez a javaslat azonban irreális, hiszen — elsősorban a fejlődő országokban végbemenő — demográfiai robbanás önmagában megköveteli a termelés fejlesztését. Emellett az emberiség nagy részének a jelen-

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

1972 OKT 27

Népszabadság

Kurucz D. István

1071

1972. október 27, péntek

KÉT KIÁLLÍTÁSRÓL

A 19. vásárhelyi őszi tárlatról

Megnyugtató és kellemes látványt kínál a nézőnek a *19. vásárhelyi őszi tárlat*. Megnyugtatót, mert a vásárhelyi művészet életképességéről, a világhoz való alkalmazkodni tudásáról tanúskodik — még ha némelyik munkán a fáradtság és megtorpanás jelei érezhetők is. Kellemeset pedig azért, mert itt nem nehezedik rá a jó művekre az országos és területi kiállításokat elöntő átrághatatlan, megemészthetetlen középszerűség. Olyan szembántó melléfogás ugyan akad, mint *Zoltánfy István* quattrocento és szürrealista elemeket összeügyeskedő képe, vannak amatőr jellegű, gyenge művek is, de a kiállítók zömét a biztos színvonal, az egyéni formanyelv őszinte keresése jellemzi.

Napjaink vásárhelyi művészetére a vidéki életforma átalakulása nyomja rá bélyegét. A régi paraszti világ búcsúztatása legerősebben *Kurucz D. Istvánnál* szólal meg, de nem hiányzik *Szalay Ferenc* és *Vecsési Sándor* műveiből sem. Kurucz téli tájba helyezett nagysubás *Juhásza* fájdalmas és méltóságteljes kép, az érzelmi és formai elemek ritka teljességével állít emléket egy kihalóban levő típusnak. Tájképein azonban a melankólia rezignációvá keseredik, sőt a csupasz szántóföldek kietlenségét a megformálás fáradtsága teszi egyhangúvá. Szalay gyengédséggel, szeretettel megfestett idős paraszt *Házaspárján* a lebegő színek lehántanak minden leíró, szociográfikus vonást a motívumról. Könnyed, televír kolorizmusa még tisztábban bontakozik ki *Tükör* című képén, amely érzékletes plaszticitással állítja elénk múzeumian paraszti tárgyait. *Fejér Csaba Szobabelsője* ezzel szemben dokumentumszerű maiságra törekszik, lilásszürkére hangolt monokróm tárgyiassága tele van költészettel.

Németh József eddigi művein, ha áttételesen is, fontos szerepet játszottak a hagyományos paraszti motívumok, amelyeknek ábrázolását a valósághoz kötődés és elvonatkoztatás, a dekorativitás és bensőségesség egysége tette vonzóvá. Ez a finom egyensúly az utóbbi időben felborult, a mérleg nyelve a romantikus belterjesség, a dekoratív archaizálás oldalára billent: természeti képei rejtelmesek, szimbolikus, mitikus felhangot kapnak, heterogén eszközökkel megoldott *Triptichonja* bizáncias Krisztus-figurával rontja le a monumentális nőalakok hatását.

Néhány művész — *Fülöp Erzsébet, Domby Lajos, Somos Miklós* — a tradicionális vásárhelyi festőiség keretelnek tágításával, az egyértelmű figurativitás határainak átlépésével próbálkozik, több-kevesebb sikerrel. Közéjük tartozik *Hézső Ferenc* is, aki *Rendvágóján* a ritmikusan egymás mellett sorakozó gabonanyalábok absztrahált formáit állítja középpontba; de akinek többi képe már nem ilyen sikerült: az ecsetvonások játéka, a geometrikus, elvont elemek alkalmazása modorosnak, erőltetettnek hat. Az új képi megoldások keresésében *Tóth Menyhért* éri el a legmeggyőzőbb eredményt; kerámiaszerűen ható olajfestményén az ábrázolás és nem ábrázolás kölcsönhatását használja ki, az ivó ló alakjával szinte már a felismerhetetlenségig szabadon bánik, bravúrosan megsokszorozza részletformáit.

A bemutatott szobrok tartalmi igényességükkel, anyagaik változatosságával, kivitelezésük műgondjával örvendeztetnek meg. *Szabó Iván* vájatokkal telerótt, festett *Petőfije* sudáralakú, töprengő, rokonszenves férfival gyarapítja nagy költőnk ábrázolásainak sorát. *Ligeti Erika* színes elbeszélőkedvvel, eleven fantáziával népesíti be érmeinek kis színpadát; bravúrosan faragott *Portréja* delejező szépséget sugároz magából. *Nagy Sándor* vörösmárvány kisplasztikáin a kacskaringózó, kalligráfikus vésőnyomok mintegy akadályként szegülnek szembe futó pillantásunkkal, megkövetelik maguknak az alaposabb szemrevételezést, hogy aztán ízes paraszttípusokkal honorálják aktivitásunkat.

Képek és szobrok uralkodnak a tárlaton, a többi műfaj csak statisztál. A grafikai anyagból *Csohány Kálmán* extatikus-látomásos *Dózsa-sorozata* és *Fejér Csaba Portréja* emelkedik ki. Az iparművészetet népi ihletésű kerámia- és textilmunkák képviselik.

Nagy Zoltán

Erdey-Grúz Tibor kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Erdey-Grúz Tibor* kétszeres Kossuth-díjas akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének a Magyar Tudományos Akadémia élén kifejtett eredményes tudománypolitikai és tudományos munkássága elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál *Fock Jenő*, a Minisztertanács elnöke, *Aczél György*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára.

Ülést tartott az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács

Az Országos Ifjúságpolitikai és Oktatási Tanács *Ilku Pál* művelődésügyi miniszternek, a tanács elnökének elnökletével csütörtökön ülést tartott.

A testület megvitatta a Bács-Kiskun megyei tanács végrehajtó bizottságának beszámolóját az ifjúságpolitikai feladatok végrehajtásáról.

Megtárgyalta a tanács a fiatalkori bűnözés helyzetéről szóló tájékoztatót, és úgy határozott, hogy az érdekelt szervek bevonásával a további tennivalók kidolgozására munkabizottságot hoz létre.

A budapesti zenei hetek záróhangversenye Kodály Zoltán kórusműveiből

A budapesti zenei hetek befejezéseként, csütörtökön az Erkel Színházban ünnepi kórushangverseny volt Kodály Zoltán alkotásaiból. Közreműködött a Magyar Néphadsereg Központi Művészegyüttesének férfikara, a Győri Leánykar, a KISZ Egyetemi Énekkara, a Magyar Állami Népi Együttes, a KISZ Központi Művészegyüttesének Énekkara, a Debreceni Kodály Kórus, a Zeneművészeti Főiskola Énekkara és a Budapesti Kórus. A nagy sikerű hangverseny az összkar énekével zárult: a *Forr a világ* című kánont *Vásárhelyi Zoltán* dirigálta.

FELÜLJÁRÓ A JÁSZBERÉNYI ÚTON

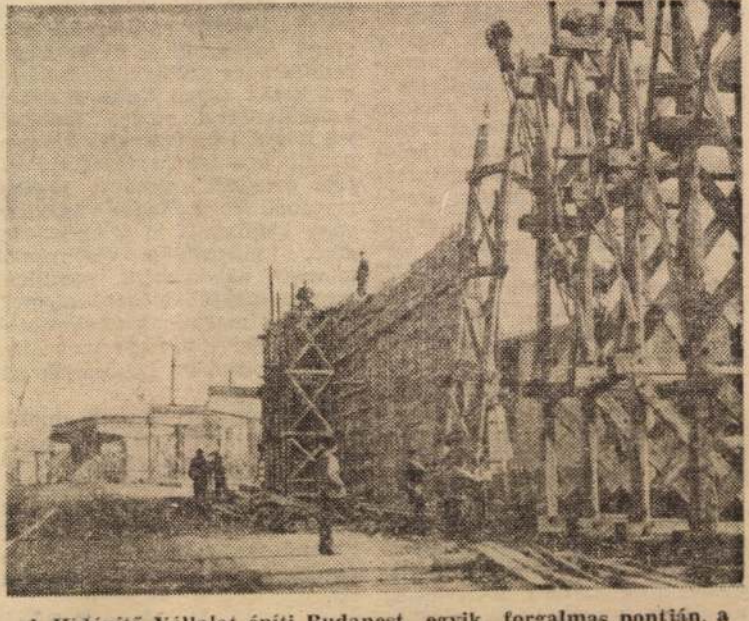

A Hídépítő Vállalat építi Budapest egyik forgalmas pontján, a

Kurucz D. István

a Vásárhelyi Őszi Tárlaton alkotásai szerepelnek. „Asszonyak" c. képe (emlétre.) és (repr.)

Tandi Lajos: Őszi Tárlat Vásárhelyen.

Dél Magyarország, 1941. okt. 12.

Kurucz D. István

Asszonyok, vegy.

Vásárhelyi ősi Hárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 171.

Kurucz D. István festő

Debrecenben okt. 1.-én nyílt meg a Hortobágyi Művésztelep zárókiállítása melyen a művész képei szerepelnek.

Éles Csaba: A sokarcú Hortobágy. Hajdúbihari Napló, 1975. okt. 14.

Kurucz D. István

Később újabb művészek kapcsolódnak a vásárhelyi művésztelephez: Kohán György, Erdős János, ~~és~~ Kurucz D. István és Almási Gyula Béla. – A felszabadulás-kor öt képzőművész élt a városban, köztük a művész is. 1953-ban a művész felajánlott a saját házát a művésztelep részére.

Polner Zoltán: A vásárhelyi művésztelep.

Nógrád, 1975. aug. 3.

Kurucz D. István festőművész

a Mezőgazdasági Szakközépiskolában Kalocsán rendezték meg az „Alföld a festészetben" c. kiállítást, melyen szerepel a művész alkotása.

V. M.: V. Dma Menti Folklórfesztivál.

Petőfi Népe, 1975. júl. 25.

Kurucz D. István

a két világháború közötti időben kapcsolódott a vásárhelyi művésztelep-hez. a felszabaduláskor az ott élő öt képzőművész, között volt a művész is – 1953-ban felajánlotta saját házát a művésztelep részére, annak vezetését Almási Gyula Bélára bízták.

P. Z.: A vásárhelyi művésztelep.

Petőfi Népe, 1975. júl. 10.

Kurucz

egy két nagyvonalu emberi képet festett.

Forrás 1969/1/72

Kristó:Párizs és Kiskumőajsa között

Kurucz

Az Alföld/i festők Koszta, Nagy István, Holló László, később Kohán, Kurucz, Hémerth József a sötét,szigeru világban keresték a nay-ságot, humánumot.

Forrás 1969/1/72

Kristó Nagy I:Párizs és Kiskunmajsa között

Kurucz D. István

Munkácsy dijas érdemes müvész kiállitása nyilt meg szept. 30-án a Képcsarnok Vállalat kaposvári Vaszary János termében.

Magyar Hirlap 1984 30l/8

Kurucz D. István, festő

L.: Almásy Aladár

R. Gy.: Csak nézány ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. nov. 21.

Kurucz D. István

A képfelület megmunkálásában páratlanul magas szintű.

Frank János: Jegyzetek a XI. M. Képzőművészeti Kiállításról; Képzőmű. Almanach 1; Corvina 1969. 30. l.

Kurucz D. István

Pályakezdése óta stilizál egyfajta parasztikon nyelven.

B. Supka Magdolna: A kódmezővásárhelyi festészet
Képzőművészeti Almanach 1; Corvina 1969, 16. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Hevesi Szemle

1975 NOV.

Kurucz D. István,
Munkácsy-díjas festő

...

KURUCZ D. ISTVÁN rendezett
Egerben, a Rudnay Gyula-teremben.
A tárlaton a Munkácsy-díjas festő
mint harminc képe szerepelt.
Az érdemes művész festményeit
ten keresztül tekinthette meg a közö

102

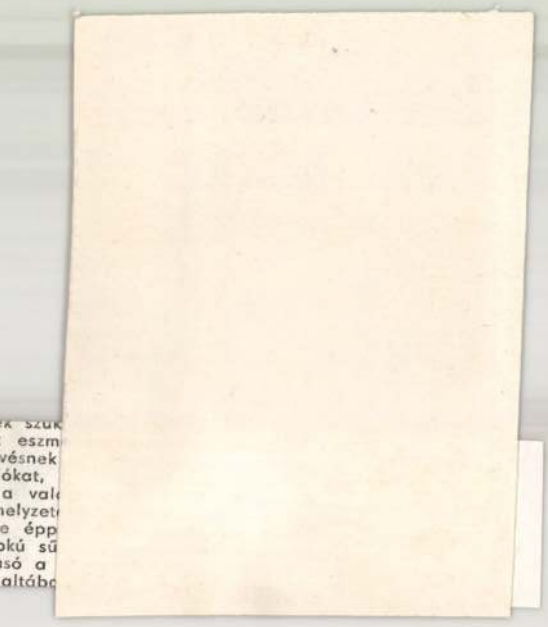

Kusucz D. István, Munkácsy-díjas, érdemes, művész

Hatvanban „Magyar tájak" c. kiállítás nyílt meg vasárnap. A művészt ezüstdiplomában és munkadíjban részesült.

F.L. Magyar tájak,

Nógrád, 1974. nov. 26.

Kurucz D. István festő

„Magyar tájak" címmel Hatvanban, a galériában megnyílt kiállításon szerepel a vásárhelyi iskolához tartozó műveza munkája.

Csongrádmegyei Hírlap, 1974. nov. 28.

Kurucz D. István festő,

„Érdemes művész" kitüntetést

kapott ápr. 4-én

N. N.: Művészeket tüntettek ki

a. Parlamentben

Zalai Hírlap 1971 IV. 3

Kurucz D. Istvánné festő

kiváló munkájáért
„Érdemes művész" címet
kapott

N.N: művészeti díjasok

Délmagyarország 1971 IV. 3

Kuruc D. István

3 festménye

szerepel a művésztelep

kiállításán

H. Gy: A százados úti művésztelep jubileuma

Magyar Nemzet 1971 II. 3

Kurucz D. István

A tárlaton bemutatott művei: „Asszonyok," tempera, 41 x 64 cm; „Csikós," tempera, 67 x 50; „Hortobágy," tempera, 36 x 82; „Elhagyott tanya," tempera, 120 x 60 cm; „Tavasz a vásárhelyi pusztán, tempera, 120 x 60.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat, Hódmezővásárhely, 1971

Zhúrucz D. István

Részt vett a Mücsarnok kiállitásán

Lukácsy Sándor: Művészeti Seregszemle a Mücsarnokban

Népművelés 1968/6 43old.

Kurucz D. István

Munkácsy díjas a Százados uti művész telepen dolgozik, él. (foto)

Kép és szöveg ~~Selmeczy~~ Selmeczi Toth János: A Szazados uti művész telep.

Népművelés 1968/8 40 old.

Thurzó D. István

Őszi szántás

Alföld 1971/10 68 old.

Kurucz D. István, festő

Kapcsolódva: Derkovits Gyula stíluskeresésével kapcsolatban.

P. Szűcs Julianna: Derkovits Gyula képei az Ernst Múzeumban

7.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 23.

Kurucz D. István, festő

Szerepel a vásárhelyi őszi tárlaton.

Rózsa Gyula: Egy katalógus s egy kiállítás

7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 15.

Kurucz D. István

Szerepelt a XV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 46.l.

Kurucz D. István

Szereplt a Szegedi Nyári Tárlaton /1969. VII. 5--VIII. 1o./

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 51.l.

Kurucz D. István

„Arszonyak" repr.

A XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából

Tiszatáj, Szeged, 1971, nov. (?)

Kurucz D. István

Hatvanban megnyílt a vásárhelyi művésztelep kiállítása, ahol művei szerepelnek.

Népújság, Szeged, 1971. dec. 4.

Kunucz D. István, munkácsy-díjas festőművész

a Magyar Népköztársaság érdemes
művésze címet kapta.

Magyar Hírlap, 1971. ápr. 3.

Kurucz D. István

Munkácsy-díjas festőművész

A Magyar Népköztársaság érdemes
művésze címet kapta.

Népszabadság, 1971. ápr. 3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1971 OKT 17

Kurucz D. István
1021

A vásárhelyi őszi tárlat anyagából

KURUCZ D. ISTVÁN: ASSZONYOK

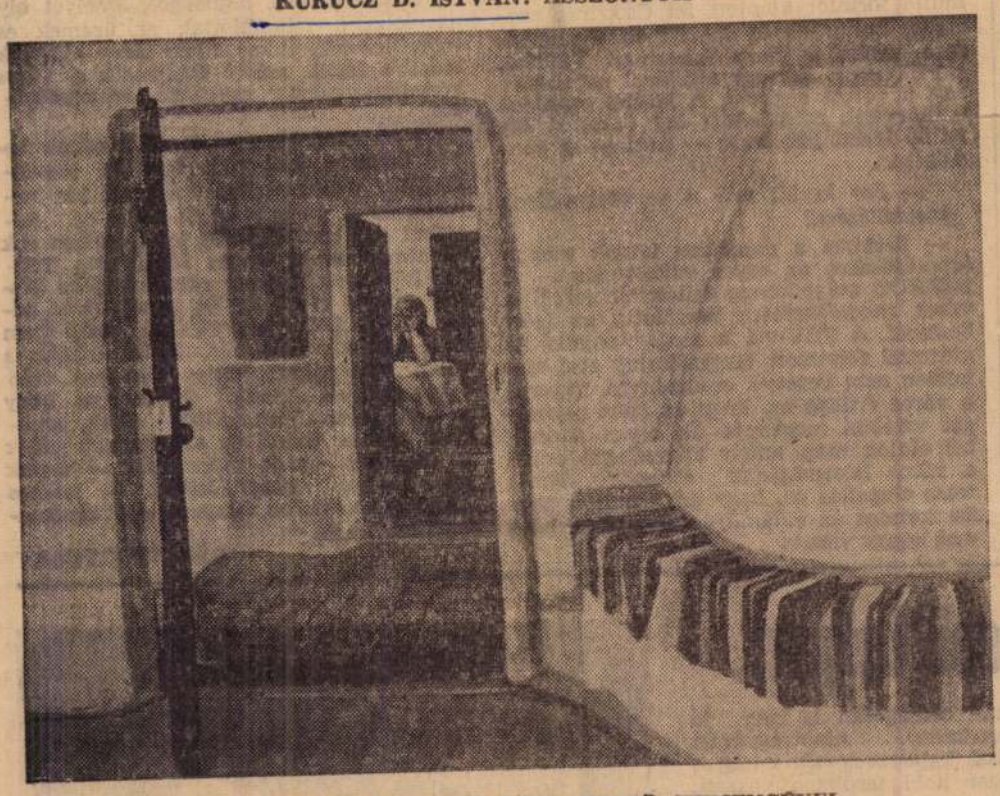

SZALAY FERENC: SZOBABELSŐ KEMENCÉVEL

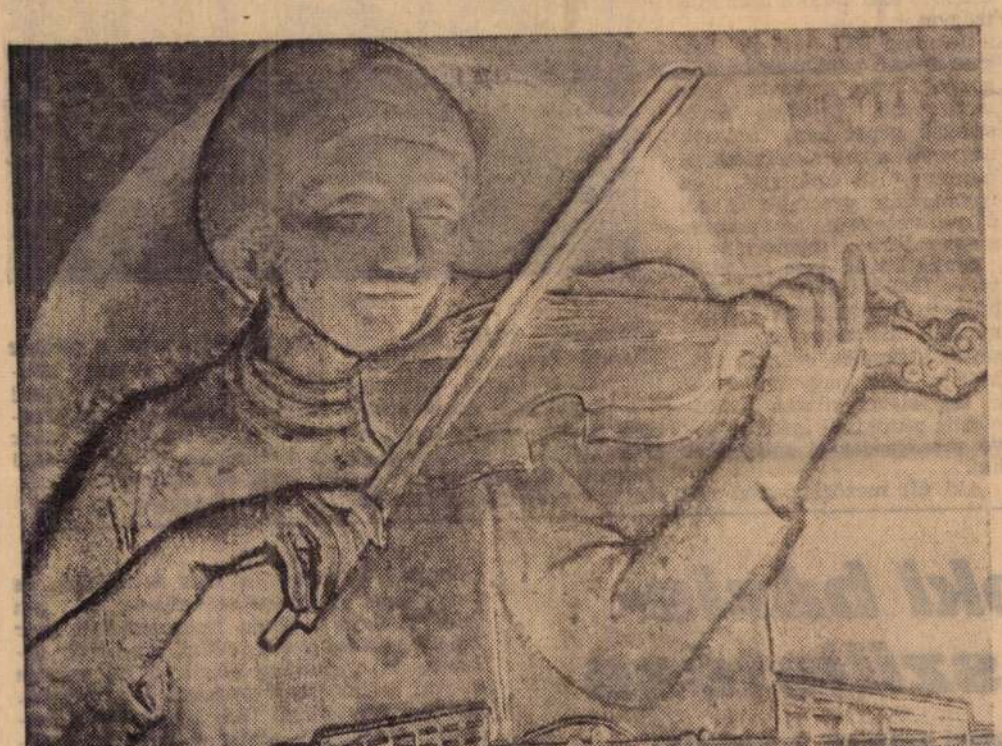

FEKETE JÁNOS: TANULÓ

FODOR JÓZSEF: ÚTON

Az ígért milliók n

Kapni vagy adni? — ez itt a kérdés! Csongrádon a várospolitika alapelve: közös erővel

„Nagyszerű mozgalom bontakozik Csongrádon a városi pártértekezlet alapján" — ez év januárjában írtuk ezt, amikor hírül adtuk: „a város történetében" először a vállalatok és a szövetkezetek pénzt adnak a városfejlesztés egy-egy céljának megvalósításához. (Természetesen — erejükhöz mérten kerül sor erre az „adakozásra", amely nem váltott ki egyöntetű helyeslést.) Öt év alatt — a negyedik ötéves terv időszakában — 5 millió forintnyi támogatásról lenne szó!

Az év vége felé közeledve, jogos feltenni a kérdést: *adtak-e, akik ígértek?* A város tanácselnök-helyettese, *Nagy* Imre, eképp foglalta össze az eddigi eredményeket.

— Ismert dolog az, hogy a város arányos és összehangolt fejlesztését tartjuk célszerűnek. A városépítésben eddig sem nélkülözhettük a társadalmi segítséget. Örömmel fogadtuk Rév Istvánnak, a város országgyűlési képviselőjének, a MIRKÖZ-szövetkezet elnökének kezdeményezését, aki tavaly a pártértekezleten 1 millió forintot ajánlott fel Csongrád szociális, kulturális és sportjának támogatására. Azóta a Tisza Bútoripari Vállalat, a FŰTŐBER egy-egy millióval szándékozott a várost segíteni. A kisebb egységek is követték példájukat: így összesen ötmillió forint jött össze — papíron és gondolatban.

— Sor került már a megállapodások megkötésére?

— Ezekben a napokban kötjük meg a szerződéseket az egyes vállalatokkal. A MIRKÖZ szövetkezete feltételek nélkül a város rendelkezésére bocsátotta az ígért összeget. A TBV-vel is megegyeztünk. Az áfészszel folytatott tárgyalásaink első menetben nem vezettek eredményre. Ugyanis a város érdeke az, hogy az ígért segítséget valóban megkapja. És olyan gondokat oldjon meg, amely közvetlenül érinti a város lakosságának többségét. Tehát rossz alapállás az, hogy adok másfél millió forintot és valamilyen formában hármat kapok vissza!

— És milyen fontosabb feladat szerepel napirenden?

— A napokban sikerült ideiglenesen 138 gyereket elhelyezni a Kossuth Lajos általános iskola épületében. Ezt a szükség hozta így. Igen sok gyereket nem tudtak ugyanis felvenni a napközis óvodába, mert létszámon felüli zsúfoltság volt valamennyiben. Évek óta tettünk különböző erőfeszítéseket, de a helyzeten gyökereiben nem tudtunk változtatni. Ezt az ideiglenes megoldást hosszú ideig nem lehet fenntartani. Ezért feltétlenül szükséges, hogy óvoda, bölcsőde létesüljön. (Csongrádon sem vállalati óvoda, sem bölcsőde nincs.) A központi konyha — mely élelemmel ellátja a gyermekeket — oly zsúfolt és elavult már, hogy alig-alig tud megfelelni rendeltetésének. Amikor számítunk arra a segítségre, amelyet oly nagylelkűen felajánlottak az üzemek és szövetkezetek, akkor olyan téren akarunk előrébb lépni, amely találkozik a város közvéleményének egyetértő támogatásával.

Öt év alatt ötmillió forintot adnak tehát össze a csongrádi üzemek, szövetkezetek. Valóban szép dolog ez, bár várostörténeti jelentőségéről még ne tegyünk említést. Ugyanis az ígéretben sok ellentmondás is benne foglaltatik. Többek között az is, hogy ennek fejében kétszer annyit lehet esetleg kapni, mint adni. (?) A kezdeményezésben pedig nem ez a szándék dominált. Sokkal inkább a város holnapjának biztos alapokon való továbbépítése. Annak felismerése, hogy vannak olyan várospolitikai célok, amelyek egyben üzemi és szövetkezeti célok is. A közös érdek felismerése — annak következetes megvalósítása — számos „forrás" kedvezőbb felhasználását eredményezheti.

BÁLINT GYULA

repülőgéppel

ami országosan is igen jó eredmény. Alaptrágyázást őszi kalászosok alá eddig 4 ezer hold területen végzett, és ha az idő is engedi, még újabb 2 ezer holdra szór műtrágyát.

Jelenleg PZL—101-es lengyel típusú repülőgépen dolgozik. Jövőre azonban már modernebb, Z—37-es csehszlovák gépet kap, aminek nagyobb a munkaszélessége mintegy 10 méterrel, és ugyanakkor gyorsabb is. Az új gép vezetésére az átképzés szeptemberben megtörtént.

Sinka István 1949 óta pilóta, és 1966-tól dolgozik a Repülőgépes Növényvédő Állomásnál. Számára életszükséglet a repülés, ezért is vállalja az igen nagy figyelmet és ügyességet kívánó, fizikumot is rendkívül igénybe vevő mezőgazdasági műveleteket.

Aki ült mezőgazdasági repülőgépben, tudja, hogy az állandó fülsiketítő startolás, légnyomás-változás, valamint a menetközbeni manőverezés és a gyakori landolásra való koncentrálás, mennyire igénybe veszi és nyűvi az ember szervezetét. A jövő évi kenyerünkért most a pilóták is fáradoznak, és most amikor az idén búzából rekord termést értünk el — az eredmények tudatában — rátok is gondolunk mezőgazdasági pilóták, égi földművelők.

Start előtt...

BÁLINT JÁNOS

oki bázis- születése

utatási program Forráskúton

nagyüzemi kísérleteket folytatják — közel 4,4 millió forintot képvisel.

LÉNYEGES KÉRDÉS: a sok homoki gazdaság közül miért éppen Forráskútra esett a választás? Azért, mert ez a két falut — Forráskutat és Üllést — magába foglaló gazdaközösség mostanára országosan is kiemelkedő, ha ugyan nem egyedül álló eredményeket ért el a korszerű homoki gazdálkodásban. Amit Sándor Tibor elnök szólott erről, a földek minőségét jelző aranykoronák száma gazdasági átlagban nem éri el még a négyet sem. Mégis a tsz idei áruértékesítésből és más gazdálkodási forrásokból származó bevételei elérik a 150 millió forintot. Ebből a tagság részesedése maga is 30 milliót képvisel. Forráskút példája tehát önmagában is bizonyítja: nincs igazuk azoknak, akik napjainkban is így vélekednek: a homokon nincs tartósan megalapozott jövője a korszerű nagyüzemi gazdálkodásnak. Igenis van. Már az eddig alkalmazott nagyüzemi eljárások is jelentősen megváltoztatták a forráskúti homok arculatát.

Ábrahám Vince főagronómus mondotta el, hogy pár éve kukoricát például csak 50 holdon merészkedtek termeszteni. Bár az egyéni életben sokan foglalkoztak itt ezzel, de más a kisüzem, és ismét más a termelőszövetkezet is. Az idén viszont a közös kukoricavetés már megközelítette a 600 holdat. Az aszály ellenére is várhatóan elérik a 20 mázsás májusi morzsoltban számított átlagtermést. Búzából 400 holdon 18,1, árpából 14,2 mázsáig emelkedett eddig a termés. Rozsból még csak 6,8-nál triticaleből pedig 8 mázsás termést takarítottak be ezen a nyáron. Megjegyzendő azonban, hogy az utóbbi két növényt eddig olyan területeken termesztették, melyek eddigi állapotukban semmi mással nem hasznosíthatók.

AZ ÁLLATTENYÉSZTÉSI ágazatban a szarvasmarha-állomány fejlesztése mutatkozik legkifizetődőbbnek. Ezért máris felépítettek egy 324 férőhelyes tehenészeti telepet 126 férőhelyes borjúnevelővel, napi 600 liter tej feldolgozására alkalmas üzemmel. Felújítják, intenzív termelésre szorítják az ősgyepeket, új utakat találnak a szántóföldi szálastakarmány-termesztésben. Ezzel együtt az állattenyésztés kifejlesztése megoldja a homok főnövényeinek, a szőlőnek, a gyümölcsnek régi-régi problémáját is. Mostanáig évente mintegy 2 ezer vagon szervestrágyavásárlására kényszerült a gazdaság. 1973-tól kezdődően azonban már csak 800 vagonnyi szervestrágya-„behozatallal" számolnak. Ennyi is elég lesz ahhoz, hogy legalább háromévenként újra trágyázhassanak valamennyi területet, növekvő műtrágya-felhasználás mellett.

Tehát Forráskút máris megérdemli, hogy a homoki nagyüzemi gazdálkodás jeles gyakorlati iskolájává fejlesszék.

CSEPI JÓZSEF

Kurucz D. István

A Képcsarnok Vállalat „Tiszai tájak" c. szegedi képzőművészeti bemutatóján festményei szerepelnek.

Dér Endre: Tiszai tájak.

Délmagyarország, Szeged (dátum nélkül)

Kurucz D. István festő

„Magyar tájak" c. kiállítás nyílt Hatvanban. Hatvan fórumot kínált és műveket kapott. Diplomákat és érmeket is osztott Hatvan. A művész is részesült ilyen elismerésben. — „Subás" c. (említve)

Farkas András: Magyar tájak.

Népújság (Heves), 1974. dec. 5.

Kurucz D. István festő

Megnyílt Hatvanban a „Magyar Tájak" c. biennálé, melyen szerepel műve.

Lasonci Miklós: Pest megye-a Magyar Tájakon

Pestmegyei Hírlap, 1974. dec. 3.

Kurucz D. István Festőművész

Vásárhelyhez kapcsolódtak művészetükkel Kurucz D. István és Kamotsay István. Mindketten a városban születtek, majd elköltöztek innen.

„Asszonyok" c. (repr.)

Halász Miklós: Vásárhely művészete.
Pesti Műsor, 1975. okt. 9-15 ig.

Kurucz D. István, Győr

— A GYŐRI MŰCSARNOKBAN megnyílt Kurucz D. István érdemes művész festményeinek és grafikáinak tárlata.

8.

— : Hír

Népszabadság, Bp. 1976. júl. 3

Kurucz D. István, Jestő

L.: Lóránt J.

Rózsa Gy.: Becsületes ....

4.

Népszabadság Bp. 1976. júl. 14.

Kurucz D. István, Jestő

L.: Banga f.

Rózsa Gy.: fiatal grafikusok 7,

Népszabadság Bp. 1976. aug. 6.

Kurucz D. István festő

Huszonkettedik Őszi tárlatukat nyitották meg Hódmező vásárhelyen a művészek: „Faültetők" c. műve szerepel a tárlaton. (említve)

Kőműves Gyula: Őszi tárlat Vásárhelyen.

Szabad Föld, 1945. okt. 19.

Kurucz D. István, festő

L.: Czóbel

Vayer L.: Szentendre ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 15.

Kurucz D. István, Jestő

L.: Szalay Jerenc

–: Hír

22.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 4.

Kurucz D. István, festő

L.: Csók I.

Potoczky J.: Képek ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 20.

Kurucz D. István

Képeit szépnek mondják.

Lénai Júlia: Kérdések és kérdőjelek; Valóság, 1971 7. sz. 68. l.

Kelemen D. István

Az alföldi festészet képviselője. — Felmérés-ben szerepelt.

S. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a műveszeti ízlésről. — Valóság, 1970. 5. sz. 59. l.

Vurucz D. István

Vihar utánja dr. Baroch József miskolci fogorvos tulajdonában.

Művészet, 1970. 1. sz. 47. l.

Kurucz D. István

Téli utasár (repró).

Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 35. l.

Kurucz D. István

1.

Előbb Szőnyi István szabadiskolájában tanult, majd a Képzőművészeti akadémián Rudnay osztályában.

Pogány Ö.G.: Kurucz D. István művészetéről; Művelt Nép, 1970. 1. 33. l.

Vurucz D. István

A második világháború alatt kiállított képei a Viharsarok nyomott hangulatát tükröztek. Népi realizmusa a falukutató írók hangoztelének felelt meg.

Pogány Ö. G.: Vurucz D. I. művészetéről, Nagyújtó, 1970. I. sz. 35. l.

Kurucz D. István

Valósógtartalma feszeschb kifejtést kínán; szerkeszt, mutinálás véglegesebb indokolásra vár. Legyonsrébb erénye a rendteremtés, a szintetikus áttekintés.

Pogány Ö. G.: Kurucz D. I. művészetéről; Műgyűjtő, 1970. l. sz. 35. l.

Kurucz D. István

A fatáblát döglött gipsszel alapozza, présolt lemezre fest, és az olaj- v. tojástemperával ábrázoltakat miaszmasolás útján rögzíti. Az eljárás mezzes felülettel nonja be a képet.

Dogány Ö. G.: Kurucz... emlékezetéről; Műgyűjtő, 1970. I. sz. 35. l.

Vuracz D. István

Tornyai „nagy sömnije" mála racionális geometria lesz.

P.Ö.Ó.: Vuracz D.I. művészetéről; Műpűjtő, 1970. 1. sz. 35. l.

Varga D. István

Nagyméretű freskóban, szobrokban igazolta, hogy a monumentalitás az emberség művészete jelenti.

P.Ö.G.: Varga D.J. művészetéről; Művelt, 1970. 1. sz. 35. l.

KURUCZ D. ISTVÁN

festőművész, Munkácsy-díjas, festőművészeti tevékenységéért a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címet kapta.

Átadták az idei művészeti díjakat.

ESTI HÍRLAP, 1971. ápr. 2.

Kurucz D. István

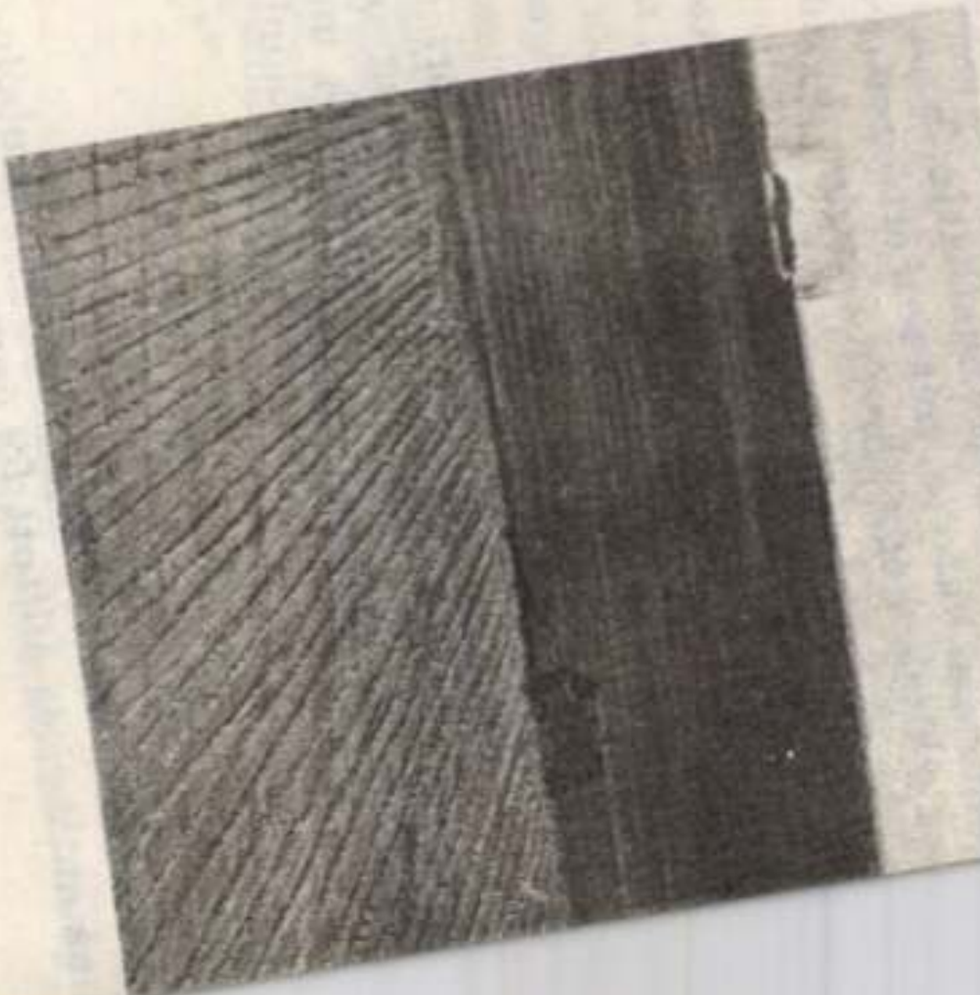

1021

s ennivalók

KORTÁRS

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

1971 SEP

KURUCZ D. ISTVÁN festmény

Kurucz D. István

Szines reprodukció egész táblán:

60 sz. „Gubások," olaj, 101.5 x 130 cm.

Nemzeti Galéria.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I.

A magyar táblafestészet (mai). Budapest, 1971

Kurucz D. István

Hódmezővásárhelyen született 1914-ben.
Tanulmányai: a Képzőművészeti Főiskolán
Tárlatai: Bp., Hódmezővásárhely, Miskolc, Szombathely stb. Munkácsy díjas 1951.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I. A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971.

Kurucz D. István

festő

A két világháború közti magyar
művészet realista áramlatának
képviselője.

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .

Művészet, 1971. december - 6.oldal

Kurucz D. István
festő

Metykó Gyula társaságában
sűrűn bejárja a Horlobágyot.

Kovács Gyula: Metykó Gyula festményei.
Művészet, 1971.november - 28.oldal

Kurucz D. István

festő-

Unyi István festészetét horvi galta.

Losonczi Miklós: Amatőr müvészek.

Müvészet, 1971.november - 32.oldal

Kurucz D. István

festő

A vásárhelyük Kohán György és Kurucz D. István örökét vitték előre.

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .

Müvészet, 1971. december - 6.oldal

Kurucz D. István

A lausanne-i Galerie d'Art des Nouveaux Grands Magazins-ben közös kiállításon vett részt (1968. VI. 8 – VII. 17.).

Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 72. l.

Kurucz D. István

Művei szerepelnek a Vásárhelyi
Őszi Tárlaton

Magyar Nemzet 1971 november 6
4.oldal.

MDK

Aurucz D. István

Szerepelt a Dolgozó Emberek Között C. kiállitáson, /// mely 1964 máj. 9-én nyilik meg az Ernst Muzeumban.

-bgy- : /Cim nélkül/

Postás Dolgozó 1964 ápr.

MKK

Kurucz D. István

szerepelt a kiállításon.

" Kocsis"

Gál Ferenc: Tiz év szomoru történelme a müvészetben.
A Szoc. Képzőm. Csoportja kiállitts a Nemzeti Galériában.

FÖLDMÜVELÖ 1964 máj.2.

Kurucz D. István MDK

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának Emlékkiállítása. Irta Major Máté.

Szerepelt akiállitásom.

Magyar Ifjuság 1964 ápr. 30.

Kurcz D. István MDK

Szerepelt a tárlaton

négy paraszti témáju müve.

Dömötör János: A XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
X CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP 1964 okt. 29.

MUK

Kurucz D. István

Szerepelt a kiállitáson.

"Kutnál"

Balogh Jenő: "Dolgozó emberek között"
MUNKA 1964 jul.-

Kurucz D. István MDK

Szerepelt az Ernst Muzeumben rendezett
"Dolgozó emberek között" kiállitáson.

"Kutnál"

Bálgár Kálmán: Mi a fontos - a téma vagy a minőség?
ÉLET ÉS IRODALOM 1964 máj. 16.

Kurucz D.István MDK

Szerepelt a tárlaton

"Őszi szántás"

Ritly Valéria:/X A XI. vásárhelyi őszi tárlat.

MAGYAR NEMZET 1964 okt.27.

Kurucz D. István
festő.

MÁVAUT"-ját állítottál ki
" a tarlalon

Berecz Miklós: Magyar Universum
Müvészet, 1971. julius - 24.oldal

Kurucz D. István

Kurucz D. István: Vásárhelyi utca

Társadalmi Szemle, 1995. szept.

Fejlett szocializmusról mint a szocialista építésnek a kommunizmushoz vezető újabb szakaszáról a Szovjetunióban (és más európai szocialista országokban is) csak az utóbbi években beszélnek. Az SZKP XXIV. kongresszusa tárta fel először a fejlett szocialista társadalom sajátosságait, s alkotó módon továbbfejlesztette a marxizmus—leninizmus tanítását a munkásosztályról.

A hatvanas években megélénkültek a munkásosztály társadalmi szerepét, helyzetét elemző kutatások. Az olyan összefoglaló művek, mint A szovjet munkásosztály rövid története 1917—1967, A Szovjetunió munkásosztálya 1951—1965 vagy az egy-egy szűkebb területről szóló monográfiák (például Leningrád munkásai a VIII. ötéves terv idején) sikerrel ábrázolják, hoszocialista munkaverseny tapasztalatairól, a munkás-paraszt szövetségről stb. Ám ezzel csak az alapokat rakták le, további elemzésre várnak az életmód és az életszínvonal kérdései, a munkásosztály társadalmi szerepének különböző megnyilvánulásai.

Jelentős hozzájárulás volt a szovjet kutatásokhoz a nemzetközi méretekben folyó elméleti munka. 1973 májusában Varsóban a szocialista országok társadalomkutatói elméleti konferenciát tartottak A munkásosztály és pártja a mai szocialista társadalomban címmel. (A konferencia anyaga a közelmúltban megjelent magyarul is.)

◆

A jelen kötet tanulmányai jól hasznosítják a korábbi évek kutatásait, ugyanakkor sok kérdésben elmélyítik, illetve kiszélesítik a munkásosztályra vonatkozó vizsgálatokat.

Az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Társadalomtudományi Akadémia szerzői kollektívájának munkája. Rabocsij klassz razvitovo szocialisztyicseszkovo obscsesztva. Miszl, Moszkva, 1974.

3 Kurucz D. István: Vásárhelyi utca, olajtempera, 60×92 cm
4 ifjú Szabó István: Petőfi, bronz, 220 cm figuraméret
(fotók Roboz)

Kurucz D. István

3

Művészet, 1975. 9, 27 old.

y nem megfelelő, nem össze-
ereket párosítottak össze,
n, még tárlat előtt, maguktól

A rendező alapállása

A rendező köteles a tárlaton alanyát
) a legjobb oldaláról bemu-
tkor is, ha az gyenge művész,
ha az történetesen ellenszen-
hára. Persze ideális, ha olyan
rendez, melynek művészetével
olyan anyagot, amely érdeklő-
megfelel.
es a rendező – talán erős a ki-
n? – csalni. Csal a festő is,
a síkon három dimenziót ha-
saló a színész is, ha azt akarja
elhitetni, hogy ő III. Richárd.
t szerény rendezője rejtse el
műveket, hagyja otthon, vagy
rban, tegye őket meg nem tör-
é. (A dramaturg akár egy fel-
is átirat, s a régi verziót elő
atja.)
gy idős mester – térjünk vissza
ásra – szemlátomást hanyatlik,
maszatolásából ne arranzsál-
sztermet, legfeljebb egyet-kettőt
unk be közülük. Lássák, még
dolgozik. Hangsúlyozzuk, an-
ább, mennyiségben is, a virág-
Ám, ha egy visszatekintő kiál-
„későn érő gyümölcsöt" talá-
sináljunk neki bátran egy jelen-
állítást, s az egész megelőző
et, csak mint bevezető tanul-
mutassuk be.

Kurucz D. István festőművész

Egerben, Rudnay Gyula teremben látható a Munkácsy-díjas és érdemes művész kiállítása szept. 25.-okt. 9.-ig

Kere Mária: Képzőművészeti Világhét, Ifjú Kommunista, Budapest, 1975. 9. 121. old.

Kurucz D. István

Honfoglalás II. rész.

21. Vasvármegyei Ősi Társlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Kurucz D. István

Csikósok o. temp. 50×75

21. Vasvárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Kurucz D. István

Hortobágy I o. temp 61x92

—"— II —"— 65x80

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Kurucz D. István

Vihar után o. temp 20x46
Őszi szántás —"— 29x70

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Kurucz D. István

Fáultetőle repr.

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul – Aug.

Kurucz D. István

Alföldi táj olaj 65x92 cm
Faültetők -u- 73x92 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul–Aug.

Kusnyer D. István

Önálló kiállítása

Kusnyer D. István festőművész
kiállítása Rudnay Gy. Terem
Eger 1975.

Kurucz D. István festő
a Vásárhelyi XXI. Őszi Tárlaton
szereplettek művei.

Tasnádi Attila: Kiállítási katalógus.
Nepszava, 1994. okt. 25.

Kurucz D. István

Mongol pásztor (grafika)

Néprzava, 1975. márc. 29. 103. aug. 75 n. 5 p.

Kurucz D. István (festő)

Az 1974 őszi XXI. Vásárhelyi Táslaton részt vett.

Népszava, 1974. okt. 25. 102. erf. 250 m. 4 p.

Kusucz D. István (grafikus)

Vásárhar (grafika)

Népszava, 1974. nov. 2. 102. erf. 257 sz. 5 p.

Kurucz D. István, Jest

Násd: Dér István.

Tandi L.: Kiállítási .... 89-92.

TISZATÁJ, Szeged 1975. augusztus

XXIX
8.

Kurucz D. István (festő)

1975. febr.-ban a Nemzeti Galériában megnyílt Magyar Tájak c. kiállításon részt vett művével.

Népszava, 1975. febr. 7. 103. évf. 32 sz. 4 p.

Kurucz D. István

1950-ban Munkácsy-díjat, 1962-ben SZOT-díjat, 1971-ben érdemes művész díjat kapott.

Népszava, 1975. febr. 23. 103. évf. 46 sz. 9 p.

Kurucz D. István (festő)

Anatás (fotó)

Népszava, 1975. febr. 23. 103. erf. 46 n. 9 p.

Kurucz D. István (festő)

Városhelyi utca (fotó)

Népszava, 1975. febr. 7. 103. évf. 32. sz. 4 p.

Kurucz D. István (festő)

60. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

Népsza, 1974. okt. 10. 102. szf. 237 sz. 8 p.

Kurucz D. István

A képzőművészeti kivitelező Vállalat
három szocialista brigádjának mun-
kásaival beszélgetett a művész.

Szigeti Ysuzsa: „Már messzéről fölismujuk".
Művészet, 1975. szeptember - 26 oldal

MDK

Kurucz D. István

Szerepelt a kiállitáson

"Beszélgetők"

Murányi-Kovács Endre: Országos képzőművészeti kiállitás Szegeden

NÉPSZABADSÁG 1964 aug. 15.

Kurucz D. István

MDK

Festőművész

Szerepelt a tárlaton

Kovács Endre: Balatoni nyári tárlat

Népszava 1964 jun. 28.

MDK

Kurucz Dezső

Szerepelt a székesfehérvári ~~téli~~ országos tárlaton.

"Vásárhelyi utca"

Cseh Miklós: Alacsony szinvonal.

ESTI HIRLAP 1964 febr. 4.

Kurucz D. István

"Az aprólékos naturalizmus mestere"a vásárhely
művész. "Vizszintes képei az alföldi táj vég-
tele horizontját..érzékeltetik, a felszántott
földeket és az öreg arcok barázdáit.."-irja
kritikájában Vadas József: "Vásárhelyi tárla-
tok" cimmel.
A kiállitást a Tornyai János Muzeumban ren-
dezték.

Élet és Irodalom, Bp. 1971 nov. 27.
XV. évf. 48. sz. 12. lap

Kurucz D. István

festőművész kiállitása. Miskolc. Szőnyi István Terem. - Ism: Csutorás Annamária, Eszakmagyarország,1968. máj.5.

A 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-162.l.

161.l.

Kurucz O. István

neve emlitve

szerepel a Képcsarnok vidéki

Kiállitásain

Népszava 1971 július 22

2. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Hajdúbihari Napló
1975 OKT 22

1021. Kurucz D. István

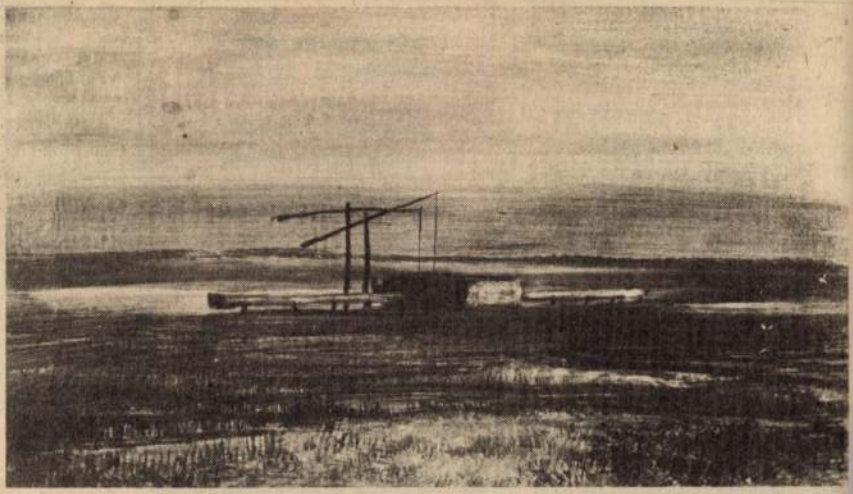

KURUCZ D. ISTVÁN ● GÉMESKUTAK

A Hortobágyi Művésztelep alkotásaiból (Fotó: Hapák J.)

NAGY VÁLLALAT

pályázatot hirdet

ANYAGOSZTÁLY VEZETŐI MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉRE.

A pályázatokat kérjük a Magyar Hirdetőbe „Élelmiszeripar 418912" jeligére leadni.

munkakörbe nőket

alkalmazunk

BIOGAL

Gyógyszergyár

Debrecen, Pallagi út 13.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Egybefuggó két és fél-zobás, összkomfortos + egy-

ALBÉRLET

Egy kislányt szobatársnak felveszek. Ötmalom u. 9.

Külön bejáratú, bútoro-

Nagykerekű 1000-es Wartburg eladó. Kinizsi u. 49.

Príma állapotban levő P—10-es Pannónia motorkerékpár eladó Darabos u.

breceni
yors- é
takarít
a gépí
ntkezés

és g
zés a
gen Debrecen,
A KLTE Tó
légiumába (De
1.) azonnali b
ket alkalmazu
mélyesen a ko
A Hajdú me
ri Vállalat fel
leges jogosít
autódaru-kezel
lanyszerelő, f
könnyűgépkez
szakmunkások
Munkaerő-gaz
cen, Kálvin tér
A HBm. S
anyagipari Vá
üzeme Ártánd
felvételre ker
kást. Jelentke
A HBm. Ta
lalat azonnali
nyugdíjas éjje
nőket. Jelentk
monffy u. 34–
tály.
Anyagkönyv
kat kőműves

Kurucz D. István

„A Magyar Néplőtársaság
Érdemes Művésze" címmel
tüntettük ki.

Népszava 1971 április 3
M. old.

Kurucz D. István

Az 1974-es Balatoni Táskaton Keszthelyen

sesít vett művével.

Népszava, 1974. júl. 21. 102. erdg. 169 sz. 9 p.

Kuttner I. István

Ősi szántás, repr., 18. old.

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Kurucz D. István

Busók, otempera, 50×35 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Kurucz D. István

Rizsföldek, tempera 60×70 cm
Őszi szántás, " 80×100 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Kurucz D. István

1974-ben sérít vett a szegedi Móra F. Múzeum
nyári tárlatán.

Nápszava, 1974. aug. 14. 102. erf. 189 sz. 5 p.

Kurucz D. István

Kaposvárott 1974-ben kiállítása volt.

Népszava, 1974. szept. 25. 102. évf. 224 sz. 5 p.

Kurucz D. István, festő

Kiállít a Műcsarnokban.

Rózsa Gyula: Kámvetés s történelem M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 27

Kurucz D. István
festő

A képzőművészek Szabadszakszervezetének 1948-as kiállításán részt vett a művész.

Rózsa Gyula: Szobrászatunk 30 esztendeje....
Művészet, 1975. április - 8.oldal

Kurucz D. István

fellő

A művész alkotásai szerepel-
tek a tárlaton

Brestyánszky Ilona: Körlép

Nők lapja, 1975. május 17 - 15 oldal

Kurucz D. István, festő

kerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: Kám vetéj karmine évről 2.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 21.

Kurucz D. István

A XVI szegedi nyári tárlaton részt vett Kurucz D. István, Koszta Rozália, Lapis András, Somogyi Soma László.

Népmüvelés 1975/9/25.

Kurucz D. István

Faültetők

Népmüvelés 1975/9/24

Kerecz O. István

Festményei szerepelnek Klamár Imre Kispesten 615 gépésamérnök gyűjteményében

Műgyűjtő 1975/2 39.old.

Kurucz D. István

Asszonyok repr.

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974 - Jul - Sept.

Kurucz D. István

Beszélgetők olajtemp. 42x25
Olvadás —"— 62x92

Vásárhelyi Tárlat
Mi N.G. 1974. Jul-Szept.

Kurucz D. István

Asszonyok temp 41x64
Juhász olaj 80x120

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Kurucz D. István

Tanya olajtemp. 50 x 90
Puszta —"— 65 x 138

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Szept.

Kunos D. István

Damjanich utca olaj 67×120
Aratás olajtemp. 120×48

Városhelyi Tárlat
M. N. G. 1976. Júl-Szept.

Kuncz D. Sándor festő

Magyar tájak címmel országos tárlat nyílt Hatvanban. – Művéért ezüst diplomát kapott a művész.

Láttuk – hallottuk

1944. XII. 1. Petőfi, 18. 10 Gmé.

Kurucz D. István

szerepelt az V országos nyári tárlaton
Debrecenben. A hagyományos realizmust képviseli,
az alföldi iskola kiemelekdő müvésze

Alföld 1976/1o/87
Szabó: Mire kiváncsi a látogató

Kurucz D. István

„Pásztorok"
(repro)

— Bízi tárlat

Tükör, 1976. október 12 - 36. oldal.

Kurucz D. István, Jestő

L.: Gadányi J.

Láncz I.: Képzőművészeti ... 252-256.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc. XIX/3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976. I. E. B. 15.

SZABAD FÖLD

Kurucz D. István festőművész

1021

1976. FEBRUÁR 15.

Az ember szülőföldjének tájait tartja a legszebbnek, azt a helyet, ahol nevelkedett, gyermekkori élményeit szerezte. Kurucz D. István festőművész Hódmezővásárhely szülötte, nála magától értetődő, hogy az alföldi táj, a puszta, a Hortobágy szerelmese. A szemmel felmérhetetlen sík vidéken a látóhatár peremén a föld egybeolvad az éggel. Az évszakok már színeikben is mérhetetlenül változatosak. Hát még a napok és a napszakok! Mennyire elütőek egymástól a párás reggelek nyáron és ősszel. Ugyanazon vidéken a kalászt érlelő nyár más szépségeket tár elénk, mint a havas tél. Mindezeket színben és az emberre ható hangulatukban megörökíteni nem kis feladat. Kurucz D. István festészetében oly módon jeleníti meg a tájat, hogy láttára még azok is észreveszik az Alföld eddig rejtett szépségét, akik korábban csak „nagy sömminek" tartották a tengersík vidéket.

Budapesten, a Józsefvárosi kiállítóteremben most bemutatott festményeinek zömét is az Alföldön alkotta a mester. Néhány tájképén ember is szerepel: asszonyok, kannákkal a dűlőút végén, amint a tejbegyűjtőre várnak, az ebédelő traktorosok, háttérben a kékesfekete felszántott földdel, vagy a hortobágyi pásztorok találkozása a végeláthatatlan puszta ölén.

Kőműves Gyula

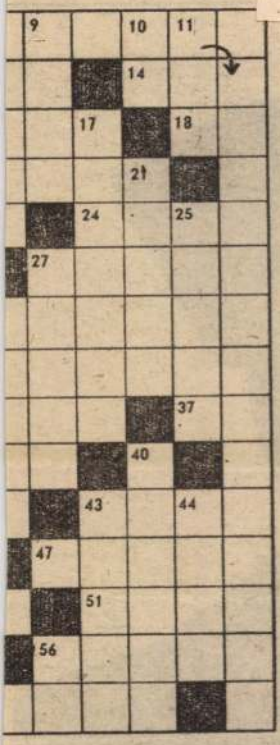

17. Látni vélt kép.
20. Van bátorságom hozzá.
21. Szilárd anyag a Földkeregben.
23. Az etlapon van több is.
25. Énekkar.
26. Bekukucskál.
27. Meggyőzve igaznak fogad el.
29. Birtoknévmás.
30. Következtetésekkel bizonyít.
31. Folyó Afrikában.
33. Betegség észlelhető jele.
34. Gyakran ilyen a levegő.
36. Kiválóan dolgozik.
39. Nem éppen vonzó külsejű.
40. Az ilyen múlttal jobb nem dicsekedni.
42. Ókori kiváló matematikus és természettudós.
43. Árukra ragasztott cédula.

A szakt

Azt mondja agrár merésöm: „Az hajlamosak arra, hog lyázzanak dolgokat. A munkaeszköz, a köny túra. Pedig, ha a dol re nézünk, a kettő n szefügg."

Hát ebben igaza annyira, hogy a múlt ga is „skatulyázott". nyilatkozni a rádióba méshozamok növeked szélt és felsorolta, m nek köszönhetjük az Műtrágya, gép, n szer, nagy hozamú f szaktudást, az ember tést azonban ő sem Lehet, hogy szerénysé hát gyakran olyan sz sem beszélnek erről, vesznek részt közvetl melésben.

Ettől azonban az ig homályosul el. Az a t könyv, amelyet az eln alatt a Mezőgazdasági kiadó útjára bocsát nagy szerepet töltött termelésünk jelentős sében. Ugyanolyan a nek tekinthetjük, mi ket, vegyszereket és n zöket.

És a könyv fontossá ben még fokozódik is mezőgazdasági k megnyitóján és az az tartott rendezvénye méltató és útmutató s zott el. A leglényeges

Lemezemről

A színészet múléko

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1976 APR. 8
LUDOVÉ NOVINY
D. István Kurucz

1021

NA NÁVŠTEVE U D. ISTVÁNA KURUCZA

Maliar Dolnej zeme

Narodil sa v Hódmezővásárhelyi, v detstve žil však za dlhé roky v Sarvaši, kde sa naučil aj po slovensky. Otec mu pracoval v tlačiarni a bol osobným dobrým priateľom veľkého sedliackeho vodcu Andrása Áchima.

D. István Kurucz už skoro 30 rokov žije v Budapešti, ale s krajom Dolnej zeme a s jeho ľudom je natrvalo spätý. Jeho umenie charakterizuje úcta k tradíciám, hlboký humanizmus, láska k ľuďom a ku kraju. Jeho harmonicky zladené farby sú najvýraznejšie a upútajú v bohatých detailoch lúk, úhorov, trávnatých šachorín a jarných siatín. Na týchto obrazoch sa voľačo vracia z mýtu pravekej matky Zeme.

Všetky jeho diela vystavené v Józsefvárosskej galérii odrážajú túto myšlienku.

Kde ste sa prvýkrát predstavili so svojimi obrazmi ?

— *Počas vojny som žil v zahraničí, hlavne v Rumunsku. Po oslobodení aj ja som sa vrátil domov a r. 1947 v spoločnosti akademického sochára Iván Szabóa som sa zúčastnil na výstave usporiadanej v sieňach „Műcsarnok"-u v Budapešti.*

Z poverenia Akadémie „Kossuth" v r. 1948 zhotoví obrovskú fresku znázorňujúcu ľudových povstalcov boja za slobodu r. 1848. Vtedy už popri veľaváženom majstrovi Istvánovi Szőnyim vyučuje na vysokej škole.

Jeho prácu v r. 1950 odmenia cenou Munkácsyho a r. 1964 cenou SZOT. Na viacerých výstavách doma i v zahraničí upriami na seba pozornosť svetovej verejnosti. Vidieť ho v Benátkach, Ríme, Milane, v západnom Berlíne a aj v Bruseli a v Paríži.

V roku 1974 uznajú jeho umenie zlatým stupňom Záslužného radu Munkácsyho.

D. István Kurucz je nepopierateľne uznaným umelcom. Zriedkavé chvíle voľného času vo svojom reprezentatívnom byte s ateliérom na Százados út-e trávi väčšinou v spoločnosti svojej manželky, vynikajúcej pomocníčky, medzi zbierkou antických zbraní a predmetov.

Nedávno ho navštívil starý dobrý priateľ, akademický maliar sarvašského pôvodu György Ruzicskay. Zhovárali sa o pláne spoločnej sarvašskej výstavy.

Teraz šťastný sa pripravuje na svoju novšiu výstavu.

Z. A.

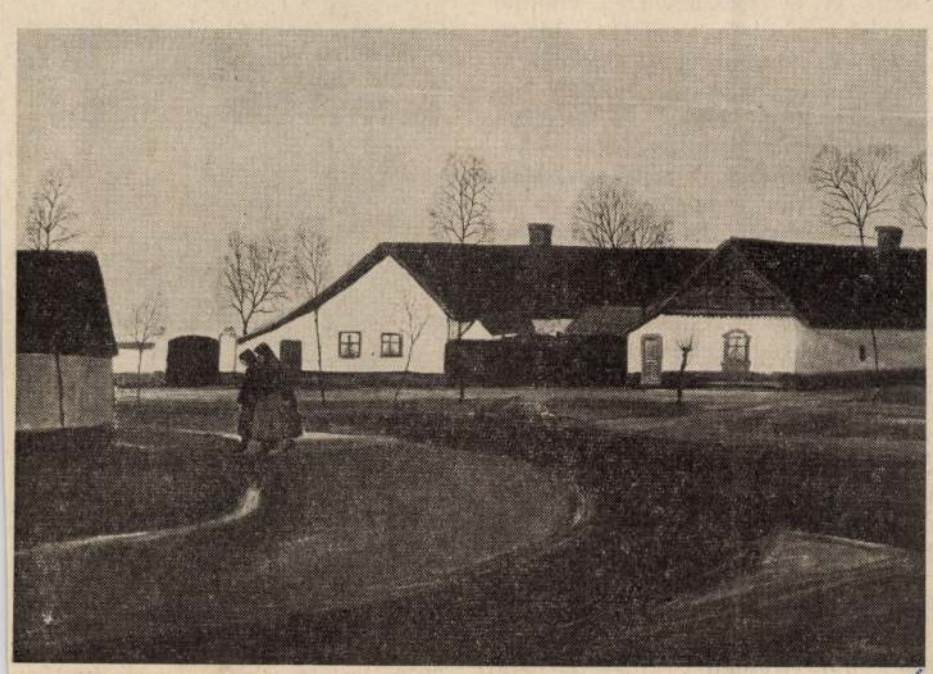

D. István Kurucz: Ulica v Slovenskom Komlóši

nikla za to, aby jej brigáda získala tento hrdý titul. V brigáde pracujú samé ženy, ktoré sú snaživé a pracujú v záujme toho, aby boli hodné titulu socialistická brigáda.

Vyznamenanie Vargovej má osobitný príbeh. Totiž vedenie družstva zverilo na pracovníčky, aby rozhodli, kto má byť vyznamenaný. Ony vedia najlepšie, kto si to zaslúži. Jednotne všetky členky navrhovali na vyznamenanie P. Vargovú.

Dve vyznamenané družstevníčky sa vyjadrili v tom zmysle, že vyznamenanie zaväzuje, posilňuje v človeku lásku k práci a úsilie ešte svedomitejšie a oddanejšie plniť svoje úlohy a povinnosti. *Alt*

...e od detstva

pozorne sleduje ich konanie a správanie sa. Ak vidí ich lásku, na ktorú dokonca detským spôsobom aj žiarli, postupne preberá ich spôsob nežnosti. Poznáva, že ľúbiť znamená spôsobiť druhému radosť. Preto tiež tak usmerňuje svoju činnosť, aby si zaslúžilo lásku tým, že je dobré, počúva, učí sa poriadku, je milé, ochotné a zdvorilé, dobre sa učí v škole. A v tom je tiež celé tajomstvo úspešnej výchovy.

Hoci dieťa spontánne túži po pôžitku, poznáva, že nepočúvnosťou, lenivosťou, neporiadnosťou a ostatnými zlozvykmi si nezískava lásku, naopak, spôsobuje nimi bolesť, núti dobrých rodičov k ignorovaniu, ba až k trestu, ktorý bolí všetkých. Túžba po sebarealizácii sa vhodne usmerňuje: dieťa poznáva, že sa správnym konaním a napodobňovaním konania rodičov podieľa na tvorbe rodinnej lásky, že sa stáva platným členom rodiny, že si získava i úctu i obdiv. V tejto súvislosti však tiež plnšie pochopíme, čo sa deje v citlivej detskej psychike, keď to začne medzi rodičmi vrieť, prichádza k napätiu, slovným výčitkám, keď rodičia nedokážu prekonať svoje nedorozumenie aspoň pred dieťaťom, keď chladne ich láska, nastupuje studené zovšednenie, chýli sa k rozvodu . . . Prečo sa mám snažiť byť dobrý ? Prečo sa mám učiť, keď už tým nikomu nespôsobím radosť ? A čo sa to vlastne s ním robí? Kto je vinný ? Veď ja ľúbim oboch...

Všetko po čase prebolí a zovšednie — aký však je to otras pre výchovný proces, aké vzdialené je také dieťa od osvojenia si ozajstného umenia lásky . . .

minút do teplej rúry. Potom spolu s kôrkou ľahko odstránite aj biely povlak.

* Vynaložili ste mimoriadnu psychickú a fyzickú námahu ? V takýchto prípadoch sa vyhýbajte cigaretám, čiernej káve a predovšetkým tabletkám . . . Namiesto toho si pripravte koncentrovanú citrónovú šťavu, do ktorej primiešajte med alebo cukor.

* Turistické alebo výletnícke topánky nikdy neodkladajte špinavé. Blato je najväčší nepriateľ pravej kože.

* Ak chcete, aby uvarená ryža nestratila bielu farbu, vložte do vody, v ktorej sa varí, plátok citróna.

* Ak chcete, aby sa vám ľahšie krájal sendvič, zohrejte si predtým nôž. Bude sa vám krájať ľahšie.

* Keď kupujete kvety v črepníku, informujte sa, ako ich treba pestovať, lebo kvety nestačí iba dobre zalievať.

Jarny kostým

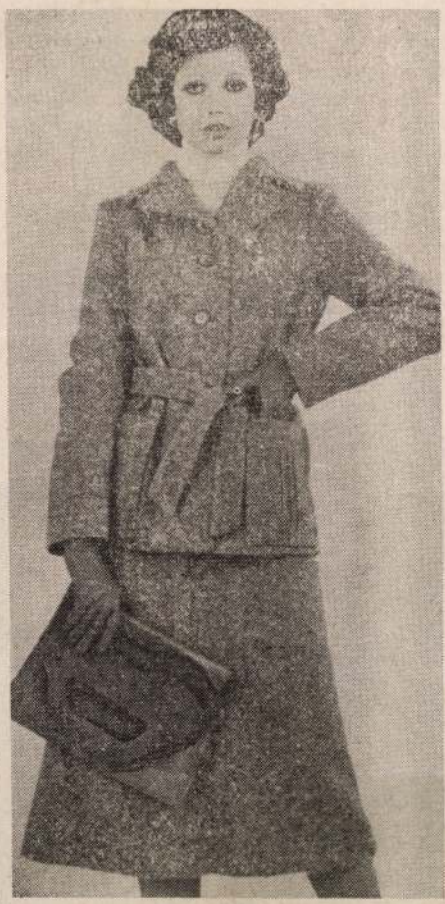

Tejto jari je vo veľ i móde kostým s opaskom

1976.II.8.Petőfi 11.43 Gné

Láttuk-hallottuk

- Befejezésül néhány aktuális kiállitásról.

- Budapesten a Józsefvárosi kiállitóteremben megnyilt Kurucz D. István tárlata, amelyet legközelebbi adásunkban ismertetünk.

- Makón a József Attila muzeumban Kokas Ignác festőművész tárlata február 14-ig tart nyitva.

- A Budapesti Történeti Muzeumban látható Életmód történeti kiállitásról ugyancsak legközelebbi adásunkban számolunk be.

- Pénteken nyitották meg a Fészek Klub fennállásának 75.évfordulója alkalmából rendezett Művészportrék, karikaturák kiállitást a Magyar Nemzeti Galériában.

- A Helikon Galériában megnyilt Bálványos Huba grafikusművész kiállitása. E hó végéig megtekinthető.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kurucz D. István 2.

A MEDOSZ LAPJA
1976 ÁPR 2

1021

Az Alföld festője

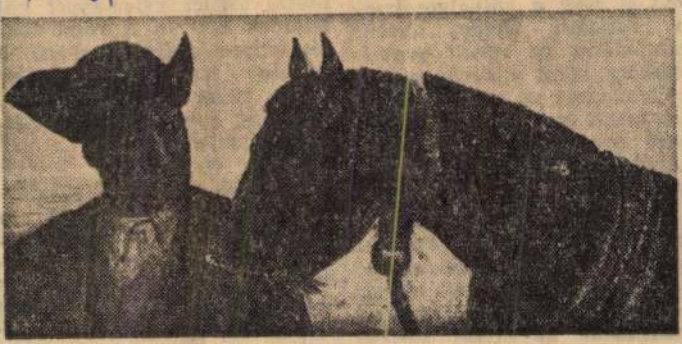

Kurucz D. István: „A csikós"

Kurucz D. István Hódmezővásárhelyen született, ám gyermekkorában hosszú évekig *Szarvason* lakott, itt tanulta meg a szlovák nyelvet is. Apja nyomdászként dolgozott, s közvetlen, jóbarátja volt a nagy paraszt vezérnek, *Áchim Andrásnak.*

A művész idestova 30 éve él már *Budapesten,* de a Nagyalföld tájához, embereihez szétválaszthatatlan szálak kapcsolják. Művészetét a hagyománytisztelet, a mély humanizmus, a táj- és emberszeretet jellemzi. Harmonikus színvilága legteljesebben a tarlók, rétek, füves zsombékok tavaszi vetések részletgazdaságában nyújt felejthetetlen élményt. Ezekben a festményeiben valami visszatér nála az ősi Földanyamítoszból: legalábbis a munka és az élet gondolattársításáig.

A *Józsefvárosi Galéria* kiállításában bemutatott valamennyi képe ezt tükrözi.

— Hol mutatkozott be legelőször képeivel?

— A háború alatt külföldön, főleg *Rómában* éltem, majd a felszabadulást követően én is hazatértem, s 1947-ben Budapesten, a régi *Műcsarnok* termeiben rendezett kiállításon vettem részt *Szabó Iván* szobrászművész társaságában.

1848-ban a *Kossuth Akadémia* megbízásából elkészíti az 1848-as szabadságharc népfelkelőit megörökítő hatalmas freskóját. Eközben már a nagytiszteletű mester, *Szőnyi István* mellett freskótanszakon tanít a Főiskolán.

1950-ben *Munkácsy*-díjat, majd 1964-ben SZOT-díjat kap. Több hazai és külföldi kiállításon tárja magára a világ ablakait. Látható *Velencében, Rómában, Milánóban* és *Nyugat-Berlinben,* valamint *Brüsszelben* és *Párizsban* is.

1974-ben nagyszerű munkássága elismeréseként elnyeri a *Munka Érdemrend* arany fokozatát.

Tagadhatatlanul elismert, befutott művész. Kevés pihentető szabad idejében *Százados úti* reprezentatív műteremlakásában összegyűjtött antik fegyvereit, tárgyait rendezgeti, legtöbbször kiváló segítőtársa, felesége társaságában.

Nemrég járt nála a régi jóbarát, a szarvasi származású festőmatuzsálem, *Ruzicskay György.* Egy közös szarvasi kiállítás terveiről beszélgettek.

Z. A.

...csa
egyetértve
Van oly
hogy *nem*
ma is csa
a vállala
adaptálása
maköre k
talanul, m
készségét
vési prog
tervezőmu
rul.

Központi
tervező munkával kapcsolatos szakszervezeti feladatokat ez év februári ülésén részletesen is tárgyalta és állásfoglalásai megjelölik az üzemi szervek konkrét teendőit e téren is. *Kiemelten kell foglalkozni a dolgozók élet- és munkakörülményeinek tervcélokban megjelölt és pénzügyileg is biztosított alakításával, a szociálpolitika-, egészségvédelem, a bérek, jövedelmek jó irányú befolyásolásával, a gazdálkodás belső tartalékainak feltárásával, hasznosításával.*

Központi vezetőségünk a szabályozórendszer év eleji módosításait úgy ítélte meg, hogy annak jellemzője, hogy erősíti a tervezés és a szabályozás összhangját, jobban igazodik az állami gazdaságok, az erdő- és fagazdaságok gazdaságpolitikai követelményeihez, sajátosságaihoz. A termelési tényezők, az eszközök, a munkaerő újszerű értékelése, jobban igazodik a gazdasági feltételekhez, és azok ösztönöznek a munkaerőgazdálkodás, a munkaszervezés, a gazdálkodás hatékonyságának javítására.

Mindezek alapján elmondhatjuk, hogy *a szabályozórendszer változásai a szakszervezeti szervek alapvető feladatait és jogait nem érinti.* Ugyanakkor látni kell és a szakszervezeti bizottságoknak munkájuk során érvé-

...szervezeti bizottságok munkája iránt nagyobb körültekintést, felelősséget és hozzáértést igényel. *Eddig ugyanis a fejlesztési és részesedési alap összege egymástól függetlenül és lényegében automatikusan képződött.* A szakszervezeti bizottságok feladatai az új szabályok alapján most új helyzetet teremtenek, hiszen az egyes vállalatoknál egy adott nyereséget feltételezve a fejlesztési és részesedési alap aránya — vállalati hatáskörben — csak egymással összhangban, esetleg egymás rovására alakítható ki. Így *a nem kellően megalapozott fejlesztés, vagy a túlköltekezés nemcsak fejlesztési alaphiányossá, hanem teljes érdekeltségi alaphiányossá* teheti *az egyes vállalatokat.* Így a helytelen és nem körültekintő vállalati fejlesztéspolitika nemcsak a jóléti beruházások vagy a lakásépítési alapképzés elmaradását eredményezheti, hanem a részesedési alap indokolatlan csökkenését is. Mindez pedig *kihat a dolgozók személyi jövedelme, a jóléti és kulturális ellátottság színvonalára is.*

— A vállalati szakszervezeti bizottságok és tanácsok különösen most, a kollektív szerződések összeállításának és megkötésének időszakában a fejlesztési alap összegének meghatározásánál és felhasz-

Kurucz D. István, festő

L: Kokas Ignác

–: Az 1978. évi Állami és Kossuth-díjasok 6–7.

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 1.

Kurucz D. István, festőművész

A felszabadulás után elsőként a munkásmozgalomban nevelkedett, vásárhelyi születésű festő nyúlt a témához. Első kis vázlatában az elszánt kiállást hangsúlyozza, a városi tanács dísztermében lévő temperáján a természeti környezetben dolgozó ~~ny~~ ember nyugalmával, magabiztosságával áll előttünk Szántó Kovács. (anilinnel) A tárgyalásról készített festményében is megörökítette.

Dömötör János: Szántó Kovács János a képzőművészetben.
Csongrád Megyei Hírlap, 1977. aug. 20.

Kurucz D. István, festőművész

1954-ben először nyílt meg a Vásárhelyi Őszi Tárlat, - tíz évvel a felszabadulás után Kurucz D. István, Kamotsay István sokat dolgoztak, segítették elő a vásárhelyi művészet második virágkorát.

„Kútnál" c. (repr.)

Dömötör János: Vásárhelyi műhely. Dalgozók Lapja, 1977. jul. 3.

Kurucz D. István, festő

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész gyűjteményes tárlata nyílt meg Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János múzeumban. A tárlaton látható legrégibb alkotás negyven évvel ezelőtt, a többi az utóbbi évtizedben készült, és szinte valamennyi alföldi tájakat, ott élő embereket ábrázol.

8.

—: Kü

Művészet, Bp. 1978. jan. 17.

Kurucz D. István

Kurucz D. István Tornyai nyomtalan jár.

Zs. M.: Az örökség.

Nők Lapja, 1978. február 4 – 14 lap.

Kurucz D. István

Méltatás.

Zs. M.: Az örökség
Nők Lapja, 1978. február 4 - 14 lap.

Kurucz D. István

A művész Hódmezővásárhelyen
született. 1933-ban kezdte meg fő-
iskolai tanulmányait Rudnay,
Réthy, Szőnyi kere alatt.

Zsigmondi Márta: Kurucz D. István.
Nők Lapja, 1978. jan. 7 - 16 lap.

Kurucz D. Istvánt

Mártelyi tanya
Diszniótáság } repro

Zsigmondi Márta: Kurucz D. Istvánt
Nők Lapja, 1978. jan. 7 - 16 lap.

Kurucz D. István

Aratás Mongóliában
Vázakozás
Ebédszünet

repro

Zsigmondi Márta: Kurucz D. István.
Nők Lapja, 1978. jan. 7 – 16. lap.

Kunwez D. István

Ösztöndíjasként tanult tovább Rómában. 19 ország múzeumát járta végig és behatóan tanulmányozta az ókor művészetét.

Zsigmondi Márta: Kunwez D. István
Nők Lapja, 1978. jan. 7 - 16 lap.

Kurucz D. István

Főiskolai hallgatóként tagja lett a Major Máté vezette szocialista képzőművész csoportnak.

Zsigmondi Márta: Kurucz D. István
Nők Lapja, 1978. jan. 7 - 16 lap.

Kurucz D. István

Kurucz D. István vásárhelyi és alföldi festőnek vallja magát.

Zsigmondi Márta: Kurucz D. István
Nők Lapja, 1978. jan. 7 - 16 lap.

Kurucz D. István

A „Magányos fa" végtelen horizont és mély perspektivájával monumentális. A „Felégetett tarló"-n szinte érezzük a füst és pernye illatát.

Zsigmondi Márta: Kurucz D. István
Nők Lapja, 1978. jan. 7-16. lap.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
Kurucz D. István,
SZABAD FÖLD
festőművész.
1977 DEC 11

1021

1977. DECEMBER 11.

KURUCZ D. ISTVÁN: Disznóvásár című festménye

Emlék és varázslat

Évszázadok óta divat volt Európa-szerte a parasztokat és munkájukat vásznon megörökíteni. A képeken azonban gyakran fontosabb volt a ruhájuk, színpompás népviseletük bemutatása, mint a nehéz életük ábrázolása. A magyar festészetben is van erre jócskán példa.

Századunkban talán elsőnek a hódmezővásárhelyi Tornyai János festészete szakított a régi hagyománnnyal: vad indulatok sugároznak még tájképeiről is. Bevallottan Ady szelleme és szeretete tüzelte őt ilyen alkotásokra. Amikor az ecset kiesett Tornyai kezéből, földije Kurucz D. István már a főiskolán tanult. Ott nőtt föl ő is Vásárhelyen. Ismerte a parasztember szokásait, életét; emberi magatartása, tempóssága, megfontoltsága ebben gyökeredzett, de túl is lépett rajta olyannyira, hogy nem is tudott, de nem is akart csak a paraszti élet festője lenni. Egész életét, nagy tehetségét ennek a szolgálatába állította.

Több mint negyven éves festő múlt áll már Kurucz D. István mögött. Visszatekintve életútjára, most összegyűjtötte képeinek egy részét — a rá legjellemzőbbeket —, hogy bemutassa gazdag életpályáját. A mai fiatalok — még a negyvenévesek előtt is —, valami ismeretlen világot tár fel, varázsol elő a festő; akik pedig túl vannak az emberi élet delén, azok számára is már csak emlék ez a vászonra varázsolt világ. Mert hol vannak már azok a nagy alföldi vásárok, heti piacok? A ijedtszemű emberek mellett meghúzódó nagykendős asszonyok, akik szinte az egekhez rimánkodnak: „jaj, csak elkelne már ez a jószág". És hol a subás, bekecses atyafiak, a minden hájjal megkent görbebotos kupecek hada, a saroglyából szénázó lovak sokasága? Lópatkolást jó, ha száz ember közül látott egy; a végtelennek tűnő téli alföldi pusztán szánkót, gubás parasztokkal talán majd a televízió jóvoltából láthatunk újból — ha megrendezik. Nagy korszakváltás részesei vagyunk, sokminden eltűnt, vagy megváltozott. Kurucz D. István sokat megélt, s a számára kedves dolgokat megfestette. És az újat is! A mezőgazdaság új arcának számos vonását, a nagy vásárhelyi határban gépekkel dolgozókat, a megváltozott tájat: az akácosok ölén megbújó, megmaradt kis tanyák mellett a szövetkezeti központok elnyúló épületeit.

Hétköznapi dolgok dicsérete ez, a munkájukat végző embereké. Kurucz úgy festette meg a hortobágyi csikóst, vagy a kocsist lovával, hogy sugárzik képeiről a velük való azonosulás és szeretet. A kapu előtt tereferélő asszonyok, a ma már egyre gyérülő szép parasztházak megörökítésére sűrűn visszatért képein és az utókor ezek nyomán is tudomást szerezhet, hogyan, milyen környezetben éltek eleik.

Hiába kötődik egy művész témaválasztásába egy bizonyos tájhoz, vagy dolgozó osztályhoz, még nem biztos, hogy művei a magyar művészet maradandó értékei közé tartoznak. Nem kell elölegezni az elismerést festőnknek, hiszen már tény: Kurucz D. István a Magyar Népköztársaság érdemes művésze, alkotásai révén itthon és külföldön sok szép elismerésben, kitüntetésben részesült; úgy tartják számon, mint az alföldi festészet kiváló mesterét. Kiállítását az érdeklődők 1978. január 2-ig tekinthetik meg a budapesti Műcsarnokban.

Kőműves Gyula

ık a cementgyárba.
k el ezzel a fontos

i Ferenc felvételei)

Lassan elmúlik ez a

A kastély idősödő kertésze mondja: — A harmincas évek elején, maga már biztosan kételkedik ebben, egy körte volt a reggelim ilyenkor, amikor érett.

— Egy körte?

— Igen, egy körte. Azt tudott jóanyám a kezembe nyomni. Nagyon szegények voltunk. A körtefa ott állt az udvaron, a földbe vájt tyúkól mellett, amikor megérett a termése, tálalta a szűkös reggelit.

— Miért nem vett róla még, ha éhes volt? — kérdezem, de rögvest meg is bánom, olyan szemrehányóan néz rám.

— Mit gondol? Négyen voltunk testvérek. Mindegyiknek kellett reggelenként egy körte. Jóanyám, éppen a mi érdekünkben, megszámolta, hány körte van még a nem túl nagy fán. Annak ott kellett lenni vagy az ágon, vagy alatta.

Mások is mesélnek hasonlókat. Ez a tó és a hegy közé ékelődött falu a legszegényebbek közé tartozott a harmincas években, sőt még utána is egy ideig. Aki csak ma jár arra, korábban sohasem látta, az nem hiszi. Takaros, emelt szintű házak sorakoznak, fél vagyont érő — bár nem mindig ízléses — kerítések könyökölnek az utcára járdahosszat. A hegyoldalban csinos nyaralók lesnek a tóra ablakszemeikkel. A boltban fitymálják a magyar világos sört, osztrákot vinnének. A postamestertől az összbetétállomány iránt érdeklődöm, udvariasan arra kér, hadd ne mondja; olyan nagy, hogy úgysem hinném el.

Miből a pénz, a gazdagság? Itt, ahol valaha egy körte volt a reggeli. Csaknem mindegyik családból egy férfi a közeli üzemek valamelyikébe vagy a bányába jár. Az asszonyok meg az öregek állatokat nevelnek, veteményeskertet gondoznak otthon. Gyümölcsös is van a legtöbb ház mögött. Munka után és hét végén a férfiak is dolgoznak a ház körül, illetve kinn a szőlőben. A hegyoldalon szőlőtőkék tízezrei sorakoznak. A nyaralók is hoznak a konyhára. Amikor beáll a jó idő, csapatostul jönnek. Nyaralni, pihenni akarnak, nem szívesen főznek. Étel kell nekik. Gyümölcsöt is sokat vesznek. Jó bevételi forrás ez a falu lakóinak.

Az egykori kastély, ahol a

Kereken ezerkétszázan l
a faluban. Háromszáznál
sokkal több család. Régi,
állapotban levő, még át
épített ház talán húsz ak
magántulajdonban levő
mélyautók száma hatva
Minden ötödik családnak
kocsija.

★

Irigyelni kell-e a falu
Ezt nem állítom. Ez a fal
nálatos, de jellemző példa
hogy az anyagi gyarapodá
jár együtt magától értető
tudat változásával, a sze
kulturális igények növek
vel. A takarékbetét gyara
sa — ami önmagában jó
vendetes — mögött
messze elmaradva kullo
életformaváltás.

Az üdülőkastély gon
Budapestről jött; egy szol
szobában lakik. Néhány é
bejárta a környéket; és cs
mesél. Gyönyörű t
gulatos várromokról, kis
múzeumokról, a közeli v
kedves részleteiről szólna
meséi. Senki mástól nem
loltam hasonlókat a falul

— A harmadik évet töl
már itt — mondja a go
—, amikor leálltunk két h
ra, nem fogadtunk vendé
hogy a legsürgősebb belső
tási munkákat elvégezt
Mit csináljak a személy
amíg a mesterek falat bon
vízcsöveket cserélnek? K
tam mindenfélét. Példáu
rándulást szerveztem a fő
ba. Óvatosan, egyenként ké
gettem őket, lenne-e k
hozzá, nem jártak-e már
szor Budapesten. Körülbel
ven személygépkocsi volt
a faluban. Rendkívül megl
hogy a negyven emberből
egy harminc soha életében
volt Budapesten, három
négy csak egyszer. A kir
lás jól sikerült, sok mi
megnéztünk; egy hétig err
szélt a falu. Azt hittem, sil
beoltanom őket, kedvet k
az utazáshoz. Ennek két es
deje. Azóta alig ketten-há
jártak tudomásom szerint
dapesten. Ők sem kiráno
hanem mert valami dolguk
ott.

★

Vajon mire használják
csit? Érdeklődöm több er
től. A leggyakoribb válasz
sárolni járnak a közeli v

Kurucz D. István, festő-

Kurucz D. István festőművész munkáiból nyílt kiállítás a Műcsarnokban. Képünkön a tárlat egyik darabja, a Kocsis című festmény

(MTI-fotó Danis Barna felv.)

– Eszöveg – Le

2.

Esti Hirl

árgyalások az Erich Ho-
ecker vezette NDK kül-
öttség és a *Kim Ir Szen*
ezette KNDK párt- és kor-
ányküldöttség között.

megállapodásra kell jutniok egymással egy új kormány megalakításáról és olyan gazdasági-politikai program megvalósításáról, amely

Kurucz D. István, festő

● *KIÁLLÍTÁSOK. Kurucz D. István festményeiből a Műcsarnokban, Mészáros Erzsébet textíliáiból a Nógrád megyei Szécsényben, Molnár Eszter fotóiból a dunaújvárosi Bartók Béla Művelődési Központban, Komárom megyéből származó több művész alkotásaiból az esztergomi Petőfi Művelődési Központban nyílik ma délután bemutató.*

–: O Kiállítások

Esti Hírlap, Bp. 1977. dec. 2.

8.

Kurucz D. István, festőművész

Tegnap nyílt meg a Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen szerepel(nek) a művész művei, festményei.

Déli Krónika

1977. okt. 10. Kossuth 12.00-V Gué-

Kurucz D. István

Munkácsy-díjas festőművész

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pest Megyei Hírlap, 1976. febr. 5.

Kurucz D. István, festőművész a Művésztelep kiállításán szerepel, a művész művei.

Székelyhidi Ágoston: A Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep kiállítása.
Hajdu-Bihari Napló, 1977. aug. 17.

Kurucz D. István, festőművész

2193 FNYV I.

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

KURUCZ D. ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1977. DECEMBER 2-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

DR. DÖMÖTÖR JÁNOS

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TORNYAI JÁNOS MÚZEUM IGAZGATÓJA

MŰCSARNOK, BUDAPEST, XIV., HŐSÖK TERE

A KIÁLLITÁS NYITVA: 1977. DECEMBER 2 – 1978. JANUÁR 2.

Kuracz D. István.

A vásárhelyi műrészet második virágkora a felszabadulás után tíz évvel bontakozott ki. Emrei építőkövi - mint Kuracz D. István, Kamotsay István - akik ugyan elkerültek a városból, de gyökereikkel kötődtek szülőföldjükhöz.

„Kútnál" c. (repr.)

Dánátor János: Vásárhelyi műhely
Hajdu-Bihari Napló, 1977. jál. 10

KURUCZ D. István

Heitler László: Kurucz D. István
Tanácskártánasdg című falképéről.
= Tiszatáj, 39, 1985, 4. 106-111. ill

KURUCZ D. István

kiáll. Bp., 1985 Műcsarnok

ism. BÁN András: Visszatekintés. = Három kiállitás a Műcsarnokban. = Magyar Nemzet, 1985. febr. 2. 9.

kell elrendezni annak, hogy
jelentőségét valóságosan
ek felkutatása egyik legsürge-
ó épitkezéseknél müködőket
fehérvár, Sopron, Arad, Hódmező-
gy mesterek köré sereglőket.
tősek a mesterdinasztiák, a
an müködők /a Dietrich, Brein,
n, a Fischer és a Mayerhoffer
a Rabelek Heves-Szatmár megyé-
ménytékben indult meg.
kevéssé felderitett/, amely Pest
zi, az első városrendezési
n látjuk még világosan, mi
reknek /Balla Antal és társai/
zimilált külföldieknek /Hild
urbanisztikájának kutatása

KURUCZ D. István

kiáll. Hódmezővásárhely, Bp. Műcsarnok, 1985 ?

ism. DÖMÖTÖR János: Az Alföld vonzásában. = Művészet, 26, 1985, 5. 36 - 37. ill.

A televíziós készülékek, videók stb. infravörös távirányításának és a rádiótelefonoknak az az óriási előnyük, hogy huzalok nélkül működnek. Egy német cég az infrasugaras jeltovábbítást most továbbfejlesztette: olyan, *Infralink* márkanevű berendezést készített, amely nem csupán egyetlen irányban, hanem — mint a villanykörték — *szórtan* bocsát ki kereken 900 nanométeres, modulált fényt. Ilyen fényjel működtetheti például egy személyi számítógép nyomtatóját, adhat utasítást egy mérő- vagy vezérlő műszernek, vagy lehet telefonálni vele. Egyik esetben sem kell az adónak és a vevőnek egymást „látnia": akkor is működik, ha kettejük között emberek mozognak vagy más akadályok emelkednek, vagy az infravörös fény csupán a falról vagy a menynyezetről verődik vissza. Sőt, ha egy fal két oldalára egy-egy vé-

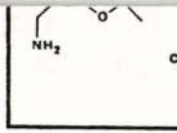

Julius *Rebe*
Massachussetts
logy (MIT) m
ték, hogy létez
la, amelyek e
ként hatnak
anyag-utánpótl
kat újrateremti

Az egyik n
tett *imidészter*
adenin-származ
sek összekap
közben fenol
róluk. E termé
ga, hogy az
kapcsolódni eg
az E végén e
Az összekapcs
tések révén m
pen a *DNS* is
fel" azokat az

KURUCZ D. István

(h. m.)

A parant Párizs fedője
Kurucz D. István kiállítása
a Műcsarnokban

Egyi Hirlap, 1985. ian. 21.

2.

IGÓ ÉLETMŰ

ktor Emlékkiállítások Győrben

iállítása – Széchenyi ány utcai , s ezzel a matikusan majd újra kapcsán roblémát: yőző vagy zzünk? A kapcsolat- sik kérdés a július 8- helyszínen t az eddigi s az 1985- zúttal sem ét; csupán

tájakon dolgozott a művész az 1930-as évtizedben. Távoli tájakra vezető útjára kitűnő ajánlással indult, főiskolai mestere, *Vaszary János* 1929-es keltezésű soraival: „Rafael Győző a m. k. képzőműv. főiskola volt növendéke; hosszabb ideig dolgozott nálam, majd külföldön Párizsban is járt. A természet megfigyeléséből dekoratív vonalvezetésig jutott – nemkülönben fejlődött színérzéke. Több kiállításon vett itthon és külföldön részt. Ajánlhatom külföldi ösztöndíjra."

A két győri kiállítás kollekciójával felvillantott összkép Vaszary János jellemzésének helyességét igazolta; festőnk a természetelvű megjelenítés és a dekoratív elvonatkoztatás tartományában is szabadon és könnyedén mozgott az

KURUCZ D. István

Losonci Miklós

Bp. Múcs, 1985

Az alföld festője

Kurucz D. István képei előtt

Vas-Hink, 1985. jan. 20.

6.

szervezzék a teret, ha a helyzet úgy kívánta. Ebből a totális szemléletből olyan kiállítások születtek, mint *Farkas Gábor* akciója 1989. november 18-án, ahol is a mozi terében kifeszített 3 méteres fotópapírok lepelként függtek alá a műfényben. Az akció során a művész hosszú botokra erősített kannákból vegyszerrel, illetve fixírrel kezelte a papírokat. A földre friss kenyereket rakott; ezeket az előadás közben megtörte. A friss kenyérből mindenki evett. A művészet és a szakralitás viszonyát boncolgató installáció után egy hasonló érzékenységű

árcius 29., Újlak mozi (Fotó: Farkas Gábor)

73 4435 — FNYV 7

KURUCZ D. István

Meghívó

MONGÓLIAI EMLÉKEK

KURUCZ D. ISTVÁN
festőművész

és

SZABÓ IVÁN
szobrászművész

KIÁLLÍTÁSA

CSEPEL GALÉRIA

Bp. XXI „Rákóczi F. út 142. Tel.: 142-407
Boráros tértől a harmadik HÉV megálló

A CSEPEL GALÉRIA
szeretettel meghívja Önt

1973. november 27-én 18 órára,

a kiállítás megnyitására

Megnyitó beszédet mond:

Dr. Pogány Ö. Gábor
a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

Megtekinthető: december 16-ig
hétfő kivételével naponta 12–18 óráig,
szombat–vasárnap 11–18 óráig.

Grünberger Tamás lámpakészítő kivitelezte az eredeti darabok alapján.

Egyéb, nem a zsinagógában található művészeti alkotások

Az új imateremben *Köbliz Birgit* német származású iparművész rogyasztott technikájú üvegablakai kerültek elhelyezésre.

Az épület rozsdamentes acél kapuja *Seregi György* iparművész alkotása.

Az új épületszárny lépcsőházában került elhelyezésre *Szilárd Klára* iparművész ólmozott technikával készült üvegfala.

A munka befejezése után a zsinagóga előterébe felkerült a kézmosó falikút és a mártírok emlékét őrző vésett márványtáblák.

Az eddig méltatlanul rejtőzködő Páva utcai zsinagóga felújítva teljes pompájában emléket állíthat egy olyan építészeti, képző- és iparművészeti csodákat felvonultató kultúrának, amelyet esztelenül pusztítottak el.

Szőke Balázs, a beruházás főrestaurátora

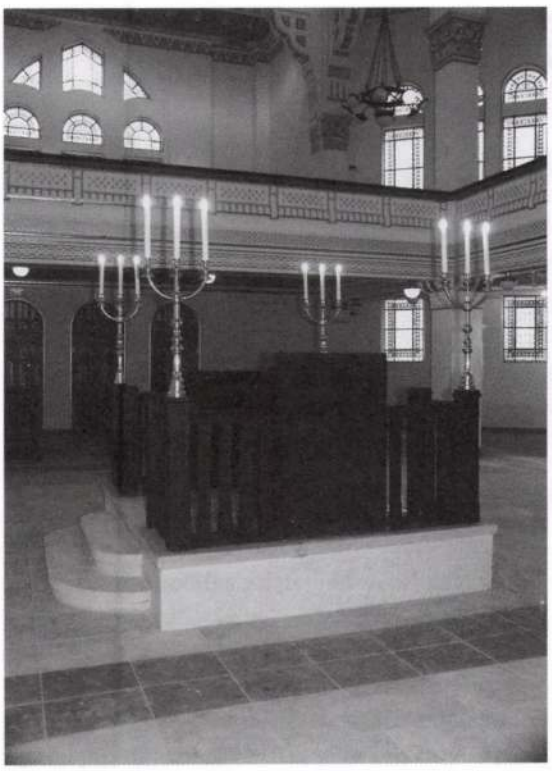

A zsinagóga restaurálás után.
Szőke Balázs restaurátor felvétele

Új időszaki kiállítások

BUDAPEST

Rudabánya és az emberré válás korai szakasza

Magyar Nemzeti Múzeum
2004. február 9. – május 24.

Dr. Kretzoi Miklós geológus, paleontológus idén tölti be 97. életévét. Keveseknek adatik meg, hogy megérjék ezt a kort – még kevésbé, hogy alkotó munkájuk egyik csúcsát jelentő tudományos közleménnyel ajándékozhatják meg a szakmát. A rudabányai leletek az emberré válás folyamatának, a hominizációnak kiemelkedő jelentőségű dokumentumai. Az első Rudapithecus lelet 1965-ben, az ezt ismertető rövid tudományos közlemények 1969-ben látták meg a napvilágot. Az előzetes közlés és a monográfia megjelenése (2003. 11. 03) között több mint harminc év telt el. A Hominoida leleteket bemutató monográfiáról, az azt méltató *Gyenis Gyula* antropológus szerint „bizton elmondható, hogy a hominoideá-k evolúciójával foglalkozók »Bibliá«-ja

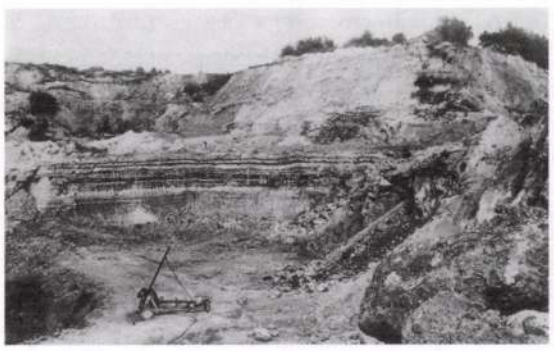

Hernyák Gábor, Kretzoi Miklós (középen), és Topál György a rudabányai feltáráson (korabeli amatőr felvétel)

lesz". A könyvet a Magyar Nemzeti Múzeum adta ki, és egyben kiállítással tiszteleg a tudományos teljesítmény és a szerző előtt.

A kiállítás nem vállalkozik arra, hogy az emberré válás, különösen annak korai, és kevéssé dokumentált szakasza körüli vitákban állást foglaljunk. Célunk az 1965 és 1978 között előkerült leletek bemutatása, és a feldolgozásuk során elért tudományos eredmények ismertetése. Tudatában vagyunk annak, hogy sem Rudabánya, sem az emberré válás témakörében nincs, és nem a mi dolgunk kimondani a végső szót. A kiállítás célja a nagyközönség által eddig soha nem látott leletek és az őket körülvevő egykori környezet bemutatása, és tisztelgés sokunk tanítómestere, Kretzoi Miklós előtt.

A kiállítás rendezői:
T. Dobosi Viola, Vörös István, T. Biró Katalin

Részletek a 2003. évi Magyar Tudomány Napjára megjelent kötet előszavából:

Meglehetősen ritka, hogy egy tudományos mű kiadói előszavában szó essék a monográfia alapját képező forrásanyag elhelyezéséről, a kézirat készülési idejéről és tudós írójának életkoráról. Most mégis szükségét érezzük ennek.

Ami az elsőként említettet illeti: szakmai és muzeológiai egyeztetések után a Rudapithecus prehominida maradványok Kretzoi Miklós javaslatára 1984-ben kerültek – a Magyar Állami Földtani Intézet helyett – a Magyar Nemzeti Múzeumba, ahol azokat máig őrzik. Szakmai körökben ez akkortájt vitákat váltott ki.

Mindezeket ismerve az intézmény jelenlegi vezetői és a témával foglalkozó munkatársai felelősséget éreztek a kiemelkedő tudományos értéket képviselő leletek feldolgozásáért és publikálásáért. Holott ez az adott tudományszak képviselőinek lett volna elsődleges feladata.

Tisztelettel köszönjük – ritkán lehet ilyet írni – a 10. évtizedében járó szerzőnek, a földtani és ásványtudományok doktorának, hogy végig »partner volt« magyarázatokkal, helyesbítésekkel, módosításokkal a kézirat végleges formájának kialakításában. Munkásságának jelentőségét itt csak néhány, a Földrajzi Közlemények 1977. évi kötetében megjelent méltatás néhány mondatával kívánjuk jellemezni: „Kretzoi Miklós a magyar és a nemzetközi negyedkorkutatás kiemelkedő egyéniségei közé tartozik. Zoológus, paleontológus, sztratigráfus, negyedkorkutató – tulajdonképpen mindegyik egy személyben.

Negyedkorkutató tevékenységének egy-egy fontos állomását jelzi a tatai ősemberi telep gerinces faunájának feldolgozása, a vértesszőlősi előemberi lelőhely gerinces őslénytani vizsgálata és rétegtani besorolása, az érdi őstelep csontanyagának vizsgálata. ... rétegtani vizsgálatait szélesebb alapokra helyezve kidolgozza a közép-európai gerinces fauna tercier és kvarter szárazföldi biosztratigráfiáját (1969). E munkája során került kapcsolatba a gerinces paleontológia legizgatóbb kérdésével, az emberré válás problémájával, amelyhez a rudabányai leletek vizsgálata nyomán új adatokkal és szempontokkal járult."

Dr. Kovács Tibor, főigazgató
Magyar Nemzeti Múzeum

„Az Alföld festője" – Kurucz D. István kiállítása

Magyar Mezőgazdasági Múzeum
2004. február 17. – április 18.

Nem véletlen, hogy *Kurucz D. Istvánt* az Alföld festőjeként szokás említeni. Egész életét meghatározta a szülőföld szeretete, az Alföld szépsége.

Szinte minden festményén nyomott hagyott az a természeti világ, mellyel gyermekkorában és később is gyakran találkozott. Teljesen elvarázsolta őt a tájban rejlő erő, mely a kiegyensúlyozottság és a végtelenség érzetét kelti. Elsősorban Hódmezővásárhely és Hortobágy életképeit festette szívesen. Ezeken a képeken jól látszik a művész kötődése és elkötelezettsége az Alföld iránt. Képeit átitatja e táj szeretete. Ezért is sajátos művészete.

Ábrázolási módja tele van érzelmekkel és emlékekkel, melyek sajátosan jelenítik meg a pusztát; például képein az ég felhő nélküli, inkább vékony fátyolként jelenik meg, ami ellensúlyozza a föld rész-

letesebb ábrázolását. Szinte minden fűszálat, tócsát aprólékosan, nagy gonddal jelenített meg.

Nemcsak tájképeket, hanem a tájban élő embert, többek között például a csikóst és a juhászt is megfestette, akik nem hősök, mindennapi emberek. Figurái tökéletesen visszaadják azt az életformát, hangulatot, mozdulatlanságot és néhol kiábrándultságot, melyet az ott élők képviselnek. Kurucz D. István képei láttán az ember belefeledkezik az idő múlásába, elfelejti a rohanó élet gondjait. Alkotásai egy parányi szigetet jelentenek, ahol mindenki megtalálhatja saját nyugalmát.

Festményei olyannyira élethűen tárják szemünk elé a táj és közösségének mindennapjait, hogy aki még sosem járt az Alföldön, ezután majd odakívánkozik.

Ezek a művek felhívják figyelmünket napjaink legnagyobb kérdésére, természeti környezetünk védelmének problémájára is. Megmutatják ugyanis, hogy mit veszíthetünk, ha nem vigyázunk meglévő értékeinkre, ha természeti világunk megőrzését nem vesszük komolyan.

„100 éves a motoros repülés"
Évfordulós időszaki kiállítás a Közlekedési Múzeumban
2003. december 17. – 2004. február 29.

2003. december 17-én nyílt meg a „100 éves a motoros repülés" című évfordulós időszaki kiállítás a Közlekedési Múzeumban. Az időpont érdekessége: éppen egy évszázada történt, hogy az észak-amerikai Kitty Hawk mellett a Wright-testvérek Flyer I kísérleti repülőgépükkel első négy történelmi repülésüket végrehajtották.

A Közlekedési Múzeum Repüléstörténeti és Űrhajózási Állandó Kiállítása (a Petőfi Csarnok-béli Repülési Múzeum) kényszerű téli zárva tartása miatt az évfordulós megemlékezést a Múzeum főépületében, az időszaki kiállítások területén rendeztük. Ez behatárolta a kiállítótér nagyságát és a bemutatható exponátumok körét – eredeti repülőgépet csak egyetlen egyet, szétszerelt állapotban tudtunk bemutatni (Nyírség-2).

Az emlékkiállítás 14 darab, digitális technológiával készített nagyméretű színes tablón, 200 fotó (zömében színes) felhasználásával tematikus rendszerezésben ismerteti az elmúlt száz év történéseit és kiemelkedő konstrukcióit, teljesítményeit. A szöveg és képanyag kiegészítéseként 36 eredeti tárgy teszi – képletesen értve – „kézzelfoghatóvá" a repülésben kevésbé jártas látogatók számára is a tablókon olvasottakat. A mai idők és látogatók igényeinek megfelelően egy interaktív, érintőképernyős alkalmazás is bekerült a kiállítótérbe, amelyen az állandó repüléstörténeti és űrhajózási kiállításunk ismertetése és egyéb, repüléssel kapcsolatos érdekességek tekinthetők meg. Másik ilyen jellegű programot kínál a repüléstörténeti sorozat fejezeteit bemutató helyszíni videovetítésünk. Főleg a fiatalabb korosztálynak szánjuk a helyszíni rajzkészítés lehetőségét egy rajzasztalon – a legsikerültebb műveket kiállításunkba illesztve a többi vendégünk is megtekintheti.

A kiállítás ismeretanyagát az évfordulóhoz kapcsolódó kiadványunk egészíti ki. A füzet 1,5 szerzői ív terjedelemben, 68 db fotóillusztráció felhasználásával készült. Bár mind a kiállítás, mind a tájékoztató füzet önállóan is kerek egészet alkot, együttes tanulmányozásuk mindenképpen ajánlott a mélyebb érdeklődéssel bíró látogatók számára.

A centenáriumi kiállítás mellett, annak kísérő eseményeként (2004. január 17-ig) a hagyományos, immár XVIII. műanyag repülőgép-makett verseny anyaga is megtekinthető volt. A megmérettetésen a korábbi évekhez hasonlóan amatőr makett-építők, modellezők vettek részt. A meghirdetett pénzdíjakon túl a Magyar Könyvklub, a Ferihegy Airport és a MALÉV is felajánlott jutalmakat, díjakat a versenyzők, helyezettek számára. A díjátadás a megnyitó alkalmával történt, amikor a protokolláris események mellett a Könyvklub repüléstörténettel foglalkozó új kiadványát ismertető beszámolókat és a kiállítás

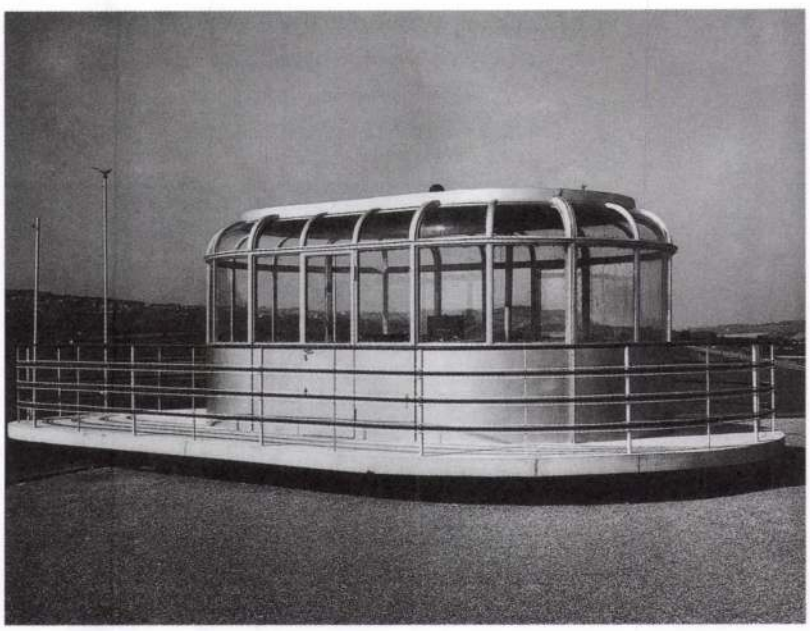

Budaörsi repülőtér. Irányítótorony

„virtuális tárlatvezetésének" tekinthető előadást is meghallgattak a megnyitó résztvevői.

A kiállítás és a kiadvány létrehozását, valamint a magyar konstrukciójú Nyírség-2 eredeti repülőgép megvásárlását a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának támogatása tette lehetővé. A kiállítást az érdeklődők – terveink szerint -2004. február végéig láthatják.

Szabó Attila

GYŐR

Individuális mitológia – Medikai Vénusz – Szép és fiatal

Drozdik Orsolya gyűjteményes tárlata

Városi Művészeti Múzeum

2004. január 17. – március 15.

Ritka esemény Győr életében, hogy egy jól ismert világhírességet, s egyszersmind a város vonzáskörzetéből származó művészt és életművét mutathatjuk be.

Drozdik Orsolya a kortárs magyar és egyetemes művészet kiemelkedő személyisége, akinek munkásságát összegző alkotásai először kerülnek bemutatásra Győrött. Az abdai születésű művész a magyar konceptuális művészet korai képviselője, az egyetemes kortárs művészet jól ismert alkotója, a nőiség, a női nem lényegi kérdésével foglalkozó művészek közül a világon élő legkiválóbbak egyike. Munkásságát szigorú következetesség, a nőművész lehetséges szerepmintáinak teljességre törekvő kutatása, az önazonosság mibenlétének sokoldalú elemzése és feltárása, a női nem társadalmi szerepének kritikus szemlélete és szisztematikus vizsgálata jellemzi.

Békési Leó és *Alexovics László* szakkörét követően, 1970 és 1977 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte művészeti tanulmányait, majd Amszterdamon és Kanadán át New Yorkba emigrált, ahol ma is él. Jelenleg Svájcban tanít. Kiállításait és a róluk írt szakirodalmakat oldalakon keresztül olvashatjuk, egy-egy alkotói korszakára jellemző műveit remek katalógusok sora mutatja be.

Művészetében a kezdetektől rajzokat, akvarelleket, festményeket, fotókat, verseket, szövegrészleteket, hagyományos és nem hagyományos képzőművészeti elemeket használ, videofilmeket, performanszokat, installációs műveket készít. Eszközhasználata rendkívül széles, s ma is folyamatosan bővül.

A főiskolán az első két évben festészetet tanult, majd grafikus lett és a pszichoanalízis eredményeit tanulmányozta. Korai műveiben önmagát igyekezett meghatározni. Először 500 lapból álló rézkarcsorozatával tűnt fel, amelyek hangnemét *Kondor Béla* és *Goya* grafikáinak hatása alatt személyes monológra és naplószerű költői utalásokra építette, majd 1975-77 között megalkotta az Identifikáció, Szituációk, Közhelyszimbólumok, Szempillantás és sóhajtás és Individuális mitológia I-VII. című műveit, bemutatta Akt című kiállítását, amelyhez már performansz is társult. Ezekben Magyarországon elsőként vetette fel a női testábrázolás férfi szemszög szerint kialakult kliséiben rejlő problémákat és a gender-specifikus nőművészet létezésével kapcsolatos alapvető kérdéseit, továbbá a személyes, kulturális és intellektuális emancipáció szükségességét. 1976–77 között a Rózsa-kör tagjaként tevékenykedett.

1975-től 1980-ig főleg performanszokat és videofilmeket készített, amelyekhez modellek, táncosnők és saját testének fotóit használta fel. Előbb a női test és a nőművész testének helyét vizsgálta a művészettörténeti hagyományban, majd a nemi hovatartozás és a képzőművészeti diskurzus kapcsolatát elemezte. Önábrázolása nem szokványos önarckép,

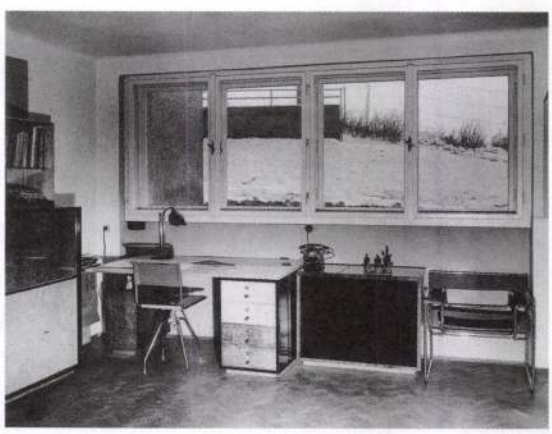

Molnár Farkas lakása. Rajzasztal

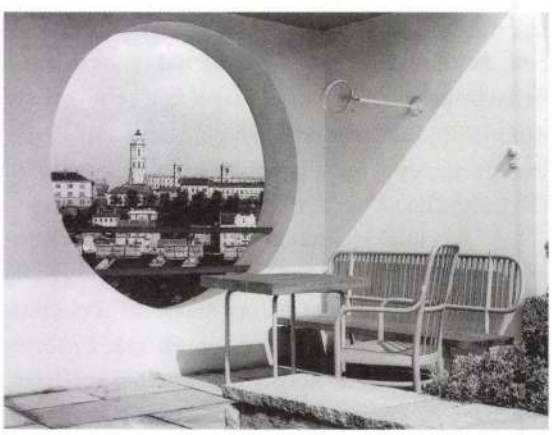

Bérház, Bp. XII. Kékgolyó u. 10. Kilátás a tetőteraszról

Kumar D. Istvan

Zivill. Mikosanor

ism. J. R. Sz. = Maler der Schlichtheit.

= Bud. Rund. 5. Februar, 1985 9. Jl

KURUCZ D. István

Mikr. 1985

Szeleg András: Elvont realizmusok

= Ú. T. 1985. máj. 17 24-25. ill

KURUCZ D. Istvan

Zala T. Müsur, 1985
Kurucz D. — " — — " —
Tornyai, MNG 1984/1985
Udvardy, Vigalá 6, 1985

T. A.

Mi újság a kiállítótermekben.?
[Zala Tibor, Kurucz D. István, Tornyai János, Udvardy Emébet]

Népszava 1985. jan. 8. 6.

KURUCZ D. István

Vadas József

Életmű-vek

[Kurucz D. I. Zala Tibor]

Élet és Irodalom 1985 jan. 25. 13.

KURUSC D. István

POGÁNY Ö Gábor: A jubileumi esztendő
Kossuth-díjasa: Kurucz D. István festőművész.
= Heveri Szemle, 13, 1985, 3, 42-44.

KURUCZ D. István

T. A.

Kurucz D. István

Népszava 1985. ápr. 3.

7

bánya began to become
innovations in art, t
comrades, who had in
(Those young artists
Seidler.) And in the
Hungarian painters Cz
hibited their works i
in the company of Céz
works by Cézanne, Gau
tisse were also shown
with the new trends s

Kustár Zsuzsa gyám (1942-)

Kustár Zsuzsa iparművész kiállítása, Kalocsa, Művelődési Ház és Ifjúsági Klub, 1985. július 2. - aug. 11. Bev. Kustár Zsuzsa. Kalocsa, Műv... 1985 [4] full

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JAN 10
BUDAPESTER RUNDSCHAU

István D. Kurucz

1021

In dieser Nummer stellen wir den Maler István D. Kurucz vor, dessen retrospektive Ausstellung in der Budapester Kunsthalle eröffnet wurde. Siehe Beitrag S. 10 und Reproduktionen seiner Werke auf den Seiten 2, 6, 7, 10 und 11
Bild oben: Kutscher (Öltempera, 1944)

D—6 Fra
W. E. S.
Follerstr
D—5 Kö

Österreic
GLOBUS
Vertrieb
Zeitschri
Höchstäc
A—1200 V
MORAW
Wollzeile
A—1011 V

Schweiz

AZED AG
Dornacher Straße 60—62
CH—4000 **Basel**
PINKUS ET CO.
Froschaugasse 7
CH—8001 **Zürich 1**

Dänemark
MUNKSGAARD LTD.
Norregade 6
DK—1165 **Kopenhagen K.**

Finnland
RAUTATIEKIRJA
OY
Kolvuvaarankuja 2
SF—02670 **Hämevaara**

Schweden
ALMQUIST ET WIKSEL
Subscription Agency
26, Gamla Brogatan
S—101 20 **Stockholm 1**
WENNERGREN—
WILLIAMS AB
Nordenflychtsvägen 70
S—104 25 **Stockholm 20**

Bulgarien, Deutsche Demokratische Republik Polen, Rumänien und Tschechoslowakei:
Bestellungsannahme bei allen Postämtern

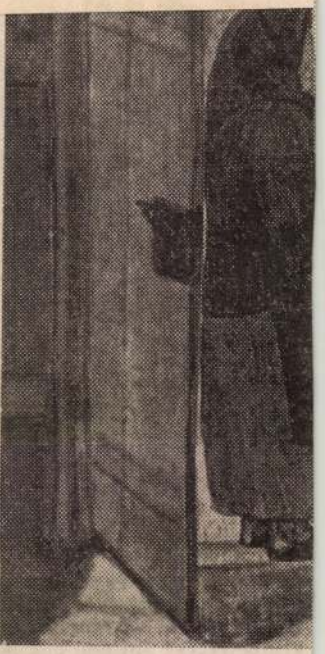

István D. Kurucz: Vor dem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 JAN 1 0

István D. Kurucz

1021

István D. Kurucz: Pferdemarkt (Öltempera, 1957)

8 BUDAP

ZEHN JAHRE WIRTSCHAFTSLENKUNGSREFORM

Lebensnah – daher w

Gespräch mit Ferenc Havasi, stellvertretender Mini

In ihrer letzten Ausgabe brachte die BR den ersten Teil eines Interviews, das Ferenc Havasi, stellvertretender Vorsitzender des Ministerrates, anläßlich des Inkrafttretens der Wirtschaftslenkungsreform vor 10 Jahren der wirtschaftspolitischen Wochenzeitung Figyelő gewährte. Nachstehend bringen wir den zweiten, abschließenden Teil.

Von den Methoden der Wirtschaftslenkung, die sich infolge der nach 1973 eingetretenen Veränderungen der internationalen Wirtschaftsbedingungen entwickelt haben, meinen einige, daß sie einen Schritt rück-

methoden gewöhlich langsamer auswirken als die unmittelbaren Anweisungen, konnte man natürlich von den letzteren nicht absehen. Unter den gegebenen Wirtschaftsbedingungen wäre es schädlich gewesen, der unse-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JAN 10

BUDAPESTER RUNDSCHAU

István D. Kurucz

1024

István D. Kurucz: Vor dem Tor (Öltempera, 1941)

publik ein
deren größte
Kossuth, mit
Das ganze
ihm seine A
richtete eine
amerikanisch
Ausstrahlun
Mannes und
noch heute
Vereinigten
len Bezirken, Städten und Dörfern spürbar.

Vor einem Jahrhundert bedeuteten die Verschlechterung der europäischen Wirtschaftsverhältnisse, die Anziehungskraft der in den Vereinigten Staaten vorhandenen Möglichkeiten und Freiheiten für viele Bewohner Ungarns ein Signal. Und wirklich brachte die erste große Welle der Emigration in die Vereinigten Staaten — die bis zum Ausbruch des ersten Weltkrieges andauerte — Zehntausende Ungarn in unser Land. Sie wurden zu Bauern und Facharbeitern, arbeiteten in unseren Bergwerken, entwickelten sich zu Geschäftsleuten, Wissenschaftlern und hervorragenden Künstlern.

In diesem Jahrhundert brachte es das Schicksal zweimal mit sich, daß zwei befreundete Völker im Rahmen verschiedener Bündnissysteme während zweier

(Forsetzung S. 3)

In dieser Nummer stellen wi
dessen retrospektive Ausstell
halle eröffnet wurde. Siehe I
seiner Werke auf den Seiten
Bild oben: Kutscher (Öltemp

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 JAN 10

BUDAPESTER RUNDSCHAU

István D. Kurucz

1021

István D. Kurucz: Alte Leute (Öltempera, 1943)

kennen an ihrer leuchtend
„Gelbe Engel" bekannt.)

TREIBSTOFFPREISE:

Normalbezin (86 Oktan): 5
— Extra (98 Oktan): 8 Ft
Mischungsverhältnis — Sch

BÄDER IN DER HAUPTST

Hallenbad Komjádi Béla S
Gellért (XI., Kelenhegyi út
Heilbad Rudas (I., Döbren
(IV., Árpád u. 114—120).

AUSLANDSVERTRETUNG

Botschaft der Deutschen Demokratischen Republik: XIV., Népstadion út 101—103 Telefon: 635—275: 229—015. Konsularabteilung: 635—233

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland: XIV., Izsó u. 5. Telefon: 224—204: 225—277: 420—381

Botschaft der Republik Österreich: VI., Benczúr u. 16. Telefon: 229—467

Botschaft der Schweiz: XIV., Népstadion u. 107. Telefon: 229—495: 426—721

INFORMATIONSBURO DER UNGARISCHEN WOCHE

Budapest, VIII., József körút 9. Tel.: 339—589
VII., Lenin körút 9—11. Tel.: 226—026
Geöffnet: 9—19 h —Sonntag 9—13 h.
Siófok, Kulturzentrum, Fő tér 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

István D. Kurucz

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 JAN 10

1021

István D. Kurucz: Dorfstraße (Öltempera, 1963)

folge lebe
westliche

Staatsbür

Nationa

in den US
650 000 (w
ziffer wei
zweiter S
150 000. g
mit 120 0
100 000 sowie der BRD und Österreich mit je 50 000 Aus-
landsungarn (in diesen bei-
den Ländern betragen die in-
offiziellen Zahlen mehrere
10 000 mehr). In den angren-
zenden Gebieten der Nach-
barstaaten zählte man 1.7
Millionen Ungarn in Rumä-
nien, 700 000 in der ČSSR,
400 000 in Jugoslawien,

1021

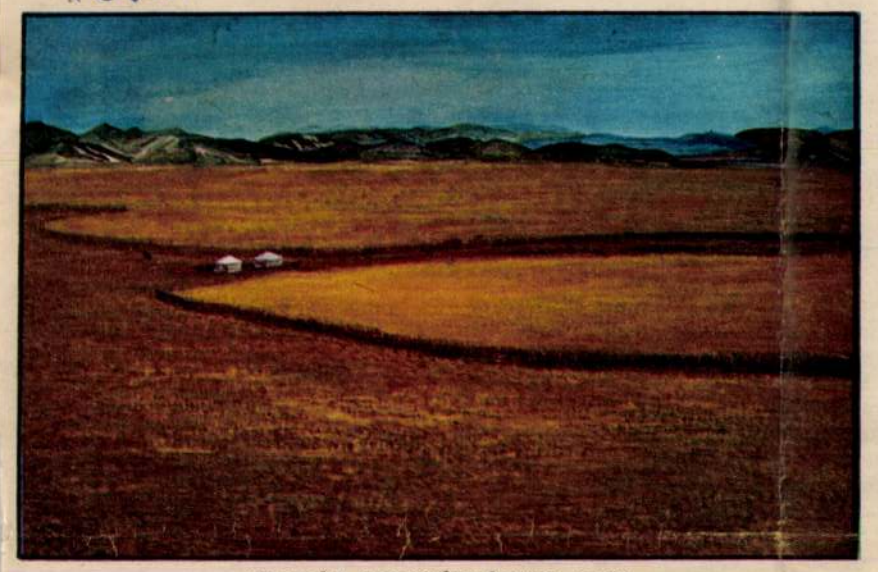

ARATÁS MONGÓLIÁBAN (1973)

VÁRAKOZÁS (1975)

KURUCZ D. ISTVÁN

EBÉDSZÜNET (1976)

A művész Hódmezővásárhelyen született. Édesapja betűszedő volt, 1919-ben pedig a vásárhelyi Vörös Újság munkatársa. Kurucz D. István 1933-ban kezdte meg főiskolai tanulmányait Rudnay, Réthy, Szőnyi keze alatt. Főiskolai hallgatóként tagja lett a Major Máté vezette szocialista képzőművészcsoportnak. Ösztöndíjasként tanult tovább Rómában. Tizenkilenc ország múzeumait járta végig, behatóan tanulmányozta az ókor művészetét, az egyiptomiak máig is bámulatra méltó technikájának titkait. Volt Észak-Afrikában, Japánban, Mongóliában is. Külföldön soha nem tudott festeni, minden idegszálával az Alföldhöz kötődik. Kivétel volt Mongólia, ahol — mint mondja — különös lelkesültségben, megszállottan dolgozott: a táj monumentalitása, minden különbözősége ellenére az Alföldre emlékeztette.

Így beszél pályafutásáról:

— Főiskolai növendékként, akárcsak most, minden vakációmat Vásárhelyen töltöttem. A képeimet mindig hazavittem. Egy alkalommal mély megrendüléssel fedeztem fel, hogy voltaképpen ugyanazt festem és ugyanúgy, mint Tornyai. Ez az otthoni környezetben jobban kitűnt, mint a nagyváros semlegesebb légkörében. Azokban az években egyetlen fiatal festő se vonhatta ki magát a festőóriás hatása alól. Nem akartam epigon lenni, ekkor és ezért tértem át az olajról a temperára.

— Tornyai olajjal festett, képei monumentálisak, de kissé elnagyoltak. Én is monumentalitásra törekedtem, de a részletek elnagyolása nélkül. A tempera a legalkalmasabb a részletek finom kidolgozására. Ezért bizonyult számomra olyan hasznosnak a szarkofágok tanulmányozása. Ez a technika lehetővé teszi, hogy az apró rezdülésekben is érvényre jusson a monumentalitás.

Íme, a „Magányos fa": végtelen horizont és mély perspektíva; ebben a tágasságban sem vész el a magában álló fa, mágnesként vonzza magához a tekintetet. Hasonlóképpen monumentális a „Felégetett tarló" és mégis, az ember szinte érzi a füst és pernye kesernyés szagát, hallja a lángok harapásától összeroppanó torzsák finom pattogását.

Kurucz D. István vásárhelyi és alföldi festőnek vallja magát. Ám a „vásárhelyi iskola" felől mostanában megoszlanak a vélemények.

— Egyesek úgy vélik — mondja a művész —, hogy a „vásárhelyi iskola" megrekedt. Beéri a szép tájak ábrázolásával, s nem tud bekapcsolódni az európai festészet újabb áramlataiba.

— Való igaz, hogy a vásárhelyi, vagy általában az alföldi festők nehéz helyzetbe kerültek. Én 1933 óta járom az utat Budapest és Vásárhely között. Volt, amikor az apostolok lován, volt, amikor lovas kocsival mentem, ma pedig már autón járok. Ismerek itt minden tanyát, minden bokrot, minden fűszálat. A kép a szemem láttára változik. A változás óriási, s oly rohamos, hogy egyelőre sem a szem, sem a lélek nem képes befogadni. Nem tíz-húsz év, hanem talán egy évszázad is kellett ahhoz, hogy a nép megértse, elfogadja a szentistváni államalapítás eszméit, s az abból következő új rendet.

— A magyar mezőgazdaságban végbement változást én csak a szentistváni államalapításhoz tudom hasonlítani. Mihez szokott a mi szemünk? A nadrágszíj-parcellákhoz, az izzadó lovak vonta ekéhez, meg boronához, a munkából hazafelé ballagó parasztok megtört arcához. És mit látok most az autó ablakából? Végeláthatatlan táblákat, embert alig. A nagy dologidőben traktorok dübörögnek a földeken. Hány ember kell ma az aratáshoz, a betakarításhoz? A fiatal mezőgazdasági szakmunkások fociznak szabad idejükben. Hová lesznek a tanyák, a malmok? Ami még megvan, az is elvesztette eredeti funkcióját. A tanya ma már nem munkahely, csak lakóhely. A malom: műemlék vagy hobbi. És hová lettek a földművesek? Lassan már a szó is kivész. Egy mai mezőgazdasági dolgozó jobban hasonlít egy gyári munkáshoz, mint földműves elődeihez.

— A művész kapcsolata is megváltozott a megváltozott tájjal és a tájban a megváltozott emberrel. A mezőgazdaság, a paraszti élet emberi léptékű volt, de hol keresse a művész az embert a monumentális tájban, az óriási gépparkokban? Más a téma és más az ember, de ennek a megváltozott embernek az ábrázolásáról se mondunk le.

— Ami pedig a „modernséget" illeti: a képzőművészeti alkotások funkciója is koronként változik. A középkorban a képeknek az volt a rendeltetése, hogy az írni-olvasni nem tudó tömeggel megértessék a krisztusi eszméket. Minden forradalomban hatalmas szerepe van a grafikának: tömören és közérthetően fejezi ki a nép követeléseit, lelkesít, harcba szólít. A képzőművészet — egészen a modern kor küszöbéig — soha nem csupán gyönyörködtetni akart. A régi vásárhelyi iskola céljai se merültek ki ebben. Tornyai Juss-a, Bús magyar sors-a vádirat volt a fennálló társadalmi rend ellen. A modern festészet egyre inkább gyönyörködtetni és csak gyönyörködtetni akar. Mindent a szemnek! A látvány, a színek és formák játéka hat, kevésbé a tartalom.

— A vásárhelyiek — ebben az értelemben — nem akarnak modernek lenni. Ragaszkodunk a közérthetőséghez. Ragaszkodunk ahhoz, hogy a művek érzelmeket tolmácsoljanak, és érzelmeket váltsanak ki.

— A modern törekvésekkel a mezőny széthúzódott, s még egy-egy „iskolán" belül is annyiféle az „irány", ahányan művelik. Mi nem mondunk le a realisztikus ábrázolásról, de úgy véljük, az európai festészet széles palettáján nekünk is van helyünk.

— Nem a festők dolga, hogy besorolják, vagy pláne, hogy értékeljék önmagukat. De a művészetet szerető emberek között is nagy különbségek vannak. Akad, aki csupán gyönyörködni akar, akad, aki nem bánja, ha a kép érzelmeket ébreszt benne. sőt, még abban is örömét leli, ha egy-egy nyitva hagyott kérdésre magának kell megtalálnia a választ. Én az utóbbiaknak akarok festeni.

Zsigmondi Mária

MÁRTÉLYI TANYA (1969)

DISZNÓVÁSÁR (1957)

GADÁNYI GYÖRGY FELVÉTELE ÉS REPRODUKCIÓJA

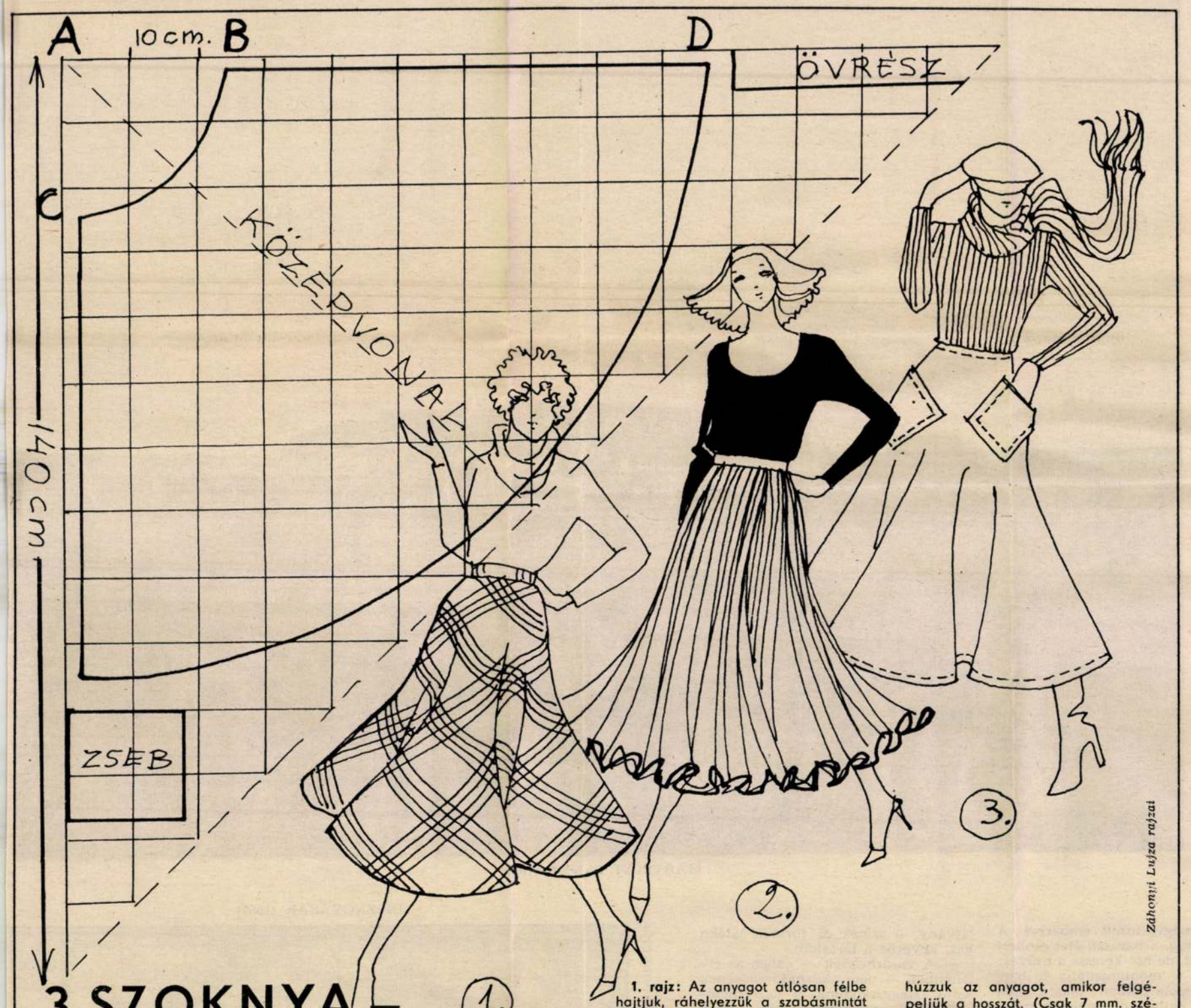

3 SZOKNYA — 1 SZABÁSMINTA

1. Félkörgloknis szoknya kockás terilén szövetből..

2. Szolej-guvré szoknya zsorzsettből.

3. Tűzött zsebes szoknya kashaszövetből.

Anyagszükséglet: 140 cm széles anyagból 140 cm.

A szabásminta elkészítése: Először a szoknya derékvonalát, az A–C és A–B vonalat határozzuk meg. A-tól B-ig felmérjük a derékbőség 1/3-át, mínusz 1 cm-t. Tehát 72 cm-es derékbőség esetén 72:3 = 24 – 1cm-t, azaz 23 cm-t. A-tól sugárirányban többször lemérjük ezt a távolságot, így egy körívet kapunk, amely a derékvonal. Ezután a szoknya alsó körívét készítjük el. B-től D-ig lemérjük a szoknya hosszát (70 cm.) + 4 cm felhajtást. Majd az A–D távolságot sugár irányban többször lemérjük az A ponttól kiindulva. Az így kapott körív a szoknya alja.

1. rajz: Az anyagot átlósan félbe hajtjuk, ráhelyezzük a szabásmintát úgy, hogy az oldalvarrásra 2–2 cm-t hagyunk. Kiszabjuk a derékvonalat és a szoknya alját. Összegépeljük az oldalvarrásokat, bevarrjuk a cipzárt, elkészítjük a derekát és végül felhajtjuk.

Vigyázzunk, mert a szoknya eleje és háta közepe ferde szélirányú, ha laza az anyag, könnyen lenyúlik. Célszerű ebben az esetben kb. 2 cm-rel rövidebbre hagyni a hosszát ezen a részen.

Erre a fazonra legalkalmasabb a kockás terilén vagy műszálszövet.

2. rajz: A guvrírozott szoknyát is így szabjuk ki. A derékvonalat jelzőszállal megjelöljük és csak a guvrírozás után vágjuk ki. A két oldalvarrást is csak a guvrírozás után gépeljük össze. Nagyon szép fodorhatású lesz a szoknya alja, ha meghúzzuk az anyagot, amikor felgépeljük a hosszát. (Csak 7 mm. szélesen)

3. sz. rajz: Ez a fazon is az elsőhöz hasonlóan készül. A maradék anyagból két zsebet szabunk, amit selyemmel kibélelünk, majd rátűzünk ferdén a szoknyára. A derekát derékpánt nélkül, rászabott belső pánttal dolgozzuk el. Kashaszövetből, lódenből, vagy tweed anyagból ajánljuk. Dísztűzéshez gomblyukselymet használunk. (alsószálnak kell befűzni az orsóra).

Erősebb csípőjű nők is viselhetnek ilyen gloknis szoknyát, legfeljebb kétoldalt 4–4 cm-t elvesznek az alja bőségéből.

Szöveg és szabásrajz:

Czeglédi Katalin

Küldeném, ha küldhe

Boldog volt az öregember.

Meghatottan ölelte magához az unokavőt.

— Örömmel vettem meghívásotokat, életemben ma vagyok először Budapesten — mondta.

A technikus fiú levélben hívta a nagypapát: egy napra hagyja ott a jószágot, hagyja ott a falut, induljon világot látni, nézzen körül Budapesten. A programot gondosan előkészítették Marikával, a feleségével, s eltervezték; délelőtt kimennek a Városligetbe, megnézik az Állatkertet, s elidőznek a Vidám Parkban, délben megebédelnek egy kisvendéglőben, délután felmennek a Várba, és ha idő lesz rá, megnézik a Mezőgazdasági Múzeumot.

— Forintost hoztam — mondta az unokavő.

Az öreg komótosan elővette a pénztárcáját, a forintost eltette.

— Neked fiam, maradt apró? — nézett az unokavőre.

— Nekem bérletem van, maga az automatánál menjen be — magyarázta az unokavő, és türelmesen kiokosította az öreget, hogyan kell eljutni a mozgólépcsőre.

Nagyapó öreg volt, meg feledékeny is, és elvétette a lépést. A kis zöld lámpa jelzésére nem a bal oldali, hanem a jobb oldali „folyosóba" lépett, s az automata „ellenőr" fémkarja nagy csattanással vágott ki eléje.

Pillanatok alatt történt mindez. A váratlan esemény megzavarta és megijesztette a bácsikát. Menekülni akart, s hogy nem látott más utat, átlépte a fotócellával működő berendezés „sorompóját", s az unokavőért kiáltott.

Magas, cérnavékony ajkú, szigorú tekintetű nő volt az ügyeletes. Az esetet látva kiugrott csöppnyi hivatalából, s az öregre förmedt:

— Öregapám, magát honnan szalajtották?

Az öregember vörösre gyúlt arccal, szégyenkezve hallgatott.

A mozgólépcső felől egy lány visszaszólt:

— Be se engedném az ilyeneket Budapestre.

Az öregembert vérig sértették, megalázták.

*

A 80 esztendős K. Dénes nagy átéléssel meséli el azt a napot, amikor az első „benzinparipa" végigrobogott a falu főutcáján. A vízözön előtti jármű Lápafő felől jött, s nagy csattogással, durrogással gurult el a falu szélső házai előtt. Öt házat sem hagyott el, és kitört a pánik. A kutyák vonyítottak, Kiss Fülöp lovai megbokrosodtak, és porfelhőt hagyva maguk után, eszeveszett vágtába kezdtek. A férfiak kiálltak a kapuk elé, néhány ijedősebb asszony bezárkózott a konyhába, s a kisbíró lélekszakadva rohant a főjegyzői irodába, jelenteni az esetet.

Ez 1920-ban történt, egy nyár végi napon.

A 80 éves K. Dénes unokája két évvel ezelőtt autót vett. Megmutatta a nagyapjának is, kinyitotta az ajtókat, s a csomagtartó fedelét. Az öreg hosszasan nézegetett a csomagtartóba, s megkérdezte:

— Fiam, ez itten a motor, ami le van takarva pakróccal?

Az unoka röhögött.

— Papa, maga is lemaradt ám néhány körrel — jegyezte meg.

Az elmúlt héten anyja unszolására az unoka autóba parancsolta a papát, s közölte:

— Elmegyünk Törökkoppányba, megnézheti a vőtársakat.

Az öreg körülményesen elvackolódott, és a suhanó autóból dermedten figyelte, milyen gyorsan futnak a fák és a házak.

Húsz perc alatt megérkeztek.

A törökkoppányi házakat látva az öregember megjegyezte:

— Milyen hamar Szakcsra értünk.

— Miket beszél papa?! Ez nem Szakcs, hanem Törökkoppány.

— Lehetetlen fiam, mi annak előtte szekérrel 2 óra hosszat mentünk Koppányba. Ez csak Szakcs lehet.

Az unoka nyegle volt és türelmetlen:

— Nyissa ki a szemét papa. Kiszáll már végre, vagy viszszavigyem?!

K. Dénes azon a vasárnapon ült életében először autóban. A nagy élményt szívesen megismételné, de ha az unoka szóba hoz egy újabb törökkoppányi utat, lemondóan mondja:

— Öreg vagyok én már fiam. Nem bírom a sebességet.

Az igazság más; rosszul estek neki a türelmetlen, goromba szavak. Abban a korban van, amikor az ember hamar sírva fakad.

*

Járom a Szolnok környéki falvakat, és szót váltok az utcai kapukban álldogáló öregekkel.

— Már azt hittem a kocsiról, hogy Istvánék azok — mondta a kengyeli öregember, s vérágas szemével hosszan figyelt. — Ismeri a mi Pistánkat? Az is Pesten van.

Mondom: sok István van Budapesten, aligha ismerhetem éppen azt a kengyeli Istvánt.

— Múlt vasárnap is ígérkeztek. Sütöttünk, főztünk nekik. Végigjártam a szomszédokat is és értesítettem őket, hogy vasárnapra hazajön a fiunk.

Az öregember hangja remeg, szeme kifényesedik.

— A kedvenc ételivel, töltöttkáposztával vártuk. Nem jött. Jóember, mostanában nem nyitja ránk a kaput a fiunk. Szégyenbe hoz bennünket a falu előtt.

Vigasztalom az öregembert, és elfogadom az invitálást: beljebb kerülök, hogy néhány szót váltsunk, s meghányjuk, vessük a világ sorát, s váljunk el békességben, szeretetben.

A konyhaasztal körül ülve nem apadt a két öregben a szó. Mondták és mondták, s nekem váltig az volt az érzésem; számukra ma már csak az jelent igazán örömet, ha kibeszélhetik magukat, s nagyobb örömet az, ha akad, aki meghallgatja őket.

A két öregről a Harc községben megtartott öregek napja is eszembe jut, s magam előtt látom az öreg juhászt, ahogy a művelődési ház előtt állva felemlegeti a „régi szép

Megígértem: egyszer, majd tél felé elmegyek hozzá, s végighallgatom.

Tavasz lett, mire elmentem az öreghez, s amikor kerestem, csodálkozva nézett rám a szomszédasszony:

— Meghalt az szegény, még a télen. Ismerőse volt talán?

Késésem jóvátehetetlen.

*

A 72 esztendős téesz-nyugdíjast beszállították a megyei kórház sebészetére. A főorvos kimondta a végső szót: a jobb láb már olyan érszűkületes, hogy csak amputálni lehet.

Az öregember három hónapig feküdt a kórházban, gyakran meglátogattam, s éreztem, nem egyszer megsuhintotta már a halál szele.

A harmadik hónapban jutott eszembe a dolog, s megkérdeztem:

— Pista bátyám, a téeszből nem járt itt senki?

— Nem ez esik nekem rosszul. Hanem az, hogy még otthon, a feleségemtől sem kérdezték meg, hogy ilyen bajba kellene-e segítség.

Nem értem a dolgot: milyen közönyösséget takar a volt munkatársak, kollégák, felettesek viselkedése. Igazán megtehették volna — hogyha mást nem —, hát a sofőrt beszalajtják az öreghez, s küldenek vele egy üveg bort, elvégre az öreg 15 esztendőt húzott le a d.-i termelőszövetkezetben.

Nem történt semmi, s a lábadozás hosszú ideje alatt sem nyitották rá a kaput az öregre.

*

Ezek a történetek most jutottak eszembe: látván, hogy ilyenkor, karácsony és szilveszter táján, ünnepek idején nagyon tudjuk egymást szeretni, tisztelni. Kár, hogy türelmet, megértést, szeretet nem lehet vásárolni, pedig az lenne a legszebb, egész évre szóló ajándék.

Sok ezer címre küldeném, ha küldhetném.

Varga S. József

NŐK LAPJA
1978 JAN 7
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
SAJTÓHIRADÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 287-748, 340-726

1977 DEC 25

NAPLÓ /VESZPRÉM/

Kurucz D. István
Munkácsy-díjas festőművész

1021

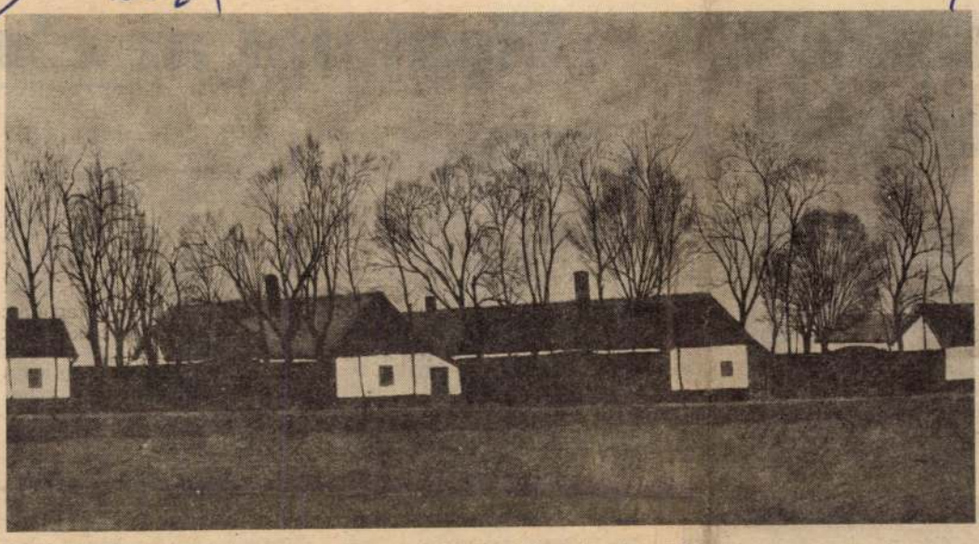

Kurucz D. István: Damjanich utca, 1962.

A puszta festője

Kurucz D. István képei a Műcsarnokban

A Munkácsy-díjas, érdemes művész neve nem ismeretlen a Veszprém megyei művészetbarátok körében. Volt vendégszereplője az őszi tárlatnak, a balatoni nyári tárlatokon rendszeresen láthatjuk képeit. Nagyszabású al secco (száraz vakolatra festett) falképe, mely a Tanácsköztársaság eseményeit idézi az ő tempós, de feltartóztathatatlan erejű festői kifejezésmódján, a pápai MSZMP székház kiemelkedő értékű és szerepű dísze. Amióta pedig vörösberényi szőlőhegyi hajlékában tölti az esztendő egyik részét, félig-meddig Veszprém megyeinek számít.

Balaton képek nincsenek a december végéig nyitva tartó budapesti tárlatán, melyet a Műcsarnok (Hősök tere) rendezett meg. A festő valószínűleg nem akarta megbontani dunántúli motívumokkal a kizárólag alföldi tematikájú visszatekintő tárlatot, bár — mint e sorok írójának elmondta — egyre erősebb ihlető forrása a Balaton és vidéke.

A puszta a főszereplője a kiállításnak. A táj és emberei. Évtizedekkel korábbi képein elsősorban a hódmezővásárhelyi — szülőföldjére való — emberek jelentek meg nyugalmas, nagy foltokban, keresetlen mozdulatokkal pihenés, vásározás, hálóhúzás, cséplés, lópatkolás, vízhordás és — mint legismertebb, Gubások című képén — szekerezés közben. Formálásukon, a képfelületek ritmusain, nyugalmas, tömbökbe rendező kompozíciókon meglátszik, *hogy nagy formátumokban gondolkodó művész szól hozzánk.*

A figurális témák iránti érdeklődése máig megmaradt, mellette azonban egyre nagyobb szerepet játszik a táj, a házakkal, emberekkel, állatokkal és gépekkel alig megbontott, hatalmas alföldi síkság. Végtelennek tűnő legelők és gabonatáblák, szántóföldek és hómezők osztják két nagy sávra képeinek felületét. A két egyszerű mértani forma kiegyensúlyozott kapcsolatát nem ritkán az aranymetszés tiszta mértani arányrendszere szabja meg, s a kép szinte geometrikusan absztrakt felületnek tekinthető. Ezt a síkra terített formavilágot feszültséggel tölti meg a legtöbbször rezzenéstelenül méla ég és a vele ellentétben ezernyi tónus- és színváltozattal megjelenített föld végtelenbe futó síkja. Ebből a két ágból fonódó egyéni kifejezésmód Kurucz festészetének egyik erénye. *A nagyvonalú és a bensőséges töretlen harmóniában olvad össze munkáiban.*

Korszerűségét is ebben találhatjuk. Sohasem festett életképi jeleneteket, alakjai nem néprajzi érdekességeikkel, hanem realisztikus, sokoldalúan jellemzett karaktereikkel hatnak ránk. Elkötelezett művész: elkötelezettje a látókörén belüli világ sokrétű és művészi erejű megmutatásának. Vezércikket, szónoklatot nem akar vászonra vinni, akik képtől ilyet követeltek, benne hamar csalatkoztak. Még mozgalmi témájú művein sem illusztrál: *állapotot, helyzetet és folyamatot jelenít meg.* Elhihető erejű emberhelyzeteket teremtett az Aratás kombájnnal, a Cséplés, a Készülődés az aratásra, a Rizsaratók, a Kútnál, az Őszi szántás, a Juhász, az Asszonyok és más képein. Az Alföld monumentális térsége uralkodik festményei tekintélyes csoportján. Rajtuk legfejjebb egy-egy apró tanya, erdőcske, magában árválkodó széltépte fa vagy ösztövér gémeskút ad fogódzót a szemnek. Ünnepélyesek ezek a széles tájak, ahogy emelkedett kifejezés jellemzi kendőbe bugyolált nőalakjait és szűrös-gubás markáns férfiait is.

A kor tükörképe sokféle lehet. Amit Kurucz D. István festményében felmutat, az a sok tükörkép egyike. *Tudatos, kiérlelt és felelősségteljes vallomás a mai magyar valóság egyik jellemző darabjáról.*

Heitler László

mesék

— Felolvasni, mert kívülről egyet se tudnék.

— Hogyan írja meg őket?

Az első mese egy moziplakátra szinte kibuggyant a tollából. Minden gondolkodás nélkül, másfél óra alatt. Esténként, csöndben, a kis szobában írogat. A férje meg a konyhában alszik, mert puszta jelenléte zavarná.

1967-ig csak levelet írt olykor Pintér néni. Akkor bicikli-baleset érte, agyrázkódással. A kórházi ágyon dalszöveget kezdett fogalmazni... Unalmában? Vagy kislánykori emléke tört fel?

Igen szegényen éltek, s betegsége miatt csak öt osztályt járt ki. Iskolai színdarabokban csak a módosabb gyerekek jutottak szerephez, mígnem egyikük nem vállalta, s ő játszhatott kedvére. Énekelt is sokszor és szépen, még a kaposvári színház véletlenül odavetődött igazgatójának is tetszett...

Háromszáznál több dalt, s verseket is írt. Egyiket fölolvasta Tihanyban az öregek napján. Nagy sikere volt, de még boszorkánynak is mondták a faluban, mikor kitudódott, hogy írogat. A már nyugdíjas iskolaigazgató, meg a volt múzeumigazgató biztatták, s ő dolgozott. Még írógépet is szerzett...

Babonaságokról és régi tihanyi szokásokról, népi gyógyításról, szegények életéről szóló dolgozatai néprajzosok elismerését kiváltották. Élethű megfigyeléseit különösen dicsérik. Éles szemmel figyelt és meg is tapasztalt sokmindent; rokkant férje mellett szántott, vetett, kaszált. Most mozipénztáros. És ír lankadatlanul.

Küzdelmes és mégis szép élete 65 esztendejének krónikáját 140 oldalra pötyögtette

Ti

Balatonpart, Tagore-sétány, vasárnap délután. A tó felszíne pompás tükörjég, a parton csoportosulások. Azt a néhány fiatalt bámulják, akiknek korcsolyája nyomán kihallatszik a lélekvidámító hang, a szétfreccsenő jégszilánkok sajátos, buja hersegése. Magam is kedvet kapok, de alig teszek pár lépést a parttól befelé, halk reccsenést hallok, s lábam alól elindul egy vékony repedés a tihanyi templom irányába. Iszkolok vissza.

Ők ott bent vidáman siklanak, a mozgás örömét minden bizonnyal tetézi a bámulók csodálkozása. Bár akadhat olyan is, aki észre sem veszi a kint állókat.

Minden évben megcsodálom őket. Az elsőket. Gyerekkoromban még csak otthon töprengtem, hogy kik lehetnek, akik elsőként hódítják meg a megszilárdult hullámokat. Később már a helyszínen is keresgéltem azokat, akik odamerészkednek a veszélyeket rejtő végtelen síkra, amely pillanatok alatt térré változhat, elnyelve a vakmerőket. A legelsőket talán most sikerült először látnom. A jégen heverő hatalmas vörös kövek mutatják, hogy azért a maguk módján ők is tettek próbát. De aztán már a bőrüket vitték a vásárra.

Másnap hallom a rádióban, hogy a könnyelműek már korcsolyáztak a Balaton vékony jegén, s hogy mindenkit óvnak ettől. Jogos a figyelmeztetés.

De vajon mit kezdenénk az elsők nélkül? Azok nélkül, akik egzisztenciájukat a jégre viszik, hogy aztán a tömeg a biztonság tudatában utánuk özönölhessen? Azok nélkül, aki rátérnek a járatlan utakra, de éppen ezzel teszik meg az első lépést, hogy majdan azt is széles ösvénnyé tapossuk. Néhány millió éve egy őslény elsőként kijött a tengerből az ismeretlen szárazföldre. A többi borzadva nézhette. Aztán újabb néhány millió évre rá egy őrült majomféle a földön vert tanyát, először hagyva ott a biztonságot adó lombkoronát. Micsoda hangzavart csaphattak a társai, hogy erről lebeszéljék! S ezek az idő homályába veszett események az ember kialakulásának mérföldkövei lettek.

S a kialakulás után? Az újkori történelem minden jelentős állomása egy megszállottnak, a többiek által alig megértett — alig megérthető — cselekedete. Hannibál, Szent István, Robespierre, Kossuth, Lenin — mind kockáztatott. A história sok-sok látványos „beszakadást" ismer — és még több maradt a feledés ködében — de feleslegesnek egyet sem mondhatunk. A kezdeményezés bátorsága nélkül még ma is Neander-völgy környékén gyűjtögetnénk a fák termését, ha ugyan ennyire is jutott volna az élővilág.

Dicsérjük hát őket, a bátrakat? Bizonnyal rászolgáltak, de az igazi érdem valahol igen mélyen, az őstermészet génjeiben bujkál. Az újat próbálás igénye az élővilág, s főleg az ember legmélyén rejtőzik. S az igény a kurázsit is megtermi. A cirkuszi akrobata számára egyszer eljön a pillanat, amikor megunja a háló biztonságát, s igazi mélységgel maga alatt akarja megmutatni, hogy ki a legény a csárdában. A mesterséges kamrában gyakorlatozó űrhajós is a kozmoszban akarja kipróbálni a tudomány gravitációit lebíró erejét, s körülbelül akkor, amikor ehhez a társak — tudóstól a villanyszerelőig — megteremtették a lehetőséget.

Olyan természetes igény hát az újat akarás, mint az, hogy mindennap más eledelre vágyunk. Az a kérdés, hányan tudják ezt a belső kényszert olyan irányba fordítani, hogy sok embernek legyen belőle haszna. Mert szép dolog az is, hogy valakik kipróbálják a jég teherbírását a többiek számára.

Tanfolyam művezetők és munkavezetők részére

Rendező: az SZVT Veszprém városi csoportja

A Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság Veszp- [illegible] kezdődött egy (12 előadásból álló) tanfolyam művezetők és munkavezetők részére, mely-

Kurucz D. István, festő

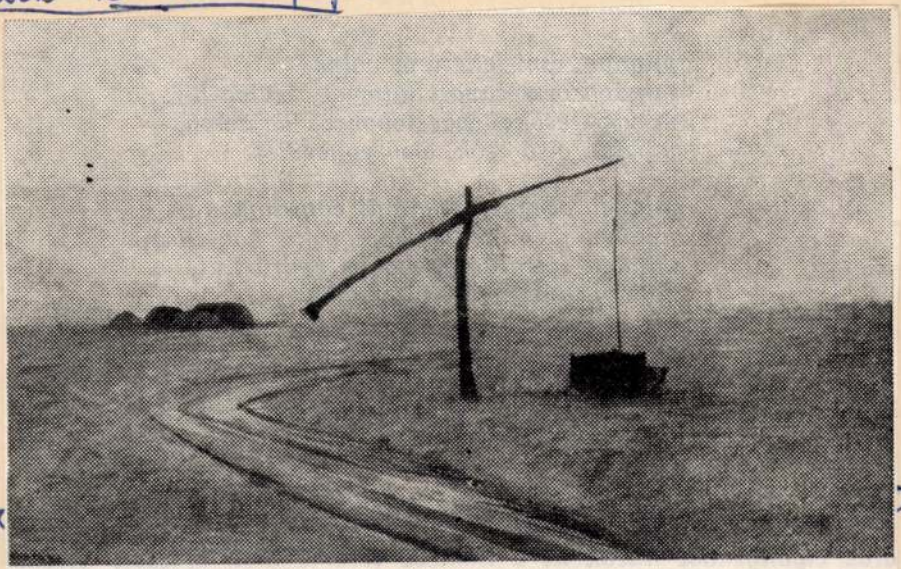

KURUCZ D. ISTVÁN: NAPLEMENTE

Kurucz D.

Tisztaji, Szeged, 1988. jún. XXXII/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

István D. Kurucz

1978 JAN 10

1021

István D. Kurucz: Fischer (Öltempera, 1945)

RUNDSC

WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

István D. Kurucz

1978 JAN 10

1021

István D. Kurucz: Schneeschmelze (Öltempera, 1973)

er aufgetürm
ahlbande ge
ochte wie e
urm ausgese
chts zu sehe
Die Umstän
asses könne
ekannteste
weck gedie

benslustigen Damen zu verbergen, es ih-
en zu ermöglichen, bis zur letzten Minute,
hne aufzufallen, an den Freuden des Le-
ens der großen Welt teilzunehmen. Einer
nderen Variante nach soll es zu Ehren ei-
er Infantin mit einer verwachsenen Hüfte
rfunden worden sein. In einer dritten Va-
iante soll seine ursprüngliche, eigentliche
Aufgabe die Wahrung der Tugend der Frau
gewesen sein, d. h. eine Art Keuschheitsgür-
tel in einer veränderten, salonfähigeren
Form. Das wichtigste Argument für diese
Auffassung ist die Bezeichnung der Name
selber, der aus dem altfranzösischen Wort

Frau bis zum
gefangen, inde
sten Grundges
wonach sich
Die einstige M
Rock und ertr
Torturen. Mar
ßen Sommerta
ihre eigene F
trägt. Und we
dame an dies
Aber auch d
Reifrock habe
Schichten und
hundert seine

Kurucz D. István, festő

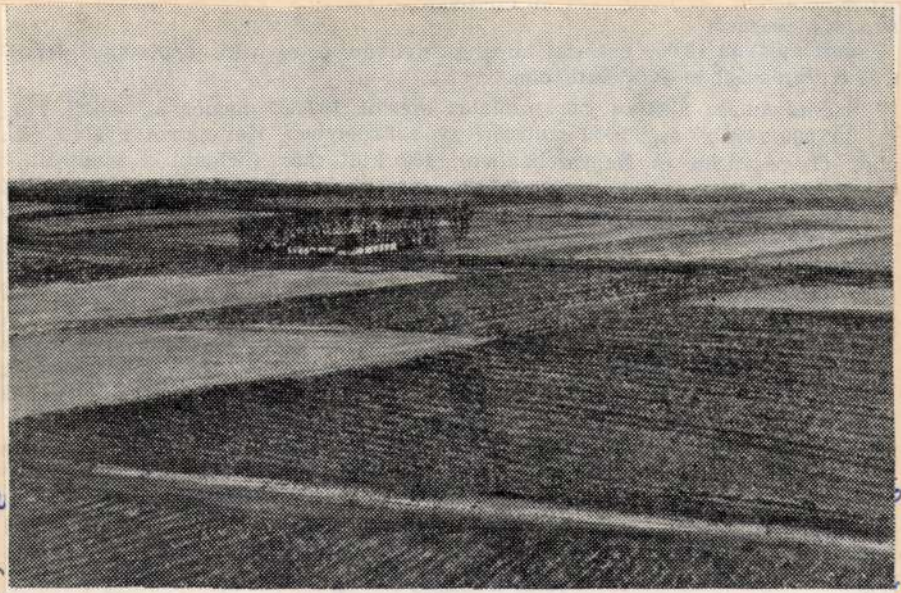

KURUCZ D. ISTVÁN: ŐSZI SZÁNTÁS

Kur 62.

T XII/6.

Kurucz D. István, festő

KURUCZ D. ISTVÁN: ASSZONYOK

Kurucz D. István, festő

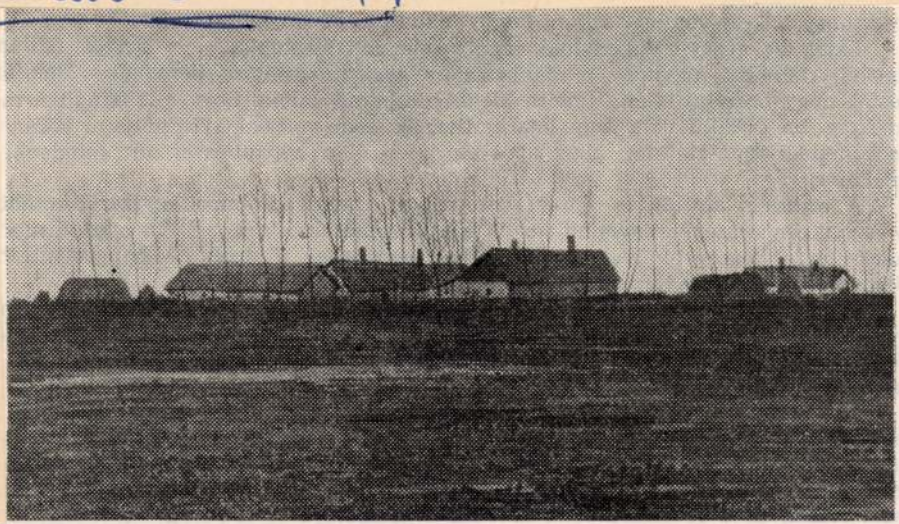

KURUCZ D. ISTVÁN: TANYA

Kur 27.

Tinatáj, keped, 1978. jún. XXXII/6

Kurucz D. István, festő

KURUCZ D. ISTVÁN: CSIKÓSOK

Kurucz D. István

Ócsai határ
Halászok
Lóvásár
} regno

— Kurucz D. István képeiből
Új Tükör, 1978 január 15-25 lap.

Kurucz D. István

Kendős fej
Csikós lóval
Szanon
} repro

— : Kurucz D. István képeiből
Új Tükör, 1978. január 15-25. lap

Kurucz D. István

Kurucz D. István művei
szükszavú stílusban, látvá-
nyos gesztusok nélkül, egyéni-
en és fegyelmezett modernség-
gel készültek.

—: Kurucz D. István képeiből.
Új Tükör, 1978. január 15-25. lap.

Kurucz D. István

Kurucz a szélfútta parasztarcokat és messze nyúló alföldi puszták népséget örökítette meg.-

—: Kurucz D. István képeiből.
Új Tükör, 1978. január 15-25. lap.

Kerner D. István

Az alföldi festészet egyik leg-
markánsabb egyéniségének
képeit mutatták be a Műcsar-
nokban retrospektív tárlaton.

—: Kerner D. István képeiről.
Ny Tükör 1978. január 15-25. lap.

Kurucz D. István

Házelőtt
Olvadás } repro

—: Kurucz D. István képeiből
Új Tükör, 1978. január 15-25 lap.

Kurucz D. István

Kurucz D. István művei fest-
mény export reliéw Jabáwba
jutnak el, ahol „magyar mú-
viszet" címen ázusított képek
között rangos helyet foglal el.

Szikely András: Kurucz D. István kiállítása.
Új Fukor, 1978 január 1 – 3 lap

Kurucz D. István.

Hódmezővásárhelyen született a művész és munkáin is ezt a sík vidéket és környéket ábrázolja.

Szikely András: Kurucz D. István kiállítása.
Új Tükör, 1978. január 1–3 lap.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 OKT 2 3
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Kurucz D. István festőművész

1021

A szép és való összhangja

A XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat

A jövő évben negyedszázados jubileumát ünnepli a vásárhelyi őszi tárlat. Köztudott, hogy az ünnepélyes pillanat a visszatekintésé, az összegezésé. Adva van tehát az egyik ok, amiért fokozottabb érdeklődés mutatkozott az idei, a XXIV. iránt, hiszen ez a ma műhelymunkáit van hivatva bemutatni és a jelen sem kevésbé érdekes, a múltnál. Említenünk kell más érdeklődést felkeltő okokat is. Mindenekelőtt azt, hogy az utóbbi évek egynehány vásárhelyi őszi tárlatának anyaga korántsem jogosított fel túlzott reményekre a jövőt illetően, másrészt egyes megyei kiállítássorozatok sem érték el az elvárt mércét, — sőt: volt, amelyik kudarccal végződött.

Anélkül, hogy e kedvezőtlen előjelek fokozó hatását figyelembe vennők, kell elismernünk a XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat komoly színvonalát. Összességében nagy lépést tett — előre, s így a bőség zavarával nem csak a rendezőnek, a recenzensnek is meg kell küzdenie.

•

Mi a megújulás néhány tényezője?

Az egyik feltétlenül az, hogy sok fiatal jelentkezését örömmel könyvelhetjük el. Ha csak a festőket vesszük, számuk meghaladja a tízet, nem kevés a grafikusok és a szobrászok közt felfedezhető új név is. Valamennyien realisták, vagy művészetük mélyen a realizmusban gyökerezik.

A másik — és igen lényeges szempont — a tárlat anyagának, a kiállító művészek művészetének emberközpontúsága. Dekorációként hathatnak idomtalan idomok itt-ott, a művész és a művészet azonban nem szakadhat el az élettől, az embertől, mint a kultúra szellemiségének hordozójától. Mi több: mint mindig az évezredek-évszázadok során — és ma még inkább, mint máskor — a jó művésznek és a korszerű művészetnek válaszolnia kell kisebb-nagyobb közösségek kérdéseire. A kiállítás áttekintése után kialakulhat bárkiben az a vélemény, hogy a kiállítók nemes hagyományok alapján, mai hangvétellel vállalják a jelen valóságát, nehányan forradalmi változásait is.

Érte a múltban nehányszor bírálat az őszi tárlatok tájábrázolásait. Noha e tájképek sem voltak mindig csak jelenségek, — emberi munka színterei; sőt: a tanyák emberi életforma hordozói is voltak, ezúttal ezen a téren is fejlődést tapasztalhatunk. Új tartalma van a kiállításon látható tájképeknek. Tornyai még a nagy „sömmit" festette, rajtuk a kis tanyák, a nadrágszíjparcellák. A nagyüzemi táblák valóban a „sömmi"-ből most váltak igazán monumentálissá, új feladatok megoldására késztetve a rajta munkálkodót és a művész egyaránt. Ismételjük? Ezek a horizonttal bukó térségek új életforma kialakulásáról és hordozóiról tanúskodnak.

•

Ha emlékszik az olvasó, múlt vasárnapi számunkban kiemelt nagyságban közöltük *Szalay* Ferenc „*Uton*" című festményének reprodukcióját. Szándékosan! Jelképeként annak, ami jellemzője a mostani tárlatnak. Egy sorsfordulónak, — a ma mezőgazdasága forradalmi átalakulásának. A múlt és jelen egyszerre jelenik meg ezen a képen, de mint Szalay megannyi átalakulást megörökítő festményén, a válasszal ezúttal sem marad adós. Friss szemléletű ez a kép, tükrözi Szalay Ferenc álláspontját: hű krónikásaként munkálkodni az időben, a korban, amelyben él és megörökíteni belőle azt, ami előremutató.

Volt szó a tájképről, a nagyüzemi táblák mai monumentalitásáról. Nos: *Kurucz D.* Istvánra gondoltunk. A „*Felégetett tarló II*" az, amelyik példázza az új szemléletet, és kiváló festői eszközökkel tudósít erről.

Németh József „*Aszály*" című festménye az, ami nagyszerű festői erények hordozója. Az élet előfeltételei előtt megtorpanó állatok rajza külön figyelemre méltó, az őket őrző-nevelő paraszt figurájában pedig nem a latin fegyelem, hanem az alföldi ember vész előtti beletörődése érdemel tanulmányt.

A továbbiakban *Fejér* Csaba „*Út*"-jával és „*Portré*"-jával remekel, *Szurcsik* János „*Váróteremben*"-je közelít mai életünk még meglevő nehézségeihez, *Loránt* János egyre izmosodó tehetsége tükröződik az „*Apám emlékére*" című vásznán. *Fodor* József újra tett egy lépést előre „*Tiszatöltés*"-e révén. A visszatérők közt említsük meg *László* Gyula szép „*Az emberélet*"-ét, az újonnan kiállítók közül *Kéri* László „*Portré*"-ját, *Kárpáti* Tamás „*Győztes csatá*"-ját.

•

A grafikai anyag ezúttal is magas színvonalú és gazdag. A gondolatiság és a groteszkség uralkodik bennük. Az Ady-centenárium számos grafikust késztetett alkotásra —, ezek közül *Nagy* Gáboré (*A grófi szérűn*), *Agotha* Margit (*Hunn új legenda*) „*Szántó K. János*"-ának mérsége, *Rátonyi* József „*Figurák kosztümben*"-je és *Vasas* Károly „*Dante Charon csónakján*"-ja kitűnő munkák.

Érmek, — különösen a Szabó Ivánéé — kerámiák, textilkompozíciók gazdagítják a XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlatot.

•

A tárlat anyaga nem kis feladatot rótt a rendező *Szathmáry* Gyöngyi említhető. *Czinke* Ferenc linói és *Csohány* Kálmán „*Pásztói emlékek*"-sorozata a mai magyar grafika méltó képviselői. *Almásy* Aladár állati szimbolikával emberi dolgokról vall egyéni hangvétellel, *Sulyok* Gabriella finom vonalakból építi fel saját külön világát. *Rékassy* Csaba „*Égbolt*"-ja sem maradhat ki e — hiányos — felsorolásból.

SZATHMÁRY GYÖNGYI: METRÓÉPÍTŐK

•

A kiállítás szoboranyaga is jobb az utóbbi éveknél. Két dolognak örvendünk: *Szathmáry* Gyöngyi (Tornyai-plakettel jutalmazták) egyre izmosodó művészetének, a munkásság felé fordulásának. „*Metrószerelők*" című alkotása előtt az ember szinte felnagyítja a kisplasztika méreteit és elképzeli köztéri szoborként, hogy hirdesse: mire képes az ember; köszöntjük *Kamotsay* István visszatérését, szép „*Athéné*"-jét és igen ötletes „1945"-jét, melyet szívesen látnánk felállítva megyénk valamelyik helyiségében. A felsoroláskor itt is gondokkal küzd a recenzens, hiszen *Gyurcsek* Ferenc „*Parasztlázadás*"-ának szellemes megoldása, *Nagy* Sándor *mos* Ferencre, aki ötödik alkalommal működött közre ezúttal is sikeresen. A táblaképek esetében még lehetősége nyílt elkerülnie a zsúfoltságot, a grafikák esetében már kevésbé. A múzeum emeleti termeiben rendkívül hiányzik az irányvilágítás. Remélhető, hogy ez utóbbi gond jövőre megoldódik...

És még egy kérdést, ha szabad felvetni: az állami mecénaturáét. Jóleső érzéssel veszi a tárlatlátogató tudomásul, hogy állami megvásárlásra ezúttal olyan művek kerültek, amelyek erre valóban méltóak. Egyaránt hordoznak festői értékeket és képviselik a vásárhelyi iskola realisztikus, mai életünkhöz kötődő mondanivalóit. Ezek az alkotások intézményeink falán közérthetően szólnak és tényleg szolgálják népünk látás- és ízléskultúrájának fejlesztését, a *szépet* és a *valót*, amiben — végeredményében — a XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat sikere is rejlik.

SZABÓ ENDRE

KURUCZ D. ISTVÁN: FELÉGETETT TARLÓ I

Alkotók

Imre József

Már gyermekkorában nagyon zárkózott az ásotthalmi körzeti orvos fia — a tanyaközpontban alig akadnak pajtásai. Húga is több mint hat esztendővel fiatalabb. Jobbára magányosan játszik, egyedül sétál nagyokat a csodálatos erdőben, és közben meditálgat a világ folyásáról. Apja jóvoltából — soha nem tudott ellentmondani a könyvügynököknek — legkedvesebb szórakozásává válik az olvasás. Nem volt több ezer kötetes könyvtáruk, de ami polcaikra került, mind igényes, értékes alkotás. Szinte falja a regényeket. Elolvas mindent, ami a kezébe kerül. Kedvence Verne, Móricz, Mikszáth, Karinthy, Kodolányi. Talán nekik is köszönhető, hogy konok akaratú, szilárd jellemű, tájékozott kamasszá válik. Nemcsak befogadja az élményeket, hanem sajátos véleményét is kialakítja. Kisvasúttal jár be Szegedre, az iskolába, ahol már életre szóló barátságok is szövődnek.

Nincs benne elhivatottság az orvosi pálya iránt, de természetes, hogy apja nyomdokain halad tovább. Nincs más ambíciója, mint hogy legalább olyan jó körzeti orvos legyen, mint ő.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen 1948-ban kezd tanulni. Felelősségérzettel. Hisz abban, hogy mire végez, mindent, amit lehet, tudnia kell. Mert a „nem tudás" emberi életekbe kerülhet. Puritánul telnek medikus évei. Nem mond le szenvedélyéről: az olvasásról. A forrongó országot, társadalmat formázó változásokra szenvedélyes vitákkal, élénken reagál. Veress Péter, Erdei Ferenc, Németh László, Illyés Gyula munkássága meghatározó elevenséggel hat rá. Soha nem vizsgázik készületlenül. Ezek után már természetes is, hogy „summa cum laude" végez.

Ötödéves, amikor eldönti: a sebészettel ismerkedik meg behatóbban. Vallja, csak akkor válik valakiből igazán jó orvos, ha ebben is járatos, ha helyére tud tenni például egy kificamodott végtagot. Jó orvos akar lenni. Tisztában van azzal, hogy a különböző sebészi fogások elsajátítása csak sok-sok gyakorlással lehetséges, könyvből megtanulni nem lehet.

Néhány hónapig a szegedi II. számú Kórházban dolgozik, majd 1955. január 1-ével átkerül az I. számú Sebészeti Klinikára, ahol 1957-ben szakvizsgázik.

Élete nyugodt, kiegyensúlyozott. Megnősül, egyik évfolyamtársát veszi feleségül. Hamarosan megszületik Gabriella, majd két év után Mihály. Őket másfél év múlva Anna követi. A gyerekek mellett eszébe sem jut, hogy tovább specializálódjon, netán elmélyült tudományos munkát végezzen. Szakirodalmat olvas. Fényképez. Filmez. Gyermekeiről felvételek, filmek tucatjait készíti. Egy tehetségkutató pályázaton, 1958-ban felfedezik. Meghívják továbbképzésre, amelyet a legjobb magyar fotóművészek szerveznek és vezetnek. Aztán, a kezdeti sikerek után, gyorsan visszavonul. Attól tart, ő lesz végül a sebészek között a legjobb fényképész.

Helyét kezdi keresni szakmájában. Szakvizsgát tesz urológiából is. Elhatározza, hogy hároméves szerződéssel családjával együtt az NDK-ba megy dolgozni. Az intézet vezetője, Petri Gábor professzor erről lebeszéli. Helyette Angliába küldi egy évre, ösztöndíjjal, meghatározott céllal. Feladatul kapja, hogy tanulja meg a nyelőcsőműtéteket, lesse el a fogásokat. A nyelőcső nehéz megközelíthetősége miatt a szervezet legrosszabb „hírű" szerve a szakemberek körében. A hasi sebészetben jól bevált módszerekkel és technikával itt csak kivételes esetekben lehet jó eredményeket elérni. A hasműtétekben már jártas sebésznek nagyszerű iskola a leedsi mellkassebészeti osztály. Remek tanítómesternek bizonyul az egyik legjobb angol nyelőcsősebészeti munkacsoport minden tagja. Amikor megismerik felkészültségét, hagyják önállóan dolgozni. Az osztály csaknem valamennyi műtétében részt vesz. Számos tüdő- és nyelőcsőműtétet végez önállóan is. Operált betegei szépen gyógyulnak. Egyaránt növekszik bizalma a tanult módszerekben és önmagában.

A rendelkezésre álló egy év alatt rutint, értékes tapasztalatokat szerez. Tervekkel, nagy ambícióval érkezik haza. Érzi, tudására itthon is szükség van. A felszabadulás előtti években szép számban kíséreltek meg emberek öngyilkosságot lúgokkal, savakkal. A megmenekültek közül sokan gyomrukba helyezett csövön át táplálkoznak évtizedek óta. Hazánkban a nyelőcsőpótlások ismertek voltak, de a műtétek hosszadalmasságukkal ugyancsak igénybe vették a betegek és az orvosok türelmét. A beavatkozásokat több lépésben végezték, az egyes műtétek között hónapok, néha évek teltek el. Imre József megtanulja, hogy mindezt lehetőleg egy műtéttel végezze el úgy, hogy a beteg a beavatkozás után egy héttel már szájon keresztül táplálkozhasson ismét.

Elmélyül a nyelőcsősebészet legérdekesebb és legizgalmasabb ágában: a pótlásban. Úgy érzi: leghelyesebb, ha több aspektusból ismeri a lehetőségeket, s nem kötelezi el magát azzal, amit legelőször megtanul. Viszonylag kevesen foglalkoznak a sebészet e speciális ágazatával, ezért is tartja természetesnek, hogy a többiek munkáját is megismerje. Jó néhányszor utazik még Angliába, de kapcsolatot tart cseh, német, lengyel, román, olasz sebészekkel is. Előadásokat tart itthon és külföldön, megír két könyvfejezetet, tudományos közlemények sorát jelenteti meg.

Az I. számú Sebészeti Klinikán mind több nyelési zavarokkal küzdő beteget kezelnek, gyógyítanak. Ezek az esetek arra is kényszerítik az orvosokat, hogy foglalkozzanak a nyelőcsövet is szűkítő gyomordaganatos betegségek sebészi kezelésével is. Évente 3—5 ezer gyomorrákos megbetegedés fordul elő. Nem kis részük sebészi módszerekkel gyógyítható. Sok esetben pedig — műtéttel — évekre lehet enyhíteni a panaszokat. A tanulmányút és a szakirodalom ismerete, az évek alatt gyűlő tapasztalatok vezettek el a jelenlegi gyakorlatig. Ami ötvözete a módszereknek, módosításoknak, az új eljárások gyakorlati alkalmazásának. Műtéteinek tapasztalatairól 1969-ben megírja kandidátusi disszertációját, majd 1975-ben nagydoktori értekezését.

Kulturális melléklet — **ALFÖL**

Társadalomtudomány ❀ Közmű

Musztai Karin

Ezt a d
da

Ezt a dalt anyám dalolta
karja közt míg ringatóztam
ezt a dalt anyám dalolta
útrakészen hogyan voltam

Ezt a dalt anyám dadolta
jaj de régen fekszik holtan
Egyre távolibb a hangja
egyre közelebb a dallam

Szikra szikra
lángra csak a szél lobbantja
de ha kihuny nem marad más
csak a hamva

Csepp a cseppher és belőlük
tenger árad

* Ismert baskír költő, akinek számos kötete jelent már meg.

de a csepp csupán
mind kiszárad

A virágot a virágo
mind dicsérik
De egy virág? Let
vagy letépik

Ember, ember uta
a világon

Művelő

Egyik színházi idényben történt: a sikeres darab előadásán — miközben a pénztárt számosan és hiába ostromolták jegyekért — üres maradt egy teljes széksor. Kiderült, hogy az oda szóló jegyeket egy szocialista brigád vásárolta meg — ám közülük mindössze egy valaki akadt, aki el is ment az előadásra. A brigádnaplóba aztán — feltehetően — bekerült a színdarab címe, s a rövid közlés, hogy „a brigád" megnézte, ezzel teljesítette egyik, művelődésre vonatkozó vállalását.

Nincs szükség névre és címre a fenti esethez, mint ahogyan a következőkhöz sem: egy londoni társasutazáson fakultatív program volt a világ legnagyobb múzeumának ,a British Múzeumnak a meglátogatása. Aki nem ment el, az időt vásárlásra vagy bármi másra felhasználhatta. Mi tagadás: a magyar csoport nagyobb része az utóbbit választotta, s ők már régen a vacsoránál ültek, amikor fáradtan megérkeztek a múzeumlátogatók. Nem éppen véletlenül: egy szocialista brigád tagjai, akik csak akkor mondták el, hogy ők a többi között, éppen ezért a lehetőségért neveztek be a társasutra.

*

Lehetne olyan következtetést is levonni a fenti két esetből, hogy az emberek különbözők, kit ez, kit az érdekel. Ennél azonban sokkal fontosabb a másik, bizvást levonható tanulság: azok, akik komolyan veszik, átérzik a szocialista brigádmozgalom jelentőségét és tartalmát — valóban akarnak művelődni. Ahol és amikor pedig nem veszik igénybe az erre adódó lehetőségeket, ott a szervezésben és — nem utolsósorban — a feljánlás formalitásában van a hiba.

Művelődni aligha lehet úgy, hogy egyik napról a másikra valaki kitűzi a célt más vagy mások elé: ezentúl művelődjetek! Még csak úgy sem, hogy a brigádvezető — vagy akár együtt, az egész brigád — átböngészi a kiadott színházi vagy moziműsort, találomra rábök valamelyik címre, s akkor már a továbbiak csupán a közönségszervezőn múlnak. Amikor pedig megvan a jegy, s becsülettel kifizették az árát, egyszeriben „magánügynek" tekintik, hogy ki megy el, ki nem, vagy éppen sorshúzással döntik el, hogy ki „képviselje" a brigádot.

*

Magyarországon — noha mi ritkán mondjuk, de külföldön közismert — igen olcsón, nemzetközi összehasonlításban szinte nevetségesen kis pénzért lehet művelődni. Az Alkotmány biztosítja a művelődéshez való jogot, s az idén alkotott művelődési törvény az egész ország közvéleményének, érdeklődésének előterébe állította a művelődés ügyét. Idézni is érdemes ebből a törvényből: „A közművelődésben való részvétel állampolgári jog, egyben minden állampolgárnak — képessége, képzettsége és érdeklődése szerint — önmaga és a társadalom iránti kötelessége".

Alig néhány hónapja zajlott le a szocialista brigádvezetők V. országos tanácskozása. Záró állásfoglalása kimondja: „Az országos tanácskozás küldöttei szükségesnek tartják, hogy a szocialista brigádok gyorsabban lépjenek előbbre a közösségi gondolkodásban, a művelődésben, életük szocialista módon való alakításában".

A két idézetből is világosan kitűnik: ma már eljutottunk odáig, hogy a művelődés nemcsak jog, hanem kötelesség is. Ami a gyakorlat nyelvére lefordítva azt jelenti: újat, az átlagosnál

---

ITT A HELYE

B. Supka Magdolna, művészettörténész:

— Az 1966. őszén már súlyos betegen végrendelkező Kohán György teljes művészi hagyatékát Gyula városának adományozta. Az volt a célja, hogy alkotásának summája és lényege együtt maradjon. Tudta, hogy ez a „vidékre" plántálás már nem vonhatja ki az életművét festészetünk vérkeringéséből, s nem nyomhatja rá a provincialitás bélyegét, amelyen nagy

MÉLTÓ OTTHONT KAP GY

A KOHÁN-HAGYATÉK

Múzeumala

Gyulára a rengete
dot okozott a rakt
ket a lelkiismere
landó tárlaton ne
a művész képeit.
a művelődési köz
akkor úgy gondo

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Társadalmi Szemle

Kurucz D. István

1978 FEB

1021

Kurucz D. István: Halászok

ősége azért fokozódik, mert ki kell választani azokat az eszközöket, módszereket, amelyek a bonyolult gazdasági-társadalmi feladatok lehető legsikeresebb megoldását biztosítják. A feladatok eredményes megoldása nagyon jelentős mértékben az irányítás hatásfokától függ. A kötet válogatott anyaga eligazítást ad az irányítási rendszer fontosságának a felismeréséhez, korszerűsítésének szükségességéhez, hatékonyabb megszervezéséhez.

A közreadott beszédekben világosan kifejeződik a politika és a gazdaság, az elmélet és a gyakorlat egysége. Brezsnyev elvtárs felszólalásain, beszédein végigvonul az az alapgondolat, hogy a gazdaságban a sikerek nagymértékben az irányítás tudományának eredményei. A Szovjetunió Kommunista Pártja az elméletet alkotó módon alkalmazza; általánosítja a fejlett szocialista társadalom építésének, erősítésének gyakorlati tapasztalatait. A kötetben található gyűjtemény jelentősen gazdagítja a mai viszonyokra vonatkozó elméletet és gyakorlatot, az irányítás tudományát.

▼

A kötetet végigtanulmányozva, elsődlegesen az a gondolat összegeződik az olvasóban, az bizonyosodik be, hogy a szov-

egység
nizmus
szigete
csolatá
gálni.

és társadalmi fejlődés előrelátó, tudományos tervezése és irányítása alapvető feladat.

Napjainkban e cél elérését — az eddig létrehozott gazdasági potenciál alapján — következetesebben tűzheti maga elé a szovjet társadalom, de csak az erőforrások koncentrálásával, a termelés hatásfokának növelésével együtt. Ennek megvalósítása a társadalom minden tagjától megköveteli, hogy takarékoskodjon a munkaidő minden percével, a nyersanyag és az üzemanyag minden grammjával, minden egyes gépalkatrésszel.

A párt gazdaságirányító szerepének, az irányítás továbbfejlesztésének kérdése nem öncélúan kerül előtérbe. Az irányítás tartalma, stílusa, módszere tükrözi azokat a törekvéseket, amelyek a gazdaság fejlesztésére, intenzív fejlődésére vonatkoznak, és egyben érzékelteti, hogy a szocialista társadalom a gazdaság és a termelőerők gyors ütemű fejlesztésével teremtette és teremti meg a legkedvezőbb feltételeket a dolgozók életszínvonalának rendszeres növekedéséhez.

Kurucz István

Az 1973-ban alakult dunaújvárosi amatőr színházunk tagja.

Németh Edit: Ötéves az amatőr színház. Dunaújvárosi Hírlap, 1978. febr. 3.

Kurucz D. István

„Kocsis lóval" c.
„Gajdán szomszéd" c. } (repr.)

Dalgozák Lapja, 1978. jan. 15.

Kurucz D. István festő

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész gyűjteményes kiállítása pénteken nyílt meg Budapesten, a Műcsarnokban; a tárlat csaknem négy évtizedes munkásságáról ad áttekintést.

8.

– Hír

Nepszabadság, Bp. 1977. dec. 3

Kurucz D. István, festő

L: Hézső Ferenc

P. Szücs J.: Vásárhely és neovásárhely

Nepszabadság, Bp. 1977 dec. 16.

7.

Kurucz D. István

„Szántás" Olajtempera
64 x 120 cm Kulturális Minisztérium tul.

116. Rép.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Kurucz D. István

„Tanácsköztársaság" (részlet)

1965 (Secco) MSZMP Sárási bizottsága, Pápa

Kritikák és képek Corvina Bp. 1976.

Kurucz D. István, festő-

L: Műmelléklet: 1

Kurucz D. István: Műmelléklet: 2

Tisztáj, Szeged, 1978. jún. XXXII/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁR. 5
PETŐFI NÉPE

Kurucz D. István festőművész

új szolgáltató házahoz éjjelior- ta nem lehet bírni vele. Mint az

1021

● **Kurucz D. István képeiből nyílt kiállítás a Műcsarnokban. Képünk a kiállításon készült.**

(Németh Ernő felvétele — KS.)

● **Öregek.**

Volán 9. számú Vállalat
1978. ÁPRILIS 10-VEL

HIVATÁSOS
GÉPJÁRMŰVEZETŐI
TANFOLYAMOT
SZERVEZ.

Jelentkezni lehet:
MÁRCIUS 31-ig.
Hétfőtől péntekig
8—10 óráig.

Oktatási csoportnál.
Kecskemét,
Csáktornyai u. 4—6.

447

BÁCS MEGYEI ÁLLAMI
6000 Kecskemét, Klapka
6500 Baja, Dr. Alföldi J.

Jó minőségű és vetőméretű D

burgonya

a Bács-Kiskun megyei ZÖLDÉ
és kirendel

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Kurucz D. István

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

1978 JAN 8

1021

Öregek

Verik a tanárukat

Több mint hatvanezer tanárt vertek meg a diákok az 1975—76-os tanévben az Egyesült Államokban — közölték egy amerikai pszichiáter-kongresszuson. Az egyik pszichiáter azt ajánlotta a

Kurucz D. István festményé, akinek képeit a Műcsarnokban állítottják ki.

Kurucz D.István kiemelkedő egyénisége, a vásárhely
iskolának, mondhatni ugy is, az egyik megteremtője. É
kiállitása most itt a Mücsarnokban ugyancsak megtalálhat
és mivel a mester nem szivesen beszél önmagáról, müveiről,
munkásságáról, ezért megkértük a hódmezővásárhelyi Tornyai
Muzeumnak az igazgatóját, Dömötör Jánost, hogy értékelje Ön
Kurucz D.Istvánnak a munkásságát, életét. Hát hogyan köt
dik Ő Hódmezővásárhelyhez?

- Először azzal kötődik, hogy Hódmezővásárhelyen született,
ez lehet a véletlen is. Sokkal fontosabb, hogy gyermek-

1977. dec. 22. TV. 21.35. - V Gué -
Művészeti Magazin.

korának élményei életreszóló hatásaal vannak egész művészetére. Gyermekkora tabánjának kis fehérre meszelt házai, a benne élő földmüvesek, kétkezi munkások világa, a nyomdász édesapa világot feltáró szavai, természetessé tették utját egészen a szocialista müvészcsoportig. De müvészetében is kötődik, tul ezeken az életrajzi kötődéseken, Kódmezővásár helyhez, hiszen müvészetének forrásait, Tornyai hozta az alföldi realistákhoz, ide nyulnak vissza. Mindenek előtt mélységes tájszeretetében, emberszeretetében, humánumában és realista látás és megjelenitési módjában is, akként, hogy a látott világból indul ki, de ujjáteremti, átkölti azt, a maga indiviudális módján.

- Érdekes, ha igy végigsétál az ember a kiállitáson, hogy az 193o-as évek végén készült munkái, müvei, stilusban alig térnek el az 197o-es évekétől.

- Valóban, ez tökéletesen igaz. A megtalált uthoz Kurucz D. István hüséges, egészen máig. Ez a megtalált, mint emlitettem, az egyik az alföldi realisták hagyománya, a másik pedig az, hogy római ösztöndijas korában rendkivül mélyen tanulmányozta a Trecentó Itáliájának festészetét, és ott találta meg a temperában azt a festői megjelenitési módot, amelyet továbbfejlesztett. Továbbfejlesztett akként, hogy a klasszikus tempera világos levegős szineihez, mélyebb, komolyabb szineket adott, és bár megőrizte a tempera rajzosságát, sikerült árnyalati gazdagságot is vinni ezekbe a müvekbe. Annyiban változott talán mégis, és ezt a kiállitás is mutatja, életutjában Kurucz D.István, hogy az utóbbi évtizedben viszonylag kevesebb emberalakkal találkozunk, főként közeli emberalakkal,inkább tájbeli emberalakkal, mint korábbi évtizedeinek munkásságában.

- Tájképfestészete egészen egyedülálló. Ugy tünik, minthogyha valami emelvényről szemlélné a tájat, és ezért szinte a végtelenbe is vésznek képjei.

- Valóban, az Alföldi monumentalitása mostanra bontakozott ki, és ezt Kurucz D.Istvánnál, nagy összefoglalásban, leegyszerüsitésben, summázásban jelenik meg. Szinte két sávra, a Föld és az Ég sávjára bontja az Alföldet, de ezen a két sávon belül hallatlan gazdagsággal találkozunk. Minden torzsa, minden zsombék, minden füszál, szinte önállóan és együtt él földjében, és az égben viszont a rajzosság helyett most már az árnyalati gazdagságot hozza közel hozzánk, olyan mértékben, hogy egyik méltatója azt mondta, hogy ezek a képek tulajdonképpen absztrakt képekként is értékelhetők.

- Figurális képei, minthogyha nem is attól a kéztől származnának, mint például a tájképei.

- Ennek talán az lehet az oka, hogy érzelmileg leginkább

portréiban van jelen, érzik, hogy nem a festés találkozásának a véletlenje köti modelljeihez, hanem barátság, érzelmi kötődés, és teszi olyan szuggesztivvé portréit tulajdonképpen. Csoportképein pedig annyira nem történik semmi, annyira létük által hatnak az ábrázoltak, hogy az igazi életképtől ez már egészen eltér, sajátos Kuruczi megfogalmazását adja portrémüvészetének.

- Köszönöm szépen! Kedves Nézőink! Az esztendő utolsó Művészeti Magazinjának a végéhez érkeztünk. Most csak a Műcsarnokban jártunk, de enél sokkal több a lehetőség, sokkal több a kiállitás és tárlat várja Önöket. Az elkövetkezendő ünnepek minden bizonnyal lehetőséget adnak Önöknek is arra, hogy ezekre a kiállitásokra, tárlatokra, de ide a Műcsarnokba is ellátogassanak. Köszönjük a figyelmüket, viszontlátásra!

- - -

Kurucz D. István

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett az 1978.évben kitüntetett művészek közül: Kokas Ignác, Kurucz D. István, Martyn Ferenc festőművészek és Vilt Tibor szobrászművész.
A Magyar Népköztársaság Érdemes művésze: Csányi Árpád díszlettervező, Dargay Attila rajzfilmrendező, Gábor Marianne festőművész, Hajnal Gabriella gobelintervező művész, Németh István belsőépitész, Németh János kerámikusművész, Németh József fotóművész, Szilvásy Nándor grafikusművész, Vasas Károly szobrászművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 8. lap.

Kurucz D. István festőművész

1937-ben járt először Vásárhelyen. Érfalyan társai a főiskolán Kurucz és Z. Gács annyit beszéltek a városról, hogy a kíváncsiság hajtotta Vásárhelyre, Szabó Ivánt. – A szocialista művészcsoporthoz Szabó Iván barátai, Kurucz D. István és Berda Ernő révén került kapcsolatba.

Grezsa Ferenc: Műteremlátogatás Szabó Ivánnál.

Tiszatáj, 1948. 10. 138 old. 140.-

Kútnál

(Kuruc D. István festménye)

megoldását a fúziós reaktorok k
Ez teszi fontossá azokat a kísérl
Szovjetunió Tudományos Akadém
Lebegyev Fizikai Intézet rezgést
mában végeznek. Képünkön: a
lézerberendezés, amelynek segíts
gerjesztésű, termonukleáris reak

ási és fejlesztési szervezet
z részt a tizedik ötéves
vidőszakban.

Csehszlovák Szocialista
társaságban 1974. és 1975.
ött körülbelül 1000 új gé-
és berendezést, körülbelül
új technológiát vezettek

tudományos eredmények
znosítása a termelésben
n hasznot hozott, amely
zorosan meghaladta a ku-
si ráfordításokat, példá-
fémek technológiája te-
12—13-szorosan, a mező-
aságban 27—35-szörösen,
elektronikában 70-szere-
Az ötéves tervidőszakban
mékmennyiség 12,1 száza-
volt új gyártmány

Az 1976—1980. évi cseh-
szlovák állami terv feladatul
állította a tudományos-mű-
szaki szervezetek elé: oldja-
nak meg 436 problémát a tu-
dományos kutatás terén, s
teljesítsenek több mint 600,
új géptípusok, berendezések
és anyagok üzemesítésével
kapcsolatos feladatot. Ezek
többségét más KGST-tagálla-
mokkal közösen hajtják vég-
re.

Csehszlovákia 1971. és
1975. között részt vett a tu-
dományos kutatások és ter-

lül 8
tudor
adtak
nak,
6000-

Cse
szét a
és 1
szóló,
domár
ködési
te össz
sából.
kia a

Kurucz D.
István, festő-
művész

Tolnamegyei
Népújság

1978. jan. 22.

Kurucz d.István, festő

A Kiskunhalasi vásárban oly érzékenyen regisztralja a népi sajátosságokat,oly közvetlen derüvel,hogy akaratlan is felvillantja az alföldi festészet teendőit.tarsa és szövetségese lesz ae képében Medgyessy Ferenc, Nagy István,és Kurucz D.István alkotásainak. 308.old. 19.jegyz.

Losonczi Miklós: Amitra Sher-Gil müvészetének forrásai 308.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Kurucz D. István, festő

L: Szalay Ferenc

Tóth B: Műteremlátogatás Szalay Ferencnél 109-112.

Tiszatáj, Szeged, 1978. ápr. XXXII/4

Kurucz D. István

"Magyar művészet 1945-49" cimmel rendezett kiállitást a székesfehérvári Csók István Képtár, melyről Vadas József számol be: "Magyar művészet ahogy volt" c. kritikájában. A tárlaton szereplő művészek: Bálint Endre, Bán Béla, Barcsay Jenő, Benczе László, Berda Ernő, Bernáth Aurél, Czóbel Béla Derkovits Gyula, Dési Huber István, Domanovszky Endre, Domján József, Ferenczy Béni, Gádor István, Hantai Simon, Háy Károly László, Kaesz Gyula, Kassák Lajos, Kerényi Jenő, Koffán Károly, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kozma Lajos, Kurucz D. István, Mikus Sándor, Pátzay Pál, Somogyi József, Szabó Iván, Szabó Vladimir, Szalay Lajos, Szántó Piroska, Szentiványi Lajos, Szőnyi István, Vajda Lajos, Vilt Tibor.
A fent emlitett részletes kritikát lásd: Szőnyi István nevénél. Élet és Irodalom, BP. 1977.nov.5. XXI. évf. 45. sz. 12. lap

Kurucz D. István

Korga György festőművész kiállitása a Mednyánszky Teremben november 24-től,
El Kazovszkij festőművész "A tárgyról és a tárgyiasitásról" cimmel rendezett kiállitása a Fiatal Művészek Klubjában november 25-től,
Dr. Vajda Ernő fotóművész "Változatok öt témára" c. kiállitása a Nemzeti Galériában december 1-től,
Kurucz D. István festőművész a Műcsarnokban rendezett kiállitása december 2.-től tart nyitva, -mint a kulturális eseményeket ismertető rovat közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 26.
XXI. évf. 48. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
1978 JAN 22

Kurucz D. István
1021

Kurucz D. István kiállitásáról

HAZAFELÉ (1939)

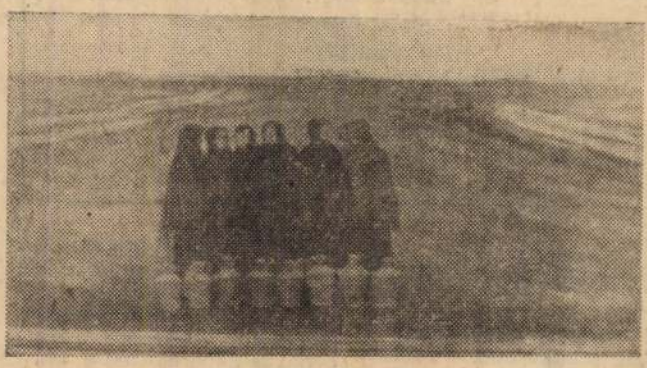

BESZÉLGETOK (1970)

MONGOL LOVAS TÉLEN (1973)

DI MŰHELY
velődés ❀ Irodalom ❀ Művészet

ló:

k iskolabál

dolgozók,
len,
az értelem..."
R. M.

örvény utáni

etti ragad
úk lányok
sétet a meghívókra

z
ing
rt a sok —

nevetnek a zenészek
hétre ma várom a Nemzetinél
— komolykodom ha tanítónő
leszek —
pattan a lány
megy a gőzös megy a gőzös
tekeregnek kétszázan
elöl a tanárnő
hű de vagány
húzza a tanár urat is
megy a lux... megy a luxusvonat
szalmakalapján az énekes
beevez a rév-
kapitány pénztárcájába
— kösssssz kösssssssz
következő számunk:
szünet.

- műalkotások

rel és öt hazafelé sietö ci-
villel találkoztam. Teljesen
kihalt volt a város. Vissza-
térve a szállodába, vagy fél-
száz vendég a hallban szo-
rongott, ott volt a szálloda
személyzetének nagy része is.
A televízió egy nagy hírű

bűnügyi regény filmváltozatát sugározta. Ezért volt hát a viszonylag kora esti órákban kihalt Budapest legforgalmasabb útvonala. Mindenki a képernyő előtt ült.

Ez természetesen nem baj. A baj ott kezdődik, hogy másfajta műsorokat a krimirajongók nagy táborából viszonylag kevesen néznek. Leszűkül az érdeklődés — televízióban, moziban egyaránt — krimikre, kalandfilmekre, a színházban bérleteladásokkal keltjük a nézettség látszatát, könyvforgalmazásunkban a bruttó könyvesbolti pénzbevétel után mérjük az érdeklődést. S általában látogatottsági, vagy nézettségi statisztikákból vonunk le következtetéseket az egész lakosság (az átlagember), és a kultúra kapcsolatára. Ezek a statisztikák pedig gyakran sántítanak.

Sokféle okra vezethető

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1970 APR 23
PEST MEGYEI HÍRLAP

Kurucz D. István,
Munkácsy-díjas festő-
művésza

1021

Öregek

Kurucz D. István festménye

(A Munkácsy-díjas érdemes művész április 4-én átvehette a Magyar Népköztársaság kiváló művésze elismerő címet is.)

Aranyk

Furcsa kis öregasszony takarítja a bogókőre vezető országút mellett autóbusz-megállót. Kupacba söpri eldobált papírdarabkákat, csikke, közben motyog, beszél, gesztiál. Egy-egy szót, rövid mondatot avet az északi széltől fázósan topobuszra várakozó férfinak, aki oda hederít, faarccal nézi az öregasznyt, nem válaszol. A néni serén dolgozik tovább, motyog maga , majd egy fiatalasszonynak kezd gyarázni. Az asszonyka hátrább zódik, ő sem akar társalogni. Jön usz.. A jelenetnek vége. Csak a kis örödött öregasszony marad a szín. Ki lehet?

Szemben a buszmegállóval vasvás gazdasági épület, körülötte gyülcsösládák égbemeredő tornyai, terautók, távolabb földszintes házak, ihelyek, raktárak. Nem messze az tól modernebb köntösbe öltözött eletes munkásszállás. Az épületek rnyékén jövő-menő emberek, a pkocsiknál rakodómunkások. A Dogókőre utazónak, amint elhagyja mázt az az érzése támad a látottak apján, hogy bizonyára termelőszötkezet, vagy állami gazdaság teleült ezekre a domboldalakra, hiszen heddig a szem ellát, az út két olán szántóföldek, gondosan ápolt ümölcsöskertek ölelik körül az ületeket.

gú munkabrigádokba tömörítve, el- ket a gyógyuló kis közösségeket rehabilitálják.

— Mi adta az ötletet a közösség rehabilitációhoz? Mennyivel jobb módszer, ez, mint a régi, az egyén felkészítés, gyógyítás? A kérdésre *dr Adorjáni Ferenc* osztályvezető főorvos, a kísérleteket elindító és irányító szakember válaszol:

— Tapasztaltuk, hogy az egyénileg rehabilitált és az intézetből kikerült betegek nagy többsége hosszabb-rövidebb idő múlva visszaesik, visszajön hozzánk, nem találja helyét az életben. Sajnos, a társadalom sem fogadja őket kellőképpen. A szakirodalomból is ismert jelenség, hogy a rehabilitált betegek közül többen a társadalom perifériájára szorulnak, sőt gyakran az alvilág köreiben találnak családvédelmet, pártfogást.

— A közösség *összetartó ereje* régóta ismert, de a hazai pszichiátriai gyakorlatban tudomásom szerint kollektíva nevelő, formáló erejét még nem vonták be a gyógyítás szolgálatába oly módon, ahogyan mi csinálják. A betegek kis csoportokat alkotva kerülnek a munkahelyekre. Munkásszálláson helyeztük el őket, mindennap ugyanazon a munkahelyen dolgoznak és hetenként egyszer *pszichoterápiás foglalkozás keretében beszélgetünk velük.* Ezeket *Nagy Ist.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 349-726
1978 JAN 15
DOLGOZÓK LAPJA
Kurucz D. István

Kurucz D. István képeiből

Kocsis lóval

Gajdán szomszéd

Portréváz Szentessy Lászlóról

Művek

A tatai Kuny Domokos Múzeum Őszi tárlatának grafikai kollekciójából Szentessy László három tusrajza megkülönböztetett figyelmet érdemel. Nem csak azért, mert az alkotó először szerepel, mint hivatásos művész, a megyei seregszemlén (ez év nyarán nyerte el benyújtott művei alapján, eddigi munkássága elismeréséül a Művészeti Alap-tagságot), hanem azért is, mert a „Zichy Mihály emlékére", a „Jónás" és a „Századunk embere" című grafikai

A három lap révén Szentessy önálló világát élheti tovább a befogadó; a motívumokon túlmutató tartalom, a finom, esztétikus kidolgozás ehhez segít. Mit, miért, hogyan rajzoljon meg — ennek titkait hosszú évek kitartó munkájával tárta fel az almásneszmélyi grafikus.

Alkotóévek

Esztergomban született 1938-ban, itt végezte iskoláit és kezdte meg az ismerkedést a művészettel. 1966-ban egyik

költözött. Művei — ekkor még festmények — rendszeresen szerepeltek a szűkebb pátria kiállításain.

Neszmélyen tanítani és tanulni kezd, elvégzi a főiskolát, a grafikai műfajok felé fordul, linóleummetszetekkel és neszmélyi ihletettségű tusrajzokkal jelentkezik a Komárom megyei kiállításokon. 1976-ban a megyei tanács művészeti ösztöndíja segítségével zavartalanul dolgozhat, s ez évben a Képzőművészeti Világhét alkalmából kiállítással mutatkozik be az otthonául választott és otthonává vált település közönségének. A tárlat gerincét a 70-es évek elején készült linómetszetek és friss tusrajzok alkotják, köztük a „Mesterségek"-sorozat lapjai, amelyeket eddigi munkásságának új lehetőségeket nyitó összefoglalásaként értékelhetünk.

A neszmélyi iskola tanulói időközben megkedvelik a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1978 JAN 22

Kurucz D. István festőművész

1024

Kurucz D. István műveiből kiállítás nyílt a Műcsarnokban. Képünk: Lóvásár című festménye.

A Csárdáskirály
a Borisz Goduno

Jegyzetek egy félhivatalos közhe

Egyre gyakrabban hallom mostanában a közművelődés félhivatalos és magánfórumain a »reálista« jelszót: »a tudás, a műveltség fejlesztésében az adott — magyarul: valóságos, létező — igényekből kell kiindulni«, sőt nemrégiben hivatalos dokumentumban is találkoztam ezzel a titokzatos bölcsességgel. Egyik nagyközségünknek a közművelődésért felelős vezetője készségesen elmagyarázta nekem a szentencia tartalmát. »Közönségünk nem szereti a nehéz dolgokat; az operettet, a nótát, a szórakoztató műsorokat igényli. Természetes hát, hogy ezt adjuk neki, minél többet. Ha megszokja a művelődési ház hangulatát, eljön majd »súlyosabb« rendezvényekre is. A könnyű műfajok egyébként is átmenetet jelenthetnek a bonyolultabbakhoz.«

Mielőtt bárki is azt gondolhatná, hogy most rávetem képpen sem a »fokozatosság elve« alapján, a »szoktatás« következtében. S az sem túlságosan gyakori, hogy valaki a mázolt giccs — közepesen festett giccs — jól festett giccs útvonalán jutna el Kondor Béla látomásainak megfejtéséig, vagy sok évi krimiolvasás »szokás« után venné kézbe a világirodalom legzseniálisabb »krimijeit«, Aiszkhülosz drámáit és Dosztojevszkij regényeit. Szükséges persze a fokozatosság elvének feltétlen alkalmazása a jó művészeten belül, a könnyebben emészthető szellemi táplálóktól a súlyosabb felé haladva, de a kizárólag szórakoztató funkciójú művészetpótlóktól nem vezet ösvény az ismeretbővítő-nevelő-szórakoztató funkciójú valódi művészet irányába.

Nyilvánvalóan vétség lenne megfosztani a művelődési házak közönségét az ál-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JAN 22

PEST MEGYEI HIRLAP

Kurucz D. István

7

1021

Aratás kombájnnal

Kurucz D. István festménye

Lesz egyszer egy híd...

A Duna ölelésében

Horányt és *Surányt* hiába keresnénk a térképen, nem találnánk. Aki szeretné fölkeresni — ám előbb megtudni: hol is helyezkedik el a két üdülőtelep a szentendrei szigeten, hosszas kutatás után megtalálja, a Panoráma sorozatban megjelent *Dunakanyar* című útikönyvecskében.

A túlpartról nézve

A Surányi-telep tulajdonképpen Pócsmegyerhez tartozik. A Duna keleti ágához tapadva, Leányfalu-Felsőgöd vonalában fekszik. A Horányi-telep délebbre, ugyanezen a Duna-parton helyezkedik el, majdnem átellenben Szentendrével. Közigazgatását Szigetmonostor tanácsa látja el.

A Dunakanyar című könyv, amely 1961-ben jelent meg, nem bánik bőkezűen a két üdülőteleppel, de még a két községre: *Pócsmegyerre* és *Szigetmonostorra* sem veszteget sok szót. Aki erre a környékre készül, a következőket tudhatja meg belőle: a száz méter magas szentendrei vár-dombról bájos kép tárul elénk: Sz[illegible]mas, mondja, a fűtakaró selymes, víz aludni látszik; a horányi turis taház 1960 óta szálloda, itt van a v ziélet központja.

Csak a vízen át..

Akár elég ennyi figyelemfölkeltés nek, akár nem, kezdték fölfedezni szigetet.

— A hatvanas években kezdte ideszállingózni az emberek. – mondja beszélgető partnerünk, *Erő Gábor*, akin, mint műszaki ügyinté zőn, a pócsmegyeri és a szigetmonos tori tanács osztozik. — Három-öt-ti zenöt forint volt akkor egy négy szögöl telek. Most kétszáztól ezer fo rintig terjed az ára. A környék egy re dinamikusabban fejlődik. Horány ban zűrzavart okozott a rendezés terv hiánya. Elkészült a terv, mé 1969-ben, most *birtokvalósítási* eljá járással próbál rendet teremteni szentendrei járási és városi földhi vatal. Nagyjából ugyanez a helyze Surányban, de már elkészült az egy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁJ 20
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Kurucz D. István

1021

1978. május 20., szombat

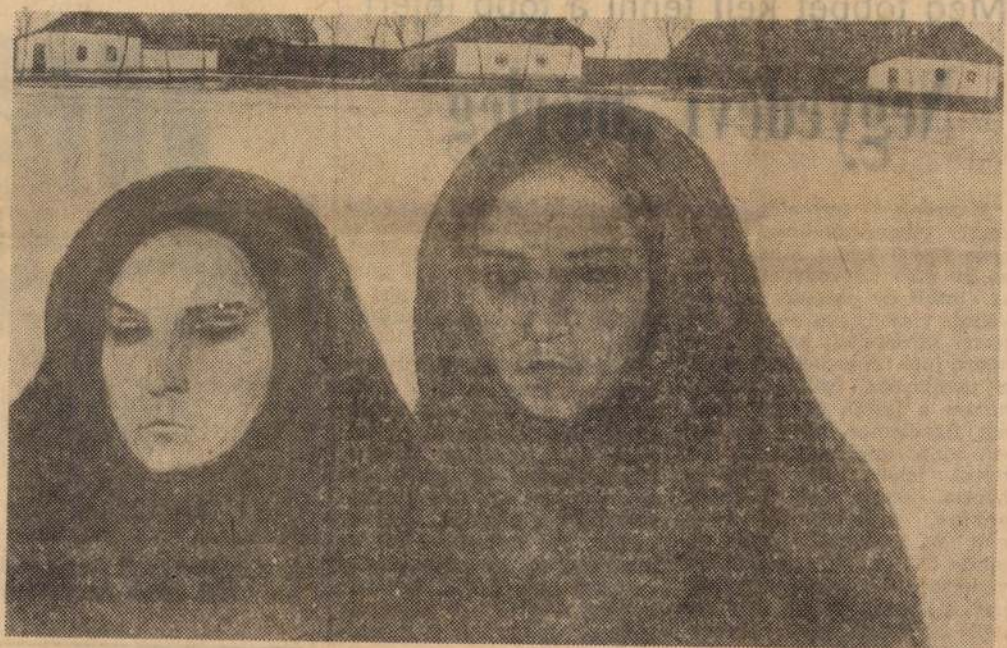

Asszonyok

Kurucz D. István

Még többet kell tenni a több tejért

Negyedévi „mérleg”

Megyénk 82 termelőszövetkezeti tehenészetében, csaknem 20 500 tehén átlagában, ez év első negyedévében — az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva — 58 literrel növekedett az egy tehénre jutó tejtermelés. Ennek a javulásnak örülni illene, hiszen a tsz-ek összes tehenét figyelembe véve ez jóval több, mint egymillió literrel jelent több tejet a három hónap alatt. Sajnos, örömre, megelégedésre —, ami az „átlagot” illeti — nincs ok! A 82 termelőszövetkezeti tehenészetből ugyanis csak 32-ben termelnek az átlag felett, ötvenben pedig jóval ez alatt maradt a tejtermelés.

És ez a megyei „átlag” nem is olyan magas, nem is tént: az évi 3000 literes szintet meghaladó megyékben az év első negyedében 100 literrel magasabb termelési szintet produkáltak, szemben a mi 58 literes emelkedésünkkel.

A szakemberek véleménye erről az, hogy a tejtermelés fokozott mértékű emelkedése megyénkben elsősorban szemlélet és hozzáállás kérdése. Egyértelműen bizonyítja ezt azoknak a termelőszövetkezeteknek a példája, ahol az utóbbi két évben — helyes szemlélettel, jó hozzáállással — említésre méltó eredményeket értek el a tejtermelésben. Elsősorban a múcsonyi, a bekecsi, a putnoki, az emődi, a hernádnémeti és a boldogkőváraljai tsz-ek említhetők meg a legjobbak

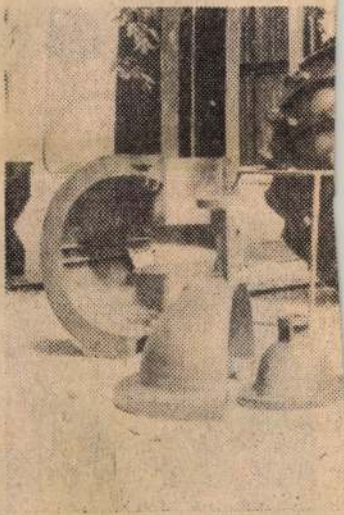

A Borsodnádasdi Lemezgyár ken kívül újabb termékekkel

Kommunista mű-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Kurucz D. István
festőművész

4 1977. július 10., vasárnap

1021

KÖRÖSTÁJ
KULTURÁLIS MELLÉKLET

Vásárhelyi műhely

A magyar képzőművészet utolsó száz évében komoly szerepet töltöttek és töltenek be a művésztelepek. Elég itt Nagybánya, Szolnok, Kecskemét, Szentendre és Vásárhely nevére utalni. Hódmezővásárhely kiterjedt tanyavilággal rendelkező mezővárosként érte el a századfordulót: gazdasági-társadalmi adottságai, földszintes vályogházai, széles, földes utcái nem kedveztek a képző- és iparművészet kialakulásának, virágzásának. Élt azonban a népművészet, melyben külön hangsúlyt kapott a kerámiahagyomány, mely legszélesebben a XIX. sz. közepén bontakozott ki a majd ezer fazekas keze nyomán. Zöld és barna mázas edényeik tömör formája, egyszerű növényi, madár és hal díszítése jól egészítette ki festett bútoraik komoly színvilágát. Három színű gyapjú fonallal hímzett párnavégeik gránátalmás, napraforgós, tulipános mintái gazdagították a szoba összképét.

Az első virágkor váratlanul és robbanásszerűen következett be a XX. század elején. Ez mindenekelőtt a város szülötte, Tornyai János festőművész Párizs utáni visszatelepülésének és tevékenységének nyomán létrejött művésztelepnek volt köszönhető. E szellemi pezsgésre Ady Endre is felfigyelt s 1910-ben szenvedélyesen megvédte a várost a „paraszt Párizs" kifejezés gúnyos, ironikus hangsúlyától. Itt valóban a mezővárosi fejlődés kedvezőtlen adottságai mellett bontakozott ki a művészet, amely Tornyai János mellett Endre Bélát, Pásztor Jánost, Kallós Edét, Rudnay Gyulát kötötte e korban a városhoz. Mindannyiukat jellemezte a tájszeretet és a nép, mindenekelőtt a parasztság sorsával való törődés.

Tornyai és társai nemcsak festettek, hanem igen nagy részt vállaltak a város társadalmi és kulturális közéletében is. A magyar művelődés- és ipartörténet egyedülálló vállalkozásaként a népi kerámia nemes formakincsének megmentésére üzemet, a mai Majolikagyár ősét alapították meg 1911-ben. Az ő nevükhöz fűződik a múzeum létesítése is, de szervezői voltak a művészeti és irodalmi társaságnak, szerkesztettek folyóiratot, írtak napilapokba és nem átallottak tanyai olvasókörben előadást tartani kultúráról, művészetről. Minden bizonnyal ez a széles körű társadalmi, közéleti munkálkodás is hozzájárult a művészek és az itt lakók között kialakult, mai napig is sugárzóan meleg, közvetlen, baráti légkörhöz.

A vásárhelyi művészet második virágkora a felszabadulás után tíz évvel — kezdeti erőgyűjtések után — bontakozott ki a maga teljességében. Hozzájárultak ehhez az intézmények, a két művésztelep, a múzeum, a Képzőművészeti Főiskola nyári időszakos művésztelepei és a mindezt egybefogó — először 1954-ben megnyitott — vásárhelyi őszi tárlat. A megújulásnak természetesen voltak emberi építőkövei is — mint Kurucz D. István, Kamotsay István —, akik elkerültek ugyan a városból, de gyökereikkel eltéphetetlenül kötődtek szülőföldjükhöz, munkásságukban és tenniakarásukban egyaránt. Szólnunk kell Galyasi Miklósról is, akinek atmoszféarteremtő képessége, segítőkészsége, bon-mot-jai, reális tervei és légvárai egyként vonzották a Vásárhelyhez szeket. Jól egészítette ki a munkamegosztásban őt Almási Gyula a maga következetes szervezésével, anyagi alapokat teremtő „aprómunkájával". Ez a kedvező légkör, mely inkább jelentette a jó szót, mint a kielégítő anyagiakat — és a kínálkozó feladat indította arra a mai derékhad legjelentősebb akkori fiatal alkotóit — Németh, Szalay, Kajári, Samu, Fejér, Hézső, Végvári, Fekete —, hogy az 50-es évek végén állandó jelleggel telepedjenek le, illetve térjenek vissza ebbe a városba. Az őszi tárlat az évek során műhellyé szervezte a művésztelepre évenként visszatérő alkotók népes táborát. A leghűségesebbek — köztük a sajnos már elhunyt Novotny Emil mellett —, Szurcsik, Vecsési, Somos, Nagy Sándor, Ligeti, Patay, Magos, Csizmadia, Rékássy, Ágotha, V. Bazsonyi, Tárhonyi neve kívánkozik ide. Szólnunk kell még Szabó Iványról és Csohány Kálmánról, akik művészi jelenlétük mellett szervezői közreműködéssel segítették a fennmaradást, a továbblépést.

Az eltelt negyedszázad igazolta a kezdeményezőket. Ma már egyértelműen érzékelhetők a vásárhelyi műhely — számos művészettörténész szerint a vásárhelyi iskola — jellemzői. Mindenekelőtt a hagyománytisztelet. Azt vallják műveik útján, hogy van a magyar művészettörténetben olyan előzmény, melyet folytatni lehet művészi magatartásban és etikában. Ezt a forrást és kiindulópontot számukra az alföldi realisták, Tornyai, Koszta és Nagy István jelentik. Kötődésük a nagy elődökhöz nem stiláris, hanem magatartásbeli. Változatlanul őrzik a táj és az ember iránti szeretetüket. Észreveszik azonban, hogy ez a táj, a téres-tágas alföldi róna, a még mindig meglevő kis tanyákkal, ugyanúgy, mint az itt élő emberek, változik is: nagyüzemi épületek jelennek meg és az itt dolgozó ember egyre inkább megtalálja helyét az új közösségben. Nem mentek el közömbösen a forradalmi változás mellett, együtt éltek át a parasztsággal a mezőgazdaság szocialista átszervezését, mely nemcsak a termelést, hanem az emberi tudatot is átalakította. Észrevették és megjelenítették az új születésének emberi drámáját. Erre kötelezte őket társadalmi felelősségtudatuk, közösségérzetük. Mai legérdekesebb feladatuk a változott ember és természet, ember és munka viszonylatok új képi-jelképi megfogalmazása. Az itt élő ember múltja iránti tiszteletükből fakad, hogy merítenek a népművészetből, annak egyszerűségéből, tisztaságából, tömörségéből. Kapcsolódnak a nagy elődökhöz a realista látás- és megjelenítési módban is. Nem másolják, hanem átírják, újjáteremtik a valóságot.

Ez az újjáteremtés alkotói egyéniségük, vérmérsékletük, életérzésük szerint hol drámai erővel, dinamizmussal, expresszivitással, hol lírai, gyöngéd részletgazdag megoldásban, tolmácsolásban jelenik meg.

A művészet és társadalom kapcsolata Hódmezővásárhelyen jó. Érvényes ez a megállapítás elsősorban a művek és a befogadók viszonyára, melyet az őszi tárlat látogatóinak tizenöt—húszezres száma is bizonyít. (Persze azért itt is meg kellett vívni a csatát — sikerrel — olyan kiváló realista alkotás elfogadtatásáért, mint Somogyi Józsefnek a város főterén álló Szántó Kovács-szobra. De ide sorolható a művészek együtt gondolkodása, az alkotóknak a közösség gondjaiba való beavatása, továbbá az alkotói feltételeknek olyan megnyilvánulásai is, mint a tizenhat állami-városi forrásból épített műtermes lakás, a Tornyai-plakett és -díj, a munkajutalmak, a megbízások, a művészek társadalmi tisztségei, munkás-művész találkozók, üzemi kiállítások.

A mai magyar képzőművészetet a sokszólamúság jellemzi. Ebben sajátos hangját híven őrző, de hegemóniára sohasem törekvő szólam a vásárhelyi műhelyé. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy nélküle szegényebb, egyhangúbb lenne napjaink magyar művészete.

Dömötör János

Kurucz D. István: Kútnál

A Modern rézfúvósegyüttes

lesz a főszereplője a második békéscsabai nyári hangversenynek, melyet július 12-én, kedden, 20 órai kezdettel rendez a Filharmónia a városi tanács udvarán (rossz idő esetén a megyei művelődési központban). Az est közreműködő művésze: Farkas Gyöngyi (cimbalom). A műsor: Susato: Szvit, Couperin: Triószonáta, Lengyel ária, Titokzatos barikádok,

Bach: E-dúr prelúdium, Mihály A.: Kis toronyzene, Clarke: Trumpet Voluntary, Patachich: Mouvement, Farkas: Nyírbátori toronyzene, Fernaby: Szvit, Dávid: Négy miniatür, Pezel: Intrádák és Mouret: Fanfárszimfóniák.

Összehangolt irányítás az ifjúsági kluboknak

Az utóbbi évtizedben megháromszorozódott az ifjúsági klubok száma, gazdagodott, színesedett tevékenységük. Öntevékeny csoportok, maguk teremtik meg a közösségi művelődés, szórakozás kötetlen formáit. Ezt a céltudatos törekvést támogatta az Országos Közművelődési Tanács elnöksége az ifjúsági klubok tevékenységének elemzésekor. Az ülésen — amelyen a KISZ KB vázolta az ifjúsági klubok helyzetét — megállapították: az ifjúsági klubok mozgalma országos mozgalommá fejlődött, már több mint négy és fél ezer működik. Vonzerejük azonban nagyon különböző. Az üzemi és termelőszövetkezeti klubok általában jól felszereltek, eredményesen tevékenykednek, a lakóterületiek és a művelődési házakban levők anyagi feltételei viszont nem kielégítőek. Az iskolai klubok sem töltik be mindenhol közösségteremtő funkcióikat.

Az elnökség egyetértett a KISZ KB intéző bizottságának álláspontjával: fontos a klubmozgalom irányításának javítása, az irányító szervek együttműködése. Az irányítás azonban ne korlátozza a fiatalok alkotó, kezdeményező készségét, aktivitását, hanem a klubélet tartalmának gazdagításához az új, vonzó tevékenységi formák kialakításához nyújtsanak érdemi — de nem gyámkodó segítséget. Javasolták: az ifjúsági klubok tevékenységének hatékonyabb orientálására, támogatására a Kulturális Minisztérium mellett az illetékes országos szervek bevonásával hozzák létre az ifjúsági klubtanácsot.

Az elnökség felhívta az állami és a társadalmi szervek figyelmét: javítsák a klub működési feltételeit.

Az iskolai és főiskolai klubok működjenek együtt a többi klubokkal, váljanak a munkásfiatalok és a diákok találkozásainak színtereivé. Támogassák a munkásfiatalok továbbtanulását, művelődését. A KISZ-szervezetek pedig segítsék elő a klubok közéleti szerepének művelését.

A KISZ megyei, járási, kerületi bizottságai rendszeresen kísérjék figyelemmel a területükön működő klubok tevékenységét, a klubok mozgalmi jellegének fejlődését. Ösztönözzék újabb klubok létesítését a lakótelepeken, kisközségekben, munkásszállásokon, szakmunkásképző intézetekben. **(MTI)**

Fotó: Gál Edit

Küzdő kezdők

Megkérdeztek 9000 pályakezdő fiatalt: milyenek voltak az első hetek, hónapok az első munkahelyen? Részletek a kitöltött kérdőívekből; a személyes interjúkból:

„A munkahelyemre engem nem vezettek be, magam mutatkoztam be mindenkinek. Életem legkellemetlenebb percei voltak ezek..."

„A szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után sem a vezetőktől, sem a munkatársaimtól nem kaptam meg azt a segítséget, amire egy fiatalember rászorul."

„Nem szívesen gondolok vissza a fogadtatásra. Az ember az iskolapadban még hisz abban, amire tanítottak... Nem fogadtak valami szívesen. Szinte szégyellnem kellett, hogy érettségiztem, mert munkatársaim nagy része az általános iskolát sem fejezte be. Hosszú keresgélés, többszöri munkahely-változtatás után találtam csak magamra, s ez nagyon megviselt."

Megkérdezték 74 vállalat igazgatóját és KISZ-bizottságát, véleményt kértek a megyei és a városi tanácsok munkaügyi osztályaitól és a minisztériumoktól: milyenek a pályakezdés feltételei? Részletek a hivatalos jelentésekből:

„Biztosítani kívánjuk, hogy a fiatalokat az első találkozáskor kedvező hatás érje. Filmvetítéssel egybekötött gyárlátogatásokat szervezünk..."

„Megteremtjük a feltételeit annak, hogy a fiatalok egyéniségüknek megfelelő munkakörbe kerüljenek."

A pályakezdés adminisztratív, hivatalos része a munkáltatók részéről rendkívül egyszerű, s néhány óra alatt lebonyolítható. A munkaügyi osztályok felvétel előtti információja mindössze a konkrét munkakörre, a keresetre, esetleg még néhány fontosabb szociális intézmény ismertetésére korlátozódik. A fiatalok szerint még ez a szűkszavú és hivatalos jellegű tájékoztatás sem történik mindenütt. Sokukat nem mutatják be a munkatársaiknak, a munkahelyi szokásokról — amelyek ismerete megkönnyíthetné a kezdést, a beilleszkedést — csak elvétve kapnak információkat a vállalat gazdasági feladatairól, az előmeneteli lehetőségekről pedig úgyszólván senkinek sincsenek érdemleges ismeretei. Általános tapasztalat, hogy részletesebben csak a felsőfokú végzettséggel rendelkező szakembereket tájékoztatják. A szakmunkásokat, a betanított és segédmunkásokat nagy érdeklődéssel várják a munkahelyek, de a felvétel után többnyire közönnyel és érdektelenséggel kezelik őket.

Vannak persze kivételek. Például a Magyar Vagon- és Gépgyár, ahol valóban szervezettnek tekinthető a munkába lépők fogadása és tájékoztatása, tekintet nélkül arra, hogy az illető diplomával, szakmunkásoklevéllel vagy anélkül jelentkezik. Vagy: az Egyesült Izzó, ahol megszervezték a sokat emlegetett „mérnökóvodát", vagyis azt az intézményt, amelynek keretében a kezdő diplomások alaposan megismerkedhetnek az egész vállalattal, s csak ezután dönthetnek szűkebb munkahelyük felől.

Jó néhány elemzésből levonható következtetés, hogy a pályakezdők többsége nem az állandóan emelkedő fizetésben látja a munkahelyi, a szakmai karrier mércéjét. Legtöbbjük a munkateljesítményt, a szakmai rangot, a munkatársak barátságát, a vezetők bizalmát jelöli meg az érvényesülést biztosító tényezőként. Jó lenne ezt mindenütt tudomásul venni, ahol a vezetők a — vitathatatlanul meglevő — kereseti igények lehetősége szerinti kielégítésével, a pályakezdők érvényesülési problémáit jórészt megoldottnak tekintik. A szakmai előmenetel, a fiatalok sikerigényének kielégítése, az ennek megfelelő széles körű érvényesülési lehetőségek biztosítása háttérbe szorul. S valószínűleg erre is visszavezethető, hogy bizonyos vizsgálatok szerint a pályakezdők rangsorában, az érvényesülés motivációs tényezői között „előkelő" helyen szerepel az úgynevezett „jó kapcsolatok" megteremtése. Az igazgatók persze másként vélekednek; szerintük kizárólag a rátermettség, a szorgalom, a tanulás és az emberi jó tulajdonságok döntenek az előmenetelnél. Lehet, hogy ez esetben is a fiatalok helyzetmegítélése a reálisabb?

Milyen a pályakezdők munkahelyi közérzete? Az alapmotívum: a fiatal korral szükségképpen együttjáró bizonyos fokú türelmetlenség, nyugtalanság és kritikai szellem. Nem mindegy azonban, hogy miért nyugtalankodnak, hogy miért emelik fel a szavukat. A vezetők szerint többnyire a bérproblémák miatt, aztán a munkafeltételek, illetve a közvetlen vezető ellenszenves stílusa, magatartása miatt. A fiatalok másként látják a dolgot: elsősorban a munkával, illetve a munkaköri beosztással kapcsolatos problémák izgatják őket, aztán a lakáshiány és csak ezek után következnek a bérpanaszok.

Ez a véleményeltérés már alaposan közrejátszik a munkahely-változtatásokban, amelynek mértékét egyébként — a kezdők fluktuációjáról van szó! — a vezetők többsége nem tekinti túlzottnak. Tény, hogy leginkább a segéd- és betanított munkások vándorolnak, s minél magasabb valakinek a képzettsége, annál nehezebben szánja el magát a munkahelycserére. S ez megint csak arra figyelmeztet, hogy a pályakezdők között is megkülönböztetett figyelemmel kellene kezelni azokat, akik szakképzettség nélkül állnak munkába, s akik közül sokan csak azért nem tanulnak tovább, mert senki sem biztatja erre őket különösebben.

Nagyjából így összegezhető a fiatalok és a munkáltatók véleménye a pályakezdésről, s az itt vázolt véleménykülönbségekben lehet részben megtalálni a választ arra a kérdésre, hogy vajon miért küzdelmes nálunk a kezdők helyzete, sorsa? A különböző vizsgálódások persze csak ábrázolhatják, illusztrálhatják ezt a társadalmi gondot. Megoldása azokra tartozik, akiktől közvetlenül függ a pályakezdők boldogulása.

Vértes Csaba

Horgászversenyre készülnek

A Körösvidéki Sporthorgász Egyesület július 16—17-én kétnapos hagyományos horgász halfogóversenyt rendez a Hármas-Körösön, a csárdaszállási horgásztanya térségében.

Amint Szabó Pál, az egyesület titkára elmondta, mintegy száz horgász és 30 ifjúsági versenyző jelentkezését várják. Az előkészületnél arra is figyeltek, hogy a Békéscsabáról jelentkező sporthorgászokat a horgászegyesület elől szombaton, július 16-án autóbusszal szállítsák a verseny színhelyére. A kétnapos halfogóküzdelem szombaton 3 órakor kezdődik és vasárnap délelőtt 11 órakor fejeződik be. Ezt követi majd a mérlegelés, eredményhirdetés és a díjkiosztás.

Kurucz D. István, festő

L: Kokas Ignác

-: Kiváló és érdemes művészek 5.

Nérszabadság, Br. 1978 árr. 2

Kurucz D. István, festő

KURUCZ D. ISTVÁN: PÁSZTOROK

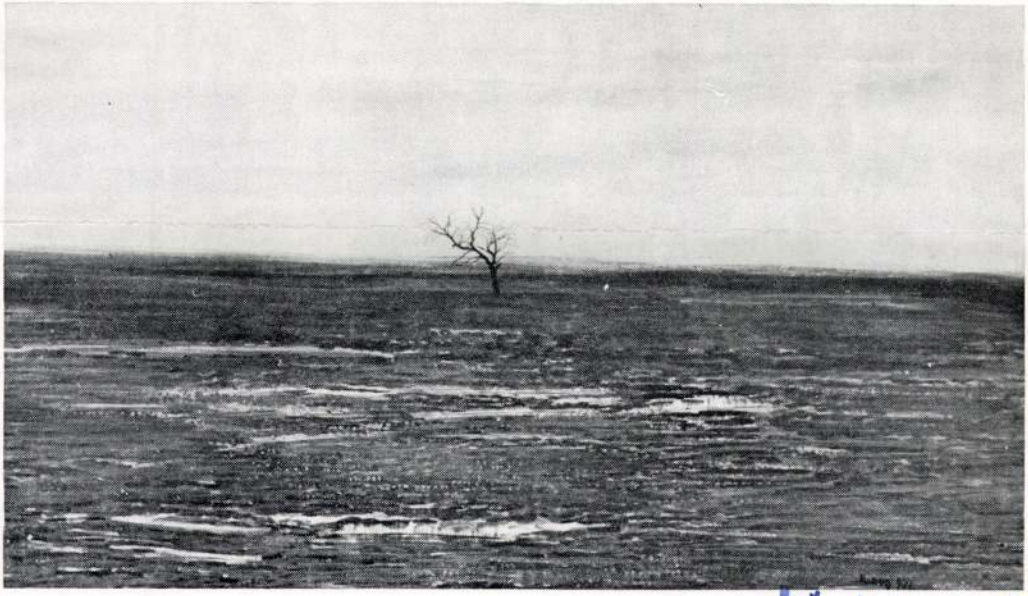

KURUCZ D. ISTVÁN: MAGÁNYOS FA

Műmellékelet: 1.

KURUCZ D. ISTVÁN: LÓVÁSÁR

Kurucz D. István

Csapó György
Művészet, műkedvelés
NPI 1978

Kurucz D. István

Kurucz D. István: Lovas a pusztában

KURUCZ D. ISTVÁN

Hódmezővásárhelyen született, 1914-ben. Szőnyinél tanult, majd Rudnay és Réti növendéke volt. Első kiállítását 1943-ban rendezte, szülővárosában. Sokhelyütt állított ki, külföldön, főleg Olaszországban; 1962-ben a Velencei Biennálén is. 1948-tól 59-ig a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

Egész piktúrája egy nagy monológ a síkságról. Modellje az Alföld, a „nagy sömmi", ahogy mondani szokták arra Vásárhely felé, háttérben egyetlen határozott vonallal meghúzott horizonttal.

– Mindig síkságot festesz?

Határozottan válaszol: – Mindig! A hegyvidék nem köt le. Sokfelé jártam a világban. Láttam a mongol pusztát, meglepett az, hogy a horizontjának a szélén hegyek sorakoznak, azokon meg nincs semmi más, csak fű. De jártam a Szaharában és más pusztai vidékeken is, mondhatom, valamennyi közül az Alföld a legsíkabb. Egyszerűen nincs morfológiája, nincsenek domborulatai, a szélén nem láthatók hegyek, a sík egy másik síkba hajlik bele... Hát ezt igyekszem visszaadni, átírva persze.

– Különös, hogy képeid némelyike egészen közel van az úgynevezett minimal-arthoz. Ha nem volnának figurák rajtuk...

– ...A nonfiguratív festészettel nem tudok mit kezdeni és általában azt hiszem, csak igen keveseknek szól. Tiszteleremléltó eredményeket érhet el, sőt máris elért, de véleményem szerint csak részleteibe fog megmaradni. Ami jó benne, hasznos, érzékeltethető, az átmegy majd a hagyományos piktúra folyamatos rendjébe, és jól el fog helyezkedni abban.

– A síkon kívül mi érdekel leginkább?

– Egyszer például szeretnék egy igazán jó pásztorfejet festeni, de hát ez már nagyon nehéz. Óriásit változott a világ, már csak itt-ott akad egy-egy pásztorember, a szónak régi értelmében is, valódi. Ha belegondolok, hogy gyerekkoromban én még láttam Farkas Jancsit, az utolsó betyárt a vásárhelyi piacon kéregetni, akkor behúnyt szemmel is érzékelni tudom az idők gyors változását. Csak tudod, az okozza a

nehezét, hogy egy elmúlt kort kell visszaadom egy pásztorfejben, de szembeszállni közben a romantikus ábrázolásból fakadó rossz beidegződésekkel... Ha más eredménye nem lesz a nonfiguratív festészetnek mint az, hogy szétdarabolta a romantikát, már az is valami.

– Láttam egy pásztor portrédat, olyan mint egy ikon.

– Engem az ikon piktúrának a monumentalitása fogott meg, mondjuk úgy, tart fogva ma is. Ahogy képes csak a lényeget elmondani, azt ifjúkorom óta csodálom. 1943-ban ösztöndíjasként Olaszországban töltöttem egy évet. Ott megismerkedtem a reneszánszt megelőző korok mestereinek a munkáival, tanulmányozhattam a tojástempera festészetet, amellyel az egészen aprólékos részleteket is ki lehet hozni. A műanyag-festék 20 év után tönkremegy, vége lesz, márpedig az ember, ha fest azt szeretné mégiscsak, ha megmaradna az, amit csinál. A tojástempera erre alkalmasnak látszik, már csak azért is, mert gyorsan szárad, és így több képen dolgozhatom egyszerre. Így szoktam ugyanis.

– Hol jártál mostanában külföldön?

– Japánban, a feleségemmel. Engem mindig is érdekelt a keleti művészet, és meglepődve tapasztaltam, hogy a hagyományosan dolgozó japán festők munkamódszere ma is hajszálra olyan, mint volt a középkorban. De többször jártam Párizsban, Olaszországban, összejöttem francia festőkkel, és érdekes – mi több, figyelemreméltó –, hogy irigyelnek bennünket. Azt mondják, a mi festészetünk háttere, „hilterlandja" népi eredetű, amely szocialista tartalmú, mindenképpen. Náluk pedig már nincs, vagy még nincs ez, és ők úgy vélik, hogy az európai piktúra jövője valahol errefelé, minálunk Kelet Európában dől el. A magyar piktúra nagyon érdekli őket. Beszéltem olyan művészekkel, akik azt mondják, tőlünk, vagyis Magyarországtól keletebbre a bizánci kultúra hatása érvényesül, ezzel ők már nem tudnak mit kezdeni, mert számukra teljesen idegen. Mi viszont a kettő között vagyunk... Nem érdekes, hogy a nyugatiak mifelénk tekintenek, mi pedig őfeléjük? Nálunk sokan azt hiszik, ha nem majmolják Párizst, provinciálissá lesznek, s ebbeli félelmükben, igyekezetükben odáig mennek, hogy valóban provinciálissá válnak.

– Nem hiszel abban, hogy a magyar festészet része az európai művészetnek és abból kiszakítva nézni nem lehet?

– Természetesen, az európai piktúra része, de éppen azáltal, ami nálunk speciális. Ugyanis, van ilyen... A rómaiak, akik központi mintakönyv alapján faragták annak idején a dolgaikat, itt Pannoniában provinciálissá lettek, míg az a barbár, aki a maga módján kifaragott egy fejet, vagy egy furkósbotot – eredeti maradt. Nem is lehetséges

kiszakítani a magyar művészetet az európai művészetből, mert abból csak badarság jönne ki. Szintézisre kell törekedni.

– Mit jelent ez, értelmezésed szerint?

– Azt, hogy akár akarjuk, akár nem, benne vagyunk az európai piktúrában, de ez csak akkor lesz nyilvánvaló, ha mi a magunkét csináljuk, és ők a magukét, úgy értem, hogy tőlünk nyugatra, s hogy mi a magunk sajátos mondandóját európai szinten fejezzük ki.

– Tehát neked sok mással szemben, az a véleményed, hogy Európában érdeklődnek a magyar képzőművészet iránt?

– Igen, az. Mondok egy példát: Milánóban felkerestem egy műgyűjtőt, aki azzal hívott meg, hogy egy kis meglepetést tartogat a számomra. S valóban, bevezetett egy szobába amiről azt mondta, hogy ez a kedvenc tartózkodási helye. Ott 28 festményem függött az egyik falon. Jó, mondjuk udvariaskodott, de azt mégsem hiszem, hogy puszta udvariasságból vásárolt volna ennyi képet tőlem. Nagy izgalom fogott el, mielőtt beléptem volna a szobába, mert közölte, hogy egymás mellett függnek munkáim. Attól féltem, hogy ilyen tömény mennyiségben egymás mellett, nem állják meg a helyüket. De aztán megnyugodtam.

– És most is nyugodt vagy?

– Nagyjából. Persze problémáim vannak azért. Mindig is voltak, és lesznek. Ez természetes.

– Nyaranta még lejársz Vásárhelyre?

– Hogyne, hiszen ott a házam, nyáron mindig ott tartózkodom, ha tehetem, ha nem csavargok a világban.

– Milyennek találod a mai vásárhelyi festészetet?

– Nehéz az élet odalenn a festőknek, de ez nem vásárhelyi specialitás, mert így van ez valamennyi vidéki városban, sőt talán valamennyi művésztelepünkön. Lehet, Szentendre kivétel, dehát az jóformán Budapest és nem kényszerülnek a művészek saját levükben főni, mint másutt. Nem élnek egymás szájában –, hogy úgy mondjam.

Azért kellemes itt a Százados úti művésztelepen, ahol immár 37 esztendeje dolgozom, és azért nehéz Vásárhelyen. De mit lehet tenni? Mondok valamit: van Franciaországban egy vidék, hasonlít a magyar Alföldhöz, mondták; maradjak ott öt-hat évig dolgozni. Lehetetlenség – feleltem, majd ha idehozzák a vásárhelyi pusztát, meg a Hortobágyot, és a többit, akkor, talán... De mit tudnék csinálni én ezek nélkül?

(1976)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 ÁPR 3

NÉPSZAVA

Kurucz D. István
festőművész

1021

KIVÁLÓ MŰVÉSZ

Kurucz D. István

Közel félévszázadot átölelő munkássága a modern magyar piktúra egyik legfontosabb tartományára, az *alföldi festészetre* nyit ablakot. hisz indulása, a negyvenes évek óta ennek a Tornyai és Koszta kezdeményezte népi realista irányzatnak a képviselője. Szülővárosából, Hódmezővásárhelyről előddei példamutatásának vállalásával úgy indult el, hogy műveivel szülőföldjét, a falvak, tanyák dolgozó népét szolgálja. Képei a Viharsarok nyomott hangulatát, a falusiak nehéz életét tükrözték, azokat a társadalmi igazságtalanságokat leplezték le, melyek az úri Magyarország közállapotait jellemezték. Tárgyilagos stílusa, illúziómentes emberlátása megfelelt az akkori falukutató írók hangvételének, akik leírásaik pontosságával, az elszomorító esetek szabatos krónikájával tettek hitet a *változások szüksége* mellett.

A felszabadulást követő társadalmi és szellemi változás természetesen Kurucz művészetére is alakítólag hatott, amit a tárgykör bővülése mellett mindenekelőtt kompozíciós módszereinek további egyszerűsödésében érhetünk tetten. Lényegre sűrítő, már-már a fogalmi érzékelésig eljutó jellemzése régi témáit is *új tartalmakkal* teliti: a paraszti életforma súlyos és józan realitásai már nem a társadalmi mozdulatlanság, hanem a céltudatosan és hasznosan élt emberi élet, az erkölcsi értékek szimbólumaiként jelennek meg vásznain. Különösen kifejezőek ebből a szempontból alakos ábrázolásai, melyekben az ikonszerű tömörséggel megfogalmazott figurák a földdel összenőtt ember sorsának *természetes ethoszát* alakítják képi emócióvá. Néhány alkotásán a mezei munka korszerű átalakulását nyomozva a táj újfajta, „társadalmasított" ábrázolását, s vele korunk kollektivizálódott Alföld-képét teremti meg.

Legfrissebb képei a Hortobágy látványának inspirációjára születtek. E kompozíciókon jóformán semmi sincs az ég és a föld sávján kívül. Mint hatalmas szemhéj, emelkedik vagy szűkül rajtuk a táj horizontja, s attól függően, hogy milyen az egyes sávok színezése, hol drámaian ütközik, hol szelíden ölelí egymást a két őselem. A pusztai látás illúzióját itt már szinte absztrakt eszközökkel valósítja meg a művész, s mégis: ki tagadná e képek személyiségét, emberi tartalmát? Mert nem más szólal meg ezeken a festményeken, mint a táplálékot, életet adó anyaföld, a *szülőhaza szerelme*, az ember és a természet egészséges kapcsolatának óhajtása. A sokszor látott, már ismert látványok éppen ezeknek az általános emberi vonatkozásoknak a kifejezése révén lesznek számunkra újak, szép bizonyságaként annak, hogy egy festészet korszerűségének kérdése sosem a formai tényezőkön, hanem a forma mögött munkáló művészi magatartás etikai minőségén múlik.

Kurucz D. István: Pusztorok

Sok minden van — a fentieken túl is — Kurucz D. István művészi alkatában és festői nyelvjárásában, ami jellegzetesen magyar. *Nem véletlen, hogy napjainkban ő az egyik legismertebb magyar művész külföldön.* Munkái nagy sikerrel szerepeltek Olaszországban, Franciaországban, Japánban, a Szovjetunióban és a szocialista országokban, mindenütt megbecsülést, elismerést szerezve a magyar kultúrának. A most kapott kiváló művészi cím ilyetén nemcsak egy magas erkölcsi és művészi értékű festői életművet, de egy széles körben ható közművelődési és ismeretterjesztő tevékenységet is honorál, egy olyan alkotói magatartást, mely mindmáig hű maradt az induláskor vallott elkötelezettséghez.

T. A.

PSZAVA

sítésében 1978

A gondolkodó-cselekvő emberért

Harminchárom év telt el a felszabadulás óta, s ez alatt a történelmileg rövid idő alatt eljutottunk oda, hogy nemcsak gazdaságilag, hanem erkölcsileg és szellemileg is megalapozott szocialista társadalomban élünk. Nagyszerű eredményeink születtek az élet minden területén. *Alig több mint három évtized alatt rendkívül nagy társadalmi feladatokat oldott meg a magyar munkásosztály.* Óriási terheket vállalt az építőmunkában, a legnagyobb odaadással és áldozatkészséggel dolgozott az ország érdekében, a nép javára; szövetségben más osztályokkal és rétegekkel. Ebben a párt által irányított fejlődési folyamatban, a szocialista építőmunkában cselekvően részt vesznek a szakszervezetek is, rendkívül széles skálán munkálkodva.

A szakszervezetek elsősorban a munkahelyeken fejtik ki tevékenységüket, részeseiként és segítőiként *annak a pártpolitikának, amelyik az országot minden szempontból magas fokra emelte.* Tekintettel arra, hogy a társadalmi és az egyéni fejlődésnek egyaránt a munka a legfőbb alapja, *jöttének rendkívül nagy jelentőségét nem kell külön hangsúlyozni. A brigádmozgalom a munkaverseny új, magasabb rendű formája, ugyanakkor roppant nagy emberformáló ereje is van.* Kialakulásában és gyors fejlődésében a munkásosztály legjobbjainak politikai állásfoglalása fejeződik ki. Mint termelési tömegmozgalom is formálója, nevelője a benne részt vevőknek, de kisugárzó, aktivizáló hatás

Közben következetesen érvényesítik nevelési törekvéseiket, szem előtt tartva, hogy az emberek gondolkodását, tudatát nagymértékben befolyásolja, alakítja a mindennapi élet; akkor látják leginkább, hogy nem lehetnek közömbösek a társadalom iránt, ha a gyakorlatban részesei azoknak a folyamatoknak, amelyek egybekapcsolják az egyén és a társadalom érdekeit.

A szakszervezet a munkahelyeken elsősorban a szocialista brigádok közel kétmilliós tagságára épít, amely részben magába foglalja a kereken egymillió hétszázezer embert tömörítő törzsgárdát. *A szocialista brigádok létre-*

tást gyakorolnak a tudatban, amelyet nem lehet szóbeli meggyőzéssel helyrehozni.

A munkahelyek jelentősége

Egy ország lakossága, s azon belül a munkásosztály is, különböző műveltségű és szociális helyzetű, érdeklődésű és tudati szintű csoportokból, rétegekből áll. Nálunk azonban *tömegesen vannak már olyan emberek (a szocialista brigádok tagjai, a törzsgárdatagok, a munkásmozgalom haladó hagyományain nevelkedett régi szakmunkások és igen nagy számban eszméinket elfogadó fiatalok), akik az átlagosnál tudatosabban élnek.* A párt és a szakszervezet egyaránt arra törekszik, hogy erősítse ezt a nagy tábort. Ez állandó, folyamatos tevékenység.

További változást és fejlődést elsősorban annak a környezetnek a megfelelő kialakításától várhatunk, amelyben az emberek a tapasztalataikat szerzik. A munkahelyekre gondolunk. *Függ a tudati hatás a munkahelyi körülményektől, a munkaszervezéstől, az ottani vezetők felfogásától és magatartásától,* például attól, hogy izgatja-e őket, mennyire érdekli a munkásokat a vállalat egész tevékenysége, adnak-e lehetőséget nekik a beleszólásra, a közös tervezésre. Függ bizonyos írott és íratlan erkölcsi normák meghonosodásától is. Ismét arra utalhatunk, hogy *a szocialista brigádokban a közösségi összetartozás, egymás segítése kihat minden egyes emberre, s kevésbé engedi meg, hogy bárki is elmagányosodjon.*

Kurucz D. István

szközeit, miként lehet *megíteni* mindazt, ami a paraszéletvitelben, életszemléletben tékes és maradandó, s *ábrázolni* mindazt, ami új. Erre vállalkoztak, s *krónikásává váltak a paraszti életforma nagy átalakulásának.* S nemcsak az egyértelműen szépnek, nagyvonalúnak, felemelőnek — mint az alapító Kurucz D. István egyik monumentális képén, amely az arató kombájnok munkáját ábrázolja — hanem *a gondoknak, ellentmondásoknak is:* az aggodalmas, ráncos arcoknak, a tétovázó téeszközgyűléseknek, az öreg fővel frást böngésző parasztoknak, a halál felé ballagó néginek.

Mag

Kris

lszázada

Kurucz D.István

Vásárhelyen a 3o-as években több művész próbálta továbbvinni Tornyaiék kezdeményezését.

Magyar Hirlap 1978-2o5

Kristó Nagy: Egy művés

próbálta meg továbbvinni Tornyaiék kezdeményezését: a gyulavári kovács fia, *Kohán György*, a fiúmei olaszból vásárhelyi polgárrá lett *Vén Emil*, s a vásárhelyi nyomdászgyerek: *Kurucz D. István* — nem epigon módra, hanem saját művészi eszközeikkel, melyekben nyugateurópai tapasztalatok is ott munkáltak. A lényeg viszont mitsem változott: sajátos, *expresszív realizmus* s a tájnak és emberének együttérző, érdekükben lázadó ábrázolása

Kurucz D. István

[illegible] Művészi alkotőműhelyről azonban nem lehetett beszélni egészen 1953-ig, amikor is *Kurucz D. István* saját, Török utcai családi házát a nemrégiben alakult *Képzőművészeti Alap* rendelkezésére bocsátotta.

Magyar Hirlap 1978-2o5-6

Kristó Nagy: Egy müvésztelep negyedszázadaa

Kurucz D. István

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész gyűjteményes tárlata vasárnap nyílt meg Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban. A kilencven festményt a múzeum négy termében helyezték el.

Magyar Hirlap 1978-14-9

Kurucz D. István

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész gyűjteményes kiállítása tegnap megnyílt a műcsarnokban. A kiállítás — melyet Dömötör János, a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója nyitott meg — január 2-ig várja a látogatókat.

Magyar Hirlap 1977-284-lo

Kurucz D. István

a hatvanas évek elején-közepén virágzott a vásárhelyi iskola, melyhez tartozott a művész is.

Láncz Sándor: Képzőművészeti Krónika. Jelenkor, 1976. 3. 253. old.

Kurucz D. István, festő

A művész egyaránt műveli a táblaképfestészetet és a murális műfajokat. Piktúrájában közvetlenül, vagy áttételesen jelen van a munka és a munkát végző ember.

Csapó György: A munka és a munkás a képzőművészetben.
Magyar Hírek, 1976. ápr. 24.

Kurucz D. István

A vásárhelyi képzőművészek Somogyi Képtárban nyílt meg kiállítása, melyen szerepelnek művei. „Tárztorok" c. festményén [amlétus] a táj és az ember kapcsolatát egyszerűen fejezi ki.

Horányi Barna: A vásárhelyi képzőművészek kiállítása.
Somogyi Néplap, 1976. ápr. 7.

Kurucz D.István
festőművész

Magyarországi képzőművészek alkotásaiból
a jugoszláviai Zentán rendezett tárlaton részt vett,

Almási Gyula festőművész és Szabó Iván szobrászművésszel együtt.

Népszava, 1977. január 9.
12.oldal.

Kurucz G. István, festőművész

Vásárhely felszabadulásának évfordulójára megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. A tárlat sajátos arculatát idén is azok a művek adják meg, amelyek a régi parasztiélet elmúlását, átalakulását idézik. A művész alkotásai is e csoportba tartoznak.

TV-híradó

1976. okt. 12. 19.30 N.

Kunica D. István

"Gulyások"

Tasnádi Attila: Új magyar képtár,
Népszava, 1976. november 26. - 5. oldal.

Kurucz D. István festő

Első ízben tavaly szervezték meg a ~~hortogy~~ hortobágyi művésztelepet. Az idén a műrész is részt vett a telep munkájában.

Gr. F.: Festők a Hortobágyon.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. szept. 30.

Kurucz D. István: Asszonyok (tempera — Városi Tanács, Hódmezővásárhely)

Kurucz D. István

Magyar Hírlap, 1976. ápr. 24.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRADO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 FEB 14
KÉPES ÚJSÁG
Budapest

Kurucz D. István

1021

Kurucz D. István: BUSÓK (olajtempera)

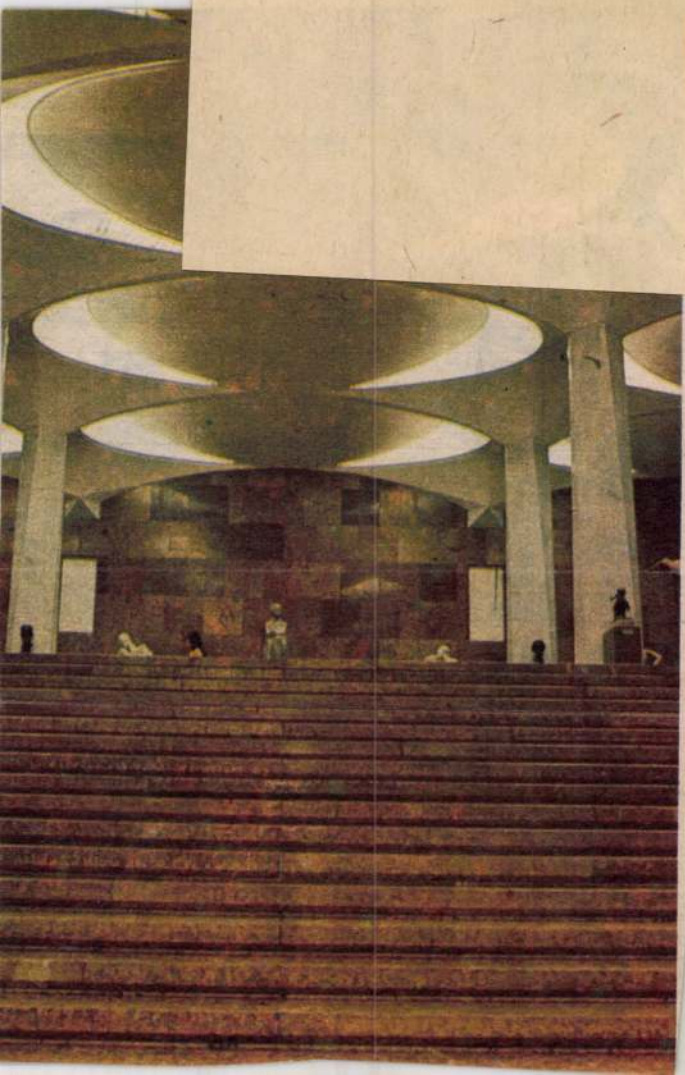

Kurucz D. István

Kurucz D. István: BUSÓK (olajtempera)

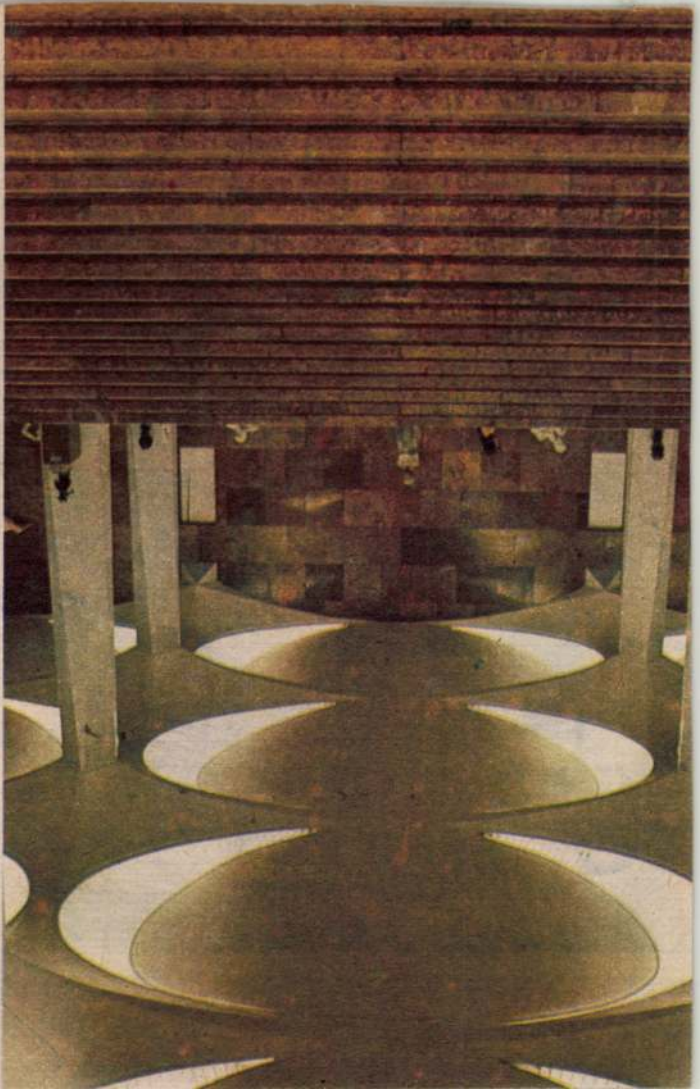

Kurucz

őszt vett Debrecenben a megyei őszi tárlaton

Alföld 1978-1-90
Szabó Ernő:Rembrandt nőzte rajzát

Kurucz D. István 10

— Most talán ebben az irányban keresheti festészetének — szükségszerű — megújulási lehetőségeit. Mert *nem feltétlenül mereven a mezőgazdasági gépek ábrázolását kérjük számon, hiszen ez is előfordult*, és mégsem sokat változtatott a lényegen. Hanem vagy korunk problémáit várjuk — egyszóval az elmélyülést — *vagy a festőiség fölfrissülését* — egyszóval a fölülemelkedést. De legjobb lenne mindkettő — egyszerre.

3-6

i festő

Kurucz D. István 9

túrája, mert — mennyire reá vall — ott is megtalálta az életformában az azonosságot (a puszta állattartást, a hasonló embertípust), de földszíneit *hűvösen tiszta kékek váltották fel* a fehérekhez társulva, és előadásmódja is oldottabb lett.

Magyar Hirlap 1977-293-6

Wagner:Két vásárhelyi festő

Kurucz D. István 8

a felszín mögött sem a régebben valóban felsejlő belső indulatot, líraí vallomást. Mondjuk ki végre köntörfalazás nélkül: a rutin — átmenetileg — olykor a legjobbakat is hatalmába kerítheti. És most ez utóbbin van a hangsúly, mert lám, milyen felfrissülést hozott a művész *mongóliai tanulmányútja is* pár évvel ezelőtt. Tartalmilag ugyan nem sokat változott pik-

-293-6

Wagner:Két vásárhelyi festő

Kurucz D. István 7

A világ ugyanis időközben nagyot változott körülöttünk, akár tudomást veszünk erről, akár nem. És különösen érezhetővé válik a mai valóság meg annak művészi kivetítése közötti szakadék a *realista látványrögzítés* esetében. Főleg akkor, *ha időközben az ábrázolás formája* is megmerevedett. Hiszen ettől a muzeális mellékíz még a legújabb termésen is, meg az ismétlődés monotonsága. És *mintha már nem éreznénk annyira*

Magya

Wagr

...ja Testő

Kurucz D. István 2

KURUCZ D. ISTVÁN, aki már indulásakor — idestova négy évtizede — kialakította és azóta is következetesen őrzi egyéni stílusát, vitathatatlanul kvalitásos festő. Technikai téren is ritka kitartással műveli az olajtempera egyik hagyományos válfaját, az úgynevezett *gesso* eljárást. Te-

Magyar Hirlap 1977-293-6

Wagner: Két várárhelyi festő

Kurucz D. István 1

A Mücsarnokban állitotta ki alkotásait.

Magyar Hirlap 1977-293-6

Wagner: Két vásárhelyi festő

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 — 11

Társadalmi Szemle

Kurucz D. István

1021

Kurucz D. István: Ebédszünet

kelet-nyugati kereskedelem kibővítése különöse
oldalú előnyt hozna. Nagyüzemi szakszervezeti
nagy elégedettséggel azokra a gazdasági szerz
országoktól kapott gyártási rendelések révén é
ban a teljes foglalkoztatottságot. Manapság gaz
lent az NSZK-ban olyan vállalatnál dolgozni, a
lést teljesít.

A jobboldal ezzel szemben az SPD—FDP k
mindent elkövetett, hogy megakadályozza az NSZK és a szocialista országok viszonyának rendezését, a szerződések létrehozását és a diplomáciai kapcsolatok felvételét. Íme néhány szemelvény arról, hogyan szavaztak a CDU—CSU képviselők az egyes szerződések ratifikációs eljárása során:

- Szerződés Lengyelországgal 1970. december 7-én: 231 tartózkodás, 16 ellenszavazat;
- Alapszerződés az NDK-val, szavazás a Bundestagban 1973. május 11-én: 4 igen, 217 ellenszavazat;
- Szerződés Csehszlovákiával, szavazás a Bundestagban 1974. július 20-án: 190 ellenszavazat (a többi ellenzéki képviselő nem volt jelen a szavazáson);
- Megállapodás Lengyelországgal a nyugdíjkérdésekről, szavazás a Bundestagban 1976. február 19-én: 19 igen, 191 ellenszavazat;
- Az NSZK belépése az ENSZ-be: 99 igen, 121 nem;
- Csatlakozás a nukleáris fegyverek elterjesztését tiltó szerződéshez (atom-

Kurucz D. István 6

De épp azért, mert valóban tiszteljük és szeretjük Kurucz D. István művészetét, úgy érezzük, illőbb, ha őszintén beszélünk. Bármennyire próbáltam elfogulatlanul járni ezt az egész életműre visszatekintő válogatást, valamiféle hiányérzetem mégis maradt. Érezhették ezt korábbi ismertetői is, hiszen mindegyre vedik — (önnön lelkiismeretük, avagy a közönség előtt?) — attól a látszattól, mintha festészetének témavilága, kifejezésbeli eszközeinek tárháza megrekedt volna egy bizonyos ponton, s régebbi önmagával volna egyenlő. Pedig valójában *éppen erről* van szó.

Ma 3-6 yi festő

Kurucz D. István

a *vásárhelyi és mártélyi művésztelep legjobb hagyományainak* folytatása, sőt, továbbfejlesztése, *a népélettel* való azonosulás, annak *pentatónikus tömörségű* ábrázolása, amely mögött olykor visszafojtott indulat, máskor pedig szemérmes líra rejlik.

Magyar Hirlap 1977-293-6

Wegner: Két várárhelyi festő

Kurucz D. István

Álljunk itt meg egy pillanatra! Mert — különösen korábbi alkotásaira — valóban érvényes mindaz, amit régebbi méltatói egybehangzóan ismételnek. Ezek:

Magyar Hírlap 1977-293-6

Wagner: Két vásárhelyi festő

Kurucz D. István J

_ma.ikája azonos a negyvenes évek óta: *Hódmezővásárhely és környéke, a Hortobágy, majd Mártély, egyszóval az Alföld és a tanyavilág parasztjainak* mindennapjai. Legsikerültebbek, és legismertebb művei méltán kerültek hazai és külföldi magán- és közgyűjteményekbe, hiszen e művek egy bizonyos korszak és egy zárt életforma művészi dokumentumai.

Magyar Hirlap 1977-293-6

Wagner: Két vásárhelyi festő

Kurucz D. István, Sestő

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepel a művész alkotása.

Pr. Z.: A XVII. Szegedi Nyári Tárlat erényei és gondjai.
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. aug. 1.

Kurucz D. István, festő

Kiállítása a Győri Műcsarnok-
ban látható.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1976. szept.

Kurucz D. István, Aestőművész

Júl. 10-én tizenharmadszor nyitotta meg kapuját a Hajdúsági Nemzetközi Műrésztelep nyári időszakra. Vendégként érkezett Csoháry Kalmán és Kurucz D. István, Budapestről.

Szabó Ernő: Műrésztelepen Bőszörményben.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. aug. 3.

Egy kép az albumból: Kurucz D. István: Gubások

i mozgásvágyukat.

De vajon a *Schmitt*-családban is gond, hogy nem eszik a gyerek? És ezt természetesen, a legilletékesebbektől kérdeztem meg: *Alexától, Petrától* és *Grétától.*

A kedvenc ételetek?

— *A rántott hús!* — kiáltották mind a hárman. S a mama kiegészítette még a „*vallomást*".

— *Minden mennyiségben. Igaz, Alexa kicsit válogatós. Petra törekvő, de Gréta mindenevő, mindenivó.*

Hárman

zott a három kislány cinkehangon kórust a. kotva mondták:

— *Nem kap-tunk va-cso-rát! Mun-kát, ke-nye-ret!*

Ez figyelmeztetés. Fejezzük be a riportot, mert a szülőknek új feladataik vannak. *Makrai Katalin* indult a konyhába, *Schmitt Pali* pedig ágyazni. A lányok pedig vidáman lógtak a bordásfalon.

Egy család, hol nagy jelentőséget tulajdonítanak a sportnak, ahol a papa felelős beosztásban dolgozó, három nyelven beszélő, széles látókörű, kultúrált ember, és főiskolát

Kurucz D. István

Tasnádi Attila: Új magyar képtár.
Népszava, 1946. nov. 26.

KURUCZ D. ISTVÁN: PÁSZTOROK

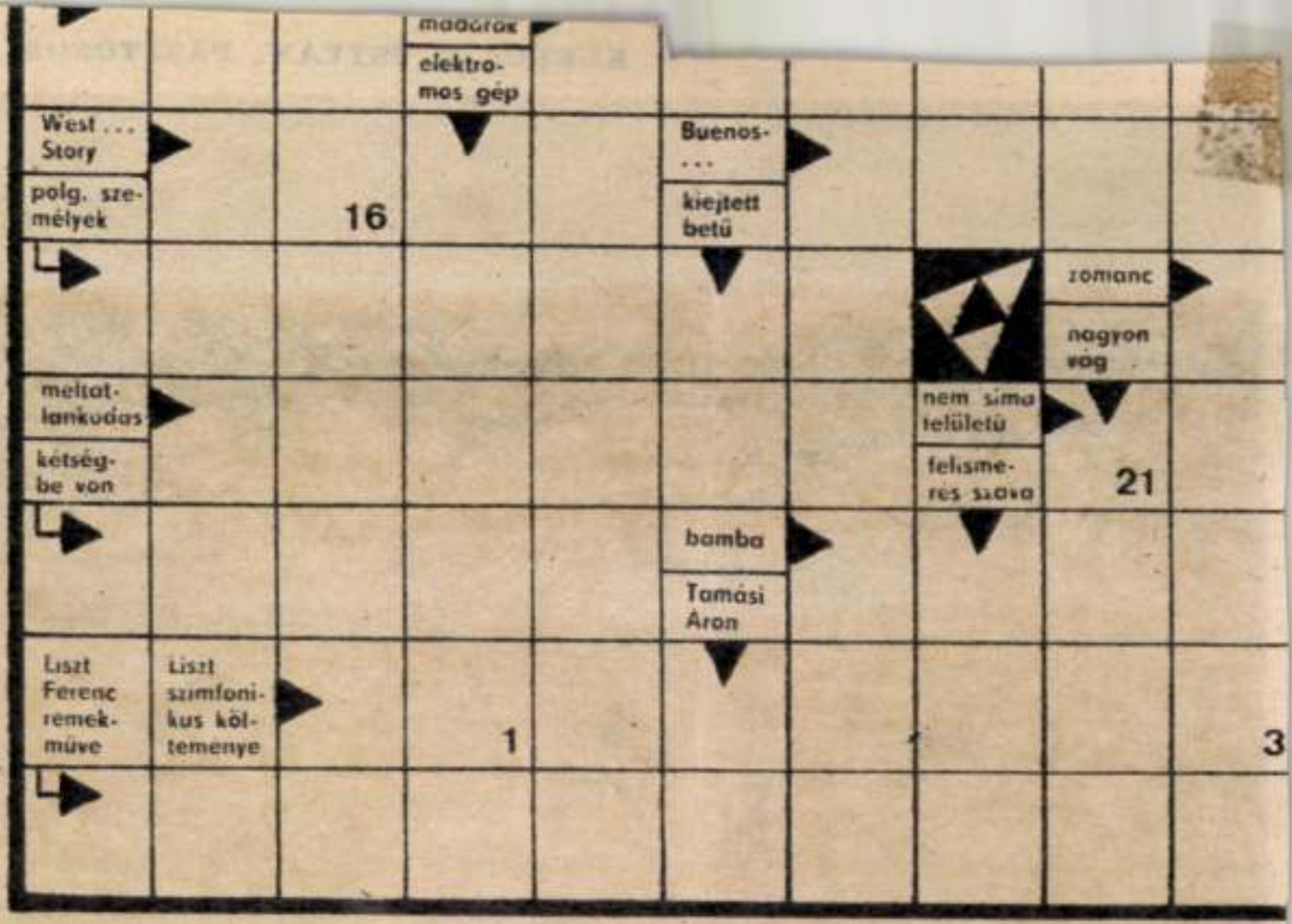
magúrák
elektromos gép
West ... Story
polg. személyek
16
Buenos- ...
kieytett betű
romanc
nagyon vág
meltatlankodas
kétségbe von
nem sima telületü
felismerés szava
21
bamba
Tamási Áron
Liszt Ferenc remekműve
Liszt szimfonikus költemenye
1
3

Tükör, Budapest,
1946. okt. 12,

Kurucz D. Istvan

Kurucz D. István Festő

a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton szerepelnek a művész művei.

Szabó Endre: Értőn szólva...
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 24.

Kurucz D. István Sestő

Megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen a művésa művei is szerepelnek. Neve ffmjelzi azt a vonulatot, amely leginkább kötődik az e tájon kialakult hagyományokhoz.

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések. Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

Kurucz D. István, Jestő

4

L.: Németh József

Kurucz D. I.: Amonyok

Mümelléklet: 3

Tiszatáj, Szeged, 1977. április

XXXI/4.

5.

KURUCZ D. ISTVÁN: HORTOBÁGY II.

6.

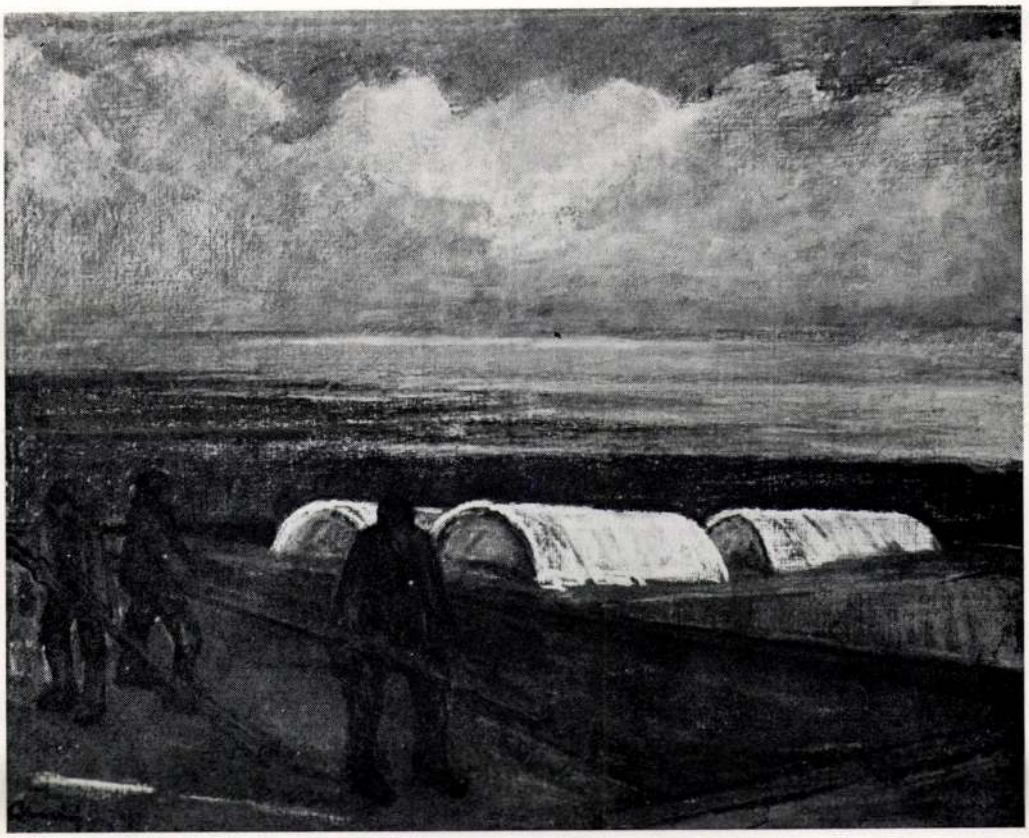

ALMÁSI GY. BÉLA: CSŐSZERELŐK

4

Kurucz D. I.: Hortobágy II.
Tiszatáj, Szeged. 1977. április

Műmelléklet. 4.
XXXI/4.

HÉZSŐ FERENC: REKVIEM EGY TANYAI ISKOLÁÉRT

Kurucz István grafikus

Dunaújvárosban megnyílt az elmúlt héten az Amatőr elühely közös kamarakiállítása, melyen szerepelnek munkái: „Búcsú" – „Idegen" c. lapjai és az „Angyal" c. kompozíciók (ennélfve.)

(K): Két kamarakiállítás.

Dunaújvárosi Hírlap, 1976. febr. 3.

Kurucz István

az MMK anlájában mutatja be az Amatőr Műhely tárlatanya gát. – Grafikai lapokat állított ki Kurucz István és Pintér Lajos.

-k-: az Amatőr Műhely az MMK-ban, Dunaújvárosi Hírlap, 1977. ápr. 15.

Kurucz D. István, festőművész

Másodszer látható a Magyar Nemzeti Galériában az Orsz. Tájképfestészeti Biennálét, melyen szerepel a művész alkotása.

Esti Magazin

1977. febr. 4. Kossuth, 18.30 L.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1916 JAN 19
Budapester Rundschau
István D. Kurucz
1021

István D. Kurucz (geb. 1914): Unterwegs

Aus der Sammlung der Ungarischen Nationalgalerie

Béla Kondor (1931—1972)
Die Versuchung des Heiligen Antonius
Aus der Sammlung der Ungarischen Nationalgalerie

ländischer Zeitschriften
Höchstädtplatz 3,
A—1200 Wien —
Morawa u. CO.
Wollzeile 11
A—1011 WIEN

Schweden:

Nordiska Bokhandeln
Alströmergatan 22
S—101 10 STOCKHOLM 1
Wennergren-
Williams A B
Nordenflychtsvägen 70
D 104 25
STOCKHOLM 30

Schweiz:

AZED AG
Dornacher Strasse 60—62.
4000 BASEL
PINKUS ET CO.
Froschaugasse 7.
8001 ZÜRICH 1

Bulgarien, Deutsche Demokratische Republik, Polen, Rumänien und Tschechoslowakei:
Bestellungsannahme bei allen Postämtern

KURUCZ D. ISTVÁN

Kiállítása a Csók Galériában (1970)

Szülőföld! E modern korban csúfság
éri azt, kinek még fogain
recseg a hazai homok kvarca.
Titkolom rólad-kelt álmaim.

(Váci Mihály)

E szép strófával összecsendülő az a rég nem látottan egységes, tiszta hangú kiállítás, ami Kurucz D. István képeiből állt össze. Titka is olyan, mint a költőé, hiszen mindenkinek szóló a vers meg a kép.

Az alföldi festészet vásárhelyi vonalának folytatója ez a nagyszerűre érett művész, a Tornyai—Kohán szemlélet- és ábrázolásmód továbbfejlesztője. Míg Tornyait a szegényparasztok és a föld reménytelen viszonyának drámája szólaltatta meg egy századfordulói romantika hevületével, s míg Kohán képei már az indulati töltéstől szétfeszítik saját kereteiket és világukat, addig Kurucz a XX. század utolsó harmadának Alföldjét, a nadrágszíjparcellákból s az ezer holdakból összebékült végtelen táblákat és a rajta munkálkodó embert, gépet, valamint évszakokat költi át képeibe. Szikár színek, vízszintes kompozíció, kevés fű, fa és ember a tájképeken, vagy egy-két figura a keskeny, álló téglalapba foglalva.

Tanya télen, tanya nyáron, magányosan, este vagy háborgó alkonyatban, kicsi, ritka erdők mellett, mögött. *Gémeskút* Vásárhelyen, Hortobágyon, Mártélyon. *Kombájn*, *Ménes*. E képcímek, illetve témák csaknem jelző nélküli felsorolása azt hivatott érzékeltetni, hogy ezek a képek valójában szigorúan tárgyias ábrái a változott és egyre változó alföldi tájnak. Csakhogy e tárgyiasság mögött indulat feszül, s néha szemérmes líra. Nem közömbös közlés, nem látlelet, mint a valaha volt „Sachlichkeit" idején, hanem a paraszti szűkszavúság lényegre törése. Színben azonban gazdagodott, s a régi sárga-barna-szürke harmóniákba most belopózott a kék, s nem csupán mint a hó árnyéka, hanem a barázdák bársonyaként, a bolyhossá puhított, meztelen föld felett lebeg ez a kék szín, a mélyben szendergő magok álma talán.

Minden tájképe keskeny, fekvő forma, két csíkra osztva, fenn az ég, lenn a föld, s a horizont vonala éles és tiszta, akár téli, akár nyári világot mond. Nagy ritkán erre az osztóvonalra, a láthatárra csücsülnek a töppedt tanyaházak vagy a ritka ágú-lombú fák. A horizontvonal feljebb kerül, ha nagyobb rálátásban szeli ki a föld darabját, s alacsonyabb, ha a levegőég a mondanivaló tolmácsa. Van egy *Naplemente* című kép, amely tartalmi és ecsetjárásbeli indulatosságában szinte kivételes darab, kivétel az ökonomikus-tárgyias ábrázolás alól. A violás-barna, már bealkonyult földön a láthatár alatt egy apró kombájn

Odenacher Anna
A szocialista tejszínűvészet
nyomában
Bp. Kossuth 1975

A formai megoldások különbözését az anyag, a műfaj, a művészi alkat s a múló idő magyarázza. Jó másfél évtizedet fog át ez a néhány alkotás, és éppen ez az idő nagyon is figyelemre méltó mai művészetünk és a munkásság viszonyát illetően. Érdemes volna mindenféle nézőpontból megvizsgálni. Tény azonban, hogy a 25 év művészetében sok jó munkásábrázolás található.

(Lobogó, 1970. IV. 29.)

ballag. Balra fölötte a puszta porában, a föld párájában forgolódó, hatalmas, narancs színű, leszálló nap. Lenyűgöző s kissé félelmetes arányok érzékeltetik a természet legyőzhetetlennek tűnő erejét s a vele győzködő kis ember szívós nyugalmát. Mint ez, a legtöbb mű megállítja és szinte állásfoglalásra készteti a nézőt, a szem örömén túl a gondolkodás örömét nyújtja. A *Kerek erdő télen* című képen például az alacsony horizontnak nőtt üstöke az a kicsi kerek erdő, apró, tüskés facsomó nagymessze távolban, zöldes ezüstben.

Első látásra ezek a képek monokrómnak, egyszínben árnyaltnak tűnnek. Pedig érdemes közel menni s megfigyelni a gyakran szálkás, vékony ecsetvonások gazdag színességét, máshol meg szélesebb hullámzását a rizsföldek osztott tábláiban vagy a munkagépek kanyargó keréknyomaiban. Ha szabad ilyen szakrális kifejezéssel élni: a megváltott — de a szó valóságos értelmében is megváltott — magyar Alföld pentatonikus dala ez a kiállítás. Nem himnikus, de szikár szűkszavúságában is emelkedett.

Kurucz emberei, pásztorok, csikósok, földművesek, mint a gyertyák kormától feketedett ikonok, nagy foltokba foglaltak, s még a régi gondoktól barázdáltak. Az asszonyok vastag kendőikben, topa téli lábbelikben bájtalanok és oldhatatlanok. A férfiak is kucsmában vagy csikóskalappal árnyékoltan a földdel és állatokkal foglalkozók komolyságával állnak elénk. A föld és az állat már-már kezesnek tűnik e képeken, de művelője, az ember még bizalmatlan, sok nemzedék tapasztalata sűrűsödött benne fenntartássá. Mégis, a föld és ember viszonyát *ez ember javára* döntötte el az okos gép, melynek nyergében talán a csikósősök unokája ül, és *nem hajt*, hanem *vezet*.

A képek kompozíciója, megjelenésük egésze olyan átgondolt és minden feleslegest kizáró sűrítés, mint a földművelő ember munkamozdulatai. Tiszta, a saját törvényeit érvényesítő ábrázolások ezek amelyeknek horizontális — ritkábban vertikális — alapvetései a ráépülő, csaknem mértanira redukált formákkal akár elvontnak tűnhetnének, ha nem sütne át ezeken az egyszerű formákon a közvetlen élmény s a közlésvágy forrósága: a szülőföld szerelme. Ez a szemlesütő, de ékes művészi vallomás a modern magyar festészet egy feltűnően következetes és minden művi értékével kiváló jelensége.

(Magyar Nemzet, 1970. V. 30.)

SZABÓ ZOLTÁN

Képei az Ernst Múzeumban (1970)

Évtizednyi terméséről ad számot első gyűjteményes kiállításán Szabó Zoltán festőművész. Frappáns, őserejű tehetség, feszítő erői a fiatal Uitzra emlékeztetnek, nem csupán a méretek és arányok hasonlósága, hanem a konok hivatástudat miatt is, ami különben az „alulról", a proletár- vagy szegényparasztsorból érkezettek rokon vonása. Ez a festő is a Gyapjúszövőben kezdte szakköri tanulmányait, és bizonyos késedelemmel jutott be a Képzőművészeti Főiskolára, ahol is két mester lenyűgöző, máig érvényes hatása alá került. A két mester, Barcsay és Domanovszky piktúrája voltaképpen semminő érintkezési pontban nem találkozik, és ezért is különös hol a lágyabb, oldottabb, hol a szigorú szerkezetesség egyidejű megjelenése Szabó festészetében. De hangsúlyozni szükséges, hogy képességéből bőven telik saját, a legsajátabb stílusra.

S ha már egyénibb fogalmazására figyelünk, úgy sokkal inkább Kohánnal párhuzamosítható, annak monumentalitását idéző — *Almahámozók* (1963) —, semmint Barcsay hideg világát — *Bányászok*, *Parasztok*. Mert Szabó Zoltán lobog, túlcsap rajta a mondanivaló heve, s még szépen szerkesztett, nagyon konkrét csendéletein is megcsordul a festék, feleselnek a színek.

Háborúellenes tiltakozások szinte kivétel nélkül azok a hatalmas, sok alakos kompozíciói, és bár — mint a *Golgota* esetében is — szigorúan konstruáltkomponáltak, rendkívüli expresszivitásuk van. S ebben a *Golgotá*ban, furcsa módon, még szürreális elemek is lappanganak. Ilyen például a kompozíción kívül maradt fájdalmas kifejezésű önarckép a felső jobb sarokban vagy a drapériák ismétlődő ráncaiból kitekintő óriás szemek. Az ilyen hőfokon dolgozó művésznél nehéz kideríteni az előre megfontoltságot, s ha felállítunk is tételeket, hogy minden négyzetcentimétert tudatosan-felelősen kell benépesítenie a festőnek, a kép végső, teljes megjelenése visszahatólag igazolja akár a tudatos, akár a véletlen teremtette viszonylatokat.

Témaköre széles, változatos; intimebb képeiben csendesülő temperamentuma, finom, meleg érzelemvilága kér kifejezést. A *Vörös női portré* vagy a *Tatabánya* — uralkodó színe szintén vörös — olyan bensőségről tanúskodik, amilyet a hatalmas vásznakon nem tud megőrizni. A kiáltás is, a csendes szó is jogos a mindenáron kifejeződni kívánó művésznél, s a téma maga is megszabja a hangerőt — méretet, kontrasztokat —, mert suttogva protestálni hatástalan,

Kurucz D. István

„Asszonyok" festmény, (repr.)

„Hortobágy" II. —"— (repr.)

Tiszatáj, 1977. ápr.

Kurucz D. István, festőművész

Másodszor látható az országos tájkép-festészeti bienniálé a Nemzeti Galériá-ban, melyen szerepel a művész alkotása

Tasnádi Attila: Magyar tájak.
Népszava, 1977. febr. 20.

Kurucz D. István festő

A II. országos tájképfestészeti biennálé Magyar tájak c. anyaga a Nemzeti Galériában látható. — Szerepel a művésa műve mely a Hortobágyról szól. (említve)

Lasovci Miklós: Hazai tájak.

Pest, Magyar Hírlap, 1977. febr. 8.

Kurucz Dr. István, festő

L.: Dudás fenő (2

Pogány G. Szilvor: Mezőgazdaság ... P.

Népszava, Bp. 1975. szept. 14.

Kurucz D. István

1

L.: Dudás Jenő

Pogány G. L.: Merőgondaság ....

9.

Népszava, Bp. 1975. szept. 14.

KURUCZ D. ISTVÁN festő, Munkácsy- és SZOT-díjas, érdemes művész
Hódmezővásárhely, 1914

Tanulmányait Szőnyi István szabadiskolájában kezdte, majd 1934-40 között Rudnay Gyula és Réti István növendéke a Képzőművészeti Főiskolán. 1941-ben ösztöndíjasként egy évet Rómában töltött. 19 országban járt tanulmányuton, köztük Japánban, Észak-Afrikában és Mongóliában is. Egyéni kiállítása volt Hódmezővásárhelyt (1943, 1945, 1959), Budapesten (1947, 1959, 1970) és több vidéki városban. Bemutatkozott Rómában (1942), Párizsban (1957), Milánóban (1965) és az 1962-es Velencei Biennálén. 1948-59 között a Képzőművészeti Főiskola tanára. 1950-ben Munkácsy-díjat, 1962-ben SZOT-díjat, 1971-ben érdemes művészi címet kapott. A Tornyai-plakett (1960) tulajdonosa. - A paraszti élet szófukar zártsága, a behavazott tanyák monumentális csöndje jelenik meg freskóra emlékeztető, szilárd szerkezetü, neoprimitiv hangu temperaképein. Több monumentális alkotása került kivitelezésre.

Művészéletrajzok 197

1966 APR

MŰVÉSZET

1021

KURUCZ D. ISTVÁN

A felületes, és csak egy szempontra figyelő szemlélő joggal kérdezhetné: mit keres Kurucz D. István a vásárhelyi művészek között, hiszen már több mint másfél évtizede Budapesten él. Ezzel a kevéssé lényeges, lakóhelyi szempontot kiragadó kifogással azonban sok-sok ellenérv nyomban vitába szállna. Egyelőre az ellenérvekben is a felületnél maradva: a „hivatal" igazat adna a vásárhelyi sorozatba történt beiktatásnak, mondván: Kurucz D. István vásárhelyi adófizető polgár, háza van Tabánban, a Tükör utcában. Sőt, még a szigorú civis lokálpatriotizmus sem tekinti „gyüttmöntnek", hiszen a körtöltésen belül született.

De nem az adózás és nem is az egykori Károlyi utcabeli születés a lényeges, hanem egész művészete, alkotó munkásságának teljessége, mely minden szálával, minden ecsetvonásával Vásárhelyhez köti. Igen, művészete, mely közvetlenül innen; a tabáni, tarjáni téres utcák kerítéses házaiból, a szőrháti fás tanyák sziluettjéből és a kutasi puszta széles végtelenjéből meríti ihlető forrását. Művészete, mellyel Koszta, Tornyai, Nagy István után is tudott még újat mondani az Alföldről és az itt élő emberről. A végelen horizontú Alföld és a kis tanyák a valóságban ma is ugyanazok, mint Tornyai, Koszta alföldje a tanyái, Kurucz megjelenítésében azonban mégsem ugyanazok. „Ha ketten csinálják ugyanazt, az nem ugyanaz" — mondja a latin mondás. Igen, így igaz, ha művészekről, nem epigonokról van szó. Kurucz festészete új arcát mutatja az örök témának: az Alföldnek, és új módon.

Sokat írtak már művészettörténészek és művészetpszichológusok arról, milyen jelentős és meghatározó az alkotó ember, a művész életében a gyermekkor eszmélő, tájékozódó idejének élményvilága. Sokszorosan igaz ez Kurucznál. Abban, hogy művészete ilyen lett, jelentős szerepe van a vásárhelyi külvárosoknak, a Lakhatnak, Csúcsnak és mindenekelőtt Tabánnak. Emellett a gyermekkor tanyai bolyongásai számtalan csodájának. Apja internálásának ideje alatt a nagyszülők nevelik, és szinte naponta viszik ki kenyerei és nyomási kisparcelláikra. Szívesen csetlett-botlott a kapáló, kaszáló nagyszülők mellett, és még ma is elevenen emlékszik a lóval nyomtatás szertartásos pontossággal végzett munkájának mozzanataira. A vetés, a kapálás, az aratás és a tanyai nyarak egyéb élménye az ifjúvá serdült művésznövendéknek is évenként visszatérő élményforrása lett, egészen a felszabadulásig.

Nyomdász apja nemcsak betűvel dolgozott, hanem szerette is a betűt. A helyi munkásmozgalom minden iránt érdeklődő érdekes alakja. Lelkesedett minden új iránt, ami a társadalmi haladást és a társadalmi igazságot véleménye szerint segítette. A felszabadulás után fáradhatatlan energiával ismertette — szóban és írásban — városépítési terveit. Egynémelyike nem vette figyelembe a realitás szigorú és kiszabott lehetőségeit, jó szándékát azonban soha senki nem vonta kétségbe, töretlen hitét mindenki csodálta.

Anyja ma is él. A szorgalom, szelídség és szerénység megtestesítője. A kis, törékeny test nagy szeretetet hordoz magában általában az emberek, és külön művész fia, annak családja iránt. Több mint hetven évének minden napja szorgos, nem nagy hűhóval, „csak" kitartással és szünet nélkül végzett munkával telt és telik el ma is. Azok közé tartozik, akik életük végéig dolgoznak, és ha megszűnik életük értelme, a munka, belerokkannak.

A gyermek Kurucz rajzait nagy érdeklődéssel és kedvteléssel nézik iskolatársai és szülei is. Apja megmutatja akvarelljeit Darvassy István festőművésznek, aki a tovább tanulást javasolja. Kurucz D. István fel is megy Budapestre. Egyéb kenyérkereső munka mellett és után Szőnyi István szabadiskolájába iratkozik be, hogy a főiskolai tanulmányokhoz szükséges alapokat megszerezze.

A Képzőművészeti Főiskolára 1933-ban nyer felvételt. Első mestere Rudnay Gyula. Kuruczot megragadja Rudnay népi formakincsre épülő nyelve, nem ért azonban egyet azok többségének — elsősorban a késői művekről van szó — szociális tartalmával. Élénk viták fejlődnek ki mester és tanítványa között — utóbb Kurucz Benkhardtot, majd Réti Istvánt választja mesterének. Az ő nyugdíjazása után Szőnyinél fejezi be főiskolai tanulmányait. Művészeti szemléletének alakulásában minden vita ellenére Rudnay és Szőnyi István hatása a legjelentősebb.

ziót) — a legjobb, a legkörültekintőbb. A széles körű országos kitekintés mellett jól érvényesítette a helyi szempontokat s volt ereje a jelentkező fiatalok figyelemmel kísérésére is. — Ami e téren a Tiszatájból hiányzik, az sajnos, általában fogyatékossága irodalomkritikánknak. Nincsenek olyan cikkek, amelyek az irodalmi élet *jelenségeit**** tennék elemzés tárgyává, amelyek valamelyes áttekintés alapján egyes jó, vagy helytelen *tendenciákat* tárnánk fel, holott az ilyen típusú irodalomkritika — ha nagyobb befektetést igényel is — ideológiai orientáló ereje is hatékonyabb. Összefügg ezzel a polemikus szellem hiánya is. A Tiszatáj sem kivétel az alól, hogy irodalmi folyóirataink elemzés híján hagytak és hagynak olyan negatív jelenségeket, amelyeket az Ideológiai Irányelvek éppen az irodalommal kapcsolatban vetettek fel. Az is sajnálatos, hogy a Tiszatáj nem kapcsolódott be a Kulturális Elméleti Munkaközösség szocialista realizmusról szóló anyagának széleskörűen kibontakozott vitájába, holott a realizmus-vitának egyik legfontosabb fóruma volt két-három évvel ezelőtt. Ezzel persze „elkésni" sohasem lehet. Abban sem vagyok biztos, hogy a szerkesztés mozgósítja-e a rendelkezésre álló erőket: Ilia Mihály, Krajkó András csak 1—1 írással vannak 1965-ben jelen, Kovács Sándor Iván, Kiss Lajos pedig nem írtak kritikát, tanulmányt.

Igen jónak tartom az *Örökség*-rovatot, amely ígéretéhez híven a szocialista irodalmi-kulturális örökség számontartását valósította meg — most már nem csupán dokumentumanyagok közlésével, hanem tanulmányokkal is. — Bár a magam részéről e téren a dokumentumok, a szűkebb értelemben vett filológiai anyagok publikálását is fontosnak — mert még mindig hézagpótlónak — érzem.

A társművészetek iránti érdeklődés, a „kiszélesítés" szellemének megfelelően valamelyest nőtt; különösen a képzőművészet területén. A dél-magyarországi kiállítások, tárlatok — az országos érdekű események mellett — helyes arányban kerültek előtérbe, s jó a fiatal művészeket bemutató portrésorozat is. Viszont nem teljesíti hivatását a *Miért szép?*-rovat. Ahelyett, hogy bevezetne a képzőművészeti formanyelv ismeretébe, ahelyett, hogy elemezve magyarázna egyes műveket — pályaképet (Nagy Balogh János életműve), művészettörténetet (G. Seurat képéről) vagy művészetelméletet (Németh Lajos Rembrandt elemzése) ad. Helyet kap a színházi élet figyelemmel kísérése (a szegedié mellett, igen helyesen, a békéscsabai Jókai Színházé is) — de feltűnő, hogy a tucatnyi kritikának mind más-más a szerzője. Háttérbe szorul ugyanakkor a film- és zenei élet.

A *Kilátó*-rovat szemmel láthatóan aktuális eseményekhez kapcsolódik (csehszlovák költők bemutatása, azok szegedi látogatásával kapcsolatban, a Dante-évforduló tanulmányai, kritikái) s különösen örvendetes, hogy a szerkesztés módot talált a vietnami háborúra való, csoportosított reagálásra is (Burchett, Máté György riportkönyveiről szóló ismertetések és Wittman Tibor tanulmánya). — De azt kétlem, hogy a rovatot csak erre az elvre fel lehetne építeni. Vagy a szovjet, vagy a jugoszláv irodalom iránti, eddig inkább csak esetleges érdeklődést, figyelmet kellene koncentráltabbá tenni.

Összegezve: a folyóirat szerkesztése — a formátumváltozást is kihasználva — eredményeket ért el a tágabb kitekintés, az ún. „irodalomcentrikusság" oldását illetően, anélkül, hogy az irodalom „veszített" volna. Nem is az arányokkal van baj. A probléma abban rejlik, hogy ez a szélesítés egyelőre túl extenzív, nem elég koncentrált, összefogott, átgondolt s nem kapcsolódik eléggé kulturális, művészeti életünk egészéhez. (Akár végigvitt kérdésfeltevés, akár valamely vitához való kapcsolódás formájában.) A folyóirat részben szépirodalmi anyag, de főként kritikai és örökség-rovata révén eredményesen támogatja a szocialista törekvéseket. De ugyanakkor nem elég kezdeményező és nem elég polemikus-kritikus az irodalmi, művészeti életben jelentkező polgári-kispolgári nézetek feltárásában és leküzdésében — bárhol jelentkezzenek is azok. Nem az „elkispolgáriasodást" panaszló verseknek kell helyet adni, hanem az ellene való ideológiai harcnak kell hatékonyabb fórumává válni.

*** Vörös Lászlónak e számunkban közölt A teljes író c. írásával már egy ilyen sorozatot indítunk útnak. (A Szerk.)

Művészi jövője szempontjából műfajilag mégis egy kevéssé ismert tanár, Nagy Sándor óráin hallottak válnak döntővé. Nagy Sándor pár fakultatív órában freskótechnikát tanított a főiskolán. Azt fejtegette, hogy a festők évszázadok során az olajtechnikából már mindent kibányásztak, az összes lehetőségeket kimerítették; új lehetőségként a temperafestés évszázados álomból való felkeltése és megújítása kínálkozik. A tempera alapos megismerése jól hasznosítható a freskófestésben is. — Ezek a gondolatok elmélyültek Kurucz D. Istvánban, és művészi tájolódásának iránymutatójává váltak. Akkor tervként és lehetőségként az induló művész számára. Később mindez tudatosan vállalt művészi úttá, programmá és ehhez kapcsolódó egyéni kifejezési formává fejlődött. Hódmezővásárhely a Tornyai Társaság kezdeményezésére ösztöndíjat juttatott részére olaszországi tanulmányútra, mely 1941—42-ben valósult meg. Ennek során Kurucz legtöbbet a temperával és a freskóval foglalkozott. Ezen belül a trecento művészete kapott külön hangsúlyt. Cimabue, Duccio, Martini és természetesen Giotto művészete vonzzák leginkább. Ennek a vonzásnak és hatásnak az eredőjét a Collegium Hungaricum akkori vezetői félreértették: egyházi művésznek akarták megnyerni a fiatal művészt. Nem könnyen sikerült világossá tennie, hogy érdeklődése nem vallásos ihletésű, hanem „pusztán" mesterségbeli. Elhárította magától a kecsegtető bőkezűséggel felkínált lehetőséget, és hazajött Hódmezővásárhelyre.

Itthon fest, újságírással foglalkozik és igen intenzíven bekapcsolódik a helyi munkásmozgalomba. Széles körű személyes kapcsolat és barátság épül ki közte és a mozgalom helyi vezetői — Borsi János, Karácsonyi Ferenc, Oláh Mihály, Posztós Sándor, Takács Ferenc és Vad János — között. Komoly munkát végez a helyi baloldali fiatalság egyik vezetőjeként is.

A város felszabadulása után alapító tagja lett az MKP városi szervezetének, törvényhatósági bizottsági tagként kapcsolódott be a várospolitika irányításába, de ott találjuk a földosztásnál is. Kerékpáron, szekéren, sőt nemegyszer gyalog járta a határt; agitált, intézkedett, szervezett. 1946-ban saját szerkesztésében Hétfői Hírek címen haladó szellemű hetilapot indított. Két év múlva azonban rádöbben, hogy elsősorban mégis csak festő, akitől a társadalom mindenekelőtt alkotómunkát vár. Erre az alkotómunkára a közéleti kötöttségnek ez a széles köre, melynek felszámolására barátai és harcostársai miatt ott helyben nincs is ereje, nem ad kellő lehetőséget. Ezért, amikor 1947-ben lehetőség kínálkozik számára budapesti letelepedésre, elfogadja a felkínált egy szobát, és felköltözik a fővárosba. 1948-ban a Kossuth Akadémia Képzőművészeti Körének vezetőjeként tevékenykedik, majd tíz éven át tanít a Képzőművészeti Főiskola freskó tanszakán.

Alkotóútja innen világos. Határozott céltudatossággal dolgozik. Nem ingatja meg és nem téríti ki az sem, hogy a művészetpolitikai mérce változása szerint hol naturalistának, hol formalistának ítélik. Bízik a választott út helyességében.

Közben a szülőváros: Hódmezővásárhely művészeti életének elősegítése érdekében mintegy az elköltözés engeszteléséül és adósságtörlesztésül művészetszervezői munkát is végez.

Főiskolás növendékeit 1949-ben Vásárhelyre hozza nyári művésztelepi gyakorlatra. Ezzel elindítója annak a ma is élő, lassan már két évtizedes gyakorlatnak, melyben Szabó Iván vette át tőle a későbbi években a vezetést, és amely a vásárhelyi művészet megújulásának ma is legjelentősebb forrása. Ilyen nyári képzőművészeti főiskolai gyakorlaton ismerkedett meg a várossal Németh, Szalay és Kajári. Az ismerkedés szeretetté mélyült, és a többszöri nyári találkozás után telepednek meg állandó jelleggel Vásárhelyen az említett fiatal művészek, és válnak az itteni műhely erjesztőivé és arcának meghatározóivá.

Ebben vitathatatlanul Kurucz D. Istváné a kezdeményezés érdeme.

1953-ban Tükör utcai házát átengedi művésztelep céljára a Képzőművészeti Alapnak. Korábbi, kissé hányatott élete házasságával a harmónia és kiegyensúlyozottság irányában kedvezően megváltozik. Felesége tudós geológus, élénk szellemét kitűnően egészíti ki Kurucz lassúbb, nyugalmasabb, meditáló egyéniségét.

Alkotómunkájának feltételei 1950-ben jelentősen megjavulnak azáltal, hogy Kallós Ede halála után megkapja annak Százados úti műtermét.

Munkásságának új, fővárosi szakaszát elsősorban a táblakép jellemzi. Kap ugyan az első években néhány freskómegbízást is, de a művészeti életnek ez a nagyon érzékeny területe, melyben az érdeksérelem oly könnyen születik, később bezárul számára. Kurucz D. István pedig nem harcos, nem asztalverő természet. Éveken át megmaradt tehát a táblakép mellett. (Azóta is csak a salgótarjáni rendőrklub és a pápai pártház hirdetik — de azok nagyon is kvalitásosan — a murális műfajban vénájának erejét és kellően ki nem aknázott gazdagságát).

Táblaképei egyre nagyobb sikert aratnak. Nemcsak a Munkácsy- és SZOT-díjra, a Tornyai Plakettre gondolunk, hanem vitathatatlan külföldi sikereire. A magyar képzőművészet egyik reprezentánsaként 1962-ben részt vesz a velencei biennálén. (A szemfüles, stopperórás nyugati riporterek sikerét abban mérték le, hogy Gronchi, akkori köztársasági elnök az ő képei előtt állt a leghoszabb ideig.) Kekkonen finn köztársasági elnök dolgozószobájának falán, közvetlenül az íróasztal fölött Hortobágyi ménes c. képe ad naponkénti ízelítőt a magyar tájról.

Mindez nem véletlen. A részek gazdagságából lesz gazdag az egész, és Kurucz egyénien fejez ki valamit abból, amiben a magyar táj különbözik a világ többi tájától, és amiben a magyar nép sajátosan más Európa népei között is. Mindezt nem a táj és az ember foncsor-szenvtelenségű másolásával éri el. Kurucz műveiben nem a tárgy, hanem a művek szelleme nyújtja az Alföld lényegét. Az ember nem a folklór kíváncsiság útján, hanem mély érzelmei azonosulással, meleg humanizmussal jelenik meg temperáin. Mindez formailag pontos rajzban, olykor bruegheli humorral, derűs vonalakban és nyugodt, harmonikus színvilágban valósul meg.

Élénken felfigyelt arra a forradalmi változásra is, amely az utolsó évtizedben játszódott le a magyar parasztság életében, s vállalkozott ennek az átalakulásnak — és ezen belül a gép és ember viszonyának — új megfogalmazására. Nem könnyű ez a feladat, hiszen a vetés, az aratás ősi mozdulatai évezredeken át jelképi — szimbolikus — értékűekké váltak. A látszólag holt gép és az ember eleven, élő kapcsolatának képi kifejezése azonban Kurucz nem egy művén — elsősorban a kombájnaratásos témájúakra gondolunk — kitűnő eredménnyel sikerült. Nem üres pátosszal, nem a gépi monumentalitás formajegyeinek felszínes hangsúlyozásával, hanem az új kapcsolat, mélyebb összefüggéseinek emberi hangsúlyú kibontásával oldja meg ezt a feladatot.

Ennek az írásnak azonban nem esztétikai vagy művészettörténeti értékelés a feladata, hanem a művész festői, emberi arcának megmutatása. A portréhoz pedig szervesen hozzátartozik a művész ízlése is, az, hogy kit érez az irodalomból, a zenéből és utoljára, de nem utolsósorban a képzőművészetből magához közel állónak.

Kurucz egyéniségének művészi és emberi harmóniájából fakad, és így nem meglepetés — az ellenkezője lehetne az —, hogy a parasztság íróit kedveli leginkább. Tömörkényt, Mórát, Móriczot a magyar irodalomból, és a parasztság széles ívű nagyeposzának regényíró-költőjét: Reymontot a világirodalomból. Az is érthető, hogy zenében Bartók és Kodály művészete mond számára legtöbbet. Festészetben hű a régi szerelemhez, a trecento őszinteségéhez és mélységéhez. Mellette a mexikóiak és különösen Rivera nagy erejű közösségi művészete már nem csak értékes, hanem követendő példa is számára. A szovjet művészetből Dejneka a Munkásőrség felvonulása c. festménye külön is említésre méltó hatást gyakorolt rá. A magyar művészetben Nagy István, Nagy Balogh, Dési Huber, Derkovits és Szőnyi művészetét szereti elsősorban. Egyéniségével ez ötvöződik leginkább egybe. A modern festészet non figuratív törekvései érdekes és hasznosítható kompozíciós alapelemeket nyújtanak számára.

Hirdeti — és ebben olyan nagy magyar alkotóval vall azonos nézeteket, mint Kodály Zoltán —, hogy a magyar népi építészet elemei — hasonlóan sok külföldi példához — nagyszerűen felhasználhatók lennének megfelelő átköltéssel a kortársi magyar építészetben is. Elkeseríti a mai „pallérházak" óriási áradata. Ezeknek semmi kapcsolatuk sincs a tájjal, és teljesen jellegtelenné szürkítik a vidéki városok egy részét, sőt már a falvakat is.

Természetes, hogy szereti a népművészetet, a népi építészetet. Százados úti műtermének egyik részében butellák, bokályok, hímzések, bútorok idézik a vásárhelyi népművészet erényeit: az egyszerűséget, szépséget, hasznosságot. Sokszor és lelkesen — sajnos legtöbbször nem nagy eredménnyel — agitál a népi építészet egyre pusztuló emlékeinek mentéséért. Meg kellene őrizni a múlt századi parasztházakat, akkor is, ha nincsenek különleges népi barokk vagy klasszicista stílusjegyeik — mert néhány évtized múlva már egy sem lesz.

Ezek után pedig jöjjenek a hobbyk, hiszen ezek is hozzátartoznak Kurucz D. Istvánhoz — az emberhez — ugyanúgy, mint a festmények a művészhez, ha nem is azonos értékkel.

Bár lehet, hogy igazságtalan vagyok, amikor hobbyról beszélek, hiszen a puszta rezervátum, a szürke marha és racka juh tenyésztése olyan nemes értelemben vett vesszőparipák, amelyeket jóindulattal közéleti, közösség iránti felelősségnek is felfoghatnánk. Annak, hogy mégis hobbyt írtam, nem rosszindulat, hanem az a szinte prófétai kitartó következetesség az oka, amellyel Kurucz ezeket a terveket legtöbbször egyáltalán nem illetékes és megvalósításukra lehetőséggel sem rendelkezőknek hirdeti. Pedig mindegyiknek van komoly alapja. Így a puszta rezervátum

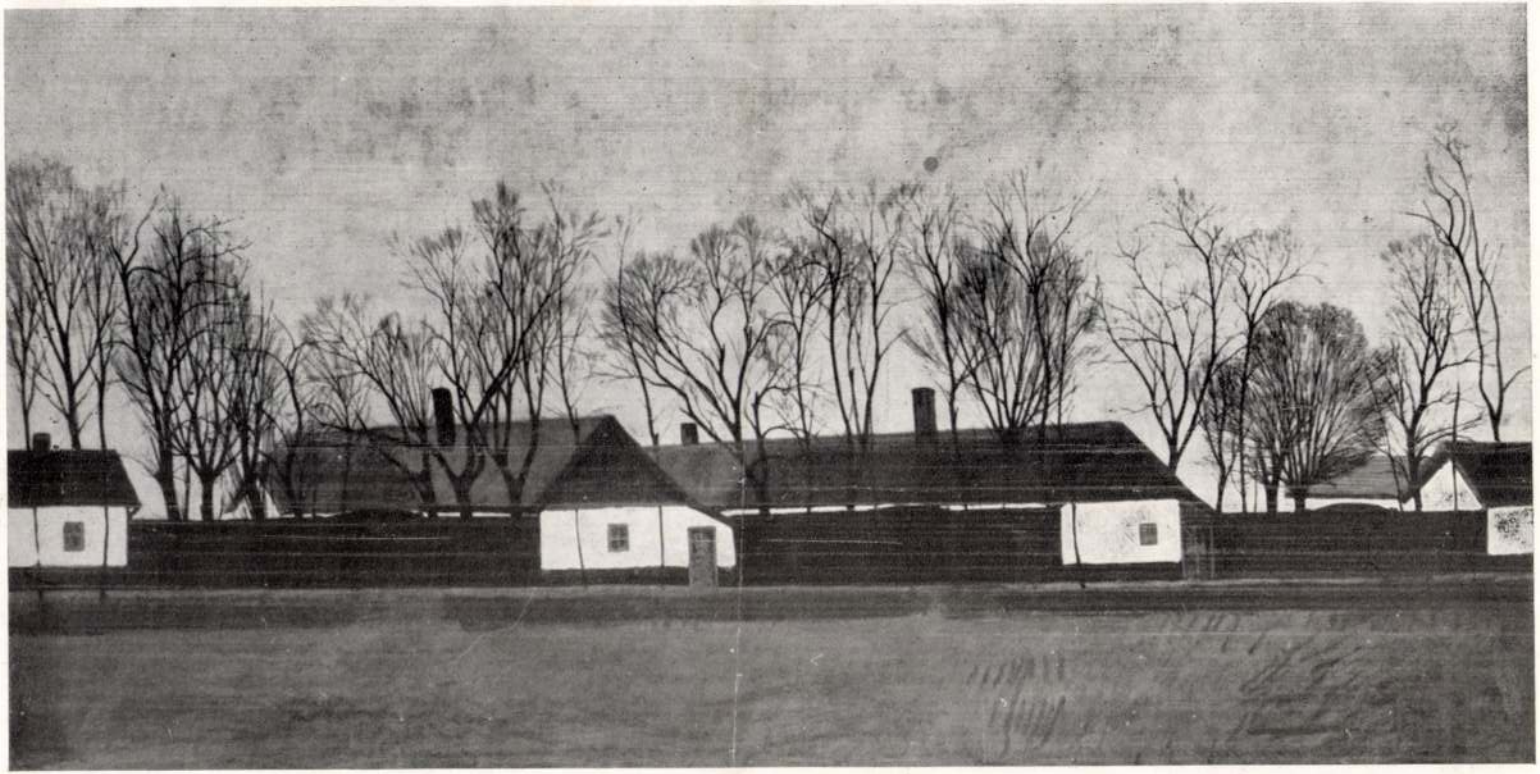

Kurucz D. István: Damjanich utca (Vö.: Dömötör János: Kurucz D. István — 294. l.)

Somogyi József: DÓZSA

— meg kellene őrizni nemzeti parkként a Hortobágyból, Bugacból és más alföldi pusztákból egy-egy részt, hogy megmaradjon valami az Alföld régi arcából — fejlődő idegenforgalmunk egyik legérdekesebb, legvonzóbb része lehetne. Pontosan tudja és elmondja a szürke magyar marha tenyésztésének előnyeit, s azt is, milyen jelentős exportlehetőségünk van a most nagyon divatos rackaszőnyegből. Elszoktunk attól, hogy művészek hétköznapjaink gondjaival, termelési kérdésekkel is foglalkozzanak, ezért „hobbyk" Kurucz javaslatai. De nem tartalmukban — ez reális —, hanem: mert művész mondja. De bárcsak ilyen hobbyja lenne mindannyiunknak!

Kurucz D. István egyéniségének még egy vonásáról szeretnék írni. Nagyon is tudatos műtárgyi gyűjtő tevékenységéről van szó, amelyet határozott célt követve kezdett el. Évekkel ezelőtt szomorúan tapasztalta, hogy különböző utakon, olykor állami segítséggel üzleti, valutáris célok miatt számos értékes magyar műtárgy hagyja el az országot. A maga anyagi erejére támaszkodva ekkortól kezd műtárgyat, elsősorban iparművészeti és lakberendezési tárgyat gyűjteni. Ezek azonban nem képeznek Kurucz D. István lakásában önálló gyűjteményegységet; minden egyes tárgy megőrzi funkcióját. Az is igaz viszont, hogy az egyes darabok szépsége rabul ejti a művészt, és nemegyszer áttöri az egyéniség ízlésharmóniáját is. Így a bokály mellett a rokokó kandalló, a sarokpad mellett a reneszánsz láda, a vásárhelyi hímzés mellett a keleti imaszőnyeg egyaránt gazdagítója lesz mindennapi életének és környezetének. Az elrendezés „összebékítése" azután már a háziasszony feladata, aki ezt a nem mindig könnyű feladatot az éppen a múlt évben kibővített Százados úti műtermes lakásban kellemes, esztétikus, meleg otthon keretében sikeresen oldja meg.

Művészetében hű maradt gyermekkorához, Tabánhoz, az Alföldhöz. Minden évben hosszabb időre tér vissza mitológiai Anteuszként ehhez a földhöz, és fogadják szeretettel maguk közé az itt élő emberek, hogy azután ebből a találkozásból új erőt szerezve értékes, maradandó, újat hozó alkotásaival gazdagítsa a magyar művészetet.

DÖMÖTÖR JÁNOS

TANULMÁ

KÖSZÖNTJÜK HAZÁNK FELSZABADULÁSÁNAK 21. ÉVFORDULÓJÁT!

FEHÉR ISTVÁN

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT SZEGEDI SZERVEZETÉNEK KIÉPÍTÉSE A FELSZABADULÁS UTÁN

Szeged — 1944. október 11-i felszabadulása után — december közepéig megnövekedett jelentőséggel bírt a már felszabadult országrészek életében, az új népi demokratikus újjászületés kibontakoztatása irányításában. A város munkásságának, dolgozó tömegeinek a második világháború alatt folytatott antifasiszta harca, területi fekvése következtében csomópontja, szervezési centruma lett a legálisan tevékenykedő kommunista párt újjászervezésének, az új demokratikus népi szervek létrehozásának, a független, szabad, demokratikus Magyarország programja nyilvános meghirdetése, valóra váltása megkezdésének.

A felszabadulással kialakult új helyzetben *rendkívül megnőtt egy jól szervezett, irányító, vezető* — az események változásaira gyorsan reagáló és cselekvő — *szervezet jelentősége.* A régi vezetőktől elhagyott gyárak, üzemek beindítása, a termelés feltételeinek biztosítása létkérdése volt a városnak és az egyik legfontosabb alapja a helyzet stabili[illegible]. A több mint 100 000 lakosú Szeged élel-

Kurucz Dezső István

Jestő szül. 1914

Életr.

Ujmagy képz. 92. l.

(1950)

499

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Felsőelefánt, Nyitra m.	Egyhori pálos kolostor teplom. mennyezet képe

Kurucz D. István festő

1976. II. 22. P. 20.40 - Rné
Láttuk, hallottuk

Most hallgassák meg Z. Gács György, aki Kurucz D. Istvánnak a józsefvárosi kiállitóterenben rendezett tárlatát méltatja

A józsefvárosi kiállitóteremben 16 év után ismét Budapesten láthatjuk Kurucz D. István Munkácsy-dijas érdemes művésze gyüjteményes kiállitását.
Kurucz az Alföld festője, a Viharsarok festője. A világ arculatának megváltozását mint a népballadák alkotói dokumentálja. Az Alföldről Petőfi mint természeti szépségről ir, mosolyogva néz rán a Dunától a Tiszáig nyuló róna képe
József Attila a tudat és tudat alatti analógiájára mondja templom a cövek, benne hánykolódnak szögletes kövek.

Kurúz D. István festészetében az Alföldnek ez a két képe fonódik egybe. Az elsuhanó szinek lirája és a nehéz testek bálványi mivolta, amelyekben erőket, - épitő és romboló indulatokat takar a suba, a kucsma a kendő
Régen, a 20 évesek felfedező utjain találkozott ..... -val, és az olaszországi kora-reneszánsszal. Szőnyi István növendéke, később tanársegédje a Képzőművészeti Főiskolán, sohasem festett szőnyis képeket Képei sora, festészetének története a 20 éves ifju vázlatcsomagjában már alapjaiban, eszméiben és formáiban megfogalmazva várta az időt, amikor képpé fogalmazható lesz. Azt az alkalmas időt történelemformáló események hozták létre
Kurucz művészete tulnőtt a pillanat kivánalmai. A történelem nagy áramlásában jutott érvényre. Nem erőszakolt eszmeficanok, hanem a történések, a valóság makacssága igazolták és igazolják művészetét
Iskolát terentett a tornyai Rudnai romantikájában fogant alföldi iskola gyakorlatát egy korszerü realitásokon nyugvó festői világba vezette. Monográfia irója D. Fehér Zsuzsa jól jellemezte viszonyát követőivel.

Azok a fiatal festők, akik a vásárhelyi atmoszférát csak most izlel-

gétik, Kürucz képein egyfajta látvány transzponálást készen kapnak, amely éppen eredetisége, a képi áttétel primér jellege miatt - többféle irányba fejleszthető, módosítható. Utánozni azonban nagyon nehéz ezt a szükszavu, a lényeges közlésre redukált szuggesztiv érzelmi, gondolati tartalmu festészetet.
Hagyományteremtő erejét, fokozási lehetőségeit, világosan megmutatja az uj vásárhelyi iskola mestereinek egyéni festőkaraktere

Kurucz Dezső

az 1952-ben létrehozott Honvéd Képzőművész stúdió tagja volt a művész.

Kárpáti György: Hivatása katonafestő.

Lobogó, 1974. febr. 6.

Kurucz D. István

(1914) – festőművész. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanul. 1941-43 ösztöndíjas Rómában. 1943-47 Hódmezővásárhelyen dolgozik. Egyidejűleg a Vásárhelyi Hétfő c. hetilap szerkesztője.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Fonó György, Kis Tamás / Bpest, 1969. 1-617 l
310 l.

Kupucz D. István

1949-60 a budapesti Képzőművészeti Főiskola freskó tanszékének tanára. Az 1940-es évek eleje óta kiállító művész. 1959 legutóbbi gyűjteményes kiállítása.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Bpest, 1969 1-617 l
310 l.

Kurucz D. István MDK

Kapuban, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kunucz Dezső

1947-ben festi a Halászokat.

Németh Lajos: Modern magyar művészet,
Corvina 1964 177.l.

Kurucz D. István

A hódmezőnásárhelyiek secco és al fresco stílusával kapcsolatban említve, mint aki a klasszicizálóbb megoldás felé hajlik.

Németh Lajos: Modern magyar mérnél
Corvina 1968

149. l.

MDK

Kurucz Dezső István festőművész

Szül.1914.Hodmezővasarhely. Magy.all.ösztöndijat kapott Olaszorszagba. A római Collágium Hungaricumba való megérkezése után megkezdte munkáját az ösztöndijasok jun.kiáll.-ra.Több olasz városban tanulmányozta a falfestészetet.Visszatérése utan a Kollégiumban több képen probálta megoldani a látottak alapján felmerult problémait

Orszöszt, 1941/42. 27.1.

Kurucz D. István
festő

A képzőművészeti alkotás természetét a belső arányok szabbják meg, kezei szabad szerkezetre épülnek, s így a lényegre utaló lehetőséget képviselik.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. július - 14 lap.

Kurucz D. István
festő

Legutóbb festett figurális képei felü-
letre hicsik, az alakítás módjára
nézve igencsak igényesek.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. július - 14 lap.

Kurucz D. István
festő.

Legutóbb festett figuratis képei, parasztok, pásztorok, juhászok egészalakos portréi az ihonok jellegzetességeit viselik magukon.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István
festő-

Legfőbb erénye a műgond, munkásságában az anyagtani és a művészi alaposság egyaránt érvényesül.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő

Uj művei a végletekig letisztult festő i képzethetlés sajátos példái, mérettektől függetlenül nagyvonalusággal adjak elő meslőnk tapaszta latait.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kusucz D. István
festő

Műveim, a falusieli udvarok palánkjai, a harak-letői, a mesgyék toltéske ~~mozdulatlan~~ mozdulatlan mértani alakzatokká törnöttek.

Pogány Ö. Gábor: Kusucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István
festő

A végső kiegyszerűsítésre a Hortobágy mellett. Sok időt fordított a sokság megfestésének tanulmányozására.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Műveszet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István
festő

Kismérétű festményei is a belát-
hatatlan távolságok képzetét hatlik.
Minden tájkép mértani idomok
képletére redukálható.

Pogány O. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő

Már első festményei, vajrai is valósághűségük és igazmondásuk, józanságuk miatt egyénicknek tűntek.

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István
festő

A Vásárhelyről a Képzőművészeti Főiskolára felkerült festőnövendék a négy évek ellen indított perek idejen kapcsolódott a közélethe.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István
festő.

A háború alatt szerepet vállalt
a Szocialista Képző művészek
Csoportjainak akcióiban.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. július - 14 lap.

Kurucz D. Gyula
festő

A freskófestés technológiáját jól ismeri, valamint a viasztempera eljárását is. A gesso módszereit is kifürkészte.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. Gyula
Művészet, 1970. július - 1k lap.

Kurucz D. István

festő.

A szinekt ugyan tartalmazan, de mindig gazdaságosan alkalmazza. A táj egyre szélesebben bőrnyolggó szitmusban jelentkezik művein.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István

festő -

A palyázerdés óta érvényesülő szigor, festői ökonomia, a művészi szintés horszerű metodusaivá fejlődik Kurucz D. István gazdag oeuvre-jében.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István
festő -

Nagyvonalú foltokban foglalja
össze a csekkvő vagy jelentéktő sze-
mélyeket. A bárakat geometrikus
tömegükbe ölteti a nérő elé.

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő -

Ha lehet az elmúlt másfél év-
tized folyamán Kurucz D. István
még feszesebben szerkezett, kijzert
még struktívabban építette fel,
mint eddig.

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. István
Műveszet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő

A télivásárok epizódjai művészetében míg nem tapasztalt mozgalmasságot vittek.

Pozgány Ö. Gábor: Kurucz D. István

Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István

Jeslő-

Pektorrájának hűsége hitelét vesztette volna, ha lipni 1945-után valamifele derűs illusztrálásba csapnak át.

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. július – 14 lap.

Kurucz D. István
festő

A „Halászok" alakjai
kompoziciós lendülettel
teltek meg. A „Gubások"
masszív emberi pozíciókat
rejtettek.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István.
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István

festő

A felszabadulás után ábrázoltjai
magaliztosabbak lettek, álma-
tag gesztusaik céltudatosabbakká
váltak

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István.
Művészet, 1970. július – 14 lap.

Kurucz D. Ilsoán

festő

„Tyúkoltetés" c. egyfigurás
kompozíciója 1943-ban ké-
szült. A falusi kétkörnapok
kiráját tolmácsolja.

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. Ilsoán
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István
festő.

Kurucz D. István egyja, aki nyomdász volt a 19-es forradalom után több mint 4 és 1/2 esztendőt-töltött börtönben.

Pozsány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő

Festésmódja gyökeresen eltér Tornyai Jánosétól, de a helyi jelleget ugyanolyan intenzíven képviseli.

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius - 14 lap.

Kurucz D. István

festő

Testmenyaniek motivuma,
élethépeinek tém avilaga
a „parazt Pásos" atmosféráját
idéz

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Műveszet, 1970. pilnis - 14 lap

Kurucz D. István
festő

„Tyúketetés"
„Korhobágyi mines"
„Halászok"
} repro

Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István
Művészet, 1970. julius – 14 lap.

Kurucz D. István

festő -

Nevét azonosítják a hódmező-
vásárhelyi műhely szellemével.
Munkásságát vásárhelyi speci-
fikumnak tekintik.

Pogány Ó. Gábor: Kurucz D. István
Műveszet, 1970. pilius - 14 lap

Kurucz D. István: Kocsis; 1939.

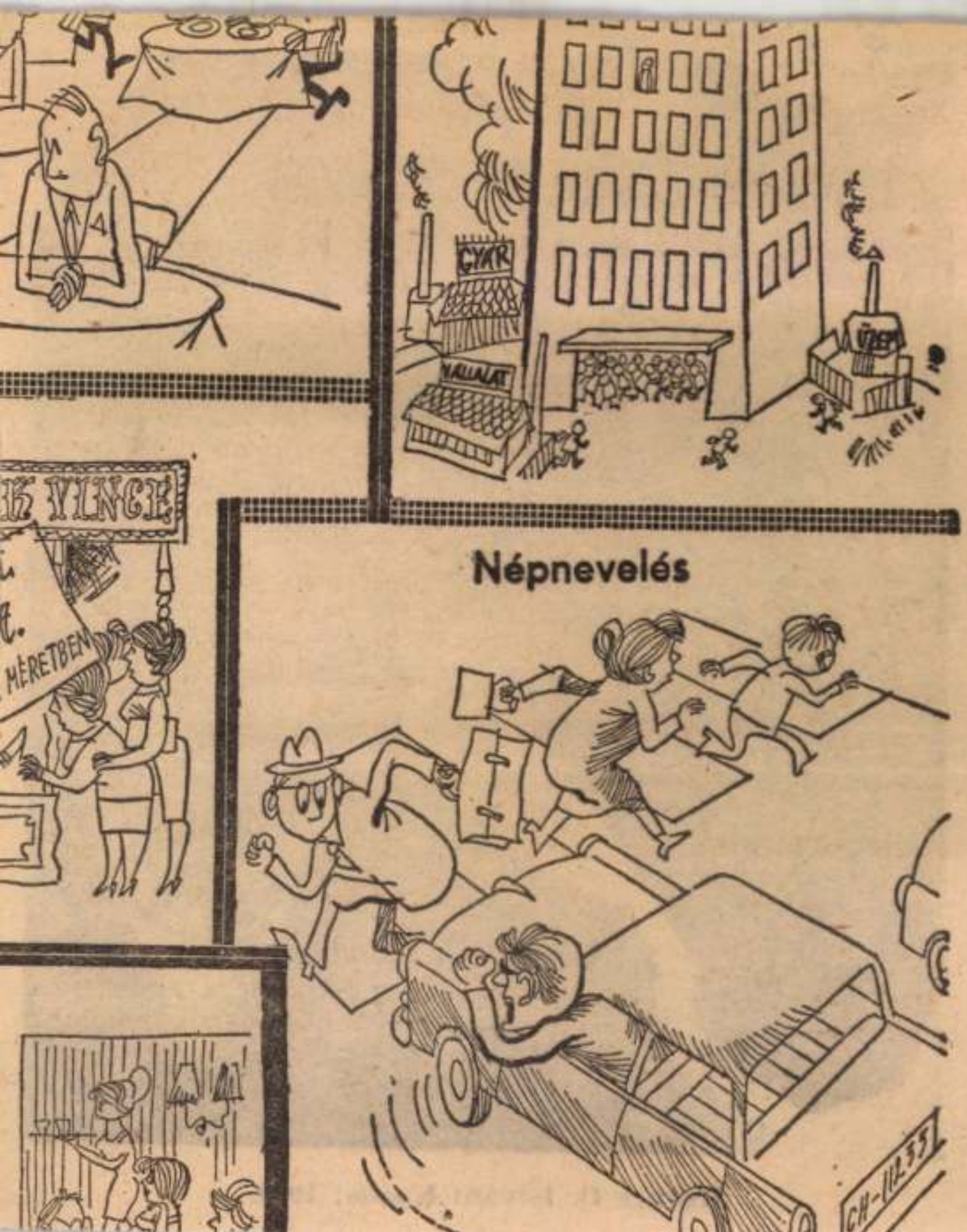

Népnevelés

1/. Kurucz Dezsö, festöm. MDK

12 müvész szerepel a kiállitáson. Hat festö- és hat szobrász. Az olasz lapok részletesen foglalkoznak a fiatal magyar müvészek átlagon felüli müvészetével.

Az olasz mükritikusok szintén azt érzik K.D. temperáiban, h. hatott reá Róma lelkisége/ Mint Koczka Andrásnál/.

Palazzo Falconieri-A Római Magyar Akadémia kiálli

M.Jánossy Margit: Magyar siker Rómában. Róma május végén.
Nemz.Ujs. 1932.jun.14. 18.1.

MDK

Kuruc z Dezső, festőm.

12 művész szerepel a kiállításon, hat festő és hat szobrász. Az olasz lapok részletesen foglalkoznak a fiatal magyar művészek átlagon felüli művészetével.

Sajátos magyar izességé is átütközik az érezhetően olasz hatás mellett. Ez legjobban megnyilvánul: "Barátok" c. temperáján. J ellegzetes hódmezővásárhelyi típusokat örökít meg.

M.Jánossy Margit: Magyar siker Rómában.
Palazzo Falconieri- A Római Magyar Akadémia kiáll.-
/május végén/

Nemz.Ujs. 1942. jun.14. 18.l.

3/1 mDK

Kuruez Dezső, festőm.

12 művészlszerepel a kiállitáson,hat festö és hat szobrász. Az olasz lapok részletesen foglalkoznak a fiatal magyar művészek átlagon felüli művészetével.

"Macska" c.alkotása igen tetszett olasz feltogásával az olasz mükritikusoknak.

M.Jánossy Margit: Magyar siker Rómában.
Palazzo Falconieri- A Római Magyar Akadémia kiáll.-e
/május végén/

Nemz.Ujs. 1942. jun.14. 18.1.

MDK

Kurucz Dezső festőmüv.

Barátok, arcképcsop.

Genthon I: A Római M.Akad.Kiáll. Szépmüvészet. 1942. 2o3-2o4 l.

Kurucs Dezső festőművész

Tájkép

Ló és lovas

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

[redacted]

Kurucz Dezső I.

Hajcsár, olaj

"A Magyar Művészetért" Képzőművészeti Kiállítása
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12e 9.1.

MDK

Kurucz Dezső István

Kapuban. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 25. l.

MDK

Kurucz Dezső

R.D.: Egy fiatal szobrász beszél a hódmezővásárhelyi fazekasság ujjáélesztéséről. Látogatás Szabó I. műtermében. Nemzeti Ujság 1944. ápr. 30. 10.l.

MDK

Kurucz D.István

Józsefvárosi udvar, tus

Tanulmány, szén

Ülő alak, szén

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

MDK

Kurucz D.István

Aratás, szén

Kaszafenő, fam.

Kapuban. o.t.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

MDK

KURUCZ ISTVAN

kitüntető elism.

17. Tav.Szal. dijnyert. névsora. N.Szal.
1942. jun.

M.D.K.

Kurucz D. István festő

1914-ben született Hódmezővásárhelyen.
Apja nyomdász volt, az 1919-es forradalom propagandistája és harcosa.
Három testvérével együtt küzdött a Vörös Hadseregben Kassán, Miskolcon, Szolnokon és Szentese.n.
A Tanácsköztársaság bukása után internálták.
56 hónapot töltött börtönben

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz d. István, Bp. 1968. 6-7.l.

. / .

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Gyermekkorának emléke a család férfitagjainak bujkálása a fehér terror idején.
Amíg apja internálva volt anyja családjánál volt, akik parsztok voltak.
Ez a családi tradició és korán kialakult világnézeti öntudata vitte a szocialista müvészek közé már festő növendék korában.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz d. István, Bp. 1968. 7.1.

. / .

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Budapestre költözött, de kapcsolata az Alföddel a távolság folytán nem változott.
Az év több hónapját vásárhelyi házában tölti, mely 1953-1964 között egyben a müvésztelep otthona is volt.
A főiskola növendékeit ő vitte első izben vásárhelyre nyári müvésztelepre.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz d. István, Bp. 1968.7.1.

./ .

N.D.K.

Kurucz D. István festő

Festészeti tanulmányait Szőnyi István szabdiskolájában kezdi
A Képzőművészeti Főiskolára 1934-ben iratkozik be.
1935-36-ban a Tornyai-társaság titkárának Galyasi Miklósnak javaslatára a város ösztöndijat szabaz meg neki.
Megfordult Réti István, Benkhardt Agost és Rudnay Gyula osztályán

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz d. István, Bp. 1968. 8.1.

. / .

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Szőnyi István osztályán dolgozott a leggyakrabban és legszivesebben.
Nagy Sándornál a freskótechnikát sajátittoa el .
1942-ben Rómában ösztöndijasként tanul.
Itt állitja ki első müveit.
Hazatérése után , 1943-ban Hódmezővásárhelyen mutatja be az itáliai termést

D. Vehér Zsuzsa: Kurucz d. István, Bp. 1968. 8.1.

./ .

Kurucz D. István festő

1950-54 között eredménytelen küzdelmet vivi a tőle idegen kifejezési formával a naturalizmussal.
Első festményei:

Kévéket markoló aratók,
Disznóvásár,
Parasztmadonna / 1941/

Disznóvásár, rajzkarton, grafit / 1939/ repr.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Ecp. 1968. 8-10.l.

./.

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Cséplés,
A középkori festőkönyvekből uj technikát t nult.
Csikós, 1959, kerámia, repr.
1947-ben mutatta be munkáit a Mücsarnokban , a Képzőművészek Szakszervezet Kiállitótermében.
Anyaágból kiemelkedik:

Szalmahordók c. képe / 1944/

Gubások, ~~Kxxxxixfxx~~ , Halászok
Kocsis-fej

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, p. 1968. 14.1.

. / .

Kurucz D. István festő

Kapu elött,
Gajdán bácsi portréja / 1943/
Kocsis / 1944/
Freskóterv a Vásárhelyi Kulturház előcsarnokába, 1960
repr.
Gubások,
Halászok / 1945/
1946. Földosztás c. festmény
Bánk bán. Freskóterv az Érkel Színházhoz. 1960. repr.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Kp. 1968. 15-17

M.N.K.

Kurucz D. István festő

Szántó Kovács János birósági tárgyalás c. nagyméretü kompozició, / 1950/

1947-1949 között a Kossuth Akadémia festőszakkörét vezette,

tagja volt a Honvéd-studiónak.

1949-től csaknem 10 évig a Képzőművészeti Főiskolán freskótechnológiát tanitott.

1955 után születik meg a Tanya-sorozat

1957-ben Párizsban a Salon Populiste-ben szerepel

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Ecp. 1968. 18.1.

. / .

Kurucz D. István festő

1959. önálló gyüjteményes kiállitása a Mücsarnok Kamaratermében,

1962, a Velencei Biennálén 4 munkáját mutatták be. utána következő évben Rómában, Milánóban, Nyugat -Berlinben volt tárlata.

"lkotásiból külföldön gyüjtők és intézmónyek vásároltak

A MNG és a Hódmezővásárhelyi Muzeum őrzi életmüvének legszebb darabjait.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Kp. 1968. 18.1.

. / .

M.D.K.

Kurucz D. István festő

A néphadsereg számára kompoziciókat festett katonákról, a Tanácsköztársaság harcosairól.

Jelentkezés a Vörös Hadseregbe,
Barátkozás a fronton, 1917-ben / 1959/

Kossuth népfelkelőket toboroz, / 1947/ falfestmény a Kossuth Akadémián. / későbbi átépités során megsemmisült. /

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István Bp. 1968. 19.1.

. / .

Kurucz D. István festő

Egy vásárhelyi iskola nagytermének freskója,
1960, Vásárhelyi müvelőséi otthon bejárata fölé szánt terve a munka é szórakozás jeleneteivel.
1964, Salgótraján, rendőklub, pannó,
1965. Pápa, uj pártszékház nagytermének seccoja
" pápai secco rajzkartonja, részlet, repr.
D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István Bp. 1968. 20-21

M.D.K.

Kurucz D. István festő

A pápai secco témája a Tanácsköztársaság.
1951, Munkácsy-dijjal kitüntetve,
1962. SZOT müvészeti dija,
1963, Tornyai emlékérem

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István Bp. 1968. 21.1.

M.N.M.

Kurucz D. István festő

Disznóvásár, 1939, Olajtempera, müv. tul.

Kapu elött, 1941. " MNG

Tyuketetés, 1943, " "

Gajdán bácsi, 1943. " müv. tul.

Szalma-hordók, 1944. " magántul.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István Bp. 1968.

1-5. kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Kocsis, 1944 olajtempera, MNG

Gubások, 1945. " "

Halászok.1945. " "

Földosztás, 1946, " az Elnöki Tanács tul.

Tanya, 1956. " magántulajdon / külföldö

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István Mp. 1968.

6-10 . kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Disznóvásár, 1957, olajtempera, Hómezővásárhelyi Muz

Lóvásár télen, 1957. " "

Lópatkolás, 1957. " "

Barátkozás a fronton 1917-ben. 1958. " Honv. Min

Lóvásár, 1957 o.t. MNG

Asszonyok a kutnál. 1959. olajtempera, Hódm. Muz

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Bp. 1968.

11-16. kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Tanya ősszel, 1959. olajtempera, Művelődésügyi Min

Cséplés, 1958. " M. Nemz. Bank. tul

Készülődés az aratásra , 1959. " művész. tul.

Cséplés, 1960. olajtemp. SZOT tul.

Aratás. 1960. " "

Aratás kombájnnal, 1960 " Képzőmüv. Al. tul

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Bp. 1968.

17-22. kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Marhavásár, 1959. Olajtempera, MNG

Beszélgetők, 1960. " Karlinszky Gyula tu

Őszi szántás, 1961. " Pomini tul / Olaszo/

Gémeskut, 1962. " a müvész tul.

Damjanich utca, 1962. " Csongrád m. tan. tul.

Tanyák. 1962. " a müvész tull

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Bp. 1968.

23-28. kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Lovak, 1962. o.t.	a müvész tul.
Rizsaratók, 1962. ot.	Müvelődésügyi Min. tul.
Női fej. 1961. ot.	Pénzügymin. tul .
Tél, 1963. ot.	a müvész tuló
Fasor, 1963. ot.	magántul.
János utca. 1963. ot.	a müvész tul.
Fehér tanyák. 1963. ot.	Főv. Tört. Muz. tul.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Bp. 1968.

29-35. kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Tükör utca, 1963. ot.	a müvész tul.
Vásárhelyi utca, 1963. ot.	Müvelődséügyi Min. tul.
Csikók, 1963. ot.	a müvész tuló
Kutnál, 1964. ot	a SZOT tul.
Téli vásár. 1963. ot.	a müvész tul
Ház elött. 1963. ot.	magántul.

D. Fehér Zeuzsa: Kurucz D. István, Bp. 1968.

36-41. kép

M.D.K.

Kurucz D. István festő

Irsai utca, 1963. ot. a müvész tuló

Magányos lovas, 1961. ot. Külügymin. tul.

Itatás, 1964. ot. a müvész tul.

Ősz a határban. 1965. ot. a müvész tuló

Ketten a kutnál, 1964. ot. " "

Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István Dp. 1968.

42-46. kép

Kurucz D. István festő M.D.K.

Hortobágy, 1964. ot. a müvész tul.

Lovasok a pusztán. 1964. ot. külföldi magántul.

D. Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István, Bp. 1968.

47-48. kép

MDK

Kurucz D.István

Palántázó, o.t.

Kocsis, " "

Vásár, " "

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

/Kurucz D. István

Kurucz D.István./Hódmezővásárhely. 1914/. Szőnyi István szabadiskolájában, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. 1942/43-ban a római Collegium Hungaricum tagjaként főként a korarenaissance freskófestést tanulmányozta. 1945 után szülőföldjén élt, majd 1949-től a budapesti Képzőművészeti Főiskolán a freskófestészet szakoktatója. Művészete fő témája a paraszti élet. Táblaképeit és freskót /Kossuth Akadémia, Uttörővasut, Hódmezővásárhelyi iskola/ a sommázott formálás, a quattrocento freskófestészetének a hatása és bizonyos népi naiv hangvétel jellemzi. 1962-ben hosszabb tanulmányuton volt Olaszországban és nagyobb anyaggal szerepelt a Velencei Biennálén.

Kurucz D. István

le. D. V.

KURUCZ Dezső ~~festő~~

1933-1937 között a Szocialista Képzőművészek Csoportjá-hoz tartozott

major lexikon: Negyedszázada alakult a Szocialista Képzőművészek Csoportja/
Magyar Építőművészet 1959 3/6. sz. 133-134-

Kunicz Dezső

1933–1937 között a Szoc. Képzőművészek Csoportjának tagja.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 438. l.

Kurucz D. István 1.

Sommázott formaadású paraszti realizmusa az összekötő szerepet játssza a hagyomány és az újabb törekvések között. Tóma világa a vásárhelyi tanyasi élet, csakhogy ez már nem Tornyai expressív, drámai, tragikus világa.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

140. l.

Kurucz D. István 2.

A freskóra emlékeztető, szilárd szerkezetű, neoprimitív hangú temperaképein / Gubások 1942/ a parasztí élet szófukar zártsága, a bekomazott tanyák monumentális csöndje jelenik meg. Ő ültette át a násárhelyi iskolába az olasz reneszánsz hatását.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

141.8.

Kurucz Dezső

Az 1915 előtt született és önállóvá érett művészek
közé tartozik.

Németh Lajos: Modern magyar művészet

138. l.

Kurucz Dezső MDK

Hajcsár, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

M.D.K.

Kurucz Dezső

"Vásár" c. képének repr.-ját hozza a lap a Szinyei Merse Társaság "Tavaszi Szalon" c. rendezett kiállitsáról.

Csemiczky: "Fiatalok a Szalonban" c. Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. juli. 11-1 IV. évf. 28. sz.

Kurucz D. István

művészete híd Tornyai János és Koszta József nemzedéke és a mai művészek között.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26. sz. 196 l.

Lipnicz D. István

Szigorú egyszerűséggel ábrázolja a parasztságot tájképein, portréival. A Nagy Alföld iskolájának kifejező ereje ugyanúgy már letompul.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26 p. 196 l.

Kurucz D. István

A quattrocento frescoinak nagy formáló hatása mutatkozik meg műcein, nem fest többé olajjal, de temperával, neo-primitív felfogásban alkotott műceinél.

Németh Lajos: Recent Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 26 p. 1961

Kurucz Dezső MDK

Tyuketetés, olf.

Mücsarnok 1944 Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Kurucz D. István

A népi irodalom esznéi... nemcsak a paraszti származásúakat vonzották... Ő nem is csak az írókat. Más művészetben és tudományban is szerzett a népi mozgalom barátokat. A harmincas években többek között... Barcsay Jenő, Bencze László, Gr. Szabó Béla, Benedek Jenő, Czene Béla, Duray Tibor, Kurucz D. István, Redő Ferenc és Szabados Jenő festészete mutat rokonságot a népi irodalom szociográfikus realizmusával.

Czine Mihály: Népi irodalom,
Jelenkor XII. évf. 1969. júl.-aug. 7-8. sz. 630. l.

MDK

Kurucz D.István

Ház előtt, o.t.

Tyuketetés, o.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Kurucz D.István

Kocsis, reprodukció

Szocialista képzőm.csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Kurucz Dezső
festő

K

A Tücsök irodalmi és művészeti szövetkezet december 21-én, Rákóczi-út 20. alatti helyiségeiben nyitotta meg állandó jellegű kiállítását. A kiállítás anyagát Ballagó Imre, Barcsay Jenő, Barzó Endre, Boda Gábor, Borbereki Kovács Zoltán, Egry József, Karay Gyula, Kerényi Jenő, Kurucz Dezső, Medgyessy Ferenc, Mikes Sándor, Szalay Lajos és Tar István műveiből állították össze. A jól ismert magyar művésznevek között néhány fiatalabb művész is szerepel, mint Kurucz Dezső, Karay Gyula és Tar István, akik csak az utóbbi hónapok óta jennek meg egy-egy alkotásukkal a közönség előtt. Most bemutatott műveik Egry és Medgyessy társaságában is megállják helyüket, ami igazolja azt a reményt, amit joggal fűzhetünk jövőjükhöz.

Szépművészet
1941. 20. l.

Kurucz D. István, festőművész

„Arcok és sorsok" címmel összeállított országos gyűjtemény kiállítását Hatvanban rendezték meg. –

Kurucz D. István tömzsi parasztfej-műve szerepelt a tárlaton. (említve).

Farkas András: Portrébiennálé Hatvanban.
Hevesi Szemle, 1980. márc. 6-old.

Kurucz D. István, festő

Megemlítve.

Tárkány Szűcs Ernő: Németh László és Vásárhely
86-100.

Új Aurora, Békéscsaba, 1981. dec. 1981/3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUN 25

VAS NÉPE

Kurucz D. István
10.01

Kurucz D. István: Országúton

egészségi alkalmass
állapításának eljárá
Országos Orvosszak
tézetnek az illeté
gos intézetek közr
sével készített „Ú
jában foglaltak sz
súlyosfokú járás
ség esetén vélem
Ugyanezen „Útmut
alkarcsonkoltság e
csak akkor javaso
portú gépjárművezetésre segédberendezéssel alkalmas-

re.

Ivánc sem kivétel

Május 28-án T. V. aláírással panaszt közöltünk, melyre a Körmend és Vidéke

várára. A cikk megjelenése után az árokból kiszedett hordalékot elvitettük.

Kurucz D. István, festő

L: Szabó Iván

Grecs a Terenc: Szabó Ivánnál 138-142.

Tiszatáj, Szeged, 1978 okt. XXXII/10

Kurucz D. István, festő

festmény: Repr.

Kurucz D. István: Hortobágy

Alföld, Debrecen, 1978. szept.

Csinoldal
[Borító 1]

XXIX/9.

Kurucz D.István

Cséplés

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok negyedszázada.
Művészet, 1978.december/ 14.oldal

Kurucz D. István

Méltatás.

Pap Gábor: Ki meg nem gondolt gondolat.
Művészet, 1978. december – 22. lap.

Kurucz D. István

Kurucz D. István pápai seccójáu mugannyi máshépp mozgó figura sokaságától szőtt monumentalitást.

Schenk Lea: A monumentalitás bérdőjelei. Művészet, 1978. december - 18. lap.

Kurucz D. Istvan

Tanyaképeinek horizontjain
alig-formával végtelen nyu-
galmat, monumentalitást és
el.

Schenk Lea: A monumentalitás hérdőjelei.
Művészet, 1978. december - 18. lap.

Kurucz D. István

A tematikai tágulásnal
konkrét politikai töltésű i-
ranyat Kurucz D. István pá-
pai seccója

Schenk Lea: A monumentalitás kérdőjelei.
Művészet, 1978. december - 18. exp.

Kurucz D. István

Kurucz D. István a részletek gardagságát fedezi fel és tárja fel számunkra. Az Alföld lényege nálaa a föld és ég hettősében jelenthezik.

Domotor János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Kurucz D. István

Kurucznak sikerült az ej mün-
kacsszont, a kombájnt szerves
képi, tájképi elemmé kompo-
nálni.

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Kurucz D. István

A művész ugyan elköltözött Hódmezővásárhelyről, de művészete gyökerei eltéphetetlen szálakkal kapcsolódik a városhoz.

Domiotör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december – 14. lap.

Kurucz D. István

A művész stélus történeti besorolásakor szokás a „hazai realizmust" emlegetni.

Meughárt László: Előhép-előhép-pillanatkép.
Művészet, 1978. december - 10. lap.

Kurucz D. Istvánn

Méltatás

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Részlet a V-studió kiállitásáról -
Budapest, a KKI Dorottya utcai kiállitóhelyisége,
1978.febr. 1-12; az alkotások Leninvárosban a
TVK-nál készültek 1977.nyarán.

Gajda József: Müanyagok a képzőművészetben.
Művészet, 1978. november/ 8.oldal.

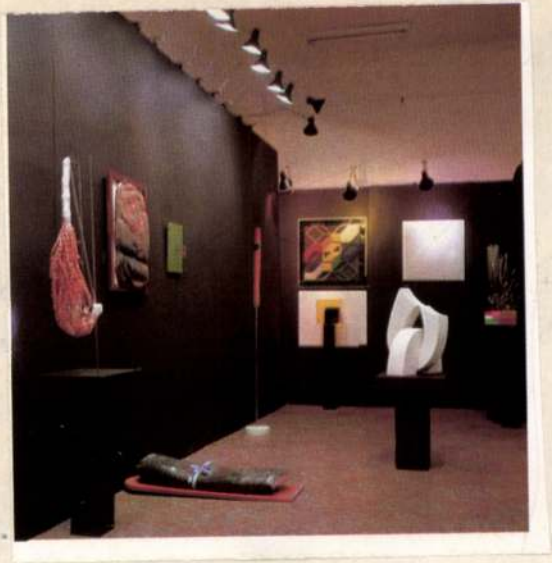

Kurucz D. István

Méltatás

Tarczy Péter: A Hajdusági Nemzetközi Művésztelep...
Ny Tükör, 1978. szeptember 3–4 lap.

Kurucz D. István, festőművész.

Kiss István festőművész az újabb nemzedék sorából ismernie kellett Kurucz D. István képeit.

Sobor Albert: Vásárhelytől Fehérvárig, Fejér Megyei Hírlap, 1978. ápr. 23.

Kurucz D. István

„Hortobágy"

– festmény

Múzeumi Magazin 1976/4 4 old

Kurucz D. István, festőművész

Mór Járási Művelődési Központjában, a Lamberg-kastélyban megnyílt a „35 év magyar művészete" című kiállítás. A művek a Magyar Nemzeti Galéria anyagából vannak válogatva. — Az alföldieket, arról, ahogy manapság inkább nevezik őket, az expresszíveket Holló László, Kurucz D. István egy-egy jellemző munkája képviseli.

A. Szabó János: Mór galéria, 35 év művészete. Fejér Megyei Hírlap, 1980. dec. 20.

Kurucz D. István: Algyő

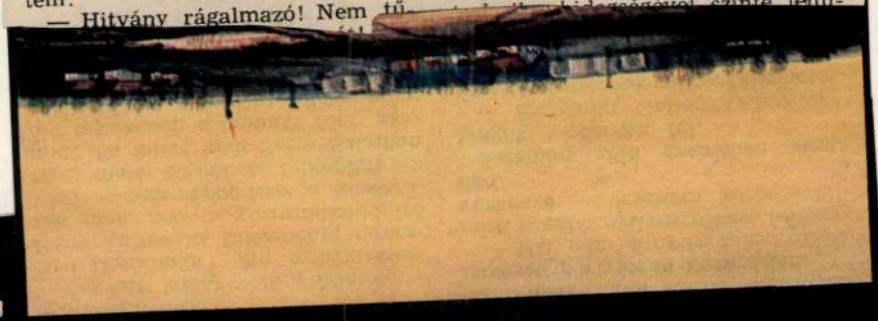

Kurucz D. István

határon áll meg az adó, mintha egy helyen összegeznék. Tíz-húsz ezreket lehet, megtakarítani egy kis ügyességgel.

Elöntött a méreg, s ráförmedtem:

— Hitvány rágalmazó! Nem tű-

zugában is lehet hallani és látni, tanyákra pedig a Gizus se jár. Vagy igen?

— Maga ezt nem érti. Más a személyes jelenlét és más a mikrofon vagy képernyő, amely a

1979. november 15. Televizió 2. 21,15 Vgné

1071

Kuruc D. István Munkácsy-díjas festőművész

TV-Hiradó 2.

- Kuruc D.István Munkácsy- dijas festőművész kiállitásán járunk ma a budapesti Csontváry Teremben. Az első látásra zavarbaejtően hasonló festmények nem könnyitik meg a dolgunkat. Mit kell tudni Kuruc D.Istvánról ahhoz, hogy az alföldi táj témájához való ragaszkodását megértsük és méltóképpen értékeljük? A 65 esztendős müvész Hódmezővásárhelyen született és a mai napig is az ottani tanyavilág müvészetének ihletője, tanyasi emberek a barátai, ismeri a földet, az állatokat, azt az életet, amit évek óta tudományos elemzések és felmérések próbál a közvéleményünkkel megismertetni, amelynek titkai a városi ember előtt önmaguktól nem nyilnak meg. A Csontváry Teremben most látható képein, amelyek az utóbbi évek, három év terméséből valók, csak ritkán jelenik meg az ember maga. A Föld, az Ég, egy-egy fehér ház valahol a messzeségben, a fák, a felhők, mégis az ember jelenlétéről beszélnek. Mert Kuruc D.István azt festi meg, amit megtudott a tájról, amit megtanult a pusztai emberektől. Igy azután a hirtelen egyformának tünő képek csak annyiban egyformák, mint a föld, mint a puszta maga. De, aki járt már arrafele valaha, mondaná-e, hogy nem változott a látvány minden lépés után? Egy külföldi szakember azt mondta Kuruc D.István képei láttán, hogy sok festőt ismer, aki

a tenger szerelmese és rabja, de egyet sem, aki a földet
arról a Csontváry Teremben győződhetnek meg november 29-ig.

Kurucz D. István festőművész

a XX. Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek a művész művei. „Gulyás" c. műve a jellemábrázolás példáját mutatja.
/emlitve/

Fecske András: a XX. Szegedi Nyári Tárlat.
Dolgozók Lapja, 1949. aug. 7.

Kurucz D. István, festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában a napokban nyílt nagyszabású tárlat állandó anyag, évekig várja látogatóit. — A másik sorozat 1945-től napjainkig mutatja festészetünk fejlődésének évet, Barcsay Jenő, Hincz Gyula és többek művével. — Láthatók Kurucz D. István gubásai, a szerző legjobb képe — rögtön az életmű elejéről. (említve).

Losonci Miklós: Az újkori magyar képzőművészet. Pest Megyei Hírlap, 1979. júl. 17.

Kurucz D. István, festő

L. Bráda Tibor

–: □ Ly Galéria

2.

Esti Hirlap, Bp. 1980. jún. 13.

Kusucz D. István

A Népszabadság 1977 XII. 16-a számában olvashatjuk, hogy „Kusucz hagyományteszteló, konok, szükszavú festészete modernebb, mint igyekvő útódjáé."

Szuromi Pál: Lehetőségek, torzítások.
Művészet, 1980. június – 41. lap.

Asociația de prietenie: România - Franța
Str. [illegible] - Timișoara, [illegible]

Kurucz D. István

A Műcsarnok termeiben nem régi-
ben egymás mellé került Kurucz D.
István konvencionalis abb hangvé-
telű és Hizsö Ferenc kísérletező szellemű,
modern formanyelvű piktúrája.

Szuromi Pál: Lehelőségek, torzítások.
Művészet, 1980. június – 41. lap.

Kurucz D. István

A grárszocialista, plebejusi
lázadó szellem volt a mű-
vész ideológiájának a moz-
gatóereje.

Kristó Nagy István: Vita Vásárhely képzőművészetéről.
Művészet, 1980. június – 39. lap.

Kurucz D. István

Kiállitott a Mücsarnokban, mely a hódmező-vásárhelyi őszi tárlatok anyagából került megrendezésre

Uj tükör 1979/22/24

Kurucz D. István

festőművés

Ziállítás a Gontváry teremben

Pesti Műsor

1979 máj 30

Pellionisz Valéria: Tiszatáj a Gontváry Teremben.

Kurucz D. István, festőművész

A vásárhelyi Őszi Tárlatok díjazottjai:
Tornyai-plakettet kapott a művész
1960-ban.

Népmüvelés, 1979. szept. 24. old.

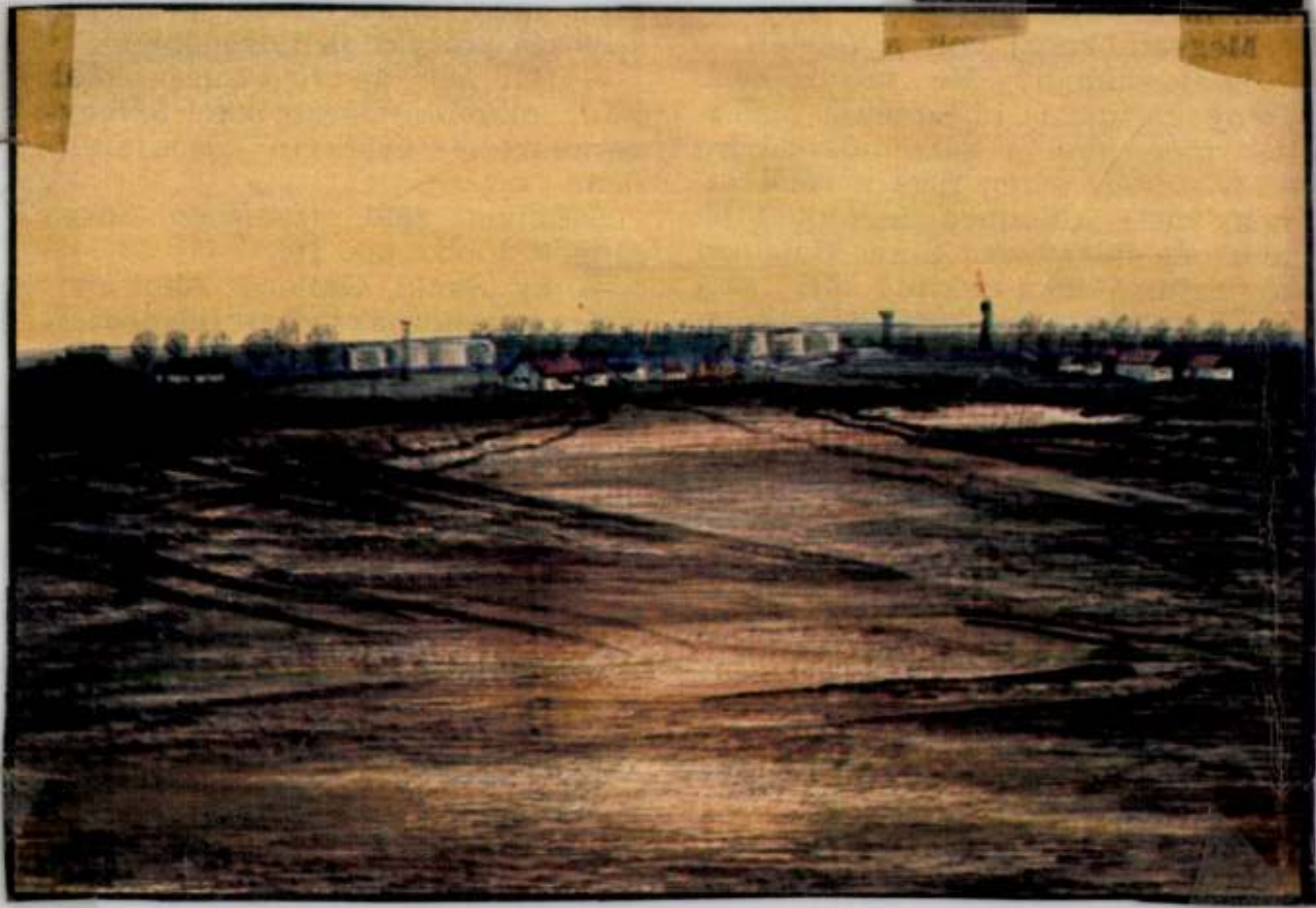
Kurucz D. István: Algyő

k a sértést, ám a zon-
igott.
nek megtenni!

Megvető kacaj volt a felelet.

— Dorombán? Ne röhögtessen. Hány kulturális intézményt nevezzek meg, ahol a közreműködő író vagy színész sápot fizet a rendezőnek, mert különben felkophat az álla? És miért védi Seres Salamon oly tajtékosan a haknit? Mert százalékot kap Gizus után! És hány híres művész utaltat magának több címre?

— Ezt nem értem.

— Jellemző. Kulturális újságíró, s azt sem tudja, mi fán terem az adócsalás. Az adót progresszív kulcs szerint a kerületi tanács összegezi. Ha két vagy három címre utaltat az üzleti érzékű művész, akkor külön-külön alacsonyabb határon áll meg az adó, mintha egy helyen összegeznék. Tíz-húsz ezreket lehet megtakarítani egy kis ügyességgel.

Elöntött a méreg, s ráförmedtem:

dott, hogy dicsó eleink is milyen szívesen portyáztak Európában.

— Bár nem annyira műsorokkal, mint inkább nyílvesszőkkel felfegyverkezve — vetettem közbe szelíden.

Salamon zöld szemében sárga lángok lobbantak fel.

— És Sankt Gallen? Ahol egy egész kolostornak adtak feledhetetlen zenés-táncos hakniműsort? De mellőzzük a múltat. A kultúrportya a marxizmus—leninizmus szemszögéből is nélkülözhetetlen, mert a kulturális forradalom par excellence emeltyűje épp a kultúrportya.

— De ma már mindenütt van tévé és rádió, s az igazi művészeket a dorombai járás legeldugottabb zugában is lehet hallani és látni, tanyákra pedig a Gizus se jár. Vagy igen?

— Maga ezt nem érti. Más a személyes jelenlét és más a mikrofon vagy képernyő, amely a

Kurucz D. István, festőművész

Szelmi faltán: Nyári tárlat Szegeden

Tükör, Budapest, 1979. júl. 22.

Kurucz D. István, festőművész

A Vörösmarty téri Gontvary-tesemben „Tiszatáj" c. kiállításon a Gongrád m.-i festők kollektíven mutatkoznak be, zömmel Szegeden és Vásárhelyen élő művészek, akiknek 2 éve Szegeden és előtte Bpesten, a Tészek klubban volt kiállításuk.

Kurucz D. István művei szerepelnek a kiállításon.

Tasnádi Attila: Gongrád megyei festők a Belvárosban. Népszava, 1979. jún. 8.

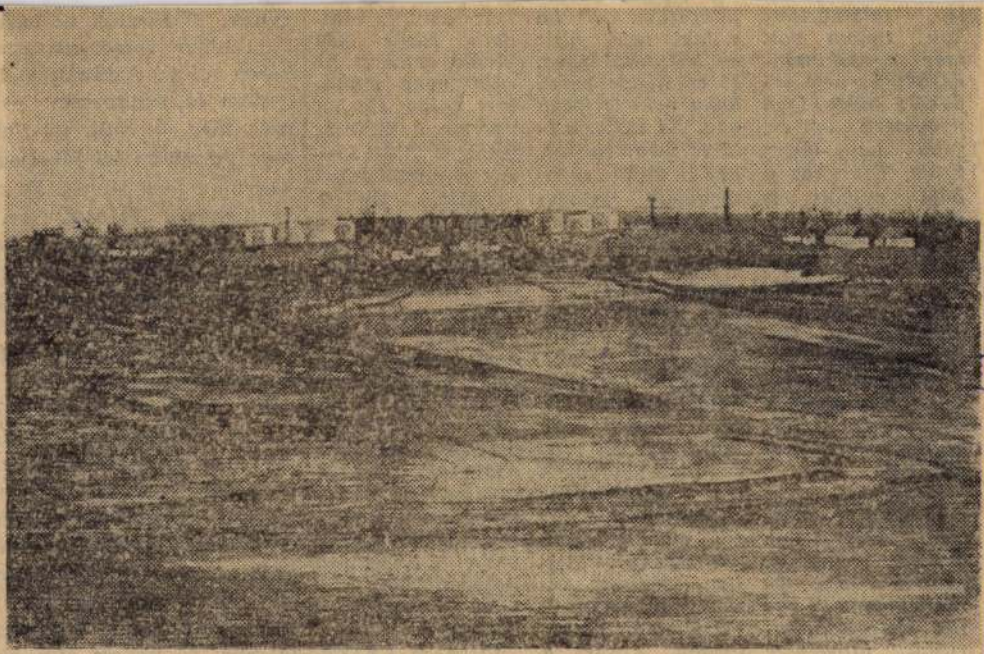

Kurucz D. István: Algyő 1979

5

Csongrád Megyei Hírlap, 1979. jún. 29.

is találkoztam. Sok bajom volt már a szókimondásból, de nem érdekel: maga igen nagyszerű ember, jobb ha tőlem tudja. Ezt akár a háta mögött is megmondom!

Mert mondhatnám azt is, amit a szomszédok, hogy maga egy utolsó tolvaj, csirkefogó. Vagy amit a kollégái beszélnek. Hogy amíg a kocsmában ivott, három gyereke is éhenhalt.

Mindezt csak példaként említem. Azért is az asztalra csapok, lesz, ami lesz, kéremalássan. A bátor kritikát bátorítják. Mindössze lálkoztam. S ha valaki mást állít — hát attól függ, ki az illető: lehet, hogy neki is igaza van. És akkor neki is megmondom, hadd tudja meg: magának mindig igaza van. Jó ha ezt megjegyzi magának! Egyszer és mindenkorra! S ha nem akarja meghallani a bátor véleményt, hát a fülébe ordítom: maga nagyon kiváló ember, hallja csak! S ha így sem érti, elmegyek a legvégsőkig: megmondom a háta mögött, lesz, ami lesz. Mostanában gyakran verem az asztalt, kettőt már összetörtem. A kárt a már emiatt, elhiheti. Maga igen kiváló ember, ha még nem mondtam volna. De hol vannak a kitüntetései? S miért lyukas a gomblyuka?

Látja, jár a szám, még sincs semmi bajom. Mondja meg maga is nyugodtan a véleményét, lesz ami lesz. Persze, nem lesz semmi. Nem kenyerem a cifra beszéd. Ha kell az asztalra csapok, időnként odahatok. Két jó módszerem van, magának elárulom: bátran a szemébe és vitézül a háta mögött.

Ha megjegyzi, nem felejti el.

FÖLD S. PÉTER

gyunk. Elvégeztük az egyete
lami hülye verset szavaltam
kézen álltál. Aztán a melle
gettem és ordítoztam: —
csak meg, ki volt, mi volt
meg az enyim is! Mi meg
vagyunk. Még ittunk. És me
venkedtünk. De mennyire.
Dagasztotta a mellünket, hog
reztünk elsőként diplomát
Még táncoltunk is, meg énekl
rozs meg ott állt lábon
előtt. Az üres üveget is be
és emlékszem, még arra is g
hogy csillog majd a tarlón
jön az aratógép, és valaki,
pen Minyka, majd ezt mond
ivott valaki. Aztán aludtunk.
teledett, amikor felébredtünk
földi ingem gombócba volt
Fájt a fejem és röstelltem
Hát üvöltöttünk egy sort, ö
tunk hetet-havat. Nem nézt
membe, de nekem sem aka

Kurucz D. István festőművész

Megnyílt a Műcsarnokban a vásárhelyi Őszi Tárlat negyedszázados anyagából rendezett kiállítás, a magyar képzőművészeti élet ellenzékét és ma élő iskolát teremtő művészeinek alkotásai láthatók. Szerepel a művész; Kohán György, Kurucz D. István és sokan mások. – Kurucz D. István hosszú ideig Vörösberenyben alkotott, több képe alföldi tájai, figurális kompozíciói szerepelnek. „Kendős fej" c. képe /repr./.

Veszeli Lajos: Jubileumi kiállítás a Műcsarnokban. Napló /Veszprém/. 1949. jún. 26.

Kurucz D. István, festőművész

1979.VII.6. 17,35 L.

Láttuk, hallottuk

- A Műcsarnokban látható a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatok 25 évesjubileuma alkalmából rendezett kiállitás. Erről a vállalkozásró beszélget Rózsa T. Endre Bujár Ivánnal és Sik Csabával.

- A kiállitás kapcsán sötét gondolat vetődött föl bennem, pesti... miért van, ha nincs, miért nincs ha van? Nevezetesen vásárhelyi-e ez a kiállitás abban az értelemben, hogy Vásárhely valamiféle szellemi tartalmat jelent és ennek megfelelő ... formát, avagy nem egyéb a vásárhelyi tárlat, mint önként jelentkezők alkalmi gyülekezete, ahol különböző müveket állitanak ki? A kiállitás ugyanis nekem ebben a formájában inkább úgy vetődött fel, hogy talán ez az utóbbi szempont volt az, ami érvényesült. Beküldött mindenki, aki valaha megfordult a Vásárhelyi Tárlaton és ebből összeállt egy anyag.

- Nekem ezzel a kiállitással nem is az volt a bajom, hogy heterogén, nekem voltaképpen a jelen hiányzik erről a kiállitásról, a legpregnánsabbnak, legpregnánsabban vásárhelyinek itélt képek voltaképpen a magyar falu multját közvetitik. Azt a multat, amit az ember a falukutatók irásaiból ismer és azt a multat, amely szerencsére ma már valóban mult.

- Ez egyébként ahogy Kurucz D. Istvánnak a képeit nézzük és az ő személyét tekintjük talán még helyénvaló is, hiszen Kurucz ahhoz a generációhoz tartozik, amely messzemenően a háboru előtt már dolgozott. De még mindig nem tudom, hogy Vásárhely, amelyet eá- általában a magyar realista pikturában szoktak elkatulyázni, mennyiben realista. Szemléletében vagyis belső szemléletében vagy pedig abban, ahogy a látványt látja és megformálja?

- Ha jól értem, amit elmondtatok az a benyomásotok Vásárhelyről, hogy a vásárhelyi iskola csak látszatra realista, valójában inkább multba forduló és nosztalgikus.

- Azt hiszem, hogy kimondtad a kulcszót, hogy nosztalgikus. Én nem merek abba az utcába belemenni, aminek az ajtaját az Iván a realizmus fogalom megemlitésével kinyitotta, mert erre talán egy óra sem lenne elegendő, hogy körüljárjuk a korszerü képzőmüvészeti realizmus fogalmát. Mindenestre megkérdőjelezi azt, hogy itt realista ábrázolásról van-e szó. Az, hogy a nézőben a nosztalgia szó óhatatlanul felmerül.

- Pillanatra azért hadd térjek vissza ahhoz, amit Csaba merészségnek nevezett, nevezetesen a realizmus fogalma ajtaján a kinyitást, hát nem hiszem, hogy kell egy órahossza. Talán egyetlen példa erre, elég. A... mivel hogy valósághü látvány formákkal dolgozik szokták realizmus cimszó alatt elkönyvelni. Legalábbis még néhány évvel, másfél ~~évvel~~ évtizeddel, egy évtizeddel ezelőtt az volt a helyzet. Ha belegondolunk azonban, az egész reneszansz és az egész utána következő vallásos pikturavelejéig és érthető módon idealista. Annyira idealista, hogy éppen a tulvilágit és a láthatatlant akarja emberközelbe hozni és láthatóvá tenni. hogy mondják, hogy az ami nincs, az ábrázolás által legyen." Tehát ha nosztalgiáról beszélünk

a nosztalgia szintén egy ilyen egyfajta megidézés, ez az egyik része a dolognak. A másik pedig, hogy az a fajta ... optimizmus, amelyik történelmünknek egy sötét időszakában oly érdemtelenül uralkodott, szintén a nem létezőt óhajtotta láthatóvá tenni és bizonyó Vásárhelyba, amelyik annak idején hát mondjuk talán igy, bizonyos ellenzéki hangot ütött meg mégis csak befolyásolta ez a szemlélet is.

- Ezen a kiállitáson jónéhány ikonszerü ábrzáolást látunk. A nosztalgiának, amely semmi egyéb, mint valamely elmultnak a vágyakozó visszaidézése természetes, magától értetődő művészi kifejezési formája az ikon, amely az időnek egy pillanatát kiragadva azt megdermeszti és szinte plasztikusan a levegőbe emeli. És ezeken az ikonszerü ábrázolásokon a magyar paraszti multnak jellegzetes alakjait, jellegzetes karakteri figuráit láthatjuk.

- Én megértem azt a nosztalgiát, amely számtalan mindent fájlal, amit az ipari fejlődés, a technikai fejlődés óhatatlanul a muzeumok kelléktárába sorol. Fájlalom a népmüvészetnek azt az elevenségét, amely valaha egységessé tette ezt a paraszti kulturát, noha erről az egységről is vitatkozhatnánk, hiszen egy gazdag parasztnak az anyagi szellemi müveltsége egészen más volt, mint egy zselléré. De azt mélységesen idegennek érzem korunktól, a szocializmustól, a technikai fejlődéstől hogy visszasirjuk azt, ami nagyon jó, hogy elmult, amit az emlitett falukutató irók, mint a magyar történelemnek és a mult magyar politikájának a szégyeneként mutatnak fel, azokat a meggyötört és idő előtt elhasználódott paraszti arcokat, amikre a nyomoruság, a megalkuvás, megalazottság véste rá a maga rettenetes és nem muló vonásait. De itt valami olyasmi történik, hogy ez nem, mint a mult képe ennek a kiállitásnak a falain, hanem ugy, mint a idézőjel - a paraszti világnak a jelképe.

- Amire céloztál az ikonokk azok Szalinak a munkái. És mindaz amit elmondottál ott nagyon pregnánsan megmutatkoznak. De talán még pregnánsabban mutatkoznak meg Némethnek a magyar parasztot bizánci szentekké transzformáló nagyméretü képein, ahol azután az ajelenidejüség és nem multravonatkoztatottság végképp megmutatkozik. Márpedig éppen Szalai és Németh azok, akik a fiatalabb vagy középgenerációból a legerőteljesebben képviselik azt, amit Hódmezővásárhelyiségnek nevezhetünk.

Kurucz D. István, festőművész

a huszadik ez a mostani szegedi nyári tárlat a Horváth Mihály utcai képtárban.

A művész „Az állami gazdaság gulyása" c. műve szerepel a tárlaton. (említve)

Sass Ervin: Nyári tárlat Szegeden.
Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1979. aug. 5.

Kurucz D. István festőművész

Fodor József, aki Rudnay, Kohán, Kurucz D. Szalay után ötödik generációs tagja az immár történelmivé emelkedő vásárhelyi iskolának.

Fecske András: A megújuló hagyomány. Dolgozók Lapja, 1979. okt. 12.

Kurucz D. István festőművész

A Szegedi Nyári Tárlat az idén 20 éves, a jubileumi tárlaton szerepel a művész „Algyő 1979" c. képe, mely a gondolatoktól mozgalmas. (említve)
A művész Vásárhelyen született.

Halász Miklós: Szegedi Nyári Tárlat.
Pesti Műsor, 1979. aug. 1.

Kurucz D. István, festőművész

A Műcsarnokban láttuk a Hódmezővásárhely: Őszi Tárlat negyedszázados jubileum alkalmával rendezett ~~retr~~ retrospektív kiállítást. – A Műcsarnok középső termeiben szinte életműveket sorakoztattak fel: Kurucz D. István, Patay László, Vecsési Sándorét – és még több. művészét.

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 88. old.

Kurucz D. István

festőművek

Kiállítása a 26. őszi vásárhelyi tárlaton. – Tornyai János Múzeum –

Pesti Műsor

1979 okt. 17

Halász Miklós: Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Kurucz D. István, festőművész

Az idén másodízben rendezi meg a Hatvani Galéria a portrébiennálét. A két évvel ezelőtti, első alkalom bizonyította a gondolat életképességét. — Kurucz D. István parasztfeje egyéni megoldás. (emlitve).

Farkas András: arcok és sorsok.
Népújság (Heves), 1979. dec. 6.

Kurucz D. István, festő

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész képeiből rendeztek kiállítást a nyergesújfalui nagyközségi könyvtár kiállítótermében; a kiállítást Dömötör János, a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója nyitotta meg.

–: Hír

8.

Nép szabadság, Bp. 1980 dec. 3.

Kurucz D. Ishón, Jestő

L. Vigh Tomás

—: Kortárs művek a Csontváry Teremben 7.

N. Szabadság Bp. 1981. márc. 31

Kurucz D. István, festőművész

Szalay Ferenc főiskolás korában kapta a Nagymagyarországról szóló első ihleteket. Tornyai, Rudnay, Endre Béla, a mai élők közül Kurucz D. és mások. Rajtuk érezte azt a lavagöt és tájat, ami után vágyakozott.

Tóth Béla: Műtermi látogatás Szalay Ferencnél. Tiszatáj, 1978. ápr. 4.

Kurucz D. István, festőművész 1) Falytatás

Ma negyedszázada, hogy megalakult a vásárhelyi művésztelep. Az üres bölcsőt többen álltak körül: Almási Gyula Béla, Galyasi Miklós, Kamotsay István, Kurucz D. István. Már 1945-ben Kurucz D. István művészeti célokra öt hold földet kér a várostól. Elutasítják. — 1952-ben a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti alapja megalakul, — rövid idő alatt 7 művésztelep jön létre.

Szabó Endre: Emlékezés a művésztelep negyedszázados jubileumára.

Csongrád Megyei Hírlap, 1948. aug. 13.

Kurucz D. István 2.) Folytatás

Vásárhelyen is megkezdődik a fészekrakás, az alap akkori igazgatója és gazdasági vezetője Vásárhelyre érkezik. Kurucz D. István felajánlja Tükör u.-i házát a művésztelep céljaira.

Szabó Endre: Emlékezés a művésztelep negyedszázados jubileumára.
Gongrád Megyei Hírlap, 1978. aug. 13.

Kurucz D. István festő művész

Részt vesz ~~a~~ műveivel a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

(cikk: „Ágotha Margit grafikus művész" cimszó alatt)

Losonczi Miklós cikke „Megnyílt az Őszi Tárlat" cimmel

Pest Megyei Hírlap. 1978. X. 10

Ruzicz D. István festőművész

Kiállít a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

(cikk: „Vecsési Sándor festőművész" címmel alatt)

Szabó Endre cikke „A XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlat" címmel
Csongrád Megyei Hírlap 1978. X. 15 →

Kiscz S. István fotóművész

Kiállít a vásárhelyi 25. jubileumi
őszi tárlaton. Nyilatkozik a
Művészeti Magazinnak. Lásd
dr. Dömötör János muzeumigaz
gatónál

Művészeti Magazin 978.X.17 21.05
S. TV.

Kurucz D. István, festőművész

a pápai MSZMP-székház seccója, 1965. (repr.)
(a Képző- és Iparművészeti Lektorátus Archívuma.)

Művészet, 1978. dec. 20. old.

Kurucz D. István, festőművész

„Birkanyírás", olaj, tempera, 1960 k.

Művészet, 1978. dec. 13. old.

Kurucz D. István

festőművész

Kiállít a "Vásárhelyi Őszi Tárlaton"
(l. cikket Buza Barna szobrász-
művésznél)

Uj Tükör, 1978. X. 22

Losonci Miklós: Vásárhelyi Őszi Tárlat

Kurucz B. István, festőművész

Műveit kiállítják a Hajdusági Nemzetközi Művésztelep kiállításán Hajdubőszörményben

cikket l. „Bartha László festő művész" cimszó alatt

Tarczy Péter „A hajdusági nemzetközi művésztelep kiállítása" c. cikke

Uj Tükör 1978. IX. 3

Kurucz D. István, festőművész

6 Kurucz D. István: Cséplés, olaj, tempera, 128x116 cm, 1960

Művészet, 1971. dec. 17. old.

A monumentalitás kérdőjelei

VÁSÁRHELYI TÖREKVÉSEK

Azon a tudatosan vállalt tematikai zártságon, ami a vásárhelyi festészetnek egyszerre képezi pozitív és negatív oldalát – azaz a tartalmi elmélyülés egyfajta lehetőségét és a beszűkülés unalom-egyformaságú veszélyét –, monumentális törekvéseik nagy része túllépni igyekszik. A paraszti élet sajátos problematikájának vizuális kifejezésében a vásárhelyi művészek otthonosan mozognak, de az „idegen tematika" megszólaltatásában (amit ráadásul monumentális léptékben kell megvalósítani) nem érik el ugyanazt a színvonalat.

A monumentális műfajok egyébként is óriási kérdőjeleket állítanak művelőik elé. E kérdőjelek feloldásához az építészeti koncepcióknak a társművészetekkel való olyan szoros együttlélegzése szükséges, ami sok tényező szerencsés egybejátszását igényli, s emiatt ritkán valósul meg igazán. Ezt a problémát a vásárhelyi művészek monumentális alkotásai esetében nem is kell külön *volt mire* rezonálnia annak a művésznek, aki oda pannót készített. *Szurcsik János* pannóját eleve csak ráhelyezhették a művelődési ház mozija előcsarnokának egyik falára. *Schrammel Imre* ívesen hajló kerámia reliefje viszont szerencsésen lélegzik együtt a váci művelődési központ hengeres-tektonikus képzésével – itt azonban *volt is mire* rezonálni –, s ez a relief erősíti is az épület belső térhatását (l. Művészet, 1976/10. 23–27. o.). Általánosítva a problémát, a hódmezővásárhelyi művészek megbízásainak nagy részénél a belső terekbe helyezett monumentális alkotások nem élnek igazán együtt az építészeti térrel, hanem csak dekorálják azt.

A szervetlenül beilleszkedő monumentális kompozíciókat sem lehet azonban az építészeti kompozíciótól függetlenül vizsgálni, még ha az építészeti kompozíció tömegeire, erővonalaira nem is rezonálnak. Egy hasáb alakú belső térbe helyezett mo-

Kurucz D. István, festőművész

Kurucz D. István: Kendős fej

K. S.: Kiállítás a Műcsarnokban.
Hajdu-Bihari Napló, 1949. jún. 24.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

1978 OKT 15

Kurucz D. István
festőművész

5

1021

KURUCZ D. ISTVÁN: JUHÁSZ

A 25. Vásárhelyi Őszi Tárlat alkotásaiból

A magyar–szovjet barátság erősítéséért

(Folytatás az 5. oldalról.)

építésében nagyszerű eredményeket elérő dolgozóira. Ezért törekszünk arra, hogy hazánk közvéleménye is minél többet tudjon meg róluk és kapcsolataink fejlődéséről. Kezdeményezésünkre hazánk minden jelentősebb országos napilapjában, folyóiratában jelentek már meg cikkek, híranyagok testvéri területünk életéről, együttműködésünk fejlődéséről.

Kapcsolataink fejlődésében nagy jelentőségűnek tartjuk, hogy megyénk felszabadulása 34. évfordulójának időszakában — *ez év október 13—20-a között — Odessza megyében „barátsági hét" megrendezésére kerül sor.* Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy ebből az alkalomból lebonyolí-

szocialista építőmunkánk szerény, de sokszor talán figyelemre méltó tapasztalatait. Kínáljuk népünk e tájon is tradicionálisan érvényesülő vendégszeretetét, a hozzánk látogató odesszai barátainknak. Felajánljuk természeti szépségekben gazdag területünk élményt nyújtó, pihenést adó tájait turistaprogramok szervezésére. Az évenként megrendezésre kerülő Szegedi Szabadtéri Játékok — nemzetközileg is nívósnak elismert — kulturális programjain szívesen látjuk testvérmegyénk lakóit. Múzeumaink, képtáraink ízelítőt adnak a magyar kultúrából. Képzőművészeti értékeinket annál is inkább szívesen ajánljuk barátaink figyelmébe, mert a megyénk területén sok évtizeddel ezelőtt kialakult, úgynevezett al-

1979. VII. 6. Kossuth 17,35 Kel

Láttuk, hallottuk...

- A Mücsarnokban látható a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatok 25 éves jubileuma alkalmából rendezett kiállitás.
Erről a vállalkozásról beszélget Rózsa T, Endre Bojár Iványnal és Sik Csabával.

- A kiállitás kapcsán sötét gondolat vetődött fel bennem, pestiesen, miért van, ha nincs, miért nincs, ha van. Nevezetesen vásárhelyi-e ez a kiállitás abban az értelemben, hogy Vásárhely valamiféle szellemi tartalmat jelent, és ennek megfelelő adekvát formát, avagy nem egyéb a vásárhelyi tárlat, mint önként jelentkezők alkalmi gyülekezete, ahol különböző müveket állitanak ki.
A kiállitás ugyanis nekem ebben a formájában inkább ugy vetődött fel, hogy talán az utóbbi szempont volt az, ami érvényesült, beküldött mindenkit, aki valaha megfordult a vásárhelyi tárlaton, és ebből összeállt egy anyag.

- Nekem ezzel a kiállitással nem is az volt a bajom, hogy heterogén. Nekem voltaképpen a jelen hiányzik erről a kiállitásról, a legpregnánsabbnak, a legpregnánsabban vásárhelyinek itélt képek voltaképpen a magyar falu multját közvetitik, azt a multat, amit az ember a falukutatók irásaiból ismer, és azt a multat, amely szerencsére ma már valóban mult.

- Ez, ha Kuruc Z. Istvánnak a képeit nézzük talán igy is van. Hiszen Kuruc Z. ahhoz a generációhoz tartozik, amely a háboru előtt már dolgozott. De még mindig nem tudom, hogy Vásárhely, amelyet általában a magyar realista pikturában szoktak elskatulyázni, menynyiben realista, szemléletében, belső szemléletében, vagy pedig abban, ahogy a látványt látja és megformálja.

- Ha jól értem, amit elmondtatok, az a benyomásotok Vásárhelyről, hogy a vásárhelyi iskola csak látszatra realista, valójában inkább multba forduló és nosztalgikus.

- Azt hiszem, hogy kimondtad a kulcsszót, hogy nosztalgikus. Én nem merek abba az utcába belemenni, aminek az ajtaját az Iván a realizmus fogalom megemlitésével kinyitotta, mert erre talán egy óra sem lenne elegendő, hogy körüljárjuk a korszerü képzőmüvészeti realizmus fogalmát.
Mindenesetre megkérdőjelezi azt, hogy itt realista ábrázolásról van-e szó az, hogy a nézőben a nosztalgia szó óhatatlanul felmerül.

Kuruc Z. István festőművész

Kurucz D. István

Kurucz D. István (1914–): a hódmezővásárhelyi festészet kiemelkedő képviselője. Alföldi tanyákat, parasztembereket fest; táblaképei mellett freskói is jelentősek.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. Corvina, 1977.

Kurucz D. István festő

KURUCZ D. ISTVÁN festőművész kiállítása mától április 6-ig látható az Ifjú Gárda Művelődési Házban (Budapest XIX. kerület, Ady Endre út 57. szám alatt).

8.

—: Kl

Népszabadság, Bp. 1980 febr. 29.

Kurucz D. Istvánt, festő

L: Samu Katalin

Rózsa gy: Hódmezővásárhelyi kiáll... 7.

Népszabadság, Bp. 1979 jún. 22.

Kurucz D. István, festő

L: Szabó Iván.

Gyersa F: Szabó Ivánnál 138-142

Tiszatáj, Szeged, 1979. okt. XXXIII/10.

Kurma D. István

Andrásko István mestere volt.

— Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. kap.

Kurucz D. István

Almásy Aladár, Barcsay Jenő, Brankovics Éva, Csikszentmihályi Róbert, Csohány Kálmán, Fodor József, Z. Gács György, Hézső Ferenc, Kohán György, Kondor Béla, Kurucz D. István, Magos Gyula, Medgyessy Ferenc, Nagy Gábor, Németh József, Püspöky István, Somogyi József, Szabó Zoltán, Szalay Ferenc, Szurcsik János nevét sorolja fel Vadas József: "Vásárhely Országos tárlata" c. kritikájában, mely a Műcsarnokban rendezett "Vásárhelyi őszi tárlatok" c. kiállitást ismerteti.
A tárlaton szereplő művészek közül a fentiek munkájával, bemutatott műveikkel, eredményeikkel hosszan, részletesen foglalkzik.
Vadas József fenti cimü beszámolóját lásd: Szemethy Imre nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni. 30. XXIII.évf. 26. sz. 13. lap.

Kurucz D. István

Gyarmathy Tihamér gyüjteményes kiállitása a Mücsarnokban november 23.-tól megtekinthető.
Szlaukó László és Sallai Katalin a szolnoki megyei Művelődési Központban november 23.-tól,
Lacza Márta és Dékány Ágoston a Csepel Művek Munkásotthonában november 30.-ig,
Kurucz D. István a Csontváry Teremben november 29.-ig,
Bujdosó Ernő a Studió Galériában december 1.-ig,
Kaján Tibor a Fészek Művészklubban december 2.-ig mutatja be müveit,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 24.
XXIII. évf. 47. sz. 8. lap.

Kurucz D.István

A müvésztől f.é. juniusában egy alföldi tájat ábrázoló képet láttunk a Csók Galériában. A kép ugyan nem volt olyan erős, mint a müvész kiállitásairól ismert régebbi képei.

Kerékgyártó István: Festészet: mükereskedelem, mecenatura.

MŰVÉSZET, 1979.november - 8.lap.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Csikós András Hódmezővásárhelyen született; a mostani veszprémi kiállítása ismét meggyőz arról, hogy a vásárhelyiek egyéni utakon járnak a magyar pikturában. Kurucz D. István, Fejér Csaba, Gözmadia Zoltán olyan elődök, akiknek az útját érdemes követni, de idővel túl is kell haladni ezen az úton. Csikós András tudja és érzi ezt, több képén már az új, az egyéni megfogalmazás érződik.

Veszeli Lajos: Csikós András veszprémi kiállításáról. Napló /Veszprém/, 1980. okt. 14.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kurucz D. István

1980 OKT 1 8

SOMOGYI NÉPLAP

Munkácsy-díjas festőművész

1021

Asszonyok. Kurucz D. István festménye.

zelme.

A szombati nyitó mérkőzés mogyi sportoló ként a szorító lyú *Benke G* Borsodi József volt. Benke úgy jórészt hagyta Borsodit, és pon ütéseivel végül i ban nyert. A pehelysúlyú *Rajczi Károly* Szujó Lászlóval (Paks) találkozott. Mindkét fiúra rá kellett számolni, s a kemény csatában a bírók végül Szujót látták 5:0 arányban jobbnak. A könnyűsúlyú *Brejak Ferenc* ellenfele Péter Dezső (Csepel SC) volt. Az ökölvívás szépségeiből vajmi keveset látott a közönség. A „dulakodásból" a csepeli fiú ke-

anova felkészületlen sportolókat szinte „életveszélyes" elhozni. Ennek ellenére jó néhány edző felelőtlenül negyedosztályú, hiányos képzettségű fiúkat is ringbe küld, úgy, hogy közben már eleve készenlétbe helyezi a törülközőt. A mezőny ezért több súlycsoportban felhígult, s ez természetesen jelentkezik a jelenlegi színvonalban is. Ráadásul néhány

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Egyenletesebb teljesítmény, nívósabb anyag – ezek voltak a XXI. szegedi Nyári Tárlat jellemzői. A vásárhelyi művész a pesti, főként tájképekből összeálló tárlata után, úgy tűnik, ismét az emberábrázolás felé fordult: „Tánya 80" c. (említve) és ennek az iránynak eredményességéről remelhetőleg nyergesújfalui tárlatán is meggyőződhetünk.

Fecske András: Körkép a XXI. Szegedi Nyári Tárlatról. Dolgozók Lapja, 1980. szept. 14.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Két és fél évvel ezelőtt nyitottak meg Csepelen az Iskola Galériát. Kiállítottak itt azóta Duray Tibor, Somogyi János, Molnár C. Pál, Sváby Lajos, Vecsési Sándor, Reich Károly, Korga György, Kurucz D. István, és még más művészek alkotásait.

Cs. m.: A huszonötödik.

Pesti Műsor, 1982. márc. 24.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás a budapesti Műcsarnokban látható. – Kurucz D. István alkotása, „Téli alkonyat" c. műve – amely élmény-szerepel a kiállításon.
(említve és repr.)

Sass Ervin: Tárlatoktan a Műcsarnokban.
Békés Megyei Népújság, 1982. máj. 15. 2. old.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Pécs Képcsarnok: valamennyien a Tisza Környékén élő és ott alkotó művészek, képeik témáját tehát a látott világ, a tapasztalt élmények adják: Kurucz D. István szófukar zártsága, csendje. /említve/.

cs.: Tiszatáj.

Pesti Műsor, 1982. máj. 26. 68. old.

Kurucz D. István festőművész

Hatvan, Gyöngyös, legutóbb az egri Rudnay-teremben, majd a Műcsarnokban szerepeltek a művész művei. Egyik gondolatébresztő élménye az Alföld. – Az évszázados álomból felébresztett temperafestés új lehetőségeit kihasználva találta meg saját hangját. Jobbára két alapelemre, földre és égre redukálta tájélményeit. Korunk azonban nemcsak a táji monumentalitásban van jelen, hanem mezőgazdasági munka, ember és gép új kapcsolatát is. – „Asszonyok" c. (említve és repr.)

Dömötör János: Kurucz D. István két tárlata.

Hevesi Szemle, 1978. szept. 10. old.

Kurucz D. István, festő

L: Tornyai János

Dömötör J.: A Vásárhelyi Őri Tárlat 1263-1266

Élet és Tudomány, Bp. 1978. okt. 6. XXXIII/40.

Kurucz D. István

Müve szerepelt a Tiszatáj c.kollektiv kiállitáson a szombathelyi Derkovits teremben /1978.VI.1-15./ és a budapesti Csontváry Teremben /1979.V.24-VI.7./

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

A Csók István Galériában a hódmezővásárhelyi Csikós András festőművész kiállítása látható.
- Hódmezővásárhely művészete fogalommá vált: Tornyai János, Nagy István, Kohán György, Kurucz D. István, Hézső Ferenc - és hosszan sorolhatnánk még a neveket.
Csikós András kiállítása jún. 10-24-ig látható.

csorba: Vásárhely szelleme.

Pesti Műsor, 1982. jún. 23. 67. old.

Kertész D. István, Munkácsy-díjas festőművész

a két világháború között ösztöndíjjal az örökös város Collégium Hungaricumába küldött képzőművészek tanai iskola címkével kerültek a maradi klasszicizmus skatulyájába. Holott az ösztöndíjasok közül a legmarkánsabb egyéniségek – Kövenyi Jenő, Kertész D. István, stb. – igazán nem tekinthetők a még oly örökérvényű egykori stílusok utánzóinak.

Pogány Ö. Gábor: Nyolcvan éve született Medveczky Jenő.
Magyar Nemzet, 1982. aug. 31., 10. old.

Kurucz D. István festőművész

Szuromi Pál: Triptichon
Országos tárlatok szegeden és Vásárhelyen

Művészet 1982. január

Kurucz D. István

Nagy Zoltán: Nemzeti társalatok - a közel-
múltban és ma

Művészet, 1982. augusztus

Kurucz O. István

Hucz Mária: Feljegyzések a IV. Szófiai Realista Festészeti Triennáléról

Művészet, 1982. September

Kurucz D. István festőművész

láthatja a Galériában. A hódmezővásárhelyi festészet másik, ma is közöttünk alkotó kiemelkedő művészét, a 70 esztendős Kurucz D. Istvánt pedig az a kiállítás köszönti születésnapja alkalmából, amely csütörtökön nyílik meg a Műcsarnokban. A magyar piktúra realista hagyományait őrző, az alföldi tájat, természetet, s a vele egységben élő s munkálkodó parasztembert különösen művészi erővel megjelenítő képek a szülőföld szeretetének élményét sugározzák, s viszik át magára a szemlélőre is.

Népszabadság, 1985.1.7

Kurucz D. István

[illegible]edik születésnapjára

nek földje melegbarna, és hogy a horizont ívét éppúgy nem töri át semmi, mint a tengernél, de művészi élményé, egy nép képzőművészeti kultúrájának szép dokumentumává az ő tojástemperával festett vásznai után lett. Kurucz Alföldje azt a mítoszt fogalmazta látvánnyá, amely a magyar irodalomban is eleven erő volt: a „nagy sömmit", a szegénységből, sivárságból és végtelenségből font tár-szemléletet, a Móricz Zsigmondok, a Veres Péterek, a Szabó Pálok világát.

Igaz, nemcsak azt. A ma hetvenéves mester, az egykori Szőnyi- és Rudnay-tanítvány, a későbbi római ösztöndíjas, [illegible] vagy az olasz trecento példái miképpen erősítették ihletében. Nem hagyja figyelmen kívül azt a hatást sem, amely az ötvenes évekből származott, annak inkább a legpozitívabbnak bizonyuló vonulatából, a plebejus-gyökerű, monumentális-igényű realizmusvágyból.

Születésnapján hadd tegyük hozzá: e valóságos élmények, emlékek és ihletek legfeljebb utólag körülírják a Kurucz-féle Alföldet és annak embereit. De még nem magyarázzák azt az erőt és azt a hitelességet, amellyel ez a piktúra a legújabb kori magyar művészettörténetet gazdagította.

Népszabadság, 1984. I. 1

Kurucz D. István festőművész

1985. évi Kossuth-díj

Népszabadság, 1985. IV. 3.

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze kiállítását nyitották meg Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban. A bemutatón történelmi kompozíciók, valamint az Alföldet ábrázoló tájképek láthatók.

Népszabadság, 1984. XII. 4

Kusucz D. István

Kiállítás Hódmezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

Kurucz D. István

Kurucz D. István festőművész hetvenedik születésnapja tiszteletére kiállítást rendez a Műcsarnok. A tárlat — melyet január 10-én, délután, 4 órakor nyitnak meg — február 3-ig látogatható.

Magyar Nemzet 1985. 1. 8.

Kurucz D. István

Kurucz D. István festőművész 70. születésnapja alkalmából kiállítás nyílt képeiből csütörtökön a Műcsarnokban. A tárlat február 3-ig tart nyitva.

◆

Magyar Nemzet 1985. I. 11.

Kuncz D. István

Kossuth-díj

Magyar Nemzet 1985. IV. 3.

Kurucz D. István

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Kurucz D. István festőművésznek 70. születésnapja alkalmából, művészi munkássága elismeréséül a Szocialista Magyarországért Érdemrend kitüntetést adományozta.

Magyar Nemzet 1984. V. 11.

Kurucz D. István, festő

L. Németh József

R. Gy: Grafika és kerámia — 7.
Népszabadság, Bp. 1981. okt. 28.

A Műcsarnok meghívja Önt

KURUCZ D. ISTVÁN
festőművész
70. születésnapja tiszteletére rendezett kiállítás megnyitására
1985. január 10-én csütörtökön délután 4 órakor

Megnyitóbeszédet mond:
Dömötör János
a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója

Műcsarnok, Budapest, Hősök tere

A kiállítás megtekinthető
1985. január 10–február 3 között,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

F. k.: Néray Katalin – 84-2342 GENERALART Dorogi Ny

Kurucz D. István

Kurucz D. István festőművész kiállítását vasárnap nyitották meg Hódmezővásárhelyen a Tornyai János Múzeumban.

Magyar Nemzet 1984. XII. 4.

Kurucz D. István

Körkép egy emlékparkról — helyesen

Lapjuk május 18-i számában. Hanthy Kinga tollából napvilágot látott a Körkép egy emlékparkról című írás. Ennek egyik fejezete (Romantika vagy realizmus), személyemet érintő hibás adatokat is tartalmaz.

A valóság a következő:

Nem százhúsz festményről, hanem huszonnégy középméretű pannóról lenne szó, és nem egymagam, hanem több festőkollégával együtt — a tervek szerint körülbelül öthat év munkájával — készítenénk el történelmi sorozat formájában. Az eszmei tervben költségvetésről szó sem esett, így a tízmilliós összeg helytelen beállítás.

Kurucz D. István
festőművész

Magyar Nemzet 1984. VI. 21.

Kurucz D. István

Kurucz D. István festőművész munkáiból nyílik meg kiállítás a hercegszántói kisgalériában augusztus 19-én.

◆

Magyar Nemzet 1985. VIII. 17

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 AUG 30
NÓGRÁD
Kurucz D. István
Munkácsy-díjas festőművész
1021

Nemzetközi művésztelep Hajdúböszörményben

Bár a művésztelep története több mint fél évszázada kezdődött — s olyan jelentős művészek bontakoztatták itt ki tehetségüket, mint Káplár Miklós —, fejlettebb formája 1964-ben indult. Miután Maghy Zoltán, Csohány Kálmán, Kurucz D. István és mások működése révén a festői, grafikusi tevékenység megerősödött, 1971-ben a művésztelepet nemzetközivé nyilvánították, s azóta évenként a hazai törzsgárdatagok mellett az európai szocialista országok egy-egy festőkövetüket is elküldik Böszörménybe.

Képzőművészetünk immár nemzetközivé vált, s ez biztonságot, gyorsulást eredményez. Kecskeméten megnyílt a nemzetközi kerámiastúdió, Siklóson kőszobrászok dolgoznak, Salgótarjánban grafikusok találkoztak a kontinens több részéből, Nagyatádon a faszobrászok cserélik ki tapasztalataikat, Dunaújváros a fém művészi feldolgozását szorgalmazza, Budapest a nemzetközi kisplasztikai biennálék gazdája, Szombathely nemzetközi textilkiállításokat rendez, Nyíregyháza-Sóstó a baráti országok érmészeit fogadja. Ellenőrzötten halad a munka e nemzetközi határok között, pontosabb az értékek mérlegelése és korrigálása. Hazai művésztelepeinknek ez a fő jelentősége. Hajdúböszörménynek is, ahol az egyhónapos nyári együttlét teljesen ingyenes, viszonzásul az itthoni és külföldi alkotók egy-egy művet ajándékoznak a városnak. Esemény, hagyomány a záró kiállítás, ahol mindig kész a mérleg, szabatos az esztétikai leltár. Mivel Hajdúböszörménynek tizennyolc esztendő alatt közel háromszáz művet adományoztak, szigorú válogatás alapján 1981. júliusában megnyílt ezen képekből, szobrokból, grafikákból a Hajdúsági Galéria.

A művésztelep vezetője először Csohány Kálmán volt, gazdag tusrajzsorozata látható az állandó kiállításon — halála után az irányítást Kurucz D. István festőművész vette át, aki egyszerre vásárhelyi és böszörményi —, pontosabban alföldi festő; művészetében a táj és az ember változásait örökíti meg — hétköznapjainak festészettel megörökíthető költészetét. Hagyomány az is, hogy a művésztelep működése idején egy-egy alföldi festő önálló kiállítását rendezik meg. Az idén Hézső Ferenc mutatkozott be. Ő vallotta azt, hogy feltöltődést jelent a hajdúböszörményi tartózkodás, abban a városban, ahol Lakatos József szavai szerint „halmozottan van jelen" a kapuk, kerítések, górék lelket és fantáziát megmozgató öröksége.

Kurucz D. István: Aratás

Lakatos József: Villásszarvúak

Böszörmény kimagasló művészetpártolása, nemcsak saját vizuális gyarapodását eredményezi, hanem kihat egyes szerzők — így Lakatos József, Madarász Gyula, Csizmadia Zoltán, a bolgár Maria-Terézia Goszpodinova, a lengyel Tadeus Kudák, a Jugoszláviából érkezett Torok Sándor, a Nagybányán alkotó Huszthy Árpád — fejlődésére is. Inspiráló erőt jelent a Káplár Miklós-díj, melynek kimagasló művésztelepi munkájuk nyomán idei kitüntetettjei, Maghy Zoltán, Lakatos József, a csehszlovák Nikoláj Fedkovics, a lengyel Pjotr Kmiec, a szovjet-litván Dalia Mazaikyté.

Kurucz D. István, a művésztelep irányítója, azt szorgalmazza, hogy kollégái minél tudatosabban és emelkedő színvonalon örökítsék meg életünk apró eseményeit, környezetünket, örömben növekvő világunkat. Az internacionális mérleg pontos műszer, s miközben tanulunk, mi is nemzetközi mércévé válunk képzőművészetünk valós értékei alapján. Ez a hajdúböszörményi művésztelep tanulsága, küldetése és jelentősége.

Losonczi Miklós

1.39: Tom Jones. XXI/7. rész.
2.35: Válaszolunk hallgatóinknak.
2.50: Zenei érdekességek az elmúlt hét műsorából.
4.40: András gazda. Sinkó Ervin elbeszélése.
4.54: Édes anyanyelvünk.
5.10: Évszázadok zenéjéből.
5.28: Játék a könyvtárban.
6.05: Messer Cellini. III/1. rész.
7.10: Bartók-művek legszebb hangfelvételeiből.
7.53: Pródy Tamás—Békeffy István: Könnyű múzsa — Jó tündér.
8.00: Könyvtár a képernyőn.
9.15: Hétfő esti muzsikaszó Béres Ferenccel.
0.00: Gátjaink térképe. Szél Júlia műsora.
0.53: Szép hangok özöne.
2.20: Tíz perc külpolitika.
2.30: A Budapest vonósnégyes játszik.
3.22: Déry Gabriella és Palócz László operaáriákat énekel.
0.10: Pásztor László táncdalaiból.

PETŐFI RÁDIÓ:

8.05: Indulók, polkák fúvószenekarra.
8.20: Figyelmébe ajánlom...
8.33: Népdalok.
9.00: Slágermúzeum.
9.50: Nyílt válaszok.
0.00: Zenedélelőtt.
2.00: Ifj. Sánta Ferenc népi zenekara játszik.
2.33: Kis magyar néprajz.
2.38: Tánczenei koktél.
3.25: A vietnami kultúra hete.
4.00: Kettőtől ötig...
7.00: „Tengeri kígyók" a modern jogban.
7.30: Ötödik sebesség.
8.33: Bodza Klára summásdalokat énekel.
8.40: Nosztalgiahullám.
9.31: Kékszakáll urak és zöldhaj kisasszonyok.
0.33: Senki többet? Harmadszor!
1.50: Zene a moziban. I. rész.
2.32: Gonda János szerzeményeiből.
3.15: Styne zenés játékaiból.

MISKOLCI STÚDIÓ:

17.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 17.05: Hétről hétre, hétfőn este. A stúdió zenés magazinja. Szerkeszti: Antal Magda — El szeretném mondani. Gyárfás Imre jegyzete — Válaszolunk hallgatóink leveleire. Karcsai Nagy Éva összeállítása. — 18.00: Észak-magyarországi krónika. — 18.15: Sport. — 18.25—18.30: Hírösszefoglaló. Szemle az Észak-Magyarország, a Déli Hírlap, a Heves megyei Népújság és a NÓGRÁD keddi számából.

BESZTERCEBÁNYA:

16.05: Hírek.
16.15: Ismeretterjesztő műsor.
16.40: Pionírok sportmagazinja.
17.10: Katonák műsora.
18.05: Képek a szovjet nép életéből.
18.30: Orvosi tanácsok.
18.40: Az ember környezete.
19.10: Esti mese.
19.20: Tv-híradó.
20.00: Kopogtatnak a bánya kapuján. 2. rész.
21.10: Zenés szórakoztató műsor.
21.50: A rendőrség közbelép.
22.05: Ez történt 24 óra alatt.
22.20: A rendőrség nyomoz.
22.25: A jövő tudománya.
22.55: Hírek.

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni Novembe mok bolygója. (14) Sz fantasztikus kalandfilm. **hász:** A királyi biztos (16) Színes brazil film. **Salgó:** Nevem: Senki. nizált olasz—francia—N tern. — **Ifjúsági-művelődési ház:** A pogány Madonna. Színes magyar bűnügyi filmvígjáték. — **MHSZ:** Ahová lépek, ott fű nem terem. Francia filmvígjáték. — **Balassagyarmati Madách:** Zugügyvéd zavarban. (14) Színes, szinkronizált olasz bűnügyi film. — **Nagybátonyi Petőfi:** Egymillió zöldhagymával. Színes, szinkronizált román filmkomédia. — **Pásztói Mátra:** A repülés megszállottja. I—II. Színes szovjet filmdráma. — Nagy siker volt! Hair. (14) Színes, zenés látványos USA film. — **Szécsényi Rákóczi:** Makra. (16) Magyar filmdráma. — **Rétság:** A XX. század kalózai. Színes, szinkronizált szovjet kalandfilm. — **Kisterenyei Petőfi:** Nevem: Senki. Színes, szinkronizált olasz—francia—NSZK western. — **Karancslapujtő:** A túlélés ára. Színes, szinkronizált NSZK bűnügyi film. — **Érsekvadkert:** Szerelem szieszta idején. (18) Színes, spanyol film.

id. KAKUK JÓZSEF

86. éves korában elhunyt. Temetése 1981. augusztus 31-én, 15 órakor lesz a salgótarjáni központi temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik,

TELEK JÓZSEFNÉ

temetésén megjelentek és sírjára virágot helyeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

A TISZTASÁG ILLATA

Alkoholos dezodor spray. Meggátolja a testszag keletkezését, tartós, kellemes illatot és jólápoltságot kölcsönöz. A használata még az érzékeny bőrűeknek sem okoz panaszt. A férfidezodor illata megegyezik a Fabulon férfi arcszeszek friss, férfias illatával. Mindkét dezodor zsebméretben is kapható.

A 180 grammos ára: 50 Ft. A 80 grammos ára: 35 Ft.

A VEGYÉPSZER SALGÓTARJÁNI GYÁRA

felvételre keres

— általános lakatos,
— szerkezetlakatos,
— hegesztő,
— forgácsoló

szakmunkásokat.

Megfelelő gyakorlat után külföldi munkavégzést biz-

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZASSÁG

55 éves 170 cm-es és 48 éves 168 cm-es, káros szenvedélytől mentes érettségizett, gyermektelen barátok társat, feleséget keresnek. „Kertes ott-

353-as IE rendszámú Wartburg Tourist új motorral eladó. Érdeklődni lehet: vásárcsarnok, túrósboltban (lángossütő mellett) személyesen, vagy telefonon 8—17 óráig: 15-395.

ZE rendszámú 1200-

MATEMATIKÁT és fizikát tanít okleveles fizikus. Cím: Losonczi Kálmán, 3100 Salgótarján, Derkovits út 23/B. (Művész-telep.)

SZERSZÁMKÉSZÍTŐ szakmunkásokat keresünk felvételre rót-

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Égerházi Imre nemrég nyugdíjba ment, így el tud vállalni olyan dolgokat, mint a téli Hortobágy közös festésének a megszervezése, amely bizonyos mértékig folytatása kíván lenni az egykori Káplár Miklós, Bornemisza Tibor, Maghy Zoltán által alapított hortobágyi művésztelepnek. Legutóbb is olyan művészek voltak ott, mint Kurucz D. István, Maghy Zoltán, Madarász Gyula, Torok Sándor és mások.

Bakó Endre: Égerházi Imre.

Hajdú-Bihari Napló, 1983. ápr. 16. 8. old.

Kurucz D. István festő

Arcok és sorsok. negyedik országos portrébiennále Hatvan.
Festészetünk kiemelkedő egyéniségei és megtisztelik a tárlatot, mint Barcsay tenő, a busójelenetéket leleményesen értelmező Kurucz D István

Népujság (Tolna)
1984. I. 7.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kurucz D. Gábor, Munkácsy-díjas festőművész

MŰVÉSZET

1984 MÁR. 23. old.

„Kombájnos" olajtempera, 70×70 cm 1981.

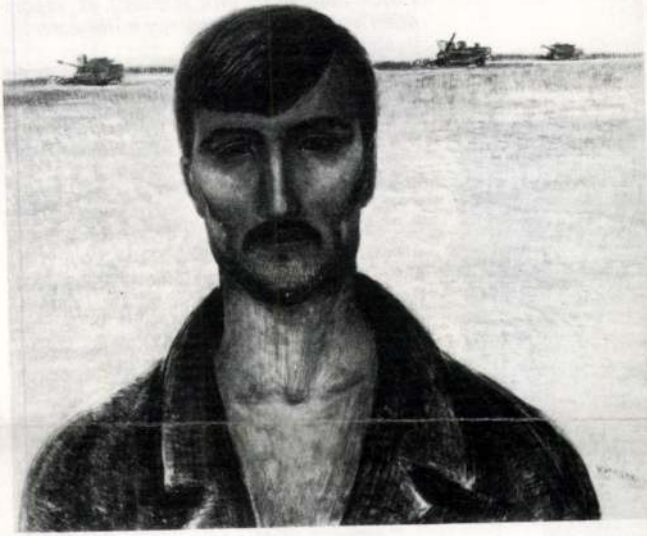

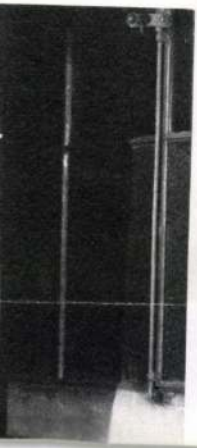

ban volt, amikor részt vettél az úgynevezett Hatok *kiállításán. Mit jelentett ez akkor; miért volt ez szokatlan vagy különösen figyelemreméltó?*

– Nem tudom, hogy ez akkor kiugrás volt-e, nem is azzal a szándékkal csináltuk. A főiskola elvégzése után eltelt majdnem tíz év, amikor a legszorítóbb érzésünk az volt, hogy magányosan élünk. Ez a hat kolléga (*Aczél Ilona, Csik István, Hock Ferenc, Kántor Lajos, Óvári László* meg én) mindenekelőtt azzal a szándékkal állt össze, hogy egy kiállítást rendezve a közérzetüket is rendezzék. Emellett sok más tényező is összetartott minket. Például: a magyar festészetnek nagyjából ugyanazokat a hagyományait tiszteltük; körülbelül hasonló elvek alapján nem fogadtuk el azt a miliőt, ami körülvett bennünket; mindnyájan éreztük, a szakmánk területén valamilyen lépést kell tenni, amit talán így, együttesen demonstrálva, egymás megismerésével és szándékai kimutatásával hitelesíteni tudunk.

– *Látsz-e abban valamilyen összefüggést, hogy ugyanezen művészek szinte ki-*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1051 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-725

Kurucz D. István
festő ua

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1984 JAN 14

1021

KURUCZ D. ISTVÁN: Hortobágy (I.) olaj

atnak megfelelően
al volt összefogva
k úgy lógtak hátul
-egy eldobott borot
a sportos nadrágba
árt, de szolid öltözé
árűket, karpereceke
kat hordott. Talányo
igazi öröm csak ak
ha megszakítás né
lhetett angolul.

jöttünk, tanárnőnk
bben a nyelviskolá-
litkába zárt madár.
alitkába zárt madár,
e örömtelenül föld
elik el. „Miattatok
nünket tekintete —,
ni, hogy ilyen nyomo-

örtént: tantermünk
s, idős férfi rontott
a termen, és mikor
tani kezdett: „Miért

A többi sem volt lelkesítő. [illegible]
szófogadó gyerekről szólt, akik nagy-
apjukat születésnapjukon virággal kö-
szöntik, lunch-re mindig pontosan ha-
za érnek, este a kertben segítenek szü-
leiknek, és ezután — de csak ezután —
televíziót néznek. A gyerekek szigorú,
de jóságos családban éltek, a családok
pedig tapintatos, mindenki javát szol-
gáló társadalomban.

Így, mikor vasárnap este házifeladato-
matot körmöltem, már semmi kivetni-
valót nem találtam az ilyen példa-

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Megnyílt a Műcsarnakban az Orsz. Képzőművészeti Kiállítás. Szembetűnő, hogy minden műhely, függetlenül a helységtől, számos új árnyalat jegyében lép a porondra. Kurucz D. István, Bartha László – és még több alkotó – művei jelzik, hogy mindenütt az országban a legmagasabb szintre törekednek.

Losonci Miklós: Országos Képzőművészeti Kiállítás.
Zalai Hírlap, 1984. márc. 31.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

"Lovászok", olajtempera,
60×92 cm. 1963.

Vázlat a Szegedi Nyári Tárlatokról.

Művészet, 1983. jún., 34. old.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész
„Kendős nő," tojástempera, 80×60 cm, 1960.

8

Művészet, 1984. márc. 23. old.

Miért sok a festő?

Beszélgetés Gerzson Pállal

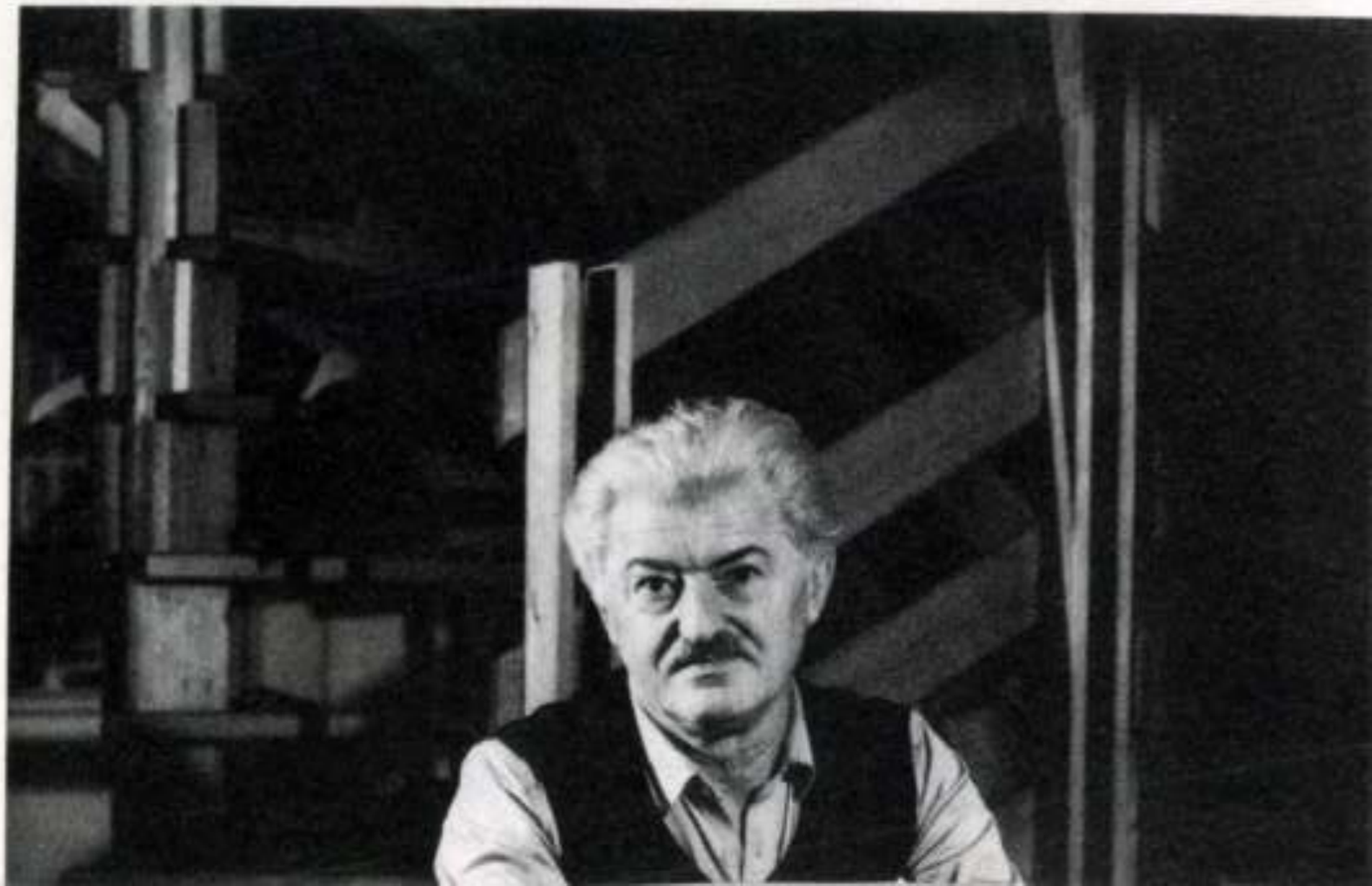

Kurucz D. István,
Munkácsy-díjas
festőművész

Sz. A.: Majdnem
kortárs múzeum.

Tükör, 1983.
dec. 25.

Kurucz D. István: Gubások. 1945

...ges és
...néhány
...ürügyén kifejtette,
...típusú cselekvő hős

Rossz fejlemenyeket így lehet provokálni. Akkor persze majd a kétlaki vagy kettős párttagok egy része is ráfizet a hibás számításokra

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész
„Ház, előtt," viasz, tojástempera, 40x17 cm, 1940.

6

Műnézet, 1984. márc.

22-old.

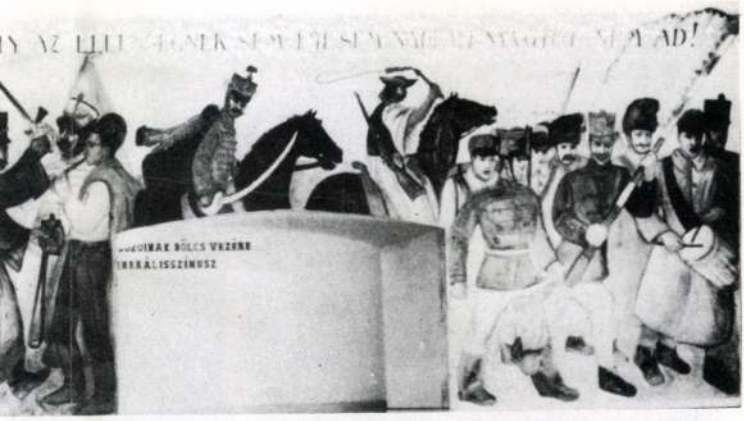

Rabinovszky Máriusz A közösségi művészet felé című kiállításának a megrendezése után úgy látszott, elkezdődik a monumentális művészet kibontakozása, létrejön, ha egyelőre csak kiállítóteremben is, a társművészetek kapcsolata. Sajnos a sorozatnak induló kezdeményezés első tárlatát nem követte a többi.

Az avantgarde-művészek megalakították az *Európai Iskolát*. Tagjainak kezdeményezései, az európai nonfiguratív törekvésekkel álltak szoros kapcsolatban.

A Szocialista Képzőművészek Csoportja nem tudott kibontakozni, balos törekvéseket véltek felismerni ténykedésében, és a csoportosulás törekvéseit egy szervezet sem támogatta.

1945 után a Gresham-kör játszott meghatározó szerepet képzőművészeti életünkben. Ebben nagy segítséget jelentettek számára a múltbéli kapcsolatai, az a művészi elismerés, melyet tagjai a két háború között kiharcoltak maguknak. Művészetük a táblaképfestészetre korlátozódott, a monumentális piktúra teljesen idegen volt számukra. Szőnyi István kivételével nem is igen foglalkozott ezzel a műfajjal közülük senki.

– A továbbiakban hogyan alakult pályája?

– 1946-ban visszajöttem Budapestre, és Szabó Ivánnal közösen a régi Műcsarnok termeiben megrendeztük első önálló kiállításunkat. A háború utáni romos Budapesten a freskófestésnek még a lehetősége is nagyon távolinak tűnt, de én az alkotás vágyától fűtve a megvalósításra váró terveimen dolgoztam. Erdei Ferenc révén kapcsolatba kerültem a Kossuth Akadémia parancsnokával, Révay Kálmánnal, és néhány közös beszélgetés után elvállaltam az Akadémia növendékei számára szervezett rajzkör vezetését. Révay megértette és támogatta freskófestési ter-

3 Kurucz D. István: Népfelkelők toborzása 1848, freskó, 2x38 m, Kossuth Akadémia, 1947, elpusztult
4 Kurucz D. István: Mongol táj, viasz, 23x35 cm, 1973
5 Kurucz D. István: Juhász, olajtempera, 110x80 cm, 1972 (fotó Égető J.)
6 Kurucz D. István: Ház előtt, viasz, tojástempera, 40x17 cm, 1970
7 Kurucz D. István: Kombájnos, olajtempera, 70x70 cm, 1981
8 Kurucz D. István: Kendős nő, tojástempera, 80x60 cm, 1960 (fotók Somfai)

„Mongoltáj", vízszín, 23×35 cm, 1973.

Kurucz D. István, Hunkácy-díjas festőművész

20. old. Művészet, 1984. márc.

...azad embere szellemet ...gy tolmácsolja, ugyanolyan erővel jeleníti meg, mint korábban Giotto művészete. Ezeken a műveken keresztül értettem meg és ismertem fel, hogy a monumentális festészet belső fegyelemre épülő és komoly technológiai alapokat igénylő műfaj, melynek elsajátítására csak a főiskola nyújt lehetőséget.

Harmadéves koromban vehettem fel fakultatíve a falfestészetet. A monumentális festészetet *Nagy Sándor* tanította. Megismertette velünk a már szinte feledésbe ment temperaeljárásokat, az al fresco és az al secco festését. A műhelymunka keretén belül Nagy Sándor nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is megtanított bennünket a műfaj, a technika kivitelezéséhez szükséges ismeretekre. A falfestészetnek mintegy előtanulmányaként nagy súlyt fektetett a tojás-olajtechnika gyakorlására. E technika szemléletében és kivitelezésében a legközelebb áll a falfestészethez, *Cimabue* és *Giotto* művészetéhez. Az anyagtani órákon minden növendék megismerte ezt a technológiát, de rajtam kívül pályatársaim ma már nem művelik.

A 30-as évek végén néhány jobboldali beállítottságú képzőművész létre akarta hozni a haladó művészettel szemben a művészeti kamarát. Létre akarták ezt hozni mindazon képzőművészeti törekvések ellen, melyek a naturalizmust túlhaladták, azok ellen a festők ellen, akiknek a munkásságát a Főiskola ifjúsága nagyra értékelte. A Főiskola haladó szellemű hallgatóival ellenakciót szerveztünk, és az alakuló gyűlést botrányba fullasztottuk. Sikeres fellépésünk eredményeképpen a

képzőművészeti kamara csak a nyilas uralom idején jött aztán létre.

– *A negyvenes évek elején a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa.*

– A Főiskolát végzett növendékek megpályázhatták a Római Magyar Akadémia ösztöndíját, mely egy tanévre szólt. Ezt az ösztöndíjat *Gerevich Tibor* alapította abból a célból, hogy az édeskés műcsarnoki egyházművészet helyett olasz tradíciókon alapuló korszerű és monumentális egyházművészetet – festészetet és szobrászatot – teremtsen. 1941-ben sikeres pályázat után elfoglaltam ösztöndíjas társaimmal együtt a négy festő és két szobrász számára felszerelt műtermeket. Az első hónapokban én is – mint a képzőművészeti ösztöndíjasok általában – országjáró tanulmányokat tettem, melyen elsősorban az olasz freskófestészetet tanulmányoztam. Legjobban Cimabue, Giotto és Andrea da Firenze munkái hatottak rám, talán azért is, mert e munkák szemléletét és technológiáját Nagy Sándor előadásaiból már ismertem. A falfestmények láttán megértettem művelőik alkotói módszerét: e művészek a táblaképnél ugyanazt a szemléletet alkalmazták, mint a falfestésnél. A hátralévő időben tapasztalataimat felhasználva készültem az ösztöndíjasok éves kiállítására. E tárlat mindig eseménynek számított még az olasz kulturális életben is. A kiállításon a vásárhelyi paraszti életből merített kompozícióimmal vettem részt. Ugyanazzal a módszerrel dolgoztam, mint Cimabue. Munkám során megfogalmazódott bennem az a kérdés, hogy a

Kurucz D. István Munkácsy-díjas festőművész

1

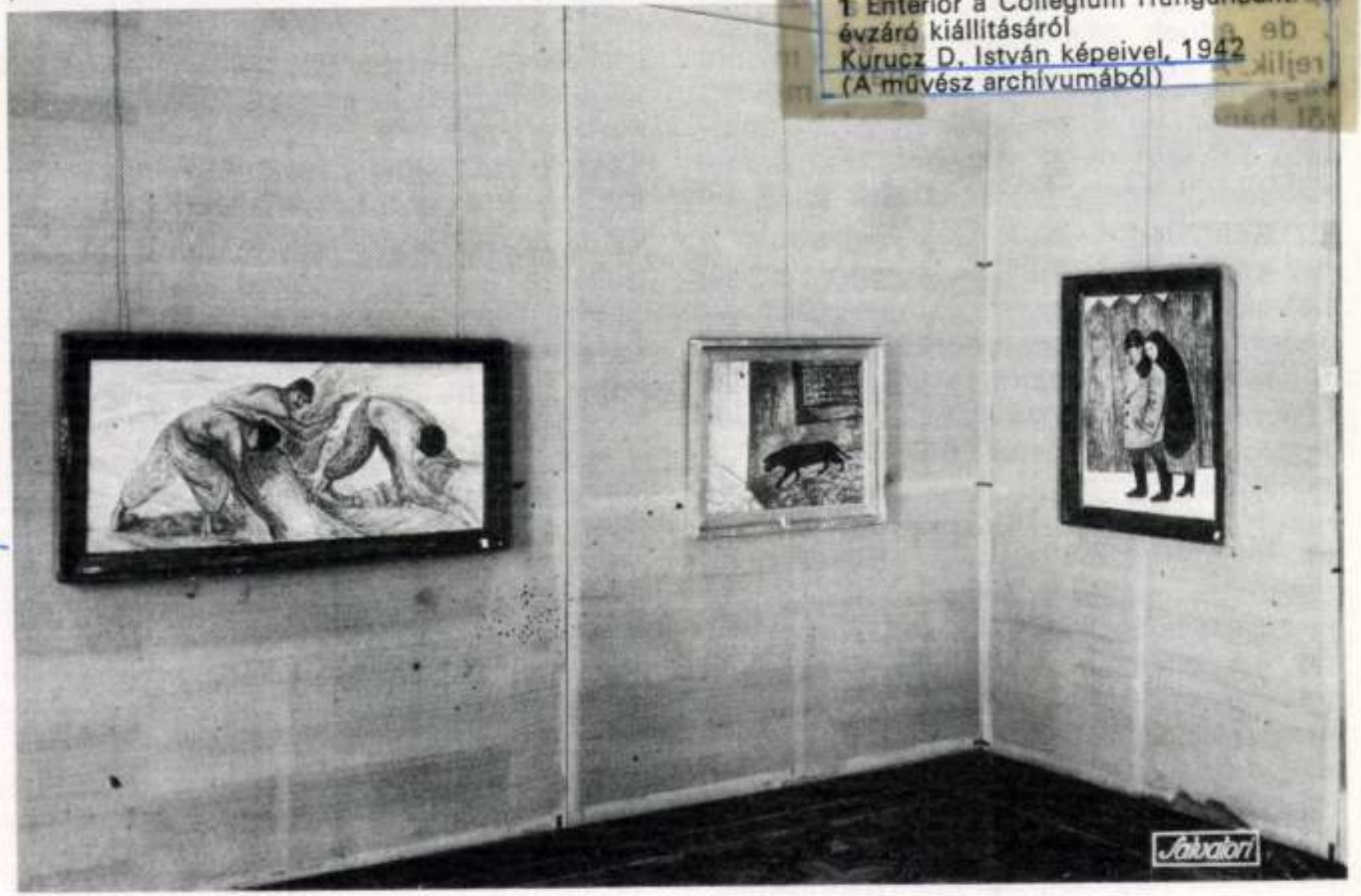

1 Enteriőr a Collegium Hungaricum évzáró kiállításáról
Kurucz D. István képeivel, 1942
(A művész archívumából)

18 old. Művészet, 1984. márc.

mindig jelezve, hogy nem egymás mellett vagy egymás után álló, elszigetelt művekről, hanem együttesekről, egymásba átvezető folyamatokról van szó; művészettörténetről, amely folyamatosan és feltartóztathatatlanul „történik". Legláthatóbb jele ennek az a törekvés, hogy az egyes életműveket a pálya folyamatosságában, de fordulópontjainak megfelelően tagolva mutassák be. E szempontból mintaszerű Ferenczy Béni életművének vagy Medgyessy szobrászatának feltérképezése, de másutt is érezhető az értelmes tagolásra való törekvés (Vilt Tibor, Pátzay Pál). Az összbenyomás, az arányok kiegyenlítettnek tűnnek, egészen az utolsó periódusig, a felszabadulás utáni művészet tendenciáinak, sorsának, jelenségeinek és alakítóinak bemutatásáig, amely inkább gyors vonalakkal felrajzolt, befejezetlen vázlat, mint kiérlelt, kidolgozott és hiteles kép. Hiányokat a korábbi korszakoknál is érzékelünk: így a századforduló anyagában nincs jelen megfelelő hangsúllyal a zsánerplasztika (Telcs), amely megtalálná helyét valahol Rudnay és Féneys Adolf képei között; hiányzik Róna néhány gyakran bombasztikus, de mindig penetráns erejű mitológiai zsánerkompozíciója, pedig pompás, sárba ragadt és nehézkes ellenpontja lehetne a Gulácsy-képek elsuhanó álommitológiájának: és fájlalhatjuk Kövesházi Kalmár Elza áthatóan szecessziós mozdulatarabeszkjeinek alig-szerepeltetését. Medgyessy szobrászata magányosan áll a térben és időben, mert nem rajzolták alakja mögé a Medgyessy-követők útját (Boda Gábor, Andrássy Kurta), és mindössze két mű jelzi a római iskola szobrászati stílusát, noha az sokáig és sokakra nézve meghatározó volt. E hiányok azonban könnyen pótolhatók, csupán az utolsó terem az, ahonnan – a megafon zárórát jelző, részvételi hangjára – úgy távozik az ember, hogy legszívesebben mindjárt vissza is szökne, türelmetlenül leskelődve: megkezdődött-e már a befejezés?

Kovalovszky Márta

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

2.) „Gajdán szomszéd," tojástempera, 79×62 cm. 1944. |repr.|

3.) „Népfelkelők toborzása 1848", freskó 2×38 m.
Kossuth Akadémia, 1947. elpusztult. |repr.|

5.) „Juhász", olajtempera, 110×80 cm, 1972. |repr.|

Művészet, 1984. márc. 19-20-21

Kurucz D. István festőművész

– Neve megmelítve a 4. ovmágos pontzíbiennálán

Lárd: Kiralföld

1983. dec. 6.

Szabó István szobrászművész-mél

Kurucz D. István

- Országos képzőművészeti kiállítás
- neve megmelítve

Fejér Megyei Hírlap
1984. márc. 31.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Negyedszer találkoznak új művekkel magyar festők, szobrászok a hatvani portrébiennálén, mely nem egyszerűen seregszemle, hanem fontos tapasztalatcsere – Festészetünk kiemelkedő egyéniségei is megtisztelik a tárlatot: a szentendrei erzményekiet összegező Barcsay Jenő és a vásárhelyi művészet reprezentása, a busójelenetet leleményesen értelmező Kurucz D. István.

Losonczi Miklós: Arcok és sorsok.

Nógrád, 1983. dec. 3.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

A Hatvani Galériában rendezték meg az országos portrébiennálet „Arcok és sorsok" címmel. — Kurucz D. István kettős portjából (Busók) a derűsebb farsangi téma ellenére is hiányzik a jó kedv és az indulat, a festő minden figyelmét az ábrázolás pontosságára fordítja. /említve/.

Mucsi András: Arcok és sorsok.
Hevesi Szemle, 1984. márc. 2-5-old.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Osváth Miklós festő-grafikusművész tagja a Városszépítő Egyesületnek, itt Budapesten. A Magyar Urbanisztikai Társaság székházában közcélra felajánlott 80 festménye bevételéből 150 ezer ft. a Nemzeti Színház építésére utalható át, a többi akvarell ára nyílt alapítvány: célja a települési és környezetkultúra támogatása. Osváth Miklós mondja: „Értesülésem szerint Kurucz D. István kiváló festőművészünk" már érdeklődik iránta és csatlakozási szándékáról is vallott."

(kopré): Osváth Miklós példája.
Hétfői Hírek, 1984. jún. 4.

1021

Kurucz D. István
Munkácsy-díjas festőművész

1984. VII. 21. Kossuth 4.25

Jó reggelt!

- Most egy kultúrális eseményről. Vasárnap nyitják meg a XXIV. nyári tárlatot Szegeden. A kiállitást Forró Tamás ajánlja figyelmünkbe.

r Az utolsó, a XXIII. nyári tárlat, amolyan számvetés, összegzés féle volt. 1982-ben a korábbi évtizedek legsikeresebb dijnyertes alkotói állitották ki müveiket. Tavaly ugyanis a Tisza-parti városban megrendezték az I. festészeti biennálét és ez bizonytalanná tette a nyári tárlatok további sorsát, jövőjét. Nos, azóta eldőlt az, hogy van, lesz folytatás. Holnap délelőtt immár huszonnegyedszer várják tárlatnyitásra a művészet barátait, müpártolókat a szegedi Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai galériájába. Itt tehát egyfajta újrakezdésről, újra éledésről lehet beszélni, ami érződik is az idei nyári tárlat hangulatán. Az előzőekhez képest kevesebb alkotással jelentkezik a száztizenhat kiállitó művész és miközben változatlanul jelen van a törzsgárda, például Kurucz D. István, Koszta Rozália, Patai László vagy Zoltánfi István, sok a fiatal, pályája elején tartó művész is. Közöttük jónéhány igéretes tehetség, izgalmas, érdekes egyéniség. A kétszáz kiállitott festményből, szoborból, érméből, grafikából nehéz kiemelni néhányat, de igazán figyelmet érdemel meg Galambos Tamás, Kéri László vagy Pataki Ferenc vásznai, Rókasi Csaba, Mosznai Ákos grafikái, Szabó Tamás szobrai, Tóth Sándor érmei. Ahogy a kiállitás katalógusa irja az idei nyári tárlaton a legkülönbözőbb izlésü látogatók találnak kedvükre való alkotásokat. A XXIV. nyári tárlat holnaptól szeptember 16.-ig látható a Horváth Mihály utcai galériában.

Az Alföld vonzásában

Kurucz D. István kiállítása

festőművész
Művészet 1985/5/36–37. old

A kiállítás *Kurucz D. István* 70. születésnapja apropóján jött létre. Nem a megélt hét évtized emeli a kiállítót a magyar képzőművészet nagy öregjei közé, hanem a közel fél évszázados alkotói munkásság. Nincs lexikon, melyben ne szerepelne a neve címszóként, de a magyar művészetet tárgyaló szakkönyvekben is (így legutóbb A művészet története Magyarországon című műben) rendre találkozunk egy-egy művének reprodukciójával, legyen az a *Gubások*, az *Aratás* vagy a *Gajdán szomszéd*. Azok közé a magyar képzőművészek közé tartozik, akik a szakmai elismerés mellett a műgyűjtők és a művészetkedvelő közönség tetszését is magukénak mondhatják. Minden bizonnyal élő klasszikus voltának köszönhető, hogy míg a szellemi közösséget – a Vásárhelyi Iskolát –, amelyhez tartozik, az utóbbi években támadások is érték, ő maga, illetőleg munkássága ezekből a nyilakból alig kapott.

A kiállítás Hódmezővásárhelyről érkezett a Műcsarnokba, és tervek szerinti következő állomása Hajdúböszörmény lesz. E három városhoz kötve felvázolható az életpálya születésnapi alkalom kínálta íve. Számára Hódmezővásárhely a szülői házat, a nyomdász apa a szocialista elveket, a Tabán a külváros kis házainak dolgos, földműves-ipari munkás lakóit jelentette, életre szólóan mély, gyermek és ifjúkori élményként. Alkotói egyénisége kibontakozásában a város gazdag népművészete is szerepet kapott. Indokolt tehát, hogy a művészet e komoly színvilágú, mértéktartó díszítésű néhány bútordarabját *Kratochwill Mimi* avatott rendezése elhelyezte a festmények közé. Még közelebb haladva művészetének forrásához, Vásárhelyen kapta *Tornyai János, Endre Béla, Rudnay Gyula* és a nem messze, Lakostanyán dolgozó *Koszta József* műveinek, művészi magatartásának, etikájának egész alkotó útjára meghatározó élményét is.

Budapest a szakmai ismeretek magas szintű elsajátítását, a Képzőművészeti Főiskolát, *Szőnyi István* emberi-művészetpedagógiai varázsát adta. Itteni élménye a Szocialista Művészcsoport, tanársegédi állás Szőnyi mellett, és közösségi munkájához még falat is adott a főváros. (Igaz, ez utóbbit aztán el is vette.) Itt kapott műtermes lakást, nyugodt alkotói légkört és országos elismerést, Munkácsy-, SZOT-díjat, Kiváló Művész kitüntetést. Az alkotói út logikája vitte a Hortobágyra, a „legletisztultabb" Alföldre, és közösségi érosza vállaltatott vele művészeti vezető tisztséget, munkát a Hajdúböszörményi Nemzetközi Művésztelepen.

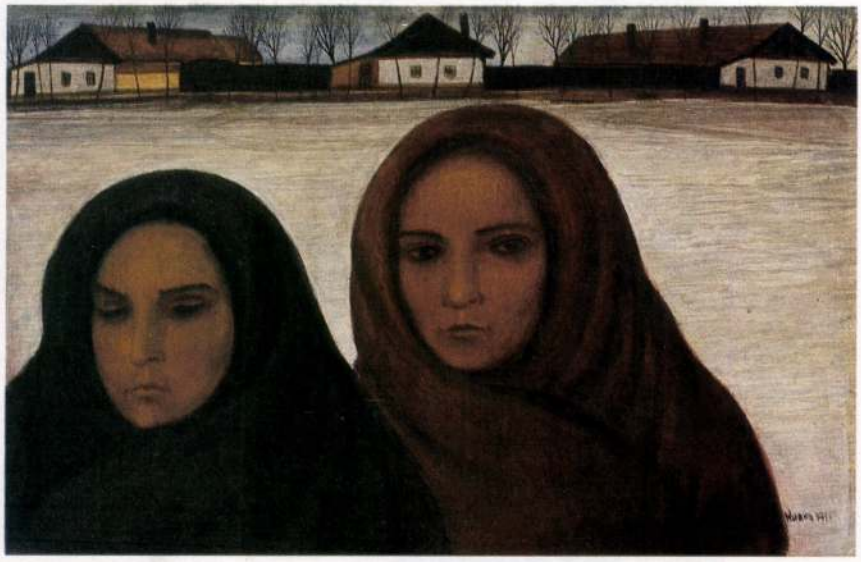

1

Munkásságának gyökereit keresve azonban vissza kell térnünk Vásárhelyhez és az alföldi realisták hagyományához. Végig hű maradt a nagy elődök általa ma is folytathatónak ítélt művészetikai és magatartásbeli értékeihez. Tájszeretete elszakíthatatlan szálakkal köti az Alföldhöz. (Majdnem 40 éve él Budapesten, és nincs egyetlen nagyvárosi képe.)

Kötődése az alföldi festészet hagyományához a realista látás és megjelenítési módon belül individuális. Nem találkozunk nála sem Tornyai epikus hevületével, sem Koszta piros-kék-fehér izzásának drámaiságával. Kiegyensúlyozott, nyugodt alkotói egyénisége a saját festői nyelv kialakítása érdekében messzebbre és időben mélyebbre nyúlt. Az európai művészet történetének több mint fél évezredes távolságában a trecento és quattrocento kedvelt temperatechnikájában lelte meg az egyéniségének megfelelő kifejező eszközt. A gesofestés lágy, visszafogott, lírai színvilága nála határozott formarenddel és pontos rajzossággal ötvöződött egybe.

Nyugodt világlátását és szemlélődő megközelítését jól mutatja, hogy nála a paraszti hétköznapok szereplői, megjelenítettjei nem tevékenykednek, általában nem is mozdulnak, csak állnak, léteznek. Ez a „csak léteznek" azonban Kurucz képalkotásában nagyon is tartalmas. A kútnál a kanta megtelésére váró asszonyok, a piacon álldogáló férfiak és nők vagy a tejeskantákkal az út mentén álldogáló asszonyok életformáról, emberi magatartásról és sorsról nagyon is sokat mondanak. Kurucz alakjainak statikussága évszázados társadalmi szerepet, mindennapos munkát és gondot, jégverést és aszályt elviselő türelmet, kitartást tolmácsol *(Disznóvásár, Kútnál)*. Csoportképeiben jól érvényesül ember és táj kapcsolatának sajátos kuruczi kifejezése is. Érezzük, hogy nem magányos tanya, hanem mezővárosi, falusi utca a művek színhelye, ugyanakkor a házak távlata, a környezet térképezése az Alföld tágasságát, nem látott, de láttatott végtelenjét idézi elénk *(Régi Tükör utca)*.

Központi helyet foglal el munkásságában az alföldi táj. Ezeken általában a föld kap nagyobb hangsúlyt, az foglalja el a képfelület nagyobb részét, kétharmadát, olykor háromnegyed részét is. Az élelmet, életet adó föld részletgazdag és egyben monumentális e művein. Ember és természet korunkban oly időszerű kapcsolatának tág lélegzetű, szinte kozmikus méretű megfogalmazásával találkozunk egy-egy tájképén *(Hajnal a Hortobágyon)*. A minden torzsa, minden tócsa, minden fűszál részletgazdag, műves megmunkálása által önálló, elvont értékeket is hordozó felület jön létre. A művesség összhatása azonban mitikus erejét és az ősi földanyatiszteletet is felidézi *(Fekete föld, Ősz a Hortobá-*

1 Kurucz D. István: Asszonyok, olaj, 46x56 cm, 1971
2 Kurucz D. István: Disznóvásár, olaj, 62x92 cm, 1957
(fotók Dömötör M.)

6

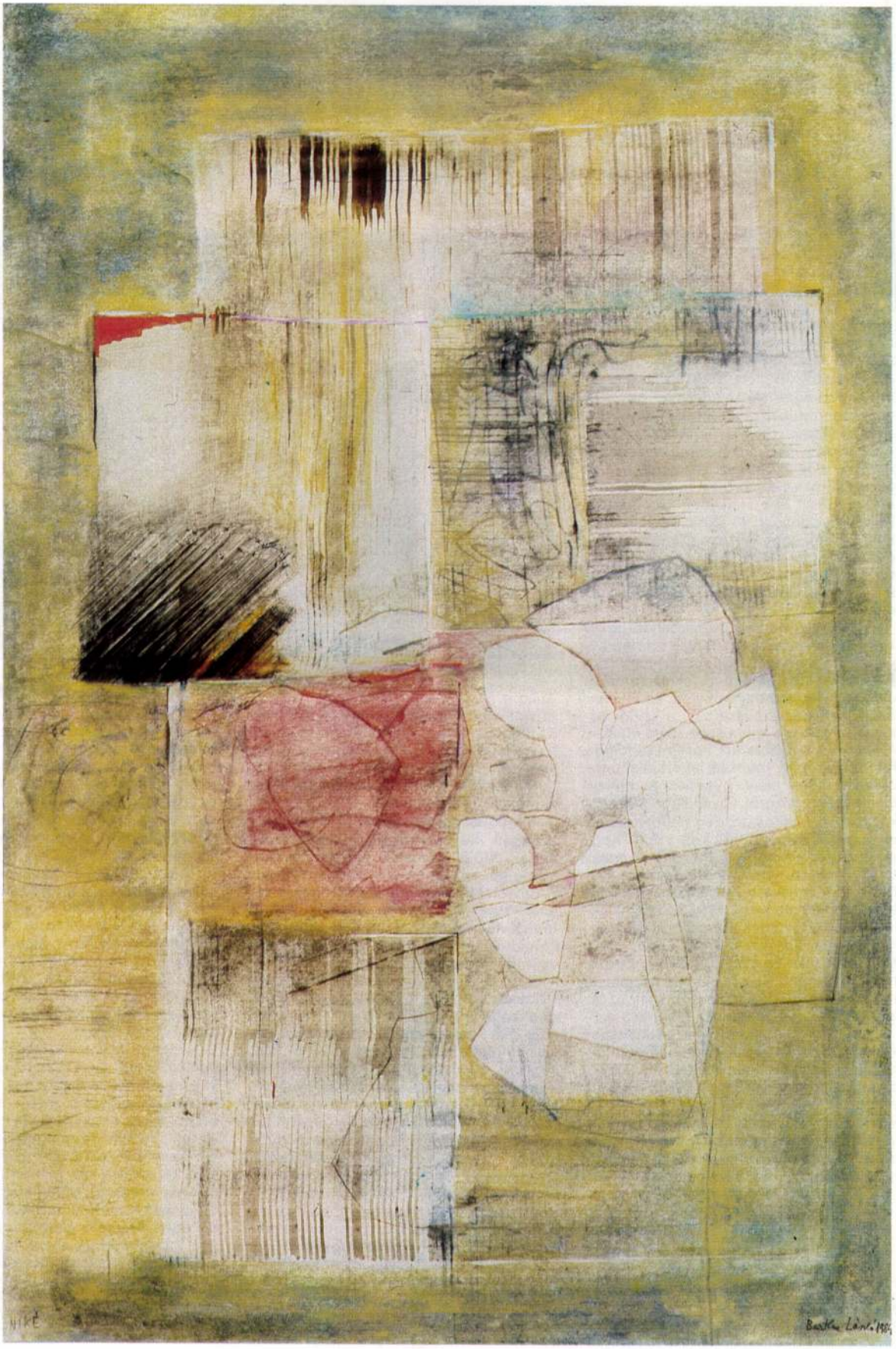

gyon). A föld formai gazdagságával szemben, szinte ellenpontozásként, az ég mindig egyetlen szín árnyalati finomságában, változatosságában jelenik meg. Soha egyetlen felhő sem zavarja a végtelen földre boruló, végtelen eget. Ez a két sávra redukált tájélmény indította arra *Perneczky Gézát*, hogy absztrakt művekként értékelje Kurucz alföldi tájait (*Alföldi táj*, Hajnal a Hortobágyon).

Azonban nem mindig ennyire „elvonttá" summázottak alföldi tájai. Olykor a messze horizonton áll egy-egy tanya, s körülötte őrt álló fák *(Fás tanya)*. Külön kell szólni Kurucz D. István fáiról. Ellentétben a többi képi elem föld, ház valós megoldásával, ezek az ágszövevények így nemlétezők, a rajzi mozgalmasság és dekorativitás érdekében, „annak égi másaként" átírtak. Ezekkel a sajátosságokkal sikerült Kurucz D. Istvánnak az elődök által oly sok műben már megalkotott Alföld-képhez újat adnia.

Bár Kurucz D. István a Képzőművészeti Főiskola freskó szakán végzett, és mindig foglalkoztatta a közösségi feladat, egyáltalán nem halmozták el ilyen megbízásokkal. Pápa és Salgótarján a két hely, ahol muráliái megtalálhatók. A magyar történelem azonban máig foglalkoztatja. E gondolatkörben született az a javaslata, hogy az inkább spektákulum, mint esztétikum *Feszty*-körkép mellett Pusztaszeren a magyar történelem folyamatossága is kapjon helyet, mai festői megfogalmazásban. E javaslatának sorsától függetlenül foglalkozott történelmünk eseményeivel. Ebből egy részletet, tanulmányt, *48 eszméi* címmel ki is állított. Történelmi festészetünk patetikus hangvételétől elhatárolva magát, az egyszerűségre, a mindennapiságra, a nagy lángolás helyett a milliók cselekvésére helyezte a hangsúlyt.

Egy kamaratárlat, ez esetben 23 mű természetesen nem vállalkozhat egy szinte fél évszázados alkotói pálya teljességének bemutatására. Az adott, nem bő keret ellenére mégis jó keresztmetszetet kaphattunk Kurucz D. István munkásságáról a Műcsarnok kamaratermében. Egyetlen terület, amely hiányérzetet kelthet: Kurucz D. Istvánnak a mezőgazdaság új arca, új jelenségei iránti érzékenységének dokumentálása. Az új aratást és a fóliakertészetet megjelenítő műveire gondolok. Az első gondolatkörben sikerült neki a kombájnokat termelőeszközökből képépítő elemmé transzponálnia. Az Alföld új, fóliás világával még csak most ismerkedik ugyan, de a legújabb iránti érzékenységét ez is jól példázza.

Nemrég, éppen a Művészet hasábjain élénk vita folyt arról, hogy lehetséges-e, szabad-e különböző művészeti törekvések minőségét együtt, egymás mellett értékelni. Úgy gondolom, hogy egy-egy új jelenség iránti elfogultság és esetleg más megoldás iránti közöny egy-egy kritikus részéről még elnézhető, megengedhető. A művészettörténetnek azonban elemi kötelessége a kor teljes képének, éppen a különböző törekvések tükrében való értékelése, be- és felmutatása. Korunk, a XX. század nagyon gazdag tárházát adta eddig is az eltérő törekvések művészettörténetileg már hitelesített minőségének, értékeinek. Úgy gondolom, elég arra utalni, hogy *Pollock* és *Rockwell Kent, Rhotko* és *Ben Shan* – vagy csak Európában körülnézve – *Mondrian* és *Chagall, Arp* és *Maillol*, azután még közelebb hozzánk, *Zoltán Kemény* és *Ferenczy Béni* kortársakként alkottak.

Kurucz D. Istvánnak, mint a realista törekvések jelentős képviselőjének, mai sokszínű képzőművészeti életünkben, mint erről a kiállítás is meggyőzött, szilárd és időtálló helye van.

Dömötör János

2

Mai mesék

Orosz János kiállítása az Ernst Múzeumban

A teljesítményben megmutatkozó erő az élet minden területén tiszteletet vált ki az emberekből: munka, sport stb. Az az erő, amellyel *Orosz János*nak az Ernst Múzeumban rendezett kiállításán a kiállított műveket szemlélve találkoztunk, nemcsak a teljesítményben megmutatkozó, hanem a festői magatartást kinyilvánító erő is. *Mai mesék* a most kiállított képegyüttesének a megnevezése. Magyarországon 1985-ben ilyen irodalmiasságra utaló címmel illetni egy képzőművészeti kiállítást, ünneprontás lehet azokban a képzőművész szakmai körökben, ahol még mindig nem fejezték be a kép és a szó szétválasztásának, a nagy győzelemnek az ünnepét. Orosz János azonban már megszokta, hogy minden kiállításának címet is ad, így jelzi képei közlendőinek lényegét. Csak az első két kiállításának (Ernst Múzeum, 1963; Hódmezővásárhely, 1964) nem volt külön címe. De 1965-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetében: *Megégett emberek;* 1968-ban a székesfehérvári István király Múzeumban: *Nap–homok–tenger;* 1974-ben a Fészek Klubban: *Kondor Béla emlékére;* a Csók Galériában *Agyagképek;* 1976-ban a Magyar Nemzeti Galériában: *Egy ember keresése;* 1979-ben a Műcsarnokban: *Nagy László földi vonulása,* és e mostani kiállításának fő mondanivalójáról is már a címével tájékoztat. E kiállításcímek akár verseskötetek címeiként is szolgálhatnának. S talán éppen azért, hogy az irodalmi párhuzam még nyilvánvalóbb legyen, kiállításai főcímei mellett még alcímeket is alkalmaz azonos tematikájú képeinek megnevezésére, úgy csoportosítja műveit, mint ahogyan a költők is teszik: köteteikben egy csokorba szedik egymáshoz kapcsolódó verseiket. Orosz Jánosnak e mostani, Mai mesék című kiállításán: *Éljen a háború* és *Új középkor* belsőcímekkel találkozunk. Mindebből kitetszik, hogy mennyire fontos ennek a festőnknek, hogy pontosan tájékoztassa közönségét képei tárgyáról, mert hiszen műveiben mindig közöl, üzen valamit, mint most is mai meséket, s a mesék mindig szólnak valamiről. S ő nem

1

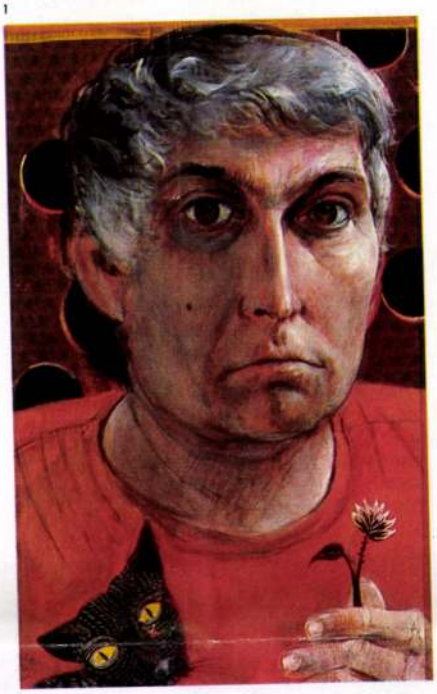

restelli az írott szót. Esetében tehát feladatuk van a címeknek, ugyanis ő nem a szakértőket tekinti igazi közönségének. Nem a szakértők figyelmére érdemes formai specifikumokat termel. Megmaradt

2

abban a művészetszemléletben és gyakorlatban, amely a társadalmi közérzet átélésével az emberiség sorsának alakításához vél hozzászólni a művekkel, mint most is például, amikor az értelmes emberi rend hiányáról műveiben mesél. Ez a mesélés a képi megfogalmazásban aztán drámai effektusokkal zsúfolódik, hiszen az igazság kimondására vállalkozó festő rendóhajtása mellett az emberi kudarc és a mégis bizakodó művészi-emberi biztatása is helyet kap a képen. Az Éljen a háború-sorozat torz arcú szereplőinek ismerős szörnyű vonásai mai valóságunkban is létezőek, megszüntethetetlen atavizmusként merülnek fel, mégis létezőkként, mint az emberi lét örök jelenvalói.

E képek mesélik: a háborút éljenzők értelmes emberi harcra, nemes küzdelemre képtelenek, mégpedig az értelem, az egészség, az épség hiánya miatt. Ám riasztó, sötét, tétlen erők feszülnek bennük, amelyek akcióra várnak, valamely akármilyen parancsra, amely féket nyit. A sisakos, fehér galléros, nyakkendős férfi, s a vörös inges, kitüntetést viselő kopasz fiú, bárki szavára bárki ellen kész a támadásra. Az évezredek során beléjük kövesült harctudat nem érzékeli az emberi lét formáltabb igazságait. Érezzük, létező valóságok ők is, mint az új középkor sorozathoz tartozó képek főszereplői a bábuk, a kínzók, akik hivatalukból érzéketlenek az általuk kínzottak testi és lelki fájdalmaival szemben. Mindezeket továbbgondolva ismét sötét képek vetülnek elénk. A durvasággá szarusodó közönyt mások szenvedései iránt a fixa ideák elhatalmasodása erősíti. Korunk veszélyes fixa ideája a szakosított társadalom eszméje, olyan társadalomképet formál, amely feladta az eltörött egész újraformálásának gondját. Specializálja a társadalmi feladatokat, amiket specializált szakemberek oldanak meg. Ebben a társadalmi formációban – mert a szakemberek jobban tudják – megszűnik az a lehetőség, hogy a társadalom önmagát érzékelje és spontán reagálásával önmaga meg is szüntesse a saját testében keletkező zavarokat. Nincsen szükség tehát a továbbiakban a spontán társadalmi mozgalmakra, s a művészeteknek a társadalom zavarait jelző érzékenységére. Ki-ki a maga mesterségét folytassa, ne törődjön senki a társadalom egészével. A képzőművészeknek is adódik szakterület ebben a társadalmi képletben: foglalkozzanak a vizualitás specifikumaival. S hogy aztán a szakember önérdekét felismerve mennyire igyekszik, hogy a szakmáját még szakmaibbá, a maga szerepét pótolhatatlan létfontosságúnak tüntesse fel, arra éppen a modern képző-

1 Orosz János: Önarckép,
papír, akril, kollázs, 55,5x35,5 cm, 1983
2 Orosz János: Apám,
olaj, vászon, 70x50 cm, 1984
3 Orosz János: Vízicirkusz,
olaj, farost, 45x61,5 cm, 1983
4 Orosz János: Lemondás,
falemez, faragás, akril, 70x100 cm, 1983

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

A művész 90. éves szülésnapja alkalmából kiállítása nyílik a Műcsarnokban, febr. 3.-ig látható.

Műcsarnok és Kamaratemes.

1985 febr.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Jellegzetesen „magyar" tájnak az Alföld számít, máig ható érvénnyel – ezt a negyedik orsz. biennálén Kurucz D. István, Bod László, Csirszár Elek képei mutatják.

Heveri Szemle,
1981. 1., 6-ld.

Cifka Péter: A negyedik hatvani tájképbiennáléról.

Vurucz D. István, Munkácsy-díjas

festőművész

az országosan is ismertté vált alkotóegyénizégeknek – mint a művész is, – közös a torekvesük: az alföld új világképének érzékeltetése.

Hevesi Szemle

„Irodalom Művészet"

1981. 1., 5-old. Szelesi Zoltán: Meágyessy és az alföldi művészet.

Kurucz D. István

festő

KURUCZ D. ISTVÁN festőművész kiállítása nyílt meg tegnap Hódmezővásárhelyen. A Kossuth-díjas kiváló művész tárlatán az utóbbi évek terméséből válogatott 25 temperaképét mutatja be.

Népszabadság, 1988. okt. 8.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

A XXIV. Szegedi Nyári Tárlaton látható Kurucz D. István temperája, az „Este a pusztán" c., messzivől vall mesterévől. (említve).

Kenessei András: XXIV. Szegedi Nyári Tárlat, Magyar Hírlap, 1984. aug. 31., 6-old.

Kurucz D. István
festő

Kiállítása Bonyhádon.

Dunatáj, IX. 1986. 4. n.

KURUCZ D. ISTVÁN

kiállitva: Szekszárd, Müvészetek Háza, Mai magyar müvészet c. kiáll. Dunatáj, 1987.2.sz. 80.p.

Kurucz P. István: Deres téli táj

1984.VIII.30.Potőfi 8.30.

Napközben

- Maradjunk még a vendéglátásnál, és ellátogatunk a Hortobágyra, pontosabban a hortobágyi fogadóba. Két okból teszszük ezt, egyrészt azért, mert ez egy olyan szerződéses üzlet, amely az elsők között valósult meg, mint ahogy Debrecen és környékén jött létre az első szerződéses vendéglátó üzletek, másrészt azért látogattunk ide, mert igen érdekes kezdeményezéssel találkoztunk. Ugyanis ebben a fogadóban télen, mindig két hétre 10 képzőművész helyet kap, tíz festő, akik itt alkothatnak, egy valóságos alkotótábor alakult itt ki.

- Ez az étterem rész ugye?

- Igen.

- Körben a falon képek vannak felakasztva, sőt állványokon is valóságos kiállitás van a maga fogadójában, most már igy mondom, hogy Papp Gyuláné fogadójában, hiszen két évo szerződésben van.

- Igen.

- Ezek a képek itt készültek?

- Ezek a képek a Hortobágyon készültek a művész telepen, és a kiállitást azért csináltuk, hogy lássák az idelátogató vendégek, hogy tulajdonképpen milyenkomoly munka folyik itt fent a fogadóban.

- Itt egy kép velünk szemben rögtön, jól látom? Kurucz D. István, ugye?

- Igen.

- Ő is állandó vendégük?

- Igen.

- Telente?

- Igen. Minden télen itt van.

- Hány szoba van?

- Tiz szoba.

- Ez már a csendesebb része a fogadónak!

- Igen.

- Ime az alkotóhelyek telente, két három ágyas szobájuk van.

- Igen, ezek nagyon tágasak, világosak, tehát alkalmasak arra, hogy ezt a pár hetet kényelmesen, nyugodtan eltöltsék, nagyon jó megvilágitásu a hely, hát természetesen egy picikét átrendezzük.

- A megyei vendéglátóipari vállalat 1975-ben saját kezdeményezésére hozta létre a téli hortobágyi müvésztelepet, ugyhogy a fogadóban telente 10 képzőművész kap helyet, és itt dolgoznak, és ennek azt hiszem az a leglényegesebb vonása, hogy egyféle mecénás szerepet vállal,mert a vállalat maga is várásol az itt készülő képek közül, habár két éve ön már szerződésbe vette az üzletet, ez egy uj magán vállalkozás, miért folytatta tovább ezt a hagyományt? Megéri ez?

- Hát ezt a hagyományt mi nem akartuk megszakitani, megtörni, mi vállaltuk azt, hogy továbbra is folytatjuk, és fogadjuk a vendégeket, mert megszerettük őket, ezeket a festőművészeket, bizonyos mértékig barátunkká váltak, és nagyon kedvesek hozzánk, nagyon szeretnek minket, és szemmel láthatóan nagyon jól érzik magukat.

- Tul a képzőművésztelepen, mint üzlet is érdekes, vagy ugy vette át az üzletet, hogy a teljes személyzetet megtartotta?

- Igen.

- Mindig az volt a vendéglátóiparban a jellemző, hogy tulságosan nagy létszámmal tartották fenn az éttermeket, és általában, amikor szerződésbe kerültek, csökkentették a létszámot.

Tiz éve dolgozunk itt együtt már több, mint tiz éve, ehhez hozzátartozik, hogy tulajdonképpen gebinesek voltunk régebben, na most hát az ember ebbe belerázódik már, tudja hogy hogy kell egy ilyen üzletet vezetni és hogy kell gazdaságosan irányitani, és hát ez igy maradt.

- Augusztus közepén beszélgetünk ninos gondja, mert gondolom hatalmas a forgalom, mint minden évben, de gondolom ősz, tél, amikor a művésztelepen kivül nagyobb forgalomra nemnagyon számithatnak, akkor gazdaságos fenntartani?

- Igen, mert tuladjonképpen nagyon sok vendégünk van, nagyon sokan ismernek bennünket, visszajáró vendégek, azonkivül az állami gazdaságnak a dolgozói, előfizetéses étkezéssel foglalkozunk, ami megint ...

- Mondott egy ilyen varázs számot, amit még azóta sem nagyon emésztettem meg, hogy 16,50.-Ft egy előfizetéses ebéd.

- Igen.

- Miért éri meg ennyire olcsón adni ezt az ebédet 16,50-ért?

- Pont azért, mert nagyon sokan járnak ide.

- Ja hogy ne menjenek el?

- Igen, sürü garas.

- Hogy?

- Sürü garas, igy megismerik az ételünket, tudják nagyon jól, hogy aránylag jól főzünk, elfogadható, megéri.

hozza az *Időt*, a tisztességet. Lírai emelkedettség és drámai erő együtt van Holl szerepformálásában. *Csíkos Sándor* remek színészi kondícióban van (vigyázat, azért ne túl sok felelősséget; Holl István is megszenvedte Pécsett!). István királya: zengő dikcióban is személyes politikai kétségekkel élő *ember*. *Szigeti András* Vászolya, akár kendő nélkül is bejöhet; fehér kötés nélkül is sorsára irányítja figyelmünket. *Bárány Frigyes* a távolról jött, s hiábavalóságára döbbent Püspök szerepében méltóságot és karaktert adott. Említettük már, hogy dramaturgiailag, színpadilag milyen kényes a Csete—Pető fia jelenet; *Vitai András* és *Rudas István* zavartalanul, bravúrosan megoldja. Az írott szöveg alapján nem képzeljük ennyire életerősnek Gizellát; *Szabó Tünde* fiasiratóját mégis szépen, bensőségesen oldja meg.

A Segítsd a királyt! a nyíregyházi színház édes szülötte, gyermeke. Amelyet érdemes repertoáron tartani, közben csiszolni, a játékidőt rövidítendő. Egy-két suta pillanatot módosítani. (A gyilkossági kísérletekre gondolunk például, amelyek, tudjuk, szerepelnek a legendákban is, ám színpadi megoldásban romantikusnak tetszik.) Jelentős dráma Ratkó József munkája. Ezt az előadást szeresse, őrizze és tartsa életben a nyíregyházi színház. S ha nem tekintenénk arra, hogy az Oszlopos Simeon, az Ördögök, a Bátori advent és más művek előadásával máris mértéket teremtett magának az ország színházi életében, akkor is elmondhatnánk, hogy Ratkó József darabjáért is *érdemes volt színházat alapítani Nyíregyházán*.

Ratkó József műve több önmagánál. Nemcsak a drámát, drámánkat mutatja föl. A lehetséges, a virtuális is ott lebeg a mű felett. Vezetőjét és az ő népét hiányaiban, gyöngeségeiben, *lehetetlenségben* is föl nem adhatónak véli. Mert az egység áhítása mindennél fontosabb. Tudatosítja itthoni és messzire való maradékainkkal, hogy „nagy szükségünkben vagyunk összekötve".

ABLONCZY LÁSZLÓ

Művek közelről

Kurucz D. István: Tanácsköztársaság című falképéről

A tanyák, rónasági messzeségek, csikósok, juhászok, alföldi vásárosok, kombájnosok, rizsaratók, vásárhelyi házsorok festőjeként ismert Kurucz D. István műveiben nem nehéz fölfedezni a falképek megalkotására hivatott művészt. Sok alkalma tehetsége kamatoztatására ilyen téren nem adódott. A Magyar Népköztársaság érdemes és kiváló művészének, aki korábban a Munkácsy- és SZOT-díjat és a Tornyai-emlékérmet is elnyerte, hetvenéves korára csupán három falképe látható. Készülni is csupán eggyel több készült. A Kos-

vivőerejét. Emberek-érvek csatájában is erős és feszes ez a dráma. Amelynek történeti ideje is emberi és vezetői sorskérdést, sorskérdéseket exponál: Imre herceg halálának pillanata a váltóidő. Amikor is a *jövő válik kérdésessé*. Ki kövesse Istvánt? Személyes fájdalom, uralkodói aggodalom az, ami István lelkét hasítja; körötte pedig háborgó indulatok. A királynő ellen, aki idegen vér. De hát nem Istvánt hangoztatta-e intelemként: előny a többféleség! Uralkodói parancs az igricek ellen — s íme Pető fiának, a csángó magyarnak nyelvét kiszakították István parancsára, úgy járja „szülötte földjét" s botokon őrzi a verset, a közösség emlékezetét. Megrendítő jelenet, s már a megvalósítással kapcsolatban itt jelezzük, a rendező kitűnően megoldotta ezt a kényes színpadi vallomást. Erre a jelenetre utalva még: nemcsak az összetartozásról szól Ratkó eddig színpadon még nem tapasztalt jajdulással, de a költészet sorskérdése is benne feszül a néma vallomásban. Ratkó a versben bujdosó keserű jelenidejűségéről is drámai jelentéssel szolgál. S tragikus pillanat Zeréndé is; aki a törvény végrehajtója: nyelvét vette a csángó igricnek.

De más pazar drámai kapcsolatokat említhetünk: az Öreg és a Főpap, az Öreg és István, István és a Főpap hit, hagyomány, folytonosság, jövő kérdéséről élesen fogalmazott dikcióit. És mennyi sors elevenszik meg Ratkó színpadán! Gondoljunk Sebőre, akit az „ölök vagy ölődöm"? — kérdése feszít. Említhetjük Decse és Csete alakját, vitájuk, majd elbukásuk igazi emberi-politikai sorsokat mutat. S ezt azért is említjük nyomatékkal, mert történelmi darabok gyakori hibája, hiánya, hogy epizódalakok inkább arctalan, hangulati és térbetöltő megbízatással szerepelnek. Ratkó Józsefnek sikerült erős arcokat is formálni. Akik árnyalják, mélyítik a drámaírói gondolatot.

S a korábban említett drámák István—Vászoly-konfliktusa Ratkónál nem mutatkozik leegyszerűsítve. Hősét és korát bonyolultabban látja szerzőnk, mint két hit ütköztetését. Vászoly méltó lehetne a trónra, de áldozattá lett, s már megvakítva nem vállalhatja az uralkodást. Már csak azért se, mert mások tanácsára szorulna.

Hogy milyen sok hangon szól ez a dráma, azt Gizella alakja is példázza; a drámán belül külön monodráma az a lírai megrendültség, ahogyan a királynő fiacskáját siratja. Sok, s bizonyára a műhöz méltóbb elemzést olvashatunk még Ratkó József drámájáról, mi most hadd folytassuk a színház iránti dicsérettel. E rövid életű színháznak is immár megújuló korszakát regisztrálhatjuk *Lénér Péter* igazgató munkájában. S ebben a törekvésben is jelentős tett a Segítsd a királyt! színpadra vitele. *Nagy András László* rendezésében. (Figyelmes és kivételes ez a bemutató még úgy is, hogy a művet a színház az Életünk könyvekként kezünkbe adja.) *Szlávik István* játékteret tervezett, hátul, középen egy szétnyíló bőrlepel mögül égő gyertyákkal egy kápolna tűnik elő — látványnak is felemelő! Elöl a koporsó; szép rendezői gondolat, hogy az Öreg is erre helyezi magát, amikor örök álomra szenderül. Nagy András László finoman mozgatja színészeit, olykor persze gondban van, amikor jó időn át egy-egy szereplőnek érve és szava nincs. Ott statikus a jelenet. Egyik-másik pillanatban több bátorságra is biztatjuk; mintha az ő félszegségét is éreztük volna az indító képben, amikor az Öreg és a gyermek Imre a természetben együtt vannak. (Zárójelben: a fúvókán áradó füstmegoldás a színház technikai állapotát nemigen dicséri. Utóbb, úgy hírlik, ez a kép elmaradt az előadásból.)

Pontos és világosan vezetett rendezői munka; s vissza-visszatérve a nyíregyházi színházba, most tűnik föl, *mennyit erősödött a társulat!* Öröm látni *Holl Istvánt*, aki nehéz évek után remélhetően új színészi korszakát kezdi az Öreg szerepével. Holl valóban rejtezik a szerepben és a szövegben; elmerülve

suth Akadémia frízszerű kompozícióját azonban a megfestése (1947) után pár évvel — 1952-ben, formalistának bélyegezve — leverték.

Hódmezővásárhelyen, szülővárosában egy iskolában, Salgótarjánban a fegyveres erők klubjában, Pápán az MSZMP-székházban található egy-egy falképe a vásárhelyi iskola ma legtekintélyesebb mesterének, a mai magyar festészet mértékadó művészének. A pápai középület-kompozíciójának bemutatását találja az olvasó az alábbi sorokban és a mellékelt reprodukciókon, melyek a színek beszédes játékát nélkülözik ugyan, de a formák sodró áradásáról tájékoztatnak.

A falképet 1965 nyarán festette Kurucz D. István a pár évvel előbb épült pártszékház tanácstermének bejárati falára, mely 12 méter hosszú és négy méter magas. Négyszárnyas ajtó bontja meg a falsíkot, ami a terv elkészítése során komoly kompozíciós gondot okozott. A terem átellenes, az ülésrendet tekintve központi falára is falkép került, Szentiványi Lajos munkája — Kuruczéval párhuzamosan készült. Azt a falat nem bontja meg nyílás.

Világítását két oldalról kapja a terem. A lapos tetejű, a hatvanas évek elejének kis fantáziájú modernségét magán viselő helyiséget ugyanis betonpillérek tartják, ezek keskeny közeiben helyezkednek el az ablakok. A sűrűn ismétlődő pillérek ritmusa és a mennyezet világítótesteket rejtő és egyben hangvetőül is szolgáló bordázata valamelyes élénkséggel ellensúlyozza a terem építészeti egyhangúságát.

A falképhez való viszonyát tekintve, de ha falkép nem lenne benne, akkor attól függetlenül is, nem eszmehordozó ez az építészeti keret, sem a terem, sem az egész épület. Legalábbis nem ismert, nem nyilvánvaló az az eszme, amit szegényes funkcionalizmusa megtestesít. Kopár szerkezete nem szintézis sugallója, inkább valami kisszerűségé. Formájától akár raktár vagy bármi más célt szolgáló helyiség is lehetne, nem képzelünk bele semmit, valamely idea, gondolatvilág sugallójának sehogy sem nevezhetem, pedig a helytől, azaz szerepét tekintve ezt joggal elvárhatnám. Hogy nem csupán a fékevesztett képzelet játékának áldozata vagyok igényemmel, arra az ókortól máig rengeteg építészeti remekművet állíthatunk a meggyőző bizonyítékok sorába. A pápai pártháztól sem kell messzire menni példáért: a Fő tér közepén áll Fellner Jakab templomépülete, mely a copf stílus jegyében a barokk ellenreformációnak a 18. század végére magabiztossá és higgadttá váló eszmevilágát architektúrájával ugyanúgy sugallja, mint szobraival, berendezéseivel és lapos kupoláiban Anton Franz Maulbertsch freskóival.

Amit a Nagytemplomban a képző- és iparművészet összessége hozott létre az építészet vezető szólamával, ahhoz hasonló hatásnak a megteremtése a szóban forgó pártszékházi ülésteremben a két falképre hárult. Fölmérte ezt a környezetet és látta feladatát mindkét festő a megbízást követően és az adottságok figyelembevételével komponálták meg műveiket. Ezek egymástól ugyan nagyon elütnek, a helyiség hatását azonban összehangzóan határozzák meg. Kurucz D. István feladata a Magyar Tanácsköztársaság emlékének fölidézése, eseményeinek és főként szellemiségének megjelenítése volt. A másik falra a két világháború közti munkásmozgalmat és a felszabadult ország életét kellett képpé formálnia Szentiványi Lajosnak. A megbízók részletesen tájékoztatták a művészeket a munkásmozgalom helyi eseményeiről, melyek közül műveiken mindketten többet meg is jelenítettek.

Kurucz D. István nem először fogott tizenkilences témájú kép festéséhez, az ötvenes évek végén készített már két hasonló motívumú kompozíciót. A Barátkozás a fronton 1917-ben című festményén a behavazott lövészárokban egy-

mást baráti szóval fölvilágosító magyar és orosz katonákat, a Jelentkezés a Vörös Hadseregbe címűn pedig az új rendért harcot vállalókat örökítette meg. E két táblaképet kisebb méretű falkép követte: a Tanácsköztársaság hadseregének nagy páncélos csatáját festette meg a salgótarjáni honvédségi klub számára. Ilyen előzmények után kapott megbízást a pápai secco megfestésére.

Tekintélyes szerepe lehetett a feladat elvállalásában és megoldásában a festő emlékeinek, személyes élményeinek is. Kurucz életrajzából tudom, hogy a forradalmi eszmékkel még gyermekként és családi körben ismerkedett meg. Apja 1919-ben egyik tevékeny részese volt a hódmezővásárhelyi társadalomformáló eseményeknek, katonája a Vörös Hadseregnek, ténykedése megtorlásának következtében évekig volt börtönben a fehérterror idején. A gyermekkor sokszor keserves élményei, tapasztalatai és a megismert haladó eszmék vitték a Budapestre került festőnövendék Kurucz D. Istvánt a harmincas években a harcot szervezetten viselő Szocialista Képzőművészek Csoportja tagjai közé. 1919-es témájú képeiben így a sok egyéni tapasztalattal gyarapodott kommunista művész szólal meg.

Az említett két mű témája fontos része a pápai falképnek is, egybeszőve a proletárdiktatúra helyi eseményeinek néhány motívumával, szemléletesen állítja elénk a munkáshatalom 133 napos fennállásának legfőbb mozzanatait.

A két sorba rendezett kompozíció jobbról fenn az orosz—magyar ismerkedést, barátkozást megjelenítő ötös csoporttal indul. A félalakos figurák együttesét a két szélső alak által tartott transzparens vízszintes és függőleges egyenesekből képzett alakzata teszi zárttá, melyen a VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK! fölirat olvasható. Alatta — mintegy példázva a fölszólító jelmondatot — négy orosz katona társalog egy magyar huszárral. Alakjaikat különös gonddal formálta meg a festő. A rendkívül karakteresen ábrázolt magyar, és a tipikusan orosz-kozák arcokon józanság és felelősség tükröződik. A táblaképhez mérten szűkszavúbb, áttekinthetőbb ábrázolása a történelmi tényként számon tartott harctéri eseményeknek ez a képrészlet, kifejező erejét tekintve is súlyosabb és meggyőzőbb. A sok hamis felhangú ábrázolástól, melyek ebben a témakörben készültek, Kurucz munkáját a megformálás komolysága és nemes egyszerűsége is elválasztja.

A fölső sáv középső részén nagyobb csoport hallgatja Nyisztor Györgyöt. Ez a rész a tanácskormány földművelésügyi népbiztosának pápai beszédét idézi. A szónok póztalanul áll, alakját a mögéje festett piros drapéria emeli ki. Nem is szónoklás, hanem afféle kevés szóból értés látszik rajta és hallgatóságán. Tömeg veszi körül Nyisztort, de az emberek mindegyike egyéniség. Kézenfekvő lenne azt mondanunk, hogy a festő képeiről ismerős mindahányuk, nem tett mást a művész, mint átültette őket a falképre. A nagy kompozíció együttesében azonban másabb a megjelenésük, mint a táblaképeken magánosan vagy néhányadmagukkal: összességük hat ránk elsősorban. Ugyanakkor nem veszik el egyéniségük sem. Az 1919-es Pápa várost, melynek tekintélyes számú iparos és paraszt lakossága és két nagy gyárában számottevő munkássága volt már a századelőn, híven idézi elénk ez a csoport. Jellegzetes arcok tűnnek föl közöttük, akiket e sorok írója, a született pápai is kétely nélkül fogad el öregapja nemzedékéből való alsó- vagy fölsővárosi polgárnak, holott tudja, hogy legtöbbjük modelljét a festő az Alföldön találta. Egyénenként nyugodtak, némelyikük szinte magábafordulóan elgondolkodó és hallgatag. Az erő az együttesükben van, az eszmét képviselő szónok és a fölvilágosításra váró, meggyőzendő tömeg párosának feszültségében.

A hallgatóságból férfialakok válnak ki és mennek — a falkép teljes bal

oldalát elfoglaló-kitöltő — vöröskatonák felé. Az újonnan fegyvert fogók a már rendezett sorokban harcolókkal egyesülnek. Az egymás mellett térdelő, álló lövészek, géppuskások, gránátosok minden irányba figyelő és fegyvert szegező alakjai tömör megfogalmazásban jelenítik meg az annak idején a proletárdiktatúrára minden oldalról támadó ellenséggel szembeszálló vörösök hősiességét. A háttérben föl-föltűnő, fegyverbe hívó egykorú plakátok adnak hangsúlyt és egyben korhű karaktert az ábrázolt eseményeknek.

A kompozíciónak ez a része a legmozgalmasabb, az események sodra itt forgataggá válik. A falkép tudatosítja bennünk: ezen a helyen az új eszme győzelme vagy bukása dől el. Formailag is legösszetettebb ez a szakasz, mivel az események és a kompozíció két rétege itt kötődik össze. A harcolók csoportja az egész falképen végigvonuló — elválasztó és egybekapcsoló szerepű — festett falon inneniek brigádjával egyesül. A figurák meghajló alakját a köpenyek redővetésének ívei visszhangozzák, ellenpontjaikat a fegyverek kiszámítottan elhelyezett egyeneseiben találjuk meg.

Az alsó képmezőt a bejárati ajtó osztja két részre. A jobb oldali mezőben már a Tanácsköztársaság bukását és a győztesek bosszúját jelenítette meg a művész. Az ajtó fölötti összeszűkült felületre benyúló szuronyos puskák már a munkáshatalmat leverő antantkatonák fegyverei. Fedezetükben a fehérterror bontakozik ki: csendőrök, katonatisztek ütlegelik a Pápáról elhurcolt és Devecserben kivégzett kommunistákat. Ez a szakasz formailag ugyanolyan összetett, mint a falkép bal oldala, lélektani tekintetben pedig bonyolultabb. Nyisztor György pápai szereplése az egyik, a Devecserben megöltek (huszonhárman voltak...) elhurcolása pedig a másik helyi kötődése a kompozíciónak. A mártírok néhányát — a megrendelők kifejezett kívánságára — portrészerűen jelenítette meg a művész, így a puskájával lesújtó csendőr előtt haladó Kerekes testvéreket, akik apjukkal együtt hullottak a devecseri Meggyes-erdő tömegsírjába.

A sorsukat öntudatosan viselő mártírokat a falkép jobb szélén egy kisebb csoport nézi részvéttel, suta mozdulatokkal adva jelét tiltakozásuknak. Tiltakoznak, szolidaritásuknak adnak kifejezést, vagy épp ellenkezőleg: az áldozatokra támadnak ezek a munkás- és parasztemberek? — ez a kérdés a falkép elkészülte óta föl-fölbukkan a szekkó értelmezőinek gondolatai között. A helyi események között volt példa mindkét magatartásra. E sorok írója számára, aki a terveket és a kartont is látva lépésenként nyomon követte a falkép kialakulását, sosem volt kétséges a kompozíciót záró csoport szerepe: a részvéttel viseltető munkástársakat látja az emberségüknek gyámoltalanságukban is kifejezést adó emberekben.

Az ábrázolás tematikájának áttekintése után vizsgáljuk meg a mű festői értékeit, formai megoldásait.

A kompozíció követi az eseményeket. A fölső sáv időben távolabbi történéseit valamivel kisebb figurák jelenítik meg, mint amekkorák a falkép alsó részén szerepelnek. A léptékváltás fontos eszköze a hatás fokozásának: az időben előbbieket térben is távolabbinak tünteti föl anélkül, hogy a mű sík hatását megbontaná. A nyugalmas szituációban ábrázolt figuráktól meginduló hullám egyre növekvő lendülettel vonul balra, majd átcsap az alsó részbe. A mozgást erőteljesen kiemeli az a lépcsős bukkanókkal lefelé húzódó festett fal, amelyik a két mezőt elválasztja.

A terveken még bizonytalan volt a két terület, a két akciómező szétválasztása, szintúgy a cselekmény helyszínének konkrétabb meghatározása. A fölső részben nagy távlatot jelölt a festő, az egyiken egy jellemző pápai városrészlet

is szerepelt. Az elkészült falkép viszont teljesen zárt. A háttérben a pártházzal átellenes Esterházy-kastély épületének gyémántkváder mintázatú fala, a középső sávban a kastély karakteres téglafal kerítése zárja le, illetőleg választja ketté a kompozíció terét. A pápaiak vagy a város e jellegzetes régi épületét ismerő vendégek szemében a szekkóba belefestett két fal nem csupán fontos térzáró, hanem a helyi vonatkozást hangsúlyozó elem. Annak ellenére így van ez, hogy az egymástól időben és térben távoli eseményeket szorított egy szűk, ideális térrétegbe a művész. A téri, építészeti elemek ilyenformán dokumentációs utalásként és kompozíciós elemként egyaránt szerepelnek a száraz falra tojástempera technikával készített, azaz szekkó falképen.

A falat megbontó ajtó világos színű szögletes foltja könnyen akadályává válhatott volna az egységes megjelenítésnek. Kurucz találó módon alakította a kompozíciót, magától értetődőnek ható megoldással ábrázolta az ajtó két oldalán levő falrészeken az egymással a harcban szemben álló katonákat. Mozgásuk iránya is ellentétes, a jobb oldaliak szinte föltorlódnak az ajtó keretére.

A sok ellentétes mozgásirány, a nyugalmas és a mozgalmas elemek együttese teszi feszültté a falkép jobb alsó mezejét. A művet átjáró és ezen a részen legerősebb áradás meglepő, ha Kurucz D. István korábbi festményeivel vetjük össze a pápait. A szekkót a lendületes csoportfűzés és a mozgalmasságot érzeztető foltelosztás jellemzi. A váltás magyarázata abban van, hogy mozgalmas történelmi időszakot ábrázolt, és a barokk város hatásának is szerepet tulajdoníthatunk.

Figyelmet érdemel a szekkó színvilága. A világos, sárgás színekkel megfestett fal előtt ábrázolt alakok sötét tónusúak, így folthatásuk is kellően érvényesül. Barnák, szürkék, zöldek és kékek gazdag változatai között fájdalmas lilák bukkannak föl egy idős asszony és az egyik rab ruháján. A színek megválasztásában elsősorban nem a dekorativitás, hanem a tartalmi kiemelés játszotta a fontosabb szerepet.

A festő alapos tanulmányok után formálta meg paraszt- és munkásalakjait, vöröskatonáit, az ellenforradalmárok, csendőrök figuráit. A ruházat, a fegyverzet hiteles ábrázolására is gondot fordított. Egyénített alakjai lelkiállapotukat is elárulják. Egy nyilatkozatában (Néphadsereg, 1966. március 19.) ezt mondotta a salgótarjáni és a pápai falképek előkészületéről a festő: „Húsz évig készültem ezeknek a képeknek a megfestésére. A feladat nem volt könnyű, hiszen itt egy-egy jelenet vagy egyetlen alak jellemzésébe kellett tömöríteni e nagy történelmi esemény lényegét. Éppen ezért a proletárdiktatúra eseményeinek igen alapos tanulmányozásán kívül számos kompozíciós vázlatot és sok-sok részlettanulmányt készítettem. Egy-egy jellegzetes arcél, fegyverrészlet, sőt még a csizmaránc is fontos volt számomra."

A részletgazdag megoldások és az eseményhez kötődő motívumok nem teszik illusztratívvá a falképet, Kurucz D. István nagylélegzetűen komponált jelenetei egységet alkotnak: a falkép monumentális hatású. Drámai ez a monumentalitás. A tömbszerű zártság, a fegyelmezett nyugalom, az érzelmi tisztázottság és az átgondolt kompozíció sugallja a szilárdságát is, a drámáját is. Az egész képi szerkezet egyöntetű, lezárt, amint ezt a falképektől az évezredes tapasztalatok alapján ma is elvárjuk. Kurucz a hétköznapit tette meg pápai művén az eszme hordozójául; létrejöttében a valóság és az eszme tevékeny kapcsolata, egymásra hatása a legfontosabb összetevők közé tartozik. Nem szépségeszmény, nem eszménykép teremtése a célja, ennél közvetlenebbül kö-

tődik az egyes emberhez is, a társadalomhoz is, a történelemhez is. Be akar avatkozni művével az egyén és a társadalom életébe. Művét a társadalom széles rétegeihez szólónak szánta, mivel meglátása szerint a falkép „tudja leginkább a nézők számára az eszmei mondanivalót tolmácsolni". Még fiatalon „megismerkedtem a mexikóiak monumentális festészetével" — mondja a Művészet 1984. márciusi számában törekvéseiről Kurucz D. István. — „Különösen Diego Rivera alkotásai tettek rám mély benyomást. E kompozíciók mindenki számára érthetővé tették a mexikói nép küzdelmét, forradalmi harcait. Rivera alkotásain keresztül ismertem fel a művészet társadalmi szerepét és jelentőségét. A társadalmi mozgás képzőművészeti kifejezésének tudatformáló erejét, mely a XX. század embere szellemét ugyanúgy tolmácsolja, ugyanolyan erővel jeleníti meg, mint korábban Giotto művészete. Ezeken a műveken keresztül értettem meg és ismertem fel, hogy a monumentális festészet belső fegyelemre épülő, és komoly technológiai alapokat igénylő műfaj."

A pápai falkép készítése közben — szemben a felszínesen modern művészet konvencióival — az ember külső formáinak és belső életének megragadása vezette a festőt. Valódi emberi érzésekkel, gesztusokkal és jellemekkel töltötte meg a falkép formáit és oldotta meg általuk a Tanácsköztársaság emlékének-eszméjének megjelenítését. A műfajjal és a munkával együttjáró elbeszélő törekvés (mely manapság mostohagyerek) túllépett önmagán: látványnyá lett. Célja sem maga az elbeszélés, hanem a megjelenítés és általa a példaadás volt: a helytállás, az áldozatvállalás megmutatása. Ebben van mai időszerűsége.

A mű elkészült húsz évvel ezelőtt, de a nagy próbatétel még ezután következett: a vizsgája azok előtt, akik számára alkotója létrehozta. Tanúja voltam gyakorta annak a húszéves ismerkedésnek, szellemi villongásnak, mely a falkép és a teremben megfordulók között különféle változatokban lezajlott. Nem volt mentes az értetlenségtől, a zökkenőktől, a vitáktól ez az ismerkedés — ez természetes, ahogy az is, hogy mára a kihívásra leggyakoribb válasz a jóindulatú vagy egyenesen elmélyülő vizsgálat. „Adjon a falkép mindenkinek valamit" — mondotta a festő még a munkálatok során igyekezetéről. E sorok írója gyakran tapasztalta akár fogadatlan, akár fogadott prókátorként, hogy a falképről folytatott eszmecserékben partnerei sok esetben egy-egy mellékes, nem meghatározó motívum, elem, rész révén teremtenek kapcsolatot az egész művel. Volt, aki a fegyverek rajzának hitelességét találta legfőbb értékmérőnek a maga számára, mások a helyi eseményekkel vetették össze a megjelenített történést. Akadt érdeklődő, akit nem több, mint az egyik mártír kihajtott fehér inge gondolkoztatott el, mást az emberalakok egyénített formálása késztetett arra, hogy a rész után az egésszel is foglalkozzék. Tulajdonképpen mindegy, hogy mivel ragadja meg a mű a közönséget; — ami mellett még föl sem háborodik az ember, az később sok megértésre sem számíthat. A művészeti alkotást ki-ki a maga érzelmi és szellemi szintjén értelmezi és teszi magáévá. Az erre való késztetést viszont a műnek kell sugallnia.

Kurucz D. István Tanácsköztársaság című falképe olyan helyen van, ahol sok ember fordul meg a szocialista munka vezetői és közkatonái közül. Egy pártszékház tanácstermét díszítő festménytől joggal várhatták el a megbízók a párt eszméinek szolgálatát. A szóban forgó mű teljesíti is ezt a feladatát.

HEITLER LÁSZLÓ

Koltay-Kastner Jenő

(1892—1985)

Sok tanárnemzedék nevelője, tudományának nemzetközi hírű művelője, Koltay-Kastner Jenő professzor távozott közülünk március első napjaiban. Fiatalon, 1924-ben nevezték ki tanszékvezető egyetemi tanárnak, Pécsett. A harmincas évek közepétől fél évtizeden át a római egyetem magyar tanszékének vezetője, és a Római Magyar Akadémia igazgatója. 1940-től 1968-ig aktív professzora a szegedi egyetemnek, ahol a régi magyar irodalomtörténeti tanszéket és az újlatin filológiai intézetet irányítja. Tudományos kutatómunkájának eredményét tizennégy könyv és több száz tanulmány dokumentálja. Munkássága felöleli az olasz irodalomtörténet, az olasz—magyar történeti kapcsolatok számos területét. Kultúrdiplomáciai működéséért számos olasz és magyar kitüntetésben részesült. Több szegedi folyóirat, így lapunk, a Tiszatáj megalapításában is cselekvően részt vett. Tanítványaival, tisztelőivel együtt mi is őrizzük emlékét.

Kanyó Zoltán

(1940—1985)

Újabb, súlyos gyásza van a szegedi egyetemnek és a város szellemi életének: az idős mester után néhány nappal elhunyt Kanyó Zoltán, a fiatal, de máris nemzetközi tekintélyű, nagy tehetségű oktató és kutató. Már 1979-ben megszervezte azt az irodalomelméleti kutató csoportot, amelyhez a szegedi munkatársakon kívül hamarosan csatlakoztak más egyetemek fiatal tudósai is. Csak nemrég, a múlt esztendő közepén lett az Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék vezetője, a súlyos betegség azonban már megakadályozta abban, hogy reményteljesen indult életművét megteremtse. Halálával pótolhatatlan veszteség érte egyetemünket és az irodalomtudományt. Emlékét megőrizzük!

gok, s rendszerint az egész olvasóközönség közkincsévé váltak. Az emberek élete a múlt század végén és századunk elején mintegy Tolsztoj állandó érzékelésével zajlott.

A közönséget nem puszta kíváncsiságból izgatták a Háború és béke és a Feltámadás szerzőjének magánélete és szokásai, külseje és életmódja, portréja és nézetei. Ösztönös kísérlet volt ez arra, hogy miféle emberi erőkkel hozták létre ezt a művészi csodát, mivel lehet magyarázni ilyen ritka alkotóképességet egy emberben. De Tolsztoj „társadalmi fenomenjét" sokaknak az az önkéntelen kívánsága is magyarázta, hogy az ember képzeletére erősen ható íróban védelmezőt, példaképet lássanak. Már az a tény is büszkeséget szült, hogy kortársaihoz, egyáltalán az emberi nemhez tartoznak.

V. LAKSIN

(Fordította: *Antal Miklós*

A Lityeraturnaja Gazeta 1984. június 27-i számából.)

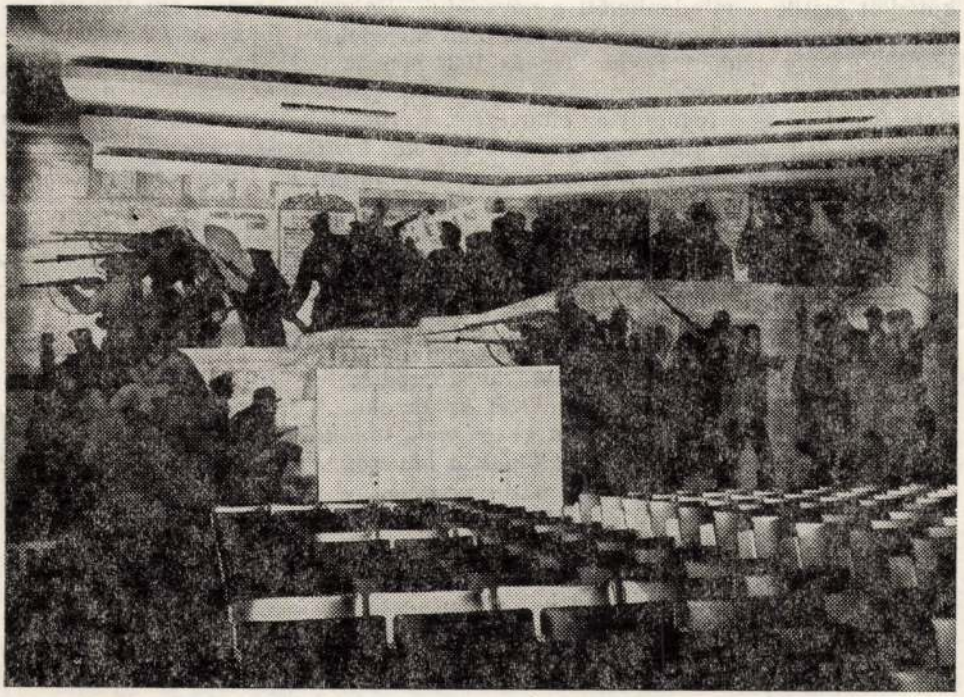

KURUCZ D. ISTVÁN FALIKÉPE

ZIMONYI ZOLTÁN

Azonosítási kísérlet — robotkép után

UTÓSZÓ A HETEK ANTOLÓGIÁJÁHOZ

A nemzedéktudat pályakezdő írókban-költőkben a legerősebb; ők érzik úgy, hogy biztonságosabb rajban fölrepülniük. Rendhagyó tehát, hogy egy versantológiában a derékhad (válogatott kötetes, József Attila- és Radnóti-díjas) költői fogódzkodnak fiatalosan össze, egyéniségük színeit tompítva öltik fel egy közösség csoportvonásait.

Akik még őriznek emlékfoszlányokat a hatvanas évek költői mozgásairól, értik, hogy éppen ők, *Ágh István, Bella István, Buda Ferenc, Kalász László, Raffai Sarolta, Ratkó József* és *Serfőző Simon* jelentkeznek együtt. A *Hetek* elnevezés akkoriban — bár nem lett egyezményes — ismert volt és használatos, ma is kitart még mellette néhány, zömmel egykor a Napjaink köréhez kötődött kritikus, mindenekelőtt a névadójuk, *Kabdebó Lóránt*, aki *Versek között* című kritikagyűjteményében 1980-ban terjedelmes fejezetet szentelt e csoportnak; vagy például *Tarján Tamás* 1984-ben az NDK-ban megjelent tanulmánykötetben. Az irodalomtörténet azonban szinte már tökéletesen elfelejtette (vagy be sem fogadta) az elnevezést. Kérdés tehát: *valóságos csoport-e a Hetek, vagy csupán robotkép, amelyet egy-két kritikus-szerkesztő rakosgatott ki a sejtelmeiből, ám ez a mozaik azonosíthatatlan az irodalmi élet valóságával?*

Tudjuk, az érintettek maguk elfogadták és használták a Hetek elnevezést, sőt, „alkotó szövetségüket" ők maguk is hirdették versekben és nyilatkozatokban is. Ratkó József például így:

Ha a részegek elalusznak,
s a hegedű bebábozódik,
nem árvul el az éjszaka,
nem hal ki az ének, tovább szól,
mert dalolnak a haverok,
Pista a város peremén,
a városban második István,
Laci Szalonnán, Perkupán,
zsilettszélű országhatáron,
Simon a fogát pengeti,
vasból faragott furulyát fúj

Az antológia — *Az ének megmarad* címmel — Miskolcon jelenik meg a közeljövőben.

4. Futóhomok. A Duna—Tisza köz földje és népe. Bp. 1937. Athenaeum.
5. Parasztok. Bp. 1938. Athenaeum.
6. Magyar város. Bp. 1939. Athenaeum.
7. Magyar falu. Bp. 1940. Athenaeum.
8. Magyar tanyák. Bp. 1941. Athenaeum.
9. A magyar társadalom. *In:* Szárszó, Az 1943. évi balatonszárszói Magyar Élet Tábor előadás- és megbeszéléssorozata. Bp. 1943, Magyar élet, 35. o.
10. Erdei Ferenc vitazáró beszéde. *In.* Szárszó. Az 1943. évi balatonszárszói Magyar Élet Tábor előadás- és megbeszéléssorozata. Bp. 1943. Magyar Élet, 79. o.
11. A magyar társadalom. 34. o.
12. Erdei Ferenc vitazáró beszéde. 80. o.
13. Uo. 80. o.
14. Uo. 80. o.
15. Uo. 81. o.
16. A paraszti jövendő. Fórum, 1948. 7. sz. 547—562. o.
17. A magyar értelmiség útja. *In:* Új szellemi front. Bp. 1946. Szikra. 37. o.
18. Uo. 37. o.
19. Demokrácia—népi demokrácia—szocializmus. Előadásvázlat 1947. január Gépelt kézirata a szerző hagyatékában. 4. o.
20. Uo. 7—8. o.
21. Széchenyi. A Győrffy kollégiumban tartott előadás vázlata. 1947. március 22. Kézirata a szerző hagyatékában.
22. Erdei Ferenc főtitkári beszámolója. *In:* A Nemzeti Parasztpárt 1948. szeptember 14-i országos értekezlete. Bp. 1948. 31. o.
23. Emlékezés Szárszóra. Kortárs, 1968. 8. sz. 1298—1299. o.
24. Város és vidéke. Bp. 1971. Szépirodalmi Könyvkiadó.
25. Választási beszéd Makón. 1971. április 15-én. *In:* Erdei Ferenc válogatott írásai és beszédei. Bp. 1973. Kossuth Könyvkiadó. 419—437.
26. Naplórészletek. München, 1935. dec. 4. Kézirata a szerző hagyatékában.
27. Futóhomok. 3. kiad. Bp. 1957. Gondolat Kiadó. 133. o.

KURUCZ D. ISTVÁN FALIKÉPE (RÉSZLET)

80 éve született József Attila

HORGAS BÉLA

Korrektúra

József Attila nyolcvanadik születésnapjára gondolva, mely Magyarországon a költészet társadalmi ünnepének is napja, nem tudok kitérni keserű sejtésem elől, s mintegy beleírni egyik szép mondatába, amit másfél évtizede még patetikus hevülettel idéztem róla szóló írásom címében: „... szükséges, hogy vers írassék, különben meggörbülne a világ gyémánttengelye." Követni tudom ma is ezt a logikát, szeretni ezt a vigasztaló összefüggést, de hozzá kell toldanom, hogy íratott és íratik vers, és a világ gyémánttengelye mégis görbülni látszik, némelykor úgy érzem, hogy el is görbült már. Az ilyesféle kijelentés persze adatokkal nem igazolható, vitában nem védhető; nem is akarom védeni; rossz sejtelmemről beszélek, de tapasztalataimra, tudomásaimra támaszkodom és meggondolt véleményemet rögzítem. A vers és a világ messzire távolodott egymástól, a szakadék ijesztő és kétségtelen. A kultúrából kiszorulóban van a vers, eltűnőben; a lelki középpont kutatásának jelentősége egyre jelentéktelenebb. A civilizáció fölfalja a kultúra megtartó, humán építésre vezérlő értékeit, a világba értelmet vivő ember elveszíti kapcsolatát önmagával is, csak a haladási irány növekvő veszélyeit érzékeli, miközben előre tör. A vers persze soha sem védte meg a világ tengelyét, de ellensúly lehetett s még a „minden Egész eltörött" századának elején is voltak kísérletek és remények, bár kétségbeesettek mind, volt József Attila, és Auschwitz után is lehetett verset írni, remélve, hogy mélyebbre már nem süllyedhetünk, és a tragédia sötét Napja az emelkedésnek világít. Támadtak új eszmék és világformáló próbálkozások, régi-újak, az autonóm személy és a spontán módon szerveződő közösségek eszméje például, de a világ ugyanabba az irányba forgott-haladt, és ma már látszik a kibúvók csődje, minden menedék esetleges és időleges volta. Az úgynevezett kemény tények irracionális racionalitásai, a szellemit kirekesztő materiális érdek függetlenedik a humán magtól; új korszak, lélekvesztő korszak kezdetén állunk, meglehet: most, a kommercializálódás általános áradatában lesz csak a vers, az elmélyülésre számot tartó kultúra minden terméke igazán a lélek balga fényűzése, az új analfabétaság korának megmosolyogtató s még jó, ha eltűrt, periferikus jelensége, vékonyka rétege, melynek befolyása a nagy összesre mérhetetlenül csekély. De hogyan is hatna ma, ami nem azonnal hat, amihez idő és távlat kellene, ami szabadságot csak a szenvedés árán kínál és semmi biztosítékot nem ígér, az életet ráadásnak látja s ezért őrzi meg — nem, ez nem alkalmas tömeges fogyasztásra. Az önálló, belülről vezérelt ember tömegesen nem termelhető, a szociális és individuális József Attila-i egysége fájdalmas ábránd, távolodó utópia marad. Késik, egyre sűrűbb ködbe hátrál az emberi fölszabadulás. Görbül a világ gyémánttengelye és mi vele görbülünk — elengedjük a verset, ott marad valahol a légüres térben, olvasók, éltetők nélkül, halottan. Kinek is kellene? És mennyi hulladékvers, görcsös és kimázolt torzulatvers, gesztusvers, álarcosvers, dekorációsvers, betonszürke tucatvers között él az igazi, a lélek és az erkölcs vasát hordozó vers, az eleven, az egyszeri-minden-

tanultsággal uralni. Ezért akarok iskolába menni. Németh Palcsi jelentkezett az állattenyésztési szakközépiskolába. Nem vették föl! Nem fért be.

Szaladoztam én mindenfelé. Eljutottam a megyei elnökhelyetteshez. Ő, hogy évet ne veszítsen a fiú, kinyitotta előtte a csirketechnikum kapuját. De hát pályatévesztett a gyerek! Nem a csirkékkel akar foglalkozni. Szokásom ellenére rettenetesen kifakadtam az elnökhelyettes előtt. Hát a kanászok utódai a kanászok iskoláiba sem találnak maguknak ülőhelyet?

KURUCZ D. ISTVÁN FALIKÉPE (RÉSZLET)

pihentek az állatok, rájuk parancsolt, hogy a dagasztó sárból ki ne mozduljanak, amíg ő vissza nem ér. Na, besietett a faluvégi Hermán kocsmába, s kikérte a borát, egy pohárral, kettővel belül is eresztett belőle, amikor a községi elöljáróság is oda érkezett éppen. Hasonló szomjúság hajtotta őket bizonyosan. Ráripakodtak az öreg Terjékre, hogy merte őrizetlen hagyni a csürhét, ha megpocskolják a termést, hát arra rámehet az egész évi bére. A találkozásnak nem örült öregapám, hiszen nem volt ő lógós, lazítós, s most így pirongatják. De szó nélkül nem hagyta. Azt mondta, kárba nem mehet az ő kondája, hiszen kiképzett csürhe az.

— Na, hiszen — huzakodtak vele.

Mire ő:

— Fogadjunk tíz liter borban, hogy ide tudom parancsolni őket.

Az elöljáróság biztos volt abban, hogy Terjék elbukja a fogadást. Kézbe csaptak, állt a fogadás. Öregapám kiállt a kocsma elé, háromszor beletutult a cindudába, háromszor kondított a karikás ostorral, visszament inni. Mire harmadszorra emelték volna a poharukat, nagy porfelhőt kavarva, sárkoloncca a szőrök között, zörögve ott karéjozta körül a kocsmát a konda. A kanok az ajtóval szemben, mellettük az anyakocák. Sietésüktől csurgott a hab a pofájukról. Az elöljáróság elnémult egy pillanatra. Fizethetnékjük nem lett nagyobb a látványtól, elkezdték csűrni, csavarni a dolgot.

— Most elmegyünk megvizitálni, hogy útjuk közben ejtettek-e kárt a terményben.

Nagyapám úgy volt vele, hát csak menjenek, induljanak. De ahogy kiléptek, a nagykanik, a Szultán, a Göndör meg a Pálcás, feléjük indultak. S a csürhe minden tagja úgy állt köréjük, mint a szuronyos katonák.

Na, nem is vizitálták aztán a konda nyomát.

— Apai öreganyám részéről is élt egy gulyás ősöm. A tehénség oldaláról tudott sokat. Egy ízben a karcsaiak vérfrissítésnek új bikát vásároltak. Szép kormostarka, vasalt szarvú apaállatot. Amikor megérkezett az újhelyi állomásra, jött a sürgöny, azután a telefon, hogy menjenek érte, de sokan, mert már szétveri a vagont. Ment is Lovas öregapám, hát ahogy odaér, látja, hogy a vagon egy mellékvágányon, négy csendőr körülötte. A bika bömböl veszedelmesen. Öregapámnak integetnek, hogy közel ne menjen. A bika meg a bevasalt gombos szarvával vágta úgy a vagon oldalát, mintha fejszével bontogatná. A deszkázat szilánkjai röpdöstek szerteszét. Öregapám meg lelkeli, hogy bíz neki oda kell mennie, mert a bikáért jött.

— De hát egyedül — csudálkoztak el a csendőrök. Jöjjenek húszan, egy kazal kötéllel, akkor elbírnak vele. Ők is azért őrzik, ha kiszabadítaná magát a vagonból, inkább agyonpuffantják, hogyse valami emberben kárt tegyen!

Öregapám meg azt mondta, hát hogy jöhetnének ide húszan. Hisz nekem kell ezzel egymagam elbánjak. Nem őrizzük húszan a gulyát! Egy vasutassal a vagonajtóhoz támasztották a rampát. Mikor a kirontott deszkákon a kormospofájú kidugta az orrát, öregapám a szemébe nézett szigorúan, háromszor beleköpött, s elment tíz lépésre a vagontól. Botokkal kinyitották a gördülő ajtót. A bika szépen lelépdelt róla, odaballagott öregapámhoz, a vállára tette a pofáját, beleszuszogott a fülébe.

De öregapám rá se nézett. Oldalvást szólt neki:

— Gyere betyár, utánam. A vad bika úgy ment a lába nyomában, ahogy kézhez szoktatott kisbárányok szaladnak a juhász után.

Ezt a szép szakmát az ősök tudákossággal uralták. Szeretném én igazi

tünk a tanyára. Anyám első dolga volt, hogy levétette velem tetves rongyaimat, tüzet rakott a kemencébe s mindent, amit magammal hoztam, elégetett. Másnap bement a városba, fél kiló zsírt a patikában rühkenőcsre cserélt. Honnan is lettek volna olyan átfogó és elmélyült gondolataim — vagy akár anyám hogyan is gondolhatott volna olyasmire —, hogy Európa rajtam felhizlalt kövér tetvei égnek el sisteregve-pattogva abban a sárból rakott kemencében. S hogy amikor gennyesre rühösödött bőrömet anyám írral kenegeti, az a rüh is történelmi rüh. Amikor azokon a téli estéken pucéron a kemence szája elé kuporogtam, hogy a kemencéből rám sugárzó meleg minél jobban bőrömbe olvassza a rühirtó kenőcsöt, vajon tudtam-e, hogy én most egy felszabadult ország szabad polgára vagyok? Nem hiszem, hogy tudtam. Egészen biztos, hogy nem tudtam. Minden bizonnyal azon a rendkívül talányos és életbevágó kérdésen töprengtem, akad-e számomra munkahely a rommá bombázott debreceni villanygyárban, ahonnan katonának bevonultam? Vissza tudnak-e oda venni? Legalább, ha másnak nem, pénzbeszedőnek. Visszavettek. Pénzbeszedőnek. Ez meg 1946. február másodikán történt. Másnap a vállamra akasztottam a pénzbeszedői táskát, hogy bejárjam körzetemet. Azóta majd' negyven esztendő telt el — sokkal nagyobb, tágabb körzeteket, köröket is bejártam. De mindannak elmondásához, ami a pénzbeszedői táska vállra akasztása után velem is, meg sorstársaimmal is, valójában velem együtt milliókkal történt, már nem új fejezetet, hanem új könyvet kell írni.

KURUCZ D. ISTVÁN FALIKÉPE (RÉSZLET)

4.

Kifelé ballagtam a városból. Célom — most már nem térek be sehová, bárhogy hívnak is — a MÁV-kolónia, a Vámospércsi út mentén. Vagongyári munkások laknak abban a kolóniában, odáig már el bírok gyalogolni. Megkeresem a menyasszonyomék lakását. Menyasszonyom apja lakatos a vagongyárban. Majd őnáluk — mert ott laknak — megpihenek, mielőtt elindulnék Halápra, ki a tanyára. Bekopogok az ajtón, várom, hogy a menyasszonyom a nyakamba ugrik. Benyitok: az anyja ahogy meglát, sírva fakad. Nincs itthon Rózsika. Hol van? Kinn fekszik a nagyerdei tüdőszanatóriumban, az Augusztában. Tüdőbeteg lett, míg én odavoltam.

Ha eddig volt bennem erő, ami idehozott, most kiszalad belőlem. Leroskadok a konyhai díványra. Ez a kolóniai munkáslakás egy szoba konyhás, ajtaja, ablaka a kövesútra néz. Észak felé. Ide sohase süt be a nap. Itt csak tüdőbajt lehet kapni. Lefekszem, nézem a plafont. Leendő apósom, anyósom azzal vigasztal: az orvos nagyon biztatja őket: meg fog gyógyulni Rózsika. Nem gyógyult meg. Hazajövetelem után pár hónap múlva meghalt. Mintha az apám sorsa ismétlődne meg a legkisebb fiában: neki a felesége halt meg tüdőbajban, míg ő kint volt a háborúban, én meg a menyasszonyomat veszítettem el.

Aztán kiálltak a lakás elé a kiskapuba, várni olyan szekerest (kora délután volt ez), aki hazafelé tart a Halápra. Kettővel is megüzenték az anyámnak: hazajött a fia a háborúból, de nem érzi jól magát, nem tud kimenni a tanyára, itt várja a kolóniában. Majd ő — Mocsárné — tudni fogja, hol keresse.

A szekeres, aki vállalta az üzenet átadását — úgyis ott halad el a tanyánk előtt — majd bekiabál. Nyargalva ment a Halápig, ilyen üzenettel nem szoktak késlekedni. Bekiabált a tanyába: Tessék bemenni Mocsár néni a városba, a kolóniába, mert hazajött a fia a hadifogságból! Az üzenet nem volt elég pontos, mert a mama nem tudta meg belőle, melyik fia jött haza. Három volt ugyanis oda a háborúba, Bandi, Lajos, meg én, de sejtette, ha a kolóniába kell érte menni, csakis én lehetek az, aki a három közül hazajött.

Hirtelen összekapta magát. Jössz velem Géza? — kérdezte sógorától. Éltető Gézáék is hazatértek már, de mivel Kassára nem mehettek vissza, egyelőre a tanyán húzták meg magukat. Persze, hogy megyek — mondta Géza bácsi. Elkísérlek.

A mama gyalogosan elindult Debrecenbe. Ő lépkedett elöl, Géza bácsi mögötte, a kövesút szélén a gyalogösvényen. Egész úton a mamát csillapította: ne siess már, Margit! ... csillapodj már, Margit... mondom, hogy ne siess annyira... tisztára ki kell köpjem a tüdőmet... az istállát neki... ne siess már... csillapodj már... A mama nem felelt, hanem nekidűlt, és még jobban meggyorsította lépteit. A mi tanyánk éppen tizenöt kilométerre van a várostól. Akkor sem szólt egy szót sem, amikor bebukott az ajtón, kitárt karral ráborult az ágyra, ahol feküdtem, és sírt megállíthatatlanul.

5.

Ez 1945. december másodikán történt. Amikor kisírta magát, Géza bácsit kiküldte a ház elé, a kiskapuba, kerítsen egy hazatérő szekerest, lehetőleg ismerőst, aki hazavisz bennünket. A nap épp lemenőben volt, amikor hazaér-

Kurucz D. István, Munkácsy díjas festőművész.

Hortobágyi tájkép és bőszörményi városrészlet – mindez látható a Hajdúsági Művésztelep járó kiállításán. – A pusztát felfedező elődök: Káplár Miklós, Boromisza Tibor és mások nyomdokain járva, sok festő ismerkedik a sok arcú Hortobágyjal. – Kurucz D. István meleg színei a délibábos rétet, a magányosan bandukoló pásztorembert hozzák közelbe. (emlitve).

Jó reggelt!

1984. VIII. 1. Kossuth 4.25.

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Immár hagyomány, hogy kétévenként képzőművészetünk java terméset láthatjuk – most a budapesti Műcsarnokban vigyt meg az Orsz. Képzőművészeti kiállítás. Szembetűnő, hogy minden műhely – dolgozzon a fővárosban, vagy vidéken – számos, új árnyalat jegyében lép a porondra. – Kurucz D. István, Bartha László és több művész művei jelzik, hogy mindemitt az országban a legmagasabb szintre törekednek.

Losonczi Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás.
Vas Népe, 1984. ápr. 7.

KURUCZ D. István festő

HEITLER László tanulmánya, Tiszatáj, 1985.4.sz.
39. évf.

Kurucz D. János, festő

L: Deim Pál

Vadas József: Tót kapus

Élet és Irodalom Bp. 1985. ápr. 12. XXIX/15

12.

Kurucz D. István, festő

L: Bálint Endre

- Díjak, kitüntetések – 1985

8.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. dec. 5 XXIX/14

Kurucz P. István t

"~~[illegible]~~ "Tanulmánytetjek a 48-os parnához"
"Boeskai..."

–) Boss István

MŰVÉSZET 1985/12/22

Kunucz D. István festőm.?

cikk – nemő

→ Réfi István †

MŰVÉSZET 1985/6/26

Kurucz D. Istvánfestő.

L: Zola Tibor

Vadas József: Életmüvek

13.

Élet és Irodalom Bp. 1985. jan. 25. XXIX/4

Kurucz D. István

△ *Kurucz D. István Kossuth-díjas festőművész kiállítása január 31-ig látható a Hollósy Galériában.*

Népszabadság, 1987. 1. 6

Kumer D Istvánné

a Debreceni Agrártudományi
Egyetem oklevelét

Magyar Nemzet 1986. XII. 3.

Kurucz D. István

Kiállítás Szekszárdon a
Szinyei Merse Teremben

Magyar Nemzet 1986. XII. 3.

Kurucz D. István

Jegyzetek a Vásárhely Őszi Tárlatról

Magyar Nemzet 1986. XII. 13.

1984.X.9. TV.1. 2o,55/Z

1021

Stúdió '84

- Hetven éves a Hódmezővásárhelyen élő festőművész Kurucz B.István. Akit születésnapja alkalmából most tisztelettel köszöntünk. Munkásságáról B.Fehér Zsuzsa irt könyvet. Ebből idézünk.

" Hódmezővásárhely a modern magyar realista festészet egyik fontos müzelye.A városban élő és a művésztelepen dolgozó festők élményeinek kiapadhatatlan forrása a parasztság. Művészetüknek szelleme közös. És az a mód is hasonló,ahogyan a falusi életben alámerülnek. E szemlélet hagyománya a félévszázaddal ezelőtt működő mesterek munkásságából öröklődött a felszabadulás után feléledő művésztelep tagjaira. Az eredményben komoly része van Kurucz B.István festészetének,Amely az alföldi piktura nagy korszakait kapcsolja össze, és a helyi ihletést friss európai formaélménnyel gazdagitja.

Kurucz D. István, munkácsy-díjas festőművész ~~nohránmúvén~~ – idősebb generáció! – ucsúrci az 31. Vásárhely i őszi tárlaton szerepelnek.

Magyar Ifjúság.
1984 nov. 23.

Kurucz D. István, festő

KURUCZ D. ISTVÁN: ARATÁS 81

52

V /11.

ség nyugtalanító, fölkavaró érzése alól ő sem vonhatja ki magát. S ezál

KURUCZ D. István

Olvasó Nép. 1985. 24.sz

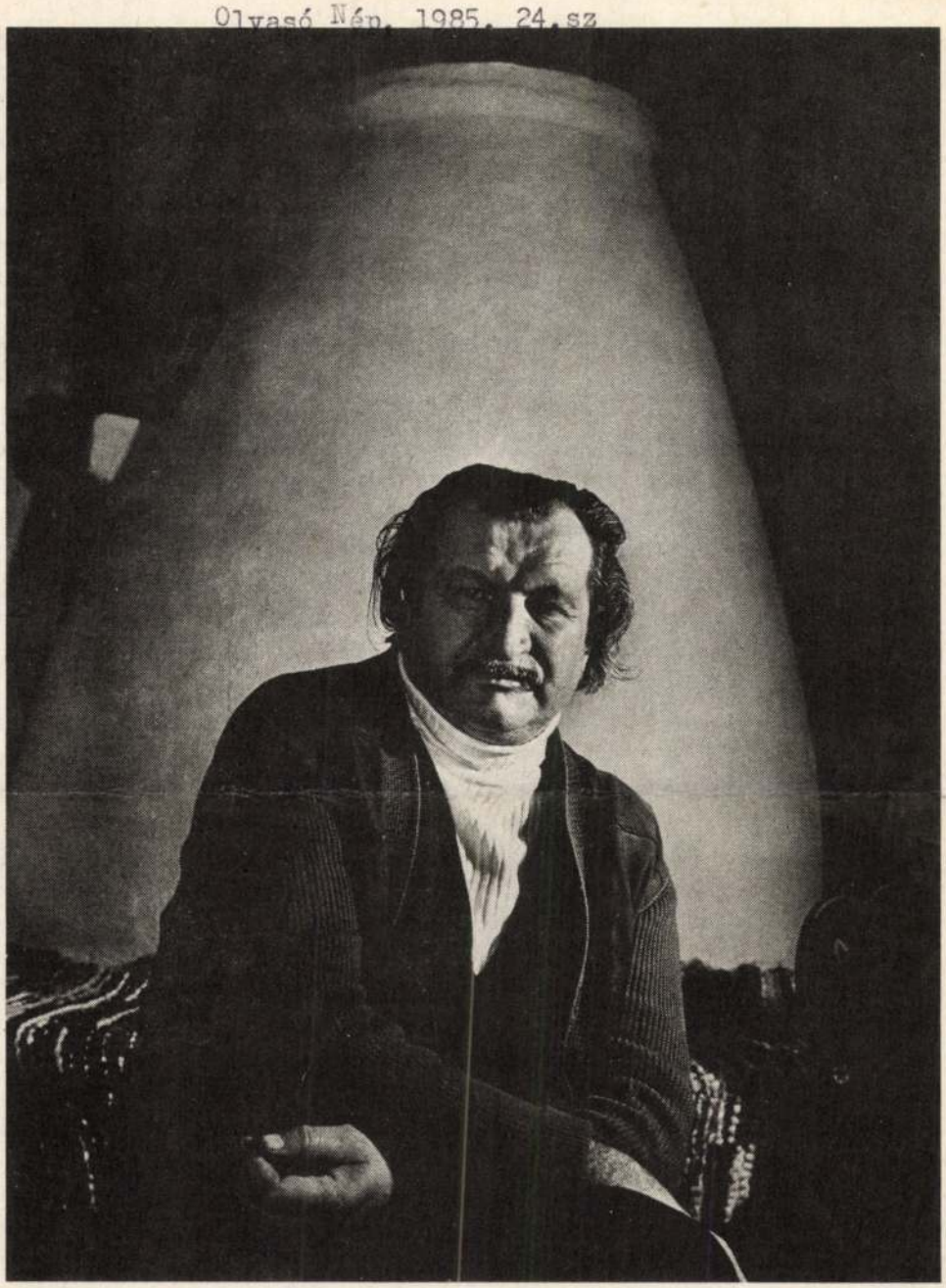

Kurucz D. István

lálkoztam Miklóssal, Fifivel, s a többiekkel. Mert volt itt a régi Pesten egy baráti kör, akiknek a tagjaival még akkor is találkozott az ember, ha nem beszélte meg előre a találkozót. Bálint Gyurka megírta ezt valahol, hogy voltak kis tüzei a kulturának. Ugyanazok az emberek ültek egy Ascher Oszkár előadóesten, a Vajda János Társaság összejövetelein, Hernádi György házi-koncertjén és a különböző kiállítások megnyitására is ugyanazok gyűltek össze. Nem tudom tehát feldarabolni, hogy mi történt velem 37-ben, 38-ban, vagy 39-ben, s mit csináltam a negyvenes esztendőkben, s nem tudom szétválasztani a barátaimat sem, hogy kivel, mikor találkoztam és miről is beszélgettünk.

(Azt is Tolnai Gábortól kell megtudni – Karig Sára nem beszél róla – hogy Radnóti Miklós könyvtárát ő próbálta megmenteni: ládákba szépen, gondosan becsomagolták, s elszállították egy bombabiztos pincébe. Ahol végülis elpusztult. Pedig a könyvtár nemcsak könyvérték volt, hanem különös gonddal összeválogatott kulturális érték. A magyar és európai kultúrának egy jobb világ számára megmentendő gyűjteménye.)

– Az utolsó találkozásra nagyon emlékszem. Ez akkor történt, mielőtt legutoljára bevonult. 1944. május 20-ára kapta meg a behívót. Nekem már megelőzőleg olyan álláspontom volt, hogy vannak rendeletek, utasítások és úgynevezett törvények, amelyek rám nem vonatkoznak és ugyancsak nem vonatkozhatnak barátaimra sem.

Ez a téma néhányszor már megelőzőleg is fölmerült. Miklós és közöttem. S én akkor is, a tőlem megszokott közvetlen és agresszív modorban próbáltam neki megmagyarázni: mindez rá sem vonatkozik...

De ő nem volt sohasem hajlandó arra, hogy akár bujkáljon, akár hamis papírokat szerezzen. Bálint Györggyel megegyeztek abban mind a ketten, volt bennük egy olyan közös érzés, hogy sem környezetüknek, sem közvetlen hozzátartozóiknak nem okozhatnak veszélyt azzal, hogy bujkálnak, illegalitásba vonulnak.

Úgy, hogy Miklós, emlékszem rá, visszautasította a lehetőséget, s a felajánlott hamis papírokat. A dolog persze nagyon komplikált, nem lehet egyszerűen ilyen rövid mondatokkal analizálni részletesebben. Az érdekes mindenképpen az volt, hogy a legközelebbi baráti körben, éppen azok az emberek, akiket legjobban szerettem, nem voltak hajlandók ebbe a kicsikét Pimperneldologba belemenni...

Annyi mindenképpen bizonyos, hogy Miklós mutatta meg nekünk azt, hogy a halál ellen is lehet küzdeni, még pedig úgy, ha az ember tudomásul is veszi, de e tudomásulvétel mellett s főképpen ellenére dolgozik halála pillanatáig... Ahogy még a harmincas évek végén megjelent verseskötetének címében is döbbenetesen megjósolta: *Járkálj csak, halálraítélt.*

KURUCZ D. István

ld. Müvésze,1990.3szl 46 - 48.p.ill.

9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

Kurucz D. István

festőművén

Festményei Péisett az alföldi festőművéne 7 ki állításán.

„fő reggelt"

1982 v. 20

4.25

Kurucz D. István

Magyar Nemzet

Péntek, 1986. július 4.

„Alföldellő" képek a Balatonnál

Kurucz D. István kiállítása

Muszáj egy művésznek örökké változni? Muszáj egy művésznek folyton megújulni? — Ilyen és hasonló kérdések (melyek lényege egy) foglalkoztattak *Kurucz D. István* festményeinek tárlatán a balatonfüredi *Balatoni Galériában*. Aki ismeri az alföldi festészet (ahogy itt, dunántúli helybeliektől olyan szépen mondani hallottam: *„alföldellő festészet"*) e mesterének munkásságát, tudja, hogy Kurucz D. István kialakított egy saját nézőpontot, saját stílust, képeit messziről meg lehet ismerni, meg lehet különböztetni — nem elég ez?

Elhozta a művész néhány régebbi fontos munkáját: *Népfelkelők* című tanulmányát a három mongolos magyar paraszt fejjel, az 1971-ben készült, tágas lélegzetvételű *Mongol táj*-at, a fekete *Hóolvadás*-t, a sárga *Hortobágy*-ot (tágas térein a két üres karámmal), a *Szántás télen*-t (az olvadó s újra megfagyó hó kékes tócsáival). Itt az ugyancsak 1971-es *Gémeskút (Elhagyott)* a méla tájban, itt a *Hortobágy télen*, ólomszürke éggel, itt az *Este a pusztán*, tojáshéjszín éggel. Legújabb képei is ezeket a festői témákat variálják: *Kutak a Hortobágyon*: 1984, *Naplemente a pusztán (Magányos lovas)*: 1985, s az emlékezetünkben megragadó *Délibáb*, melyen gémeskút úszik az izzó napsütésben. Más ihletésű kép csupán a *Busók* 1983-ból, álarcát levető két arc — ez azonban inkább csak síkba vetített festői gondolat, melybe teremtője elmulasztott életet lehelni.

Meggyőzőbbek tehát a rossz nyelvek szerint sorozatban gyártott *pusztai képei*. S ismét megkérdezem: baj az, ha egy művész nem un bele ugyanabba a motívumba? Muszáj mindenkinek az egeket ostromolni?

Ember Mária

... több jó szakembe

KÖZÉLETI HÍREK

Hazaérkezett csütörtökön Varsóból a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége, amely *Grósz* Károlynak, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a budapesti pártbizottság első titkárának vezetésével részt vett a Lengyel Egyesült Munkáspárt X. kongresszusán.

gadáson részt vett *Kapolyi* László ipari miniszter, *Bányász* Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnöke, *Török* István külkereskedelmi minisztériumi államtitkár, *Kővári* Péter külügyminiszterhelyettes, *Magyar* Gábor mező-

Kurucz D. Istvan

Vasathely Ossi Tathet

Magyar Nemzet 1986. N. 8.

Kurucz D. Sztván

A Gyöngyösi Galéria krónikája

Hevesi Szemle 1985/3

Kurucz D. István

A jubileumi vetendő Kossuth-díjasa

Kevesi Szemle 1985/7

Kunicz D. Istvánc

VI. országos tájfestészeti biennále Hatvanban

Hanesi tremle 1985/1

Kurucz D. István festő

említés +
fereskótero

→ Bálint Endre f.

Művészet 1985/4/14

Kurucz D. István, Munkácsy-díjas festőművész

Megnyílt a Műcsarnokban az országos tárlat.
Kurucz D. István semmi újat nem nyújtott a Ki-
állított két művén. /említve/.

Wagner István: Élményre várva.
Magyar Hírlap, 1958. máj. 1. 4. old.

Kurucz D. István
Munkácsy-díjas festőművész

KURUCZ D. ISTVÁN: BUSÓK

SZOMBAT,
1984. JANUÁR 28.

a IV. Országos Pottré-biennálé tárlatáról.

Csongrád Megyei Hírlap, 1984. jan. 28.

gőz, ömlik a kénhidrogén. Mindez azt bizonyítja, hogy még ma sem alszik a tűzhányó. A magyar olajbányászok az algyői, hajdúszoboszlói és orosházi emberek e kráterben fogtak munkához. Négy hónap alatt 1547 méteres mélységig jutottak el. Olyan törést találtak, amely összeköttetésben van a tengerrel. Így a fúrólyukból gőz tör elő. A kitörésgátló felszerelése után átadták a gőzkutat a megrendelőknek. Munkájuk újabb elismerést szerzett. Első ízben mélyítettek le gőzkutat, melyet eddig csak japán olajbányászok készítettek.

zőtúri főiskolán. A Debreceni Agrártudományi Egyetem mezőtúri főiskolai karán megkezdődött a számítógép alkalmazását tanítók továbbképzése. 700 ezer forintos beruházással számítóközpontot létesítettek. Proper—16 típusú számítógépeken „tanulnak" a főiskolai oktatók, tanárok. Várható, hogy a megye gazdaságaiban, nagyobb szövetkezeteiben további tért hódít a számítógép, melynek kezelésére a főiskolán is képeznek szakembereket.

Az oldalt összeállította:

FÖRGETEG SZILVESZTER

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

István D. Kurucz

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 JAN 30

1021

In dieser Nummer beschließen wir unsere Serie über die ständige Ausstellung „Malerei und Bildhauerei des 20. Jahrhunderts" in der Ungarischen Nationalgalerie mit Reproduktionen auf den Seiten 2, 4, 6, 7, 9 und 10. Bild oben: „Männer im Pelz" von István D. Kurucz (geb. 1914)

teresse verfolgt. Wie kam
dieser günstigen Entwicklu

Wir bauen unsere B
hungen auf all dem auf,
in unseren Absichten
Bemühungen gemeinsan
auf Bereichen, wo wir
Verzicht auf unsere We
schauung zusammenarb
können. Wir schätzer
hoch ein, daß die me
kirchlichen Würdent
und Geistlichen großes
antwortungsbewußtsei
Hilfsbereitschaft und Ver-
ständnis für die Schwierig-
keiten und Sorgen der Ge-
sellschaft, die unter den ge-
genwärtigen Umständen auf-
getreten sind, an den Tag le-
gen.

Man kann gläubige Men-
schen, die sich stetig an der
schöpferischer Aufbauarbeit
beteiligen, nicht mit dem So-
zialismus konfrontieren. Der
politische Konsens wird auch
durch den Fakt der Glau-
bensfreiheit gestärkt. Des-
halb erleiden jene, die die
Gläubigen, die Religion im-

Überraschung, teilweise Unverständnis auslösen. Welche Fragen und Probleme tauchen heutzutage am häufigsten auf?

Die strittigen Fragen sind hinsichtlich ihres Inhalts unterschiedlicher Qualität. Ein Teil von ihnen kann auf mangelnde Information zurückgeführt werden, andere darauf, daß die Orientierung unter den sich rascher ändernden Verhältnissen schwerer fällt. Es kommt auch vor, daß simplifizierte, teilweise emotionell befangene Stellungnahmen die Herausbildung eines objekti-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-610, 210-726

Kurucz D. István
Munkácsy-díjas festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1984 JAN 21

Tanya az ég alatt

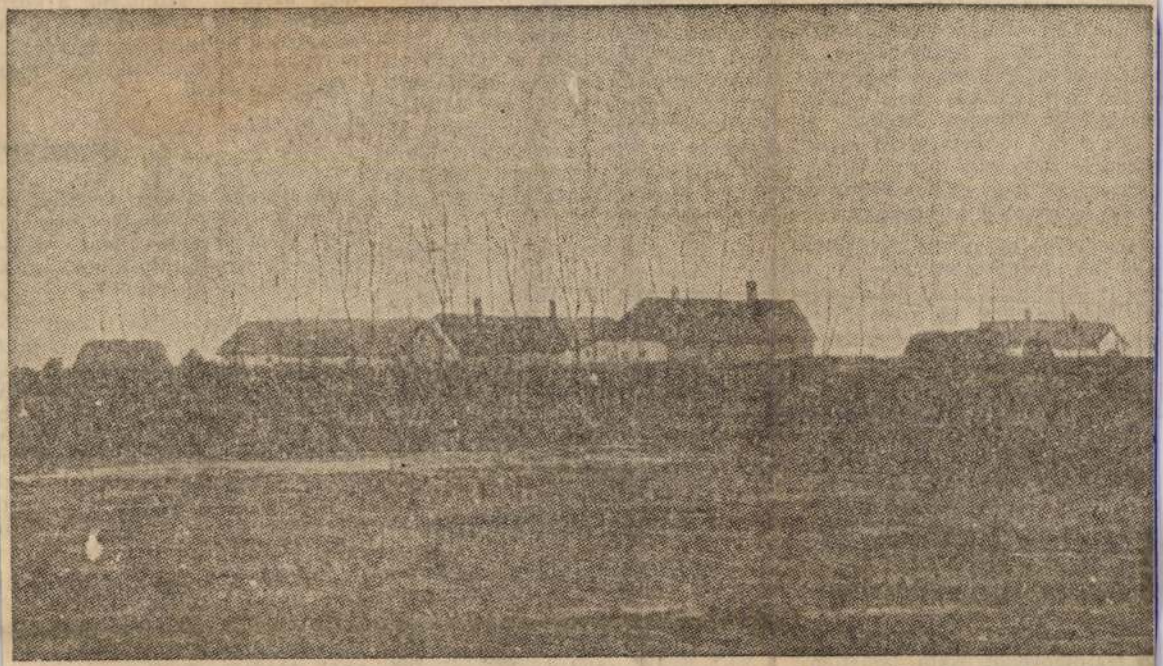

Kurucz D. István festménye

dern színházi felfogásokról be-
lgetünk, az angol színházra hi-
kozik. Mondván: a kísérletező
lv őket is megérintette, de nem
ették el a klasszikus megoldáso-
t sem. Úgy érzi, a tiszta formák
m fedhetik el a hiányosságot, s
zvetlenebbül szólnak a közönség-
z. Azt sem szereti, ha valakit
k egyfajta szerepre szemel ki
-egy darab rendezője. Az alkati
ottságok fontosak, de a lényeg
giscsak az, hogy mit szeretne és
tud nyújtani *a színművész.*

– Szeretem, ha zajlik körülöttem
élet, ha dolgozhatom. Egyedül a
zömbösségtől irtózom. Csakis úgy
het a világ előre, ha szenvedély-
l és hittel tesszük a dolgunkat, s
mindannyiunk kötelessége.

Összefogottan

Verset mondok. *Kiss Roóz Ilona*
ámiája azt a fenkölt pillanatot
adja meg, amikor a vers tolmá-
lója egyszerre éli át a költészet
etettségét s a közvetítés felelőssé-

Pécsi Ildikó zuglói lakásában test-
múzsák találkoznak. Kecses ívű
ámiák szemlélik az alföldi tájat
ző festményeket. Nem véletlen,
y a versmondó maga a színész-

– Csaba fiam nemigen ismert fel.

ni.

Így születtek meg
irodalomórák, amelye
művész megidézi a kö
tatja a művet. Fellel
kat, gondolkodó emb
őket, amint esténként
házak színpadán előa
sorait. A Csokonai
Vörösmarty Mihály,
Rákóczi Ferenc, Józs
tók Béla, Arany János emlékest után
Babits Mihály Jónás könyvét ad-
ta elő rendhagyóan.

— A Jónás könyve segítségével
hitvallásomat is megfogalmaztam:
rengeteg szót kell elhinteni, hogy
abból néhányan továbbvigyék a
kultúra értékeit, s ezt makacsul, szí-
vósan, megszállottan érdemes csu-
pán tenni. Babits szavaival: „Hiszek
a harmóniában, melyre vágy a lé-
lek, / a szépségben, melyért kiáltoz
az anyag, / a szeretetben, melyért
epednek a népek."

A verstanár

— Derűlátással töltött el az in-
dulás. Annak idején a Nemzeti Szín-
ház világot jelentő deszkáin nagy
egyéniségekkel találkoztam. Aztán
a sors kénye kedve szerint hol
nagyszerű szerepekkel, hol a kény-
szerű csönddel találtam szembe ma-
gam életem fordulóin. Az utóbbi

„A Korona minden feltételt m
ad ahhoz, hogy műhelymunka jöj
létre. A művészek valami olyas
tudjanak megmutatni, amit más
legfeljebb csak sejtünk."

Idestova egy évtized alatt fo
lommá lett a Korona. Sajátos műf
teremtett szellemiségével, *Mi*
Lilla szervező-szerkesztő akarásá
Annak idején a közgondolkodásb
még nem volt helye annak, hogy
színművészet kilépjen hagyomán
keretei közül, de csakhamar megl
dította a közönséget, bizonyító
létjogosultságát kulturális életü
ben.

— A főiskolai, az irodalmi szín
di, a vidám színpadi esztendők u
fogalmazódott meg számomra, h
kellene egy olyan totális szính
ahol minden együtt található: a
zene és tánc, humor és dráma
megférnek egymás mellett. A
dium különössége éppen abban

Kurucz D. Istvánné Munkácsy-díjas festőművész

Bányai Erzsébet festőművész pályafutása igen korán indult. Azzal együtt, hogy férjhez ment és három gyermeke lett. – A képeire kezdtek felfigyelni, elsősorban a szakmabeliek: Kossuth-díjas Bálint László, Kurucz D. István. – Kollektív kiállításokon is szerepelt.

Szűts László: Asszonysors – művészsors.
Szabad Föld, 1984. jan. 21.

Kurucz D. István festőművész

Kossuth díjat kapott

Magyar Hírlap, 1985. IV. 3

Kurucz D. István

P. Kücs Julianna: A vendhagyó vendtercsi-
tő
Papp Onkár kiállítása

Népszabadság, 1986. III. 5

Kurucz D. István festőművész

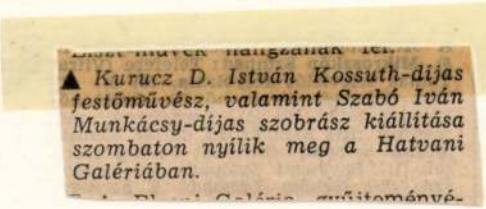

▲ Kurucz D. István Kossuth-díjas festőművész, valamint Szabó Iván Munkácsy-díjas szobrász kiállítása szombaton nyílik meg a Hatvani Galériában.

Népszabadság, 1986. 11. 21

KURUCZ D.ISTVÁN

repr.Gubások 1945

Sz.A.: Majdnem kortárs muzeum

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.52.sz.24-25.o.

KURUCZ D'ISTVÁN

említve ld.Simon Béla

Tüskés Tibor: S.B.festményei.Gyönk,Művelődési Ház

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.42.sz.3.o.

KURUCZ D.ISTVÁN

Gémeskut,juhász,Hortobágy,csikós,Tisza-part,pásztor -először Petőfi és Markó Károly alakitotta őket költeménnyé,képpé.Később egy ujabb hullámban Tornyai János,Csontváry,Nagy István, Káplár Miklós szerkeztettx drámai vagy elégikus hangvételü festményeket ugyanebből a tematikából.Maradt a jelenre festenivaló,bár a táj és az ember változása szembetünő. K.D.I. ezzel az örökséggel gazdálkodik,ujitva és hüségesen.A dráma itt epikára szelidült.Ez egyszerre a festő és a kor karaktere.K.D.I.is fest gubásokat,halászokat,gémeskutakat,behavazott tanyát -de az alkonyba borult puszta,a fekete ázott szántás,a felégett tartó itt nem szegénységet,nyomoruságot,hanem megnyugvást áraszt.Ilyen értelemben K.D.I.-nak is fontos.hogy ne konzerválódjék a formarend,hanem az élet uj állomásait tükrözze: csikosok vágtáját,subába öltözött pásztor nyugodt tekintetét, de kombájnos mezőket is.Már nem elhagyott tanyaromokat fest,hanem a bokortanyák fóliáit,a megujulást.K.D.I.a mai Alföld krónikása,aki korunk körképét egészíti ki festményeinek igazságával,nyugodt esztétikumával.(Pásztorlegény c.festmény)

Losonci Miklós: K.D.I.képei Csepel,Iskolagaléria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.5.sz.4.o.

LEÓ POPPER. EIN NACHRUF

von

Gy. Lukács

Größe verbietet jede Sentimentalität. Die Sinnlosigkeit seines Dahingehens ist rer und stärker, als jedes Wort von oder Klage sein könnte. Was an Möglich- ihm lag, das ganz zu gestalten, hätte die Lebenskraft und die Lebensdauer naissancemenschen genügt; ihm ward ein eben in steter Krankheit zuteil, und die Stunden der halbwegs konzentrierbaren n Kraft mußten für das Schaffen aus- Und dennoch verbietet die lächelnde und renge dieses Lebens jedes Gerede von en, die sich nicht erfüllen konnten, von lie abgebrochen sind, von Fragmenten. sik und Malerei konnte sein kranker malen muß und daß die Einstoffigkeit der Farben die ganze Vielstoffigkeit der Natur wiedergeben soll, doch nicht kann: diese kühn unternommene Unmöglichkeit und ihr unvermeidliches Scheitern wird in dieser Ästhetik zur kosmischen Vision vom Alltag der Kunst, zum alles umfassenden Formbegriff. So zwingt der Stein den Bildhauer, der auch die Natur sucht und nicht finden kann, zur Einheit des Im-Block-geschlossenen, so wird aus dem Willen zur Buntheit in den Werken der Volkskunst die mystische Vollendung des verborgenen, verlorenen und dennoch überall daseienden Sinnes. Leó Poppers Formbegriff hat alles Beengende und Abstrahierende abgelegt: die Welt der Form ist eine gebende, glückspendende und gebärende, sie

Kurucz D. Istvánn

Tornyai Társaság Hódmezővásárhely

Élet és Tudomány 1985. 1. 18.

Kurucz D. István

Művésztelep gazdát keres

Népszava. 1985. VI. 15

Kurucz D. István

Kurucz D. István festőművész kiállítását rendezték meg a Csongrád megyei Derekegyháza művelődési házában. A vasárnap megnyílt tárlaton az alföldi művészet jeles képviselőjének húsz festménye látható.

Magyar Nemzet 1986. VI. 2.

Kurucz D.

Aradi Nóra: Harmincöt év harminc öt művész

című könyvében foglalkozika művésszel

Szalay Kár ly: Jelzések mai képzőművészetünkről

Magyar Hirlap 1981/1/11/lo

Kurucz Dezső

Szabó Iván 1934-ben került először Visinhelyre, akkoriban együtt lakott Kurucz Dezsővel és Erdei Sándorral.

Fotóiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Ámé).

Kurucz D. István, festőművész.

A két alkotói határt jelző cím alatt a vásárhelyi festészet portréábrázolásairól szól az író. A megformálás drámai, vagy lírai, szemlélődő, v. dinamikus jellegén túl legpregnánsabban éppen a portréfestészetben a vásárhelyi művészek, mélységes emberbe vetett hite jut kifejezésre. – A művész portréinak a formai művesség, tartalmilag a típushoz való közelítés a jellemzői. A világ adott rendjébe való belenyugvás parasztembereinek sajátossága. (említve)

Dömötör János: Kohántól Fejér Csabáig. Hevesi Szemle, 1978. márc. 12. old.

Kurucz D. István festményei a csepeli Iskola Galériában

Rövid idő alatt olyan jelentős kiállítóhelyiséggé vált a csepeli *Iskola Galéria*, hogy minden tárlatára érdemes odafigyelni. A kiállítások szervezőinek szemmel láthatóan sikerült meggyőzniük a művészeket — igazi művész esetében nem nehéz! —, hogy *legjobb színvonalukat reprezentáló műveket kell vinniük a gyerekek elé*, s ugyanakkor persze a csepeli érdeklődők elé.

Legutóbb *Kurucz D.* István festőművész mutatta be — néhány fontos korábbi műve mellett — *az utóbbi öt-hat év munkáinak javát.* S a javából *a legjavának* azokat látom, amelyeken *az atmoszféra festésében* jutott újabb eredményekre, ért el magamagának kitűzött célokig. Ezek között olyan festmények vannak, mint a *Hajnal a Hortobágyon*, ezen zöldre festi az eget a felkelő Nap — alig hihető ugyan, de elhisszük, mert *festői igazsága* van a képnek. Vagy itt látható a *Lovas a pusztán* — ezen meg sárga a nappal, sárga égbolt alatt megy a csikós a gémeskút felé. Vagy a *Zúzmarás táj*, az ismert *kuruczdé*-i magas horizonttal, a kékek és szürkéskékek légnemű árnyalataiban, azután a *Február a Hortobágyon*, melyen a hó alól nagy erővel törnek már felszínre a barázda-barnák, s a háttérben megint zöldes a pirkadása az egeknek... Meghatározhatatlan — talán tojáshéjszínű? — égboltjával hat ránk *az Őszi táj;* s keskeny sávon megint zöldes a lég a *Tél a Hortobágyon* című kép számtalan árnyalatban ázott földsávja felett.

Jellegzetességei Kurucz D. István képeinek a *tollrajz finomságú* lovak és lovasok figuráin kívül a miniatűr tanya-szigetek is, nagy határmezőben... Rajzos elem a már említett Tél a Hortobágyon-kép horizontján mindjárt két gémeskút; nem is tudjuk hirtelenjében, igaz lehet-e így, nem a mi szemünk káprázik-e; de festőileg igaz ez a délibábos játék, s ami a legfontosabb: távol áll tőle minden édeskés, illetve pusztaromantikás mellékzönge, a gémeskutak kissé dülöngélve, oda vetve, szinte számkivetve állnak a pusztában. S mintha új szakaszt nyitna meg Kurucz D. István művészetében *A magányos fa*, ez a japánosan gyöngéd rajzolatú.

És még egy kép marad meg erről a kiállításról emlékezetünkben: a művész magasranőtt, életnagyságú alakjával, amint épp interjút készít vele a Rákosi Endre utcai általános iskola egyik felső tagozatos kisdiákja... Azt kérdezte például, „Milyen érzés a bácsinak itt látni a képeit a falakon?" „*Jó*" — felelte a festő.

Ember Mária

NAPLÓ

V. Barta Éva festőművész kiállítása nyílik meg február 11-én, csütörtökön, délután öt órakor, a szolnoki Aba-Novák-teremben.

◆

Érdekes bemutató színhelye lesz február 14-én, vasárnap délelőtt, a Zeneművészeti Főiskola nagyterme: a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara és énekkara ekkor adja elő Kórodi András vezényletével Sugár Rezső Savonarola című oratóriumát. A kompozíció a ferrarai származású domonkosrendi szerzetes életének epizódjait villantja föl tizenöt tételben. Az oratóriumban, amelynek szövegét is Sugár Rezső írta, Savonarolát Melis György személyesíti meg. A hangversenyen közreműködik még Szalma Ferenc, Korcsmáros Péter, Póka Balázs és Kovács Péter, orgonán Pethő Zsolt, valamint a Magyar Rádió Gyermekkara.

◆

Dobos Lajos festményeiből február 4-én délután 5 órakor nyílik meg kiállítás Veszprémben a Dési Huber teremben.

A színházak szerdai műsora

Erkel Színház: A végzet hatalma (2, bérl. 5. ea., 7) — **Nemzeti Színház:** Tarelkin halála (7) — **Katona József Színház:** Komédiások (7) — **Várszínház:** Csiksomlyói passió (7) — **Madách Színház:** A merániai fiú (7) — **Egyetemi Színpadon:** Az öltöztető (7) — **Játékszín:** Siketfajd (7) — **Vígszínház:** Házmestersirató (7) — **Pesti Színház:** Reciprok komédia (XVIII. b. 2. ea., 7) — **Mikroszkóp Színpad:** Zűrhajó (de. 10), Hogyan? Tovább! (fél 9) — **Fővárosi Operettszínház:** Figaró lakodalma (Filharmónia, szakm. tanuló bérl. 7) — **Zsebszínház:** Lola Blau (fél 8) — **Thália Színház:** A szent kísérlet (7) — **József Attila Színház:** A képmutatók (7) — **Radnóti Miklós Színpad:** Parlament gebinben (7) — **Vidám Színpad:** Meddig lehet elmenni? (7) — **Budapesti Gyermekszínház:** Alice Csodaországban (du. 3) — **Állami Bábszínház a Népköztársaság útján:** Jeles napok (du. 3) — **Jókai téren:** Irány az Ezeregyéjszaka (de. 10) — **Zeneakadémia:** Zempléni Kornél zongoraestje (Zongorabérlet 7., fél 8) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Williams Althoff NSZK cirkusz vendégjátéka (fél 8).

Rövid tartalom és szereplőlista a Pesti Műsorban.

Magyar Nemzet 1982. II. 3.

követi töretlenül tanítómesterének útmutatásait, politikai gyakorlatát. Ma már senki számára sem lehet kétséges, hogy Hoszni *Mubarak* levont a maga számára bizonyos következtetéseket elődjének politikai pályafutásából. Igaz, a változások szele egyelőre inkább csak egy-egy fuvallatként érződik a Nílus-parti országban és annak határain túl. De regisztrálható és a szovjet lapok hasábjain is érződik.

A szadati Egyiptom haragban állt az arab világgal, évek óta, vitázott velük és a szocialista országokkal. Mubarak hatalomra jutásával ez alább hagyott. Kevésbé polemikus hangnemben ír a szovjet sajtó is az egyiptomi bel- és külpolitikáról, az új egyiptomi államfő egyes intézkedései pedig kifejezetten érdeklődést keltenek Moszkvában.

A január elején végrehajtott kormányátalakítással kapcsolatban a szovjet sajtó idézte kairói megfigyeléseknek azt a megállapítását, miszerint Abdelarazzak *Abdel-Meguid* gazdasági és pénzügyi kérdésekben illetékes miniszterelnök-helyettes kényszerű távozása a kormányból a legjelentősebb változás. Őt tartották ugyanis a szadati gazdaságpolitika „építészének", lemondása tehát a korábbi gazdaságpolitikai gyakorlat bírálatának tekintette. Emellett figyelmet érdemel a miniszterhelyettes leváltása azért is, mert Abdel-Meguid belekeveredett abba a korrupciós botrányba, amely a hatalom közelében álló Raszad *Oszman* milliomos peréhez vezetett.

A CSALÓ MILLIOMOS peréről szóló riportjában a *Pravda* tudósítója utalt arra, hogy a peranyagból kiderült, mi volt a forrása nem egy ismert egyiptomi milliomos gazdagságának. Rasnad Oszman és még sokan mások a „nyitott kapuk" szadati gazdaságpolitikája jóvoltából váltak pár év alatt milliomosokká.

A hatalom csúcsáig érő korrupció a Szadat-korszak egyik jellegzetessége volt. A teljes igazság feltárása aligha áll a hatalmon levők érdekében. Annál kevésbé, hiszen Raszad Oszman, a lebukott csaló milliomos a szadati kormánypárt, a nemzeti demokrata párt egyik befolyásos tagja és képviselője volt. Azok az intézkedések azonban — írta nemrégiben a *Za Rubezsom* —, amelyeket az új egyiptomi vezetés a korrupció megfékezésére tesz, helyeslésre találnak a néptömegek körében.

A szovjet hetilap azonban azt is hozzáfűzi, hogy azok az első óvatos intézkedések, amelyeket Mubarak és kormányzata a „nyitott kapuk" gazdaságpolitikájában gyökeresző kirívó jelenségek felszámolására tesz, legalábbis ez

közel-keleti [illegible]-látogatással kapcsolatban Moszkvában hangsúlyozták — az autonómia kérdésében minden amerikai és izraeli nyomás ellenére keményebb magatartást tanúsít, mint korábban. Kamal *Hasszan Ali* egyiptomi külügyminiszter nemcsak az önkormányzat izraeli értelmezését utasította el — húzta alá a Pravda —, hanem annak az egyiptomi véleménynek is hangot adott, hogy „a Jordán folyó nyugati partvidékének és a Gazai övezetnek a státusáról végső soron maguknak a palesztinoknak kell dönteniük".

Szovjet részről hangsúlyozzák, hogy Izrael és az Egyesült Államok még mindig nem mondott le arról, hogy Egyiptomot a palesztin önkormányzat ügyében engedékenyebb magatartásra késztessék — ha kell, zsarolással is —, és e témának az egyiptomi elnök washingtoni tárgyalásain is fontos helyet biztosítottak.

AZ EGYIPTOMI külpolitika izgalmas kérdése, miként alakul a továbbiakban a viszony a két vezető nagyhatalommal. Szadat az évek alatt egyre kritikátlanabbul vette át a közel-keleti rendezés amerikai elgondolásait. Másfelől viszont elnökségének tizenegy éve alatt Kairó egyre barátságtalanabb politikát folytatott a Szovjetunióval szemben. Ez kétségtelenül a szovjet diplomaták múlt év szeptemberi kiutasításában érte el a tetőfokát.

Mubarak első nagyobb külföldi útja Nyugat-Európába és az Egyesült Államokba vezetett, ahol gazdasági segítséget és fegyvereket remélt szerezni. Ez a szadati külpolitika gerincét jelentő Amerikabarát vonal továbbvitelére utal, amivel összevetve, jelentőségében csekélynek mondhatók a szovjet—egyiptomi viszonyban Szadat halála óta bekövetkezett változások.

Csekélynek, de nem jelentéktelennek, bár egyiptomi részről cáfolják, hogy valamiféle „közeledés" lenne Kairó és Moszkva között. Figyelmet érdemel azonban, hogy Szadat egyik utolsó intézkedését felülvizsgálva az új egyiptomi vezetés nem emel kifogást a kairói szovjet diplomáciai képviselet bővítése ellen. Emellett bizonyos szovjet szakértői tevékenységre is igényt tart, egyebek között a szovjet segítséggel épített asszuáni erőmű turbináinak felújításában.

Egyelőre persze nem könnyű megjósolni, vajon olyan kibontakozás kezdeti lépéseinek tekinthetők-e ezek, amelyek elvezethetnek a normális államközi kapcsolatokhoz és a Szadat által erőszakosan megszakított egyiptomi—szovjet gazdasági-műszaki együttműködés felújításához.

Szászi József

Kurucz D. István

festőművén

XXXI. Várárhelyi Őni Tárlat

Dél-Magyarország,
1984 okt. 20.

Kurucz D. István

festőműrész

„Töprengések Vásárhely zárójelei felett"
Műrei jellemzői a „Tövetkezettség"

Kritika
1980 2. 1

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Kurucz D. Istvál
Írásművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1984 OKT 2 0
1021

IRODALOM

Kurucz D. István: Tanulmány fejek 48-as pannóhoz

Az őszi tárlatok harminc éve

A „vásárhelyiség" – etikai magatartás

Jubileumot, csendben ült évfordulót ünnepel Hódmezővásárhely. Harminc évvel ezelőtt rendezték meg az azóta oly sok vitát és elismerést kiváltott őszi tárlatok közül az elsőt. A „vásárhelyiség" a vásárhelyi iskola, azóta fogalommá lett a kortárs képzőművészetben. „Nemcsak az itt élő művészek munkáit jelölik így, hanem azt az etikai magatartást, amely a paraszti élmény megfogalmazására egyéni formát alakít ki" – írja D. Fehér Zsuzsa. Majd később: „elkötelezettséget jelent: a külső környezet és belső világ egybecsendülésére vagy ütköztetésére kimunkált képi megjelenítést. Formában a szélesen értelmezett realizmus változatos eszközeinek alkalmazását."

Képeink az idei, harmincegyedik tárlaton készültek.

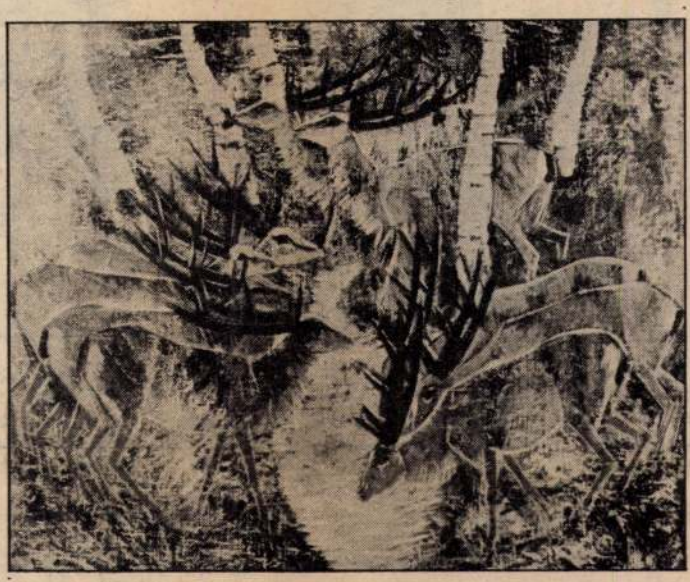

Németh József: Tiszta forrás

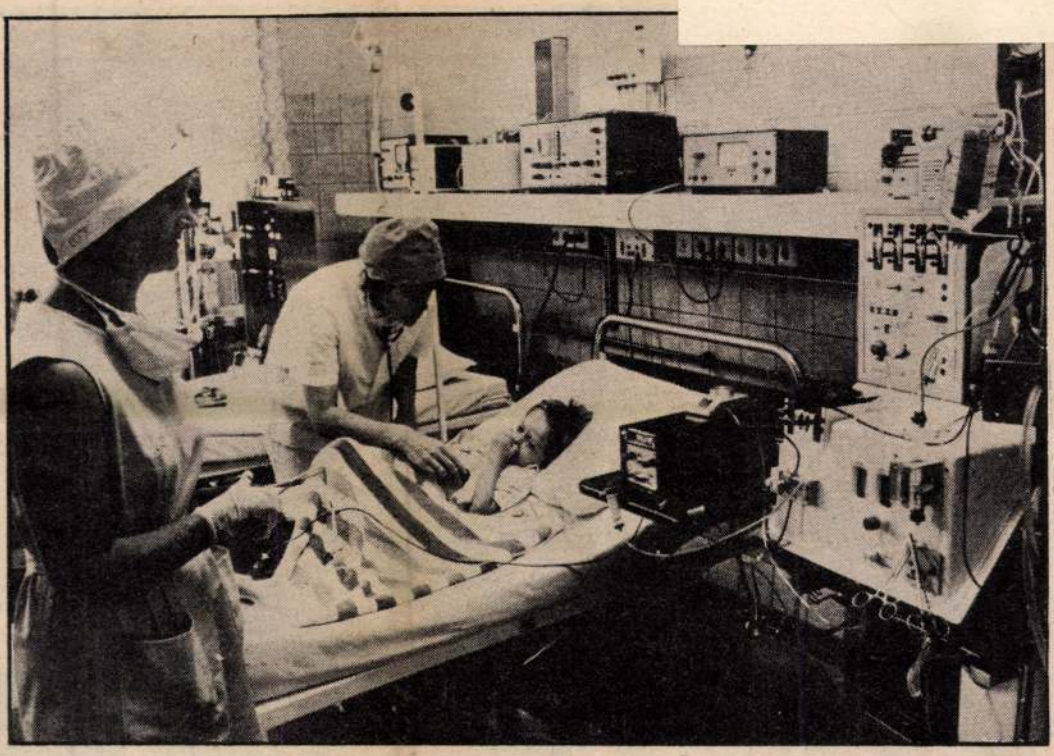

Az akut mérgezések gyógyításában kiemelkedő eredményeket ért el az NDK-ban a rostocki egyetemi kórház. Évente mintegy 200 gyermeket kezelnek itt.

Egészségügy — képekben

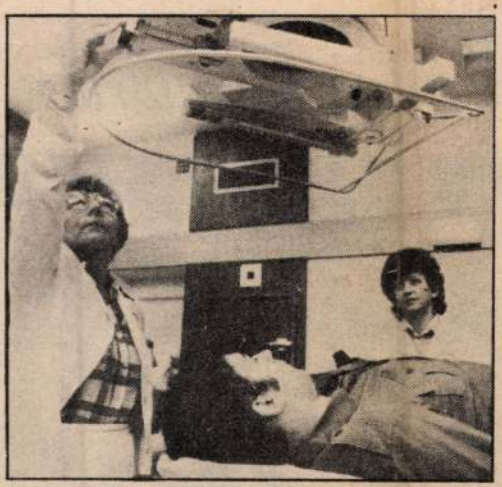

Az első pácienst vizsgálják az új varsói onkológiai központban. Lengyelországban is fokozott gondot fordítanak a rákos megbetegedések még gyógyítható stádiumban történő felfedezésére.

Egy vietnami faluban vérvizsgálatot végeznek a malária megelőzésére. Vietnam északi részén az utóbbi esztendőkben 15 százalékkal csökkent a járványos maláriás megbetegedések száma.

Kurucz D. István

festőművész

Hódmezővásárhely, tárlat.

Kelet-Magyarország

1984. okt. 20.

Kurucz D. István

Kossuth-díj

KURUCZ D. ISTVÁN Munkácsy-díjas festőművésznek, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének, kimagasló művészi munkássága elismeréséül;

Népszava 1985. IV. 3.

Kusnicz D. István

A vásárhelyi Tornyai János
múzeum

Népszava,
1985. 06. 5

Kurucz D. István

Az Alföldi Galíria

Népszava

1985. X. 26

Kunucz D. István

Kiállítás a Műcsarnokban

Népszava 1985. 1.8.

Kurucz D. István

1021 festőművész

19 9.XII. .TV.18.oo/KJnó/
Dél-Alföldi krónika

- A szegedi Móra Ferenc Muzeum Képtárában vasárnap nyitják meg az év egyik jelentős képzőművészeti tárlatát, amely Kurúc D. István Munkácsy dijas festő életművéből ad izelitőt.

Az alföldi táj festőjét hódmezővásárhelyi lakásán látogatták meg munkatársaink

- Hódmezővásárhely szülötte, bár a fővárosban él gyakran látogat haza az alföldi városba, ide ebbe a nagyon szép fehér falu tornácos házba, ahol ugyancsak van műterme.

- Én 194 óta nem kétlaki, háromlaki vagyok tulajdonképpen, mert munkahelyem a Hortobágy környéke, Vásárhely környéke, itt készitem a vázlataimat, ide jövök vissza, ha bizonyos témát akarok feldolgozni. Minden embert, főleg a művészt a gyerekkori élményei határozzák meg. Ettől nem lehet elszakadni.

- A rövidesen megnyiló szegedi kiállitás tulajdonképpen születésnapi tárlat lesz, ahol a város a 65 éves művész előtt tiszteleg. Ön ezt azzal viszonozza, hogy égész életművéből, több mint 4o év munkájából ad izelitőt. Mit tart a legfontosabb különbségnek kezdeti és nemrég készült készült képei között ?

- Legnagyobb különbségnek a tájnak a megváltozását tartom. Ugyanis harminchármas utaimnál az Alföldön kis tanyákat, kis parcellákat, kis gazdaságokat láttam és ahogy telt az idő, az Alföld kinyilt olyanná vált mint a tenger. A tengernél is a horizont sötét és az előtér világos. Ezt adja az Alföld is bizonyos megvilágitásban.

- Kurúc D.István a Tornyai Rudnai Koszta által megteremtett alföldi realista iskola képviselője, akit nem csapott meg az avangard irányzatok szele. Miért ?

- Én munkásságom szempontjából nem tartom kielégitőnek, hogy egy absztrakt művön dolgozzak egész életen keresztül. Nem légit ki.
Én a társadalomnak mondani akarok valamit. Nem egy pontot egy szinharmóniát, vagy vonáritmust. Annál többet.
Embereknek azokat az érzéseket és ismereteket akarom elmondani, amiket ők is ismernek és tudnak, csak mondjuk én mint képzőművész művészileg megfogalmazom.

Az emberek szeretnek a műalkotásokkal együttélni. Olyan

műalkotásokkal, amiket megértenek, amiket magukévá tesznek, ami érzelmeiket még alátesti és kiegészíti.

Egy nonfiguratív alkotás bármennyire érdekes és szép és fontos a művészettörténet szempontjából azért az mindig egy kissé kicsit dekoráció.

Jelen pillanatban úgy néz ki, hogy Nyugat-Európában most kialakul egy váltás. Mégpedig az ábrázoló művészet javára. Mert már ott ez az irányzat kifutotta magát.
Nálunk sajnos később tud bekapcsolódni a magyar képzőművészeti életbe ezáltal elkésve egy kissé de kivivta jelen pillanatba az egyeduralmát. Ami a magyar képzőművészet célja szempontjából nem szerencsés.
Nem szerencsés az egyeduralom sem a természetszerű sem a nonfiguratív festészet szempontjából. Mind a két irányzatnak megvan a maga helye és létjogosultsága.

- Tehát Kuruc D.István kiállitása vasárnap délelőtt zárul lik még és január 2 -ig látható a szegedi Muzeum Képtárában.
Krónika műsorunkkal is 1980.januárjában jelentkezünk majd.
Addig is viszontlátásra !

Kurucz D. István

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 ÁPR 2 61

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

István D. Kurucz: Schneeschmelze (Tempera)
Landesausstellung Bildender Kunst '82

Neben den bereits erwäh
ten Dichtern enthält das a
sprechend gestaltete Bu
Werke von Wilhelm Tkaczy
Louis Fürnberg, Max Zi
mering, Kuba, Hans Cibulk
Franz Fühmann, Günth
Deicke, Paul Wiens, Walt
Werner, Jens Gerlach, Pet
Hacks, Uwe Berger, Helm
Preißler, Bernhard Seeg
Armin Müller, Günter K
nert, Eva Strittmatter, Ado
Endler, Heinz Kahlau, Man
fred Streubel, Uwe Greß
mann, Wulf Kirsten, Richard
Leising, Heinz Czechowski,
Karl Mickel, Elke Erb, Ul
rich Grasnik, Kito Lorenc,
Friedemann Berger, Harald
Gerlach, Walther Petri, Hans-
Jörg Rother, Uwe Grüning,
Jürgen Rennert, Axel Schul
ze, Gerd Eggers, Richard

Tibor Helényi: Suche des Mittelpunktes III. (Zinkätzung)

Landesausstellung
Bildender Kunst '82

Kurucz D. István

Népszava
1985. 11. 5.

Kurucz D. István jubileumára

A 7. évtizedét betöltött Kurucz D. István festőművész először szülővárosában, Hódmezővásárhelyen mutatta be születésnapi kiállítását, majd ezt követően a Műcsarnok kamaratermében láthatják a tárlatlátogatók a vásárhelyi kiállítás válogatását. Kurucz D. István esetében ez a sorrend teljesen indokolt. Kötődése a szülőföldhöz, a szűkebb hazához, tágabban az Alföldhöz *életre szólóan meghatározó*. Alkotói vénájának szálai olyan eltéphetetlenül kötik ehhez a tájhoz, hogy bár közel négy évtizede él Budapesten, mégis egyetlen nagyvárosi képet sem találunk eddigi oeuvrejében. Művészi magatartásában és etikájában mindmáig jelen van és munkál a szülői ház, a társadalmi igazságért küzdő, mozgalmi tevékenységéért üldözést is szenvedő apa, a külvárosi környezet kis házainak dolgos földművesei, napszámosai iránti elkötelezettsége.

Munkásságának gyökere mélyen az európai festészet múltjába, egészen a trecentó tempera festéséig nyúlik. Nála azonban a tempera visszafogott, világos színvilága a messze elődöktől eltérően *határozott rajzossággal* ötvöződik egybe. A tájhoz, a benne élő emberhez, a paraszti világhoz való kötődésben törekvése rokon az alföldi realistákéval. Eltérően azok erőteljes drámaiságától Kurucz D. István inkább nyugodt szemlélődéssel, a részleteken elidőzve látja és láttatja kedvelt téres rónáját és szeretett parasztembereit, mezőgazdasági munkásait.

Harmonikus, nyugodt világlátását, szemlélődő megközelítését mutatja, hogy a paraszti hétköznapok résztvevői nála általában nem tevékenykednek, csak léteznek. A kútnál a kanta megtelésére váró, a vásárban álldogáló, vagy a tejeskantákat az út mentén őrző férfiak és nők Kurucz megfogalmazásában azonban életformáról, emberi magatartásról, sorsról nagyon is sokat mondanak. Ember és táj kapcsolatát nemegyszer egyéni térképzéssel, a zárt téren belül az Alföld végtelenjét érzékeltető távlattal fejezi ki. Történelmi érdeklődését és monumentalitás iránti érzékenységét nem nagy számban megvalósult muráliáin kívül új freskóvázlata, a *48 eszméi* jól mutatja.

Külön fejezetét képezik Kurucz D. István munkásságának a tájképek, melyek a kiállításban is jelentőségüknek megfelelő arányban szerepelnek. Ezekben a mához közeledve a történelmi folyamatnak és a művészi fejlődés logikájának megfelelően egyre fogynak a tanyák. Legutóbbi pusztai, hortobágyi fogantatású tájaiban már csak a föld és ég két sávjával találkozunk. A föld általában meghatározóbb, a képfelület kétharmadát, háromnegyedét tölti ki, Fű, torzsa, tócsa gazdag szőnyegként terül el mezőin, s ezt a mozgalmas, részletgazdag felületet csak olykor szakítja meg egy-egy dűlőút nyomvonala. Az ég — a táj lényegét legegyszerűbb eszközökkel, kifejezni akarván — mindig felhőtlen és csak alig észrevehető árnyalati átmenetekben változó.

Művei nyomán, azok hatásaként önkéntelenül merülnek fel bennünk Radnóti zseniális versének sorai, gondolatai. A festmények egyértelműen vallanak arról, hogy alkotójuk tudja „kik mennek és merre mennek" az úton. És azt is érezzük, hogy a föld, az ég, a kis tanyák nem térkép, nemcsak látvány Kurucz D. István számára, hanem sokkal több annál; *szülőföld és haza.*

Dömötör János

A család fel
a félresikló

Beszélgetés dr. Vabrik Lá
gyermek- és ifjúságvédeln

Amikor gyerekek ütköznek össze a tö nagyobb vétségeik miatt, a rendőri v gálatnál a „családi nevelés hiányoss majd minden esetben a bűn hátterébe két jelző bejegyzés kerül. E jelzések vizsgálata szomorúan beszédes tények tó kriminológusok elé a szülői felelőss ról, a nevelés súlyos hibáiról.

— A statisztika tanúsága szerint ma is *mindössze néhány százalék* azoknak a kiskorúaknak az aránya, akik bűncselekményt követnek el. Mégis *nyugtalanítóak* a gyermek- és fiatalkori bűnözés alakulásának mennyiségi és minőségi adatai, s az ezek mögött rejlő okok — mondja *dr. Vabrik László*, a Legfőbb Ügyészség gyermek- és ifjúságvédelmi osztályának vezetője —, mert ezek megléte idővel *társadalmi méreteket öltő veszélyforrás lehet.*

Köztudott, hogy az utóbbi esztendőkben a gyermek- és *felnőtt-társaságban.* Különösen tragikus jelenség, hogy — ez főképpen a cigánylakosság körében a „bűnözői karrier" kezdete — *felnőtt családtagjaik irányításával, vagy éppen parancsára* követik el a gyerekek első, törvénybe ütköző tetteiket.

Milyen képet mutat a családi háttér vizsgálata?

— *Az esetek 76 százalékában családjukban élnek* ezek a kiskorúak, szüleikkel, testvéreikkel, vagy egyik szülővel, elváltak gyerekeiként. A teljes családokban valamennyire csökkent a gyerek-

sok. Kisebb arányban betanított, vagy szakmunkások gyerekeiről van szó. A bűnelkövető gyerekek szülei közül a szellemi munkások aránya, noha *enyhén növekedő tendenciát mutat, még mindig nem emelkedik 3 százalék fölé.*

S elérkeztünk egy másik figyelemreméltó jelenséghez: ma Magyarországon a lakosság 15—20 százaléka, másfélkétmillió állampolgár *az átlaghoz képest hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.* Közéjük számítjuk természetesen a kisnyugdíjból élő, magányos, idős embereket, *a sokgyerekes családokat,* de azokat is, akiknek hátrányos helyzete nem

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -10- 18

PETŐFI NÉPE

Az őszi tárlatok harminc éve

A vásárhelyiség — etikai magatartás

Jubileumot ünnepel Hódmező-vásárhely. Harminc évvel ezelőtt rendezték meg az azóta oly sok vitát és elismerést kiváltott őszi tárlatok közül az elsőt. A „vásárhelyiség", a vásárhelyi iskola azóta fogalommá lett a kortárs képzőművészetben. „Nemcsak az itt élő művészek munkáit jelölik így, hanem azt az etikai magatartást, amely a paraszti élmény megfogalmazására egyéni formát alakít ki" — írja *D. Fehér Zsuzsa*. Majd később: „elkötelezettséget jelent: a külső környezet és belső világ egybecsendülésére, vagy ütköztetésére kimunkált képi megjelenítést. Formában a szélesen értelmezett realizmus változatos eszközeinek alkalmazását".

1954-ben, a város felszabadulásának tizedik évfordulóján rendezett első őszi tárlatra meghívták mindazokat a művészeket, akik kötődtek az alföldi városhoz, az ott élő, a vásárhelyről elszármazott, és a művésztelepen dolgozó művészeket.

Az volt a cél, hogy sajátos profilú, a művészetük gyökerével Hódmezővásárhelyhez kapcsolódó alkotók munkáit sorakoztassák fel. Hogy műhelyszerepet vállaljon, töltsön be az évenként ismétlődő tárlat. A hatvanas évek közepére kirajzolódott a vásárhelyi tárlatok profilja. Akiknek művészete eltért az alföldi iskolán alapuló, *Tornyai, Koszta, Nagy István* örökét vállaló, a realista látás- és megjelenítési módot vallóktól, elmaradtak e rendezvénytől. Voltak művészetkritikusok, akik a teljes nyitottság mellett kardoskodtak, ám ha mindenkit meghívnak, akkor a vásárhelyi is egy lesz a tárlatok közül, elveszti profilját, karakterét.

Honnan erednek ezek a közös jegyek? *Dömötör János*, a Tornyai Múzeum igazgatója, az őszi tárlatok szervező-rendezője így fogalmazza meg: „Itt bontakozott ki a vásárhelyi művészetnek az az első virágkora, mely a vásárhelyi iskola mai alkotóinak továbbépíthető hagyományt, tápláló forrást jelent. *Tornyai* a vezéregyénisége ennek a századunk első évtizedében felerősödött szellemi pezsgésnek. Mellé *Endre Béla* neve kívánkozik, de hosszabb-rövidebb időt *Rudnay, Pásztor, Kallós, Medgyessy* is töltött itt. Magukénak érzik azonban a vásárhelyi művészek a közeli Szentesen alkotó Koszta és az Alföldön mindenütt megfordult Nagy István örökét is. Ez a forrás elsősorban nem stiláris jegyeket teremt számukra, hanem az alföldi iskola művészeinek mélységes humanizmusát, táj- és emberszeretetét, társadalmi felelősségérzetét. Jelenti ez a hagyomány nemcsak azt, hogy milliókról kívánnak szólni és értük, hanem azt, hogy nekik is. Az itt élő és dolgozó emberek nemcsak megjelenítettek, hanem a művek címzettjei is".

Ám ez a hagyományvállalás nem stiláris jegyekben mutatkozik meg, hanem humanizmusban és tájszeretetben, társadalmi érzékenységben, felelősségtudatban.

Az idei, harmincegyedik vásárhelyi őszi tárlaton ott vannak mindazok, akik vállalják ezt a műhelyt, vállalják az alföldi iskolát. A nagy öregek nemzedékéből *Kurucz D. István*, aki négy évtizede él Budapesten, de elszakíthatatlan szálakkal kötődik az Alföldhöz. Egész művészetét az Alföldhöz kapcsolódás határozza meg. A föld és az ég rajzi és árnyalati világa tölti meg mostani képeit is. S néhány karakteres fejtanulmánya látható a kiállításon.

Kiállít a vásárhelyiek vezető mestere, *Németh József*, aki summázó felületeivel, komoly színeivel járja a maga útját. De a jelképiség irányába tett újabb lépéséről tanúskodik a bartóki gondolatot továbbfogalmazó Tiszta forrás című képe. *Szalay Ferenc* az egyetlen művész, aki jó néhány művében a táj nagy társadalmi átalakulásával, a mezőgazdaság szocialista átszervezésével foglalkozik. Teljes őszinteséggel tárja fel e folyamat tudatformáló drámai pillanatait, az új közösségben helyet kereső szövetkezeti parasztok kollektív élményét. Most is hű maradt ehhez a gondolatkörhöz. Nagyméretű művében egyetlen gondolat köré csoportosítva jelenítette meg mondanivalóját a Tisztelet a tsz-nyugdíjasoknak című képében.

A vásárhelyi iskola jóval szélesebb hatósugarú az ott élők körénél. Egy-egy tárlaton 80—100 művész állít ki, olyan jeles egyéniségek, mint *Patay László, Szurcsik János, Vecsési Sándor, Fejér Csaba, Somos Miklós*, hogy csak néhány nevet említsünk.

Bár a vásárhelyi tárlatok főleg a festészetben mutatnak eredményeket, nem hiányzott, nem hiányzik az idén sem a grafika és a plasztika.

A világ művészetében annyi izmus, non-figuratívitás után, újból a figuralitás, a mívesség került előtérbe. A mindenáron újat akaró képzőművészet most mintha visszatérne a hagyományos művészethez. Talán ez a „divat" újra az érdeklődés homlokterébe állítja a vásárhelyieket is.

K. M.

● **Kurucz D. István: Tanulmányfejek 48-as pannóhoz**

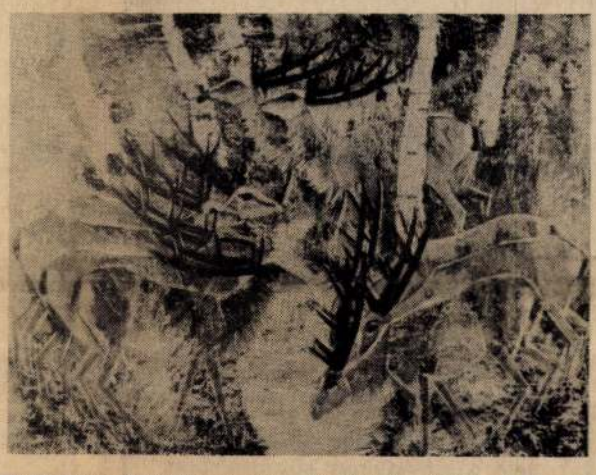

● **Német József: Tiszta forrás**

● **Hézső Ferenc: Szénagyűjtő**

A ZÖLDÉRT VÁLLALAT 1984. DECEMBER 1-TŐL
1987. NOVEMBER 30-IG

szerződéses üzemeltetésre átadja

A KÖVETKEZŐ BOLTEGYSÉGEIT:

KECSKEMÉT
5. sz. Kecskemét, Csongrádi u.
34. sz. Kecskemét, Rendőrfalu
52. sz. Kecskemét, Szegedi u.

BAJA
42. sz. Baja, Ifjúság útja.

KISKUNFÉLEGYHÁZA
57. sz. Kiskunfélegyháza, Piactér.
72. sz. HARTA, Hunyadi u.
43. sz. FAJSZ, István u.
70. sz. DUNAPATAJ, Vörös Hadsereg u.

A pályázatokat 1984. november 10-ig kell benyújtani a ZÖLDÉRT V. központjába: Kecskemét, Bercsényi u. 4—6. sz.

A versenytárgyalás 1984. november 22-én (csütörtökön) délelőtt 9 órakor lesz, szintén a vállalat központjában (ebédlőben).

Tájékoztatást, felvilágosítást a központ kiskereskedelmi osztálya ad.

2415

A KALOCSA ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ
1984. DEC. 1-TŐL SZÁMÍTOTT
3 ÉVES IDŐTARTAMRA

szerződéses üzemeltetésre átadja

AZ ALÁBBI EGYSÉGEIT:

— 1. sz. bolt KALOCSA, Ady Endre u. 18.
— 35. sz. bolt BÁTYA, Baross u. 20.
— 32. sz. bolt MISKE, Lenin u.
— 56. sz. bolt HAJÓS, Petőfi u. 42.
— 14. sz. húsbolt HAJÓS, Köztársaság tér 1.
— 24. sz. presszó HAJÓS, Köztársaság tér 7.
— 46. sz. bolt DUNAPATAJ, Vörös Hadsereg u. 22.
— 25. sz. bolt—italbolt HOMOKMÉGY-ALSÓMÉGY.
— 13. sz. italbolt BÁTYA, Zrínyi u.
— 11. sz. italbolt DRÁGSZÉL, Kossuth L. u. 19.
— 3. sz. büfé SZAKMÁR-KESERŰTELEK.
— 5. sz. TÜZÉP-telep DUNAPATAJ, Ordasi u.
— 4. sz. TÜZÉP-telep USZÓD, Szabadság u. 50.

A pályázatokat 1984. november 19-ig lehet benyújtani a szövetkezet központjába (Kalocsa, Híd u. 10.).

A VERSENYTÁRGYALÁS 1984. november 26-án 9 órakor lesz a szövetkezet központjában.

Tájékoztató adatokat és bővebb felvilágosítást a szövetkezet közgazdasági főosztálya ad.

2101

Őszi vásár

A KISKŐRÖS ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ KISKŐRÖSI RUHÁZATI ÉS IPARCIKK ÁRUHÁZÁBAN
1984. OKTÓBER 22-TŐL 29-IG

engedménnyel vásárolhatók

— Felső kötöttáruk 40%

fájdalmunkban együtt éreztek. A gyászoló család. 2171

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak, ismerősöknek, munkatársaknak akik szeretett férjem és édesapánk

TAPODY LAJOS

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és részvétükkel mély fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 27896

Köszönetet mondunk, mindazon rokonoknak, barátoknak, lakótársaknak, az SZTK, a Konzervgyár és a Honvéd Kórház dolgozóinak, akik felejthetetlen halottaink

DR. NAGY IMRE és
DR. NAGY IMRÉNÉ
Báró Irén

temetésén részt vettek sírjukra koszorút, és virágot helyeztek és mély gyászunkban velünk együtt éreztek. Fiuk és a gyászoló család. 31642

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik felejthetetlen jó férjem, édesapánk, nagyapánk

GÜT IMRE
ny. rendőr zászlós

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és vigasztaló szavaikkal mérhetetlen fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család, Kunszentmiklós. 31632

Ezúton mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, barátoknak, a Rendőrfőkapitányság és a Vízmű Vállalat vezetőinek és dolgozóinak, akik felejthetetlen férjem, édesapánk, apósom, fiam, testvérünk, sógorunk

SZABÓ ANDRÁS

temetésén megjelentek sírjára koszorút, virágot helyeztek mély fájdalmunkat ezzel is enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család. 4864

Munkaalkalom

IPARI nagyvállalat ötéves szakmai gyakorlattal rendelkező jogászt keres azonnali belépéssel. Jogtanácsosi végzettségűek előnyben. Jelentkezéseket: „Expressz 254836" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérjük. 2353

A BRG Magnetofon Gyára keres több műszakos betanított munkást alkatrészgyártás területére, továbbá esztergályos, géplakatos, szerszámkészítő, marós köszörűs szikraforgácsoló szakmunkásokat, valamint a Mindszenti úton épült új, korszerű raktárába, raktárost, segédmunkást. Jelentkezés a gyár munkaügyi osztályán, Kecskemét, Szolnoki út 16. 2113

A VÁROSFÖLDI Állami Gazdaság (K kategóriás) pályázatot hirdet közgazdasági osztályvezetői munkakör betöltésére. A gazdaság profilja sertés- és szarvasmarha-tartás, szántóföldi növény-, szőlő- és gyümölcstermelés, kereskedelmi tevékenység. Pályázati feltétel: Közgazdaságtudományi egyetemi végzettség, legalább 5 éves szakmai nagyüzemi gyakorlat. Fizetés megegyezés szerint. Lakásvásárláshoz támogatást biztosítunk. A pályázatot írásban, részletes önéletrajzzal ellátva a gazdaság igazgatójának címezve kérjük benyújtani. Cím: Városföldi Állami Gazdaság 6033 Városföld. 2107

VÁROSI Tanács Kommunális Költségvetési Üzem felvételt hirdet autószerelő, lakatos, esztergályos, parkgondozó, szállító-rakodó, hivatalsegéd, takarító munkás munkakörökre. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet: Kecskemét, Thökölyút 34. szám alatt. 2408

A BÁCS-KISKUN Megyei Tervező Vállalat, Kecskemét, Reiszmann S. u. 25. szám alatt gépírói munkakörbe felvesz gyakorlattal rendelkező dolgozót. Érdeklődni a személyzeti vezetőnél lehet. 2409

A ZÖLDÉRT Vállalat központja felvételt hirdet azonnali belépéssel könyvelő és gépkönyvelő munkakörbe (feltétel: érettségi bizonyítvány), valamint bolthálózati felügyelőt. Feltétel érettségi bizonyítvány és élelmiszer kereskedelmi gyakorlat. Jelentkezés: Kecskemét, Bercsényi u. 4—6. sz. alatt a személyzeti vezetőnél. 2109

A KECSKEMÉTI
MAGYAR—SZOVJET
BARÁTSÁG MGTSZ

Kurucz D. István festőművész

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1983 APR 23

1024

Alföldi táj

Kurucz D. István festménye

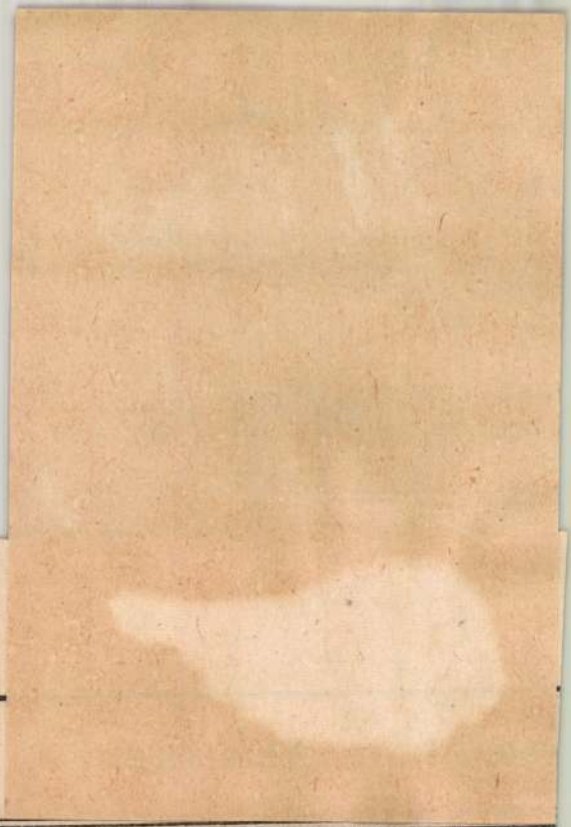

Repülés szitakötőszárnyakon

Sárkányexpressz

Ki tudja, miért nevezik sárkánynak ezt a kiterjesztett szárnyú, jóságos szitakötőt? Nincs hét feje, tüzet okádó, izzó torka, s ha lovagjait olykor mégis elragadja, abban sem ő a bűnös, inkább a hirtelen támadt szél vagy a helytelen kezelés.

Mert a sárkányrepülést is tanulni kell. Előbb a földön, elméletben. Majd néhány méterre a föld felett, egy domboldalon. Végül nincs más hátra, mint egy marék fűcsomót a levegőbe szórni, hogy tudjuk, merről fúj a szél, és nekifutni a végtelennek, hogy egyre magasabbra emelkedve átjárja testünket a legtökéletesebb repülés gyönyörűsége.

A gyáli Szabadság Tsz sárkányrepülőiről készítette a képriportot:
TRENCSÉNYI ZOLTÁN

Kis triptichon

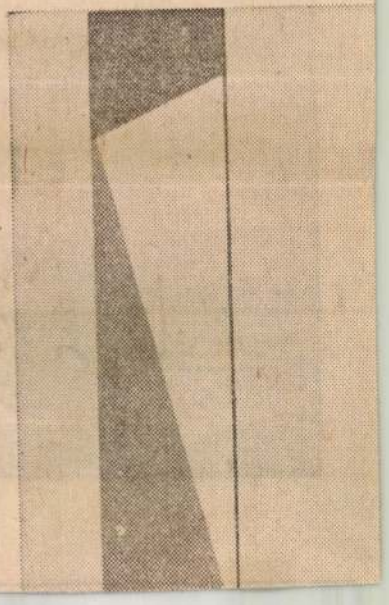

Kurucz D. István

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 1 2

ÉLETÜNK

Képző művész

1021

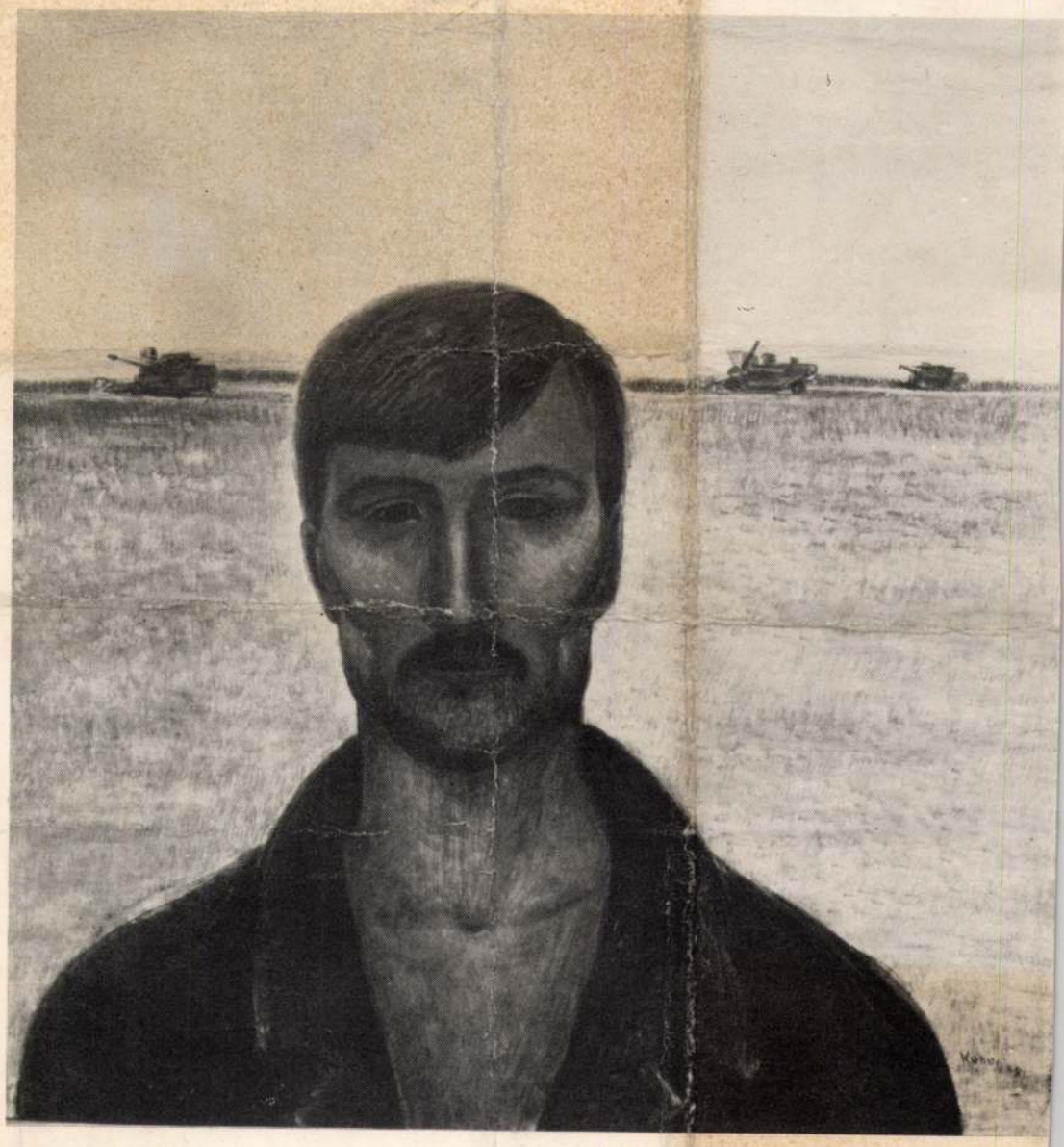

Kurucz D. István: Kombájnos

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

1

XXXVIII. ÉVFOLYAM, 1983. JANUÁR

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját
1986. december 18-án 17 órakor

KURUCZ D. ISTVÁN

Kossuth-díjas festőművész

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

HOLLÓSY

GALÉRIA

Megnyitót mond: VÉGVÁRI LAJOS,
múzeumigazgató, művészettörténész

Közreműködik: VARGA RITA, énekművész

Megtekinthető: 1986. dec. 18.–1987. jan. 31-ig
vasárnap és ünnepnap kivételével 15–19 óráig
(Budapest VII., Akácfa u. 32. II. emelet)

86.2646 KCsüE. – F. k.: Fecske András

KURUCZ D.István

Pannonia, 1988.2.36.p.

István D. Kurucz: Hirt, Öl auf Holzfaserplatte, 1986

34

Viola Berki: Das Tal der Zauberer, Öl auf Leinwand, 1979

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

KURUCZ D. ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1977. DECEMBER 2-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

DR. DÖMÖTÖR JÁNOS

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TORNYAI JÁNOS MÚZEUM IGAZGATÓJA

MŰCSARNOK, BUDAPEST, XIV., HŐSÖK TERE

A KIÁLLITÁS NYITVA: 1977. DECEMBER 2 – 1978. JANUÁR 2.

2193 FNYV I.

A Műcsarnok meghívja Önt

KURUCZ D. ISTVÁN

festőművész

70. születésnapja tiszteletére rendezett kiállítás megnyitására

1985. január 10-én csütörtökön délután 4 órakor

Megnyitóbeszédet mond:

Dömötör János

a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója

Műcsarnok, Budapest, Hősök tere

A kiállítás megtekinthető

1985. január 10–február 3 között,

hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

F. k.: Néray Katalin – 84-2342 GENERALART Dorogi Ny

KURUCZ D. ISTVÁN

Kurucz D. István Hódmezővásárhelyt született és gyökerei olyan mélyek, hogy bár majd három évtizede él már Budapesten, művészetét mind tematikailag, mind az alföldi festészet hagyományaihoz való hűségben szétthéphetetlen szálak kapcsolják ehhez a tájhoz és a benne élő emberhez.

Hódmezővásárhely az új realizmus központja, állapítja meg lakonikus, de lényeget kifejező tömörséggel a Művészeti Kis-Lexikon. Ez a megállapítás mai művészeti életünkben szélsőséges reagálásokat, visszhangokat kelt. A szélsőséges indulatok indokolatlanok, mert Vásárhely nem több, de nem is kevesebb, mint egy kizárólagosságra nem törő szólam a mai magyar művészet polifónikus együtthangzásában.

Kurucz D. István művészetében jól ötvöződnek azok a jellemzők, amelyek ezt a műhelyt, vagy ha úgy tetszik, iskolát jellemzik. Ilyen a hagyománytisztelet, de nem a formai jegyek továbbéltetésével, hanem a művészeti, etikai magatartás folytatásában. Ez nála is, mint a nagy elődöknél — Tornyainál, Kosztánál — mindenek előtt mélységes humanizmust és tájszeretet jelentenek. Ez a humánum telítődik a szocializmus emberbe vetett hitével és annak tudatával, hogy a tartalmas, értelmes emberi életet mindannyiónk számára megteremthetjük.

E korszerű művészi magatartás kifejezésére igen mélyre ásott: Felfedezte, és vitathatatlanul eredményesen alkalmazza, az évszázadok óta szunnyadó temperát .A középkori „klasszikus" tempera festést egyéni kutató munkája, leleménye és tehetsége által két irányban is tovább vitte, megújította. Egyrészt a régi tempera festmények könnyed, világos, levegős színei mellé a mély és komoly színeket is rávarázsolta palettájára. Másrészt megtalálta az útját annak is, hogy temperáin helyet kapjon a finom árnyaltság, és a tónusok gazdagsága. Ez utóbbi különösen felhőtlen egeiben nyert fölényes, sőt virtuóz megoldást. Mindezt anélkül valósította meg, hogy a temperára oly jellemző rajzosságot feláldozta volna. A vonalak kifejező ereje, természeti megjelenése a képi megjelenítése iránti vonzalmát legkifejezettebben az általa festette fákon érezzük. Nem fest lombos fákat. Mindig a lombtalan ágak, galy-

lyak mozgalmas együttesét, szövedékét választja a leveles-lombos folthatás helyett.

Az Alföldet, a Tornyai által szenvedéllyel, drámaian, széles ecsetkezeléssel megformált „nagy sömmit" Kurucz D. István nem egyszer a föld és ég két széles sávjára redukálja, de ezen belül az árnyalatok bőségét, változatosságát és a bujkáló festőiségét varázsolja elénk.

Harmonikus színvilága legteljesebben a tarlók, rétek, füves zsombékok, szántások részletgazdagságában nyújt élményt. A föld azonban nemcsak gazdag felület nála, hanem annál sokkal több: emberi környezet, emberi munka színhelye. Alföldi tájfestményein valami visszatér nála az ősi földanya mítoszból, legalábbis a munka nyomán kenyeret, élelmet, életet adás gondolattársításig. Külön problémát jelent számára az ember és a táj, az ember és a tér kapcsolata. Tágas-teres alföldi utcái a táj szélesebb, tágabb arcát, lényegét is kifejezik.

Érzelmileg leginkább portréiban van jelen. Ez azonban sohasem jelent érzelmességet, sokkal inkább az együttérző, azonosuló magatartást. Ez különösen parasztasszonyainál, nőalakjainál a formálás, festés gyöngédségével, lírizmusával párosul. Parasztembereiben a karakter elmosása nélkül érezzük az általános emberi jelenlétet. Szívesen fordul az emberi csoportok felé is. E művein annyira nem történik semmi, alakjai annyira csak vannak, hogy nem cselekvésük, hanem pusztán létük által vall róluk a művész és persze nemcsak róluk, hanem az ember és természet, ember és táj ősi kapcsolatáról is.

Dömötör János

a hódmezővásárhelyi Tornyai János
múzeum igazgatója

A felsoroltakon kívül számos hazai és külföldi csoportos kiállításon vett részt.

Tanulmányútjai Európában: Szovjetunió, Lengyelország, NDK, NSZK, Ausztria, Svájc, Hollandia, Belgium, Franciaország, Anglia, Spanyolország, Jugoszlvája, Románia;

Európán kívül: Japán, Mongólia, Algéria.

Felelős kiadó: Vézh Péter

76,030 - Képcsarnok V. ny.

Életrajzi adatok:

1914-ben Hódmezővásárhelyt született.
1933-ban Szőnyi István magániskolájában tanult.
1934-ben a Képzőművészeti Főiskolán előbb Rudnay Gyulánál, majd Benkhard Ágostnál, Réti Istvánnál, Szőnyi Istvánnál a festőszakon, Nagy Sándornál a freskószakon tanul, Varga Nándornál pedig a grafikát.
1934-ben a Tornyai Társaság javaslatára Hódmezővásárhely városi tanácsa tanulmányi ösztöndíjban részesíti.
1940-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, visszatért szülővárosába.
1941-ben római ösztöndíjat kap.
1942-43-ban Rómában a Collegium Hungaricumban tovább képezte magát.
1943-47-ben Hódmezővásárhelyt tevékenyen részt vesz a közéletben, és munkatársa a Vásárhely Népe című napilapnak.
1946-47-ben a Vásárhelyt élő művészek szervezetének kialakításában és a közös létrehozásában vesz részt.
1947-ben bemutatkozik Budapesten és Szabó Iván szobrászművésszel közös kiállítást rendez a régi Műcsarnok termeiben.
1947-ben a Fővárosi Tanács műtermes lakást bocsát a rendelkezésére, és ettől kezdve a hódmezővásárhelyi műtermét is fenntartva dolgozik tovább.
1948-ban a Kossuth Akadémia képzőművész-körének vezetője. Az Akadémia megbízásából elkészíti az 1848-as szabadságharc népfölkelőit megörökítő freskó részletét.
1948-tól több mint egy évtizedig a Képzőművészeti Főiskola freskótanszakán Szőnyi István mellett tanít.
1949-ben a főiskola növendékeinek egy csoportját nyári gyakorlatra Hódmezővásárhelyre viszi.
1950-ben a Munkácsy-díj III-ik fokozatával tüntetik ki.
1951-52-ben elindítója, majd szervező társa a Honvédségi Képzőművészeti Stúdiónak.

1953-ban hódmezővásárhelyi műtermét és házát átmeneti használatra átadja a Képzőművészeti Alapnak azzal, hogy ott a 8. sz. Művésztelepet hozzák létre.
1954-ben a hódmezővásárhelyi Lévai-utcai iskolának freskót készít, majd a város megbízása alapján a közgyülési teremben megfesti Szántó Kovács János és Táncsics Mihály életnagyságú arcképét.
1960-61-ben Budapesten Kamotsay István szobrászművésszel kiállítást rendez a Műcsarnok kamaratermében, majd több kínai városban önálló kiállítással mutatkozik be. Még ebben az évben Tornyai-plakett díjjal tüntetik ki.
1961-ben Hódmezővásárhelyt a Tornyai János Múzeumban Kamotsay István szobrászművésszel közös kiállítás.
1961-ben másodízben kap római ösztöndíjat.
1962-ben részt vesz a Velencei Biennalén.
1963-ban a hódmezővásárhelyi házát újból műteremházzá alakítja át, és ettől kezdve Budapesten és Hódmezővásárhelyt dolgozik.
1963-ban Rómában csoport kiállításon szerepel.
1964-ben SZOT-díjat kap.
1965-ben önálló kiállítása volt Milánóban. Ugyanebben az évben elkészül a Pápai Pártbizottság székházában szekkója.
1966-ban kiállítás Nyugat-Berlinben.
1967-ben Várpalotán mutatkozik be.
1968-ban a Művészeti Kiskönyvtár sorozatban kis monográfia jelent meg róla D. Fehér Zsuzsa tanulmányával.
1968-ban kiállítás Szombathelyt.
1970-ben Budapesten a Csók István Galériában állít ki.
1971-ben a Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntetik ki.
1972-ben kiállítás Szegeden.
1973-ban Hajdúszoboszlón és Balmazújvárosban állít ki.
1974-ben kiállítás Kaposvárt a Vaszary János teremben.
1974-ben a Munkaérdemrend arany fokozatával tüntetik ki.
1975-ben kiállítás Egerben a Rudnay Gyula teremben.

KURUCZ D. István festá

Dunatáj, 1989.2.

Kurucz D. István Kossuth-díjas festőművész kiállítását február 24-től láthatták az érdeklődők a simontornyai várban.

*

írás

Az epikai formákhoz közeledő, a versszerűség kereteit szétfeszítő törekvéseid fényében nem volt meglepetés a Kölnben és Budapesten szerkesztett Irodalmi Levelek *harmadik darabjaként kiadott,* Kitömött utcák, hegedűk *című prózaköteted megjelenése. A „kézirattöredék"-nek aposztrofált munka utószavában utalsz egy készülő regényre, melyből ezek a szövegek is valók. Beszélnél róla bővebben?*

Az utószóban nem készülő, hanem elkészült regényről beszélek. A regény teljes kézirata Kolozsvárt van, egyelőre még hozzá nem férhető helyen.

Van-e ars poeticád?

Képzeljük el a következőt. Tegyük föl, hogy mondjuk Mozart egy olyan fejedelemségben nőtt volna föl, ahol megelőzően, egy tébolyult zsarnok parancsa folytán, már jóval azelőtt kiirtottak és száműztek volna mindenkit, aki értett a zenéhez; mindenkit, aki akár csak egy dalt is el tudott énekelni. Hát hiszen pl. a falvakat is, gondold csak meg... nem is olyan abszurd. Szóval, úgy nőtt volna föl, hogy soha nem tanult s még csak nem is hallott zenét. Semmilyent. Még egy altatódalt sem. Egyszóval, ez a Mozart egy zene nélküli világban nőtt volna föl, de minden más tekintetben korába vetett teljes életet élt volna. És képzeljük el, hogy ugyanakkor lett volna neki egy olyan háza, amelyben rendelkezésére állottak volna a főbb hangszerek.

Vajon milyen zenét írt volna ez a Mozart? Hiszen nemcsak egy meglevő zenei nyelven kellett volna beszélnie – továbbfejlesztve persze a nyelvet is –, hanem neki először is magát a nyelvet kellett volna megteremtenie, amelyen megszólalhat.

Langue et parole...

Úgy van. Nos: itt több érdekes kérdés adódik. Milyen zenét írt volna ez a Mozart 1789-ben – és milyent ugyanő 1989-ben? Hasonló körülmények között értem. Vajon milyen módon nyúlt volna bele a korszellem abba, amit írt volna. Amit írunk, abban mi a mienk, és mi a másoké, és mi az, amit kezünkkel a kor ír? Azután ugyanez elképzelhető, analóg alapon, Boschsal, Csontváryval, Kanttal, József Attilával.

És mi a tanulság?

Úgy kell emlékezni, hogy mindent elfelejtettél. Ezt jelenti az, hogy a költészet olyasmire emlékszik, amit sohasem tudott. Úgy emlékezz, hogy közben mindent elfelejtettél. Szerinted lehetséges ez?

Nem.

Szerintem sem.

És akkor?

És akkor mi?

Akkor mi az ars poeticád?

Miféle ars poeticám?

Akkor mondj egy történetet.

Nem történetet mondok, hanem egy kép... egy képsort. Gyerekkorom óta kísért. Képzelj el egy indiánt, amint záporban vágtat a lován. Persze éjszaka van, hiszen az indiánok éjszaka szoktak előjönni, és természetesen nyár vége van, hiszen télen az indiánok téli álmukat alusszák – nos, és ez az indián, ahogy vágtat, mintegy önkívületben hegedül. Mint egy virtuóz. Eleinte nem tudtam, mit hegedül, de ma már tudom, hogy Sosztakovics hegedűversenyét játssza. Ez... ez egy elemi erejű képsor... s talán nemcsak számomra; talán ezért fordul elő Jancsónál is, hogy lóháton hegedülnek... persze ott másképp...

Igaz, hogy filmrendező szerettél volna lenni?

Ma is az szeretnék lenni. Két dolog szerettem... dolog? hogy mondjuk ezt? Két valami szerettem volna? Szóval kettő szerettem volna lenni világéletemben. Az egyik a filmrendező.

És a másik?

Alföld, 1989.7.sz.

A másik: valóságos és titkos belső tanácsosnak lenni. Egy olyan kormányzat mellett, amelyben bízom, és amely megbízik bennem.

1986-os Nyugatra távozásod a romániai magyarság érzékeny vesztesége, s egyben újra fölveti az áttelepülések első hullámával egy időben megfogalmazódott kérdést: mivel szolgálja jobban az író az ott maradók ügyét: a végsőkig való gyötrelmes kitartásával vagy távoli, aktív, tevékeny szolidaritásával? Mit tehetsz, teszel te értük Svájcban, s hogyan látod a jövőjüket? Van-e még, aki beteljesíti A szélnek eresztett bábu *búcsúzó zárósoraiba foglalt testamentumot, s elmondja, amit te már nem mondhattál el?*

Ez oly komplex, hogy nem férne bele egy interjúba. Majd talán máskor minderről. Épp csak egy példa: Sütő András helyben maradása is fontos, és fontos Tamás Gáspár Miklós nemzetközi porondon folytatott nemzetiségvédelmi küzdelme is; vagy Ara-Kovács Attila hírügynöksége vagy Molnár Gusztáv induló folyóirata is.

„Ha már hosszú ideje élünk idegenben, és már sem a cipőnk, sem a zsebkendőnk nem itthoni, hanem ottani, akkor legalább a zsebünkben hordott idő legyen ebből a városból való" - írod a Párbaj avagy a huszonharmadik hóhullás *egyik szövegében. Meddig őrizhető ez a zsebben hordott idő, s nem tér-e el évek múltán az otthonitól?*

Szerintem az otthoni idő is eltér az otthonitól; ezért mondogattam én Kolozsvárt, hogy órám még annál is pontosabban mutatja az időt, mint amennyi az valójában. Azt pedig, hogy mióta eljöttem, azóta eltért-e... azt megtudhatom-e hamarabb, mint majd akkor, ha egyszer - remélem, még ebben az évezredben - hazatérhetek Erdélybe.

Távozásod óta sok minden megváltozott - ha nem is Romániában, de Magyarországon. Hogyan látod az itthoni politikai változásokat? Ma is tovább mennél Hegyeshalomnál? Nem foglalkoztat a hazatérés gondolata?

Egy másik interjúban nemrég már elmondtam: ha szabad országomba szabad emberként jöhetek - ha nem is *vissza*, de *haza*-, akkor jönnék.

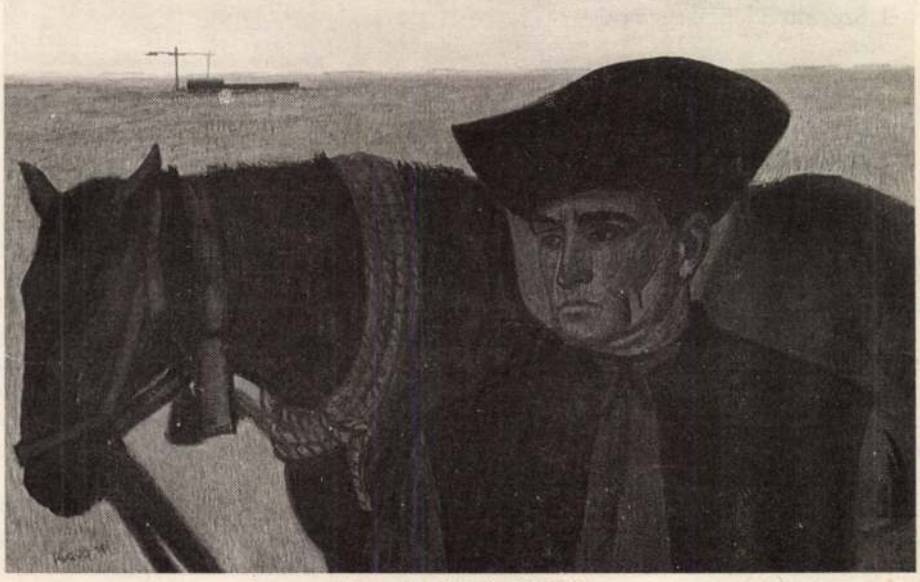

Kurucz D. István: Csikós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kurucz D. István

Film-Színház-Muzsika

festőmérés

1979 DEC 29

NAPLÓ

1021

KURUCZ D. ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA

A szegedi Móra Ferenc Múzeum képtárában megnyílt *Kurucz D. István* Munkácsy-díjas érdemes művész gyűjteményes kiállítása. A jeles festő mintegy hetven alkotását mutatják be, többségük az alföldi tájat, az ott élő embereket, életüket ábrázolja. A jórészt különleges tempera-technikával alkotott festmények a művész négy évtizedes munkásságát érzékeltetik. Képünkön a Tájkép című festmény.

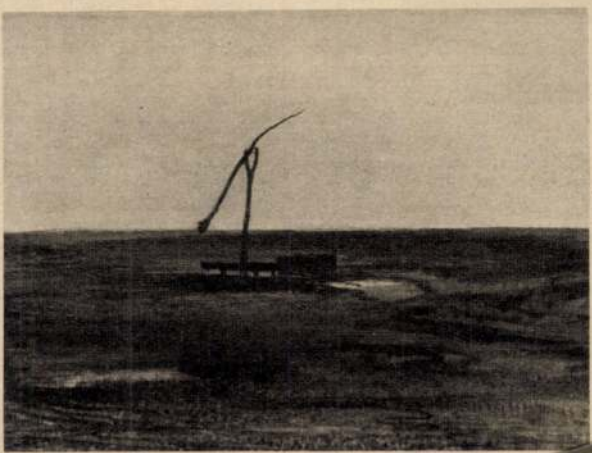

TELI

Négy-ötezer műso

ÉVVÉGI LEL

Folytatván a múlt heti mesét — legyen ez is sorozatadás — elmondandó, hogy magam is útközben éreztem magamat, míg a molnárnak, a fiának s a derék szamárnak különös históriájával bíbelődtem. És sorravéve az összes említett lehetőséget — átnézvén e most véget ért esztendő szinte minden tévékritikáját — bizony éppoly tanácstalan lettem, mint a történetbeli család.

Mert amúgy, külön-külön vizsgálva műsortípusokat, meglepő a gazdagság. S a vállalkozások sikere is, amelynek azonban — a tévé természetéből következően — nincs „kifutása".

Tekintsük csak például csokorba gyűjtve, mit rendjében, nem is valamilyen rangsor szerint, inkább jelzéséül annak, milyen széles a spektrum témákban, szerzőkben — íme, néhány eredeti bemutató:

Mai történeteket idézett fel *Bereményi Géza Imre* című műve; *Raffai Sarolta* az *Egy szál magam* tévéváltozatában; *Galgóczi Erzsébet* két drámája is, az *Üszó jégtáblák* s a *Használt koporsó;* a drámai művek között kiemelkedő élményként *Sütő András* verses szépségű *Anyám könnyű álmot ígér* című alkotása; azután még mindig napjainkról szólva, de már a szatírák modorában *Mesterházi Lajos* tiszta bölcsességgel s ellenállha-

KURUCZ D. ISTVÁN

1021

(Kurucz D. István festménye.)

vészet, arénájában

nyílt a Budapesti Nagy kerületében, a Népstadion a művészet és a szórako- osból és az ország minden séget. Telt ház esetén 12 ez a pompás amfiteátrum, terekre osztható: labdajá- s pódium színház...

stúdiója

Sió

Sport és

Hazafias nevelés. Ha makat hall zonnyal s mozdul" a jelent, mit vajon mily nak a hazafiságra nek, a honvédelmi képzésnek. A néphadseregben természetes, hogy foglalkoznak ilyennel.

Az MHSZ hosszú évek óta igyekszik ebben a szellemben tevékenykedni. Fiatalokat és idősebbeket foglalkoztat különböző klubjaiban, segít a szabad idő hasznos eltöltésében, egészséges versengésre serkent, s — szinte szórakozva — tanít, nevel. Nincs ez másként Siófokon sem, ahol *Csiki Sándorral*, az MHSZ könnyűbúvár klubjának titkárával beszélgettünk az ő speciális helyzetükről, a közelmúltban elért eredményeikről, gondjaikról.

— „Történelmi múltunk" nincs, hiszen csak pár éve alakult meg a városi klubunk, mintegy másfél éve az uszonyos és búvárúszó szakosztályunk, s alig fél éve dolgoznak a tájékozódási bú-

SOMOGYI NÉPLAP
1982 FEB 20

sebb kapc
Bár a siófoki búvárúszóknak kimagasló eredményeik még nincsenek, az ifiknél Juhász Imre már másodosztályú szintet úszott.

— Nálunk is igen fontos, hogy elképzeléseink megvalósítására elegendő pénzösszeg álljon a rendelkezésünkre. Csakhogy a mi helyzetünk speciális. Felszereléseink jó részét magunk „bütyköljük" össze, persze ennek ellenére rengeteg dolgot csak pénzért tudunk beszerezni. Szerencsénkre a búvárkodást nemcsak sportként, hanem társadalmilag hasznos munkavégzés közben is lehet „üzni". A létfenntartásunk eszköze tehát, hogy vállalunk különféle búvármunkákat. A legtöbbet a múlt évben a Dunán, a Kőolajvezeték Vállalat megrendelésére dolgoztunk, de a

KURUCZ D. István

Ember Mária

„Alföldellő" képek a Balatonnál
Kurucz D. István kiállítása
[Balatonfüred: Balatoni Galéria]

Magyar Nemzet, 1986. júli 4. 4.

Hírek

A nagy múzeumok szerte a világon anyagi gondokkal küszködnek. A szokásos bevételi források (kiállítások, műtárgyak „kölcsönbe adása") mellett egyre jobban terjed a látogatási idő meghosszabbítása is. A New York-i Metropolitan Museum a hétvégéken este 9-ig tart nyitva, s a frankfurti Schirt-Kunsthalle kísérletképpen az egyik tavalyi hétvégén szombat reggel 10-től vasárnap éjfélig megszakítás nélkül fogadta a látogatókat. Meglepően sokan váltottak jegyet késő este és éjszaka, s a megnövekedett bevételek miatt az intézmény a jövőben is próbálkozni fog az alkalmankénti 38 órás nyitvatartással.

A londoni Tate Gallery rendkívüli adománnyal lett gazdagabb: a Kahnweiler-örökösök a múzeumra hagyományozták gyűjteményüket. A donáció részletei még nem ismeretesek, de Daniel-Henry Kahnweilernek, kubisták híres pártfogójának és műkereskedőjének birtokában köztudomásúan számos Picasso-, Braque-, Klee- és Miro-mű volt található.

Újabb nagy, a szovjet avantgárd 1915–32 közötti műveiből válogató kiállítás kezdi meg vándorútját. A sorozat Frankfurtban kezdődik (1991.

12-es grafikai tech
het pályázni. Hat
30. Részletesebb
Galeria Fort, P.
Barcelona.

KURUCZ D. István

-É-: A monumentalitás mestere. = Heti Budapest, II. évf. 42. sz. 1990. nov. 2. 17. p. ill.

KURUCZ D. ISTVÁN FESTÉSZETE

Tisztelt művészetszerető közönség!

A falakon körben látható festmények alkotója, szeretném remélni, hogy egyértenek ebben velem, a mai magyar képzőművészet élő klasszikusa. Ezen túl aközé a nem sok kortárs képzőművész közé tartozik, akit a közönség is kedvel és a szakma, a kultúrpolitika is elismer. Művei nemcsak számos közgyűjteményben találhatók, több száz lakásban is naponta megújuló élményt nyújtanak tulajdonosaiknak. A "másik oldalról": kapott Munkácsy díjat, Érdemes és Kiváló Művész kitüntetést, valamint Kossuth-díjat. Ennél több dekorum magyar képzőművésztől alig kívánható.

Itt kiállított képeit nézve, de tágabban egész életművét ismerve, önkéntelenül a jeles francia impresszionista, Auguste Renoir mondata juthat eszünkbe: "Ha jól ismered a házad tájékát, elmélyedhetsz a dolgodban." Kurucz D. István jól ismeri szülőföldjét, Hódmezővásárhelyt és környékét, tágabb házatájékaként pedig az egész Alföldet. Gyermekkori élményei, a félig külvárosi Tabán apró házai, a benne lakó mezőgazdasági munkások, földművesek, kisiparosok élményei életreszólóan megmaradtak emlékezetében. Közel öt évtizede él Budapesten, de egyetlen nagyvárosi képet sem festett! Eltéphetetlen szálakkal, rendíthetetlen hűséggel kötődik az Alföldhöz. Ahoz a tájhoz, amelyet Pettenkoffentől Kohánig anynyian és oly sokféleképpen megfestettek már. Mégis Tornyai sötét-világos kontrasztra épülő drámaisága, Koszta piros-fehér-kék izzása, Nagy István hangsúlyos kontúrjai és komoly-szép koloritja – hogy csak a legnagyobbakat említsem –, után tudott újat mondani az Alföldről és a benne munkálkodó emberről. Ez az eredetiség individuális lényeglátásban és summázott megjelenítésben fejeződik ki nála. Számos munkáján érzékelhetjük azt, hogy alkotója számára az Alföld az ég és föld egysége. Ez a két "őselem" azonban eltérő formálásban jelenik meg: a földet részletgazdagon, minden fűszálat, tócsát, zsombékot külön varázsolja a vászonra, már-már a mitológiai földisten iránti tisztelettel adózik az élelmet, életet adó anyaföldnek. Az ég nála ettől eltérően mindig felhőtlen, az árnyalatok finom gazdagságában lebegően él együtt. Ezekről a tömondatosan egyszerűre redukált tájairól állapította meg egyik kritikusa, hogy ezek tulajdonképpen absztrakt művek, hiszen csak két eltérő megmunkálású sáv jelenik meg rajtuk. A rónák végtelenjét olykor egy-egy fákkal körülvett kis tanya "népesíti be". Egy települési és egyben egy emberi életforma hitelességét tolmácsolják ezek a festményei. Tárgyias szűkszavúsága nem engedi, hogy a fák lombos oldottságukban jelenjenek meg. Az ágak, gallyak rajzos, átírt szövevénye szintén egyéni jellemzői tanyás tájképeinek. Térformálásának egyik sajátosságaként alföldi utcaképeiben is tudja érzékeltetni a tágabb környezet, a táj tágasságát, végtelenségét.

Ködös, fátyolos puszta-képein gondokba merülten, komótosan ballag az időtlen, kortalan lovas, a csikós. A legelők másik gyalog vándoráról, a juhászról sem feledkezett azonban meg. Humánus megközelítésű emberábrázolásainak egy részén megjelenik a típus, legtöbbször kun vonásokkal, de a külsőn túl az egyéniség általános emberi sajátossága is érzékelhető. Alföldi iránti szélesívű érdeklődésébe belefért, hogy nem volt érdektelen az eredetét és funkcióját tekintve még mindig vitatott, de nem vitatottan festői, pittoreszk jelenség a busójárás sem.

Faluvégén (40x60 cm)

Társadalmi, történelmi érdeklődése motíválta azt, hogy szívesen vállalkozott közösségi művek, muráliák alkotására. Ezekben is jól érvényesült lényeglátása, tömörítő, típusalkotó képessége. Különösen vonzódott a hajdúk történetéhez és Európában a vallásszabadságot elsőként kimondó tordai országgyűléshez. Ez a társadalmi, közösségi elkötelezettség késztette arra, hogy közéleti szerepeket, feladatokat is vállaljon. Volt képzőművész szövetségi területi titkár, művésztelep vezető Hajdúböszörményben, felemelte szavát és tollát a művészképzés, a középiskolai rajzoktatás megreformálása, a racionálisan tovább építhető családi ház, továbbá a Feszty körkép történelmi tablóvá bővítése érdekében. Napjainkban pedig a Mednyánszky Társaság elnöki tisztében szervezi a nyári, gödöllői Agriexpo kulturális redezvényeit. E széleskörű tevékenység ismeretében elárulhatjuk, hogy 82. évében jár.

Záró akkordként joggal merül fel a kérdés, hogy hol a helye a XX. szd. végén ennek a realista és helyhez, tájhoz kötődő művészetnek akkor, amikor az egyetemes művészetben világszerte komoly integráció folyik. Ez új, ugyanakkor értékelhető történése az egyetemes művészetnek, egyidejűleg a korábbi sajátságok elvesztése miatt uniformizálást jelent. Éppen ezért alakult ki Európában a szűkebb tájak kultúráját őrző és tovább vivő mozgalom, a regionalizmus. Ebben a folyamatban helye van Kurucz D. István művészetének is, akinek jó egészséget, számos alkotóévet kívánunk, hogy még sok művel örvendeztesse meg a művészetszerető közönséget.

Dömötör János

Elhangzott 1996. január 19-én, az Illárium Galériában.

KURUCZ D. István

Magányos tanya (14x50)

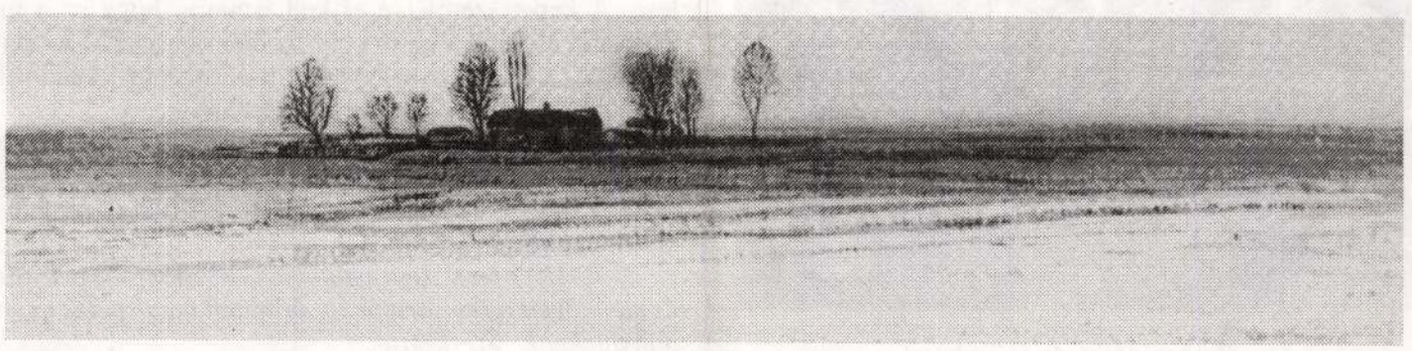

Horst Gebauer

ANDRÁS APOSTOL A SPANYOL FESTÉSZETBEN

Az írás szerzője nyugalmazott könyvtáros, a lipcsei Deutsche Bücherei-nek 35 éven át volt munkatársa. E minőségében többször járt Budapesten és jól ismeri hazánk múltját, kulturális intézményeit. A Szépművészeti Múzeum három remekművéről írt visszaemlékezését annál is inkább szívesen közöljük, mert soraiban az egykori élmény melegségét és hírneves múzeumunk iránti megbecsülését érezzük.

Soós Imre

A budapesti Szépművészeti Múzeum régi képtára Európa legjelentősebb ilyen gyűjteményei közé tartozik. A Hősök terén lévő intézményen belül is kimagasló értéket jelentenek a spanyol festészet alkotásai. Kevesen tudják, hogy a magyar fővárosban a Spanyol iskola képei között Szent András apostolnak három ábrázolása is látható.

András bizánci származású tanítványa volt Jézusnak. Gyermekkorát Kréta szigetén töltötte. El Greco 1619 körül festette meg a szent elképzelt portréját. A spanyol földön élt festő szeretettel teli gondossággal ábrázolta a bölcs öregember arcvonásait. A vállához támasztott gerenda elkerülhetetlen mártírhalálára utal. Testét bő köpeny fedi, melynek sárgászöld színével a kép harmóniáját teremtette meg az alkotó.

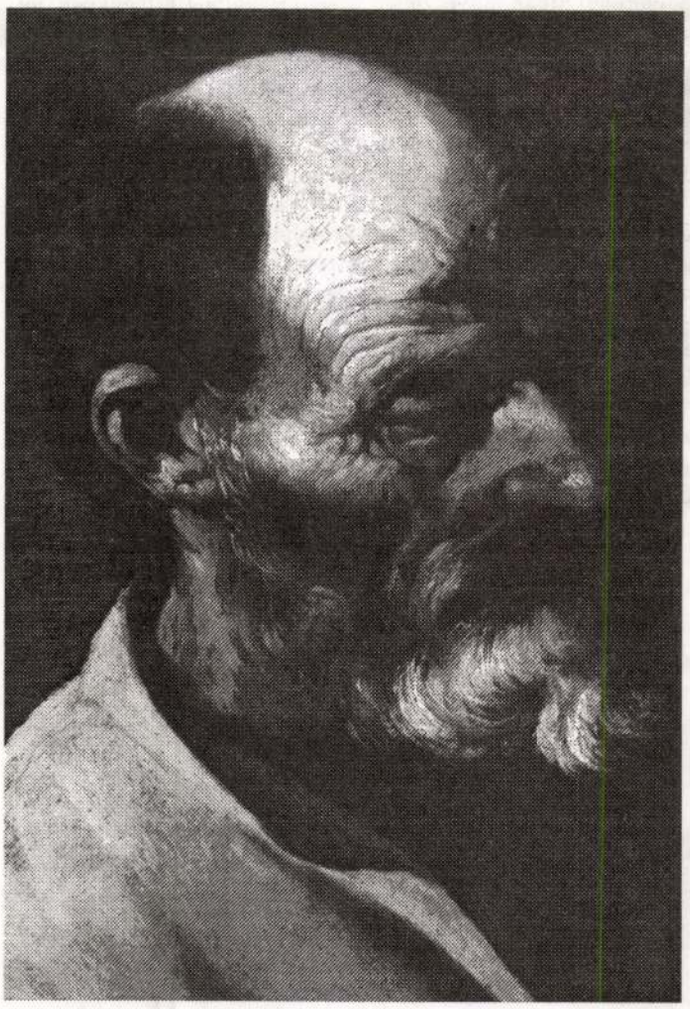

Zurbarán: Szt. András apostol.

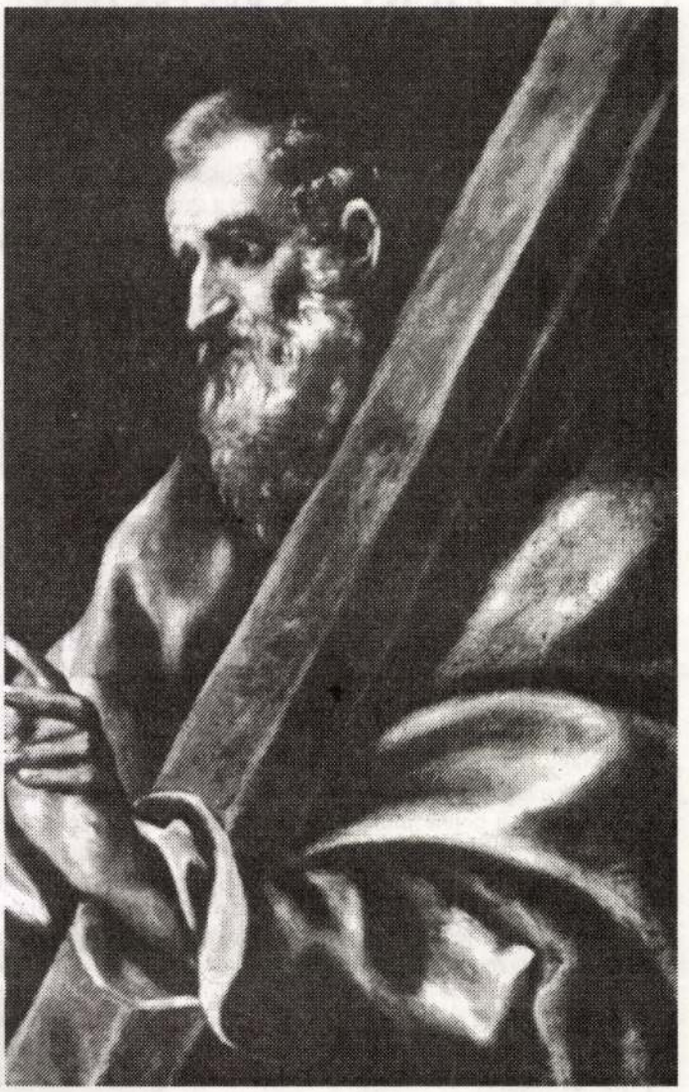

El Greco: Szt. András apostol

Egy másik festmény 1628-ban készült róla. Az alkotó Jusepe de Ribera, aki képén Szent András vértanúságát jelenítette meg. Az apostol egykor a Fekete tenger környékén prédikált. Később védőszentje lett a bizánci és az orosz birodalomnak. Ribera azt a drámai pillanatot örökítette meg, amikor az X-alakú kereszthez kötözés előtt Andrásnak választania kellett a pogány eskütétel vagy a vértanúság között.

A harmadik fesmtény néhány évvel később, 1631-ben Francisco de Zurbarán ecsetje alól került ki. A vásznon látható szent nyugalma, méltóságteljes testtartása némileg El Greco képére emlékezteti a nézőt. Ribera alkotómódszeréhez kapcsolódik viszont a részletek alapos megfigyelése. A képet szemlélve el kell ismerni, hogy ez a mű Zurbarán legjobb alkotói korszakából származik. A szent ráncos arca, kidolgozott keze és posztóruhájának színfoltja nyugalmat és álhatatosságot sugároznak.

A Szépművészeti Múzeum három András-képe önmagában is megérdemel egy látogatást, amikor azokat egymással összehasonlítva, egymásra kölcsönösen hatva szemlélhetjük.

(A spanyol festészeti gyűjtemény mostani kiegészítése és megnövelt teremsora pedig örömteli meglepetés mindannyiunknak. Szerkesztő.)

KURUCZ D. ISTVÁN

Kurucz D. István

Rajztanárképzés hazánkban 1945 után

(Szerzőnk írásának első felét előző számunkban közöltük: annak eleje a 7. oldal helyett a 18-ra került. Olvasóink elnézését kérjük. – Szerk.)

A volt Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium Művészeti Főosztályának a hatáskörébe tartoztak a művészeti főiskolák, így a Képzőművészeti Főiskola is. Felügyeletet gyakorolt még a középfokú iskolák rajzoktatása felett is az országos rajzoktatási felügyelő által. Ide tartozott az Iparművészeti Iskola, jelenleg Iparművészeti Főiskola, a jelenlegi Képző- és Iparművészeti Szakiskola, a régi Mintarajziskola is, annak ellenére, hogy szervezetileg a székesfővároshoz tartoztak.

Ha a jelenlegi képzőművészeti Főiskola oktatási módszerét összehasonlítjuk a korábbi (Lyka Károly – Réti István-féle) oktatási elveket valló, művészeti alapokra épülő rajztanárképzéssel, a kettő közötti minőségi különbség a Lyka-Réti féle oktatási módszer javára dől el. Ennek az volt a fő irányító szempontja, hogy a főiskolai hallgatókat a gyakorlati életre neveljék. Eredményességét mindenekelőtt az is igazolja, hogy a szakmai ismeretek bőséges tananyagával elkerülték az egyoldalú képzés következtében egyébként kialakuló szakonkénti túlképzést. A végzett növendékek el tudtak helyezkedni és meg tudtak élni a magyar társadalom széles területén akár mint rajztanárok, akár mint alkotóművészek. Tehát az akkori kultuszkormányzat számára ők nem jelentettek egzisztenciálisan súlyos gondokat.

A Lyka-Réti-féle reformnak az alapja a főtanszak (rajz, festészet, szobrászat), s az erre épülő képzés. A fej, akt figurális festészetén alapuló főtantárgy a festőnövendékek számára kötelező volt az egész tanulmányi idő alatt. A tanmenet a következő volt.

A délelőtti műtermi foglalkozások idején a természet közvetlen megfigyelésére alapuló ábrázolás elsajátítása, a rajzi és festői alapismeretek birtokában a természeti látvány képszerű átfogalmazása és később a belső élmény elmélyítése vált a hallgatók elsőrendű feladatává. A szaktanárok olymódon segítették, irányították és bírálták a hallgatók munkáit, hogy a növendékek megtarthassák egyéniségük sajátosságait. A szorgos műtermi munka közben megismerték az összes művészi kifejezési módokat, jártasságot szereztek a rajz- és festéstechnikában. Ez az átfogó, széles alapokon nyugvó képzés biztosította, hogy ki-ki a hajlamának és a tehetségének megfelelően képezze magát tovább.

A többi tantárgy óráit (anatómia, vízfestés, építészet, stb.) – a főiskola rendjének megfelelően – délutánonként tartották, az elméleti és a gyakorlati oktatás keretein belül. A harmadik évtől kezdve a tanárképzés elméleti és gyakorlati tantárgyain túlmenően – fakultatíve – a különböző műfajok technikáját is elsajátították a növendékek az úgynevezett házi feladatok megoldásával.

Az akkori pedagógiai gyakorlat szerint: az a növendék, aki magasabb rajztudással kerül be a főiskolára, az ottani alapképzést lenézi, fölöslegesnek érzi, a tanulmány menetét a maga számára terhesnek tartja, a főiskolai fegyelmet nehezen tűri és már az első évben alkotni akar. Ezért a felvételi vizsgarajzok értékelésekor csak olyan tehetséges növendékeket vettek fel, akik a főiskolán tanulnak majd meg igazán rajzolni és festeni.

A művészoktatási alapokon nyugvó rajztanárképzés tanulmányi ideje a különböző iskolatípusok számára a következő volt, és festőrajztanári diplomát adott:

Polgári iskolai rajztanárképzés ideje 4 év,
Gimnáziumi rajztanár képzési ideje 5 év,
Tanítóképzői rajztanár tanulmányi ideje 6 év.

A rajztanári diploma mellett a főiskola iparos és tanonciskolai tanítói oklevelet is kibocsájtott, amelynek a vizsgáit évek múlva is letehették.

A főiskola női hallgatói független fakultatív órák keretein belül részt vehettek kézimunka tanárnői szaktanfolyamon (a Rákóczi-téri szakiskolában), és e tanfolyam elvégzése után a tanári diploma mellé még kézimunka tanárnői diplomát is kaptak.

Hasonlóképpen, a műfajoktatásnak a gyakorlati kivitelezési munkái a Fővárosi Iparrajziskola (jelenleg Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola) tanműhelyében folytak az ottani tanárok ellenőrzése mellett. Az iparművészeti tantárgy keretén belül a hallgatók megtanulták az iparművészet széles ágának alapképzését, a tervezést, a gyakorlati kivitelezést, stb. Viszont a falfestészet technikáját – képzésük 3 éves időtartama alatt – a főiskola tanműhelyében gyakorolták. Ezek a kötelező és a fakultatív tantárgyak szintén délután, illetve szombat délelőtt voltak. Ide tartoztak még a Nyelvtanfolyamok, amit olyan neves emberek tartottak, mint pl. franciából Francois Gachol.

A főiskola minden felsőéves növendéke fakultatívan részt vehetett a megadott téma alapján évente kétszer kiírt, vagy szabadon választott tematikára épülő kompozíciós pályázaton. A pályamunkákat díjazták, mivel a múltbeli tapasztalatok alapján a kompozíciós készség fejlesztése a művészi képzés terén szinte nélkülözhetetlen. A növendékek művészi fejlődését nagymértékben elősegítették a különböző társadalmi és városi ösztöndíjak is. Az 1940-es években mintegy harminchárom ilyen ösztöndíjat adtak ki.

A műtermi munkák tanulmányait szervesen kiegészítették a nyári művésztelepek művészi munkalehetősége. A főiskola állandó nyári művésztelepe Miskolcon volt. Itt a kerttel körülövezett műtermi pavilonokban a munkalehetőségek tökéletesen megfeleltek a nagybányai hagyományokra épülő, az impresszionizmushoz közel álló atmoszférikus festészet finomságainak az elsajátításához. A növedékek – a tanulmányfestészet keretein belül – a szabadban beállított fej- és akt modellekről gyakorolták a formák, színek, valőrök, reflexek, a fény és az árnyék összhatásainak változatosságát, továbbá a táj- és a csendélet festészetet. Erre a központi művésztelepre – a mesterüktől, illetve az évfolyamuktól függetlenül – a növendékek közül bárki jelentkezhetett. A telepvezető tanár művészi korrekturája mellett a létszám általában évente 40-60 fő volt.

A miskolci művésztelep szervezési és oktatási módszerének korszerű szemléletét a Francia Művészeti Akadémia tanárainak egy csoportja (magyarországi tanulmányútjuk alkalmával) a legnagyobb elismeréssel értékelte, minthogy ehhez hasonló, átfogó művészteleppel ők sem rendelkeztek. Hazánkban viszont a központi művésztelepen túlmenően még további öt város tartott fenn külön művésztelepet, amelyet az alakrajz tanárok szerveztek a növendékeik számára.

A főiskola éves tantervébe tanulmányi kirándulásokat is beiktattak a növendékek számára, akik a különböző tanszékek szaktanárainak

Egry József: Töviskoszorús Krisztus (önarckép), 1940.

említem. Kultúránknak ez a nemes függetlensége vonzó és alkalmas a megújulásra.

Amikor számbavesszük az elmúlt időszak klasszikus értékké vált kincsét, akkor Rippl-Rónai József, Csók István, Tihanyi Lajos, Vedres Márk, Kernstok Károly, Farkas István, Jálics Ernő, Medveczky Jenő munkásságára is gondolunk. Vizuális kultúránk iránytűje Párizs, Róma és a Balaton, az Alföld, a Dunakanyar s önmagunk is. Elsősorban önmagunk. A pazar változatosság jegyében vált közkinccsé Szőnyi István, Bernáth Aurél, Berény Róbert, Beck Ö. Fülöp, a szentendrei sikátorok motívumaiból választó Barcsay Jenő és Vajda Lajos. Az akvarellfestészet mértéke lett Elekfy Jenő. Igen nagy kár, hogy Uitz Béla és Mészáros László festői, szobrászi pályája megszakadt az általuk reménnyel választott szovjet közegben. Mindazonáltal Ferenczy Noémi, Pátzay Pál, Tápai Antal, Vilt Tibor, Gadányi Jenő, Korniss Dezső, Hincz Gyula, Martyn Ferenc, Szalay Lajos, Szabó Vladimir, Borsos Miklós a maguk eredeti ösvényén valamiben maradandót alkottak. A névsor nem teljes. Közel száz név kívánkozna még megalapozott, mégis szubjektív fölsorolásomhoz, hogy közelíthessük az értékek igazságos teljességét.

Bíztató jeleket látunk ma is, ha körülnézünk képírásunk hazai portáján. Nem is oly régen zárult a Kondor Béla, Kajári Gyula grafikai életmű: kontinentális tanulságokkal. Sok nagyszerű művész pályája közül is kiemelkedik Bartha László, Csohány Kálmán, Búza Barna, Kelemen Kristóf, Fóth Ernő, Gross Arnold, Ilosvai Varga István, Kurucz D. István, Lakatos József, Országh Lili, Xantus Gyula, Wrabel Sándor, Asszonyi Tamás, Ligeti Erika, Somogyi József, Varga Imre, Szabó Iván, Szandai Sándor, Várady Sándor, Marton László, Gyémánt László munkássága, akik festményekkel, szobrokkal és metszetekkel, érmekkel adtak-adnak jelt képzőművészetünk világhíreiről.

Erényünk és értékünk a folyamatosság és a terebélyesülés. Európai figyelőjükben valamit elkezdtek a Nyolcak, Kassák köre ezt az irányzatot nemesítette tovább, s az őt követők között találjuk a mai magyar konstruktívistákat, Baska józsefet, Fajó Jánost. A gödöllői szecesszió nagyszerű utórezgése Remsey Jenő, a nagybányai szellemiséget Pirk János erjesztette tovább legalább száz alig ismert társával. A szolnoki népélet Vásárhely tömörebb emberi-művészi igazságával gyarapodott, minden irány szabad jelzést kapott, kap. A korszerűség is, a nemzeti jelleg nemkülönben. Az ezredforduló előtti keresztmetszet bíztató. Nemzetközi léptékkel működik Siklóson a kőszobrászok művészetelepe, Nagyatád a faplasztikák világméretű gondozását vállalta, Győrött évente szervezik európai méretekben a fémszobrászok találkozóját közös műhelymunkában és seregszemlén. Zebegény az autodidakta festőknek, szobrászoknak biztosítja a fejlődést, Nyíregyháza-Sóstón az érmészek találkoznak, hajdúböszörményben a Kárpát-medence festői és ukrán, német, lengyel művészek, Salgótarjánban rajzbiennálét, Esztergomban a pasztellfestők nemzetközi kiállításait tartják meg rendszeresen, Kecskemét egyre inkább a kontinens új zománcműhelye. Miskolc a grafikusok tevékenységét szorgalmazza az új értékrend kivánalmával, s üdvös, hogy a határszéli megyék termő kontaktust kezdeményeznek szlovák, ruszin, szlovén művészekkel. Ennek jegyében nyílnak sorra Szombathelyen, Csáktornyán, Miskolcon, Besztercebányán, Ungváron a több nép és nemzet képzőművészeit egybegyűjtő kiállítások. Komoly rangjuk van a szegedi és debreceni nyári tárlatoknak, a hagyományos őszi vásárhelyi kiállításnak, a hatvani táj- és portrébiennáléknak. Mindez a stagnálás ellen hat, teremtő mozgást indítványoz. Tett, hogy a magyar képzőművészet Moholy Nagy László, Vásárhelyi Győző és Schöffer Miklós közreműködésével részes a Bauhaus, az op art és a kinetikus művészet világméretű elterjedésében. Hozzátehetjük, hogy Esteban Fekete révén, aki szintén magyar, – a színes fametszet is komoly lehetőséget jelez az egész világon.

Gond is akad. Szünetel az a jó gyakorlat, melyre nem is olyan rég még a Magyar Nemzeti Galéria és a Műcsarnok is vállalkozott, hogy bemutatott nagyszerű életutakat, Kohán György, Kajári Gyula, Réti István, Németh József mesterműveit. Kár, hogy megszakadt a Budapesten rendezett nemzetközi kisplasztikai biennálé, mely a szobrászat internacionális iskolájának lépett elő. Nem folytatható az a sorvasztó gyakorlat, mely a Műcsarnokban az utóbbi években tetőzött, hogy csak exkluziv munkákat mutatnak be a magyar alföldi realizmus érthetetlen és igazságtalan negligálásával. Helye lenne itt nemcsak Abakanowicz nagyszerű textilszobrainak, hanem Medgyessy, Nagy Balogh János, Pásztor János, Bor Pál, Ráfael Győző, Csúcs Ferenc, Istokovits Kálmán, Dési-Huber István, Ámos Imre, Kurucz D. István, Boda Gábor, Hincz Gyula életművének is.

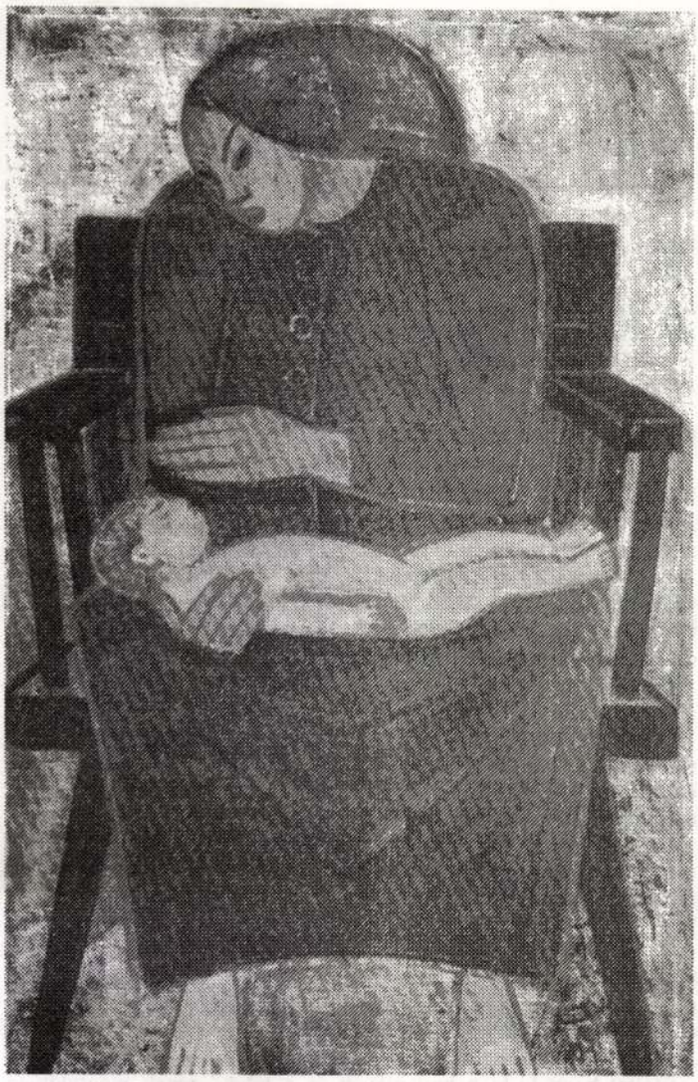

Németh József: Vásárhelyi madonna, 1965.

Jó pozíciókkal, még nagyobb esélyekkel léphetjük át a 2000. év küszöbét a magyar képzőművészet új mesterműveivel – a nemzeti karakter, az égtájak felé irányuló szabadság és a minőség növekvő szigora jegyében. Korunk nagy dilemmája az, amit több mint száz évvel ezelőtt Renoir megállapított az impresszionizmus teljesítményéről szólva: "Ma már mindnyájan zsenik vagyunk, de éppen olyan bizonyos, hogy már nem tudjuk, hogyan kell egy kezet megrajzolni". Kemény, őszinte, szigorú és igaz szavak, s az is kétségtelen, hogy Tiziano, Leonardo, Rembrandt, Dürer mértékéhez képest Monet és köre, bármennyire is pompás életműveket hoztak létre, a rajzi pontosságot tekintve, értékmérséklődést jelentenek. A helyzet azóta tovább rosszabbodott.

Mi következik mindebből? Csak az, hogy a XXI. század, a harmadik évezred a Mesterség és a Művészet kézfogásának jegyében alkothat maradandó minőséget, új remekműveket.

vezetésével ellátogattak például: az esztergomi ásatásokhoz, a királyi várba, a Parlament épületébe, az Operaházba, jónéhány budapesti templom falfestményének a megtekintésére, a főváros környékére, a szentendrei hajógyárba, stb. Kedvező időjárás esetén a vízfestés órákat Tihanyban, a Városligetben, illetve az Állatkertben tartották meg. Ez utóbbit az állatok mozgásának tanulmányozására gyakran felkeresték a hallgatók. De az állatanatómiai és állatmozgási ismereteik gyarapítására a III.-IV. évfolyamosok ellátogattak a Ludovika Akadémiára és a Nemzeti Lovardába is, (gyakorlóterére), sőt az Állatorvosi Főiskolára is. A jelentős tanulmányi kirándulások közül kiemelkedik a IV. éves hallgatók szokásos 8 napos tanulmányútja Bécsbe, amely a résztvevők számára igen értékes élményt és ismeretgyarapítást jelentett. Ez évfolyamtól függetlenül, Velence-Firenze-Róma útvonalon, 2 hetes kirándulás volt.

A tanulmányi kirándulások keretében, némely tantárgy elmélyültebb megismertetésére a szaktanárok szemináriumi gyakorlatokat, megbeszéléseket tartottak. Szemináriumi keretek között ismerkedtek meg – a művészettörténeti előadásokkal párhuzamosan – az ikonográfia történetével is.

Az utolsó évfolyam hallgatói részére reformírási tanfolyamokat is indítottak, mivel a középiskolák új tanterve az 1940-es években a szépírás tanítását a rajztanárokra bízta. Tízévenként a Műcsarnokban visszatekintő kiállítás formájában a tanárok saját osztályuk válogatott anyagával vettek részt. A növendékeket erősen inspirálta, hogy ebbe a válogatásba bekerüljenek, mert ez részükre már bizonyos szakmai elismerést jelentett. Utolsó ilyen kiállítás a Műcsarnokban 1937-ben volt. A legközelebbi kiállításra összegyűjtött festményeket 1949 után, a szertárak felszámolásával együtt a növendékek között, mint festővásznat kiosztották.

A végzős festő-rajztanárjelöltek az előírt iskolalátogatás keretei között ismerkedtek meg a középfokú iskolákban folyó rajztanítás követelményeivel és a különféle iskolatípusok rajztanítási igényeivel. Látogatásuk idején valamennyi tanárjelölt kialakította és a gyakorlatban is elkészítette a saját – majdan alkalmazandó – rajzi és festési feladatsorát az olyan iskolatípusra, amelyre pályázni óhajtott. A rajztanári szak utolsóéves hallgatói a főváros középfokú iskoláiban tartottak gyakorló próbatanítást.

A főiskola elvégzése után a festő-tanárjelöltek a különböző iskolatípusokban tanításra jogosító alap-, szak- és pedagógiai vizsgák után rajztanári oklevelet kaptak. Vizsgáikat az Országos M. Kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság előtt kellett letenniök. A Bizottság tagjai egyrészt a rendes főiskolai tanárok, másrészt a főiskola által felterjesztett és a miniszter által két évre kinevezett szakemberek voltak. Ez utóbbiak biztosították a vizsgák pártatlan szakszerűségét.

A főiskolának kötelezően előírt, külön feladata is volt: a középfokú iskolákban tanító festő-rajztanárok oktatási módszerének felügyelete és ellenőrzése – a minisztériummal karöltve. Ilymódon az évek folyamán mintegy 1500 gyakorló rajztanár tanítási módszerének adatait dolgozták fel.

Azok a végzős növendékek, akik a művészi pályán szerettek volna érvényesülni, a főtanszak tanárának javaslatára – mint továbbképzősök – a 6. és 7. évfolyamra is beiratkozhattak. (Általában osztályonként 1-2 növendék.) Ezek a tehetségesebbek zavartalanul készülhettek az alkotói művészeti tevékenységük kibontakoztatására. Kiállításokon vehettek részt, megpályázhatták a római ösztöndíjat (mely 9 hónapos tanulmányutat jelntett), ott a Collégium Hungaricum műtermeiben az olaszországi tapasztalataik alapján készült alkotásaikból bemutatkozó kiállítást rendeztek, amely mindig művészeti esemény volt Rómában.

A tanulóifjúság szervezeti életét három egyesület irányította. A legjelentősebb és a legtevékenyebb az egész főiskola ifjúságát átfogó egyesület, az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola Ifjúsági Köre volt. (1898-ban alakult, az Ifjúsági Társaskör jogutódjaként). Célja: a főiskola ifjúságának egyesítése szellemi művelésük, illetőleg anyagi jólétük érdekében. Eredményes működésükre néhány jellemző adat: folyóiratokat járattak, kedvezményes színház- és mozijegyeket folyósítottak, 30%-os vasúti jegyekkel látták el a vidéki hallgatókat, kapcsolatot teremtettek a többi főiskola hallgatóival, kulturális előadásokat szerveztek. Ez utóbbiból ízelítőül néhány példa: Kopp Jenő: Hogyan látom a jövő művészetének kialakulását?, Dr. Boda István: Esztétikai értékforrás, Kállai Ernő: Paul Cézanne és a modern művészet konstruktív fejleménye, stb. Az 1940-es esztendőben Veres Pétert is meghívták politikai előadás tartására. Az ifjúsági kör több éven át megrendezte a hagyományos ismerkedési estjét és a mindig nagysikerű

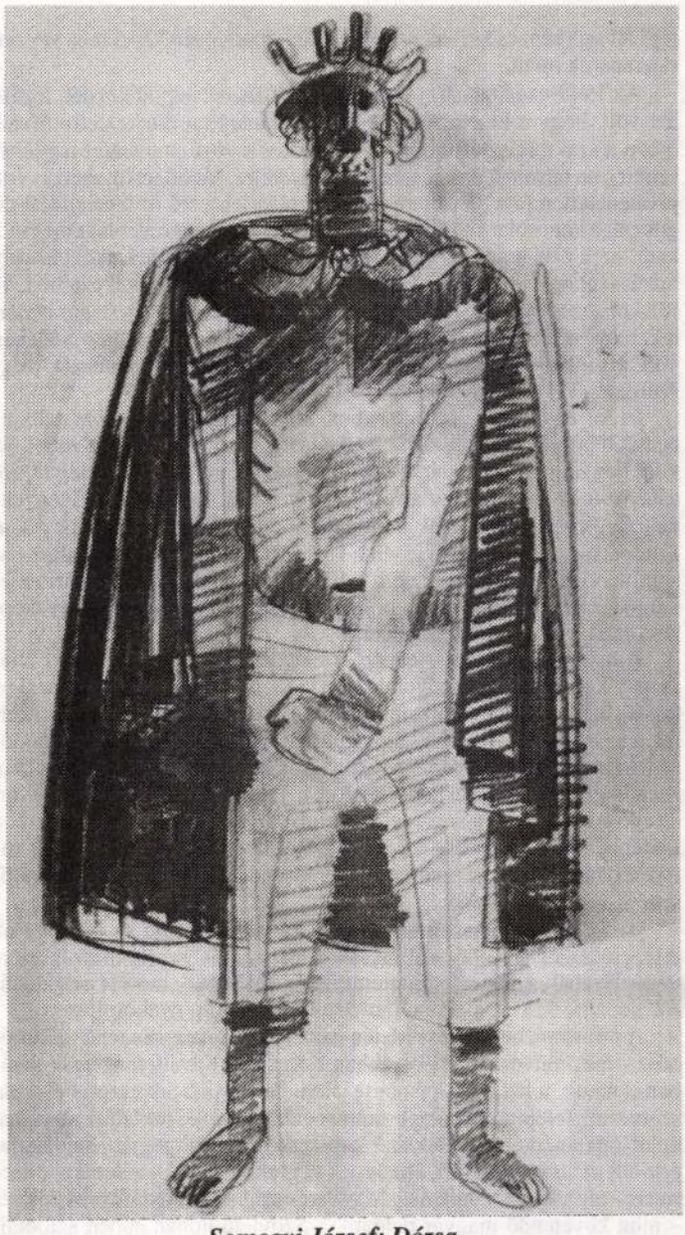

Somogyi József: Dózsa
(Vázlat a Cegléden 1972-ben felállított emlékmű főalakjához)

képzőművészeti jelmezbált a Fészek Klubban, amelyek az akkori társadalmi és művészeti életben jelentős rendezvények voltak.

Konzervatív beállítottságú művészek egy csoportja meg akarta alakítani a többi művészeti ághoz hasonlóan a Képzőművészeti Kamarát is, a haladó szellemű képzőművészek visszaszorítására és alkotó tevékenységük lehetetlenné tevésére. A főiskola haladó szellemű növendékei, miután ez a főiskola több tanárát is érintette, a megalakulást megakadályozták és ez érvényt csak a Szálasi-időkben nyert.

Az 1949-ben kezdődő általános oktatásügyi átszervezéssel a Lyka Károly-Réti István-féle Képzőművészeti Főiskola – mint az ország egyetlen rajztanárképző intézete – is átszerveződött. Ezután volt olyan időszak, amikor csak művészképzés folyt az intézetben. Az 1949-es reform és az azt követő többi átszervezés, könyörtelenül megmásította az eredeti oktatási módszer célkitűzéseit, mind a Képzőművészeti Főiskolán, mint az Iparművészeti Iskolán, mint a Fővárosi Iparrajz Iskolán. Egyértelműen káros rendelkezés volt például, hogy a középfokú iskolákban megszüntették a rajztanítást. Sajnos, az akkor elfogadott oktatási reform tagadta a rajz megismerési és kifejezési jelentőségét, általános pedagógiai érvényességét és hasznosságát. A vizualitás előképzettségének az a hiányossága ma már károsan jelentkezik a gazdasági életben, a közép- és szakiskolákban és a felsőoktatás területén. Holott ezeken a felsőbb tagozatokon már nincsen mód az alapozó jellegű rajztanítás pótlására, mindez a középfokú oktatás feladata lenne, persze a jelenleginél magasabb szinten. Sajnos, a jövőbeni rajztanítás közpiskolai színvonalának emelése nemigen remélhető, a

régi átfogó képzés helyett az 1949 utáni, hiányosan képzett és végzett rajztanárok miatt.

Az 1949-es oktatásügyi reform elindításának egyik kezdeti lépése azt volt, hogy a kinevezendő főiskolai tanárokat értekezletre hívták össze a szakminisztériumba. Ugyanakkor a régi tantestület tagjaiból senkit sem tartottak érdemesnek a részvételre. Mellőzésük azért is volt jóvátehetetlen tévedés, mert a megbizatást elnyerő új tantestületi tagoknak a kapcsolata a főiskolával voltaképpen már régebben megszakadt: az I. világháború, az 1918-as forradalom, a Tanácsköztársaság bukása után a külső és a belső emigráció, stb. következtében. A főiskola, azaz a Lyka-Réti reform társadalmi jelentőségét nem ismerték, művészi szemléletüktől a rajztanárképzés ismérve teljesen idegen volt, azt túlhaladott módszernek tartották és a rajztanári tanszék megszüntetésével teljesen egyetértettek, nem tiltakoztak.

Ezzel egyidőben az intézetben folyó addigi tanárképzést teljes egészében művészetszemléletű oktatásra szervezték át. Az indok az volt, hogy a szocialista társadalom kulturális igényeinek kielégítésére a Képzőművészeti Főiskolán csak a művészképzéssel lehet az igényeknek megfelelni. Érvelésük támogatására arra hivatkoztak, hogy sem Európában, sem Európán kívül a Lyka-Réti féle képzésformához hasonlítható rajztanárképzés nem folyik. Mint mondották: a tanári oklevél megszerzéséhez minden országban megelégszenek a művészképzés után a pedagógiai vizsgákkal.

A már említett miniszteriális értekezlet határozata szerint az általános iskolák számára a jövőben a Pedagógiai Főiskolákon – kétszakos képzésben – képeznek rajztanárokat. Sajnos, akkor és ott nem érzékelték a veszélyét az oktatási hálózatunkba ezáltal ekövetkezendő minőségi kárnak, amit a jól képzett rajztanárok hiánya okoz majd a jövőben. Az addigi képzés évszázados hagyománya, a kialakult szertárrendszer, a segédeszközök tára sorra megsemmisültek mind a főiskolán, mint a középiskolákban. Pedig a Lyka K.-Réti I.-féle rajztanárképzés annakidején éppoly korszakalkotó jelentőségű volt, mint a Kodály-módszer a zeneoktatás terén.

Az akkori illetékesek hozzá nem értését tanusítja az is, hogy az átszervezéssel egyidőben eltörölték a Képzőművészeti Főiskola Szervezeti Szabályzatában lefektetett felügyeleti jogot, amelyet a rajztanárok képzése és középiskolai tanításuk felett addig gyakoroltak.

A reformok bevezetése idején hazánkban járt egy szovjet műtörténész – festőművész –, aki korábban Kernstock Károly magániskolájában is tanult, tehát így jól ismerte a magyar Képzőművészeti Főiskola szervezeti felépítését, annak tanmenetét, a művészoktatási alapokra épült rajztanárképzés kedvező nemzetközi visszhangját. Sajnálattal értesült az átszervezésről, amelynek végrehajtásával – véleménye szerint is – oly képzés szűnik meg Magyarországon, amelynek bevezetését – mint követendő magyar példát – a Szovjetunióban éppen azidőtájt szándékozott javasolni.

Az új tanárok kinevezésével egyidőben a minisztérium Bortnyik Sándor festőművészt bízta meg – igazgatói jogkörrel – az átszervezés végrehajtásával. Első ténykedése az volt, hogy a tanárképzés megszüntetésével együtt megsemmisíttette a tanszék tárgyi eszközeit is. A művészképzés vonalán viszont a hagyományos utat folytatták: a nagybányai művészek természetelvű szemléletére épülő festészetet. A műfajoktatás terén a falfestészet technológiájának a tanítása is változatlan maradt. Sajnos, hogy a miskolci művésztelepet Miskolc városának adták át és ezáltal az, mint főiskolai művésztelep, megszűnt.

A székesfővárosi Iparrajz Iskolában folyó műhelymunkák – a tanárképzés megszüntetésével egyidőben – szintén megszűntek. Ugyanilyen sorsra jutott a Rákóczi-téri szakiskolában folyó kézimunka-rajztanárképzés is. Bár a szobrászok számára szervezett vásárhelyi művésztelep kurzusain néhány festőnövendék is résztvett, a hagyományos művésztelepi festészeti oktatás elmaradt.

Bortnyik Sándor festőművész igazgatósága után Domanovszky Endre festőművész került rektorként a főiskola élére. Bár jól felkészült művész volt, hiszen annakidején a főiskolán alapos mesterségbeli tudást szerzett, mégis újításaiban és a főiskola átszervezésében a hagyományos oktatást ő is figyelmen kívül hagyta. Sőt, saját művészetének szeretett volna iskolát teremteni, s ebbéli törekvései következtében jól képzett tanárok váltak meg az intézettől. A freskótechnikai oktatásnak is ő lett a tanára és ebben a minőségében teljesen átszervezte az addigi képzést. Végülis, minthogy technológiai ismeretének hiányossága miatt az oktatással nem boldogult, a freskó tanszéket véglegesen megszűntette. További meggondolatlan intézkedésével az Iparművészeti Főiskoláról több tantárgyat átkért a Képzőművészeti Főiskolára, olyanokat is, amelyeket megelőzően ez utóbbiban soha sem tanítottak.

Domanvovszky Endre rektorsága idején a főiskolán újra indult a rajztanárképzés, ám a régihez mérten csökkentett óraszámban. Ezidőtájt a felvételi vizsgák feltételei is alapvetően megváltoztak. A különböző iskola- és egyéb rajztanfolyamokon már tanult felvételizők magasabb fokú rajztudására alapozták a felvételi vizsgákat. Ez a követelmény éppen ellenkezője volt a régebbi vizsgarendszer feltételeinek.

Domanovszki után egy igen jól képzett szobrászművész, Somogyi József lett az új rektor. Sajnos, az ő vezetése idején a főiskolán véglegesen megszűnt a hagyományos alapképzés és a mesterségbeli képzés teljesen háttérbe szorult. Igaz ugyan, hogy a rajztanárképzés csökkentett gyakorlati óraszámmal tovább folyt, azonban a végzős növendékek mégsem tudtak a diplomájuknak megfelelően elhelyezkedni, hiszen – mint tudjuk – 1949-től a középiskolákban megszűnt a rajztanítás. Joggal felmerült tehát sokukban a kérdés: miért képezték ki őket rajztanároknak, ha nincsen rájuk szükség?

A miskolci művésztelep hagyományait felújítva, Somogyi József Tihanyban szervezett egy központi művésztelepet. Kár, hogy ennek az új alkotó helynek munka- és a tanulási lehetőségei nem voltak olyan kedvezőek, mint a régié.

A jelenlegi rektornak, Kiss István szobrászművésznek vannak újítási elképzelései, de nem ismeri a Lyka-Réti-féle koncepciót és az évszázados hagyományokat. Kétséges, hogy elképzelései a tanári karral közösen helytállóak lesznek-e, miután egyikük sem ismeri a múltat.

A tapasztalatok azt igazolják, hogy a hazánkban jelenleg is tanító rajztanáraink, akik 1949 után kaptak diplomát, akár a Képzőművészeti Főiskolán, akár a Pedagógiai Főiskolán, – az ottani hiányos és egyoldalú képzésük következtében – nem tudnak gyakorlati célokat szolgáló oktatást nyújtani a rájuk bízott fiataloknak.

A gyakorlati képzés tantárgyai alapján a Képzőművészeti Főiskolán, az Iparművészeti Főiskolán és a művészeti szakközépiskolákban mihamarabb fel kell újítani és kötelezővé tenni a gyakorlati életre történő nevelést.

Az ilyen átszervezésektől azért félnek az illetékesek, mert nagy anyagi kiadásoktól tartanak. Itt, ebben az esetben a meglévő feltételek majdnem elégségesek, csak bizonyos átcsoportosításokról van szó. Pl. iparművészetnek visszaadni az eredetileg is hozzátartozó tárgyakat. Egy-két új tanár kinevezéséről van szó: pl. akvarell, iparművészet. A felszabadult tantermekbe az 1949 óta végzett tanárok (Pedagógiai főiskola, Képzőművészeti Fősikola) számára önkéntességi alapon továbbképzést lehet szervezni, a művészet terén mesteriskolát.

A főiskola régi nimbusza bizonyos értelemben még fennáll, ennek eredményeképpen külföldi hallgatókat lehetne fogadni teljes képzési időszakra, nyári tanfolyamra külön csoportokat szervezni, ami valutáris kihatásokkal jár.

A reform kidolgozása úgy történhetne, hogy a még élő és szellemileg aktív régi tanársegédekből egy javaslattevő és azt kidolgozó kollektívát összehozni mindhárom iskolatípusra, (képző-, ipar-, szakközép). Ezekkel a régiekkel a kapcsolatot felvettem, az eddig leírt javaslatokat velük megbeszéltem, egyetértettek velem. Ezek az emberek, akikre gondolok, 40-50 éve tanítottak különféle iskolákban, mint rajztanárok, akik diplomájukat a 40-es években szerezték meg. Ezekhez kapcsolni kell egypár Bernáth növendéket, Szőnyi növendéket. A kidolgozás kb. 4-5 hónapot vesz igénybe.

1988 őszén a felvételi vizsgát már az új szemlélet alapján lehet lebonyolítani, azaz a rajztanárképzés művészalapokon célkitűzéssel. Minden jelntkezővel ismertetni kell ezeket a feltételeket, – amennyiben az nem ütközik döntően az előre meghirdetettel. A képzés ideje 5 év, a tanítóképzőké 6 év, a szakközépiskoláké 3-4 év. (A régi polgári iskola.) Az új oktatás eredményessége mindent egybevetve, a képzés idejét számítva 7-8 éven belül jelentkezik. A tanfolyamoknál azonnal, amennyiben elvégzik, egyékként menet közben tudnak már tanítani.

Az oktatás minőségének javítása megkívánja, hogy minden iskolatípus számára dolgozzanak ki egyértelmű, megfelelő tantervet és tanmenetet a szabadkézi rajz kiemelésével, miután ez az egyik fő probléma, hogyan tanítsuk meg újra a gyerekeket a tér-arány-forma tökéletes ismeretére, mely nélkül a műszaki szemlélet is béna, egyoldalú.

1981.

Kurucz D. István
festőművész,
a Vizuális Nevelési Bizottság szervező titkára

KURUCZ D. Wivat

TASNÁDI ATtila: Mednyánszky szellemében /beszélgetés Kurucz D. Istvánnal/. = Népszava, 119.évf. 134.sz. 1991. junius 10. 6.p. ill.

A megalakult Mednyánszky Társaságról

lalo Slovenské pe-
1977. 476 strán.

ačína formovať aj vy-
Do polovice 19. storo-
kníh a budovatelia
amnými nositeľmi kul-
Čo znamenali knižnice
slovenského národného
je dostatočne aktivita
to poli, rovnako ako
pre knihu a knižnice
kach základom, ktorý
svetovej vojny neza-
oreniu v podmienkach.
poznali. V posledných
vznikom prvej ČSR
úrnej oblasti nový či-
kultúrne organizácie.
predné miesto potrebu
sti robotníkov, vznik
žníc a čitateľských
SR bol pre tento úsek
hou, lebo zákon o ve-
h z roku 1919 sa stal

podkladom pre zvyšovanie kultúrnosti najširších vrstiev u nás. Ale až „v rokoch 1945—1975 sa naplnili prvé stránky najnovších dejín knižníc a knihovníctva na Slovensku". Jednotná sústava knižníc, ich široké úlohy od školských po ústredné knižnice *(Matica slovenská* a *Univerzitná knižnica)*, vysoké požiadavky na prácu knižníc aj v oblasti informatiky — to sú len niektoré z problémov, ktoré dnes stoja pred prácou knižničných pracovníkov.

Vo svojej vlastnej odbornej podstate je publikácia nepopierateľne objavná v mnohých, doteraz nezhodnotených detailných i širších nových poznatkoch. Jej prehľadný a sumarizujúci charakter môže skutočne veľmi poslúžiť záujemcom o históriu slovenskej národnej kultúry, v ktorej patrí, samozrejme, miesto knihe a knižniciam. Na mnohých miestach sú celkové charakteristiky historických a kultúrnych skutočností nielen výstižné, ale aj potrebné kvôli syntetickému pohľadu na našu minulosť. Preto má publikácia všetky predpoklady na to, aby splnila svoje poslanie nielen ako vysokoškolská učebnica, ale aj túto všeobecne kultúrnu úlohu.

-up-

stavební remeselníci

ých storočiach feudalizmu

KURUCZ D. István

D. Fehér Zsuzsa, Bp, 1968. Corvina,
25 l számozatlan szövegközti képekkel, 48 tábla, 6 szn
A Müvészet Kiskönyvtára 18.

KURUCZ D. István

MN 1996. jan. 18.

KURUCZ D. ISTVÁN festményeiből nyílik meg kiállítás január 19-én délután öt órakor az Illárium Művészeti Galériában (Budapest VIII., Köztársaság tér 15.). A megnyitón közreműködik Szvorák Katalin előadóművész.

TÖRÖK LÁSZLÓ Részletek

Köszönettel:

dr. Granasztói Györgyné
főosztályvezető

Kurucz D. István

repr. Tanya

tojástemp. 40 x 60

Hortobágyi Alkotótábor

1992

Debrecen

Kurucz D. István (Bp)

Hortobágyi Alkotótábor

Feriheggi Galícia

1995 sept 13 - okt 4

KURUCZ D. István

és Várady Sándor kiáll. Hatvani Galéria, 1993

ism. LOSONCI Miklós: Veretes életmüvek. = Vasárnapi Hirek, 1993. május 9. 9. ill.

lex: Várady S. szobrász

ĭĭĭĭĭśśśśśśp

Benedek Katalin

Vándor és fotográfus

Szabó Zoltán fotói
a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben

Henri Matisse, a kiváló francia festő írja: "Ha jó ízlésű ember őzi, a fénykép művészetként hat. A fényképész oly kevéssé avatkozzék be, amennyire csak lehet, hogy ne vesszen el az az objektív báj, amellyel a tárgy természetszerűen rendelkezik. A fotográfia rögzítsen és nyújtson dokumentumokat nekünk." Szabó Zoltán túristaromantikát elhagyó fotóira is érvényes az idézet. Degas, a nemkevésbé híres impresszionista, gyakorlatban avatta egymást segítő társakká az ecsetet és a kamerát. Példaként említem a "Lepic vicomte és lányai átmennek a Concorde téren" című alkotását, melyhez számos pillanatfelvételt készített.

Honfitársunk a hegykoszorúkba zárt édesvízi tengerről, a Bajkál tóról, környezetéről, lakóinak hitvilágáról készít lenyomatot. Vele együtt fedezzük föl e végenincs tájat, a tiszta forrást, ahol a sámánizmus a zord mindennapok része, ahol – Barguzinban – Petőfi Sándor emlékét kegyelettel őrzi a múzeum, az emberek kollektív emlékezete verbálisan idézi verseit. Igen, Szabó Zoltán ide is eljutott. Elvetődött már Ázsiába, többek között Indiába, Kínába, Pakisztánba, lencsevégre kapta a maják távoli évezredeiben gyökerező, a mában tovább élő kultúra eleven nyomait. Néhány felejthetetlen szép felvétele már tanúskodott élményeiről a zsinagógabeli latin-amerikai tárlaton.

Mégis; van abban valami regionálisan alig magyarázható sorsszerűség, ami eddig négy ízben hajtotta őt Szibériába. Vállalta az ismeretlen és kiismerhetetlen éghajlat, a megpróbáltatások, a mindennapi létért való küzdelem, gyakran életét kockáztató vészhelyzeteit. Kérdéseinkre válaszolnak ezek a fényképek és Szabó Zoltán szavai: "A lelki fejlődésem szempontjából nagyon fontos volt. Minden embert foglalkoztat, hogy hogyan kellene élni, hogyan szabad élni ebben a világban."

Ezt a romlatlan, legendákkal, hiedelmekkel átszőtt északi vidéket kristály csillogásúnak érzékeljük. A hó, a jég, a félelmetes víz, a szélviharok látványát kísérő lidérchangok a sámánizmus mindennapi gyakorlatát ébren tartják. Egy olyan életformában, ahol a víz- és villanyszolgáltatás ritkaság, ahol a tó befagyott jege az úr, óriási lelkierőt ad a hit. Az útmenti áldozati helyeken otthagyott ajándékok, a felajánlásként kilöttyintett vodka, a fába faragott sámánszobor ezt tanúsítják. És Szabó Zoltán megértően érez rá a burjátok életét erősen befolyásoló kultikus szokásokra. Szinte felvételenként jelenít meg egy-egy gondolatkört. A Sámántánc, Sámánüzenet, Sámánfok hírmondói a babonákkal gazdag birodalomnak. Sok esetben találó címek sugallják e nép szellemiségét. Múltjuk mélyen gyökerezik és munkál az itt élő emberekben, hiszen már a Kr. e. első évezredből, a fejlett bronzkor idejéből vannak rá bizonyítékok. A szibériai sámánok fő feladata volt közvetíteni a földi emberek és a hatalmas égi szellemek között. Révületükben mestereien jelenítették meg az égi utazást. A másik meghatározó vallási szál a kereszténység, elsősorban a sámánizmussal keveredett kereszténység. A mongol eredetű őslakosok lámaisták, de az orosz és ukrán betelepítések következtében a burjátok eléggé háttérbe szorultak. Egyidejűleg a pravoszláv vallást át- meg átszőtte a helybeliek hagyománya. Ennek a létnek egy töredékét rögzíti a Krisztusvárók látványa.

A kiállító meglátásai nem párosulnak a kimódolt megkomponáltság, beállítottság megszokott ismérveivel. Ő úgy professzionista, talán ösztönösen, hogy az egyszeri pillanat frissessége dominál e színes felvételeken. Szabó Zoltánnak küldetéstudata és küldetése van: "Azt gondolom, hogy mi emberek tanulni jöttünk erre a világra. Megtanulni és megtalálni azt a helyet, ahol otthon lehetünk benne. Van, aki ehhez egyetlen lépést sem tesz, mégis sikerül neki. Vannak, akiknek el kell indulniuk, idegen földön érezni azt, ami otthon számukra láthatatlan maradt. Nekem mennem kell. Én ezekről a távolban észrevett és megélt pillanatokról készítek képeket".

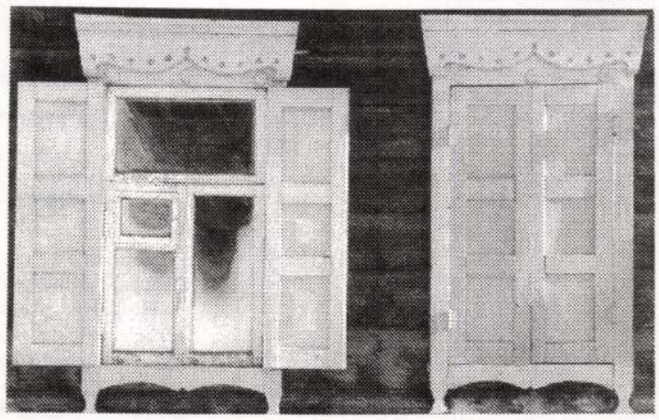

Világnéző ablakok

Ezernyi témát kínál a lenyűgöző természet, e lélegzetelállító táj, a víztükör, az óceánokat meghazudtoló viharok. Neve nem véletlenül jelent jakutul gazdag tavat. A partján élők szentnek tartják, bár tudományága, a bajkálológia igyekszik minél többet eloszlatni a körüllengő misztikus ködből. Érdemes néhány mondat erejéig elidőzni a megdöbbentő adatok tartományában. E nagyformátumú vállalkozás és fotótermés értékét növelik a publikált tények: a Bajkál 25 millió éves, a Föld legöregebbje. A tudósok ezerötszáz itt élő fajt regisztráltak, ennek kétharmada sehol máshol nem található a világon. A tavon januárban kezd el hízni a jég. Először a lovasszánok és a motorosok, később az autók is rámerészkednek. 1904-ben az orosz-japán háború idején vasút is járt rajta.

Az egymásnak feszülő roppant természeti erők, a látvány csodája és a lehetetlen körülmények kölcsönösen támogatták az egyre tudatosabb fényképezést. Felvételeinek ízét ezek együttesen adják. Itt minden kocka megélt. Sok, nagyon sok munka van egy látszólag könnyedén elkattintott pillanatban. A víz különféle halmazállapotában és színekben, a hófehértől az ezüstösen csillogón át, a mély zöldek és kékek sokféle árnyalatáig tűnik elénk. A Ragadozó és a Mohó nyelvek kettős érelmű képszerűségükkel bepillantást engednek a hideg impériumába. Ez a nyugalom szinte már álombéli: "Ezüst fények csillogása, / világ ezüst szőttese! / Álomvidék ez, varázslat / Látomás, ábrándvilág..." (Brjuszov)

Idilli hangulatot áraszt a nemesen egyszerű népi faoromdíszű ablakban virágzó piros muskátli, vagy az idei sajtófotó-pályázat egyik díjnyertese, a Tenger az ablak alatt.

A szociofoto felé közelít az az időbarázdált arcú pályaőrről, a Transzszibériai vasút alkalmazottjáról készített portréfotó. Barázdáiból leolvasható az orosz nép minden nyomorúsága és fennköltsége. Mint akit ittfelejtett a 19. század! Orosz irodalmi emlékek; "A postamester" főhőse, Gogol, Tolsztoj, Csehov figurái élednek újra bennünk. A megragadott karakter tömören és töményen elmondja mindazt, ami egy ilyen Isten háta mögötti vidékről tudható. A Vodkabú piása az orosz életkép időtlen szereplője. A világ sebesség-hisztériájáról biztos nem sokat hallott, a kilátástalan valóságot ideig-óráig megszépítő öntudatlanság romboló elixírje még számára is elérhető. Talajvesztetten, vodkamagányban üldögél. Tehetségesen életszagú felvétel. Szabó Zoltántól megtudtam, hogy mennyire esélytelen arra felé manapság a normális emberi élet. A dolgozók elvesztik állásukat, tartalékaikat élik fel. Kezdenek visszatérni a halászó-vadászó, gyűjtögető életmódhoz.

A komoly gondolkodású és élesszemű, fiatal vándor barangolásai nyomán kerek történet születik. Megszólal a Bajkál és beszél. Csodás regéket mesél és dalol földijével együtt. Testvérré vált a kép és a szó. Egyszer írásba foglalja valaki, talán éppen ez a nyugtalan fotográfus.

Zalaegerszeg szeretettel köszöntötte meghívottját. Itt régi hagyomány a művészetek szeretete és a tehetségek ápolása. Ennek jegyében adott helyet Szabó Zoltán első önálló bemutatkozásának, és támogatta aktív előkészítő tevékenységgel további kiállításainak megrendezhetőségét. Hisszük, hogy a fotóművész innen induló, ívelő karrierjének és világjáró kalandozásainak útjáról néha-néha visszanéz és visszatér.

Kurucz D. István

Magyar képzőművészek a régebbi világkiállításokon

Múlt és jelen Az első világkiállítástól (London, 1851.) a brüsszeli Expoig (1958) a tudományos, műszaki és mezőgazdasági értékeink bemutatása mellett hazánk mindig nagy súlyt fektetett kulturális és művészeti értékeink reprezentálására. Ezen a módon tártuk a világ elé, hogy mit kaptunk és mit adtunk Európának.

London, 1851. Londonban a herendi gyár vázái, teás, kávés és étkészletei keltették fel a látogatók figyelmét. A kínai hatást érzékeltető lepkés és virágos mintájú alkotásokat Viktória királynő is megcsodálta. A "Viktória" fantázianéven szereplő alkotások ma is a legkeresettebbek közé tartoznak.

A londoni világkiállítás tanulságait levonva báró Eötvös József kultuszminiszter felmérte, hogy ha Magyarország nem akar lemaradni Európa ipari, műszaki és kulturális fejlődésétől, megfelelő iskolai reformot kell kidolgozni és bevezetni. Ennek keretében nyitotta meg kapuit 1871-ben az Országos Mintarajztanoda és Rajztanárképző Intézet, (ezzel egyidőben kezdődött az elemi- és középiskolák kötelező rajzoktatása) a Képzőművészeti Főiskola elődje. Ezt követően szervezték, és indították be az Iparművészeti Iskolát, majd a Műszaki Egyetemet. Mind a három intézmény rövid időn belül európai hírűvé vált. Az igen jó képzésben részesült végzett növendékek nagyban hozzájárultak a következő világkiállításokon hazánk sikereihez.

Párizs, 1890. A franciák Párizsban a világkiállítás idejére a Szajna partján a nemzetek utcáját építették fel. A magyar házban az egyházművészeti, hadtörténeti, valamint a polgári élet bemutatását jelentő kiállítás keretén belül legreprezentatívabb alkotás Vágó Pál festőművész "Huszárroham" című nagyméretű festménye volt. Ez az alkotás a hagyományosan magyar fegyvernem történetét dolgozza fel a honfoglaló lovasságtól kezdve a huszárság kialakulásáig. A kép híven tükrözte a magyar mintára megszervezett könnyűlovasság térhódítását mind Nyugat-Európában, mind a tengeren túl. Az első francia huszárezredet magyar szervezéssel és katonákkal állították fel 1701-ben. A Bercsényi és az Eszterházy huszáralakulatok, illetve az e neveket viselő modern fegyverzetű csapattestek Franciaországban a mai napig híven ápolják a hagyományokat. A délfranciaországi Tarbes-ban huszármúzeumot hoztak létre a hagyományok ápolására.

Párizs, 1937. "Közelebb hozni egymáshoz a különböző nemzeteket" jelszóval rendezték meg az 1937-es párizsi világkiállítást. Ez volt az első ilyen jellegű rendezvény, melyen Magyarország Trianon után részt vett. A magyar kiállítás szervezői és rendezői azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy a világ tudomására hozzák: Magyarország Szent István királyunk óta a nyugat-európai kultúrkörhöz tartozik. Ennek a gondolatnak a jegyében bízták meg Györgyi Dénes építészmérnököt a magyar pavilon megtervezésével. Az ő hozzáértése volt a biztosíték már a tervezés stádiumában arra, hogy a világkiállítás alapgondolatának szellemében, a társművészetek – építészet, festészet, szobrászat – együttes bemutatást nyerjenek. A pavilon külső és belső kiképzése, területének kialakítása ezzel teljes összhangban történt. Ezt az elképzelést és felfogást a szakmai bizottság tagjai, a különböző szakterületek képviselői is messzemenően támogatták, s a pavilon így került felállításra. A belső térben reprezentatív tereket biztosított az alkotó művészek munkáinak bemutatására.

Hazánk részéről a világkiállítás alapgondolatának kifejezését – jelentőségét és művészi megfogalmazását tekintve, – Aba Novák Vilmos pannói jelentették. A francia-magyar történelmi és kulturális kapcsolatok mintegy ezer évét ábrázolják. Az egyenként 7x14 méteres képmezőket a díszterem két oldalfalán helyezték el. Aba Novák Vilmos a történelmi pannók megfestésénél szakított a hazai és külföldi festészet hagyományaival. Újszerű kompozíciós megoldásként a képmezőket összekötő szalag adja a vízszintes tagozódást és a ráfestett szövegek közlik az adatszerű ismereteket. Sikeresen oldotta meg a térben és időben távoli események együttes képi megjelenítését. Az általa alkalmazott elbeszélő műfaj maradandó élményt nyújtott a látogatóknak. A képi megfogalmazás képes a külföldi nagyközönséggel olyan fontos ismereteket közölni, amelyeket más eszközökkel nem érhettünk el.

A párizsi világkiállításon szerepünk azért is példamutató, mert azon vallási és világnézeti hovatartozástól függetlenül vettek részt a magyar művészek nemzeti egységük jegyében, és így valamennyien hozzájárultak Györgyi Dénes átgondolt szervezéssel oldotta meg. Kevés megrendelés mellett múzeumokból, műtermekből, közterekről származó alkotásokat állított ki Párizsban. (Így vitték ki pl. a debreceni Déri Múzeum elől Medgyessy Ferenc szobrait is.) Magyarország a párizsi kiállításon számos díjat nyert:

Nagydíj	48
Aranydiploma	53
Aranyérem	66
Ezüstérem	54
Bronzérem	22
Közreműködő munkatársaknak	65

Brüsszel, 1958. A brüsszeli magyar pavilon tervezésével megbízott Gárdos Lajos építész és Szabó Iván belsőépítész terve a korábbiakhoz hasonlóan, a társművészetek összhangjára épült. Felismerték, hogy kulturális értékeink bemutatása nélkül a magyar termelést bemutató anyagok kiállítása eltörpült volna a hatalmas amerikai és szovjet pavilonok közé ékelve. (A brüsszeli világkiállítás bemutató anyaga egyébként főleg az alumíniumipar széleskörű felhasználhatóságára épült.) A pavilon főfalán helyezték el Somogyi József és Kerényi József szobrászművész alumínium domborművét, a belső térben Bernáth Aurél, Domanovszky Endre és Kódor György festőművész alumíniumra festett pannóit. Csontváry Tivadar nagyméretű festményét, a Mária kútját, a fogadóteremben állították ki. A pavilon főbejárata előtt kapott helyet Somogyi József martinászt ábrázoló bronz szobra.

A belgák által felállított központi pavilonban "Az ötven év festészete" című kiállítás kapott helyet. Ezen a tárlaton szerepelt Csontváry Tivadar "Libanoni cédrus"-a. A két Csontváry kép a világkiállítás egyik szenzációjává vált, és méltóképpen képviselte a magyar képzőművészet európaiságát. A kulturális anyag bemutatásán keresztül a zene, az irodalom, a színház, a könyvkiadás reprezentatív anyagának bemutatása a világkiállítást látogató közönségnek átfogó keresztmetszetet adott a magyar kultúráról.

Bár művészi eredményeink a brüsszeli kiállításon is sikert arattak, a történelmünket bemutató festészet itt már elmaradt.

A brüsszeli expo az azt megelőző húsz esztendő tudományos, kulturális és műszaki eredményeit tárta a nagyvilág elé. Ez volt az a nemzetközi kiállítás, ahol a magyar pavilon tervezésénél és kivitelezésénél a társművészetek alkalmazásának összhangja utoljára érvényesült. Ettől kezdve elmaradtak a történelmi pannók, amelyeket az utóbbi évtizedek kultúrpolitikája száműzött.

Torino, 1961. Meg kell említenünk az olasz egység megteremtésének százéves évfordulójára rendezett torinói nemzetközi kiállítást, (jól lehet nem világkiállítás) ahol a magyar pavilonban kézműiparunk kiemelt munkáit állították ki. A Szabó István belsőépítész által tervezett pavilonban a bemutatott kézműipari alkotások nagyon szépen érvényesültek és nemzetközileg is elismerést vívtak ki. Híven tükrözték a magyar kézműipar nagyszerű felkészültségét. A közel százéves iparművészeti iskola oktatásának színvonala biztosította ezen a nemzetközi kézműipari kiállításon az elért ereményeinket.

Sevilla, 1992. A sevillai világkiállítás a felfedezések jegyében szerveződött. A magyar pavilon kiváltotta a látogatók nagymértékű érdeklődését grandiózus építészeti koncepciójával, esztétikai küllemével. Azonban a korábbi hagyományokkal szakítva, a belső tér kiképzése nem tette lehetővé a szélesebb kultúrválaszték bemutatását. A filmek, a hangeffektusokra épített zenék kiszorították az ábrázoló művészetet, s ezzel egy magyar hagyományt szűntettek meg. A korábbi kiállításokon szereplő történelmi pannóinkat, kultúránkat és művészetünket ábrázoló képeinket teljesen mellőzték, pedig korábban a képi információ révén gyakoroltunk nagy hatást a különböző nyelven beszélő nézőkre. Sajnálatos, hogy a két nemzet (a spanyol és a magyar) történelmi és kulturális kapcsolatának képi ábrázolása kimaradt. (A kalandozó magyaroktól kezdve, akik szövetségesek voltak a mórok elleni harcban, Budavár visszavételéig, ahol spanyolok is harcoltak az első nemzetközi hadseregen belül, valamint pl. Dél-Amerika és Kalifornia térképének elkészítése, ami a magyar jezsuiták nevéhez fűződik.)

A pavilonba bejutáshoz tartozó időt, amely több órát vett igénybe, sem oldotta meg olyan hasznosan, mint a japánok. A japánok a pavilonhoz bevezető úton a kép és szöveg információjának összhangjával mutatták be az egész Japánt (történelem, kultúra, technika, stb.), így a hatalmas tömegek már a pavilonba érkezésük előtt számíthattak arra, hogy mivel találkoznak.

A jelen gondolatsort előterjesztő képzőművészek úgy érzik, hogy az 1996-os világkiállítás kitűnő alkalmat szolgáltatna arra, hogy az imént vázolt eredményes kiállítási programot: a képalkotó képzőművészetek seregszemléjét – kiegészítve a talán legtipikusabb XX. századi képalkotó művészetnek, a film- és a videoművészetnek a bevonásával, – újra felelevenítsük.

(1994)

KURUCZ D. ISTVÁN FESTÉSZETE

Tisztelt művészetszerető közönség!

A falakon körben látható festmények alkotója, szeretném remélni, hogy egyértenek ebben velem, a mai magyar képzőművészet élő klasszikusa. Ezen túl aközé a nem sok kortárs képzőművész közé tartozik, akit a közönség is kedvel és a szakma, a kultúrpolitika is elismer. Művei nemcsak számos közgyűjteményben találhatók, több száz lakásban is naponta megújuló élményt nyújtanak tulajdonosaiknak. A "másik oldalról": kapott Munkácsy díjat, Érdemes és Kiváló Művész kitüntetést, valamint Kossuth-díjat. Ennél több dekorum magyar képzőművésztől alig kívánható.

Itt kiállított képeit nézve, de tágabban egész életművét ismerve, önkéntelenül a jeles francia impresszionista, Auguste Renoir mondata juthat eszünkbe: "Ha jól ismered a házad tájékát, elmélyedhetsz a dolgodban." Kurucz D. István jól ismeri szülőföldjét, Hódmezővásárhelyt és környékét, tágabb házatájékaként pedig az egész Alföldet. Gyermekkori élményei, a félig külvárosi Tabán apró házai, a benne lakó mezőgazdasági munkások, földművesek, kisiparosok élményei életreszólóan megmaradtak emlékezetében. Közel öt évtizede él Budapesten, de egyetlen nagyvárosi képet sem festett! Eltéphetetlen szálakkal, rendíthetetlen hűséggel kötődik az Alföldhöz. Ahoz a tájhoz, amelyet Pettenkoffentől Kohánig anynyian és oly sokféleképpen megfestettek már. Mégis Tornyai sötét-világos kontrasztra épülő drámaisága, Koszta piros-fehér-kék izzása, Nagy István hangsúlyos kontúrjai és komoly-szép koloritja – hogy csak a legnagyobbakat említsem –, után tudott újat mondani az Alföldről és a benne munkálkodó emberről. Ez az eredetiség individuális lényeglátásban és summázott megjelenítésben fejeződik ki nála. Számos munkáján érzékelhetjük azt, hogy alkotója számára az Alföld az ég és föld egysége. Ez a két "őselem" azonban eltérő formálásban jelenik meg: a földet részletgazdagon, minden fűszálat, tócsát, zsombékot külön varázsolja a vászonra, már-már a mitológiai földisten iránti tisztelettel adózik az élelmet, életet adó anyaföldnek. Az ég nála ettől eltérően mindig felhőtlen, az árnyalatok finom gazdagságában lebegően él együtt. Ezekről a tömondatosan egyszerűre redukált tájairól állapította meg egyik kritikusa, hogy ezek tulajdonképpen absztrakt művek, hiszen csak két eltérő megmunkálású sáv jelenik meg rajtuk. A rónák végtelenjét olykor egy-egy fákkal körülvett kis tanya "népesíti be". Egy települési és egyben egy emberi életforma hitelességét tolmácsolják ezek a festményei. Tárgyias szűkszavúsága nem engedi, hogy a fák lombos oldottságukban jelenjenek meg. Az ágak, gallyak rajzos, átírt szövevénye szintén egyéni jellemzői tanyás tájképeinek. Térformálásának egyik sajátosságaként alföldi utcaképeiben is tudja érzékeltetni a tágabb környezet, a táj tágasságát, végtelenségét.

Ködös, fátyolos puszta-képein gondokba merülten, komótosan ballag az időtlen, kortalan lovas, a csikós. A legelők másik gyalog vándoráról, a juhászról sem feledkezett azonban meg. Humánus megközelítésű emberábrázolásainak egy részén megjelenik a típus, legtöbbször kun vonásokkal, de a külsőn túl az egyéniség általános emberi sajátossága is érzékelhető. Alföldi iránti szélesívű érdeklődésébe belefért, hogy nem volt érdektelen az eredetét és funkcióját tekintve még mindig vitatott, de nem vitatottan festői, pittoreszk jelenség a busójárás sem.

Faluvégén (40x60 cm)

Társadalmi, történelmi érdeklődése motíválta azt, hogy szívesen vállalkozott közösségi művek, muráliák alkotására. Ezekben is jól érvényesült lényeglátása, tömörítő, típusalkotó képessége. Különösen vonzódott a hajdúk történetéhez és Európában a vallásszabadságot elsőként kimondó tordai országgyűléshez. Ez a társadalmi, közösségi elkötelezettség késztette arra, hogy közéleti szerepeket, feladatokat is vállaljon. Volt képzőművész szövetségi területi titkár, művésztelep vezető Hajduböszörményben, felemelte szavát és tollát a művészképzés, a középiskolai rajzoktatás megreformálása, a racionálisan tovább építhető családi ház, továbbá a Feszty körkép történelmi tablóvá bővítése érdekében. Napjainkban pedig a Mednyánszky Társaság elnöki tisztében szervezi a nyári, gödöllői Agriexpo kulturális redezvényeit. E széleskörű tevékenység ismeretében elárulhatjuk, hogy 82. évében jár.

Záró akkordként joggal merül fel a kérdés, hogy hol a helye a XX. szd. végén ennek a realista és helyhez, tájhoz kötődő művészetnek akkor, amikor az egyetemes művészetben világszerte komoly integráció folyik. Ez új, ugyanakkor értékelhető történése az egyetemes művészetnek, egyidejűleg a korábbi sajátságok elvesztése miatt uniformizálást jelent. Éppen ezért alakult ki Európában a szűkebb tájak kultúráját őrző és tovább vivő mozgalom, a regionalizmus. Ebben a folyamatban helye van Kurucz D. István művészetének is, akinek jó egészséget, számos alkotóévet kívánunk, hogy még sok művel örvendeztesse meg a művészetszerető közönséget.

Dömötör János

Elhangzott 1996. január 19-én, az Illárium Galériában.

Magányos tanya (14x50)

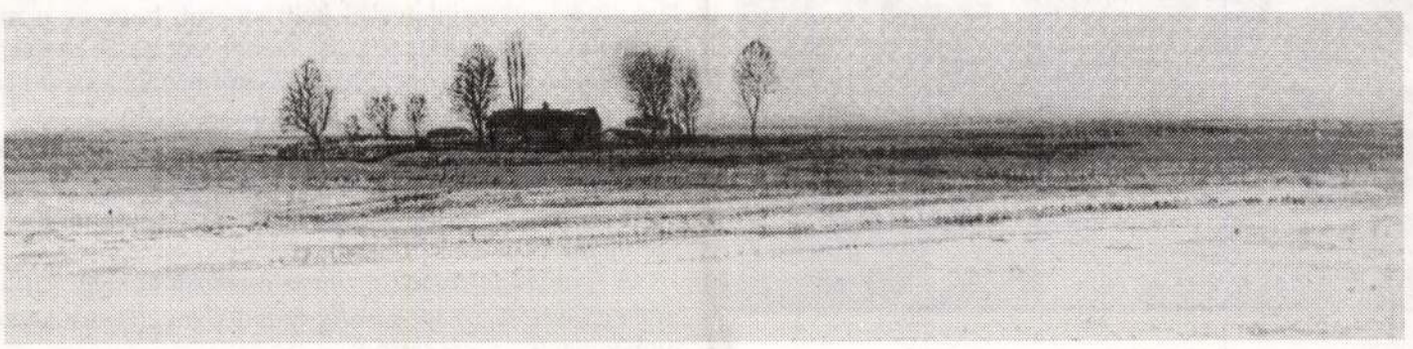

KURUCZ D. István

Horst Gebauer

ANDRÁS APOSTOL A SPANYOL FESTÉSZETBEN

Az írás szerzője nyugalmazott könyvtáros, a lipcsei Deutsche Bücherei-nek 35 éven át volt munkatársa. E minőségében többször járt Budapesten és jól ismeri hazánk múltját, kulturális intézményeit. A Szépművészeti Múzeum három remekművéről írt visszaemlékezését annál is inkább szívesen közöljük, mert soraiban az egykori élmény melegségét és hírneves múzeumunk iránti megbecsülését érezzük.

Soós Imre

A budapesti Szépművészeti Múzeum régi képtára Európa legjelentősebb ilyen gyűjteményei közé tartozik. A Hősök terén lévő intézményen belül is kimagasló értéket jelentenek a spanyol festészet alkotásai. Kevesen tudják, hogy a magyar fővárosban a Spanyol iskola képei között Szent András apostolnak három ábrázolása is látható.

András bizánci származású tanítványa volt Jézusnak. Gyermekkorát Kréta szigetén töltötte. El Greco 1619 körül festette meg a szent elképzelt portréját. A spanyol földön élt festő szeretettel teli gondossággal ábrázolta a bölcs öregember arcvonásait. A vállához támasztott gerenda elkerülhetetlen mártírhalálára utal. Testét bő köpeny fedi, melynek sárgászöld színével a kép harmóniáját teremtette meg az alkotó.

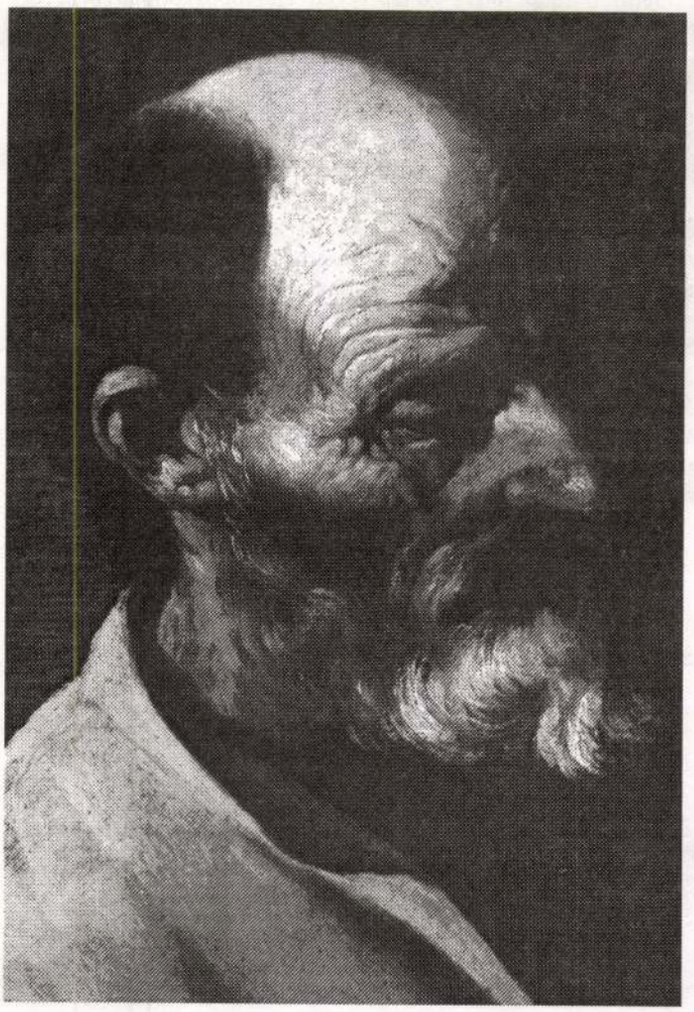

Zurbarán: Szt. András apostol.

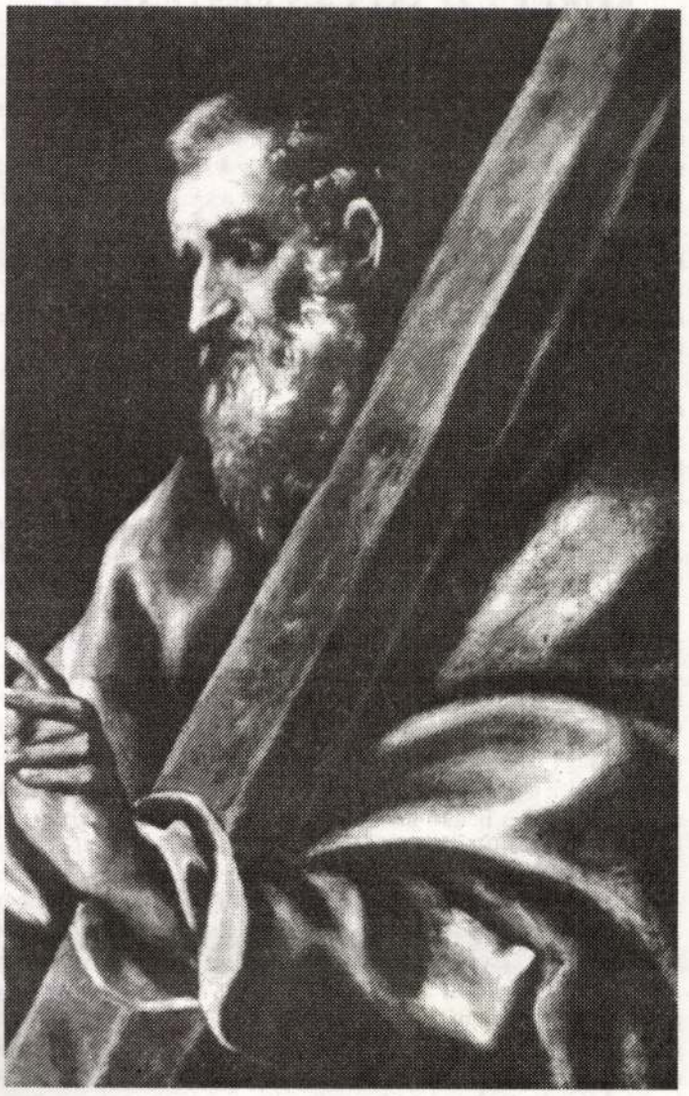

El Greco: Szt. András apostol

Egy másik festmény 1628-ban készült róla. Az alkotó Jusepe de Ribera, aki képén Szent András vértanúságát jelenítette meg. Az apostol egykor a Fekete tenger környékén prédikált. Később védőszentje lett a bizánci és az orosz birodalomnak. Ribera azt a drámai pillanatot örökítette meg, amikor az X-alakú kereszthez kötözés előtt Andrásnak választania kellett a pogány eskütétel vagy a vértanúság között.

A harmadik fesmtény néhány évvel később, 1631-ben Francisco de Zurbarán ecsetje alól került ki. A vásznon látható szent nyugalma, méltóságteljes testtartása némileg El Greco képére emlékezteti a nézőt. Ribera alkotómódszeréhez kapcsolódik viszont a részletek alapos megfigyelése. A képet szemlélve el kell ismerni, hogy ez a mű Zurbarán legjobb alkotói korszakából származik. A szent ráncos arca, kidolgozott keze és posztóruhájának színfoltja nyugalmat és álhatatosságot sugároznak.

A Szépművészeti Múzeum három András-képe önmagában is megérdemel egy látogatást, amikor azokat egymással összehasonlítva, egymásra kölcsönösen hatva szemlélhetjük.

(A spanyol festészeti gyűjtemény mostani kiegészítése és megnövelt teremsora pedig örömteli meglepetés mindannyiunknak. Szerkesztő.)

Ma

Napkelte: 5 óra 43 perc, napnyugta 19 óra 43 perc.

Konrád és ***Anzelm*** nevű olvasóinkat köszöntjük.

A Konrád német név, jelentése: merész + tanács. Nálunk ritka, de a szentek között megtalálható. Ma van az ünnepe pharzami Szent Konrád kapucinus testvérnek, aki a XIX. században élt és tevékenykedett.

Az Anzelm germán név, jelentése: az istenség védelme alatt álló. Ez is ritka nálunk, pedig jelentése: jó ajánlás. Irodalmi figuraként a nápolyi születésű nemes úr, Anzelm Molière Fösvény című vígjátékában fordul elő. Az egyház ma emlékezik canterburyi Szent Anzelmre is, akiről egyik tanítványa azt állította, hogy ő volt „korának legszeretetre méltóbb embere az egész földön".

Évforduló

Forrayné Brunszvik Júlia (Teréz unokahúga) kezdeményezésére 1852 januárjában bölcsődeegylet alakult Pesten. Az 58 alapító tag jótékony célú gyűjtésének eredményeként százegynyenöt éve, ezen a napon megnyílt Pesten az akkori Kalap u. 1. szám alatti bérház (V. ker. Irányi u. 2–4.) földszintjén, összesen öt szobában az ország első bölcsődéje, ahol az első évben 38 gyermeket – főleg szegény munkások csecsemőit – gondoztak.

Az ötös lottó nyerőszámai:

34, 42, 55, 79, 85;
jokerszám: 148 552

A hatos lottó nyerőszámai:

– Tízcentis hó esett Kékesen a vasárnap hajnalban megindult havazás során. A Meteorológiai Intézet kékestetői obszervatóriumának ügyeletese szerint az ország legmagasabb pontján mínusz négy fok a hőmérséklet, s mivel az előrejelzések szerint gyors időváltozás nem várható, minden bizonnyal tovább vastagszik a késő tavaszi hótakaró. A Mátra útjainak folyamatos a síkosságmentesítése, de az utak csúsznak, a keréknyomok között friss latyakos hó nehezíti a közlekedést.

– A náci koncentrációs táborok felszabadulásának 52. évfordulója alkalmából tegnap emlékünnepséget rendezett a Magyar Ellenállók és Antifasisztáták Szövetsége (MEASZ), valamint a Magyar Auschwitz Alapítvány. A rendezvényt Sárközi Sándor, a MEASZ elnöke nyitotta meg.

– Kurucz D. István Kossuth-díjas festőművész emlékkiállítását április 22-én délután hat órakor Dömötör János, a hódmezővásárhelyi Tornyai Múzeum nyugalmazott igazgatója nyitja meg a Lila iskolában (XV. Kavicsos köz 4.). A Rákospalotai Múzeum által rendezett tárlat május 8-ig tekinthető meg, hétköznaponként 8 és 18 óra között.

– Az Opera Galéria kiállítótermében ma délután öt órakor lesz a megnyitója Probojszki Zsófia festőművész kiállításának.

– Tajvanra utazik a Magyar Rádió gyermekkórusa. Az egyhetes koncertkörúton az együttes többek között Bartók, Kodály, Bárdos kórusműveit, angol madrigálokat és olyan népszerű örökzöld melódiákat adnak elő, mint ifj. Johann Strauss Kék Duna keringője. A kórus munkáját Thész Gabriella vezető karnagy irányítja, zongorán közreműködik Novák Anikó.

– Tizenkilenc kilogramm kokaint foglalt le és három szé-

– Naturexpo elnevezésű kiállítást rendeztek a Föld napja alkalmából Pécsett, ahol környezetbarát, energiakímélő termékek és technológiák, az egészséges életmódot szolgáló reformkonyha alapanyagai és ételei voltak láthatók, illetve kóstolhatók az Ifjúsági Házban. A pécsi Zöld Körrel közösen szervezett kétnapos programot Szili Katalin környezetvédelmi minisztériumi politikai államtitkár nyitotta meg szombaton.

– Testvérvárosi szerződést kötött Mezőtúr a németországi Weidával. A túri városnak a Németország keleti részén fekvő településsel több mint húszéves a kapcsolata. A most aláírt megállapodástól főként a gazdaság területén való eredményes együttműködést várják. Mindezt megalapozva tíztagú weidai küldöttséget fogadtak a hét végén, vállalkozókat, az ipari szövetség és civil szervezetek képviselőit.

– Rozsdamentes acélhasábokból készített, kilenc aranyozott háromszöggel megjelölt földgömböt avattak szombaton Nagykanizsán, ugyanis a svédországi Gävletől a namíbiai Windhoekig kilenc várost szel át a 17. hosszúsági fok, köztük a dél-zalai várost is. Ugyanekkor adták át rendeltetésének az Erzsébet téri régi kis kastélyból kialakított Művészetek Házát is, amely – különböző képző- és zeneművészeti rendezvények mellett – otthont ad a most 97 éves Z. Soós István festőművész életművét bemutató állandó tárlatnak. A kanizsai származású, Kaposváron élő művész több mint 500 alkotását adományozta szülővárosának.

KÖZGYŰLÉSI HIRDETMÉNY

A Fővárosi Ingatlanközvetítő Részvénytársaság
(1066. Bp., Oktogon 4.)
igazgatósága

hálózaton

ekvilág

ben nyújtott szolgáltatások kere-
t segítséget adhatnak a házifela-
ásához, szórakoztató játékokat,
at, s szokásos áron szoftvereket
sarkokat ajánlanak a ráérő diá-
sszesen egymillió 8–12 éveshez
merica Online, amely ugyanak-
otta a Disney ajánlatát a „Napi
dvezményes befogadására, mi-
ak riválisával, a *Viacommal*
ábbra fűzi a kapcsolatait.
ennyire nagy üzletre van kilá-
degyik cég rohan erre a piacra.
agy profitra még éveket, tehát
ell várni – fanyalognak egye-
már a tervezés stádiumáig ju-
i különlegességek kialakításán
lyen a *Gyermekvilág* szolgálta-
sszekötné egymással a kompu-
akában a kicsiket, akik így
etnék el, hogy kit és mit látná-
a maguk külön birodalmában.

(kocsi)

Anyagcsere-gyorsító

Fogyókúra csodatablettával

A kövér emberek felesleges kilói állítólag hamarosan az anyagcsere egészét felgyorsító tablettáktól olvadnak majd gyorsan le. Az új készítmény különösen abban segíthet, hogy a fogyókúrázó túljusson a jól ismert küszöbön, amelynél minden fogyókúrában leáll a fogyás a kezdeti sikerek után. E „küszöb" oka, hogy *a szervezet gyorsan megszokja a csökkentett kalóriabevitelt*, s lelassítja az anyagcserét. Az új szer egyes alkotóelemei azonban rátapadnak a zsírsejtek külső membránjának bizonyos receptoraira és stimulálják a sejteket, hogy belül leépüljenek a zsírmolekulák – remélik a gyógyszer készítői, írta az *MTI-Panoráma*.

A **Magyar Nemzet** megkérdezte:

Miért több a szén-monoxid-mérgezés?

A Fővárosi Önkormányzat Erzsébet Kórházában az elmúlt három napban több mint húsz szén-monoxid-mérgezést szenvedett beteget ápoltak. A *Magyar Nemzet Zaher* Gábor főorvost arról kérdezte: *mi az oka ennek?*

– Valószínűleg a szeles idő következtében a rosszul szellőző kémények miatt növekedett meg a mérgezések száma, ezért mindenkinek azt javasolom, rendszeresen ellenőriztesse kémények állapotát. Volt olyan betegünk, aki a fürdőszoba szellőzőjét elzárta, hogy melegebb legyen a helyiség, és a gázbojler által termelt szén-monoxidtól kapott mérgezést. Mire észrevette már nem volt ereje kiszállni a kádból. Egész családok kerültek hozzánk mérgezés miatt az elmúlt napokban. Szerencsére mindegyik esetben volt otthon valaki, aki felismerte a baj okát és orvost vagy mentőt hívott.

– Mikor kell gyanakodnunk a szén-monoxid-mérgezésre?

– Sajnos a szén-monoxid színtelen és szagtalan, ezért nagyon *alattomosan támad*. Csak a mérgezés tüneteiből lehet következtetni a jelenlétére. Fejfájás, hányinger, rossz közérzet, izomfájdalom léphet fel, ebben az esetben azonnal friss levegőre kell menni, mert akár tíz perc alatt is eszméletvesztés lehet a következmény.

– Mennyire súlyos ez a mérgezés?

– Gyakran halálos kimenetelű, most szerencsére enyhe vagy közepesen súlyos esetekkel találkoztunk. Normál állapotban a vér hemoglobinhoz kötött szén-monoxid-szintje 0,5 és 1,5 százalék közötti, egy erős dohányosnál 3,5–4,5 százalék is lehet. A kórházba szállítottaknál viszont 10–35 százalék közötti értéket találtunk.

(é. a.)

Milliók a javításra

Kifutottak a balatoni hajók

Az öt pazarul kicsinosított nosztalgiahajó, a 106 éves *Kelén*, a *Helka*, és a némileg fiatalabb *Csobánc*, a *Csongor* és a *Tünde* mellett további 21 hajó és négy komp várja idén a Balaton vendégeit, akik tavaly két és félmillióan váltottak jegyet a tó hajóira.

A szombaton tartott fonyódbadacsonyi hajósünnep vendégei között volt Japán budapesti nagykövetségének első titkára, *Izakura* Makoto úr és családja is, míg a Keszthelyről induló szezonnyitó járaton, a Helkán francia turisták csodálkozhattak rá a langymeleg áprilisi hétvége balatoni látnivalóira. A Mahart Balatoni Hajózási Részvénytársasága 80 millió forintot költött a magyar tenger flottájának nagyjavítására és csaknem százmilliót fordít a kikötők korszerűsítésére – válaszolta lapunk érdeklődésére *Horváth* Gyula, a cég ügyvezető igazgatója.

A június végén kezdődő hajózási főszezonban Siófokról naponta két élőzenés sétahajót indítanak, és a diszkóhajók valamint a tihanyi, keszthelyi és badacsonyi kirándulójáratok is élménygazdag órákat ígérnek.

(g. i. a.)

ban tudják kamatoztatni tudásukat. Viszont az ötvenes évektől kezdve, vagy a kortárs művészettel kapcsolatban már nem sokat ér a tudásuk, mivel ezek az új művészek nem tisztelik az anyagot és úgy hoznak létre – olykor szándékuk ellenére – szakszerűtlen műalkotásokat, hogy nem is nagyon tudják, mit csinálnak. Lázadnak, mindenáron új utakat keresnek és elfelejtik a szakmai igényességet, ami pedig a régi mestereket kivétel nélkül jellemezte.

L. P.: A kortárs művészetről tehát elmondhatjuk, hogy zömében "rossz" – ha nem szellemi értelemben, akkor kivitelében "rossz". De vajon nem mindegy, hogy így vagy úgy rossz valami? Ha rossz, akkor műalkotásnak nem nevezhető. Mindegy ugyanis, hogy szellemében vagy kivitelében rossz egy kép vagy egy szobor.

P. I.: Ha megnézzük az 1600-as vagy 1700-as évek nagy művészeit, a róluk készült portrékon mindig ott az ecset, a metszőkés, és hasonló szerszámok, mert büszkék voltak arra,hogy milyen eszközökkel rendelkeztek, hogy mit tudtak. Most az ellenkezője látszik. Pedig szerintem ez elsősorban "céhes ipar", amelynek megvannak a maga eszközei és szabályai, és csak ezek segítségével születhetnek értékes művek.

G. Gy.: Viszont ha törekednének is arra a művészek, hogy megismerjék azokat az anyagokat, amelyekkel dolgoznak, az se lenne könnyű. Nekünk is nagyon nehéz megtudnunk, hogy a kereskedelmi forgalomba hozott termékek miből állnak. Ha például a gyártótól kérünk ismertetőt, akkor csupa általánosságokat közölnek velünk. Pedig az egyáltalán nem mindegy, hogy egy festéknek mi a töltelékanyaga, vagy hogy milyen felületaktív-anyagot tartalmaz. Mindezeket pontosan tudnunk kellene, viszont éppen ezek a szakmai titkok, amiket a gyártók nem akarnak elárulni. Hiszen minden azon múlik, hogy milyen anyagokat rakunk egymás mellé és milyen arányban.

L. P.: Szóval itt együttműködés kellene az esztéta és a történész, az oktatásban résztvevő mester és a technikai hátteret biztosító gyártó között. De mert ezek megannyi külön részre szakadva, egymásra sokszor féltékenyen acsarkodva léteznek, így nehezen képzelhető el a pozitív irányba mutató gyors változás.

G. Gy.: Valóban. Egyébként a közelmúltban jelent meg Kurt Wehlte: A festészet nyersanyagai és technikái c. hiánypótló könyve a Balassi Kiadónál, amelyből a Főiskola rendelt néhány példányt – gondolom a könyvtár számára. De igazság szerint ezt a tankönyvet kellene a diákok kezébe adni, mint a "technika bibliáját". Az ebben leírt ismeretek nélkülözhetetlenek, és nem csak a művészeknek, hanem a művészettörténészeknek is. Sajnos, ki kell mondanunk azt is, hogy nincs egyensúly az egyetemi oktatásban, mert a leendő művészettörténészek megismerik ugyan több száz gótikus templom alaprajzát, de a technikák sajátosságait alig ismerik meg.

P. I.: Dr. Urbach Zsuzsa művészettörténész kolléganőnk elhozta hozzánk az egyetemről végzős tanítványait. Ők majd nemsokára ízlésformáló szakemberek lesznek, akik értékelik és hitelesítik a műveket. Azok a fiatalok itt csodálkoztak rá, hogy valójában mit tud a szén, hogy mióta beszélhetünk a mai értelemben grafitról, mi a biszter, vagy a szépiarajz. És a többiek? Ők milyen fölkészültséggel lépnek ki az életbe?

L. P.: Félkészülten – habár ez csak szóvicc, de maga a szomorú tény nem ismeretlen, nem meglepő, hiszen az elmúlt évtizedekben nagyon sokan mondtak úgy véleményt a művészetről, hogy alig értettek hozzá. És ha megnézzük a mai kritikusokat, hát semmivel sem jobb a helyzet, mint mondjuk a 20-as évek közepén, amikor "Művészeti Kritikusok Szindikátusa" néven szakegyletbe tömörülve védték hadállásaikat és hozzánemértésüket – például Lehel Ferenccel szemben, vagyis a lényeglátó, problémafeltáró kritikával szemben.

P. I.: Állítom, hogy legnagyobb felelősségük a művészettörténészeknek van, mert ők adnak értéket és rangot egyes művészeknek, illetve alkotásaiknak. A műkereskedelem és a gyűjtők, de még a szerkesztőségek is ezt veszik alapul. Tehát a

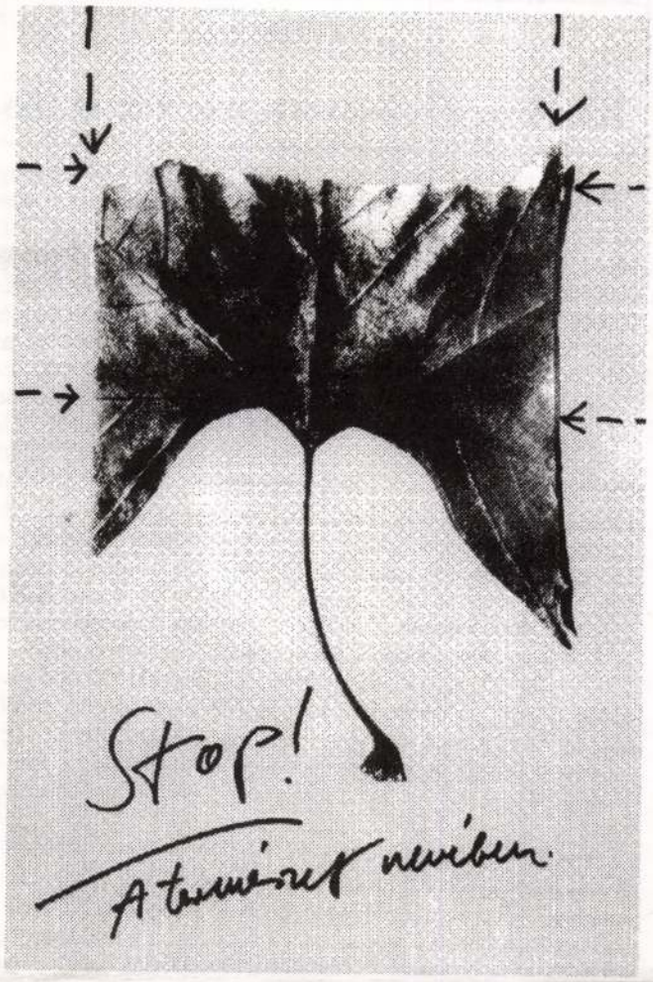

Gyárfás Gábor plakátkiállításáról
(Budapest, Kongresszusi Központ. 1996. 11. 26. – 12. 15.)

művészettörténészeknek kellene megmondaniuk, hogy ki tartja be a "céh" mesterségbeli szabályait, illetve, hogy ki a "céhes" értelemben vett kontár. Ezért szükséges, hogy a művészettörténész képzésben is minél nagyobb súlyt kapjon az anyagok és technikák ismerete. Itt szeretném kiemelni, hogy a Szépművészeti Múzeumon belül, művészettörténész kollégáinkkal gyümölcsöző együttműködést sikerült megvalósítanunk. Információkkal segítjük egymás munkáját. Ez is bizonyítja, hogy a nagyfokú lexikális és intuitív tudással, vagy a manuális-empirikus ismeretekkel rendelkező szakemberek között nincs és nem is lehetséges kibékíthetetlen ellentét. Esetleg csak egyes részletekben megmutatkozó nézetkülönbség.

* * *

A beszélgetés fonalát itt megszakítom, ami azt jelenti, hogy még sok-sok mondanivaló nyilvánosságra kívánkozna. Talán majd más cikkeimben közlök további részleteket ebből a tanulságos beszélgetésből. Azt mindenesetre világosan látni kell, hogy szemléletváltásra van szükség. Hiszen annak elismerése mellett, hogy minden szakterület már önmagában is szinte áttekinthetetlenül bonyolult, mégis arra kellene törekedniük a művészeknek, a szakértőknek, és gyártóknak, hogy kitekintve beszűkült világukból, megpróbálják – anyag- és technikatörténeti ismereteik birtokában – egységesen nézni a művészetet, ahogyan azt régebben is tették. Ha azonban nem változik meg a szemléletmód, akkor 30-50 év múlva azt vesszük majd észre, hogy lyukas lett a történelem, mert 1950-től kezdve egyre kevesebb tárgy képviseli a XX. század második felének művészetét.

1996.

Kunner D. h.

Losonci Miklós

Kurucz D. István emlékezete

A magyar valóságnak mély rétege, amit Sinka István jegyzett föl: "Hódfalván zokogtak". Balladás fájdalmak sorvasztották a közboldogságot az elmúlt ezer esztendőben a Duna-Tisza táján, a Nagy-Alföldön. Realitás Tornyai János "Bús magyar sors"-a, ahol a gebe vonaglása a nép kínjait összegezi. Kurucz D. István pásztora erős hittel néz ránk, a Kurucz festette tanyák egészségesek, bizalmat gerjeszt Hortobágya is. Vajon ő szépítette volna a nemzet hétköznapjait, vagy változott a szenvedésöröm aránya? Nem szépített, s bár jelen időnk problémaköre más, mint a tegnapoké, Kurucz D. István derűje szintén valós, a néplélek karakteréből és saját jelleméből is adódik. Népünk bölcsessége nemcsak a megpróbáltatásokra összpontosított, sokkal inkább arra, hogy kudarcai, könnyei közepette is küzdelemmel kivívja önnön boldogságát. Innen, hogy a kurucok az esti tábortűznél, a másnapi halálos összecsapás előtt is táncoltak, énekeltek; ma is vidámságot áraszt a "Csinom Palkó" dallama. Kalács került a karácsonyi asztalra, mosoly született az anyák arcán gyermekük dajkálása közben. Arany János "A vén gulyás"-a is örömei, megmentett derűje, teremtett becsülete révén érhette el századik életévét. Millió és millió boldog magyar élt e karddal suhintgató tájon, és Kurucz D. István is ezt az épített belső magyar lelki valóságot élte, erősítette művészetével. Ez is realitás, azzá kovácsolta a nép, a magyar művészet.

Kurucz D. István Hódmezővásárhelyen született 1914-ben. A világégés pillanatában sírása jelentette a Tiszántúl egyik új reményét. Beváltotta. Tehetségét messzemenően kiaknázta, pallérozta, önmaga lehetőségeinek felsőfokon alkotott kezdettől a pálya végéig, mely 1996 októberében következett be olyan búcsúzással, hogy gazdag életművét ránk hagyta örökségül. Mesterművek egész sorát. Szőnyi István szabadiskolájában kapta az első szakmai inspirációkat, 1940-ban Rudnay Gyula és Réti István tanítványaként végzett a Képzőművészeti Főiskolán. Alföldi élményeit kamatoztatta 1941-ben kapott római ösztöndíjával, érzelmeihez csatolta rajzi fölismeréseit. A nagyvilág "egész látóhatárához" igazította realista kötelezettségű szemléletét, mely a vásárhelyi tanyáktól, hortobágyi szekérnyomoktól mindenütt érvényes, magas szintű emberábrázolásáig terjedt. Bejárta a világot, de amit önmagának gyűjtött három kontinensen, azt busásan visszaadta vásárhelyi népének, hazájának. Művészetével. Nem bánt Vele a sors fukaron. Önálló kiállítása nyílt nemcsak az ország számtalan városában, hanem Itáliában, Franciaországban és Japánban. 1962-ben önálló kollekcióval jelentkezett a Velencei Biennálén. 1949 és 1959 között a Képzőművészeti Főiskola freskótanára volt, s mindvégig ambicionálta a nagyméretű falfestészetet. Mégsem "elbocsátásának" sérelmeit hangoztatta, – hanem egészséges, józan szemlélete jóvoltából a jövőre összpontosított. Szövetségeseket gyűjtött a rajzi oktatás reformjának megvalósításához, a képzőművészeti kultúra Kodály-módszerét hangolta magában. Fáradhatatlan volt e nemes eszmény kivitelezésében, s bár valós visszhangot nem váltott ki nagy horderejű törekvése, nemes és fontos, stratégiai alapokat építő gondolatáról nem mondott le. Önbizalommal és színes örömhirdetéssel telített vállalkozása művekkel igazolta, hogy azért élünk, jussunk előre, egyre magasabbra, ember és közösség. Polgár és festő. Magyar és minden ember. Humánumban, képi fogalmazásának világosságában, hiteles derűjében, szorgalmában, a szabad természet végtelen szeretetében lett mértéke a vásárhelyi valósághűségnek, a korszerű magyar realizmusnak. Fontos pólusa lett ennek az irányzatnak. Dehogy kérdőjelezte meg a szentendrei festészet, a magyar avantgard értékeit. Ő a maga alföldi természetelvűségéhez ragaszkodott hűséggel, igazolva azt az igazságot, hogy a realizmus nem meghaladott stílus, modern lehetőség a magyar és az európai képírásban. Így és ezért nemcsak Vásárhely zászlóvívője lett és maradt, hanem a hajdúböszörményi művésztelep vezetőjeként terebélyesítette ezt az ideát. Elejétől mindvégig Moldvay Győző valós és szellemi rokonaként támogatta a Hatvani Táj és Portrébiennálék élő folyamatát, hozzájárult állandó mértékként e festői alapirány rendszeres megújulásához. Tévednek, akik úgy vélik, hogy mindez merő konzervativizmus. Semmiképpen. Kazinczy azt hirdette, hogy a művészetnek egyformán szüksége van hagyományra és újdonságra. Ez igaz, azzal kiegészítve, hogy Medgyessy Ferenc, Barcsay Jenő és Kurucz D. István életműve is annak bizonysága, követhető képi rendszerünk egyszerre ortológus és neológ energia; múlt és jövő. Harcosa, hirdetője, igazságtevője volt annak a gondolatnak, hogy Kohán György, Kajári Gyula, Tornyai János olyan fontos, új szigete képzőművészetünknek, mint előttük Egry, Csontváry művészete. Az Európai Iskola csak a vásárhelyi eszményekkel együtt életképes, ez jelenti a magyar képzőművészet egyetemességét. Csak az érték, csak a maradandó minőség döntheti el a művek jelentősségét. Mindez nemcsak Kurucz D. István ars poeticája, hanem igazsága is. Örült mindenki sikerének, előrehaladásának, nem éreztem soha irigységet, amikor pályatársa felé fordult figyelem. Mondhatná valaki; tehette, mindent megkapott: Munkácsy és Kossuth-díjat, Érdemes és Kiváló Művész címet, SZOT-díjat, Tornyai plakettet. Nemcsak ezért volt azonban szolidaritás minden más teljesítménnyel, hanem embersége okán, elég belső gazdagság birtokában volt, hogy mindvégig örülni tudjon társai teremtő lendületének.

Ismert a latin közmondás: "Age, quod agis!", – "Azt tedd, amit tenned kell!". Kurucz D. István mindvégig így cselekedett. Művészetének népi zamata univerzális értékké fokozódott.

Németh Lajos helyesen jegyezte meg, hogy Kohán György mellett Kurucz D. Istváné a fő érdem abban, hogy az 1950-es években a vásárhelyi iskolát Tornyai és köre munkássága után ő és a fiatalok, Németh József, Szalay Ferenc, Samu Katalin, Fejér Csaba és mások méltó érzékenységgel, hűséggel folytatni tudták. Még arra is maradt energiája, hogy Szabó Istvánnal egyetemben megújították a vásárhelyi fazekasság erős alföldi karakterét. Nyugalma maga lett a festői méltóság, tömondatos egyszerűségét hordozták tyúketetői, kapu előtt várakozói, beszélgetői minden alföldi töredék festői hiánytalansággá lombosodott általa. Két remekművéről sem feledkezhetünk meg, mely a Magyar Nemzeti Galériában várja a közönséget, mindannyiunkat. Az 1942-ben komponált "Gubások" és az 1945-ben festett "Halászok" csoportja. Igaz, mint minden emberi búcsú, ez is fájdalmas, mindazonáltal valami vigasztaló is akad ezúttal. Az, hogy Kurucz D. István nem ment el végleg, ránk hagyta gazdag örökségül frissnek maradó, szüntelenül virágzó művészetét.

Kurucz D. István: Gubások, 1942.

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

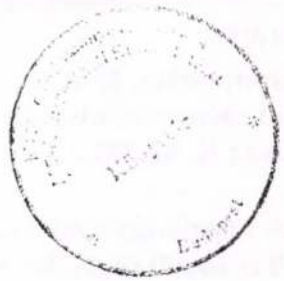

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

KURUCZ D. ISTVÁN
1914 - 1996

Festő, Kossuth- és Munkácsy-díjas, Érdemes- és Kiváló Művész. 1934 és 1941 között a Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi Istvánnál, Rudnay Gyulánál, Réti Istvánnál és Nagy Sándornál tanult. 1941-ben a Műcsarnokban rendezte meg első önálló tárlatát. Ugyanebben az évben elnyerte a Római Magyar Akadémia ösztöndíját. Tanulmányutakat tett Japánban, Mongóliában, Észak-Afrikában és Európa több országában. 1962-ben művei szerepeltek a Velencei Biennálén. 1949-től 1960-ig a Képzőművészeti Főiskola "faltanszékének" tanára volt. Egyéni tárlatai voltak Franciaországban, Japánban, Olaszországban és itthon több nagy városban. A paraszti élet ábrázolásával az alföldi festészet hagyományainak egyik legjelentősebb kortárs folytatója volt.

TANYA
papír, ofszet, 155x212 mm.
j.j.l.: Kurucz D.István
Ltsz.: K. 85.371.1.

"A képzőművészet képes egy pontban tértől és időtől függetlenül összesűríteni és egy síkban megkomponálni mondanivalóját. Mi a képzőművészetnek ezzel a lehetőségével nem éltünk...Attól félünk, hogy a képzőművészet eklektikussá, elbeszélővé válik. Nem azt mondom, hogy emellett nem fér meg az intimebb művészet, sőt a formaművészet is. De ahol az emberek százai, ezrei megfordulnak, ott olyan művészeti nyelvet kell kialakítani, amelyet a laikustól az egyetemi tanárig mindenki megért"-

Kurucz D. István

IRODALOM

D.Fehér Zsuzsa: Kurucz D. István. Corvina Kiadó, Budapest, 1968.
Pogány Ö. Gábor: Kurucz D. István művészetéről. Műgyűjtő. 1970. II. évf., 1. sz., 33-35.o.
Kurucz D.István kiállítása. Győr - 1976. Katalógus Dömötör János bevezetőjével.
Kurucz D. István kiállítása. Gyönk - 1982. Katalógus Heitler László bevezetőjével.
Lóska Lajos: Mindig freskót szerettem volna festeni... Művészet. 1984. XXV. évf., 3. sz., 18-23.o.
Dömötör János: Az Alföld vonzásában. Művészet. 1985. XXVI. évf., 5. sz., 36-37.o.
D.Fehér Zsuzsa: Mozgások és események nélkül. Művészet. 1990. XXXI. évf., 3. sz., 46-48.o.

Kurucz D. István új tájképeiről

Vannak művészek, akik egész életük során egyetlen vizuális ötletet variálnak, s ezzel a zártság, a szilárdság, az elkülönülés benyomását keltik. Más alkotókat viszont a kritika, a kortárs művészetet tárgyaló történetírás dermeszt *egyetlen stilusképlетbe*, nem véve észre azokat a változásokat, újdonságokat, amiket az önmaga újrateremtésére képes művész nyújt a figyelmes és elfogulatlan nézőnek.

A *Csontváry Teremben* kiállító Kurucz D. Istvánt is ezek közé sorolom. A róla szóló méltatások a népi erőt, a reneszánsz monumentalitásán edzett szófukar festői tömörséget értékelték benne. Kurucz a szívós fajta, lépést lépésre követő konok következetességű művészek közé tartozik. Olyasféle alkat, mint a stílusában ugyan tőle távoli, de sokban vele rokon felfogású művész: Kmetty János. Kurucz tematikája a felületes megítélés szerint szűkös, de ha kronológiai sorrendbe állítjuk alkotásait, ebben az egyformaságban *van* lassú alakulás, érzékelhető a megelőző mű tapasztalatait továbbfejlesztő, következő képből kibontakozó újdonság. Ha életművének egy korszakát végignézzük, a kezdet és a lezárás között meglepő különbség állapítható meg.

Ez mondható el legújabb képeiről, amelyek nagyrészt tájképek. Az új tájképekről fokozatosan *kiszorult* a múlt századi nosztalgiákat ébresztő tanya, sőt a horizontnak a tárgyi apróságok szövevényéből épülő végtelenje, az a fajta végtelen, ami Petőfi óta az Alföld-ábrázolás egyetlen lehetséges útjának tűnt.

Kurucz festőtechnológiai kísérletei, műtermi tapasztalatai és külföldön tett utazásainak élményei alapján *felbontotta*, átlépte ezt a tradíciót, s olyan új megjelenítési eszközökre tett szert, amelyek sokkal jobban hasonlítanak a legújabb nyugat-európai festői eljárásokhoz, mint Kurucz saját, korábbi képeihez. Átvette, illetve tapasztalatai alapján sajátosan *egyénivé tette* azokat a festői kísérleteket, amelyekben a legfontosabb célkitűzés az anyagban rejlő lehetőségek tanulmányozása, vagyis, ahol a festés tárgya maga a festés.

A nonfiguratív művészet eszközeihez való közelítés azonban csak *eszköz* — és nem cél. Kurucz a festő-mikrovilág hangsúlyozásával — ahol a festék, mint anyag és eljárás esztétikai minőségeket kínál —, nem tagadta meg önmagát, hanem gazdagítva, sőt kiteljesítve eszköztárát, *új értelmet* ad a hagyományos temperafestésnek. Egyben azonban átváltoztatja a koncepcióba dermedt Alföld-képet is. Az ő pusztasága, végtelen szántóföldjei nem a távlati élményt kínálják, hanem azokat a *fizikai erőket* érzékeltetik, amelyek egyaránt jellemzik annak az embernek a munkáját, aki ezt az örökké forrongó, képlékeny anyagot a maga szándékai szerint átformálja, új alakba öltözteti. Így válik a festői technika és a modern természettudományos ismereteket is magába foglaló művészi magatartás következtében Kurucz Alföld-képe *maivá;* a puszta romantikáját felváltja a természet mélyebb struktúráit megismerő és átélő ember újszerű látomása.

Az anyag örök forgása a végtelen új horizontját kínálja Kurucz új festményein, és ez van olyan titokzatos, mint a 150 év előtti Alföld-kép.

Végvári Lajos

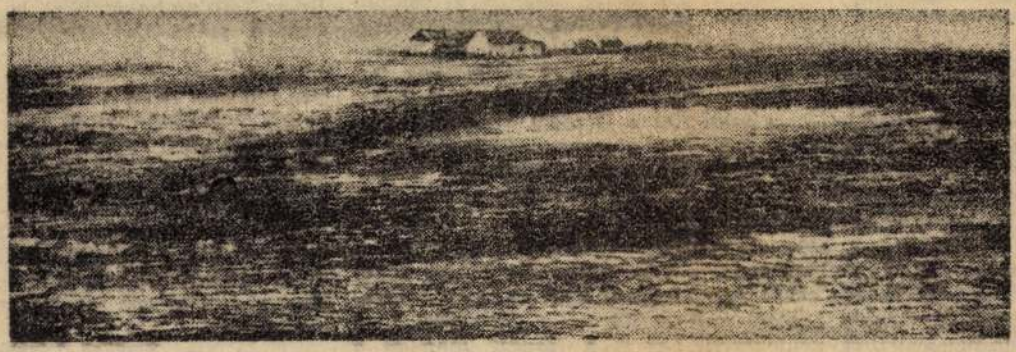

Tavaszi határ

Népszava 1979. dec. 2.

hatékonyabb érvényesítéséhez szükséges *anyagi-technikai bázist*. Az Egyesült Államok és legfőbb szövetségesei — és ezt az atlanti szövetségben nem titkolják — a 80-as években *„haditechnikai frontáttörést"* igyekeznek elérni. Bár a súlyponti kérdésekben vannak bizonyos véleménykülönbségek, Washington lényegében el tudta fogadtatni nyugat-európai partnereivel, hogy mindenekelőtt *a „korlátozott" nukleáris hadviselés eszközeinek gyors ütemű fejlesztését és rendszerbe állítását kell előnyben részesíteni.* Ehhez kétségtelenül az amerikai fővárosban 1978 tavaszán megtartott NATO-csúcsértekezlet adta meg a legerőteljesebb lökést az 1979-től 1993-ig terjedő tizenöt éves fegyverkezési program jóváhagyásával. Ennek megfelelően *a fegyvertechnikai kutatások elsősorban a rakéta-nukleáris harceszközök olyan változatainak gyártáselőkészítésére irányulnak, amelyek területi és pontcélok leküzdésére egyaránt alkalmasak, méghozzá a lehető legnagyobb találati pontossággal.* Az atlanti tömb felső katonai vezetése ezzel párhuzamosan kidolgozta a háborúviselés különféle változatainak sémáját, számításba véve *a „korlátozott" hagyományos*, a *„szabályozott" nem hagyományos* (vagyis nukleáris) hadviselést, és az általános *rakéta-atomháború* lehetőségét.

A HADVEZETÉS kezébe olyan nagy pusztító erejű fegyvereket akarnak adni, amelyek a hadműveleti-harcászati és a hadászati feladatok végrehajtásában a *legpontosabban* (legfeljebb 50—100 méternyi hibaeltéréssel) működtethetők, s amelyekkel a mesterséges holdak segítségével előre felderített ellenséges célok (parancsnoki vezetési pontok, rakéta-tüzelőállások, gyülekezési körletek, közlekedési csomópontok, nagyvárosok, fontos hátországi ipari objektumok stb.) *a legnagyobb biztonsággal* megsemmisíthetők. A nyugati tervezők ezért szentelnek oly nagy figyelmet *a minél kisebb tömegű, időben nehezen felfedhető, nagy mozgékonyságú eszközök* kikísérletezésére. E tekintetben a *Pershing 2* tüzérségi rakéta és a *manőverező robotrepülőgép* (a helytelenül *szárnyas rakétának* nevezett hordozó eszköz) került különösképpen előtérbe.

A NATO-propaganda mindkettőről azt állítja, hogy ezek kizárólag hadszíntéri, azaz *„csak" hadműveleti-harcászati célok* elérésére alkalmas fegyverek, ennélfogva — úgymond — nem bontják meg az európai hadászati egyensúlyi helyzetet. Az efféle érvelés azonban — enyhén szólva — mindkét lábára sántít.

Haditechnikai szempontból az adott fegyverfajta harcászati-hadműveleti, vagy hadászati jellegét közismerten két alapvető tényező határozza meg: *a hatótávolság és a romboló erő nagysága.* E két ismérv figyelembevételével dönthető el, vajon valamely rakéta-nukleáris harceszközzel elérhetők-e megsemmisíthetők-e a potenciális ellenfél területén levő legfontosabb hadászati célpontok. Ha elfogadjuk a katonai értelmező szótár meghatározását arról, hogy a harcászati-hadműveleti atomfegyverek hordozó eszközeinek hatótávolsága *ezer kilométerig* terjed, akkor jogosan vetődhet fel a kérdés: *mennyiben sorolható ebbe a kategóriába az 1700—1800 kilométer hatótávolságú Pershing 2 és a 2500 kilométerig célba juttatható robotrepülőgép?*

Az eddig Európában rendszerben levő amerikai rakétatípusok — a *Pershing 1*, a *Lance*, a *Honest John* és a *Redstone* — egyike sem haladt még okkal tekinthetők harcászati-hadműveleti fegyvereknek. A Pershing 2-vel elérhető hatótávolság viszont *több mint kétszeresen múlja felül elődjét, s ezzel már nagy mélységű hadászati csapások is mérhetők.* Ezen kívül — amint nyugati katonai körökben elégedetten állapítják meg — meg van az az előnye, hogy a Pershing 1-hez képest *jóval nagyobb találati pontosságú* (a korábbi 400 méteres „szórás" ezzel akár 40 méterre is lecsökkenthető).

N. CSERVOV szovjet altábornagy véleménye szerint *a Pershing 2 lényegében új rakéta nukleáris fegyver, nem pedig a Pershing 1 modernizált változata.* (Ez utóbbi hatótávolsága 740 kilométer.) Elvileg ugyancsak új hadászati támadóeszköz a *manőverező robotrepülőgép* (a „szárnyas" vagy „cirkáló rakéta"), amelynek találati pontossága kétezer kilométert meghaladó repülése végén, 200 méter körüli (vagyis legfeljebb ennyiben térhet el a céltól), és nukleáris töltetének robbanóereje 60—200 kilotonna, azaz a *hirosimai típusú atombombáénak három—tízszerese.*

Az az igazság, hogy *a mérőben új fejlesztésű fegyverekkel jobban, mint eddig, közvetlenül veszélyeztetni lehetne a Varsói Szerződés majd mindegyik tagállamának hadászati fontosságú célpontjait, és most már nemcsak interkontinentális ballisztikus rakétákkal, hanem a szárazföldi telepítésű Pershing 2-vel és a robotrepülőgépekkel is.* Mindenképpen indokolt tehát a szocialista testvérországoknak az az álláspontja, ha a NATO megteszi a kilátásba helyezett kockázatos lépést, ennek *belátha-tatlan következményei* lehetnek, és az európai helyzet kiéleződéséért azoknak kell majd vállalniuk a súlyos felelősséget, akik ezt a lépést megtették.

Serfőző László
alezredes

A vásárhelyi iskola külföldi sikere

„Az Alföld a festészetben" kiállítás Moszkvában

1024

Moszkva egyik legszebb kiállító helyiségében, a Szovjetunió Képzőművészeti Akadémiájának termeiben megnyílt *„Az Alföld a festészetben"* című magyar képzőművészeti kiállítás, amely nagy érdeklődést keltett a moszkvaiak: a szakemberek, a festőművészek és a művészettörténészek, valamint sok-sok művészetkedvelő körében.

Abban a teremben, amely Munkácsy Mihály, Koszta József és Kurucz István képeivel megnyitja a kiállítást, találkoztam Vlagyimir *Cigallal*, a Szovjet Képzőművészeti Akadémia levelező tagjával.

A SZÜLŐFÖLD SZERETETE

— Nagyon örülök, hogy megismerkedtem a magyar festőművészet alkotásaival — mondotta Vlagyimir Cigal. — Érezhető bennük a művész szeretete szülőföldje, az egyszerű emberek, a költészet iránt. Örömmel üdvözöljük az ilyen tárlatokat: ezek kitágítják az ember látókörét, és elmélyítik művészettörténeti felfogását.

Alekszandr *Rozsin*, a moszkvai egyetem művészettörténeti tanszakának hallgatója felhívta a figyelmet arra, hogy a magyar festőművészet igen jelentős sikereket ért el a XIX. században. A magyar mesterek igazi egyénisége akkor mutatkozik meg a legjobban, ha a tárlaton kiállított képeket a francia barbizoni iskola művészeinek alkotása mellé állítjuk. Ugyanakkor világossá válik az is, hogy a magyar művészet mennyire közel állt az európai kultúra fejlődési irányzataihoz. A fiatal műtörténész véleménye szerint a természet-érzés, a szeretet az egyszerű és ugyanakkor igen emberi érzelmek világa iránt — amely meghatározott festészeti formákban jut kifejezésre — arra vall, hogy a múlt század derekának és második felének sok magyar művésze közeli rokonságban állt az akkori idők néhány orosz tájképfestőjével, például Fjodor Vasziljevvel.

ŐSZINTE GYÖNYÖRŰSÉG

Vagyim Szimonov moszkvai jogász a maga módján fogalmazta meg benyomásait a képekről. Neki a „régi mesterek" nagyszerűsége tetszett, festészeti modoruk tökéletessége, valamint az, hogy különösen nagy figyelmet szenteltek a részleteknek, a hétköznapi élet értékes apróságainak, mégis maga teljességében tudták ábrázolni az életet.

— Őszinte gyönyörűségem telt az idősebb Markó Károly festményében — mondotta Vagyim Szimonov —, amelynek minden négyzetméteréből hangulat árad. Markó a maga képein az emberhez közel álló és azt felemelő dolgokról gondoskodik, és a mezők megmagyarázhatatlan szomorúságát viszi bele a füves síkság képébe. Napjainkban, amikor az élet tempója már-már eléri határait, úgy érzem, hogy az emberben még fokozottabb a természet szeretete. Az ember még jobban vonzódik a nem-erőltetett, természetes vonásokhoz, s szereti a nem-kiabáló és nemrikító, hanem szolíd és harmonikus színek szépségét.

Vagyim Szimonov id. Markó Károlynak 1853-ban festett „A puszta" című képére gondolt. A moszkvai kiállításon festőállványon mutatták be, mint a tárlat egyik nevezetességét és sajátos „jeligéjét".

„SZINTE MAGYARORSZÁGON ÉRZEM MAGAM"

Ludmilla Birina laboránsnő, a Moszkvai Központi Műcsarnok esti egyetemén foglalkozik festészettel.

— Amikor a magyar művészek képeit nézem, szinte Magyarországon érzem magamat — mondotta. — Csodálatosan adják vissza a táj szépségét. Virtuóz művészetük, ábrázolásuk pontossága és mélysége egyenesen lenyűgöző. Ez erőteljes és meggyőző festészet.

— A kiállított képek közül Kohán György „Szekrény előtt ülő nő" című festménye tette rám a legmélyebb benyomást — foglalta össze Fomina diáklány a véleményét a kiállítás emlékkönyvében.

Álljon itt még néhány bejegyzés:

„Ez a kiállítás a világ XIX—XX. századi festészetének magaslatán áll."

„Őszinte gyönyörűséggel szemléltük a mai magyar grafika és szobrászművészet alkotásait."

„Szeretnénk gyakrabban látni ilyen kiállításokat."

„Dícséretes dolog ilyen kiállításokat rendezni."

„Sok erőteljes, szép és közérthető alkotást láttunk."

IVAN KUPCOV

ők és a pártszervezet, a
kszervezet jó kapcsolata
eredményes munka egyik
tétele.

Farkas Elemér, a kő-
ajfúrási üzem mérnöke a
gyénkben folyó olaj- és gáz-
tárás eredményeiről és el-
sorban az ott dolgozó em-
rek, fiatalok körülményei-
beszélt. A három mű-
ak, a nehéz munkakörül-
ények és a rossz lakás-
lyzet nehezíti az ifjúság
ervezését, amely ennek el-
nére mégis megkezdődött
eredményesen halad. A
vetkező felszóló Bese-
i Sándor, a Szegedi Or-
studományi Egyetemen fo-
KISZ-munka problémái-
, Alföldi Anna a ma-
i hivatali KISZ-szerveze-
és a kórház fiatal alkal-
zottainak problémáiról be-
lt. Jánoska Gergely al-
redes, az MHS Csongrád
egyei elnöke a honvédel-
nevelés és a katonai elő-
pzés megjavítása érdeké-
n helyeselte a beszámoló-
k azt a megállapítását,
ely szerint ezt a munkát
yre inkább a KISZ alap-
ervezeteire kell építeni.
nek feltétele, hogy az alap-
ervezetek vonják be a le-
erelő fiatalokat és az ifjú
rda vezetői is elsősorban
legyenek. Orgovány
ltán, a Szegedi Tanárkép-
Főiskola adjunktusa ada-
at ismertetett a főiskolán
yó nevelőmunka eredmé-
eiről, amelyre jellemző,
gy a nemrég kihelyezett
végzős közül mindösz-
ketten nem fogadták el
javasolt beosztást. Borsi
na Ibolya szentesi gim-
ziumi tanuló elmondotta,
gy véleménye szerint nem
ndig azok tanulnak to-
bb, akik tehetségükkel és
agatartásukkal erre rászol-
ltak.

Rózsa István, a megyei
rtbizottság titkára egye-
k között elmondotta, hogy
ifjúsági munka megjaví-
sának kulcsa az alapszer-
zetek tevékenységének
gjavítása, és ez elsősor-
n az üzemi, valamint a
rmelőszövetkezeti KISZ-
ervezetekben fontos. A
SZ-munka szerves részé-
kell tenni a fiatalok ér-

go VII. kongresszus jelentőségéről és céljairól beszélt.

munkája iránt igen nagy az érdeklődés.

A KISZ Csongrád meg
választott szer

A küldöttértekezlet második részében került sor a KISZ Csongrád megyei vezető szerveinek, valamint a VII. kongresszus küldötteinek megválasztására. A küldöttek titkos szavazással megválasztották a KISZ 55 tagú Csongrád megyei Bizottságát, a KISZ 9 tagú megyei revíziós bizottságát, továbbá azt a 37 tagú delegációt, amely Csongrád megye ifjúságát képviseli majd az ifjúsági szövetség VII. kongresszusán.

Ezt követően a KISZ Csongrád megyei Bizottsága nyomban megtartotta első ülését, amelynek során megválasztotta a 11 tagú végrehajtó bizottságot, valamint a KISZ Csongrád megyei Bizottságának első titkárát és titkárát.

A KISZ Csongrád megyei Végrehajtó Bizottságának tagjai: Égető Emese, a Jó-

zsef Atti
tem tanársegédje, d
di Gábor, a KISZ Szeged városi Bizottságának titkára; Joó Ferenc megyei úttörőtitkár; Kiss Lajos, a hódmezővásárhelyi KISZ-bizottság titkára; Kruzslicz Lászlóné, a csanádpalotai Haladás Tsz üzemgazdászgyakornoka; Markovics Katalin szegedi textilmunkásnő; Palotai Jenőné, a Szegedi Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat KISZ-bizottságának titkára; Sípos Jánosné, a Tisza Bútoripari Vállalat csongrádi gyáregységének dolgozója; Tóth Ferenc, a baksi Új Élet Tsz agronómusa, Szögi Béla, a KISZ Csongrád megyei Bizottságának első titkára és dr. Koncz János, a KISZ Csongrád megyei Bizottságának titkára.

A revíziós bizottság elnöke: dr. Soltész Éva.

A KISZ VII. kongresszusának Csongrád megyei küldöttei

Antal Mihály, Bajomi György, Bakos Ildikó, Bíró Lajos, dr. Erdős Sándor, Farkas Elemér, dr. Földi Gábor, dr. Gombár József, Gulyás András alezredes, Hegedűs János hadnagy, Hevér László, Iszmajlovszki István, Kelemen Antalné, Kiss János, Kiss Lajos, Kispál Antal, Kovács Aranka, Kruzslicz Lászlóné, Lajtos Erzsébet, Losoncz Ilona, Markovics Katalin, Mészáros Júlia, Nagy Éva, Novák Éva, Palotai Jenőné, Nyemecz Erzsébet, Prjevara György, Sebestyén Vera, Simon Sándor hadnagy, Sípos Jánosné, Szabácsi László, Szabó Erzsébet, Szeri Antal, Szetei József, Szögi Béla, Török Sándorné, Vass József.

Fogadás a Parlamentben

Fehér Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, csütörtökön a Parlamentben fogadta a

lyes, baráti légkörben lefolyt beszélgetésen részt vett *dr. Diémy* Imre, mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter. Előzőleg a KGST-

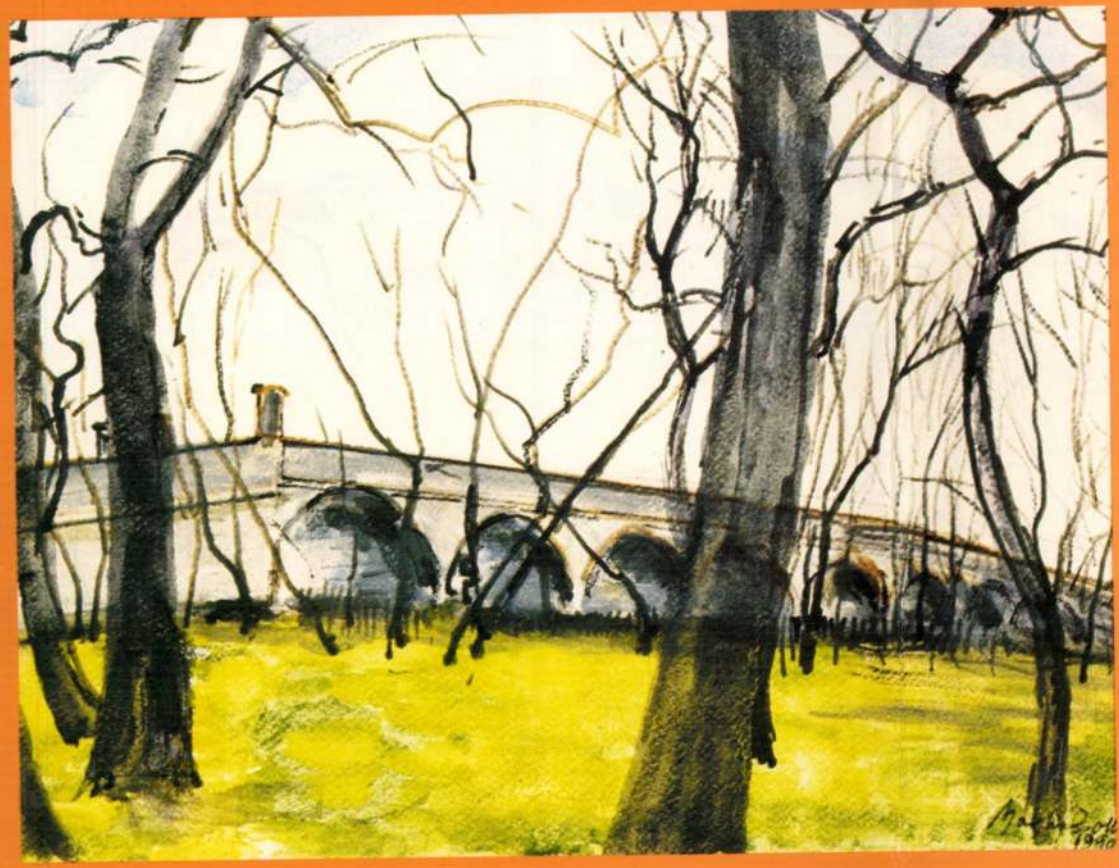

„DÉLIBÁBOK HAZÁJA"

„HEIMAT DER FATAMORGAN

Debrecen, Déri Múzeum
1992. március-július

KURUCZ D. ISTVÁN
Hortobágy I. (1978), tojástempera, 65 × 81 cm, HM 78.14.
Hortobágyi út mellett (1981), tempera, 50 × 70 cm, Hb. MK
Hortobágy két csikóssal (1981), tempera, 65 × 80 cm, Hb. MK
Hodály (1982), tempera, 50 × 90 cm, Hb. MK

A katalógust írta, szerkesztette: Sz. Kürti Katalin
Fordító: Megyery Lászlóné
Fekete-fehér fotó: F. Molnár Erzsébet
Színes fotó: Sándor Margit
A katalógust tervezte: Brúgós Gyula
A kiállítást rendezte: Sz. Kürti Katalin, Szabó Sándorné
és a Déri Múzeum kiállításrendező csoportja
Restaurátor: Horváth Péter
A borítón Maghy Zoltán: Hortobágyi híd, 1990
A hátlapon Kurucz D. István: Hortobágyi út mentén, 1981
Felelős kiadó: dr. Gazda László

9367.66-42 Alföldi Nyomda, Debrecen, 1992. Felelős vezető: Szabó Viktor vezérigazgató

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAINK

Déri Múzeum (Déri tér 1.)
Régi Magyar Képtár
Új Magyar Képtár
Munkácsy- (Ecce homo) terem
Nyitva: hétfő kivételével 10–18 óráig

Medgyessy Ferenc Emlékmúzeum (Péterfia u. 28.)
Medgyessy Ferenc szobrászművész életmű-kiállítása
Nyitva: mint fent!

Holló László Emlékmúzeum (Margit tér)
Holló László és Hrabéczy Ernő festőművészek életmű-kiállítása
Nyitva: hétfő kivételével 10–18 óráig

Káplár Miklós Emlékház (Hajdúböszörmény, Hortobágy u. 10.)
Káplár Miklós festőművész életmű-kiállítása
Nyitva: hétfő kivételével 10–14 óráig

Szoboszlói Galéria (Hajdúszoboszló, Bocskai u. 14.)
Miskolczi László festőművész és Cseh Gusztáv grafikusművész emlékkiállítása
Nyitva: hétfő kivételével 9–13-ig és 14–18 óráig

Hortobágy Galéria (Hortobágy, Petőfi tér)
Alföld- és pusztaábrázolások a magyar képzőművészetben
Nyitva: hétfő kivételével 9–12-ig és 13–17 óráig

UNSERE BILDKÜNSTLERISCHEN AUSSTELLUNGEN

Déri Museum (Déri Platz 1.)
Alte Ungarische Galerie
Neue Ungarische Galerie
Munkácsy („Ecce homo")-Saal
Geöffnet: ausser Montags von 10.00–18.00 Uhr

Ferenc Medgyessy Gedenkmuseum (Péterfia Str. 28.)
Die Lebenswerkausstellung des Bildhauers Ferenc Medgyessy
Öffnungszeiten: siehe oben!

László Holló Gedenkmuseum (Margit Platz)
Die Lebenswerkausstellungen der Maler László Holló und Ernő Hrabéczy
Geöffnet: ausser Montags, von 10.00–18.00 Uhr

Miklós Káplár Gedenkhaus (Hajdúböszörmény, Hortobágy Str. 10.)
Lebenswerkausstellung des Malers Miklós Káplár
Geöffnet: ausser Montags, von 10.00–14.00 Uhr

Szoboszló Galerie (Hajdúszoboszló, Bocskai Str. 14.)
Gedenkausstellungen des Malers László Miskolczi und des Graphikerkünstlers Gusztáv Cseh
Geöffnet: ausser Montags, von 9.00–12.00 Uhr und von 14.00–18.00 Uhr

Hortobágy Galerie (Hortobágy, Petőfi Platz)
Darstellungen der ungarischen Teifebene und der Puszta in der ungarischen bildenden Kunst
Geöffnet: ausser Montags, von 9.00–12.00 Uhr und von 13.00–17.00 Uhr

Kurucz D. István: Hodály, 1982

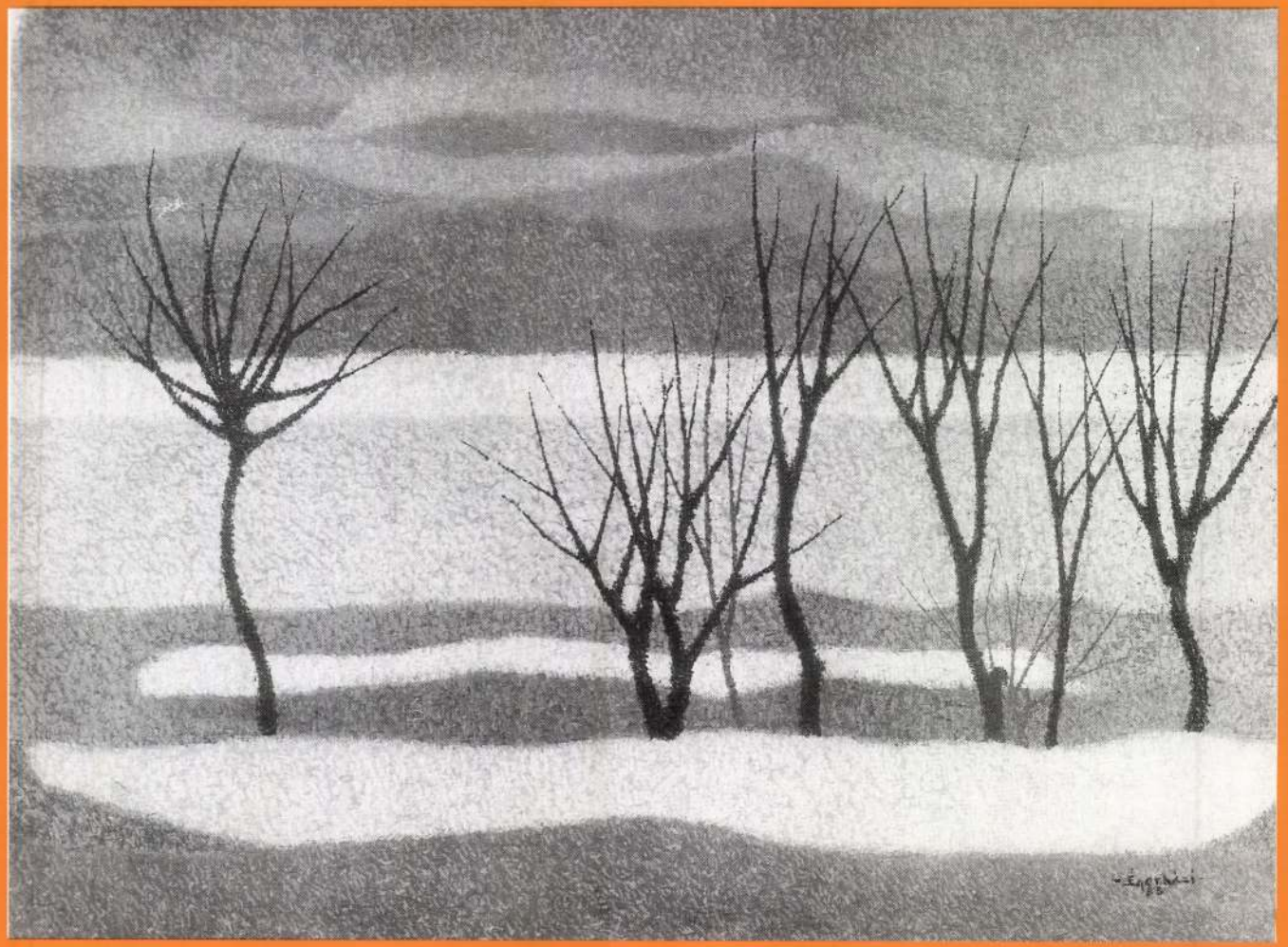

Égerházi Imre: Téli Hortobágy, 1985

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 III 30

1021 Hersfelder Zeit ng

6400

Pustalandschaften und Keramik

Ungarn zeigt vielseitige Kollektion auf der ersten Ost-Musterschau in Westberlin
UdSSR zeigt sich bescheiden

Berlin, 30. März (dmt)

Im Westberliner Europa-Center wird am Mittwoch die erste Musterausstellung osteuroplischer Länder eröffnet: „Kunsthandwerk aus Polen, Ungarn und der UdSSR". Die vom Ausstellungsdienst Berlin (ADB) organisierte Schau ist der erste bescheidene Schritt zur Verwirklichung des Planes, Westberlin langsam zu einem West-Ost-Handelszentrum zu entwickeln. Westberliner Senatskreise hoffen, daß dieser Musterschau weitere folgen werden. Man denkt daran, u. a. Kunsthandwerk aus der Tschechoslowakei, Rumänien und Bulgarien zu zeigen.

Die Ausstellung im Europa-Center, die mit Zustimmung der Bundesregierung und der Industrie- und Handelskammer stattfindet, hat vor allem politisch-kommerziellen Charakter. Sie gehört zu den Bemühungen, eine Intensivierung der Handelsbeziehungen zwischen der westlichen Welt und Osteuropa zu erreichen. Aus Westdeutschland werden einige hundert Einkäufer, darunter auch Vertreter von Warenhauskonzernen, erwartet. Sie können in Westberlin mit Vertretern des staatlichen Außenhandelsunternehmen Polens, Ungarns und der UdSSR in Verbindung treten. Für das Publikum wird die Schau erst am 4. April freigegeben. Die größte und vielseitigste Kollektion repräsentiert Ungarn. Aus dem ganzen Lande werden Spezialitäten gezeigt, in allen möglichen Materialien und Techniken. Besonders eindrucksvoll sind die ausgezeichneten Handstickereien und die keramischen Arbeiten einzelner bekannter Künstler. Eine Gemäldeausstellung des Pußta-Malers Kurucz gibt einen nachhaltigen Eindruck dieser Landschaft und der Mentalität ihrer Menschen. Polen zeigt einen relativ kleinen Ausschnitt. Sehr hübsch sind die handgeflochtenen Strohkörbe und Matten für alle möglichen Zwecke sowie Wandteppiche und Holzschnitzereien. Daneben sind teilweise fabrikmäßig hergestellte Stoff- und Pelztiere zu sehen.

Die Republiken der UdSSR stellen im Vergleich zu dem riesigen Land nur eine begrenzte Auswahl vor. Aber sie gibt doch einen ganz guten Begriff von dem künstlerischen und handwerklichen Schaffen dieser Länder, von denen man zumindest auf diesem Gebiet wenig wußte. Interessant sind auf dieser Schau volkskundliche Weißstickereien aus dem Nowgoroder Gebiet neben Schmucksachen und Skulpturen aus dem ehemaligen Baltikum, kleine Kostbarkeiten für Liebhaber, Lackdosen mit Malereien aus Moskau, folkloristische Gegenstände aus Armenien und Grusinien und dazu Einzelarbeiten bekannter Kunsthandwerker und Künstler.

1021

Kurucz D. István: Vásár

ris változatosságát.

Pausztovszkij míves elbeszélése *(Az elnémult ige)* a maga megfoghatatlan, jól ismert pausztovszkiji lebegésével éppúgy helyén van itt, mint Vlagyimir Tyendrjakov közéleti szenvedélye és — a szerzőtől egyébként szokatlan — nyers realizmusa *(Kérészélet)*; Viktor Konyeckij szűkszavú, megdöbbentő víziója az ostromlott Leningrádról *(Az ajtó)* jól összefér Vlagyimir Cibin szelíden szomorú novellájának *(Vaszilisza szerencséje)* mágántragédiájával, de még Irina Mazuruk önirónikus, kellemes életképével is *(Bemondó a képmezőben)*. S valószínűleg inkább csak a szovjet irodalom rendszeres olvasói veszik észre, hogy néhányan — például a kitűnő Jurij Nagibin, aki itt *Olezska házassága* című elbeszélésével szerepel — mostanában mintha sajátmagukat kezdenék ismételni, meg azt is, hogy a hatvanas évek szovjet irodalmára általában jellemző erős érzelmi töltés egyikmásik szerzőnél már-már érzelgősségbe csap át. (Erősen érződik ez például Anatolij Kuznyecov elbeszélésén, de felfedezhető, bár kisebb mértékben, I. Grekovánál, a fiatal Pavel Katajevnél, és másoknál is.)

A kötet szenzációját néhány új író felfedezése jelenti. Közöttük is elsősorban a nemcsak Budapesten, hanem még Moszkvában is majdnem ismeretlen Fridrih Horenstejn kicsit Babelre emlékeztető, mégis egyéni hangú, tragikusan szép novellája, *A tornyocskás ház*. Egy kisgyerekről szól, de minden szentimentalizmus nélkül; kevés szóval sokat tud mondani a háborúról, a halálról, a magányról, meg a mindenféle — jó és rossz — emberről, akik nem hagyják, hogy a kisgyerek egyedül maradjon.

Horenstejnnel — nem kétséges — mondanivalót képes szug formában kifejezni.

Az antológiában most ma közreadottak közül néhány lán (főként a Tyendrjakové Akszjonovén) a Szovjetunió kat vitatkoztak. Valószínű, különböző ízlésű magyar is mást és mást fognak a vella közül szívük szerint valónak találni. Sokszínű képet tükröz a Kilátó 66, de mindegyik szín eleven, friss és hiteles, Ezért igazán jó ez az antológia.

Koroknai Zsuzsa

Műfajok határán

Révay József: Elhagytál, Helios (Szépirodalmi); Szabó Árpád: Aranygyapjú (Magvető)

Kissé szokatlan nálunk, hogy tudós professzorok, kilépve műhelyük problémái közül, szépirodalmi műfajokkal kísérletezzenek, regényben vagy novellákban próbálják elevenné varázsolni kutatásaik eredményeit. Pedig e „műfaji kalandozás" egyidős az irodalommal, s még napjainkban is olyan példákkal szolgál, mint Szilárd Leó, aki a „science fiction" egyik legnépszerűbb művelője. A tudós számára bizonyára vonzó feladat, hogy kedves témáiról ne csak a beavatottak szűk körének, hanem az ismeretekre és szórakozásra egyaránt vágyó közönségnek is beszéljen. Bizonyára ez a vonzás csábította a történelmi regény és a monda műfajához Révay Józsefet és Szabó Árpádot is: a latin filológia, illetve a görög történelem tudós professzorát.

Révay József regénye: az *Elhagytál, Helios* Julianusnak, az „apostata" császárnak titokzatos

T. S. Eliot válogatott versek, Gyülekezet a székesegyházban. (Európa)

Letaposott sarkú, gyűrött, kócos francia kortársait finom fölénnyel szemlélte. Kisportolt alakú, szálfa termetű férfi volt, jól szabott öltönyt, keményített inget viselt, gondosan kiválasztott, ízléses nyakkendőt kötött. Nem gyűjtött tábort, nem fogalmazott kiáltványokat, nem okozott botrányt: eszménye a rend és fegyelem volt. Nem felbontani, hanem újraegyesíteni jött.

Széthullott, elemeire bomlott világot látott maga körül, a háború iszonyatát, szellemi és gazdasági válságot. Úgy hitte, az emberiség végső pusztulásába rohan, s a szakadék szélén akarta még egyszer, talán utoljára, felemelni az emberi kultúra sok ezer éves zászlaját. Nem kívánt a hősiesség patetikus pózában tetszelegni, ezért borította verseit a gúny és irónia palástjába. Első olvasásra sokszor csak hideg csípkelődésnek, komor távolságtartásnak látszik az, ami valójában egy atomizálódott világkép újraegyesítésének kísérlete, új eszmények, új hitek keresése. De az újat végül is nem lelte meg, a megoldást a keresztényi szeretet és a buddhista nirvána eszményének egyfajta összeolvasztásában vélte felfedezni.

Újat nem eszméivel, hanem költői látásmódjával hozott. Az angol, amerikai költészetben ő szabadította fel a képteremtő fantáziát a szimbolizmus kopott béklyóiból, ő alakított ki egy olyan asszociációs rendszert, amely az érzéki tapasztalatban egyesítette az érzelmeknek és az értelemnek küldött üzeneteket. Verseinek megértéséhez meg kell tanulni modern verset olvasni. Értelmezésüket nem a homályos utalások, nem a szanszkrit idézetek nehezítik, hanem a romantikusokon és szimbolistákon nevelkedett, megrögzött versolvasási módszer.

A kötetet, amely a modern líra e nagy klasszikusának egész pályáját átíveli, Vas István fordította. Eredményét csak emeli, hogy olyan elődökkel kellett versenyre kelnie, mint Szabó Lőrinc és Weöres Sándor. Ungvári Tamás utószava az Eliot-kritika alapos ismeretében kalauzolja el az olvasót a művek teljesebb megértéséhez.

Kenyeres Zoltán

REGÉNYESSÉG

Azt írja Magyar László Móra Ferenc élete című könyvének 199. oldalán, hogy a súlyos beteg Móra Ferencet megkérdezte „valaki" májműtéte után: miért nem írja meg műtétének emlékeit?

„— Nem megirni való dolgok ezek — legyintett (t. i. Móra), arcán szomorú mosollyal.

— Karinthy is milyen nagyszerű könyvet írt Utazás a koponyám körül címmel agytumoráról, amelytől Olivecrona, a világhírű agysebész szabaditotta meg a stockholmi klinikán. Móra elgondolkozott:

— Igazatok van — mondta másnap. — Utóvégre az íróemberrel minden azért történik, hogy téma, anyag legyen belőle."

Eddig az idézet Magyar László könyvéből. Tehát Mórának hivatkoztak Karinthy könyvére és ő igazat adott.

A Magyar Irodalmi Iexikon I. kötetének Karinthy Frigyesről írott címszava alatt, az 587. oldalon ezt olvashatjuk: „1936-ban agydaganatot állapitottak meg nála: Stockholmba szállítják... A műtétről (Utazás a koponyám körül; 1937) kötetben számol be...

Móra Ferenc pedig meghalt 1934. február 8-án.

(alföldi)

Kurucz Dezső

1021

1967. május 31, szerda

Hatvan négyzetméteres freskó

Kurucz Dezső festőművész nagyméretű freskót fest a Sportegészségügyi Intézet lépcsőházában. Az atlétika című kompozíció egyik érdekessége, hogy a művész az intézet orvosait és egészségügyi dolgozóit is megörökítette a csaknem 60 négyzetméteres falfestményen.

(Fényes Tamás felvétele — MTI Foto.)

AZ ÜNNEPI KÖNYVHÉT KÖNYVEIBŐL

Kahána Mózes: Földön,

Amíg — 1964-ben — *Kahána Mózes* végleg haza nem jött, tudtuk, hogy van, de számunkra valahogy mégsem volt. Hogy él egy magyar író Kisinyovban, Szovjet-Moldava fővárosában, románul, oroszul és más nyelveken is publikál, de ha olvasni akarjuk, le — vagy vissza — kell fordítani... Messzi rokon lett. Most odaírta itthon kiadott első, gyűjteményes kötetének a végére, amit már tapasztalatból tud: az író csak az anyanyelvén lehet igazán ura a művének. Hozzátenném még, hogy kicsiny vagy nagy is csak az anyanyelvén lehet, mert az első mértéke ez. Ha tudtuk is, hogy van, ha értesültünk is arról, hogy mit ír, most láthatjuk: *milyen*. Legalábbis az újabb olvasók; hiszen a régiek, a harcostársai, a mai hetvenévesek még emlékezhetnek rá a Tanácsköztársaság, az emigráció, a romániai kommunista illegalitás idejéből. De az régen volt, és fogynak a kortársak.

Negyedik éve, amióta itthon van, több új műve megjelent

jában, Szovjet-Moldavában írt elbeszélésekig, riportokig minden.

Parasztíró, munkásíró? Alighanem ő maga is töprengene vagy mosolyogna ezen a kérdésen. Mindenesetre egy *gyalogos ember* munkái ezek. Aki a falut a faluból, a munkás- és katonaéletet ugyancsak belülről látta és akinek az illegális, földalatti munka ezer gyötrelme és veszélye is a saját élménye. A dolgokat, amiket megélt, leírta úgy, amint voltak. Az pedig már adottság kérdése, hogy a tollán irodalommá váltak. A *Hat nap és a hetedik* című regényt úgy olvastam, mint a magyar irodalomnak egy most felfedezett értékes alkotását. Egy erdélyi magyar falu élete a két háború között. Csak a viszonyítás kedvéért említem: Tamási művelből ismerős világ, de csak a színtér ugyanaz és a mozgás, Kahána más törvények szerint szemlélődik. Szinte utcáról utcára, házról házra jár, a szociográfus alaposságával és az író játé-